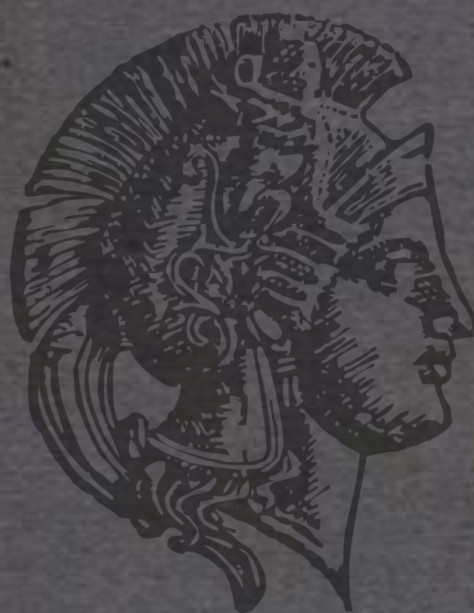

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΒΑΓΚΑΒΗ
ΑΠΑΝΤΑ

10

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Rizzo-Rausabe'

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Εἰς τὴν Ῥώσ. Βιβλιοθήκην

ΑΠΑΝΤΑ

ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

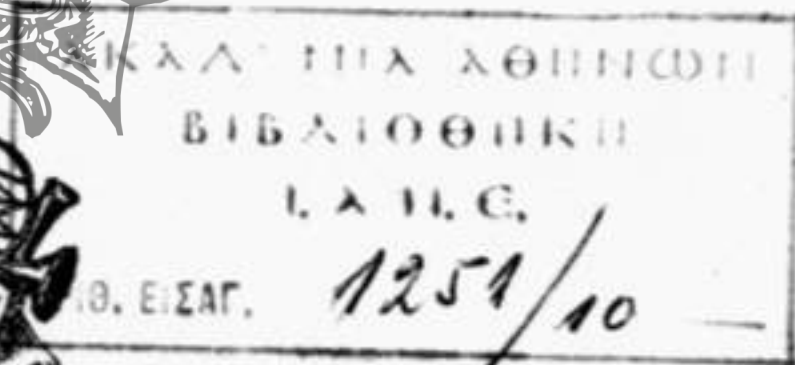
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΡΙΖΟΥ

ΤΟΥ

ΡΑΓΚΑΒΗ

ΤΟΜΟΣ Ι'

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

1832

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ο ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

Α'

Ὅσοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως ἀπήλαυσαν τῆς ἐνθουσιώδους φιλοξενίας τῶν Κεφαλήνων, ἐνθυμῶνται ἴσως εἰς Ἀργαστάδιον, τὴν πρωτεύουσιν τῆς νήσου, τὸν Συμβολαιογράφον Τάπαν, γέροντα ῥιχνόν, κυφόν, ἀναφαλαντίαν, σεσηρὸς γελῶντα, καὶ καλύπτοντα ὑπὸ πράσινα δίοπτρα ὀφθαλμοὺς ὑελώδεις καὶ βλέμμα λοξόν. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτοῦ ἦν ὁποία δυστυχῶς ἡ τῶν πλειόνων Ἰονίων τότε, νόθον ἐξάμβλωμα Ἑλληνικῆς καὶ Ἰταλικῆς. Καὶ τοῦτο λέγομεν οὐχὶ εἰρωνευόμενοι, ἀλλὰ συλλυπούμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν νησιώτας, ὅτι ἐπὶ τῆς Ἑνετικῆς δυναστείας ἐκινδύνευσαν νὰ περικοπῶσι τὸ εὐγεγενέστατον τοῦτο τῶν ἐθνικῶν γνωρισμάτων, καὶ ἀπομάθωσι τὴν φωνὴν τοῦ Ὀμήρου, οἱ παῖδες τοῦ Ὀδυσσέως. συγχρόνως δὲ καὶ ἀφορμὴν ζητοῦντες, ἵν' ἀποδώσωμεν αὐτοῖς τὸν ἀνήκοντα φόρον ἐπαίνου, διότι ἤδη γενναίως καὶ ἐπιτυχῶς εἰσῆλθον εἰς τῆς βελτιώσεως τῆς ἐθνικῆς γλώσσης τὸ στάδιον καὶ ἱκανωτάτους ἔχουσιν ἐν αὐτῷ τοὺς πρωταγωνιστάς.

[ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΓΚΛΗΠ—Τόμ. Ι'.]

Οὗτος λοιπὸν, ὁ Κ. Τάπας, μίαν ἡμέραν ἐκάθητο περὶ τὴν δεῖλην εἰς τὸ γραφεῖόν του ἐπὶ χωλοῦ σκίμποδος, καὶ κατεγίνετο γράφων, χωρὶς πολὺ νὰ προσέχῃ εἰς τοὺς πολυαρίθμους πελάτας, τοὺς περιμένοντας τὴν σειράν των, ὅτε νεανίας διὰ διστάζοντος βήματος εἰσῆλθε διὰ τῆς θύρας καὶ προῦχώρησε πρὸς τὸν ὑπηρέτην τῆς Θέμιδος. Ὁ Τάπας ὕψωσεν ἐλαφρῶς τὰ δίοπτρά του, καὶ ὑπ' αὐτὰ ἐξήκόντισε κλοπιμαῖον βλέμμα. Ἀναγνωρίσας δὲ τὸν εἰσελθόντα, ἐστερέωσε τὰ δίοπτρα εἰς τὸ μέτωπον, τὸ κονδύλιον εἰς τὸ αὐτίον, καὶ τὸν προσεφώνησε κατὰ τὴν αὐτῷ συνήθη διάλεκτον, ἧς παραιτούμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν πάντας τοὺς Ἱταλισμούς.

— Ἡ ἀφεντιὰ σου εἶσαι, σιὸρ Ῥοδίνη; Καλῶς ὤρσες τζόϊα μου. Τί κομὰ νῶ ἀρεὶ ὁ σιὸρ κόντε Ναννέτος; Ὁ κόμης, κατὰ δυστυχίαν, ἀσθενεῖ πάντοτε, ἀπῆντησεν ὁ νέος εἰς γλῶσσαν καθαρίζουσαν· καὶ δὲν ἔρχομαι ἐκ μέρους του, ἀλλ' ἐκ μέρους μου, νὰ σᾶς ζητήσω χάριν δι' ἐμὲ τὸν ἴδιον.

Ὁ Συμβολαιογράφος κατεβίβασεν αὐτομάτως τὰ δίοπτρά του, διότι ἡ λέξις χάρις τὸν ἐτρόμαξε, καὶ ἤθελεν εἰς τὰς ἀπαντήσεις του νὰ μὴ φλυαρῇ τὸν βλέμμα του, ὅταν ἐμφρόνως ἐσιώπα ἡ γλῶσσα.

— ὦ μπένε! μπένε! εἶπε. Τί εἶναι τσι ὀρισμούς σου; Κομμάντι.

— Ἴσως κατ' αὐτὰς θὰ μοὶ χρειασθοῦν ὡς χίλια δίστηλα· ἤθελον νὰ ἡξεύρω ἂν ἤμπορεῖτε νὰ μοὶ τὰ προμηθεύσητε.

Ὁ Συμβολαιογράφος ἐγέλασέ τὸν συνήθη του ἀλώπεκος γέλωτα.

— Χίλια δίστηλα! εἶπε· πὲρ μπάκο, σιὸρ μίο, τὰ δίστηλα δὲν τρέχουνε τσι δρόμοι τσῆ Κεφαλλονιάς ἐτοῦ-

τοι τσι χρόνοι. Τὸ ἔμποριο εἶναι σ κ ά ρ τ ζ ο, κ ά ρ ο, ἡ πα-
σ ο λ ί ν α ξεπεσμένη, καὶ ἡ κασέλαις ἀδειαις.

— Κύριε Τάπα, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, γνωρίζω τὰς δυσκό-
λίας, καὶ διὰ τοῦτο σᾶς ἐνώχλησα ἀπὸ τοῦδε· ἀλλὰ μετὰ
τινας ἡμέρας μόνον θὰ μοὶ χρειασθῇ τὸ δάνειον, ἂν καὶ διό-
λου μοὶ χρειασθῇ. Πρὸς περισσοτέραν εὐκολίαν ἐπιθυμῶ νὰ
ἡξεύρης, ὅτι ὥς πρὸς τὸν τόκον καὶ τὰς λοιπὰς συνθήκας
δὲν ἔχεις ἀνάγκην νὰ φειδωλευθῇς δι' ἐμέ. Εἶμαι ἑτοιμος εἰς
πᾶσαν θυσίαν.

— Β ἂ μ π ἐ ν, β ἂ μ π ἐ ν! Ἀλλὰ καθὼς ποῦ σοῦ ῥίζω,
κακοὶ καιροὶ, κ ά ρ ο. Ὅποιος ἔχει ὄβολα σήμερα, τὰ φυ-
λάγει, ἢ, ἂν τὰ δώσῃ, θέλει σιγουριταῖς φαρδομά-
νικαις.

— Δίδω τὴν ὑπογραφὴν μου! εἶπεν ὁ Ῥοδίνης μετὰ τοῦ
ἄφρου Ἰσπανοῦ στρατηγοῦ, ὅστις ἔλεγεν· «Ἐνέχυρόν δίδω
τὸν μύστακά μου!»

— Τ ἡ φ ί ρ μ α σου, κοσπέτο! σιῶρ Ῥοδίνη. Νά 'μουν
ἐγὼ, κ α ρ ί σ ι μ ο, σ οῦ ἴδινα τὸ βίος τοῦ Κρέζου, ἂν εἶχά
το. Μὲν αὐτοὶ οἱ δανειστάδες, ποῦ κακὸ νὰ τσ' οὔρτη, δὲν
εὐχαριστιοῦνται μὲ μόν' τὴ φίρμα.

— Ἄς κρατοῦν τὸν μισθὸν ὅπου μοὶ δίδει ὁ κόμης Ναν-
νέτος. Δὲν τοῖς φθάνει αὐτός;

— Ἀμμά δὰ ποῦ λές· πῶς νὰ μὴ τσοὶ φθάνει; Μὰ ξέ-
ρεις τί σοῦ ῥίζουν οἱ κακόσουρτοι; Ὁ μισθὸς λέν σήμερα
εἶναι, αὔριο δὲν εἶναι. Κ' ἔπειτ' ἀπὲ τὸ μισθὸ πὲς πῶς βγαί-
νουν οἱ τόκοι· μὰ τὰ κ α π ι τ ἄ λ ι α ποῦθε βγαίνουν;

— Ἐχει ὁ Θεὸς καὶ δι' ἐκεῖνα, φίλτατε· θὰ οἰκονομήσω-
μεν τὰ κεφάλαια, ἀπήντησεν ἰδιαρέσκως μειδιῶν ὁ Ῥοδίνης.

— Ὁ Θεὸς ἔχει χωρὶς ἄλλο, εἶπεν ὁ Τάπας ὑψῶν τοὺς
ὦμους. Βλέπεις ὅμως, τ ζ ό ῖ α μου, ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ὑποχρεω-

μένος νὰ πλερώνῃ ταῖς καμπιᾶλαις εἰς τὴν προθεσμία τους. Πίστεψέ με, κάρο μίο, σάπια θεμέλια εἶνε τὰ δάνεια. Εἶνε πέτρα ποῦ δένεις στὸ λαιμὸ, καὶ σὲ πάγει φόντο. Παραιτήσου ἀπὸ τὸ δάνειο, ἄκου τὸ λόγο μου. Μὲ ξένα φτερὰ μακρὰ δὲν πετᾷς.

— Ἴδὲ, ἀγαπητὲ συμβολαιογράφε, ἂν μ' εὕρισκῃς τὰ χίλια δίστηλα, ὑπέλαβεν ὁ Ῥοδίνης, ὡς ἄνθρωπος ἔχων ἀνάγκην χρημάτων μᾶλλον ἢ συμβουλῶν· καὶ ἂν ὁ δανειστής δὲν εὐχαριστῇται ἐκ τοῦ μισθοῦ μου, εἶπε ὅτι ἤμπορουν νὰ τῷ δοθοῦν ὑποστατικὰ εἰς ἀσφάλειαν.

— Τὸ σπήτι σου εἰς τοὺς Κορυφούς; Μὴ δισπιάτῃς, ὅμως οὔτε διακόσια δίστηλα δι' αὐτὸ δὲν εὕρίσκεις.

— Ἄν οὔτε αὐτὸ δὲν ἀρκῇ, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης, πρότεινε εἰς ἀσφάλειαν οἰκίας καὶ κήπους καὶ ἀγρούς, καὶ σταφιδάμπελους ἐξῆς εἰς Κεφαλληνίαν, κτήματα ν' ἀσφαλίσωσι δεκαπλάσιαν ποσότητα.

Ὁ Συμβολαιογράφος ἐστράφη πρὸς τὸν Ῥοδίνην μετ' ἐκπλήξεως, ὡς ἂν τὸν ἐνόμιζε διὰ μιᾶς παραφρονήσαντα, καὶ τὸν κατεμέτρησε διὰ τῶν βλεμμάτων του ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Ὁ δὲ Ῥοδίνης πλησιάσας τότε εἰς αὐτὸν, τῷ εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ·

— Ἢμπορῶ, κύριε Τάπα, νὰ σ' εἰπῶ μερικὰς λέξεις ἰδιαιτέρως;

— Βὰ μ π ἐ ν, ἀφεντάδες, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς λοιποὺς πελάτας του. Βὰ μ π ἐ ν δο ὕ γ κου ε, αὔριο μιλοῦμε διὰ ταῖς ὑπόθεσais ἐκείαις. Ἄ ρ ι β ε δ έ ρ λ ι, ἀφεντάδες.

Καὶ διὰ τοῦ μειδιάματος καὶ διὰ τῆς χειρὸς ἐξήγησε σαφέστερον τὴν ιδέαν του, ἥτις ἦτο·

— Κατὰ τὸ παρὸν κάμετέ μοι τὴν χάριν ν' ἀναχωρήσητε.

Οἱ πελάται ἐνόησαν τὴν ιδέαν, καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν εἰς τὸ γραφεῖον ἔμεινεν ὁ Ῥοδίνης μόνος μετὰ τοῦ Συμβολαιογράφου.

— Δοῦγκοϋε, ἔχουμε παλάτια καὶ καστέλια, κάρο ἀμίκο· εἵμαστε μιλλιονάριοι. Καὶ δὲν μὲ λές, εἶπεν αὗτος τοξεύων βλέμμα ὅξυ, ἀλλ' ὑποκρινόμενος συγχρόνως ἔλλειψιν πάσης περιεργείας, πῶς ἔγεινε τὸ μιράκο-λο τοῦτο; καὶ ἂν εὐρῆκες πούποτε παραχωμένο τεζόρο, τί τὰ θέλεις τὰ δάνεια δὲν μ' ἐξηγεῖς;

— Φίλτατε Κύριε Τάπα, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, ὁ συμβολαιογράφος εἶναι σχεδὸν πνευματικός. Ἦμπορῶ νὰ σ' εἰπῶ ὅ,τι δὲν ἦτον ἀνάγκη ν' ἀκούσωσιν ὅλοι ἐκεῖνοι. Πρῶτον τί θέλω τὰ δάνεια εἶναι περιττὸν νὰ σοὶ τὸ εἰπῶ σήμερον· μετὰ τινὰς ἡμέρας ἴσως θὰ προσκληθῇς εἰς τελετὴν, ἥ-τις θὰ σ' ἐξηγήσῃ διατὶ εἶχον ἀνάγκην ἀφευκτον μετρητῶν.

— ὦ! καπίσκω! πέρ' ὀϊο. Σὲ γρατου-λίρω, σιέρ Ῥοδίνη. Ματριμόνιο μέ μυρίζει ἐτούτ' ἡ δουλειά, πέρ μπάκο! Καὶ μπορούμε νὰ μάθουμε...

— Θὰ τὸ μάθης, ἀγαπητέ, ὅταν γίνῃ.

— Ἀκοσπέτο! ματριμόνιο σεκρέτο! Ἄς εἶναι δά! Κάμμία χονδρὴ, φαρδομάνικη προῖκα; Αἶ! ἐ-τοῦτα εἶναι τ' ἀμπέλια καὶ τὰ καστέλια. Μὰ κάρομι, δὲν ἠξέρεις πῶς ἡ προῖκα δὲν ἠμπορεῖ νὰ δοθῇ σιγο-υριτὰ ὑποτεκάλε;

— Τὸ ἠξεύρω, κύριε Τάπα, καὶ ἡ ἀσφάλεια ἦν προ-τείνω δὲν εἶναι προικῶα.

Πλησιάσας δὲ εἰς τὸ οὔς τοῦ συμβολαιογράφου, καὶ περιβλεψάμενος, ἵνα βεβαιωθῇ ὅτι δὲν ἀκούεται,

— Ἡ ὑποθήκη ἦν δίδω, εἶπεν, εἶναι ἡ περιουσία τοῦ κόμητος Ναννέτου. Μὲ ἀφίνει γενικὸν κληρονόμον του. Αὐ-

τῇ, ἐλπίζω, ἡμπορεῖ νὰ φανῇ ἀρκετὴ εἰς τοὺς δυσκολωτέρους.

— Κόμε, κόμε, κληρονόμο του, λέει; ἀνέκραξεν ὁ συμβολαιογράφος, ἀναπηδῆσας ἐπὶ τοῦ σκίμποδός του, ὡς ἂν ἐτινάσσετο ὑπὸ ἐλατηρίου, καταβιβάσας τὰ δίοπτρά του, καὶ ἡμικλείσας τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὡς τὴν γαλῆν, ὅταν θέλῃ νὰ προσποιηθῇ ἀδιαφορίαν.

— Πὲρ δὶ οὐ σάντο, ἐξηκολούθησεν, ὁ κόντες σ' ἀφίνει τὴν κληρονομία του; Μπέλλο, ὦ μπέλλο! Μὰ καρίσσιμο, εἶσαι βέβαιος; Ἐγὼ δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ ἔγραψα τέτοιο τεσταμέντο.

— Ὅχι, Κύριε Τάπα, ἡ διαθήκη εἶναι ἰδιωτική.

— ὦ καὶ πότε ἔγινε, δὲν μοῦ λέγεις;

— Ἐγινε σήμερον, αὐτὴν τὴν στιγμήν. Ἀλλὰ ἐννοεῖς ὅτι θέλω νὰ μὴ τὴν ἡξεύρῃ κανεὶς.

— Πὲρ δὶ οὐ, ποῖον τὸ λέγεις; Διαθήκη τοῦ Κόντε Ναννέττου! Μὰ τὸν αἰ Γεράσιμο, σιγουριτὰ σόλιδη! Μὰ γιὰ ἀσπέττα! γιὰ ἀσπέττα, καρίσσιμο. Ὁ κόντες, θαρρῶ, ἔχει ἀνεψιόν· γιὰ δὲν ἔχει;

— Ὁ Γεράσιμος εἰς τὸ Ληξούρι εἶναι ἀνεψιός του.

— Δούγκουε; δὲν εἶναι ὁ κληρονόμος ἐκεῖός;

— Ἐπρεπε νὰ ἦναι, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης, καὶ πίστευσέ με, φίλτατε Κύριε Τάπα, εἶπα ὅ,τι ἐνεδέχετο, ἵνα δυσωπήσω τὸν θεῖον, ἀλλὰ ματαίως. Εἶδα μόνον ὅτι τὸν λυπῶ, χωρὶς νὰ κατορθῶ τίποτε. Καὶ ἐν ᾧ ἤμην ἑτοιμος καὶ τὸν θυμόν του νὰ ὑπομείνω καὶ νὰ μὴ δεχθῶ, — «μὴ μοὶ ἀρνεῖσαι, μοὶ εἶπε, καὶ μὴ μ' ἀναφέρῃς τὸ ὄνομά του. Τὸ ζοφερὸν ἐκεῖνο καὶ διηνεκὲς τῆς ζωῆς μου νέφος, μάκρυνόν το ἀπὸ τῆς νεκρικῆς κλίνης μου. Μὴ ἔχε οὐδεμίαν τύψιν τοῦ συνειδότος, ἐνδίδων εἰς τὴν παράκλησίν μου. Τὴν κλη-

ρονομίαν μου δίδω εἰς σέ, διότι διὰ σοῦ θέλει περιέλθει εἰς ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἑκατονταπλασίως ἀνήκει, καὶ ὅστις ἐκ τῆς χειρός μου ποτὲ δὲν θέλει συγκατανεύσει νὰ τὴν δεχθῇ. Διὰ σοῦ τὴν δίδω εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἐληστεύθη ὑπὸ τοῦ ἀναξίου ἀνεψιοῦ μου, καὶ ὅμως ἐν τῷ ἡρωϊσμῷ τῆς φιλίας του ὑπέμεινε μᾶλλον πενίαν καὶ ἀτιμίαν, παρὰ νὰ μὲ λυπήσῃ, ἀποκαλύπτων μοι τοῦ συγγενοῦς μου τὸ ὄνειδος. Δὲν θέλεις νὰ δεχθῇς τὸν πλοῦτον ἀπὸ ἐμέ· ἀλλὰ δὲν θὰ θελήσῃς οὔτε νὰ μὲ βοηθήσῃς ν' ἀποθάνω εὐδαίμων, ὅτι ἐξεπλήρωσα τὸ ἱερώτερον τῶν χρεῶν μου ;» — Ἐννοεῖς ὅτι ἔκτοτε ἡ ἄρνησις μοὶ ἦτον ἀδύνατος.

— Πὲρ δίο ! τὸν κόντε Γεράσιμο λοιπόν ; . . .

— Τὸν ἐκήρυξεν ἀπόκληρον, καὶ κατάραν μ' ἀφίνει εἰς τὴν διαθήκην του ἂν τῷ δώσω ποτὲ ὅπως δῆποτε κἀνὲν μέρος τῆς περιουσίας του.

— Ἀπόκληρον ! εἶπεν ὁ Τάπας μετὰ γέλωτος σπασμωδικοῦ, καὶ σκιρτῶν ἐπὶ τῆς καθεδρᾶς του. Ἀπόκληρον ! ὦ μπέλλα κόζα ! Σὲ συμβουλεύω ὅμως, κάρο Ροδίνη, πρότεχε μὲ τούταις ταῖς δουλειαῖς νὰ μὴν ἐμπλεχθῇς εἰς τράβαλα καὶ τρεχάματα. Χωρὶς ῥα τζιόνε βαλάμπιλε δὲν ἡμπορεῖ κἀνεὶς ν' ἀποκηρύξῃ τοὺς λεγάλες του κληρονόμους. Ἡμπορεῖ ὁ κόντε Γεράσιμος νὰ ζητήσῃ τὸ ντιρίτο του ἀπὸ τὸ τριβουνάλε.

— Κατὰ δυστυχίαν, ἀπήντησεν ὁ Ῥοδίνης, εἰ λόγοι δὲν λείπουν, καὶ ὁ κόμης πρὸς ἀσφάλειαν τοὺς ἐξέθεσεν εἰς τὴν διαθήκην του. Διὰ τοῦτο τὴν ἔκαμεν ἰδιωτικὴν, ἐννοεῖς.

— Σικοῦρο, σικοῦρο ! Ἄκουσα ἀμμὰ κ' ἐγὼ μερिकाῖς ζουρλαμάδες τῆς τζοβεντοῦς τοῦ Κόντε Γεράσιμου. Δι' αὐτήναις ὅμως νὰ θυμώσῃ τόσο ὁ Κόντε Διο-

νυσιος, ποῦ τὸν ἔχουμ' ἐδῶ γιὰ δεύτερο ἅγιο, δὲν μπορεῖ νὰ μοῦ χωρέσῃ 'ς τὸν νοῦ.

— Δὲν ἀνήκει εἰς ἐμὲ νὰ τὸν κατηγορήσω, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, ἀλλὰ δὲν πρέπει οὔτε τοῦ κόμητος Διονυσίου ἢ διαγωγὴ νὰ σοὶ φανῇ ἀξιοκατάκριτος. Ὁ Γεράσιμος ἠτίμασε τὸ σεβαστὸν ὄνομα τῶν Ναννέτων. Εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐφυλακίσθη διὰ κλοπὴν. Τὸ αἶσχος τοῦτο προσέβαλε τὸν θεῖόν του ὡς βέλος εἰς τὴν καρδίαν, τὸν ἔρριψεν εἰς τὴν κλίνην, ἣν θέλει ὁ τάφος διαδεχθῇ. Καὶ ὅμως εὐσπλαγχνισθεὶς αὐτὸν, καὶ δυσωπηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπιστολῶν του, αἵτινες ὅλαι ἔπνεον μετάνοιαν, ἀπέδωκε τὴν διαγωγὴν του εἰς ἀνοησίαν νεανικὴν, τὸν ἔσωσεν ἐκ τῶν φυλακῶν, καὶ συνεκάλυψε τὴν ἀτίμωσίν του. Οἱ σχετικοὶ τοῦ κόμητος τὸν ἐδέχθησαν ἀνυπόπτως ὅλοι, καὶ ὁ Ἰωάννης Βοράτης, ὅστις ὑπῆρξεν εὐεργέτης ἄλλοτε, καὶ φίλος ἐπιστήμιος ἔπειτα τοῦ κόμητος Διονυσίου, ὁ πλούσιος ἔμπορος Βοράτης, τὸν ἐδέχθη ὡς φίλον, ὡς υἱὸν εἰς τὴν οἰκογένειάν του. Μίαν ἡμέραν ἀνεχώρησεν ὁ Βοράτης διὰ τὴν Κέρκυραν, καὶ ἀφῆκε τὸν Γεράσιμον εἰς τὸν οἶκόν του. Ὄταν ἐπέστρεψεν, ὁ Γεράσιμος εἶχεν ἀναχωρήσει εἰς ὁδοιπορίαν, καὶ λησταὶ εἶχον ἀρπάσει τὸ ταμεῖον τοῦ Βοράτου. Ἡ ληστεία αὕτη ἠνάγκασε τὸν τίμιον ἔμπορον νὰ χρεωκοπήσῃ καὶ ἀπὸ πλουσίου τὸν κατέστησε πέννητα. Ἐνθυμεῖσθαι δὲ ἴσως πόσῃ ἐκπληξίν ἐκίνησεν εἰς τὸ δημόσιον, ὅτι ἀντὶ νὰ ἐπισπεύσῃ ὁ ληστευθεὶς διὰ παντὸς τρόπου τὴν ἀνακάλυψιν τῶν κακούργων, ἐξ ἐναντίας αὐτὸς ἀνέστειλε τὰς καταδιώξεις, ὥστε καὶ ἐξετέθη ὡς καὶ εἰς τὴν ὑποψίαν δολίας χρεωκοπίας. Ὁ Βοράτης εἶδε τὴν ὑπόληψίν του καταστραφεῖσαν, εἶδε τὴν οἰκογένειάν του ἔρμαιον τρομερᾶς πενίας, καὶ ὑπέμεινε τὰ πάντα μᾶλλον, παρὰ νὰ σπαράξῃ τὴν καρδίαν τοῦ γέροντος καὶ ἀσθενοῦς

φίλου του. Ἐκτοτε ἡ ἀσθένεια τοῦ κόμητος ἔλαβε χαρα-
κτῆρα θανατηφόρον. Ὁ κόμης Διονύσιος ὅμως ἐνόει καὶ τὸν
αὐτουργὸν τοῦ ἐγκλήματος καὶ τὴν σιωπηλὴν ἀφοσίωσιν
τοῦ Βοράτου, καὶ ἐκεῖνον μὲν ἔκτοτε ἀπεκήρυξεν ἐντὸς τῆς
καρδίας του, ταύτην δὲ θέλει ν' ἀνταμείψῃ πλαγίως.

Τώρα ὅπου μ' ἐνόησας, φίλε Κύριε Τάπα, ἰδὲ ἂν ἡμπο-
ρῇς νὰ μοὶ προμηθεύσῃς τὸ δάνειον, ἂν μετὰ τινὰς ἡμέρας
σοὶ τὸ ζητήσω.

Ὁ Ῥοδίνης ἐσιώπησεν· ἀλλὰ καὶ ὁ συμβολαιογράφος,
καὶ αὐτὸς ἐσιώπα, καὶ τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς δύο τοῦ χεῖ-
ρας στηρίζων. ἔμεινε βεβυθισμένος εἰς λογισμούς. Μεταξὺ
δὲ τῆς σιωπῆς ἥτις ἐπεκράτησε τότε, ἤκούετο τόνος κιθά-
ρας, προερχόμενος ἐκ παρακειμένου δωματίου, καὶ συνο-
δευόμενος ὑπὸ ᾄσματος, οὗ συνεχῶς ἀντήχουν αἱ λέξεις :

«Θὰ κρυφθῇ τὸ φεγγάρι ἀπὸ ζήλεια».

ψαλλόμεναι ὑπὸ δύο φωνῶν.

Τέλος ὁ Τάπας, ὡς ἀνακύψας ἀπὸ ὕπνου βαθέως, περι-
έφερε περίξ βλέμμα ἐκπεπληγμένον, καὶ ἰδὼν τὸν Ῥοδίνην,

— Ἄ κάρο μίο, εἶπεν, ὡς συλλέγων τὰς διαφευγούσας
ιδέας του, τὸ δάνειο; νὸν ἔβέρο; τὸ δάνειο; Βὰ μ π ἐ ν
βὰ μ π ἐ ν. Αὔριο τὰ λέμε καὶ τὰ σιάζουμε. Ἀπόψε, κὸν
περ μ ἐ σ ο, ἔχω ὀλίγη δουλειά. Αὔριο, καρίσσιμ ο
σιὸρ Ῥοδίνη.

Καὶ οὕτω λέγων, ἠγέρθη. Ὁ δὲ Ῥοδίνης, ἐγερθεὶς καὶ
αὐτὸς, ἀπεχαιρέτησε ν' ἀναχωρήσῃ.

— Τὰ ρι σ π έ τ τ α μου τὸν σινιὸρ κόντε, ἔκραξεν ὁ
Τάπας εἰς αὐτὸν ἐξερχόμενον. Ἀ ρ ι β ε δ έ ρ λ ι.

Καὶ καθ' ἑαυτὸν ἐπρόσθεσε :

— Βάδι ἀλ διάβολο.

Ἐπειτα δὲ, πορευθεὶς πρὸς τὴν θύραν τοῦ παρακειμένου δωματίου, τῇ ἔδωκεν ἐν λάκτισμα καὶ ἠνεώχθη.

B.

Εἰς τὴν φλιάν τῆς θύρας ἐστάθη ὁ συμβολαιογράφος καὶ ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας. Τὰ δίοπτρά του, τοὺς τηλεγράφους τούτους τῶν αἰσθημάτων του, τὰ εἶχεν ὑψώσει εἰς τὸ μέτωπον, καὶ ἀκάλυπτοι ἔπιπτον οἱ κεραυνοὶ τῶν βλεμμάτων του ἐπὶ δύο ἀτόμων καθημένων ἐπὶ τῆς ἐξέδρας.

Ὠραία νεάνις, γλαυκοὺς ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς, τὴν κόμην ξανθὴν καὶ μελαγχολικὴν τοῦ προσώπου τὴν ἔκφρασιν, ἔψαλλε διὰ γλυκείας φωνῆς, ἐρωτικῶς ἀτενίζουσα κατὰ μέσους τοὺς ὀφθαλμοὺς νέον, ὅστις προπετῶς καὶ ἀσχημῶς κατέκειτο μᾶλλον ἢ ὅτι ἐκάθητο πλησίον αὐτῆς, καὶ συνώδευεν αὐτὴν διὰ τῆς φωνῆς καὶ διὰ τῆς κιθάρας.

— Πῶς σὲ φαίνεται, κάρρα, τοῦτο τὸ σὸλ διέζις; εἶπεν αὐτὸς, διακόπτων τὸν κιθαρισμόν. Ἀπὸ τὸν Ταμπουρίνην τὸ ἔμαθα. Ἡ πρίμα δόνα ἀσσολούτα εἰς τὸν Σὰν Κάρλον τῆς Νεαπόλεως ἔχασε τὸν νοῦν της ὅταν τὸ ἤκουσε, καὶ ἀπὸ τότε ἄλλο ὄνομα δὲν ἤθελε νὰ μοῦ δωσῇ καὶ μὲ ὠνόμαζε πάντοτε Σὸλ διέζις.

Τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην, ἀνακαλύψας τὸν συμβολαιογράφον εἰς τὸ σκότος τῆς θύρας ἱστάμενον,

— Αἰ καλησπέρα, σιὸρ Τάπα, τῷ εἶπε. Κρίμα, δὲν ἐπρόφθασες ν' ἀκούσῃς τὸ περίφημο σὸλ διέζις μου. Ὅμως ἀπόψε ἢ σε κατ' οὐραϊς ξώρας σ' ἐξεφορτώθηκαν.

— Ἡ ἀφεντιὰ σου πολὺ ἠνωρὶς μοῦ κόπιασες, εἶπε σκυθρωπῶς ὁ γέρων.

— ἠνωρὶς λέγει; Νόστιμος εἶναι ὁ γέρο πατέρας. Καὶ

ζεύρεις ἀπὸ ποῦ ἔρχομαι; Ἀπὸ τοὺς Κορφοὺς δρίττο καὶ κατ' εὐθεΐαν γραμμὴν! Σηκώνεις τοὺς ὤμους; Μὰ τὸν αἰ Γεράσιμο, τὴν ἀλήθεια σοῦ λέγω. Εἶναι δύο μῆνες ποῦ παρήγγειλα ἓνα περίφημο ἄλογο εἰς τὴν Μάλταν. Τότε ἐπιτοιχημάτισα μὲ τὸν Ταγματάρχην Ῥεδκόατ καὶ τοὺς ἀξιωματικούς του νὰ τρέξουμε ἀπὸ τὸ Ληξούρι ὡς ταῖς Φαλακράδες, καὶ νὰ φθάσω προτῆτερα ἀπ' ὅλους πέντε λεπτὰ τοῦλάχιστον. Ἄν ἔχανα, ἐχρεωστοῦτα γεῦμα εἰς ὅλους τοὺς ἀξιωματικούς ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκωνται. Δέκα ἡμέραις ἐπέρασαν ὅπου μ' ἔφεραν τὴν φοράδα· ὀκτακίσια σελίνια τὴν ἐπλήρωσα, . . . ἢ θὰ τὴν πληρώσω ὅταν ἔχω. Νὰ τὴν ἰδῆς, γεροπατέρα, θὰ σ' ἔλθῃ νὰ τὴν φιλήσῃς εἰς τὸ στόμα· εἶναι τόσον ὠραία. Προχθὲς ἐτρέξαμε, κ' ἐπετοῦσεν ἡ δαιμόνισσα σὰν τὸν ἄνεμο. Κοντὰ εἰς τὸ χωρίον ὁμῶς, δὲν ἤξεύρω τί τῆς ἤλθε, κ' ἐσηκώθηκεν εἰς τὰ δύο, καὶ μὲ ἐπῆρε κάτω. Τότε ὁ σημαιοφόρος Ὀρτουῖπ μ' ἔφθασε καὶ μ' ἐπέρασεν. Ἄν δὲν μ' ἐμπόδιζαν οἱ ἀξιωματικοί, εἶχα σηκώσει τὴν πιστόλαν νὰ τῆς χύσω τὰ μυαλά. Χθὲς λοιπὸν ἔδωσα τὸ γεῦμα εἰς τὸ Μεγάλο Βουνό· διὰ τοῦτο δὲν μὲ εἶδετε χθὲς τὸ βράδυ. Βάρβα Τάπα, ἡ ἀφεντιά σου ποῦ ζεύρεις τὴν ἱστορίαν, ἀπ' ὅταν ἐτράταραν τὸν Ὀδυσσεά οἱ Φαίακες, τέτοιο συμπόσιο δὲν εἶδαν τὰ ἑπτὰ νησιὰ. Ἦπιαμε τοκάϊ ποῦ οὔτε τὸ ὠνειρεύθηκεν ὁ Παλατῖνος τῆς Οὐγγαρίας.

— Μὲ ταῖς ὑγειαῖς σας, εἶπεν ὁ Τάπας διὰ φωνῆς μεμψιμοίρου.

— Καὶ τοῦτο δὲν εἶναι τίποτε, ἐπανέλαβεν ὁ Γεράσιμος. Ὁ Ταγματάρχης Ῥεδκόατ, καθὼς καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἀξιωματικῶν, εἶναι εἰς Κέρκυραν. Χρεωστῶ λοιπὸν γεῦμα καὶ εἰς ἐκείνους· καὶ ἐπομένως ἐναύλωσα γολέτταν,

τὴν ἐφόρτωσα γλυκίσματα καὶ κρασιά, καὶ τὴν εἶχα καὶ
μας ἐπερίμενε μετὰ τὴν ἄγκυραν ἀπὲς τὸ Μεγάλο
Βουνὸ ἐνῶς ἐτρώγαμεν. Καθὼς ἐτελείωσε τὸ συμπόσιον, ἀ-
ποχαιρέτησα τοὺς φίλους μου, ἀνέβηκα εἰς τὸ πλοῖον καὶ
ἀνοίξαμεν τὰ πανιά. Πλὴν δύο ἡμέρας δὲν εἶχα ἰδεῖ τὴν
Μαρίναν καὶ δὲν τὴν εἶχ' ἀποχαιρετήσῃ. Τί κάμνω θαρροῦς;
Ἐνῶς ἡ γολέττα ἔκαμνε σημεῖα καὶ χαιρετισμοὺς εἰς τοὺς
ἀξιωματικοὺς, καὶ ἔστρεφε τὴν πῶραν πρὸς τὴν Κέρκυ-
ραν, ἐγὼ, χωρὶς νὰ με ἰδοῦν αὐτοὶ, διότι μόλις ἀκόμη ἔ-
φεγγεν, ἐμβῆκα εἰς τὴν λέμβον, καὶ ὀπίσω εἰς τὸ Ἀργο-
στόλι. Πρὶν ἑξημερώσῃ θὰ εἶμαι πάλιν εἰς τὸ μέγα πέλα-
γος. Τὸ γεῦμά μου θὰ κάμῃ κρότον, γεροπατέρα. Ὅλαις
αἱ ἐφημερίδες τῆς Ἑπτανήσου θὰ ὠμιλοῦσαν δι' αὐτὸ, ἂν ἡ
Ἑπτανήσος εἶχεν ἐφημερίδας. Ἐκεῖναι τῆς Νεαπόλεως, ἕνα
μῆνα εἶχαν νὰ κάμουν μετὰ τὸ πρόγευμα ὅπου ἔδωκα εἰς τὴν
Πομπηίαν, διότι ἐστοιχημάτιζα μ' ἕνα Ἀγγλον, ἂν ἡ λαμ-
πρότης τοῦ προσώπου τῆς κομπριμάριας ἦτον φυσικὴ ὡς
τοῦ ἡλίου, ἢ δανικὴ ὡς ἡ τῆς σελήνης.

— Μαρίνα, πήγαινε, κόρη μου, νὰ φροντίσῃς τὸ δεῖπνον,
εἶπεν ὁ Τάπας.

Ἀφ' οὗ δὲ ἡ νέα ἐξῆλθε,

— Ξεφάντωσες ἀμμὰ 'ς τὴ Νάπολι, σιὸρ κόντε, ἐξη-
λούθησεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Γεράσιμον.

— Ἀκοῦς λέγει! Περνοῦσα ζωὴ ἀθάνατη.

— Καὶ ἀφ' οὗ περνοῦσες ζωὴ ἀθάνατη, δὲν μοῦ λές, νὰ
σὲ χαρῶ, γιατί ἔφυγες καὶ τὴν ἄφησες;

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ συμβολαιογράφος, διέστελλε σαρ-
δωνικῶς τὰ λεπτὰ χεῖλη του.

— Ἐφυγα, κύριε Τάπα, ἔφυγα. . . ποῦ νὰ σὲ τὰ λέγω;
Ἐφυγα διότι αἱ ἀρχαί μου δὲν ἐσυμβιβάζοντο πρὸς τὰς

αρχάς τῆς ἀστυνομίας τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως. Ἦ-
λουν λιμπεράλες ἐκεῖ, καὶ οἱ ὑπουργοὶ μὲ ὑπώπτευαν.
Ἡθέλησαν νὰ μὲ φυλακίσουν ὡς καρβονάρην. Νὰ μὲ
φυλακίσουν! Σερβιτὸ ροῦμιλίσσιμο! Ἐσύντριψα
τὸ κλουβὶ καὶ πέταξα ἔς τὴ φωλιά μου ὀπίσω.

— Λεβέντης ἀμμά! σινιὸρ κόντε. Καὶ πῶς δὲν κάθησες
ἔς τὴ φωλιά σου νὰ κλωσήσσης τ' αὐγά σου, δὲν μὲ λές;
μόν δελόγγο πῆρες πάλιν ἀλλοῦ τὸ φύσημα; Μὰ ξέρεις
καὶ τ' ἄλλο; Μόλις ἔφυγες, καὶ τὸν Βοράτη τὸν πόβερο
τοῦ κλέψαν τὴν κασσέλα μὲ ὅλο τὸ βιός του, καὶ τὸν
ἀφήσανε φάντε μπαστούνη. Τὸ ἄκουσες, σινιὸρ κόντε
ἐκειό;

— Τὶ καὶ ἂν τὸ ἤκουσα, εἶπεν ὁ κόμης μετ' ἀνυπομο-
νησίας. Μήπως εἶμ' ἐγὼ φύλακας τῆς κασσέλας τοῦ σιὸρ
Βοράτη;

— Γιά σου ἀμμά! γιά σου, σιὸρ κόντε! Παλαιὰ κου-
βέντα μοῦ ῥίζεις. Ἐτοῦτα εἶπε καὶ ὁ γέρο Κάϊν μιὰ βολὰ
γιά τὸν ἀδερφό του. Μὰ δὲ μὲ λές, μίο κάρο, τ' εἶναι
τώρα οἱ λογισμοί σου; Πῆγες ἔς τὴ Νάπολι, σ' ἔρριψαν
ἔς τὴ φυλακὴ γιὰτὶ ἤσουν φιλελεύθερος· ἤλθες ὀπίσω, κ' ἔ-
φυγες δὲν ἠξεύρω γιὰτὶ, ὅταν ἔκλεψαν, ξέρεις, τὸν σιὸρ Βο-
ράτη...

— Πῶς; τί σημαίνει τοῦτο; ἀνέκραξεν ὀργιζόμενος ὁ
Γεράσιμος.

— Μὴ δὰ ξέρω κ' ἐγὼ τί σημαίνει; Ἐννοια σου! Πε-
ρασμένα, ξεχασμένα! Τώρα γιά ὀρισέ μου καὶ τοῦτο· τί
σκοπὸ ἔχεις νὰ κάμης;

— Τὸ ξεύρεις πολὺ καλά. Καθὼς τὰ ξεφτήση ὁ γέρος,
θὰ πάρω τὴν Μαρίνα μου, καὶ μίαν καὶ εἰς τὴν Ῥώμην· ἀπ'
ἐκεῖ εἰς τὰ Παρίσια, ἔπειτα εἰς τὸ Λονδῖνον, νὰ χαροῦμε

τὸν κόσμον, καθὼς οἱ λόρδοι τὸν χαίρονται. Ἐπειτα θὰ ἔλθω ἐδῶ, νὰ κτίσω δύο παλάτια, ἔπειτα θ' ἀγοράσω ἓνα γιᾶχτι, ἔπειτα θὰ πάρω ἕξ ἄλογα καὶ ἔπειτα θὰ προσκαλῶ κάθε λίγο καὶ πολὺ τὸν λόρδον μέγαν Ἀρμωστήν εἰς τὰ γεύματά μου.

— Θὰ κάμῃς δουλειὰ μάλαμμα, σινιὸρ Γεράσιμε. Μὲν ἓνα πράγμα σὲ συμβουλεύω· νὰ τὰ κάμῃς ὅλ' αὐτὰ, προτοῦ νὰ πάρῃς τὴν κόρη μου.

— Καὶ διατί τοῦτο, γεροπατέρα;

— Διὰ μία ρατζιόνε πολὺ ἀπλή. Ἐπειδὴ τὴν κόρη μου δὲν θὰ τὴν πάρῃς ποτέ.

— Πῶς λέγει; ἀνεφώνησεν ὁ Γεράσιμος προπετῶς. Διατί δὲν θὰ τὴν πάρω;

— Γιὰ κειὸ ποῦ δὲν θὰ σοῦ τηνέ δώσω.

— Νὰ χωρατεύσῃς θέλεις, κύρ πεθερέ μου, ἢ δὲν μ' ἐξηγεῖς τί ἔχεις;

— Νὰ σ' ἐξηγήσω θέλεις; μπενίσσιμο! ἄκου δούγκουε! Γιὰ τὴν Μαρίνα ἔχεις τόση πρεμούρα, γιατί τὴν ξέρεις πλούσια.

— ὦ! ἠθέλησε νὰ ὑπολάβῃ ὁ κόμης.

— Ἄς λείψουν τὰ ὦ! σου. Ἄκου αὐτὸ ποῦ σοῦ ῥίζω, ἐπέμεινε λέγων ὁ Συμβολαιογράφος. Ὅσω ζῇ ὁ γέρο-Τάπας, καὶ πὲρ μπάκο, ἐλπίζω πῶς δὲν θὰ κάμῃς τὸν κόπο νὰ τὸν θάψῃς ἢ ἀφεντεῖά σου, τὸ βιός του τὸ θέλει γι' αὐτόν του...

— Μήπως ἐγὼ, ὑπετραύλισεν ὁ Γεράσιμος σὲ ζητῶ τὴν Μαρίναν διὰ τὰ πλούτη της; τὴν θέλω διὰ τὰ κάλλη, διὰ τὰς ὀρετάς της.

— Σινιὸρ κόντε, 'ς τὴ φυλακὴ τῆς Νάπολις ἔμαθες τὴν πολιτικὴν; ἠρώτησεν ὁ ἀνηλεὲς γέρων. Πῶς τὴν ἀγαπᾷς,

τὸ πιστεύω. Ἄν δὲν τὸ ἔπιστευα, δὲν μ' ἔμβαινε ποτὲ σ' τὸν νοῦν νὰ σὲ τηρῇ δώσω. Ὅμως ἡ ἀγάπη ψωμὶ δὲν φέρνει. Καὶ δὲν θέλω, ὥς νὰ ἔπεθάνω, ἢ κόρη μου νὰ ψωμοζητῇ μετὰ τὸν ἄνδρα της.

— Νὰ ψωμοζητῇ μ' ἐμένα ! γεροπατέρα ; εἶπεν, ὑπερφάνως γελῶν ὁ Γεράσιμος. Νόστιμον καὶ τοῦτο ! Θαρρῆεις τὸν κόντε θεῖόν μου σιδεροκέφαλον, ἢ πῶς ἤπιε τὸ ἀθάνατο νερό ; Αὔριο, μεθαύριο θὰ κοιμηθῇ ἐν εἰρήνῃ, καὶ τότε δὲν θὰ μ' εἰπῇς ψωμοζήτην.

— Ἄν πεθάνῃ ὁ σιδερότζίος, θὰ ξεδέψῃς γιὰ νὰ τὸν θάψῃς.

— Ἐννοῖα σου, γέρο Τάπα· θὰ ἐξοδεύσω καὶ μεγαλοπρεπέστατα. Θὰ τὰ ἐξοδεύσω ἀπὸ τὴν κληρονομίαν, καὶ ἡ κληρονομία του εἶναι ἐν ἑκατομμύριον.

— Μὲν οὐκ ἔγωγε, ἀπ' αὐτὸ τὸ πλευρὸν ἂν κοιμᾶσαι, ἢ κληρονομία σου εἶναι κούφια καρύδια.

— Πῶς ! οὔτε ἡ κληρονομία μου δὲν σ' ἀρέσει τώρα ; Δύσκολος εἶσαι, μὰ τὸν ἅγιον Γεράσιμο.

— Ἐκαμε φτερά, ποῦ σοῦ λέγω, ἡ κληρονομία σου. Φτερά ἔκαμε καὶ πέταξε ! Δὲν μ' ἀκοῦς ;

— Πέταξε ; ποῦ πέταξε ; ἠρώτησεν ὁ Γεράσιμος, ὥς μὴ ἐννοῶν ἂν παίζων ἢ σπουδάζων ὠμίλει ὁ γέρον.

— Εἰς τοῦ Ῥοδίνῃ τὸν κόρπον πέταξε. Μ' ἐνόησες τώρα ;

— Τί θὰ εἰπῇ τοῦτο ; αἰνίγματα μὲ λέγεις, Βάρβα Τάπα ; ὑπέλαβεν ὁ νέος, γενόμενος ἤδη ἔμφροντις.

— Ὅρθα καὶ ξάστερα σοῦ ῥίζω, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, ποῦ ὁ κόντε Ναννέτος σ' ἔκαμε τὴν ἀφεντιὰ σου ἀπόκληρο, καὶ τὴν κληρονομία σου τὴν ἄφησε τοῦ Ῥοδίνῃ.

— Ἄ ! ἄ ! ἀνεκάγχασεν ὁ νέος. Παραμύθια μὲ λές, πα-

τέρα! Ὁ γέρων Μαθουσάλας ἀπόκληρον ἐμέ, τὸ στήριγμα, τὸν δόξαν, τὴν ἐλπίδα τῆς οἰκογενείας του;

— Δὲν σὲ λέγω παραμύθια, κάρο, σὲ λέγω τὴν ἄσπρην ἀλήθεια. Τοῦ ἐκακοφάνη πῶς ἦσαν λιμπιεράλες καὶ καρπενάρης ὡς τὴ Νάπολι, καὶ πῶς δὲν κάθησες νὰ φυλάγῃς τὴν κασσέλα τοῦ σιὸρ Βοράτη. Ἔχει, ἀμμὰ, ὁ γέρο Μαθουσάλας δικαῖς του ιδέαις.

— Καὶ λοιπὸν λέγεις;

— Καὶ λοιπὸν σοῦ ῥίζω, πῶς τὴν κληρονομία τοῦ θείου σου πρέπει μιὰ γιὰ πάντα νὰ τὴν ξεγράψῃς ἀπὸ τὸ λίμπρο μαέστρο σου. Ἐκαμε διαθήκη παρτικολάρε, καὶ δὲν σ' ἀφίνει μήτ' ἓνα μπιικίνι, σιὸρ κόντε.

— Τάπα! γέρο Τάπα! Ἄν δὲν ξαναμωράθηκες, γέρο πατέρα, ἂν δὲν ἔχασες τὰ λογικά σου, θὰ μὲ κάμῃς νὰ χάσω τὰ ἐδίκά μου, ἐκράξε φρυάττων ὁ Γεράσιμος. Ὁ παλαιόγερος ἐμένα! Ἀπόκληρον ἐμένα, τὸ κούφταλο! Τὸ αἷμά του θὰ ρουφήξω, μὰ τὸν ἅγιον Γεράσιμον! — Ὡς τὸν λαιμὸν εἶμαι, Τάπα, εἰς χρέος! Νὰ μὲ κλέψῃ τὴν κληρονομίαν μου, νὰ μὲ κλέψῃ τὸ ἔχειν μου θέλει, νὰ πάρῃ μελετὰ τὴν ζωὴν μου καὶ τὴν πνοήν μου! Θὰ ὑπάγω εἰς τὰ δικαστήρια!

— Ὡς τὸ καλὸ, σιὸρ κόντε! Θὰ πλερώσῃς καὶ τῆς δίκης τὰ ἔξοδα.

— Τί νὰ κάμω λοιπόν;

— Τί νὰ κάμῃς! πὲρ δίο! Νὰ πηγαίνῃς, ὦ γράν δεφενσὸρ δελ λὰ λιβερτά! νὰ πηγαίνῃς ὡς τὴν Νάπολι.

νὰ γεμίῃς τὰ κανόνια
μὲ φιδὲ καὶ μακαρόνια!

— Σὲ βεβαιῶ, γέρο Τάπα, θὰ πάρω μαχαίρι καὶ θὰ σφαγῶ.

— Χρυσῇ δουλειᾷ ποῦ θὰ κάμῃς, π ἐ ρ μ π ἄ κ ο. Ὁ Ῥοδίνης θὰ σοῦ γράψῃ τὸν ἐπιτάφιο.

— Εἶσαι λοιπὸν βέβαιος; Ἄν ἀποθάνῃ ὁ θεῖός μου μ' αὐτὴν τὴν γνώμην . . .

— Ἄν ὁ σιὸρ τζίος σου ἀποθάνῃ, καὶ μείνῃ ἡ διαθήκη αὐτῇ, εἶμαι βεβαιότατος, κληρονομεῖ ὁ Ῥοδίνης, ν ἐ π ι ο ὗ ν ἐ μ έ ν ο.

— Πρέπει νὰ προφθάσω λοιπόν! Ἐξ μῆνας τώρα ψυχομαχεῖ ὁ γέρος, κ' ἐπτάψυχον τὸν ἔλεγα, καὶ μ' ἐφαίνετο πῶς τὴν ψυχὴν τὴν εἶχ' ἐσφηνωμένην 'ς τὰ κόκκαλα. Τώρα φοβοῦμαι, Τάπα, μὴ μ' ἀποθάνῃ πρὶν τὸν καταφέρω. Τώρα τὸν θέλω, Τάπα, νὰ ζήσῃ.

— Γιά σου, τώρα λαλεῖς σὰν καλὸς ἀνεψιός, εἶπεν ὁ γέρων εἰρωνικῶς. Ἐ β ί β α ἰ λ τ ζ ί ο !

Καὶ ἂν ὑπάρχῃ ἡ διαθήκη αὐτῇ δὲν εἶναι τρόπος ν' ἀκυρωθῇ; ἠρώτησεν ὁ κόμης, ἀναδιφῶν εἰς τὸν νοῦν του, καὶ τὴν δυστυχίαν του στρέφων καὶ βασανίζων παντοίως.

— Ἀκοῦς λέγει δὲν εἶναι; ἀπεκρίθη πάντοτε χλευαστικῶς ὁ πονηρὸς γέρων. Φθάνει νὰ μὲ κράξῃ ὁ σιὸρ τζίος καὶ νὰ μὲ 'πῇ· γράψ' ἐτοῦτο καὶ γράψ' ἐκεῖ, καὶ ἀπὲ νὰ τὰ ὑπογράψῃ κι' αὐτός του, καὶ ἀκυρώνεται μάλιστα.

— Νὰ σὲ κράξῃ καὶ νὰ σὲ εἰπῇ. . . Ὁχι! τοῦτο εἶναι ἀδύνατον! εἶπεν ὁ Γεράσιμος μετ' ἀπελπισίας. Εἰς αὐτὸ ποτὲ δὲν θὰ καταπεισθῇ! Τὸ γνωρίζω, τὸ ἐννοῶ!

Καὶ διέτρεχε τὸν θάλαμον μὲ μεγάλα βήματα.

— Ἄν ὅμως, ἐξηκολούθησε μετὰ μικρὰν σιωπὴν, ἀντὶ νὰ σὲ κράξῃ, τῷ φέρω ἐγὼ σχέδιον ἑτοιμον καὶ τὸ ὑπογράψῃ, δὲν ὠφελεῖ; δὲν εἶναι τὸ ἴδιον;

— Τὸ ἴδιο ἀμμὰ δὲν εἶναι· ἔμπορεῖ ὅμως νὰ ὠφελήσῃ.

— Γράψε λοιπὸν, Τάπα, γράψε, γράψε ὅπως χρειάζεται.

[ΔΠΑΝΤΑ ΡΑΓΚΑΒΗ—Τόμ. Ι'.]

— Αἶ! καὶ τί τὸ ὄφελος; Θὰ σὲ τὸ ὑπογράψῃ ποτέ;

— Γράψε, γράψε, σὲ λέγω. Στοχαζόμεθα, βλέπομεν ἔπειτα.

— Νὰ γράψω δὲν εἶναι ἡ δυσκολία, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, κινῶν τὴν κεφαλὴν, καὶ τοξεύων ὁξὺ βλέμμα πρὸς τὸν Γεράσιμον.

Ἀφ' οὗ δ' ἔγραψεν ἐπὶ τινὰ ὥραν, ἀνέγνω μεγαλοφώνως ὡς ἔπεται:

— Ὅμπρὸς 'ς ἐμένανε, νοτάρ ο πούμπλικος τὸ Ἀργοστόλι, χώρα τῆς Κεφαλονιάς, καὶ 'ς τοῖς μαρτύρους, τὸν σιὸρ Νικολὸ Βαφούρα καὶ Διονύσι Σερβέτα, γνώριμοί μου, καὶ μὴ ἔχοντας μ' ἐμένανε συγγένεια νὲ ρίλα-τζίόνε.....»

— Ἄ! μάρτυρες! εἶπεν ὁ Γεράσιμος ὠχριῶν. Πρέπει νὰ ὑπογράψουν καὶ οἱ μάρτυρες!

— Κύτταξε σὺ νὰ ὑπογράψῃ ὁ τζίος, καὶ διὰ τοὺς μαρτύρους ἔννοια σου. Εἶναι καλοὶ καὶ τίμιοι ἄνθρωποι. Τρεῖς φοραῖς τοὺς ἐγλύτωσ' ἀπὸ τῆς φούρκας, καὶ ὅταν ὑπογράφουν δι' ἐμένανε, δὲν ἤξεύρ' ἡ ἀριστερά τους τί ὑπογράφει ἡ δεξιὰ τους.

Καὶ ἐξηκολούθησε τὴν ἀνάγνωσιν.

— «... ὁ σιὸρ Κόντες Διονύσις Ναννέτος δικιάρ-
ρισε ἐτοῦτο ὅπου ἀκολουθαίει. Ἐστώντας καὶ νὰ στοχάζεται ὅτι εὐρίσκεται 'ς τὸ ἀρτίκοιο τοῦ θανάτου, δικιάρρει καὶ ρικονοσέρει μοναχὸν ἐρέδε καὶ κληρονόμον τοῦ νόμιμον καὶ ἰγκοντεστάβιλε 'ς ὀλὴν του τὴν περιουσίαν μὀβιλε καὶ ἰμμὀβιλε τὸν ἀγαπητόν του ἀνεψιὸν κόντε Γεράσιμον Ναννέτον. Καὶ ἐτούτῃ ἔστώντας ἡ μοναχὴ καὶ ἰρρεβοκάβιλε θέλησί του, κάνει νὰ γνωρίζουνε ὅλοι καὶ εἰς καθένας, ὅπου ποτὲ

δὲν ἐξέδωκε ἄλλο κἀνένα ἅ ττο τεσταμεντάλε ἢ πούβλικο ἢ πριβάτο ἀντεριόρε ἀπὸ ἐτοῦτο. Καὶ ἐτι πᾶσα ἄλλο, ὅπου ἤθελε εὔρεθῇ ἀπὸ τοῦτο ποστεριόρε, χωρὶς νὰ ἦναι κοδίτζιλο ἐτούτου τοῦ τεσταμέντου, εἶναι ψεύτικο καὶ φιτίβο.— Γινούμενο 'ς τὸ Ἀργυστόλι, χώρα τῆς Κεφαλονιάς . . . »

— Τὴ δάτα ἔβαλα πρὸ ἐνὸς μηνὸς, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ συμβολαιογράφος. Ὅλα εἶναι ἰν ῥέγολα, σιὸρ κόντε. Ὅριστε τὴν διαθήκη σας. Εἴσαι, ἀμμά, μιλλιονάριος, μίο κάρο. Κρίμα νὰ λείπη μιὰ μικρὴ λέξι αὐτοῦ κάτου. Πήγαινε, καλόπιασε, χάδεψε, κάμε μόμολες τὸν σιὸρτζίο. Ἄν σου τὴν γράψῃ τὴ μικρὴ λέξι, σου κάνω τὸ κομπλιμέντο μου· ἂν δὲν σου τὴν γράψῃ, μπάρεκα γιὰ τὴν Νάπολι.

Θὰ τὴν γράψῃ, Τάπα, ἐφώναξεν ὁ Γεράσιμος ὡς βρυχώμενος. Μὲ τὸ καλὸ ἢ μὲ τὸ κακὸ, πρέπει νὰ τὴν γράψῃ.

— Μὲ τὸ κακὸ, λέγει! ὦ μπέλλο! Γνωστικὴ κουβέντα μοῦ κραίνεις, περδίο! ἀπήντησεν ὁ γέρων μεθ' ἀπαισίου βλέμματος. Κ' ἔτσι σου ὑπογράψῃ μὲ τὸ κακὸ, δὲν ξέρεις πῶς τοῦ φθάνουν δύο λεπτὰ νὰ ζήσῃ ἀκόμα καὶ μιὰ λέξι νὰ πῇ γιὰ νὰ σὲ στείλῃ, ὅχι πιά 'ς τῆς Νάπολιν τὴ φυλακὴ, μὸν ἴσια καὶ δρίττα 'ς τὴν κρεμάλα, σιὸρ κόντε καρίσσιμο;

— Κι' ἂν σου τὸ στείλῃ τοῦτο ὑπογραμμένον, ἠρώτησεν ὁ Γεράσιμος, μετὰ στιγμῆς σιωπῆν, εἴσαι καλὸς νὰ τὸ κάμῃς ἐκτελεστόν;

— Στείλέ το δά, εἶπεν ὁ Τάπας, καὶ ξεύρω πῶς νὰ κάμω νὰ ῥισπετάρουν τοῦ Σιὸρ κόντε τὴν φέρμα καὶ τὴν οὔλτιμα βολουντά.

— Φέρε λοιπόν, φέρε ! ανέκραξεν ὁ νέος, καὶ ἄς βοηθήσῃ ὁ θεός· εἰδεμὴ, . . . ὁ διάβολος !

Ἐν ᾧ δὲ ἐξήρχετο, σταθεὶς εἰς τὴν θύραν,

— Ἐνθυμήσου, γέρο Τάπα, εἶπεν· ὅ,τι κάμῃς δι' ἐμένα, διὰ τὴν Μαρίναν τὸ κάμνεις.

Καὶ ἐρρίφθη ἐκτὸς τῆς θύρας.

— Τὸ θυμοῦμαι, ἀμμὰ, τὸ θυμοῦμαι, ἐψιθύρισεν αὐτός, ὅταν ἔμεινε μόνος. Ἄν δὲ τὸ θυμούμουν, ἔβαζα τὸ λαιμὸς τῇ θελειᾷ γιὰ τὰ μαῦρα μάτια σου τζόϊα μου ;

Μετὰ μίαν στιγμὴν ἡ θυγάτηρ τοῦ συμβολαιογράφου εἰσῆλθε σκιρτῶσα εἰς τὸ δωμάτιον, καὶ κράζουσα μὲ φαιδρότητα·

— Εἰς τὸ δεῖπνον, Κύριοι, εἰς τὸ δεῖπνον !

Ἀλλὰ διὰ μιᾶς ἐστάθη ἀκίνητος εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου, περιέφερε περίξ τῆς μετ' ἐκπλήξεως τοὺς μεγάλους γαλανοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ ἠρώτησε·

— Ποῦ εἶναι λοιπόν ὁ Γεράσιμος ;

— Ἀνεχώρησεν, εἶπεν ὁ πατήρ της. Δὲν δειπνεῖ ἀπόψε μαζί μας.

— Δὲν θὰ δειπνήσῃ μαζί μας ! ανέκραξεν ἡ κόρη μετ' ἡλλοιωμένης φωνῆς· καὶ ἐν ᾧ τὸν εἶπα πῶς μόνη μου τὸν ἔκοψα τὰ κεράσι' ἀπὸ τὸ δένδρον μας !

— Ἄλλο δὲν ἔμεινε, εἶπεν ὁ πατήρ της, ἐπιπλήττων αὐτὴν ἐλαφρῶς, παρὰ νὰ κλάψῃς πῶς δὲ θὰ φάγῃ τὰ κεράσια σου, παιδί ποῦ εἶσαι ! Εἶχε δουλειὰ ἀναγκαία κ' ἐπῆγε.

— Καὶ τόσο ἀναγκαία ἦτον ὥστε οὔτε καλὴ νύχτα δὲν ἤμποροῦσε νὰ μᾶς εὐχηθῇ ; εἶπε ἡ Μαρίνα, καὶ ἐφαίνετο τῷ ὄντι ἐτοίμη νὰ κλαύσῃ.

— Παιδί ! εἶπεν ὁ Τάπας. Τόσο δούγκουε τὸν ἀγαπᾷς ἐκεῖνὸν τὸν Γεράσιμο ;

Ἡ Μαρίνα χωρὶς ν' ἀποκριθῇ, ἤρπασε τοῦ πατρός της τὴν χεῖρα καὶ τὴν κατεφίλει, κρύπτουσα ὑπ' αὐτὴν τὴν φλόγα τῶν παρειῶν της.

— Ἐννοια σου, κόρη μου, ἔννοια σου, εἶπεν ὁ Τάπας· δὲν σέ μαλώνω, ἀγάπα τον, περδίο! Ἀφ' οὗ τὸν θέλεις, πάρε τον. Καθὼς κληρονομήσῃ τὸν θεῖό του, θὰ εἶσαι ἡ ποιοὺ πλούσια καὶ ἡ ποιοὺ ζηλευμένη γυναῖκα 'ς τὰ ἑπτὰ νησιά.

Τότε ἡ Μαρίνα ἔρριψε τὰς δύο της χεῖρας περὶ τὸν τράχηλον τοῦ πατρός της, καὶ τὰ δάκρυά της ἔρρεον ἀφθόνως. Καὶ ὁ συμβολαιογράφος δὲ ἐνέκλεισε τὴν εὐχαριν κόρην εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ τὴν ἐφίλει εἰς τὸ μέτωπον μετὰ ζωηρότητος καὶ περιπαθείας ἀνωτέρας τῆς ὅσῃν ἐδικαιούμεθα νὰ προσδοκῶμεν ἀφ' ὅ,τι ἐγνωρίσαμεν τοῦ ξηροῦ καὶ στριφνοῦ χαρακτῆρος τοῦ γέροντος. Ἀλλ' ὥς ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐρημώσεως κατακεκαυμένων πεδίων ἢ ἐμβροντήτων κρημνῶν, θάλλει πολλάκις ἐν μόνον δένδρον, λείψανον εὐκόμων δασῶν, καὶ ἡ ἀκμὴ τῆς βλαστήσεώς του, τρεφομένη ἀπὸ τοῦ περισσεύοντος τῆς ἰκμάδος τῶν ἄλλων, ἐκπλήττει τὴν ὄρασιν, ὁμοίως εἰς καρδίας ἀπεσκληρημένας ἢ ἔρμαιο γενομένας τῶν ταπεινοτέρων παθῶν συμβαίνει νὰ ἐπιζῇ πολλάκις ἐν μόνον αἶσθημα εὐγενές, καὶ τότε τοῦτο, διότι μόνον, ν' ἀναπτύσσεται εἰς καταπληκτικὴν εὐρωστίαν. Εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Τάπα τὸ αἶσθημα τοῦτο ἦν ἡ φιλοστοργία.

Νέος εἶχε νυμφευθῇ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν γονέων της τὴν θυγατέρα ἑνὸς τῶν ἐπιστημοτέρων καὶ πλουσιωτέρων ἐμπόρων τῆς νήσου. Αὕτη ἦν ἡ πρώτη καὶ τελευταία νεανικὴ του παρεκτροπὴ, εἰς ἣν ὅμως ὁ νοῦς δὲν εἶχε μείνει ἀργὸς θεατῆς τῶν νεανικευμάτων τῆς καρδίας. Ἡ γυνὴ του ἀπέθανε γεννήσασα τὴν Μαρίναν, καὶ αὐτὴ τῷ ἀπέμεινεν ὥς

ἐνθύμημα μὲν πρὸς αὐτὸν τῆς προσκαίρου του εὐτυχίας, ὡς μάρτυς δὲ πρὸς τοὺς λοιποὺς τοῦ θριάμβου τῆς φιλαυτίας του.

Διὰ τοῦτο συνεκέντρωσεν εἰς αὐτὴν ὅσῃν ἀγάπης δύναμιν περιεῖχον αἱ ἔσχαται τῆς καρδίας του, ἵνες καὶ τὸ αἶσθημα τοῦτο τοσαύτην ἔλαβεν ἔντασιν, ὥστε οὐ μόνον ἀπερρόφα πάσας τὰς ἐλαχίστας εὐγενοῦς ἱκμάδος ῥανίδας, αἵτινες πάντοτε κυκλοφοροῦσι λανθάνουσai καὶ εἰς τὰς μᾶλλον διεφθαρμένας ψυχὰς, ἀλλ' ἐτρέφετο καὶ ἀπὸ τῶν νοσωδεστέρων ἀκόμη αὐτῆς χυμῶν, καὶ εἶχε πᾶσαν τὴν ὁρμὴν ἀρετῆς συγχρόνως καὶ ἐλαττώματος.

Τῷ ὄντι δὲν ἤθελε διστάσει ἐνώπιον θυσίας, ὅσον καὶ ἂν ἦτον μεγάλη, ἀλλ' οὐδ' ἐνώπιον ἐγκλήματος, ὅσον ἀποτρόπαιον καὶ ἂν ἦτον, ἂν δι' ἐκείνης ἢ δι' αὐτοῦ ἐπρόκειτο ν' ἀγοράσῃ διὰ τὴν κόρην του πλοῦτον, ἀπόλαυσιν, εὐτυχίαν.

Ὁ δὲ Ῥοδίνης, ἀπὸ τοῦ συμβολαιογραφείου ἀναχωρήσας, διηυθύνθη πρὸς τὸ ἐνδότερον τῆς πόλεως, εἰς ὁδὸν σκολιὰν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἰκίαν εὐπρεπῇ μὲν καὶ καθαρίαν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἦττον ἐπιφανῶν. Εἰς τῆς κλίμακος τὴν κεφαλὴν ἀπήντησε κατὰ σύμπτωσιν νέαν ποτίζουσαν ἄνθη εἰς γάστρας, καὶ ἦν ἐδυνατό τις νὰ ἐκλάβῃ ὡς ἀδελφὴν τῶν ἀνθέων. Τὸ σῶμα τῆς ἦτον λυγρώτερον τῶν περικλυμένων της, λευκότεραι τῶν ἰάσμων αἱ χεῖρες δι' ὧν ἐκράτει, ὡς ἀρχαία νύμφη, τὴν ἀργυρᾶν προχοῖδα της, καὶ ἐρυθρότερα τῶν γαροφάλλων της τὰ μειδιῶντα της χεῖλη. Ἡ νέα αὕτη ἦτον ἡ Ἀγγελικὴ, θυγάτηρ τοῦ Αὐγουστίνου Βοράτου.

Πρέπει δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ σύμπτωσις αὕτη, εἰς ἣν ὁ Ῥοδίνης ὤφειλε τὴν εὐτυχῇ του συνάντησιν, συνέ-

βεινε σχεδὸν καθ' ἑσπέραν, καὶ ὅτι λησμονούμενος ὁ Ῥοδίνης εἰς τῆς κλίμακος τὴν κεφαλὴν, ἐπροοιμιάζεν εἰς τὰς ταχυτικὰς ἐπισκέψεις του πρὸς τὸν κύριον Βοράτην διὰ συνδιαλάξεων μιᾶς ἢ δύο ὥρων μετὰ τῆς Ἀγγελικῆς· διότι ἡγαπῶντο οἱ δύο νέοι ὡς ἀγαπῶνται δύο ψυχαὶ συγγενεῖς, χωρὶς νὰ ὁμολογήσωσιν αὐτὸ πρὸς ἀλλήλας, καὶ ἴσως οὔτε πρὸς ἑαυτάς.

Τὸ αἶσθημά των ὅμως, ὡς ἀνεπιτήδευτον καὶ διαφανές, δὲν ἐλάνθανε τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ κ. Βοράτου. Ἀλλ' ἡ ιδέα τῆς ἐνώσεώς των, ὅσον καὶ ἂν ᾔθελε καταστήσει αὐτὸν εὐδαίμονα, οὐδὲ τῷ ἐπῆρχετο καὶ κατὰ νοῦν, ἢ, ἂν τῷ ἐπῆρχετο, ἦτον πηγὴ θλίψεως δι' αὐτὸν, διότι ἀνυπέρβλητον εἰς τὴν πραγματοποίησιν αὐτῆς ἀπῆντα πρόσκομμα τὴν ἀμφοτέρων πενίαν. Τὸν δὲ Ῥοδίνην ἐπεφοίτα εἰς σπανίας τινὰς στιγμὰς ὡς οὐράνιον τι ἀνέφικτον ὄραμα, ὡς χρυσοῦν τι, ἀλλ' ἄτοπον ὄνειροπόλημα, περὶ οὗ οὐδὲ λέξιν ἐπρόφερε ποτὲ πρὸς τὴν Ἀγγελικὴν.

— Τρέχα, κύριε Ῥοδίνη, τῷ ἔκραζεν αὕτη, ἅμα μακρόθεν τὸν εἶδεν ἀναβαίνοντα τὴν κλίμακα· τρέχα νὰ ἰδῇς. Ἦνθησε τὸ ρόδον τῆς Βεγγάλης ὅπου μ' ἔδωσας· καὶ ἀχάριστον θὰ ἦτον ἐὰν δὲν ἦνθαι μετὰ τόσας περιποιήσεις μου· διότι ἀγαπῶ, κύριε Ῥοδίνη, τὰ ρόδα τῆς Βεγγάλης . . . καὶ μάλιστα τοῦτο· ἐπρόσθεσε μετὰ φωνῆς σιγαλῆς καὶ δισταζούσης, ὅταν ὁ νέος ἔφθασε πλησίον της.

Ἀλλ' αὐτὸς, ἀντὶ ν' ἀποκριθῇ, καὶ ὡς ἄλλοτε πάσης προφάσεως δραττόμενος νὰ παρατείνῃ τὴν παρ' αὐτῇ διαμονήν του, ἤρπασε τὴν χεῖρά της, καὶ τὴν ἔφερε ζωηρῶς εἰς τὰ χεῖλη του, ὅπερ οὐδέποτε ἄλλοτε, οὐδὲ κατὰ διάνοιαν καὶ εἶχε τολμήσει ἀφ' οὗ τὴν ἐγνώριζε· καὶ πρὶν ἢ ἐκπεπληγμένη νεάνις προφθάσῃ νὰ τῷ ζητήσῃ ἐξήγησιν

τῆς τοιαύτης ἐφόδου του, τὴν ἀφῆκε καὶ ἔδραμε πρὸς τὸν πατέρα της.

Τὸν ἠκολούθησεν ὁμῶς καὶ ἡ Ἀγγελικὴ ἀκροποδητὶ καὶ ἐλαφρὰ ὡς σκιὰ, περίεργος νὰ μάθῃ, ἂν δὲν τῇ ἀπηγορεύετο, τί τόσον σπουδαῖον εἶχε νὰ εἰπῇ εἰς τὸν πατέρα της ὁ Ῥοδίνης, ὥστε οὔτε μίαν λέξιν δὲν ἐστάθη νὰ τῇ ἀποτεῖνῃ.

Ἄλλ' ὁ Ῥοδίνης τίποτε σπουδαῖον νὰ εἰπῇ δὲν εἶχεν.

— Ὁ Κόμης Διονύσιος σᾶς παρακαλεῖ, εἶπεν, ἂν δὲν ἔχητε ἐργασίαν ἀπόψε, νὰ ἔλθητε μετὰ τῆς Κυρίας Ἀγγελικῆς ὀλίγον πρὸς αὐτὸν, διότι μόνος στενοχωρεῖται.

Τὴν ἀδιάφορον ὁμῶς ταύτην πρόσκλησιν ἐπρόφερε μετὰ φωνῆς τόσον τεταραγμένης, ὥστε ἡ Ἀγγελικὴ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τί τῷ συμβαίνει σήμερον.

Ἐν τούτοις ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἐπιθυμία τοῦ φίλου τοῦ ἦτον νόμος διὰ τὸν Βοράτην· ὅθεν λαβὼν ἀμέσως τὴν θυγατέρα του, συνώδευσε τὸν Ῥοδίνην εἰς τοῦ κόμητος.

Τὸν γέροντα εὗρον κλινήρῃ, ὡς ἦτον πρὸ πολλοῦ ἤδη, ἀφ' οὗ πρὸ πάντων ἡ ἐσχάτη κακουργία τοῦ ἀνεψιοῦ του εἶχε καταστρέψει τὴν υἰείαν του, ὑπεσκαμμένην καὶ πρὸ τούτου ὑπὸ τῶν θλίψεων ἅς τὸν ἐπότισεν ἡ προλαβοῦσα αὐτοῦ ἐκδιαίτησις. Ἐπὶ ποῦ προσώπου του ὁμῶς, ἂν καὶ τὸν ἐβασάνιζον σωματικοὶ πόνοι, ἐπέλαμπεν ἡ φαιδρὰ ἡρεμία ἐκείνη ἣν παρέχει τῆς ψυχῆς ἡ γαλήνη, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπληρώθησαν περιπαθοῦς θυμηδίας ὅταν εἶδε τοὺς φίλους του ἐρχομένους.

— Ἀγαπητὲ Βοράτη, εἶπε, σ' εὐχαριστῶ ὅτι ἦλθες μετὰ τῆς φιλτάτης Ἀγγελικῆς. Ὅσω γηράσκω, φίλοι μου, τόσω ἐγωῖστικώτερος γίνομαι. Τὴν ζωὴν μου μετροῦσι στιγμαὶ, καὶ τὰς τελευταίας θέλω νὰ θερμάνῃ ἡ παρουσία σας, καθὼς ἄλλοι, ἐκπνέοντες, ἐπιθυμοῦσι τοῦ ἡλίου τὴν παρουσίαν.

— Μὴ, εἶπεν ὁ Βοράτης, φίλτατε κόμη, τὰς θλιβεράς τύχας λέξεις. Ἡ πρόνοια, ἐλπίζομεν, ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀκόμη δὲν θὰ μᾶς φθονήσῃ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ νὰ εἴμεθα ὁμοῦ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον.

— Μὴ τὸ πιστεύῃς, φίλε μου, εἶπεν ὁ κόμης, καὶ δι' ἐμῆ... μὴ τὸ εὐχέσθαι. Ἀλλ' ὅπως δήποτε, ἔχω ἐν χρέος, καὶ νομίζω ὅτι θὰ περιμένω καρτερικώτερον τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θέλει εὐδοκήσῃ ὁ κύριος νὰ μὲ καλέσῃ πρὸς ἑαυτὸν, ἀφ' οὗ ἀποτίσω τὸ χρέος τοῦτο.

— Ποῖον χρέος; πρὸς τίνα; ἠρώτησεν ὁ Βοράτης.

— Ὅταν τὸ αἷμά μου, ἀπεκρίθη ὁ γέρων, ὅταν τὸ αἷμά μου ἐκυκλοφόρει γοργότερον, καὶ τὸν βραχίονά μου ἐστήριζον νεανικώτερα νεῦρα, εἰς τὴν θέαν τῶν περιπετειῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν συνεχῶν μεταβολῶν τῆς πατρίδος μου, ὠνειρεύθην τὴν ἐντελῆ ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς καὶ τὸν καταρτισμὸν αὐτῆς εἰς ἐστίαν ἐλευθερίας δι' ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, καὶ τινες ἀπερίσκεπτοι πράξεις μου, πρόωρος ἐφαρμογὴ τοῦ προώρου ὄνειροπολήματος, εἴλχυσαν ἐπ' ἐμὲ τὴν καταδρομὴν τῶν ἀρχῶν, ἐπικίνδυνον κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὥς ἐνθυμεῖσαι.

Τότε εὐρέθη τις, ὅστις, ἐκτεθεὶς ὁ ἴδιος εἰς μέγιστον κίνδυνον, μ' ἐφυγάδευσε, καὶ ἀφ' οὗ ἔφυγον, τὰ κτήματά μου ἔμειναν εἰς διαρπαγὴν, καὶ ἂν ἐσώζετο ἡ ζωὴ μου, κατεστρέφετο πᾶσα ἡ μέλλουσα ὑπαρξίς μου. Ἀλλ' αὐτὸς ἐπροστάτευσε τὰ συμφέροντά μου, ἔσωσε τὴν περιουσίαν μου, καὶ αὐτόκλητος ἐπίτροπός μου, μοὶ τὴν παρέδωκεν ἀνέπαφον καὶ ἐπηυξημένην.

Ὁ αὐτὸς ἀκόμη, τῆς πρώτης εὐθέτου δραξάμενος περιστάσεως, μετεχειρίσθη τὴν ἐπιρροήν του, καὶ κατώρθωσε

τὴν διαγραφὴν μου ἀπὸ των πινάκων τῶν διωκομένων, καὶ τὴν κάθοδόν μου.

«Ἴδου ποῖον εἶναι τὸ χρέος μου, καὶ ἰδου εἰς ποῖον θέλω νὰ τὸ πληρώσω».

— Θέλεις νὰ μὲ πληρώσης; ἠρώτησεν ὁ Βοράτης μετὰ φωνῆς εἰς ἣν διεφαίνετο δυσaréσχεια.

— Δὲν ἐρωτᾷς πρῶτον τί πληρωμὴν σοὶ προτείνω, ἀλλ' ἐθύμωσες νὰ μὲ φάγῃς, ἀγριάνθρωπε! εἶπε μειδιῶν ὁ κόμης Ναννέτος.

— Δὲν σ' ἠρώτησα, ἀπήντησεν ὁ Βοράτης ἡπίως, διότι τῶν πράξεων ὅσας ἀπαριθμεῖς ἔλαβον ἀμοιβὴν ἑκατονταπλάσιον διὰ τῆς εὐχαριστήσεως ἣν ἀπ' αὐτῶν ἔδρεψα. Ποίαν λοιπὸν, ἄς ἰδῶμεν, πληρωμὴν μοὶ προτείνεις, φίλτατέ μου χρεώσα;

— Εὐθυνήν δι' ἐμέ, εἶπε μειδιῶν ὁ γέρων, καὶ ἴσως διὰ σὲ ὠφέλιμον. Μίαν συμβουλήν.

— ὦ! ταύτην μάλιστα, ἀνέκραξε περιχαρῶς ὁ Βοράτης. Καὶ ἑκατὸν δέχομαι ἀντὶ τῆς μιᾶς.

— Ἐκείνην τὴν κακὴν νέαν ἐκεῖ, ἥτις φαίνεται ὅτι συμμαχεῖ μετὰ τοῦ πατρός της κατ' ἐμοῦ, καὶ ὅτι θέλει νὰ μὲ φάγῃ διὰ τῶν μεγάλων τῆς ὀφθαλμῶν, σὲ συμβουλεύω... νὰ τὴν ὑπανδρεύσης.

— Ἄν, πάτερ, αἱ ἐννενήκοντα ἐννέα ἄλλαι συμβουλαί, εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ ἐρυθριῶσα, ὁμοιάζωσι τὴν πρώτην ταύτην, κλεῖσον, ἂν μὲ πιστεύῃς, τὰ ὦτά σου.

— ὦ! τὴν πονηρὰν ἀπόγονον τοῦ Ὀδυσσέως, εἶπεν ὁ ἀσθενὴς μετ' εὐθύμου ἀγαθότητος. Φοβεῖται τὸ ἄσμα τῆς σειρῆνος.

Ὁ δὲ Βοράτης ἔκλινε τὴν κεφαλὴν σιωπῶν, καὶ νέφος θλίψεως ἐσκότισε τὸ μέτωπόν του. Ἀλλ' ὁ κόμης Ναννέτος ἐπροσποιήθη ὅτι δὲν τὸ παρετήρησεν.

— Αὐτὴ λοιπὸν ἡ πρώτη μου συμβουλή. Ἡ δευτέρα εἶναι νὰ τῇ εὐρῆς ἄνδρα ὅστις νὰ εἶναι ἀντάξιός της. Γνωρίζω τινὰ ὅστις σιωπηλῶς τὴν λατρεύει, ὡς λατρεύουσι τοὺς ἀγίους, ὅστις θέλει τῇ δώσει ὅλην τὴν δόσιν τῆς εὐδαιμονίας, ὅσης οἱ ἄνθρωποι εἰσὶ δεκτικοὶ ἐπὶ γῆς. Ἐρώτησόν την ἂν θέλῃ ν' ἀκούσῃ τὴν τρίτην συμβουλήν μου, καὶ ἂν δέχεται ἐκ χειρός μου τὸν Ῥοδίνην, ὅστις, ἰδέ τον πόσον εὐγλώττως σιωπῶν, παρακαλεῖ δι' ἐμοῦ. Ἀλλὰ, Ῥοδίνη τέκνον μου, ἴσως παρεξηγῶ τὴν αἰτίαν τῆς σιωπῆς σου.

Ὁ Ῥοδίνης ἐρρίφθη τότε εἰς τὴν χεῖρα τοῦ γέροντος καὶ καταφιλῶν αὐτὴν,

— Εὐεργέτα μου, εἶπεν, ἔκρουσας δι' ἐμέ τὴν πύλην τοῦ παραδείσου, εἰς ἣν οὐδὲ ν' ἀτενίσω ἐτόλμων. Μία λέξις περιμένω νὰ μοὶ τὴν ἀνοίξῃ . . .

— Ἀκούετε; εἶπεν ὁ κόμης, ἀποτεινόμενος ἰδίως εἰς τὴν Ἀγγελικὴν, ἥτις ἔμενεν ἀκίνητος καὶ ὡχρὰ, ὡς παλαιὰ Καρυάτις.

— Ἀγαπητὲ φίλε, εἶπεν ὁ Βοράτης, λαμβάνων καὶ αὐτὸς τὴν χεῖρα τοῦ κόμητος Ναννέτου, ἡ κόρη μου εἶναι πτωχή. Ἀλλὴν εὐτυχίαν δὲν ἐδυνάμην νὰ ἐλπίσω δι' αὐτὴν, εἰμὴ ὅσῃν ἐδύνατο νὰ τῇ παρέξῃ ἡ φιλοστοργία μου. Ἀλλ' ἀφοῦ, σεβαστὲ φίλε, σὺ τὴν ἐγκρίνεις διὰ τὸν Ῥοδίνην, ἀφ' οὗ ὁ Ῥοδίνης δέχεται τὴν πτωχείαν της, ἂν ἡ θέλησίς της δὲν εἶναι ἐναντία, ἐγὼ τῇ δίδω ὅ,τι ἔχω νὰ τῇ δώσω, τὴν πατρικὴν μου εὐχὴν ἐκ μέσης καρδίας. Τί λέγεις καὶ σὺ, ὦ κόρη μου;

Ἡ Ἀγγελικὴ ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ ὅλα τὰ μέχρι τοῦδε συνεχόμενα αἰσθήματά της ἐξερράγησαν διὰ μιᾶς εἰς δάκρυα.

— Πάτερ, εἶπεν, ἡ τύχη μου εἶναι εἰς χεῖράς σου. Πράξον περὶ ἐμοῦ ὅπως θέλεις.

— Ἀγαπητὲ Βοράτῃ, ἐπρόσθεσεν ὁ κόμης, μὴ ἀνησυχῆς ὅτι δὲν εἶναι πλούσιος ὁ Ῥοδίνης. Ὁ τίμιος ἐνταυτῷ καὶ δραστήριος ποτὲ δὲν φοβεῖται πενίαν. Ὁ Θεὸς δὲν ἐγκαταλείπει τὰς προσπάθειάς του.

— Οὐδεὶς θησαυρὸς, ἀπεκρίθη ὁ Βοράτης, εἶναι ἰσόσταθμος δι' ἐμὲ τῆς εὐτυχίας τοῦ ν' ἀποκτήσω τὸν Ῥοδίνην υἱόν μου, τοῦ νὰ ἡξεύρω τὴν τύχην τῆς κόρης μου εἰς τὰς χεῖράς του ἐμπεπιστευμένην. Ὑπαγε, κόρη μου, εὐχαρίστησον τὸν ἀγαθὸν σου ἐκεῖνον πατέρα, ὅστις σοὶ χορηγεῖ τὸ εὖ εἶναι.

Καὶ ταῦτα λέγων, τὴν ἔσπρωξεν ἐλαφρῶς, ὥστε ἡ Ἀγγελικὴ ἐκλινε γονυπετῆς ἐμπρὸς εἰς τὸν γέροντα, καὶ λαβοῦσα ν' ἀσπασθῇ τὴν σεβασμίαν του δεξιάν, ἔκρυψεν εἰς αὐτὴν τὸ πρόσωπόν της, ἥδη ἐρυθρότερον ἀνεμώνης. Συγχρόνως δὲ καὶ ὁ Ῥοδίνης ἔλαβε καὶ αὐτὸς αὐτομάτως τὴν ἀριστεράν τοῦ κόμητος, ὅστις ἐνώσας τῶν δύο νέων τὰς χεῖρας, καὶ θεὶς τὰς ἐδικὰς του ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐφάνη ἐπὶ τινὰς στιγμὰς προσευχόμενος.

— Φίλοι μου, ὠμίλησε μετὰ ταῦτα, ἐπληρώθη εἰς τὴν γῆν ἡ ἐνθερμοτάτη τῶν ἐπιθυμιῶν μου. Φαιδρὸς τούντεῦθεν θ' ἀνοίξω εἰς τὸν θάνατον, ὅστις κρούει τὴν σαθρὰν θύραν μου. Αἱ εὐχαὶ πατρὸς εἰσὶν ἀγαθὸν ἐφόδιον εἰς τὸν βίον, καὶ ὑμεῖς ἔχετε τὰς εἰλικρινεστέρας πασῶν. Ἐὰν δὲ τέκνων εὐημερία τέρπη τὴν ψυχὴν τῶν ἀποθανόντων γονέων, εὐτυχεῖτε τέκνα μου, καὶ εὐδαίμων θὰ κεῖμαι ἐντὸς τοῦ τάφου μου.

Ὅλοι ἐρρίφθησαν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς των ἔρρεον δάκρυα.

— Ἀλλὰ, ἐπρόσθεσεν ὁ ἀγαθὸς γέρων, δὲν ἡξεύρω πόσας σταγόνας περιέχει δι' ἐμὲ ἀκόμῃ τῆς ζωῆς ἡ φιάλη εἰς

τότε πυθμένα της. Ἦθελον σᾶς φανῇ ὀχληρὸς, τέκνα, ἂν παρεκάλουν νὰ ἐπισπεύσητε τὴν τελετὴν τῆς ἐνώσεώς σας, ὥστε νὰ προφθάσω νὰ παρευρεθῶ εἰς αὐτήν;

— Φίλτατε εὐεργέτα, ἀπεκρίθη ὁ Βοράτης· ἐλπίζω νὰ ζήτησιν ἱκανὸν χρόνον, ὥστε καὶ τὰ παιδιά των νὰ εὐλογήσῃς ὡς καὶ αὐτοὺς ἡυλόγησας. Ἄλλ' εἴμεθα πρόθυμοι νὰ τελέσωμεν τοὺς γάμους ἅμα θέλης, καὶ ἅμα ὁ ἀγαπητὸς Ῥοδίνης ἐτοιμασθῇ.

— Ἐν μόνον καθῆκον, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, ἔχω νὰ ἐκπληρώσω προηγουμένως, διότι προηγεῖται καὶ αὐτῆς τῆς εὐδαιμονίας μου· ἀπελθὼν εἰς Κέρκυραν, νὰ λάβω τὴν εὐχὴν τῆς μητρός μου.

— Ὑπαγε, φίλτατε, εἶπεν ὁ κόμης, ὑπαγε νὰ τῇ φέρῃς ἓν μικρὸν δῶρόν μου, καὶ νὰ ζητήσῃς ἐκ μέρους μου τὴν συγκατάθεσιν τῆς. Ἡ εὐσέβεια πρὸς τοὺς γονεῖς ἀγιάζει τὸν βίον καὶ ἡ εὐχὴ τῶν γονέων στηρίζει τοὺς οἴκους.

Ὁ Βοράτης μετὰ τῆς Ἀγγελικῆς καὶ τοῦ Ῥοδίνου ἠγέρθησαν τότε ν' ἀναχωρήσωσιν. Ἐν ᾧ δὲ ἐξήρχετο ὁ Ῥοδίνης, ὁ κόμης τὸν μετεκάλεσεν.

— Αὔριον πρὸ τῆς αὐγῆς, τῷ εἶπεν, ἀποπλέει τὸ πλοῖόν μου, ὁ ἅγιος Γεράσιμος διὰ τὴν Τεργέστην. Ὑπαγε δι' αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἀργήσῃς, καὶ νὰ εἶσαι ταχέως ὀπίσω. Ἐχε ὑγείαν λοιπόν. Ὅταν θ' ἀναχωρήσῃς αὔριον, θὰ κοιμῶμαι.

Ὁ Ῥοδίνης ἐρρίφθη ἐκ νέου ἐπὶ τῆς χειρός του καὶ τὴν ἐφίλησε, καὶ ἔδραμεν ἔπειτα κατόπιν τῆς Ἀγγελικῆς.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ γέρων ἀπεκοιμᾶτο, ἴσως τὸν πρῶτον ἐλαφρὸν καὶ γλυκὺν ὕπνον ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς μακρᾶς ἀσθενείας του, ὀνειρευόμενος τοὺς ἀγγέλους προσμειδιῶντας αὐτῷ, ὁ Ῥοδίνης ἐβάδιζε πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς μνηστῆς του, διαλεγόμενος καὶ αὐτὸς περὶ μειδιῶντων ἀγγέλων.

Δ'.

Τὸ μεσονύκτιον εἶχεν ἤδη παρέλθει, ὅταν ὁ γέρων Νικολός, ὁ ἀρχαῖος ὑπηρέτης τοῦ κόμητος Ναννέτου, κοιμώμενος εἰς τὸ πρόσγαιων ἐστιατόριον τοῦ οἴκου, ἐνόμισεν εἰς τὴν ζάλην τοῦ ὕπνου ὅτι ἤκουσε βῆμα ὑπόκωφον ἀναβαῖνον τὴν κλίμακα. Τοῦτο ἤρχισε νὰ διεγείρῃ τὰς νεναρκωμένας αἰσθήσεις του.

Τὸ βῆμα ἀνέβη, καὶ εἰς τὸν ἄνω ὄροφον ἠκούετο ἡχηρότερον καὶ βαρύτερον. Ὁ ὑπηρέτης ἠθέλησε τότε νὰ πηδήσῃ τῆς κλίνης. Ἀλλὰ προσέξας, ἤκουσε τὸν περιπατοῦντα ὅτι ἐπορεύετο κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ δωμάτιον τοῦ Ῥοδίνου, καὶ τότε ἀνεπόλησεν ὅτι οὗτος, ἀφ' οὔτου εἶχεν ἐξέλθει μετὰ τοῦ Βοράτου καὶ τῆς θυγατρὸς του, δὲν εἶχεν ἐπιστρέφει ἀκόμη.

Ἐννοήσας ἐπομένως ὅτι αὐτὸς ἦτον ὁ ἀναβάς, καὶ ἔτι μᾶλλον πεισθεὶς περὶ τούτου, ὅταν ἤκουσε τὸ αὐτὸ βῆμα ἀπὸ τοῦ δωματίου τοῦ Ῥοδίνου διεθθυνθὲν πρὸς τὸν κοιτῶνα τοῦ κόμητος, καὶ μετ' οὐ πολὺ ὁμιλίαν γινομένην ἰντὸς αὐτοῦ, πεισθεὶς, λέγομεν, ὅτι ὁ Ῥοδίνης ἐπανελθὼν ἔξωθεν, καὶ εὐρὼν τὸν κόμητα ἐξυπνον, συνωμίλει μετ' αὐτοῦ, καθησύχασεν ὁ γέρων Νικολός, καὶ ἐπέτρεψεν εἰς τὸν μόλις συνταραχθέντα ὕπνον του νὰ τὸν κυριεύσῃ καὶ πάλιν.

Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἔτι ἡ ἀντήχησις τῆς συνδιαλέξεως ἔφθανε μέχρι τῆς ἡμβλημένης του ἀκοῆς, καὶ τέλος ἀπεκοιμήθη διόλου.

Τὴν δ' αὖγην, ἅμα ἐξυπνήσας ὁ ἀφωσιωμένος ὑπηρέτης, ἔσπευσε πρὸς τὸν κοιτῶνα τοῦ κυρίου του, καὶ ἐμβῆκεν ἡσύχως. Ἀλλ' ἐπειδὴ, ἀφ' οὗ ἐπρόσμεινε στιγμὰς τινὰς, ὁ κό-

μὲν δὲν τῷ ὠμίλησεν, ἐξῆλθε κρατῶν τὴν ἀναπνοήν του. Ἐκ τὴν μεγάλην δ' αἰθουσάν ἀπήντησε τὸν Ῥοδίνην ἐξερχόμενον τοῦ δωματίου του.

— Ἐξώρας ἐπεστρέψατε χθές, σιὸρ Ῥοδίνη, τῷ εἶπε.

— Τῷ ὄντι ἐξώρας, Γέρων Νικολό. Ἀλλὰ τί κάμνει ὁ κόμης;

— Κοιμᾶται.

— Κοιμᾶται; Εἰπέ τῷ λοιπὸν ὅταν ἐξυπνήσῃ, ὅτι τῷ ἀφίνω ὑγείαν καὶ ἀνεχώρησα...

— Πῶς, ἀναχωρεῖτε, σιὸρ Ῥοδίνη;

— Μάλισα, φίλε μου, διὰ μερικὰς ἡμέρας. Ἐχω ἀνάγκην.

— Καὶ δὲν προσμένετε ν' ἀποχαιρετήσῃτε τὸν κύριον Κόμητα;

— Τὸν ἀπεχαιρέτησα χθές τὴν νύκτα. Δὲν ἤμπορῶ νὰ προσμείνω. Τὸ πλοῖόν ἀναχωρεῖ.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν κατέβη, καὶ μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἀπέπλεε.

Κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ὥραν ἄνθρωπος ἄγνωστος παρέδωκεν εἰς τὸν συμβολαιογράφον ἐπιστολὴν ἐσφραγισμένην, καὶ ἀνεχώρησεν ἐν τῷ ἅμα. Ὁ Τάπας δὲ τὴν ἠνέωξε, καὶ εὐρὼν ἄλλο ἔγγραφον ἐγκλειστον ἐν αὐτῇ, παρετήρησεν αὐτὸ μετὰ τινος ἐκπλήξεως, καὶ τὸ ἐφύλαξεν εἰς τὸν κόλπον του. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέγνω τὴν ἐπιστολὴν μετὰ προφανοῦς ταραχῆς.

— Μπ ρ μ π ό ν ε! ἀνέκραξεν ἀφ' οὗ ἐτελείωσε, καὶ ἠθέλησε νὰ σχίσῃ τὴν ἐπιστολήν. Ἀλλ' ἅμα, μετανοήσας, ἔσυρε κρυπτόν τινα σύρτην τοῦ γραφείου του, καὶ τὴν κατέκλεισεν ἐν αὐτῷ.

— Τίς ἤξεύρει, εἶπε, τί ἤμπορεῖ νὰ τύχῃ; Αἶ! κ ῖ σ ἄ!

Μίαν δὲ ὥραν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ῥοδίνου, ὁ Νι-

κολός ἐμβῆκε πάλιν ἀκροποδητὶ εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ κόμητος. Ἐπειδὴ ἔμως καὶ τώρα ἤκουσεν ἄκραν ἡσυχίαν, ἐξῆλθεν ὁμοίως, ἵνα μὴ ταραῇ τὸν ὕπνον του. Τρεῖς ἐπανελάβε τὸ αὐτὸ κατὰ διάληψιν ἡμισείας ὥρας· τέλος δ' ἐκπλαγεὶς διὰ τὸν μακρὸν τοῦτον ὕπνον, ἐπλησίασεν εἰς τὴν κλίνην, ἤγειρεν ἐλαφρῶς τὰ παραπετάσματα, καὶ ποῖα ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς του, ὅταν εἶδεν ὅτι τὰ προσκεφάλαια ἔκρυπτον τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀσθενοῦς, ποῖα δὲ ἡ φρίκη του ὅταν, μακρύνας αὐτὰ, εἶδεν ὅτι ὁ γέρων ἦτο νεκρὸς, καὶ αἷμα ἐμίαινε τὸ πρόσωπόν του καὶ τὴν σινδόνην του!

— Ὁ κόμης! ἔκραξεν ὁ πιστὸς ὑπηρέτης, τρέχων ἔξω τοῦ κοιτῶνος ὡς μανιώδης, καὶ ἀποσπῶν τὰς λευκὰς τρίχας του. Ὁ κόμης Ναννέτος! Βοηθήσατε! ἀπέθανεν ὁ κόμης Ναννέτος.

Αἱ ἄχρραι αὗται κραυγαὶ εἴλκυσαν τοὺς ἐκπεπληγμένους γείτονας, καὶ ἡ ἀπαίσιος ἀγγελία ἀπὸ στόματος εἰς στόμα διεδόθη ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ εἰς ὅλον τὸ Ἀργοστόλιον, ὅπου ὁ γέρων κόμης ἠγαπᾶτο καὶ ἐτιμᾶτο ὡς παλαιὸς πατριάρχης.

Τὸ πλῆθος ὅλον τεθλιμμένον συνέρρευσεν πρὸς τὴν νεκρικὴν οἰκίαν, καὶ διάφοροι μεταξὺ αὐτοῦ ἐκυκλοφόρουν φῆμαι, ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀλλοιούμεναι καὶ αὐξάνουσαι. Κατὰ τοὺς μὲν, ἀποπληξία ἐπέφερε τὸν αἰφνίδιον τοῦ κόμητος θάνατον, κατ' ἄλλους ληστὰὶ ἐλθόντες τὴν νύκτα τὸν ἐθανάτωσαν, καὶ ἤρπασαν ἐκ τοῦ ταμείου του μεγάλην ποσότητα χρημάτων.

Μεταξὺ τῶν πρώτων ἀφιχθέντων ἦτον καὶ ὁ συμβολαιογράφος Τάπας, ὅστις, ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός του, εἶχε τὸ πλεονέκτημα νὰ πληροφορῇται συνήθως πρὸ τῶν λοιπῶν ὅλων ὅσα συνέβαινον ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ τῆς νήσου. Παραγκωνίζων τοὺς ἐπὶ τῶν κλιμάκων συνεσωρευμένους, τοὺς

ἀναβαίνοντας καὶ τοὺς καταβαίνοντας, εἰσῆλθε μετὰ σπουδῆς εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ἔκειτο ὁ νεκρός.

Φαίνεται δ' ὅτι τὸ οἰκτρὸν θέαμα τῆς σεβασμίας ἐκείνης μορφῆς, πελιδνῆς ἤδη, διεστραμμένης ὑπὸ τῆς ἀγωνίας καὶ ὀλης καθημαγμένης, ἐκίνησε βίαια εἰς τοῦ Τάπα τὴν καρδίαν αἰσθήματα, ὥς καὶ εἰς ὄλων τῶν περιεστώτων, καὶ εἰς αὐτὴν μάλιστα βιαιότερα, διότι ἂν ὄλων τὰ βλέμματα δὲν ἦσαν προσηλωμένα εἰς μόνην τὴν νεκρικὴν κλίνην, ἦτον εὐκολον νὰ ἰδῇ ἕκαστος τὸ πρόσωπον τοῦ συμβολαιογράφου γενόμενον διὰ μιᾶς ὥχρον ὡς αὐτοῦ τοῦ νεκροῦ.

Ἀλλὰ ταχέως ἐνίκησε τῆς λύπης του τὴν ὁρμὴν, καὶ ἀναλαβὼν τὴν ὄψιν καὶ τὴν σοβαρότητα τῶν χαρακτήρων του, ἔσυρε μετ' εὐσεβοῦς χειρὸς τὴν συνδύνην τῆς κλίνης, καὶ ἐκάλυψε τὸν νεκρὸν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν· ἔπειτα δ' ἐκάλεσε κατὰ μέρος τὸν ὀλοφυρόμενον Ληκοῖον.

— Κάρο, τῷ εἶπε, βέκιοις ἦτον ὁ πόβερος· ἓνα κόλπο ἀποπληξίας μᾶς τὸν ἐπῆρε. Αἰ! τί ὠφελοῦν τὰ δάκρυα; μὴ γὰρ θὰ τὸν ἐξυπνήσουν; Σήμερα ἐτοῦτος, αὔριο ἐγὼ, μεθαύριο ἡ ἀφεντιά σου. Τέτοιος εἶν' ὁ ἄνθρωπος. Σὰν σαπίση, πέτα τον. Μὲν τώρα, κάρο, τί τοὺς θέλεις ἐτούτους ἐδῶ καὶ μὲ τοὺς ἐμάζωξες; Πρέπει νὰ ἔχουμε καὶ κομματί ρισπέττο γιὰ τὸν πεθαιμένο, κοσπέττο! Τὴν ἀνάπαυσι ἐπῆγε νὰ εὖρη ὁ μεσ' κῖνος εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. Δὲν πρέπει ἀμμὰ νὰ τὸν κάμωμ' ἐδῶ τοῦ κόσμου τὸ σπεττάκολο. Κλεῖσε τὴν θύρα, τζόϊα μου, καὶ βγάλε τους ἐξω ὥς νὰ ἴλθουν οἱ παπάδες, τὸ καλὸ ποῦ σοῦ θέλω, νὰ τὸν σηκώσουμε χωρὶς βοή καὶ χωρὶς ταραχὴ, καθὼς ἔζησεν ὅλην του τὴ ζωὴν.

Ὁ πιστὸς ὑπηρέτης προθύμως πειθόμενος εἰς τοὺς λό-
 λόγους τοῦ συμβολαιογράφου, συμφώνους πρὸς τὴν διάθε-
 [ΑΠΑΝΤΑ ΡΑΓΚΑΒΗ—Τόμ. Γ'.]

θεσιν τῆς ιδίας του θλίψεως, ἥτις σιγὴν ἐπεζήτει καὶ ἡτυ-
χίαν ἐπίσης, παρεκάλεσε τοὺς παρευρισκομένους νὰ μακρυν-
θῶσι, καὶ ἤρχισεν ὁ κοιτῶν νὰ κενουῖται, ὅταν εἰσώρμησεν
ὡς ἔξω φρενῶν ὁ Βοράτης, καὶ ὀλοφυρόμενος ἐρρίφθη ἐπὶ
τῆς κλίνης, ἐνηγκαλίσθη τὸν ἐγκεκαλυμμένον νεκρὸν καὶ
κατεφίλει τὸ ἄμορφον σῶμα.

Ὁ Τάπας τότε πλησιάσας εἰς τὸ οὖς τοῦ ὑπηρέτου, τῷ
εἶπε λέξεις τινάς, καὶ ὁ Νικολός, προσελθὼν πρὸς τὸν Βο-
ράτην, τὸν ἔλαβεν ἐκ τοῦ βραχίονος, καὶ ἐπροσπάθει διὰ
πειθοῦς καὶ ἐλαφρᾶς βίας νὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τοῦ ἀντι-
κειμένου τῆς ἀπελπισίας του. Ἀλλ' ὁ Βοράτης ἐπέμενεν
ὡς ἄνθρωπος οὐ ἐπείθετο μὲν ὁ νοῦς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡ καρδιά.

— Ἀφες τοῦλάχιστον νὰ ἴδω ἅπαξ ἀκέμῃ τοὺς σεβα-
στοὺς χαρακτῆράς του. ἀνέκραξεν. Ἡ τελευταία λέξις του
ἦτον βεβαίως εὐχὴ πρὸς ἐμέ. Ἀφες νὰ τὴν λάβω ἐπὶ τῶν
νεκρῶν του χειλέων.

Καὶ ὅλος τρέμων ἀνέσυρε τὴν σινδόνην, ἥτις ἔκρυπτε
τοῦ κόμητος τὴν μορφήν. Ἀλλὰ, μόλις ἐγείρας αὐτήν, ἔ-
μεινεν ὡς ἐμβρόντητος.

— Τὸν ἱατρὸν, ἔκραξε· τρέξατε εἰς τὸν ἱατρὸν.

— Τὸν ἡγιατρὸν; εἶπεν ὁ Τάπας. Τί τὸν θέλει τὸν γι-
ατρὸν; Μήτε ζωὴ ἔχει, μήτε πνοὴ ὁ μίζερος. Ἀπέθανε,
πόθερο ἀμίκτο. Κανένας δοτόρος δὲν τὸν ἀναστήνει
πλέον.

— Τὸν ἱατρὸν, ἔκραξε πάλιν ὁ Βοράτης τρέχων πρὸς τὴν
θύραν. Ἀμέσως, φέρετέ τον ἀμέσως!

— Ἀφῆτε, εἶπεν ὁ Τάπας, μετὰ τόνου φωνῆς ἐκφράζον-
τος οἶκτον. Δὲν βλέπετε; ἡ λύπη τὸν ἐσχότισε. Κόπιασε,
κάρω Βοράτη, κόπιασε ἔξω νὰ κλειδώσωμε τούτην τὴν
κἀμερα. Δείξου φρόνιμος ἄνθρωπος· ἐδῶ μόνον τὸν νοῦν

σου θενά χάσης καὶ τὴν υἰα σου. Κέπιασε, κ ἄ ρ ο.

Ἄλλ' εἰς αὐτὴν τὴν στιγμὴν δύο τῶν παρευρισκομένων οἷτινες εἰς τὴν πρώτην κραυγὴν τοῦ Βοράτου εἶχον ἤδη ἐξέλθει, ἵνα ἐκπληρώσωσι τὴν ἐντολὴν του, εὐρόντες ἓνα τῶν ἱατρῶν διερχόμενον ἐμπρὸς τῆς οἰκίας, τὸν εἰσήγαγον εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ πένθους.

Ὁ δὲ Τάπας, ἄμα τὸν εἶδε, κατεδίβασε τὰ δίοπτρα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του, ὅπερ ἔπραττεν ἢ ἐκ προθέσεως, ὅταν εἶχε νὰ κρύψῃ τινὰ ιδέαν ἢ αὐτομάτως, ὅταν δυσηρεστεῖτο. Ἀλλὰ τίς εἶχε τὸν νοῦν του εἰς τὸν Τάπαν;

— Ἐξοχώτατε, εἶπεν ὁ Βοράτης, ἔμαθες ὅτι ἀπέθανεν ὁ ἀγαθὸς γέρων μας. Πλησίασον, ἐξοχώτατε, καὶ εἰπὲ, τί σοὶ φαίνεται; ἀπὸ τί ἀπέθανε;

— Κ ὀ λ π ο κ ο σ π έ τ τ ο ! ἀνέκραξεν ὁ Τάπας. Ποῖος ἤμπορεῖ ν' ἀμφιδάλλῃ; φοβερὸ κ ὀ λ π ο ἀποπληξίας!

— Ἔχω τὴν ἀμφιβολίαν μου, ἀπεκρίθη ὁ Βοράτης. Ἀφῆτε τὸν ἱατρὸν νὰ εἰπῇ.

Ὁ ἱατρὸς ἐπλησίασε τότε τὸν νεκρόν. Ἐφάνη δ' ἡ πρώτη του ὄψις ὅτι κατέπληξεν αὐτόν, ὡς εἶχε καταπλήξει καὶ τὸν Βοράτην, καὶ αὐτὸν τὸν Τάπαν. Μετὰ ταῦτα τὸν παρετήρησε προσεκτικώτερον, ἤγγισε διὰ τῆς χειρός του τὸν τράχηλόν του, ἐψηλάφησε τοὺς ἀδένους, καὶ σείσας τὴν κεφαλὴν,

— Σιὸρ Νικολὸ, εἶπεν, εἰδοποιήσατε τὴν ἀστυνομίαν νὰ ἔλθῃ.

— Π έ ρ μ π ά κ ο, τί κ ο υ β έ ν τ ε ς ! ἀνέκραξεν ὁ Τάπας. Τὴν ἀστυνομίαν ! Δέν τὸν ἀφίνετε νὰ τὸν θάψουν μὲ τὴν ἡσυχίαν του τὸν Χριστιανό; Μὴ θὰ τὸν πάτε στὴν κρίσι, σὰν τοὺς Φαραὼ τῆς Αἰγύπτου;

Ὁ ὑπηρέτης ἐδίστασεν. Ἄλλ' ὁ ἱατρὸς ἐπέμεινεν ἐντόνως.

— Σὲ καθιστῶ ὑπεύθυνον, σιὸρ Νικολὸ, εἶπεν. Εἰδοποίησε ἀμέσως τὴν ἀστυνομίαν.

Μετὰ δύο λεπτά, ἐφ' ὧν ὁ ἱατρὸς ἐξηκολούθησε σιωπηλῶς τὰς ἐρεῦνας του, εἰσῆλθεν ὁ ἀστυνόμος μετὰ τοῦ ἀνακριτοῦ.

— Κύριοι, τοῖς εἶπεν ὁ ἱατρὸς, ὁ κόμης Ναννέτος ἀπέθανε. Κατὰ τὴν γνώμην μου, δὲν ἦτον ὁ θάνατος φυσικὸς, ἀλλὰ βίαιος. Ἐκτελέσατε τὰ πῶν καθηκόντων σας.

— Καὶ εἰς τί στηρίζετε τὴν γνώμην σας, ἐξοχώτατε; ἠρώτησεν ὁ ἀστυνόμος τὸν ἱατρόν.

— Ἡ συμπίεσις τοῦ φάρυγγος, ἀπεκρίθη, δεικνύων διὰ τῆς χειρὸς τὰ ἀπαριθμούμενα, αἱ μελαναὶ τοῦ τραχήλου κηλίδες, ἡ ἐξοίδησις τῶν ὀδόντων καὶ ἀμυγδάλων, ἡ ἐξόγκωσις τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ συστολή τῶν μυόνων τοῦ προσώπου, ἡ σπασμωδική συστολή τῶν ἄκρων καὶ ἡ αἰμαρρογία αὕτη, ἀποτέλεσμα ῥήξεως τῆς σφαγίτιδος φλεβός, ἀποδεικνύουσιν ἀναμφισβήτητως ἀποπνιγμὸν βίαιον.

Ἡ ἐτυμηγορία αὕτη τοῦ ἱατροῦ καὶ αἱ φοβεραὶ ἀναπτύξεις ἐφ' ὧν τὴν ἐστήριξε βαθεῖαν ἀπετέλεσαν ἐντύπωσιν ἐπὶ τῶν παρεστώτων, πρὸ πάντων δ' ἐπὶ τοῦ Βοράτου, ὅστις ἐκάλυψε διὰ τῶν δύο χειρῶν τὸ πρόσωπόν του, καὶ ἀδυνατῶν ν' ἀντιπαλαίσῃ μετὰ τὴν βίαν τῶν αἰσθημάτων του, ἠσθάνθη τὰς δυνάμεις του ἐκλιπούσας, καὶ ἔπεσε λιποθυμῶν καὶ ὡς νεκρὸς πλησίον τοῦ νεκροῦ φίλου του. Ὁ Τάπας ἐπεμελήθη τότε ἀμέσως νὰ σταλῇ ὁ ἀσθενὴς εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ἐπικαλεσθεὶς τοῦ ἱατροῦ τὴν συγκατάθεσιν, παρήγγειλε μετὰ φιλαδέλφου σπουδῆς νὰ ριφθῇ εὐθὺς εἰς τὴν κλίνην του.

Εἶχε δὲ καὶ αὐτοῦ, φαίνεται, βιαίως συγκινήσει τὴν καρ-

δίαν του τὸ οἰκτρὸν θέαμα, διότι τὰ χεῖλη του ἦσαν λευκὰ ὡς κήρινα.

— Π ἐ ρ μ. π ἄ κ ο, εἶπεν ἅμα ἐξῆλθεν ὁ Βοράτης· ὅποιος ἔχει τοῦ Κόντε Ναννέτου τὸ βιὸς πρέπει νὰ πέρνη καλὰ τὰ μέτρα του. Βέκιος κι' ἄρρωστος, χωρὶς ψυχὴ γεννητὴ νὰ τὸν φυλάγῃ, κάθεται μὲ τον γέρο-Νικολὸ μοναχὸς εἰς τὴν ἄκρῃ τοῦ κόσμου. Κ ο σ π έ τ τ ο! δὲν εἶναι σ τ ρ α ο ρ δ ι ν ἄ ρ ι ο ἂν ἐμβῆκαν δύο μ. π. ρ. μ. πό νο ι τὴν νύκτα καὶ τὸν σ π ε δ ί ρ ι σ α ν. Ἡ θάλασσα εἶν' αὐτοῦ πέ-ρα. Οἱ φονιάδες θὰ βγῆκαν ἀπὸ κανένα καράβι, καὶ τώρα τὰ π ρ ύ μ ν ι σ α ν τίς ξέρει διὰ ποῦ. Ἄμ.ε κάθου γύρευε!

— Τοῦλάχιστον τὸ καθῆκόν μοι εἶναι, κύριε Τάπα, εἶπεν ὁ ἀστυνόμος, νὰ ζητῶμεν ἕως οὗ νὰ εὕρωμεν.

Ἐπειτα δὲ προσεκάλεσεν ἑλθούσας τοὺς θεατάς, πλὴν τοῦ ἀνακριτοῦ, τοῦ Τάπα, τοῦ ὑπηρετοῦ καὶ τοῦ ἱατροῦ, νὰ ἐξελθωσι, καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν τελευταῖον τοῦτον, τὸν ἠρώτησεν ἂν δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ ἐλαιοθυμήσεν ὁ κόμης διὰ νυκτὸς, καὶ τότε πεσόντα ἐπ' αὐτοῦ τὰ προσκεφάλαια νὰ τὸν ἀπέπνιξαν. Ἡ ἀπάντησις τοῦ ἱατροῦ ἦτον ὅτι ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου καὶ τῶν μελῶν ἡ θέσις ἀπεδείκνυον ἀγῶνα σφοδρὸν, καὶ οὐχὶ αἰφνίδιον θάνατον, συμβάντα ἐν μέσῳ λειποθυμίας.

Ὁ γέρων Νικολὸς, προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ, ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ τὰ προσκεφάλαια εἰς ἣν θέσιν τὰ εἶχεν εὑρεῖ ὅτε πρῶτον εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ παρετηρήθη ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ πέσῃ κατ' ἐκεῖνον τὸν τρόπον ἡ κεφαλὴ αὐτομάτως, ἀλλ' ὅτι ἀναγκαίως πρέπει νὰ ἐτέθῃ καὶ ἐκρατήθῃ βιαίως ἐκεῖ.

Ὁ ἀστυνόμος ἀπεκάλυψε μετὰ ταῦτα τὸν νεκρὸν ἐντελῶς. Ἡ σινδόνη ἦτον ἐσχισμένη εἰς ῥάκη παρὰ τοὺς πόδας

του. Ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου ὁ ὑπηρέτης, ἀπήντησεν, ὅτι τὴν εἶχε στρώσει νέαν ἀφ' ἑσπέρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Ἦτον ἄρα προφανές ὅτι τὴν ἔσχισεν ὁ πάσχων ἐπὶ τῆς ἀγωνίας του.

Μετὰ ταῦτα ὁ ἀστυνόμος ἤρχισε τὴν ἐξέτασιν τῶν σκευῶν. Ἐπὶ κανενὸς δὲν ἐφαίνετο ἵχνος παραβιάσεως. Λαβὼν δὲ τὰς κλεῖδας παρὰ τοῦ Νικολοῦ, ἠνέωξε τὰ συρτάρια τοῦ γραφείου, καὶ εὔρεν εἰς αὐτὰ ποσότητες ὡς χιλίων διστήλων εἰς διάφορα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα.

Ὁ Τάπας, παρουσιάσας τότε τὸ γενικὸν ἐπιτροπικὸν τοῦ κόμητος Γερασίμου, ἀνεψιοῦ τοῦ ἀποθανόντος, καὶ ἐκ περισσοῦ ἀκόμη καὶ τακτικὴν διαθήκην τοῦ γέροντος, συντεταγμένην ἕνα μῆνα πρὸ τοῦ θανάτου του, καὶ κηρύττουσαν τὸν Γεράσιμον γενικὸν κληρονόμον του, ἀπήτησε νὰ τῷ παραδοθῇ ἐπὶ ἀποδείξει ἢ ποσότης αὕτη, εἰς ὃ προθύμως συνήνεσαν οἱ ὑπηρέται τῆς δικαιοσύνης.

Μετὰ τὰ σκεύη ἐξήτασεν ὁ ἀστυνόμος ἐν πρὸς ἐν τὰ παράθυρα. Ὅλα ἦσαν κλειστά· ἀνευ δὲ ῥήξεως, ἧς οὐδὲν ἵχνος ἐφαίνετο, ἦτον ἀδύνατον ν' ἀνοιχθῶσιν ἔξωθεν. Αἱ θύραι ἦσαν ἐπίσης ἀνέπαφοι.

— Παράδοξον! εἶπεν ὁ ἀνακριτής. Ὅτι ὁ κόμης ἐδολοφρονήθη, φαίνεται βέβαιον· οἱ λησταὶ ὅμως δὲν ἀφίνουν χίλια δίστηλα εἰς τὰ συρτάρια, οὔτε εἰσέρχονται διὰ τῆς τρύπας τῶν κλείθρων. Δὲν εἶναι ἀλήθεια, σινιὸρ Τάπα;

— Σικουρο, σικουρο! ἔλεγεν ὁ συμβολαιογράφος, ἐνῶ ἀπέματτε τὸν ἰδρώτα ἀπὸ τοῦ μετώπου του.

— Καὶ κατοικεῖ κανεὶς ἄλλος εἰς τὴν περιοχὴν αὐτῆς τῆς οἰκίας, ἠρώτησεν ὁ ἀνακριτής τὸν ὑπηρέτην.

— Κανεὶς, ἀπεκρίθη αὐτὸς, ἐκτὸς τοῦ κ. Ῥοδίνου, γραμματέως τοῦ μακαρίτου, καὶ ἐμοῦ.

— Καὶ κλείετε καθ' ἐσπέραν τὰς θύρας; ἐπρόσθεσεν ὁ ἀστυνόμος.

— Μάλιστα, καθ' ἐσπέραν.

— Ἐνθυμεῖσαι ἂν τὰς ἐκλείσεις χθές;

— Ἐνθυμοῦμαι ὅτι τὰς ἐκλείσα καὶ χθές καθὼς πάντοτε.

— Καὶ σήμερον τὸ πρῶτ' ὅταν ἐξύπνησας, ἐπανέλαβεν ὁ ἀστυνόμος, τὰς εὔρες κλειστάς;

— Ὅχι, ἀπήντησεν ὁ Νικολός, τὰς εὔρον ἀνοιχτάς. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ κ. Ῥοδίνης ἔχει ἀντικλείδιον, καὶ χθές ἐπέστρεψεν ἐξώρας τὴν νύκτα δὲν ὑπώπτευσά παντελῶς, καὶ ἐνόμισα ὅτι ἐκεῖνος ἐλησμόνησε νὰ τὰ κλείσῃ.

— Ἄ! ὁ σινιὸρ Ῥοδίνης ἔχει ἀντικλείδι! εἶπεν ὁ Τάπας, καὶ διὰ μιᾶς ἐχρωματίσθησαν ἐρυθρὰ τὰ μέχρι τοῦδε κάτω-
 χρα χεῖλη του, καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς του ἀνέλαμψεν ἀστραπὴ αἰφνιδία ἀλλ' ἀόρατος, διότι τὴν ἀπερρόφησεν ὁ ὕελος τῶν διόπτρων του.

— Ἄς ἔλθῃ ὁ κ. Ῥοδίνης, εἶπεν ὁ ἀνακριτής· δύναται νὰ μᾶς φωτίσῃ εἰς τὰς ἐρεῦνας μας.

— Ὁ κ. Ῥοδίνης δὲν εἶν' ἐδῶ· ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Κέρκυραν, ἀπεκρίθη ὁ Νικολός.

— Κόμμε! χθές ἐπέστρεψε ξώρας τὴν νύκτα, καὶ σήμερ' ἀνεχώρησε βουὸν ὥρα! πὲρ δίοσαντο! εἶπεν ὁ Τάπας, ὁμιλῶν καθ' ἑαυτὸν, καὶ, ὑψώσας τὰ δίοπτρα εἰς τὸ μέτωπον, ἐγύμνωσε τὸ βλέμμα του, ἐκφράζον ἐκπληξιν.

— Ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Κέρκυραν! ἐπανέλαβεν ὁ ἀνακριτής. Καὶ τί ὥρα ἦτον ὅταν ἐπέστρεψε χθές ὁ Ῥοδίνης;

— Κύριοι, εἶπεν ὁ Νικολός ἔντρομος, δὲν ὑποπτεύετε τὸν σιὸρ Ῥοδίνην βέβαια ὡς φονέα τοῦ κόμητος!

— Κάρομίο, ὑπέλαβεν ὁ συμβολαιογράφος· ὁ Ῥοδί-

νίδης εἶναι νέος χρυσός· τὸν ἀγαπῶ σὰν τὰ μάτια μου· ὅμως ὅλ' οἱ ἄνθρωποι εἶναι παιδιὰ τοῦ Ἀδάμ, ὁ πειρασμός ἔχει πολλὰ παγίδια ἀκόμῃ. Ἐπειτα, ἀμύκη, εἰς μίαν ὑπόθεσι τόσο ἱμφορτάντε, ἡ δικαιοσύνη πρέπει νὰ ἐξετάξη, καὶ χαρὰ ἔς ἐκεῖνον ποῦ εἶναι ἀθῶος.

— Καλὰ σὲ λέγει, ἐπρόσθεσε μεθ' ἡμερότητος ὁ ἀνακριτής. Τὸ χρέος μας εἶνε νὰ ἐξετάσωμεν ὅλας τὰς περιστάσεις. Τοῦτο μάλιστα συμφέρει εἰς τοὺς ἀθῶους, διότι ἀποδεικνύει τὴν ἀθωότητά των, ὥστε σὲ παρακαλῶ ν' ἀποκριθῇς. Ποίαν ὥραν ἐπέστρεψε χθὲς ὁ Ῥοδίνης;

— Δὲν ἤξεύρω καλὰ, ἢ μεσάνυκτα ἢ καὶ μετὰ τὰ μεσάνυκτα, ἀπεκρίθη ὁ ὑπηρετής.

— Τότε δὰ σικσῶρο, εἶπεν ὁ Τάπας, ὡς σκέψιν ἥτις τῷ διέφυγεν, ὁ σιὸρ Νικολὲς ἐκοιμήθη.

— Εἶδες τὸν Ῥοδίνην ὅταν ἦλθεν; ἐρώτησεν ὁ δικαστής.

— Ὁχι· τὸν ἤκουσα. Τὸ βῆμά του μ' ἐξύπνησεν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀπεκοιμήθη πάλιν.

— Καὶ δὲν ἤκουσας ἄλλην καμμίαν ταραχήν;

— Ἦκουσα τὸν σιὸρ Ῥοδίνην ὅτι διευθύνθη πρὸς τὸν κοιτῶνά του· ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἔμβῃ, ἐπέστρεψε καὶ ἐμβῆκεν εἰς τοῦ κόμητος. Ἐκεῖ ἤκουσα ὅτι ὠμίλουν οἱ δύο, καὶ τότε ἀπεκοιμήθη.

Ὁ Τάπας ἔρριψε βλέμμα ἐκφραστικὸν πρὸς τὸν ἀνακριτὴν καὶ τὸν ἀστυνόμον.

— Καὶ τὸ πρῶτ', εἶπεν, ὅταν ἔφυγεν, ἐζοῦσε βέβαια ἀκόμῃ ὁ κόντες.

— Δὲν ἤξεύρω, ἀλλὰ δὲν τὸ πιστεύω, ἀπήντησεν ὁ Νικολὲς, νέα δάκρυα χύνων.

— Πῶς; καὶ ἀνεχώρησε χωρὶς νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃ; ἠρώτησε πάλιν ὁ συμβολαιογράφος, ὅστις παρασυρόμενος

ἀπὸ τῆς περιεργείας καὶ ὑπὸ τῆς φιλίας τοῦ ἀναμφιβόλως πρὸς τὸν ἀποθανόντα, εἶχε σχεδὸν λησμονήσει ἔτι δὲν ἀνῆλθεν εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακρίσεως, ἐν ᾧ ὁ ἀνακριτής, γνωρίζων τὴν μεγάλην τοῦ ἱκανότητα, τῷ παρεχώρει αὐτὸ εὐχαρίστως.

— Χωρὶς νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃ, ἀπεκρίθη ὁ Νικολός. Μοὶ εἶπεν ὅτι τῷ εἶχεν ἀφήσει ὑγείαν ἀφ' ἐσπέρας, διότι ἐβιάζετο, καὶ τὸ πρῶτ' ἔβην ἤθελε νὰ τὸν ἐξυπνήσῃ.

Ὁ ἀνακριτής ἠτένισε τὸν ἀστυνόμον μετὰ παραδόξου βλέμματος, καὶ ἀμφοτέρωθεν ἐκίνησαν τὴν κεφαλὴν των.

— Ὑποπτο, βεραμέντε, εἶπεν ὁ Τάπας, ὡς ἐξηγῶν τὴν ιδέαν τῶν ὑπαλλήλων. Δὲν μοῦ χωρεῖ ὅμως εἰς τὸν νοῦν διὰ τὸν Ῥοδίνην. Τί αἰτίαν εἶχε, τί ἰντερέσο γιὰ νὰ τὸ κάμῃ, ἀφ' οὗ καὶ τίποτε δὲν ἐπῆρε. Χωντανὸς ὁ κόντες τὸν ἔτρεφε· πεθαμένον μὴ γὰρ ἔχει νὰ τὸν κληρονομήσῃ.

Καὶ λέγων τὰς τελευταίας λέξεις, κατεβίβασε τὰ δίοπτρά του.

— Ὅπως δὴποτε, εἶπεν ὁ ἀνακριτής, ὁ Ῥοδίνης πρέπει νὰ ἔλθῃ. Τότε ἴσως πρὸς τοῖς ἄλλοις εὐκρινισθῶσι καὶ αἱ αἰτίαι.

Μετὰ ταῦτα δ' ἡ ἀστυνομία ἔδωκε τὴν ἄδειαν τῆς κηδείας, ἣτις ἐγένετο δημοτελεστάτη. Τὴν δ' ἐπαύριον ὁ Τάπας παρουσίασεν εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ δικαστηρίου τὴν διαθήκην τοῦ κόμητος, καὶ πέμπων αὐτὴν πρὸς τὸν Γεράσιμον, τῷ ἔγραψε·

— Κακαῖς, θλιβεραῖς νοβιταῖς, σιὸρ κόντε. Ὁ κάρος τζίος σ' ἀφῆκε χρόνους. Λάβε τὴν διαθήκην του, πόβερο ἀμίκο, καὶ μὴν ἀποθάνῃς καὶ σὺ ἀπὸ τὴν λύπην σου. Μὴν ἐλθῇς διὰ κάμποσον καιρὸν εἰς τὸ Ἀργοστόλι, ὅπου ὅλα θὰ σὲ φανοῦν μαῦρα καὶ σκοτεινά. Μεῖνε αὐτοῦ ποῦ

εἶσαι· εἶναι καλῆτερο· ἢ ζήτησε κονσολατζιόνε εἰς τὰ ταξειδία, ὥς νὰ περάσῃ . . . ἡ λύπη σου.

Ε΄.

Ὁ Ῥοδίνης λοιπὸν ἀπέπλευσε πρὸς Κέρκυραν, καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀτμὸς ἦτο σπανιότης τότε ἀκόμη, καὶ ὑπηρέτης τῶν πλουσιωτέρων μόνον ἐθνῶν, ἀπῆλθε διὰ πλοίου ἱστιοφόρου. Ἡ ἀνυπομονησία του ἦτο μεγάλη, ἀλλὰ τὰ στοιχεῖα ἀδιαφοροῦσι διὰ τῶν ἀνθρώπων τὴν ἀνυπομονησίαν· ἐπομένως διήρκεσεν ὁ διάπλους του τέσσαρας ἡμέρας, αἵτινες τῷ ἐφάνησαν τόσῳ μᾶλλον τέσσαρα ἔτη, καθόσον ἤξευρεν ὅτι τῷ ἐχρειάζοντο τοῦλάχιστον ἄλλαι τόσαι διὰ τὴν ἐπιστροφήν.

Εἶναι περιττὸν νὰ περιγράψωμεν τὴν συνέντευξίν του μετὰ τῆς μητρὸς του. Μετὰ μίαν ὥραν τῇ εἶχε διηγηθῇ τὴν εὐτυχίαν του, εἶχε λάβει τὴν συγκατάθεσιν μετὰ τῆς εὐχῆς της, τῇ ἔδειξε τὴν διαθήκην δι' ἧς ὁ κόμης ἄφινεν ἀτομικῶς εἰς αὐτὴν τετρακισχίλια δίστηλα, καὶ ἀφ' οὗ ἤκουσεν ὅλας τὰς εὐλογίας, ὅσας ἡ εὐγνωμοσύνη τῇ ἐνέπνεε πρὸς τὸν ἐνάρετον γέροντα, ἔστρεφεν ἤδη τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν λιμένα, ἀντιπαλαίων κατὰ τῆς ἐπιμόνου προσκλήσεώς της ὅπως μείνῃ μίαν ἢ δύο ἡμέρας πλησίον της.

Συνήγορον ἔχουσα τὴν υἱϊκὴν τοῦ Ῥοδίνου στοργήν, εἶχεν ἤδη κερδίσει ἐπ' αὐτοῦ τινὰς ὥρας, καὶ τὸν ἔπεισε νὰ περιμείνῃ τὸ γεῦμα, εἰς τὴν τράπεζαν δὲ διεπραγματεύοντο περὶ τῆς νυκτὸς, καὶ ὁ Ῥοδίνης ἐπλησίαζε νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν θυσίαν καὶ ἄλλων τινῶν ὥρων ἵνα τὴν εὐχαριστήσῃ, ὅτε ὁ ὑπηρέτης τῷ ἐπέδωκεν ἐπιστολὴν φέρουσαν σφραγίδα ἐπίσημον.

— Τίς τὴν ἔφερεν; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδίνης.

— Τρεῖς Κοντεστάβιλοι τῆς ἀστυνομίας· ἀπεκρίθη ὁ ὑπηρέτης, καὶ περιμένουν εἰς τὴν αὐλήν.

Ο Ῥοδίνης ἠνέωξε τὴν ἐπιστολὴν, καὶ προφανῶς ἐταράχθη.

— Ἴδοῦ, μῆτερ, εἶπε μειδιῶν, ἀλλὰ μετ' ἡλλοιωμένης φωνῆς· ἔχω σύμμαχον ἐναντίον σου.

— Ποῖον σύμμαχον;

— Τὴν ἀστυνομίαν τῆς Κεφαλληνίας. Μὲ προσκαλεῖ νὰ ἐπιστρέψω ἀνυπερθέτως.

— Πῶς; μόλις ἔφθασες. Τί δηλοῖ τοῦτο; Καὶ ἂν δὲν θελήσης νὰ ὑπάγῃς ἀπόψε, καὶ μείνῃς ὡς αὔριον. . .

— Οἱ κλητῆρες εἶναι διατεταγμένοι νὰ μὲ φέρουν χωρὶς νὰ θέλω.

— Ἀλλὰ τί εἶναι τοῦτο; ὦ θεέ μου! Τί τρέχει; ἔκραξεν ἡ φιλόστοργος μήτηρ. Ἡ ἀστυνομία νὰ σὲ συλλάβῃ! . . . Τί εἶναι τοῦτο;

— Τί δηλοῖ, οὐδ' ἐγὼ ἐννοῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης· ἀλλ' ἡσύχασον μῆτερ, τίποτε σπουδαῖον δὲν εἴμπορεῖ νὰ εἶναι. Ἄς κράξωμεν τοὺς κλητῆρας.

Ἐκ τῶν κλητῆρων ὁ εἷς, ὅστις εἶχε σταλῇ ἐκ Κεφαλληνίας ὡς κομιστῆς καὶ ἐκτελεστής τῆς διαταγῆς, ἐπροχώρισε πρὸς τὸν Ῥοδίνην μετὰ διστάζοντος βήματος, ἐν ᾧ οἱ δύο ἄλλοι, δοθέντες εἰς αὐτὸν ὡς βοηθοὶ παρὰ τῆς κεντρικῆς ἀστυνομίας Κερκύρας, ἔμειναν παρὰ τὴν θύραν ὡς ἵνα τὴν φυλάξωσι.

— Λοιπὸν, σιὸρ Τζανέτο, ἠρώτησεν ὁ Ῥοδίνης, μὲ προσκαλοῦν νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Κεφαλληνίαν; Ἡξεύρεις, ἢ ἔχεις τὴν ἄδειαν νὰ μ' εἰπῇς τί εἶναι;

Ὁ κλητὴρ ἐφαίνετο τεταραγμένος.

— Αὐθέντα, εἶπεν, ὁ κόμης Ναννέτος ἀπέθανε καὶ . . .

εἶναι ὑποψία ὅτι ἐδολοφονήθη. Ἡ ἀστυνομία ἀνακρίνει, καὶ σᾶς προσκαλεῖ ὥς . . . μάρτυρα.

Ἡ ἐξήγησις αὕτη διάφορον ἀπετέλεσεν ἐντύπωσιν ἐπὶ τῆς μητρὸς καὶ ἐπὶ τοῦ υἱοῦ, διότι τῆς μὲν διεσκέδασε τοὺς φόβους, ἐπὶ τοῦ δὲ ἐνέσκηψεν ὥς κεραυνός.

— Ὁ κόμης! . . . ἀπέθανεν! . . . ἐδολοφονήθη . . . ὦ Θεέ μου! ἀνέκραξε, γενόμενος ὠχρὸς ὥς τὸν τοῖχον, καὶ ἔπεσε καταβεβλημένος ὑπὸ τῆς θλίψεως εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς του. Οἱ δὲ κλητῆρες ἀντήλλαξαν συνεννοήσεως βλέμμα.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ῥοδίνης ἀποχαιρετήσας τὴν μητέρα του,

— Ἄς ὑπάγωμεν, κύριοι, εἶπε πρὸς τοὺς κλητῆρας. Ἡ εὐτυχία καὶ ὁ πόθος ἐδύναντο ἴσως νὰ περιμείνωσι. Τὸ πένθιμον καθῆκον ὅμως δὲν περιμένει.

Μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς ἀνεχώρουν ἐπὶ τοῦ πλοίου τῆς ἀστυνομίας, καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας κατέπλεον εἰς Ἀργοςτόλιον.

Ὁ Ῥοδίνης, ἅμα ἀποῤῃα, ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸν τάφον τοῦ εὐεργέτου του, καὶ νὰ τῷ προσφέρῃ τὴν σπονδὴν τῶν δακρύων του. Ἀλλ' οἱ κλητῆρες τῷ εἶπον, ὅτι ἔχουσι διαταγὴν νὰ τὸν ὀδηγήσωσι κατ' εὐθείαν εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

Ἀκολουθήσας ἐπομένως αὐτοὺς, παρουσιάσθη εἰς τὸν ἀστυνόμον, καὶ ἐζήτησε τὴν ἄδειαν τοῦ ν' ἀπέλθῃ. Ἀλλ' ὁ ἀστυνόμος τῷ εἶπεν ὅτι διαταγὴν ἔχει νὰ τὸν κρατήσῃ, καὶ τὸν παρέδωκεν εἰς τὸν δεσμοφύλακα· ὁ δὲ δεσμοφύλαξ τῷ εἶπεν, ὅτι ἔχει διαταγὴν νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ νὰ κοινωνήσῃ μετ' οὐδενός, καὶ τὸν κατέκλεισεν εἰς μεμονωμένην εἰρκτήν.

Ὁ Ῥοδίνης ἐνόμιζεν ὅτι ὀνειροπολεῖ, οὐδ' ἐδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τί τῷ συμβαίνει· καὶ ἐνίοτε μὲν ὑπώπτευεν ὅτι ἡ κυβέρνησις, ἰχνηλατοῦσα συνωμοσίαν τινὰ, ἄωρον προῖόν τοῦ ὑπερχειλοῦς ἐνθουσιασμοῦ τῶν ἐν ταῖς νήσους συμπατριωτῶν ἡμῶν κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως,

συέλαβε καὶ αὐτὸν ἐπὶ τινὶ ὑποψία ἀνυποστάτῳ, ἄλλοτε ὅτε ἐκρατήθη ἴσως ἀντ' ἄλλου κατὰ λάθος τῆς ἀστυνομίας, καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς μετέβαινεν ἀπὸ συμπερασμοῦ εἰς συμπερασμόν· ἀλλ' ἀπέπνιγε τὴν περὶ ἑαυτοῦ μέριμναν ἢ θλίψιν διὰ τὸν θάνατον τοῦ εὐεργέτου του, τοῦ ἄλλου πατρὸς του.

Τῇ δ' ἐπαύριον, ἅμα ἀπὸ πρωίας, ἐκομίσθη εἰς τὸ δικαστήριον πρὸς μεγίστην χαρὰν του, διότι ἡ ἀνάκρισις ἔμελλε νὰ τῷ ἐξηγήσῃ τὴν θέσιν του. Ἴδου περίπου ὁ τυπικὸς διάλογος τῆς ἀνακρίσεως.

— Πῶς ὀνομάζεσαι;

— Ἀθανάσιος Ῥοδίνης!

— Ποία ἡ πατρίς σου;

— Κέρκυρα.

— Πόσων ἐτῶν εἶσαι;

— Εἰκοσιτεσσάρων.

— Ποῖον τὸ ἐπάγγελμά σου;

— Γραμματεὺς τοῦ κόμητος Ναννέτου.

— Ποῦ ἔμαθες τὸν θάνατον τοῦ κόμητος;

— Εἰς τὴν Κέρκυραν παρὰ τῶν ἀστυνομικῶν φυλάκων οἵτινες μ' ἔφεραν.

— Πότε ἀνεχώρησας διὰ Κέρκυραν;

— Τὴν δεκάτην τοῦ ἐνεστῶτος μηνός.

— Ποίαν ὥραν;

— Τὴν πέμπτην τῆς πρωίας.

— Πῶς ἀφῆκες τὸν κόμητα Ναννέτον ὅταν ἀνεχώρησας;

— Κοιμώμενον.

— Πῶς τὸ ἤξεύρεις ὅτι ἐκοιμᾶτο;

— Μοὶ τὸ εἶπεν ὁ ὑπηρέτης του.

— Καὶ δὲν ἐμβῆκες νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃς;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

— Όχι, μὴ θελήσας νὰ ταραξῶ τὸν ὕπνον του.

— Παράδοξον φαίνεται, ὅταν, ὡς εἶναι γνωστὸν, εἶχες τότεν οἰκειότητα πρὸς τὸν κόμητα, νὰ μὴ θελήσης νὰ τὸν ἀποχαιρετήσης πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς σου.

— Τὸν εἶχον ἀποχαιρετήτει ἀφ' ἐσπέρας, ἡξεύρων ὅτι ὁ ἀναχωρήσω πολὺ πρωτῆ.

— Ἀφ' ἐσπέρας εἶχες ἐξέλθει τῆς οἰκίας. Ποῦ ὑπῆγες καὶ ποίαν ὥραν ἐπέστρεψας;

— Ἐξῆλθα, καὶ ὑπῆγα εἰς τοῦ συμβολαιογράφου Τάπα, ἐκεῖθεν εἰς τοῦ κ. Βοράτου, μεθ' οὗ ἦλθον εἰς τοῦ κόμητος. Ἐπειτα δὲ μετὰ τοῦ κ. Βοράτου πάλιν ὑπῆγα εἰς αὐτοῦ τὴν οἰκίαν, ὅπου καὶ ἔμεινα μέχρι τῆς πρώτης μετὰ τὸ μεσονύκτιον, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψα.

— Ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν, ποῦ διηυθύνθη καὶ τί ἐπραξας;

— Εἰς τὸν κοιτῶνά μου, καὶ συσκευάσας τὰ διὰ τὴν ὁδοπορίαν μου, ἐκοιμήθην.

— Ὅταν ἐπέστρεψας εἰς τὴν οἰκίαν, ἦτον ἡ ἔξω θύρα κλειστή;

— Τὴν εὗρον ἀνοιχτὴν, καὶ ἐνόμισα ὅτι ὁ ὑπηρέτης τὴν ἀφῆκε διὰ τινὰ αἰτίαν.

— Ἔχεις κλειδίον τῆς θύρας ἐκείνης;

— Ἔχω.

Μετὰ ταῦτα ὁ δικαστὴς ἐκάλεσε τὸν Τάπαν, ὅστις ὡμολόγησεν, ὅτι μετὰ μεσημβρίαν τῆς ἐννάτης τοῦ μηνὸς τῷ ὄντι ὁ Ῥοδίνης ἦλθεν εἰς τὸ γραφεῖόν του, ὅτι ἐνώπιον διαφόρων πελατῶν του τῷ ἐζήτησε νὰ τῷ προμηθεύσῃ δάνειον χιλίων διστηλῶν, εἰπὼν ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλει ἔχει πόθεν νὰ τὸ ἀποδώσῃ· ὅτι δ' ἐρωτηθεὶς ἐπιμονώτερον ὑπ' αὐτοῦ,

τὸ εἶπεν ἰδιαιτέρως, ὅτι ὁ κόμης Ναννέτος τῷ ἀφῆκε δι' ἰ-
διογράφου διαθήκης ὅλην του τὴν περιουσίαν.

Ὁ Τάπας προσέθηκεν ὅτι δὲν ἠθέλησε νὰ προχωρήσῃ
πρᾶιτέρω εἰς τὴν διαπραγματεύσιν τοῦ δανείου, ὑποπτεύ-
σας τινὰ ἀπάτην, διότι ἤξευρεν ὅτι πρὸ ἐνὸς μηνὸς ὁ κόμης
Ναννέτος εἶχε διαθέσει τὰ ἑαυτοῦ διὰ συμβολαιογραφικῆς
διαθήκης ὑπὲρ τοῦ ἀνεψιοῦ του, καὶ ἂν ἔκτοτε ἠθελε νὰ με-
ταβάλλῃ ἢ τὸ ὅλον ἢ μέρος αὐτῆς, ἔπρεπε, κατὰ τὴν τάξιν,
καὶ καθ' ἓν ἄρθρον τῆς διαθήκης του, νὰ πράξῃ τοῦτο διὰ
προσθέτου διατάξεως εἰς τὸ αὐτὸ ἔγγραφον.

Ἡ κατάθεσις αὕτη ἐφάνη λίαν σπουδαία εἰς τὸν ἀνακριτὴν.

Μετὰ τὸν Τάπαν προσκληθέντες οἱ πελάται του, οἱ παρ-
ευρεθέντες κατὰ τὴν 9^{ην} εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ, κατέθεσαν ὅλοι
ὁμοίως ὅτι ἤκουσαν τὸν Ῥοδίνην ζητοῦντα τὸ δάνειον καὶ
λέγοντα ὅτι θέλει ἔχει κτήματα ἄρκετὰ νὰ ἐξασφαλίσωσι
δεκάκις τὰ χίλια δίστηλα.

Ὁ Βοράτης προσκληθεὶς μετ' αὐτοὺς ἐπεκύρωσεν ὅτι τὴν
ἐσπέραν τῆς ἐννάτης ὁ Ῥοδίνης ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του,
καὶ τὸν συνώδευσε μετὰ τῆς θυγατρὸς του εἰς τοῦ κόμητος,
καὶ ἐξετασθεὶς διηγήθη πῶς κατὰ προτροπὴν τοῦ κόμητος
ἠρράβωνισε τὴν Ἀγγελικὴν μετὰ τοῦ Ῥοδίνου.

— Μὲ συγχωρεῖτε ἂν φαίνωμαι ἐπεμβαίνων εἰς τὰς οἰ-
κιακὰς σας σχέσεις, εἶπεν ἡπίως ὁ δικαστής. Πιστεύσατε
ὅτι περιορίζομαι ἀκριβῶς εἰς ὅσα μόνον δύνανται νὰ μὲ φω-
τίσωσιν εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Ὁ Ῥοδίνης εἶναι
πτωχός. Ὁ Κόμης Ναννέτος δὲν σᾶς τὸ εἶπεν ὅταν σᾶς τὸν
ἐπρότεινεν ὡς γαμβρόν ;

— Ὁ Κόμης μοὶ εἶπεν ὅτι ἂν πλοῦτον ὁ Ῥοδίνης δὲν
ἔχῃ, ἔχει ὅμως τὴν φέριυταν τὸν πλοῦτον ἱκανότητα μετὰ
τῆς τιμιότητος.

— 'Αφ' ἐσπέρας λοιπὸν τοῦ θανάτου, εἶπεν ἐπιμένων ὁ δικαστής, ὁ κόμης δὲν σᾶς εἶπεν ὅτι ἀφίνει κληρονόμον τοῦ τὸν 'Ροδίνην;

— Κληρονόμον τοῦ τὸν 'Ροδίνην! ἀνέκραξεν ὁ Βοράτης· ὄχι! τοῦτο δὲν τὸ εἶπε. Τοῦτο εἶναι διαβολὴ κατὰ τοῦ 'Ροδίνου.

— Καὶ ἀπὸ τοῦ κόμητος ἀνεχωρήσατε ὁμοῦ μετὰ τοῦ 'Ροδίνου τὴν ἐσπέραν ἐκείνην; ἠρώτησε πάλιν ὁ δικαστής.

— Μάλιστα.

— Καὶ ποίαν ὥραν ἀνεχώρησεν ὁ 'Ροδίνης ἀπὸ τῆς οἰκίας σας;

— Εἰς τὴν μίαν μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

"Επειτα δ' ἐξετασθεὶς ὁ Νικόλως, ἐπανέλαβεν ἀπαραλλάκτως ὅσα καὶ εἰς τὴν πρώτην ἀνάκρισιν εἶχεν εἰπεῖ, ἐπιμένων πάντοτε ὅτι ὁ 'Ροδίνης ἐπέστρεψε τὴν νύκτα εἰς τὴν οἰκίαν, εἰσῆλθεν εἰς τὸν χειτῶνα τοῦ κόμητος, καὶ ὅτι ἐκεῖθεν ἤκούετο συναρμολογῶν μετὰ τοῦ γέροντος. Ἐρωτηθεὶς ἂν ἤξευρεν ὅτι ὁ κόμης ἀφῆκε κληρονόμον τοῦ τὸν 'Ροδίνην, ἀπεκρίθη ὅτι ποτὲ δὲν ἤκουσέ τι περὶ τούτου.

Μετ' αὐτὸν ὁ δικαστής μετεκάλεσε τὸν 'Ροδίνην ἐκ νέου.

— Τὴν ἐννάτην τοῦ μηνός, τῷ εἶπεν, ἐπροτείνατε εἰς τὸν συμβολαιογράφον νὰ σᾶς διαπραγματευθῇ δάνειον χιλίων διστήλων. Ἡμπορεῖτε νὰ μᾶς ἐξηγήσητε ποίαν ἀνάγκην εἶχετε τῆς ποσότητος ταύτης;

Καὶ βλέπων ὅτι ὁ 'Ροδίνης ἐδίσταζε ν' ἀποκριθῇ.

— Ἐνθυμεῖσθε, ἐπρόσθεσεν, ὅτι ὑπεσχέθητε καὶ ὅτι μᾶς ὀφείλετε ὅλην τὴν ἀλήθειαν.

— Ἄν τὸ δικαστήριον, εἶπεν ὁ 'Ροδίνης, ἔχῃ ἀνάγκην πρὸς φωτισμόν του νὰ εἰσδύσῃ καὶ εἰς τοῦ ἰδιωτικοῦ μου βίου τὸ ἄδυτον, καίτοι λυπούμενος δι' αὐτὸ, θέλω ὅμως

τὸ ἀποκαλύψει προθύμως. Ἐζήτησα τῷ ὄντι τὸ δάνειον, ἀλλ' ὅχι ὀριστικῶς. Ἐπρόκειτο νὰ ζητηθῇ ὑπὲρ ἐμοῦ ἡ χεὶρ τῆς Κ. Ἀγγελικῆς Βοράτου. Μόνον ἂν ἡ πρότασις ἐγίνετο δεκτὴ εἶχον ἀνάγκην αὐτοῦ.

— Ἀλλὰ εἶπατε εἰς τὸν συμβολαιογράφον ὅτι δύνασθε νὰ ἐξασφαλίσητε τοὺς δανειστάς σας διὰ κτημάτων δεκαπλασίας ἀξίας. Κτήματα δὲν ἔχετε εἰς τὴν Κεφαλληνίαν. Ποία ἦτον ἡ ιδέα σας;

— Κτήματα τῷ ὄντι δὲν εἶχον, ἀπεκρίθη ὁ ἐξεταζόμενος, ἀλλ' ὁ κόμης Ναννέτος μοὶ ἀφῆκε τὰ ἐδικά του. Ἴδου διατὶ ἐζήτουν δάνειον, διότι ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ εὐεργέτου μου δὲν ἐδυνάμην, δὲν ἤθελον καὶ, νὰ ἐγγίσω τὴν περιουσίαν του.

— Ὁ Κόμης Ναννέτος σὰς ἀφῆκε λοιπὸν κληρονόμον του; Ἀλλὰ δὲν ἔχει τὸν ἀνεψιὸν του; πῶς;

— Δὲν ἀντῆκει εἰς ἐμὲ, εἶπεν ὁ Ροδίνης, ἀποφεύγων ν' ἀποκριθῇ εἰς ὅ,τι ἠνίττετο ἡ ἐρώτησις, νὰ κρίνω τοὺς λόγους δι' οὓς ὁ κόμης ἀφῆκεν εἰς ἄλλον καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ἀνεψιὸν του τὴν κληρονομίαν του.

— Καὶ ἀφῆκε διαθήκην δι' ἧς σὰς καθιστᾷ κληρονόμον του;

— Μάλιστα.

Ὁ Ροδίνης τὴν ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του, καὶ τὴν παρέδωκεν εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ὅστις τὴν ἀνέγνω μετὰ πολλῆς προσοχῆς.

— Ἡ ὑπογραφή εἶναι τοῦ κόμητος; ἠρώτησέ τέλος.

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ἀταράχως ὁ Ροδίνης.

— Ἀλλὰ τὸ γράψιμον αὐτῆς δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὸ τοῦ ἐγγράφου.

— Δὲν ὁμοιάζει βεβαίως, ἀπήντησεν αὐτός, διότι τὸ ἐγγράφον δὲν εἶνε γεγραμμένον διὰ τῆς χειρός του.

[ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΓΚΛΗ—Τόμ. Ι'.]

— "Α! ἀλλὰ διὰ τίνος χειρός; ἠρώτησεν ὑπόπτως ὁ ἀνακριτής.

— Διὰ τῆς ἐδικῆς μου.

— Πῶς τοῦτο; διὰ τῆς ἐδικῆς σας;

— Ναί, ἀπεκρίθη ἀφελῶς ὁ Ῥοδίνης. Μὲ ὑπηγόρευε καὶ ἔγραφον.

— "Α! σᾶς ὑπηγόρευε, κύριε Ῥοδίνη, κ' ἐγράφετε, εἶπεν ὁ δικαστής, προσηλῶν εἰς τὸν ἀνακρινόμενον δξύτατα βλέμματα. Καὶ πότε σᾶς ὑπηγόρευσε καὶ ἐγράψατε τὴν διαθήκην, δὲν μοὶ λέγετε;

— Τὴν ἐνάτην τοῦ μηνός, περὶ τὴν μεσημβρίαν.

— "Α! τὴν ἐνάτην; παρετήρησεν εἰρωνικῶς ὁ δικαστής. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς ζωῆς του. Εὐτυχία, κύριε Ῥοδίνη, ὅτι δὲν περιέμεινε μέχρι τῆς δεκάτης.

— Ὁ Ῥοδίνης ἔφερε τὸ χειρόμακτρον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. — Περιμείνατε διὰ τὴν τραγικὴν ἐπίδειξιν τὴν δικάσιμον ἡμέραν, εἶπε μετὰ πικρίας ὁ δικαστής. Τότε ἡμπορεῖ νὰ ἔχη τι ἀποτέλεσμα. Κατὰ τὸ παρὸν ἐπιστρέψατε εἰς τὴν εἰρκτήν.

Ἐν ᾧ δὲ ἤλπιζεν ὁ Ῥοδίνης, ὅτι ἡ ἀνάκρισις του ἤθελε φωτίσει καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς δικαστάς, καὶ ἤθελε τῷ ἀνοίξει ἀμέσως τὰς πύλας τῆς φυλακῆς, ἐρρίφθη εἰς αὐτὴν ἐκ νέου μετὰ τῆς τρομερᾶς πεποιθήσεως ὅτι ἐθεωρεῖτο ὡς ὑποπτός δολοφονίας κατὰ τοῦ κόμητος.

ΣΤ'

"Εκτοτε δ' ἐδόθησαν διαταγαὶ νὰ φυλάττηται αὐστηρότερον, καὶ εἰς οὐδένα ἐπετρέπετο νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ. Ἡ προσαγωγὴ τῶν ἀποδείξεων, ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων, ὧν τινες, ὡς ἡ μήτηρ τοῦ Ῥοδίνου, ἦσαν εἰς Κέρκυραν, ἀπή-

τησαν ὑπὲρ τὸν μῆνα. Τέλος δ' ἔφθασεν ἡ δικάσιμος ἡμέρα, καὶ πλῆθος ἄμετρον, οἷον εἰς οὐδένα ποτὲ ἄλλον δικαστικὸν ἀγῶνα, ἐπλήρου τὸ δικαστήριον. Οἱ ἀκροαταὶ εἶχον συρρέουσαι οὐ μόνον πανταχόθεν τῆς Κεφαλληνίας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν παρακειμένων νήσων καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Κερκύρας, διότι ἡ ἀποτρόπαιος δολοφονία ἀνδρὸς σεβασμίου, ὁποῖος ὁ κόμης Ναννέτος, ἀγαθοεργοῦ, καὶ γενικῶς ἀγαπωμένου διὰ τὸ ἡθὸς του, ἐκίνει τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν· καὶ τινές μιν, ὅσοι εἶχον πεποίθησιν εἰς τὴν χρηστότητα καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν τοῦ Ῥοδίνου, ἐδυσπίστουν πρὸς τὴν ἐνοχλήν του, εἰς δὲ τοὺς πλείστους τὸ ἔγκλημα ἐνέπνεε φρίκην, διότι οὐδέποτε ἠκούσθη ἀπαισιωτέρα ἀγνωμοσύνη, οὐδέποτε ὑπὸ φρικτοτέρους οἰωνοὺς ἐξετελέσθη πατροκτονία.

Ὅτε δὲ προσήχθη ὁ κατηγορούμενος, μόνον εἰς τοὺς γνωρίζοντας αὐτὸν ἐφάνη τὸ ἀθροῦσθαι τοῦ βλέμματός του καὶ τοῦ βήματός του τὸ θαρράλεον ὡς ἐνδείξεις καθαρᾶς συνειδήσεως· οἱ δὲ λοιποὶ τὰ ἔκρινον ὡς συμπτώματα ἀναιδοῦς ἀσεβείας, ὡς ἀποσκληρύνειν εἰς τὸ κακουργεῖν, καὶ ἡ προσπάθεια τοῦ ἀκροατηρίου ὑπὲρ ἧ κατ' αὐτοῦ ἦτον εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν τεταμένη.

Κατ' ἀρχὰς ἐξητάσθησαν ἐκ νέου οἱ προανακριθέντες μάρτυρες, καὶ ἀνεγνώσθησαν τῶν ἀπόντων αἱ καταθέσεις.

Μεταξὺ τῶν πρώτων ιδίως εἴλκυσε τὴν προσοχὴν καὶ τὴν συμπάθειαν τοῦ κοινοῦ ὁ γέρων Νικολός. Ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν τὸν ἐκάλυπτον ἐνδύματα μελανὰ, ἡ πολιά του κόμη ἐκρέματο ἐπὶ τῶν ὤμων του ἐκατέρωθεν, ἡ κεφαλὴ του ἔκυπτε πρὸς τὴν γῆν, ὡς ἂν διπλῆς ἡλικίας ἄχθος τὴν εἶχε κυρτώσει ἀπὸ τινων ἡμερῶν, καὶ ἡ θλίψις ἦν γεγραμμένη ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ ἐπὶ τῶν ἐρυθρῶν ὀφθαλμῶν του. Ἡ ἀναμφισβήτητος τῶν λόγων του εἰλικρί-

νεια, καὶ ἡ ἀντίφασίς του πρὸς τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ Ῥοδίνου ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ καιροῦ αὐτοῦ κατὰ τὴν νύκτα τῆς δολοφονίας, ἐπροξένησαν μεγίστην ἐντύπωσιν καὶ εἰς τὸ ἀκροατήριον καὶ εἰς τοὺς δικαστάς.

Τοῦ Βοράτου ἡ λύπη δὲν ἦτον ὀλιγωτέρα. Ὅταν ἐκλήθη ὅπως ἐξετασθῇ, καὶ εἶδε τὸν Ῥοδίνην εἰς τὴν ἔδραν τῶν κατηγορουμένων, ἠθέλησε νὰ ῥιφθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἀλλ' οἱ κλητῆρες τὸν ἀνεχαίτισαν. Ἀφ' οὗ δὲ συνῆλθεν, ἐπανελάβε τὴν μαρτυρίαν του, καὶ ἰδίως ἐβεβαίωσεν ἐντόνως, ὅτι δὲν ὑπῆρχε διαθήκη τοῦ γέροντος ὑπὲρ τοῦ Ῥοδίνου, πεπεισμένος ὅτι τοῦτο ἦτον ἀλήθεια, καὶ ὅτι ἡ ἀλήθεια εἶναι πάντοτε τῆς ἀθωότητος σύμμαχος.

Ὁ δὲ Ῥοδίνης ἠθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλ' ὁ πρόεδρος τὸν διέταξε νὰ σιωπήσῃ μέχρις οὗ ἐρωτηθῇ.

Ὁ δὲ Τάπας, ὅταν εἰσῆλθε νὰ μαρτυρήσῃ, εἶχε τὰ δύο πτρα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν· ἐπὶ τῆς μορφῆς του ἐπλανᾶτο μείδιμα ἐπαγγελλούμενον συμπάθειαν πρὸς τὸν κατηγορούμενον καὶ μετριοφροσύνην ὑπὲρ ἑαυτοῦ· εἰς τὴν φωνήν του ἐπροσπάθει νὰ δώσῃ τόνον ἐπαγωγὸν καὶ, οὕτως εἰπεῖν, μελιτώδη, καὶ ὁ κατηγορούμενος ἦτον δι' αὐτὸν πάντοτε ὁ δνοράβιλες σινιὸρ Ῥοδίνης, ὁ πρετζιάβιλες σινιὸρ Ῥοδίνης, καὶ ἐνίοτε ὁ καρίσσιμος σινιὸρ Ῥοδίνης. Οὗτος κατέθεσεν, ὅτι ὁ ἐσιμάβιλες σινιὸρ Ῥοδίνης, μερικαῖς ὥραις πρὶν βιρβόνιοι δολοφονήσουν τὸν πόβερον κόντε Ναννέτον, τῷ εἶπεν ὅτι εἶναι βέβαιος εἰς ὀλίγον καιρὸν νὰ ἔχῃ μεγάλα πλούτη· ὅτι τὸν ἐβεβαίωσε περὶ ὑπάρξεως διαθήκης τοῦ κόμητος, ὅστις τὸν ἄφινε γενικὸν κληρονόμον του· ὅτι τοῦτο ἐφάνη εἰς αὐτὸν, τὸν Τάπαν, παράδοξον, διότι πρὸ ἐνὸς μηνὸς ὁ κόμης εἶχε συντάξει διαθήκην εἰς τὸ γραφεῖόν του, καὶ πᾶσα μεταβολὴ εἰς αὐτὴν ἔπρεπε

νὰ προστεθῇ ἐν εἴδει κωδικέλλου. Ἐρωτηθεὶς δ' ὁ Τάπας περὶ τῆς ὑπογραφῆς τῆς ιδιωτικῆς διαθήκης, εἶπεν ὅτι ὁμοιάζει τὴν τοῦ Κόμητος, ἀλλὰ τῷ φαίνεται ὅτι ἔχει καὶ τινὰς διαφοράς.

Ἀφ' οὗ δ' ἐτελείωσεν ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων, ἔλαβε τὸν λόγον ὁ δημόσιος συνήγορος εἰς γλῶσσαν ἰταλικήν· διότι τότε ἀκόμη ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἦτον εἰς τὴν Ἑπτάνησον ἀποκεκλεισμένη ἀπὸ τῶν ναῶν τῆς Θέμιδος· ἐν Ἑλληνικαῖς χώραις δὲν ἐπετρέπετο εἰς τὴν Ἑλληνίδα μοῦσαν ἡ πρόσδος πρὸς τὸ δικαστικὸν βῆμα, τὸ πρῶτιστον τοῦτο καὶ βεβαιότατον διδασκαλεῖον τῆς ῥητορείας, καὶ ὁ ἐπτανήσιος, παρουσιαζόμενος ἐνώπιον τῶν δικαστῶν του, ἤκουε τὸν κατήγορον καὶ τὸν ὑπερασπιστὴν του διακυβεύοντας τὴν τιμὴν, τὴν ιδιοκτησίαν καὶ τὴν ζωὴν τῶν, οἱ δὲ λόγοι των τῷ ἔμμενον ἐντελῶς ἀκατάληπτοι.

Ἀλλ' οἱ ἐν ἐκείνῳ τῆς Ἑλλάδος τῷ τμήματι τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα τῶν γενναίων ἀναλαβόντες μεταρρυθμίσεων, διεπράξαντο, ἀνδρείως ἀντιστάντες εἰς πᾶσαν παραβίαν τοῦ φυσικοῦ αὐτῶν δικαιώματος, ν' ἀνασπάσῃ τέλος καὶ τὸ γελοῖον ἀτόπημα τοῦτο, τὴν νόθον παραφυάδα τῆς μισητῆς Ἑνετοκρατίας. Οὐδ' ἀνεχαίτισε τοὺς ἀπειροτέρους ὁ φόβος τῶν δυσχερειῶν κατ' ἀρχάς, καὶ τῶν παραδρομῶν τῆς ἀγυμνάστου των γλώτσης· ἀλλὰ πάντες ὥρμησαν μετ' ἐνθουσιασμοῦ πρὸς εἰσαγωγὴν καὶ ἐμπέδωσιν τοῦ προπατορικοῦ ιδιώματος, γινώσκοντες ὅτι ἡ πεποίθησις εἶναι πάντοτε εὐγλωττος, ὅτι εἰς τὴν σκιὰν τοῦ Ὀδυσσεὺς ἡ πάτριος φωνή, καὶ μὴ καθαρίζουσα, ἔσται εὐπροσδεκτοτέρα πάσης ἐπιδείξεως ξένης καλλιπεείας, καὶ ὅτι εἰς Ἑπτάνησον ἡ ἐντελής ἀναγέννησις τῆς Ἑλληνικῆς γλώτσης ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἰσχυροτέρα διαμαρτύρησις τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνικότητος.

Ὁ δημόσιος λοιπὸν συνήγορος ὠμίλει ἰταλιστὶ, ὠμίλει ὅμως μετὰ πολλῆς εὐγλωττίας καὶ μετὰ μεγάλης σφοδρότητος. Ἡ λογικὴ του ἦτον πυκνοτάτη, καὶ ἐφαίνετο ἀκαταμάχητος. Ἀνέφερεν ὅλας τὰς περιστάσεις, αἵτινες ἀπεδείκνυον ἀναμφισβητήτως ὅτι ὁ Κόμης ἐδολοφονήθη. Ὑπενεθύμισεν ὅτι ἡ θύρα τοῦ οἴκου εὐρέθη τὴν πρωΐαν τοῦ ἐγκλήματος ἀνοικτὴ καὶ οὐδόλως παραβεβιασμένη, ὥστε ἠνεώχθη ἀναμφισβητήτως διὰ κλειδίου, καὶ πλὴν τοῦ πιστοῦ ὑπηρέτου Νικολοῦ, ὅστις οὐδὲν εἶχε συμφέρον εἰς τὸν θάνατον τοῦ κυρίου του, ὃν ἐλάτρευε, τίς ἄλλος εἶχε κλειδίον τοῦ οἴκου, ἐκτὸς τοῦ Ῥοδίνου; Ἀνέπτυξεν ὅτι ὁ δολοφόνος δὲν ἦτο ληστής, διότι τὰ χρήματα καὶ τὰ πράγματα τοῦ κόμητος εὐρέθησαν ἀνέπαφα ὅλα. Τίς λοιπὸν εἶχε συμφέρον εἰς τὸ φρικῶδες ἔγκλημα τοῦτο, εἰμὴ ὁ παρουσιαζόμενος ὅπως ὁρῶντο οἱ καρποὶ αὐτοῦ, ὁ φαινόμενος μετὰ διαθήκης τοῦ κόμητος εἰς τὴν χεῖρα Ῥοδίνης;

Ἄλλ' ἡ διαθήκη αὕτη, εἰς ἣν ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τῆς πενίας ὁ Ῥοδίνης ἀνακύπτει εἰς μέγιστον πλοῦτον, ὁποῖα τις εἶναι; Ὅλη γεγραμμένη διὰ χειρός του, καὶ φέρουσα τοῦ κόμητος μόνην τὴν ὑποτιθεμένην ὑπογραφὴν, καὶ αὐτὴν ἀμφισβητούμενην ὑπὸ μαρτύρων τῶν μᾶλλον ἀξιοχρέων. Καὶ τοιαύτη οὖσα, ἰδιωτικὴ καὶ μὴ ἐπίσημος, ἡ διαθήκη αὕτη, ἀκυροῖ ἄλλην προϋπάρχουσαν καὶ συμβολαιογραφικὴν, χωρὶς νὰ ᾔῃναι ἐκείνης κωδίκελλος, ἀπ' ἐναντίας ῥητοῦ ὁρισμοῦ τῆς πρώτης. Καὶ πότε συνετάχθη; ὀλίγας ὥρας πρὸ τοῦ ἐγκλήματος. Καὶ πότε παρουσίασεν αὐτὴν ὁ Ῥοδίνης; ἀφ' οὗ μόνον ἐπράχθη τὸ ἔγκλημα, ἀφ' οὗ ὁ κόμης δὲν ὑπάρχει πλέον ἵνα τὸν ψεύσῃ. Ὡστε τίς δύναται ν' ἀμφιβάλλῃ; Ἡ εἶναι πλαστὴ, ἡ ὑπεγράφη διὰ τῆς βίας.

Ἐπειτα ὁ Ῥοδίνης ἐπιστρέφει εἰς τὴν οἰκίαν τὴν νύκτα

οὔ ἐγκλήματος μετὰ τὸ μεσονύκτιον, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ κόμητος, καὶ συνομιλεῖ μετ' αὐτοῦ. Διατί ἄρνεϊται; Ὁ κόμης ἔζη τότε ἀκόμη· τὸ πρῶτ' εὐρίσκεται θύμα χειρῶν δολοφόνων. Διατί ὁ Ῥοδίνης μόλις ἐξημέρωσε, καὶ μετὰ μεγίστης βίας δραπετεύει τῆς νήσου; Διατί ἀπέρχεται χωρὶς καὶ νὰ εἰσέλῃ εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ γέροντος, ὅταν τὸν προέτρεψεν ὁ ὑπηρέτης εἰς τοῦτο; Ὁ δημόσιος συνήγορος λοιπὸν συνεπέρανε λέγων, ὅτι ὁ Ῥοδίνης ἐπλαστογράφησε τὴν διαθήκην καὶ ἐδολοφόνησε τὸν κόμητα· ὅτι δὲν προτείνει τὴν εἰς αὐτὸν ἐπιβλητέαν ποινὴν, ἀλλ' ἀφίησιν αὐτὴν εἰς τῶν δικαστῶν τὴν ἐκτίμησιν, διότι γνωρίζει μὲν τὴν ὠμότητα τῶν λεόντων, τῶν τίγρεων τὸ αἵμοχαρές, τοιοῦτον ὅμως βαθμὸν θηριωδίας δὲν γνωρίζει εἰς τὸ ἀγριώτερον τῶν θηρίων, οὐδ' ἠξεύρει εἰς οὐδενὸς ἔθνους κώδηκα ποινὴν ἀνάλογον πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ ἀνοσιουργήματος.

Ὁ Ῥοδίνης ἤκουε τὸν σωραίτην τοῦτον τῶν φοβερῶν συλλογισμῶν μετ' ἐκπλήξεως προϊούσης. Οἱ λόγοι τοῦ ὑπηρέτου τῆς δικαιοσύνης ἐφαίνοντο τόσον ἰσχυροὶ, καὶ τὰ συμπεράσματά του τόσον ὀρθὰ, ὥστε ἡσθάνετο ὅτι καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον ἠθελον πείσει, ἂν δὲν εἶχε τὴν συναίσθησιν τῆς ἀθωότητός του.

Τέλος δ' ἐγερθεὶς βραδέως καὶ ἀξιοπρεπῶς, ἀφ' οὗ ὁ κατήγορος ἐσιώπησεν, εἶπεν ὅτι τὸ λυποῦν αὐτὸν μέχρι θανάτου εἶναι τὸ οἰκτρὸν τέλος τοῦ σεβαστοῦ εὐεργέτου του, πρὸς ὃν ἔτρεφεν ἀγάπην υἱοῦ· τὸ δ' ἐπίμετρον τῆς δυστυχίας του, τὴν ὑποψίαν ὅτι αὐτὸς ἐδολοφόνησε τὸν ἄλλον πατέρα του ὅτι δέχεται ἀγογγύστως ἤδη, ἀφ' οὗ εἶδε ποία παράδοξος περιστάσεων συγχυρία συνετέλεσεν εἰς ἐνοχοποίησίν του· ὅτι δικηγόρον δὲν ἠθέλησε νὰ ζητήσῃ, ἐλπίσας εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἀφελοῦς ἀληθείας· καὶ ἤδη δὲ, ὅτε αὕτη

φαίνεται τοσοῦτον δυσεξιχνίαστος, τὴν σωτηρίαν τοῦ ὅτι δὲν θέλει ζητήσῃ εἰς περινενοημένα λόγων τεχνάσματα, καὶ ὅτι εἰς τὰ φαινόμενα ἄλλο δὲν ἔχει ν' ἀντιτάξῃ, εἰμὴ τὴν ἀπλὴν ἄρνησίν του.

Ἐπανελάβε δ' ὅτι ὁ Κόμης Ναννέτος τῷ ὑπὲρ γόρευσεν ἐκὼν ἄκοντι καὶ μετὰ ταῦτα ὑπέγραψε τὴν διαθήκην· ἀλλ' ἤρνηθη πεισματωδῶς νὰ εἰπῇ ἂν ἐγνώριζε τίνες λόγοι ἔπεισαν εἰς τοῦτο τὸν κόμητα· καὶ προσθεὶς ὅτι περὶ ἄλλης προγενεστέρας διαθήκης ποτὲ ὁ κόμης λέξιν δὲν τῷ εἶχεν εἰπεῖ, ὅτι τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τῷ ἔδωκε τὴν ἄδειαν ν' ἀπέλθῃ ἀπὸ πρωίας εἰς Κέρκυραν, καὶ τὸν ἀπεχαιρέτησεν ἵνα μὴ εἰσέλθῃ τὸ πρωὶ εἰς τὸν κιτῶνά του καὶ τὸν ταραξῇ κοιμώμενον, καὶ ὅτι ἀπῆλθε τῷ ὄντι οὐδὲν γνωρίζων περὶ τοῦ τρομεροῦ ἐγκλήματος, εἶπεν ὅτι αὕτη εἶναι ὅλη του ἡ ὑπεράσπισις, καὶ ἂν τὰ φαινόμενα εἰσὶν ἐναντίον του, ἡ ἀλήθεια εἶναι ὑπὲρ αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐκάθησεν ἥσυχος.

Ἡ ἀσθένεια τῆς ὑπερασπίσεως ταύτης ἐφάνη εἰς ὅλους κακὸς οἰωνός, καὶ οἱ μὲν ἀδιάφοροι ἐκίνησαν τὴν κεφαλὴν ἀπειλητικῶς, οἱ δὲ φίλοι τοῦ Ῥοδίνου ἐκάλυψαν τὸ πρόσωπόν των, καὶ ὁ Βοράτης ἤρχισε νὰ κλαίῃ ὡς παιδίον, μὴ προβλέπων τέλος καλόν.

Τὸ δικαστήριον ἀπεσύρθη εἰς διάσκεψιν· τὸ δὲ ἀκροατήριον ἐκινεῖτο ἠρεθισμένον σφοδρῶς, καὶ ὑπόκωφος ἐφέρετο ἐπ' αὐτοῦ μυκηθμός ὡς εἰς τὴν ἀγριαίνουσαν θάλασσαν, ὅταν ἐνσκήπτῃ εἰς αὐτὴν καταιγίς. Ὡστε ὅταν μετὰ μίαν ὥραν, ἐπανελθόντες οἱ δικασταὶ, ἐπρόφερον ὡς ποινὴν τῆς πλαστογραφίας καὶ δολοφονίας τὸν θάνατον, οὐδεμίᾳ φωνῇ οἴκτου ὑπὲρ τοῦ καταδικασθέντος ἠκούσθη, ἀλλὰ μάλιστα καὶ τινες ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τῆς εὐθυδικίας τῆς ἀποφάσεως.

Οὐδεμία δὲ λέγομεν, διότι παρὰ μὲν τοῖς λοιποῖς ἐνίκα ἦν εὐσπλαχνίαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν γνώριμον ἢ φίλην πρὸς τὸν ἀπεσκληρημένον ἐγκληματίαν, ὁ δὲ Βοράτης ἄμα ἤκουσε τὴν φοβερὰν ἐκείνην λέξιν, ἐλειποθύμησε καὶ ἀπεκομίσθη φοράδην ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου.

Ἄλλα καὶ οὕτως ἀπατώμεθα πάλιν, διότι ὁ εὐσπλαχνος συμβολαιογράφος Τάπας, ἐξερχόμενος τοῦ ἀκροατηρίου, ἤκούετο ἐπαναλαμβάνων πολλάκις· Ὁ μεσκίνοσ! ὁ ποβερέτοσ!

Ἄμα δὲ συνῆλθεν ὁ Βοράτης, ἔδραμεν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὅπου εὔρε τὸν φίλον του οὐχὶ μὲν ἀψυχοῦντα, οὐδ' ἀδιαφορίαν ὅμοις καὶ περιφρόνησιν πρὸς τὸν βίον ἐπαγγελλούμενον, ἀλλ' εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν ἐκπεπληγμένον διὰ τὰ συμβαίνοντα εἰς αὐτὸν, καὶ σχεδὸν τὰς ιδέας του νὰ συνάψῃ δυσκολευόμενον.

— Τὴν χάριν, σπεῦσον νὰ ζητήσης τὴν χάριν, ἔκραξεν ὁ Βοράτης· ὁ νόμος σοὶ δίδει προθεσμίαν ἐξ ἐβδομάδων· σπεῦσον νὰ ζητήσης τὴν χάριν.

— Τὴν χάριν! ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης, ἀνοίγων ὀφθαλμοὺς ἔτι μᾶλλον ἐκθάμβους. Ἄν' μοὶ ἐπετρέπετο νὰ ζητήσω δικαιοσύνην ἀκόμη, τὴν ἐζήτουν προθύμως· ἀλλὰ χάριν ζητεῖ ὁ ἔνοχος, καὶ ἔνοχος δὲν εἶμαι. Δὲν τὴν ζητῶ.

— Ἄλλα θὰ σὲ φονεύσουν, καὶ ἄλλος τρόπος σωτηρίας δὲν εἶναι.

— Θὰ μὲ φονεύσουν, εἶπεν ὠχριῶν ὁ Ῥοδίνης· τὸ ἤκουσα, καὶ λυποῦμαι ἐγκαρδίως ὅτι μὲ φονεύει ὀλεθρία παρεξήγησις περιστάσεων, δυστυχῆς ἀπάτη τῶν δικαστῶν. Λυποῦμαι νὰ ἐγκαταλείψω τὴν ζωὴν νέος τόσο, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν παρίστατο πρὸς ἐμέ φέρουσα τῆς Ἀμαλθείας τὸ κέρασ, περιεκτικὸν ὅλων τῶν εὐτυχιῶν. Ἐπὶ μίαν στιγμὴν μοὶ ἐπεφάνη

ὥς ὄραμα θεῖον ἢ ἔνωσίς μου μετὰ τῆς Ἀγγελικῆς, ἥς ὁ βίος μου ὅλος ἦτο λατρεία κρυπτή· καὶ τὸ ὄραμα τοῦτο θὰ σβύσῃ ἢ πνοὴ προώρου θανάτου. Ὡς καὶ τοῦ πλούτου τὰς ἀπολαύσεις, καὶ αὐτὰς ἐμέλλομεν ἀφθόνως νὰ ἔχωμεν, διότι ὁ Κόμης Διονύσιος, οὗ ὁ θάνατος ἐμελλε νὰ ἦναι τὸ μόνον νέφος τῆς ἐπιλοίπου ζωῆς μου ἂν μοι ἐδίδετο τοῦ λοιποῦ νὰ ζήσω, ὁ Κόμης Διονύσιος μὲ ἀφῆκε κληρονόμον του.

— Πῶς; φίλτατε Ῥοδίνη, δι᾽σχυρίζεσαι

— Δηλαδή, ἀπήντησε πικρῶς μειδιῶν ὁ Ῥοδίνης, ἡ καταδίκη μου ἔδωκε τὸ δικαίωμα καὶ εἰς τὸν φίλτερον τῶν φίλων μου νὰ δισπιστῇ πρὸς τὸν λόγον μου. Ναί, δι᾽σχυρίζομαι ὅτι ὁ Κόμης Ναννέτος μοι ἀφῆκε διὰ διαθήκης του ὅλην του τὴν κληρονομίαν· καὶ τὸ ἀκούεις τώρα πρῶτον ἀπὸ τοῦ στόματός μου, διότι ἡ διαθήκη ἐγράφη τῷ ὄντι τὴν τελευταίαν ἡμέραν πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ κόμητος, καὶ προσέτι διότι ὁ κόμης ἤθελεν ἐν ὅσῳ ἔζη νὰ μὴ τὸ γνωρίζῃς.

Ὁ Βοράτης ἐκτύπησε τὴν κεφαλὴν του διὰ τῶν χειρῶν του.

— Δυστυχία! δυστυχία! ἀνέκραξεν. Ἀγρία τῆς τύχης καταδρομή! Ὁμολόγησον, φίλε μου, ὅτι πρέπει νὰ ἔχῃ τις ὅλην τὴν πρὸς σὲ ἀπεριόριστον πίστιν μου, ἵνα πιστεύσῃ τὸ πρᾶγμα τοῦτο.

— Τὸ ὁμολογῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης, διὰ τοῦτο δὲν ἀδημονῶ πρὸς τοὺς δικαστάς μου, μὴ δικαιούμενος ν' ἀπαιτῶ καὶ παρ' αὐτῶν τὴν ἰδίαν πίστιν.

— Ἀλλ' ἡ ἄλλη διαθήκη ὑπὲρ τοῦ ἀνεψιοῦ του! . . .

— Περὶ αὐτῆς, σ' ἐπαναλαμβάνω ὅ,τι κατέθεσα καὶ εἰς τὸ δικαστήριον, ὅτι οὐδὲ λόγον ποτὲ μοι εἶπεν ὁ κόμης. Ἡ ὑπαρξίς της μοι φαίνεται αἶνιγμα ἀνεξήγητον. Ὁ μακαρίτης

καμης Διονύσιος, ὑπαγορεύων μοι τὴν διαθήκην ταύτην, ἐ-
δυνατο ν' ἀναφέρῃ ἐκείνην, καὶ δὲν τὴν ἀνέφερεν· ἐξ ἐναντίας
μάλιστα, ὅταν ἐγὼ ἐμεσίτευσα ὑπὲρ τοῦ ἀνεψιοῦ του, μοὶ
ἔδωκε μακρὰς ἐξηγήσεις, καὶ μοὶ εἶπεν ὅτι ἡ τελευταία του
ἐπιμονὸς θέλησις εἶναι νὰ μὴ πόριέλθῃ ποτὲ εἰς τὸν Γεράσι-
μον οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον τῆς περιουσίας του μέρος. Αἶνιγμα
μοὶ φαίνεται ἡ ὑπόθεσις αὕτη, καὶ χρέος μου ἦτο νὰ ζητή-
σω τὴν λύσιν του ἀνίσως ἔζων.

— Ἀλλὰ πρέπει, πρέπει νὰ ζήσης ἀνέκραξεν, ἐναγκαλι-
ζόμενος αὐτὸν, ὁ Βοράτης. Ζήτησον τὴν χάριν ἵνα ζήσης.

— Ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ ζήσω, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης μετὰ
ζωηρότητος, ὅτι ἔχω λόγον νὰ ἐπιθυμῶ, τὸ ἤκουσας. Ἀλ-
λὰ θέλεις νὰ προσάψω ἐγὼ αὐτὸς εἰς τὸν πρόδα μου καὶ νὰ
σύρω δι' ὅλης μου τῆς ζωῆς τὴν σφαῖραν τῆς ἀτιμίας; Θέ-
λεις νὰ προσφέρω εἰς τὴν Ἀγγελικὴν ὄνομα δι' ὃ νὰ ἐρυ-
θρίῃ; Θέλεις ὁ κόσμος νὰ μὲ δακτυλοδείκτῃ ὡς νέον Κάϊν,
ὃν ἡμνήστευσεν ἡ Κυβέρνησις, εἰς τὴν ἀνανδρίαν μου χαρι-
σθεῖσα, ἀλλ' ὃν ὁ Θεὸς δὲν θέλει ἀμνηστεύσει ποτέ; Οἱ δι-
κασταὶ ἡπατημένοι μ' ἐκήρυξαν ἔνοχον. Ἔχουσι τὴν δύνα-
μιν· ἄς μὲ θανατώσωσιν. Ἀλλ' ἔνοχος δὲν εἶμαι, καὶ διὰ
τοιαύτης αἰσχρᾶς ὁμολογίας δὲν θὰ ἐξαγοράσω ποτὲ τὴν
ζωήν μου. Χάριν δὲν θὰ ζητήσω.

Ὁ Βοράτης ἤρπασε τοῦ Ῥοδίνου τὴν χεῖρα καὶ τὴν ἐ-
σφιγγεν εἰς τὰς ἰδικάς του, χύνων κρουνοὺς δακρύων.

— Ἔστω, μὴ ζητῆς λοιπὸν χάριν, ζήτησον δικαιοσύνην
λοιπόν. Ἄν ἔχῃς τὴν ἐλαχίστην ἀγάπην δι' ἐμέ, τὴν ἐλα-
χίστην εὐσπλαχνίαν διὰ . . . τὴν Ἀγγελικὴν, φρόντισον διὰ
τὴν σωτηρίαν σου. Δός μοι τὴν ἀναφοράν σου, καὶ δὲν θέλω
ἀφήσει θύραν ἄκρουστον, λίθον ἀκίνητον, καὶ ἂν ὑπάρχῃ ἀ-
κόμη ἐπὶ τῆς γῆς αἰδῶς δικαιοσύνης, θέλεις σωθῇ.

Ὁ Ῥοδίνης λοιπὸν, δυσωπηθεὶς μέχρι τέλους, ἔγραψε τὴν ἀναφορὰν του, ἀλλ' εἰς ὕψος πολὺ διαφέρον τῶν συνήθων αἰτήσεων χάριτος. Ἔλεγε δ' ὅτι, ἐπειδὴ εἶναι ἀθῶος τοῦ ἐγκλήματος, δι' ὃ κατεδικάσθη, ζητεῖ ν' ἀκυρωθῇ ἡ καταδίκη του. Ὁ δὲ Βοράτης ἔλαβε τὸ ἔγγραφον τοῦτο καὶ ἀπῆλθεν ἐν τῷ ᾧμα ὅπως τὸ παρουσιάσῃ, ἐλπίζων νὰ συμπληρώσῃ διὰ τῶν λόγων του τὰς ἐλλείψεις αὐτοῦ.

Ζ'.

Παρακολουθήσαντες μέχρις ἐδῶ τὸν Ῥοδίνην, ἠναγκάσθημεν νὰ παραμελήσωμεν τὸ χαριέστερον τῶν προσώπων τοῦ ἡμετέρου δράματος, τὴν Ἀγγελικὴν. Ἡ καρδία της, ἣν εἶχεν ἀλγεινῶς συστρίβει ἡ διαγωγὴ τοῦ Ῥοδίνου, ὅταν εἰς τὴν κλίμακα τῆς οἰκίας της οὐδὲ καὶ ἠθέλησε νὰ προσέξῃ εἰς τῆς Βεγγάλης τὸ ἀγαπητὸν ῥόδον, ἀνεπετάσθη εἰς τὸ αἶσθημα τῆς εὐδαιμονίας ὡς τὸ ἄνθος ἐκεῖνο εἰς τὴν ἑαρινὴν πνοὴν τοῦ ζεφύρου, ὅταν ὁ κόμης ἔθηκε τὴν χεῖρά της εἰς τοῦ Ῥοδίνου τὴν χεῖρα.

Μετ' ἐρυθρήματος δ' εἰς τὰς παρειὰς καὶ μετὰ μειδιάματος εἰς τὰ χεῖλη ἐβάδιζε πλησίον τοῦ μνηστῆρός της ὅτε μετὰ ταῦτα ἐπέστρεφον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός της, ἣ ἵστατο παρ' αὐτὸν εἰς τὸν ἐξώστην ἀφ' οὗ ἐπέστρεψαν, καὶ ἤκουε τοὺς φλογεροὺς λόγους του. Τὸ ἥμισυ τῆς νυκτὸς καὶ ἐπέκεινα παρῆλθεν εἰς ψυθιρισμοὺς ἀμοιβαίων ἔρκων, ἐλπιδων, ὑποσχέσεων καὶ σχεδίων μακρᾶς εὐτυχίας, ἀψηφούσης τὰς περιστάσεις, διότι ἡ εὐτυχία των ἦτον ὁ καρπὸς τῆς ἀγάπης των, ἣτις ἦτο κρείττων τῶν περιστάσεων, καὶ οὐδεμία περίστασις τοῦ λοιποῦ ἠθέλε τοὺς χωρίσει, ὡς οὐδ' αὐ-

τὸν ὁ θάνατος ἐδύνατο νὰ διαιρέσῃ τὰς ἀδιαλύτως συνδεδεμένας ψυχὰς των.

Καὶ ὅταν παρῆλθε τὸ μεσονύκτιον, καὶ ὁ Ῥοδίνης, κατ' ἐργαστῶν ἔθος μυριάκις τὰ αὐτὰ ἐπαναλαβὼν δι' ἄλλων λέξεων, ἀνεχώρησε τέλος, ἡ φαντασία καὶ ἡ καρδία τῆς Ἀγγελικῆς, ἄγρυπνοι ἀμφοτέραι μέχρι τῆς αὐγῆς, ἐξηκολούθησαν δραστηρίως στρέφουσαι τὸ λαμπρὸν τοῦ μέλλοντός της καλλειδοσκοπίον, ἐν ᾧ πάντα τὰ ἄνθη, ὅσα εὖνους τύχη ἐπιχέει εἰς τῶν ἐκλεκτῶν της τὴν κεφαλὴν, συνεπλέκοντο εἰς ποικίλους στεφάνους, καὶ μεταξὺ τῶν εὐαρέστων εἰκόνων αἵτινες τῇ προσεμειδίῳ, πρέπει, ἂν θηρεύωμεν τοῦ ἱστορικοῦ τὴν ἀλήθειαν, νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ ἐσχάτη δὲν ἦτον ἡ τῆς ὀλοχρύσου νυμφικῆς της στολῆς· καὶ ἐπέκεινα τοῦ λεπτοῦ ἔμεινεν ἐκλέγουσα τὸ ὕφασμα, μελετῶσα τὸ σχῆμα, σχεδιάζουσα τὰ ποικίλματα.

Τὴν δ' αὐγὴν, ὅτ' ἐξύπνησεν, ἡ μάλλον ὅτε ἠγέρθη, διότι δὲν ἐξυπνᾷ ὅστις δὲν ἐκοιμήθη, ἡ ἐκλογὴ τοῦ ὕφασματος εἶχε γίνει. Ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶχεν ἀντηχήσει εἰς Ἀργοστόλιον ὁ νεκρικός κώδων τοῦ κόμητος Διονυσίου, καὶ ἡ Ἀγγελικὴ ἀντὶ νυμφικῆς, πένθιμον ἐνεδύθη στολήν.

Ἀφ' οὗ ὅμως ἔμεινε τρεῖς ὀλοκλήρους ἡμέρας βεθυθισμένη εἰς δάκρυα διὰ τὸν θάνατον τοῦ σεβαστοῦ φίλου τοῦ τε πατρὸς καὶ τοῦ μνηστῆρός της, καὶ διὰ τούτου τὴν ἀπουσίαν, τὴν τετάρτην, πρὸς διασκέδασιν τῆς θλίψεώς της, ἤρχισε νὰ κεντᾷ τὸ ἐκλεχθὲν ὕφασμα, εὐδαίμων ὅτι καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Ῥοδίνου ἡσχολεῖτο εἰς ἔργον ἀναφερόμενον εἰς αὐτόν.

Τὴν μετὰκλησιν καὶ τὸν φυλακισμόν τον Ῥοδίνου ὁ Βοράτης ἔκρυπεν ὅσον ἐδυνήθη ἀπὸ τῆς θυγατρὸς του, διαφό-

ρους πρὸς αὐτὴν ἐφευρίσκων δικαιολογίας διὰ τὴν παράτασιν τῆς ἀπουσίας του. Τέλος, μὴ δυνάμενος νὰ τῇ ἀποκρύψῃ ἐντελῶς τὴν ἀλήθειαν, τῇ εἶπεν ὅτι ἔφθασεν ὁ Ῥοδίνης εἰς Κεφαλληνίαν, ἀλλ' ὅτι, ἐπειδὴ γίνονται αὐστηραὶ ἐξετάσεις περὶ τῆς δολοφονίας τοῦ κόμητος, τὸ δικαστήριον, ἐλπίζον νὰ φωτισθῇ πρὸ πάντων παρ' αὐτοῦ, ὡς συνοίκου καὶ φίλου τοῦ γέροντος, διέταξε νὰ μὴ κοινωνήσῃ αὐτὸς μετ' οὐδενὸς μέχρις οὗ περατωθῇ ἡ ἐξέτασις, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐδύνατο νὰ ἔλθῃ ὁ Ῥοδίνης νὰ τοὺς ἰδῇ.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἀνασκιρτήσασα εἰς τὴν πρώτην λέξιν ἣν ὁ πατήρ της ἐπρόφερεν, ἔμεινεν ὡς νενεκρωμένη εἰς τὴν τελευταίαν εἶδησιν, καὶ ἤρχισεν ἀκουσίως νὰ κλαίῃ· ἀλλ' ἐννοήσασα ὅτι τὰ δάκρυά της ἦσαν παιδαριώδη, ἐπραύνηθη, καὶ ἀπεφάσισε νὰ περιμείνῃ καρτερικῶς μέχρις οὗ περατωθῇ ἡ ἐξέτασις. Ὡς πέρασ δὲ τῆς ἐξετάσεως ἐξελάμβανε τὴν δικάσιμον ἡμέραν, διότι ὁ πατήρ της, μὴ ἀμφιβάλλων ὅτι θέλει ἀπολυθῇ ὁ Ῥοδίνης, αὐτὴν τῇ εἶχε προσδιορίσει ἐν πεποιθήσει τὴν προθεσμίαν.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἐμέτρει τὰς ἡμέρας, τὰς ὥρας καὶ τὰς στιγμὰς μετὰ νευρικῆς ἀνησυχίας, καὶ ὅταν ἔμαθεν ὅτι ἡ ἡμέρα τέλος ἐπέστη, τὸ βλέμμα προσηλωμένον εἰς τὸν ἥλιον, ὑπελόγιζε τὴν πορείαν του, καὶ ἤλεγχε μετὰ δυσανεσκειᾶς τὴν βραδύτητά του.

Τέλος περὶ τὴν ἐσπέραν ἤκουσε θόρυβον εἰς τὴν κλίμακα, καὶ ἐπέταξε μᾶλλον ἢ ὅτι ἔτρεξε πρὸς αὐτήν. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἰδῇ, ὡς ἤλπιζε, τὸν Ῥοδίνην πτερούμενον ὑπὸ τῆς χαρᾶς, ἀπήντησεν αἰφνης τὸν πατέρα της ὠχρὸν καὶ ἀκίνητον, καὶ ὑπὸ τεσσάρων ἀνδρῶν φερόμενον. Τὸ αἷμά της ὅλον συνεστάλη εἰς τὴν καρδίαν της. Ἦρπασε τὴν προχοῖδα νὰ βρῇ τὸ μέτωπόν του, καὶ αἱ χεῖρές της ἔτρεμον, ὥστε ἡ-

ναγκάσθη νὰ τὴν ἀφήσῃ, κ' ἐκινδύνευσε νὰ πέσῃ πλησίον τοῦ ἄπνου ὡς αὐτός, διότι ἡσθάνετο ὅτι τοῦ πατρὸς τῆς ἡ λειποθυμία ἦτο κακῶν ἄγγελος. Ὡς δ' οὗτος συνῆλθε, λαβὼν τὰς ἀναγκαίας περιποιήσεις,

— Πάτερ! ἔκραξε, ῥιφθεῖσα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ καὶ χύουσα δακρύων κρουνοὺς, πάτερ! συνέβη μέγα δυστύχημα!

Ὁ δὲ Βοράτης, ἀπόφασιν ἔχων ν' ἀναχωρήσῃ ὅπως ἐπιμεληθῇ περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ φίλου τοῦ, ἡσθάνετο ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ μὴ φθάσῃ ἐπὶ τῆς ἀπουσίας τοῦ μέχρι τῆς θυγατρὸς τοῦ ἡ τρομερὰ ἀγγελία, καὶ ὅτι προτιμότερον ἦτον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ μᾶλλον ἢ ἐκ ξένης χειρὸς νὰ δεχθῇ τὸ ἀπευκταῖον ποτήριον, διότι αὐτός καὶ ἤθελε δοκιμάσει νὰ κολάσῃ, εἰ δυνατὸν, τὴν θανατηφόρον πικρίαν τοῦ.

— Κόρη μου, ἀπεκρίθη, ὁ βίος οὗτος εἶναι πάλῃ διηνεγής, καὶ μόνον οἱ ἰσχυροὶ τὴν καρδίαν ἀντέχουσιν εἰς αὐτόν.

Ἡμεῖς δὲν τὸν ἐκλέγομεν, κόρη μου· μᾶς δίδεται μεθ' ὅλων τῶν ἀπολαύσεων καὶ μεθ' ὅλων τῶν συμφορῶν τοῦ, καὶ πρέπει νὰ τὸν δεχώμεθα ὅποιος μᾶς δίδεται, καὶ ἕκαστος γογγυσμὸς εἶναι ἀσέβεια. Ἐπειτα, φιλτάτῃ Ἀγγελικῇ, πολλὰ φαινόμενα δυστυχήματα μᾶς στέλλονται μόνον ὡς δοκιμασίαι τῆς πίστεως καὶ τῆς καρτερίας μας, καὶ ἂν ὑποστώμεν αὐτὰς γενναίως, ἀποβαίνουνσι πολλάκις εἰς χαρὰν καὶ εἰς ἀμοιβὴν μας. Πᾶν νέφος, κόρη μου, δὲν φέρει πάντοτε κεραυνόν· πολλάκις καὶ ὄμβρον ζωογονοῦντα. Καὶ τώρα φοβερόν τι φαινόμενον δυνστευχίας ἐπικρέμαται ἐφ' ἡμῶν . .

— Τί πάτερ, τί; λέγε.

— Ἀλλ' εἶναι φαινόμενον μόνον. Ἀναχωρῶ ἀπόψε ἀμέσως, καὶ ἔχω πεποίθησιν, ἔχω θετικὴν βεβαιότητα, ὅτι θέλω διασώσῃ τὸν Ῥοδίνην, ὃν ἡ εὐήθεια ἀπατηθέντων δικαστῶν . . . ἐκήρυξεν ἔνοχον.

— Ένοχον! ένοχον! ὦ θεέ μου ένοχον! Καί τίνος τὸν εκήρυξαν ένοχον!

— Τί μάς μέλει πῶς καί τί αὐτοὶ ἐφλυάρησαν; Μήπως ἡ τύχη μας εἶν' ἐγκαταλελειμμένη εἰς χεῖρας αὐτῶν; ἐπρόσθεσεν ὁ Βοράτης, ὀλίγον ὑπερπηδῶν τῆς ἀληθείας τὰ ὅρια, ὅπως τὴν καθησυχάσῃ. Ἀπέρχομαι πρὸς τοὺς ἀνωτέρους αὐτῶν, τοὺς ἔχοντας καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατόν μας εἰς χεῖράς των. Ἐκεῖνοι θ' ἀποδώσωσι δικαιοσύνην εἰς τὸν ἀθῶον, καὶ θὰ τὸν σώσωσιν.

— Πάτερ! εἰς θάνατον καταδίκασαν τὸν Ῥοδίνην! ἔκραξεν ἡ Ἀγγελικὴ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς διεστάλησαν σπιθαιῶν, καὶ διὰ τῶν δύο χειρῶν τῆς κρατοῦσα τοὺς μῆνιγγας τῆς, ἐν ᾧ πᾶσα χροιά ἀπεσύρθη τῶν παρειῶν τῆς, ἐφαίνετο ὡς τὸ ἄγαλμα τῆς φρίκης ἢ τῆς παραφροσύνης.

Θὰ μείνουν κατησχυμένοι, ὅταν μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπιστρέψας, τὸν ἐξάξω θριαμβευτικῶς τῆς φυλακῆς του.

— Εἰς τὴν φυλακὴν λοιπὸν τὸν ἔχουσιν, ἔκραξεν ἡ Ἀγγελικὴ, εἰς τὴν συναίσθησιν ἑαυτῆς ἀνακληθεῖσα ὑπὸ τῶν τελευταίων λόγων τοῦ πατρός τῆς. Πάτερ, φέρε με εἰς τὴν φυλακὴν του. Ὅταν, θῦμα ἀθῶον, ἐκεῖνος ἄγεται εἰς τὸν θάνατον, ἡ θέσις τῆς μνηστῆς του εἶναι πλησίον του.

— Ἀλλὰ, ἄφρον παιδίον, σοὶ λέγω ὅτι ἀπέρχομαι ἵνα τὸν σώσω. Εἶναι ἀθῶος, καὶ δὲν ζῶμεν εἰς αἰῶνα ὅτε ἡ ἀθωότης δύναται νὰ μείνῃ ἀνεκτίμητος καὶ ἀδिकाίωτος (καὶ πάλιν ἔρριπτεν εἰς τὴν πλάστιγγα τῆς ἀληθείας πρόσθετον παρηγορίας σταθμόν). Μένε ἡσυχος. Ὅταν ἐπιστρέψω, σ' ὑπόσχομαι νὰ μὲ συνοδεύσῃς εἰς τὴν φυλακὴν του, καὶ νὰ ἦσαι σὺ ἥτις θὰ λύσῃς τὰ δεσμά του.

— Μοὶ τὸ ὑπόσχεσαι, πάτερ; μοὶ τὸ ὑπόσχεσαι λοιπὸν!

«ὦταν ἐπιστρέψῃς θὰ σὲ συνοδεύσω εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ ;

«Ἄν τύχῃ λύπη ἢ χαρὰ» μοὶ τὸ ὑπόσχεσαι ;»

— «Ἄν τύχῃ λύπη ἢ χαρὰ» σοὶ τὸ ὑπόσχομαι, ἀλλ' ἡτύχασον.

— «Ἀπελθε λοιπόν· οὐδὲ λεπτόν μὴ ἀργῆς, καὶ ὁ Θεὸς νὰ κατευοδώσῃ τὰ διαβήματά σου. Ἄλλὰ πότε, πάτερ, θὰ ἐπιστρέψῃς ;

— Ταχύτερον ἢ ἀργότερον, δὲν ἤξεύρω, ἀλλ' ὑπὲρ τὰς ἐξ ἐβδομάδας ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει δὲν δύναμαι νὰ χρονοτριβήσω, εἶπεν ὁ Βοράτης, κλίνων τὴν κεφαλὴν μελαγχολικῶς πρὸς τὴν γῆν.

— «Ἐξ ἐβδομάδας ! ὦ Θεέ μου, ἀνέκραξεν ἡ κόρη τοῦ. Καὶ ζῇ ἄνθρωπος ἐξ ἐβδομάδας ἔχων σύντροφον τοσαύτην ἀνησυχίαν ;» Ἔστω θὰ προσπαθήσω.

Ἀλλ' ἡ Ἀγγελικὴ ἐζήσε τὰς ἐξ ἐβδομάδας, ἐζήσεν ἕκαστον λεπτόν τῶν ἐξ ἐβδομάδων, διότι ἕκαστον ἦτον ἔγκυον αἰσθημάτων ἀρκούντων ὅπως πληρώσωσιν ὁλόκληρα ἔτη ἄλλης ζωῆς. Ὡς δ' ἡ ζωτικὴ ἐνέργεια ἐσωτερικῶς μόνον ἐγίνετο, καὶ ἐξωτερικῶς ὀλίγον ἐπροδίδετο. Χωρὶς ν' ἀποθέσῃ τὰς μελανὰς ἐσθῆτας, ἃς εἶχεν ἐνδυθῇ διὰ τὸν θάνατον τοῦ κόμητος Διονυσίου, ἐξηκολούθει ἡ Ἀγγελικὴ κεντῶσα τὸ νυμφικὸν κάλυμμα της· ἀλλ' εἰς πολλὰ μέρη κηλίδες ἐμίαινον τὰ ποικίλματα, κηλίδες ἐκ σταγόνων δακρύων, διότι ἀφ' ὅτου ἠνεώχθησαν αἱ πηγαὶ τῶν δακρύων της, δὲν ἐκλείσθησαν πλέον.

Τέλος κατὰ τὴν αὐγὴν τῆς τελευταίας ἡμέρας τῶν ἐξ ἐβδομάδων, τὸ βλέμμα της ἀδιακόπως βυθιζόμενον εἰς τὸν ἀπώτατον τῶν θαλασσῶν ὀρίζοντα, ἀνεκάλυψε λευκὸν σημεῖον εἰς τὴν ἄκραν αὐτοῦ, καὶ σφοδρὸς παλμὸς τῆς καρδίας της τῇ εἶπεν ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ πλοῖον τὸ περιέχον τοῦ

Ῥοδίνου τὴν τύχην. Τὸ σημεῖον δ' ἐμεγαλύνετο καθ' ὅσον ἡ ἡμέρα προὔχωρει, καὶ μετὰ τοῦ ἡλίου τὴν δύσιν μέγα πλοῖον ἡγκυροβόλησεν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ἀργοστολίου, καὶ ἐξ αὐτοῦ κατέβη ὁ Βοράτης.

Εἰς τὴν αὐλείαν πύλην τοῦ οἴκου τὸν περιέμενεν ἡ Ἀγγελική, καὶ ἅμα τὸν εἶδεν, ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— Πάτερ, ἀνέκραξε, πάτερ ἐσώθη! Νὰ ὑπάγωμεν! Ἄς ὑπάγωμεν νὰ λύτσωμεν τὰ δεσμά του.

Ἀλλὰ τότε ἡσθάνθη τὰς χεῖράς της βρεχομένας ὑπὸ δακρύων καταρρέοντων ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ πατρὸς της· τότε ἤκουσεν ὀλοφυρμὸν, ὡς παιδίου, ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ στήθους του, καὶ τότε ἀναβλέψασα παρετήρησε πρῶτον, ὅτι τὸ μέτωπόν του ἐσκάφη ὑπὸ ρυτίδων γήρωσ, ὅτι ἡ κόμη του ἦτο πολὺ ἡλικία, ὡς, ἐπὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἐβδομαδῶν, τεσσαράκοντα χειμῶνες ἂν εἶχον σωρευθῇ ἐπ' αὐτῆς.

— Ἄ! ἐννοῶ, εἶπε, θὰ τὸν φονεύσουν! ὦ φρίκη! ὦ φρίκη!

Καὶ εἰς ταύτην τὴν λέξιν ἐξέπνευσεν ἡ φωνή της, καὶ ἡ κεφαλὴ της ἐκλινεν εἰς τὸ στήθος τοῦ πατρὸς της ὡς κρίνον ὑπὸ καταιγίδος θλασθὲν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐκλείσθησαν.

Τῷ ὄντι ἡ ἔκθεσις τοῦ δικαστηρίου οὐδεμίαν παρεδέχετο ἐλαφρυντικὴν περίστασιν, ἐξεφράζετο μάλιστα αὐστηρότατα κατὰ τοῦ διπλοῦ ἐγκλήματος, ἐπιβαρυνομένου ὑπὸ μελαίνης ἀχαριστίας· ὥστε, μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας τοῦ Βοράτου, οὐδεὶς εὐρέθη λόγος πρὸς ἀπονομὴν χάριτος, ὅτε μάλιστα καὶ ἡ περὶ αὐτῆς αἵτησις ἦτον ἀσθενεστάτη, καὶ μᾶλλον ἐφαίνετο ἀπεσκληρυμένου κακούργου αὐθάδης πρόκλησις.

— Γενναιότης, ἔλεγεν ὁ Βοράτης, ἐναγκαλιζόμενος αὐτήν, καὶ χορηγῶν τὴν ἀναγκαίαν θεραπείαν. Γενναιότης,

κόρη μου. Ἄς ὑπομείνωμεν τὸ μαρτύριον, καὶ ὁ Θεὸς ὅστις μᾶς τὸ στέλλει, θέλει μᾶς δώσει, ἂν ὅχι εἰς ταύτην, εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν καὶ τὸν στέφανόν του.

— Ναί, γενναιότης! εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ, ἀνοίξασα τοὺς ὀφθαλμούς· ἰδοὺ εἶμαι γενναία, ὦ πάτερ. Ἐλθε, ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὴν φυλακὴν.

— Εἰς τὴν φυλακὴν; τί λέγεις, Ἀγγελικὴ μου! Μὴ ζητῆς τὴν τρομερὰν συνέντευξιν· οὔτε ἀνδρὸς καρδία δὲν δύναται εἰς αὐτὴν ν' ἀνθέξῃ.

— Μοὶ εἶπες, πάτερ, «ἂν ἔλθῃ λύπη ἢ χαρὰ» πῶς θὰ μὲ φέρῃς εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Ῥοδίνου. Ἰδοὺ ἤλθεν ἡμέρα λύπης, καθ' ἣν ἡ δυστυχία κατέβη ὡς μέλανη ἄρπυια, καθ' ἣν ἡ γῆ ἔγινε σκοτεινὴ ἄβυσσος, καθ' ἣν ὁ οὐρανὸς σινδόνη νεκρώσιμος. Ἄς μὴ χρονοτριβώμεν, πάτερ. Ἡ φυλακὴ τοῦ εἶναι ἀκόμη τὸ μόνον εὐήλιον σημεῖον ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὴν φυλακὴν του.

— Ἀγγελικὴ μου, τὸ θέαμα ἐκεῖνο δὲν εἶναι θέαμα διὰ σέ, ἡ φυλακὴ δὲν εἶναι διὰ σέ θέσις. Ζήτησον, δυστυχὴς μου κόρη, παρηγορίαν εἰς τὴν θρησκείαν.

— Πάτερ, εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ, ἄς μὲ συγχωρήσῃ ὁ Θεὸς ἂν βλασφημῶ, ἀλλ' αἰσθάνομαι, ὅτι ὑπάρχουσι θλίψεις ὑπέρταται, πρὸς ἃς καὶ ἡ θρησκεία εἶναι ἀνίσχυρος. Ἡ θέσις μου εἶναι τοῦ λοιποῦ ὅπου εὐρίσκεται ὁ μνηστήρ μου, εἰς τὴν φυλακὴν ἐν ὧν εἶναι εἰς τὴν φυλακὴν, εἰς τὸν τάφον του ὅταν καταβῇ εἰς τὸν τάφον. Ἐν θέαμα ὑπάρχει ἀκόμη διὰ τοὺς ὀφθαλμούς μου, τὸ θέαμα τοῦ θανάτου του, καὶ μετ' ἐκεῖνο θὰ κλεισθῶσιν εἰς πᾶν ἄλλο θέαμα.

— Ἀγγελικὴ μου, Ἀγγελικὴ μου, ἀνέκραξεν ὁ Βοράτης, σφίγγων αὐτὴν εἰς τὸ στῆθος του, μὴ θέλῃς νὰ μὲ φονεύ-

σης. Δός μοι υπόσχεσιν ὅτι θὰ παλαίσῃς καὶ θὰ ὑπομείνης ὥς κόρη γενναία.

— Ἄς μὴ σπαταλῶμεν τὰς πολυτίμους στιγμὰς, εἶπεν ἐντόνως ἡ Ἀγγελικὴ. Φέρε με εἰς τὴν φυλακὴν, νὰ μὴ ἀποθάνω ἐδῶ ὑπὸ ἀπελπισίας, ἢ νὰ μὴ παραφρονήσω καταρωμένη τὴν στιγμὴν τῆς γεννήσεώς μου, καὶ ὑπόσχομαι, ὑπόσχομαι ὅ,τι θέλεις.

Ὁ Βοράτης ἡσθάνθη ὅτι ὁ κίνδυνος ἦτο μείζων ἢ ἀντίστατο εἰς τὴν θέλησίν της ἢ ἂν ἐνέδιδε, καὶ μετὰ σπαραττομένης καρδίας τὴν ὠδήγησε πρὸς τὴν εἰρκτὴν, καὶ ζητήσας τὴν ἄδειαν νὰ ἰδῇ τὸν κατὰδικον, εἰσῆλθεν ὅταν εἶχεν ἐπέλθει ἤδη ἡ νύξ.

Ὁ δὲ Ῥοδίνης, ὅστις ἠγνόει εἰσέτι τὴν τύχην του καὶ τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναφορᾶς του, ὅταν εἶδεν ἀνοιχθεῖσαν τὴν θύραν, καὶ εἰσελθόντα τὸν Βοράτην μετὰ τῆς θυγατρὸς του, ἠγέρθη τῆς ἀχυρίνης του κλίνης καὶ ἐδραμε πρὸς αὐτούς. Λαβὼν δὲ τὰς χεῖράς των,

— Ἦλθατε τέλος πάντων, ἔκραξεν, ἦλθατε· σὰς βλέπω πάλιν! ὦ φίλοι μου, σὰς εὐχαριστῶ. Ἴδου ἡ εὐτυχεστέρα τῆς ζωῆς μου στιγμή. ὦ μακράν σας πόσας ἔζησα ὠχρὰς ὥρας, μακροτέρας τῆς αἰωνιότητος τοῦ θανάτου! Πῶς μόνονοι ἤρχοντο καὶ πῶς πένθιμοι παρήρχοντο αἱ ἡμέραι! Τὸ μόνον προσηλοῦν με ἀντικείμενον ἦτον εἰς τὸν οὐρανὸν ὁ χρυσοῦς Ἑσπερος, ὅταν ἀνέτελλεν εἰς τὸν στενὸν μου ὀρίζοντα, διότι ἡ παραφερομένη καρδιά μου μ' ἐπειθε, φιλιτάτῃ Ἀγγελικῇ, ὅτι εἰς τὰς ἀκτῖνάς του ἔβλεπον καθ' ἐσπέραν τὸ βλέμμα σου μειδιῶν. Καὶ τώρα εἰς αὐτὸν εἶχον προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ὁ νοῦς μου ἐπέτα πρὸς σὰς εἰς τὰ πτερὰ τῆς ἐλευθερίας, ὅτε ἐμβήκατε, φίλοι, φέροντές μοι αὐτῆς τὸ οὐράνιον δῶρον. Ἀπὸ τοῦ στόματός σας

τὸ δέχομαι, διπλασίως φίλον. Σὺ, πάτερ, διὰ τῶν ἀγώνων σου μοὶ τὸ ἐξηγόρασας· σὺ, φιλτάτη Ἀγγελικὴ, ἔρχεσαι πρὸς ἐμέ ὡς ἄγγελος τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ Ἀγγελικὴ εἰς τοὺς λόγους τούτους ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν της διὰ τῶν δύο χειρῶν της, καὶ ἤρχισε σφοδρῶς νὰ ὀλοφύρηται· ὁ δὲ Βοράτης λαβὼν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν Ῥοδίνην,

— Ἡ ἐλευθερία, φίλε, τῷ εἶπεν, ἡ ἐλευθερία δὲν κατοικεῖ εἰς τῆς γῆς τὸν βόρβορον, ὅπου κυλινδεῖται ἡ ἀδικία, ὅπου βόσκει ἡ κακία, ὅπου διώκεται καὶ πάσχει ἡ ἀθωότης. Ἡ ἐλευθερία κατοικεῖ εἰς τὸν οὐρανόν. Εὐδαίμων ὅστις, πρὶν διαπορευθῇ ὅλην ταύτην τὴν θλιβεράν τοῦ κλαυθμῶνος κοιλάδα, πρὶν πῖν ὅλον τὸ ἀποτρόπαιον ποτήριον τῆς ζωῆς μέχρι τοῦ πυθμένου αὐτοῦ, δυνήθῃ ν' ἀναπτέρωθῃ πρὸς τὸν ἐντελέστερον κόσμον· ἐκεῖνος εἶναι ἐλεύθερος. Εὐδαίμων ἐκεῖνος ἐξ ἡμῶν, ὃν ἤθελε πρῶτον καλέσει ὁ Θεὸς εἰς τοὺς κόλπους του, καὶ δυστυχεῖς ὅσοι λησμονηθῶμεν ὀπίσω!

Καὶ ταῦτα ἔλεγε μετὰ φωνῆς τρεμούσης καὶ πλήρους δακρύων· ὥστε ὁ Ῥοδίνης μετὰ μεγίστης ἐκπλήξεως ἔβλεπεν ἀλληλοδιαδόχως τὸν Βοράτην καὶ τὴν θυγατέρα του, μὴ ἐννοῶν τί ἤθελον οἱ μελαγχολικοὶ οὗτοι λόγοι καὶ αἱ ὑπερβολικαὶ ἐκεῖναι ἐνδείξεις τῆς θλίψεως, ὅτε ἤρχοντο φέροντές τῳ χαρᾶς εὐαγγέλιον.

Ἀλλ' ὡς ἵνα λύσῃ τὴν ἀπορίαν του, εἰσῆλθε κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ δεσμοφύλαξ, συνοδευόμενος ὑπὸ ἱερέως.

— Κύριε, εἶπε πρὸς τὸν Ῥοδίνην, σᾶς ἔφερα τὴν σεβασμιότητά του. Ἴσως εἰς τὰς στιγμὰς ταύτας ἔχετε ἀνάγκην τῆς βοηθείας του· διότι μοὶ ἐπεβλήθη τὸ θλιβερόν καθήκον νὰ σᾶς ἀναγγείλω, ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου... ἐπεκυρώθη.

— Ἐπεκυρώθη! εἶπεν ὁ Ῥοδίνης ἡσύχως. Ἐννοῶ. Σᾶς

εὐχαριστῶ, κύριε, διὰ τὴν φιλάνθρωπον πρόνοιάν σας. Ἐν-
τὸς ὀλίγου θέλω προσφύγει εἰς τὴν πνευματικὴν ἐπικουρίαν
τοῦ ἁγίου πατρός. Στείλατέ μοι μελάνην, παρακαλῶ, κον-
δύλιον καὶ χαρτίον.

Ὁ δεσμοφύλαξ ἐξῆλθεν, ὁ δὲ Ῥοδίνης λαβὼν τῆς νέας
τὴν χεῖρα,

— Ἀγγελικὴ, τῇ εἶπεν, ἤκουσας τί ἔλεγεν ὁ πατήρ σου.
Εὐδαίμων ὅστις ἐγκαταλείψει τὸν κόσμον τοῦτον τῆς δια-
φθορᾶς, καὶ μεταβῇ εἰς τῶν κόσμων τὸν ἄριστον. Μὴ κλαίης,
φίλη. Μακάριος ὅστις δύναται, παρουσιασθεὶς εἰς τὸν πλά-
στην του, νὰ τῷ φέρῃ ψυχὴν ἁγνὴν, καρδίαν ἀμόλυντον. Μὴ
κλαίης. Ἡ καρδία μου σπαράττεται διὰ τὸν πρόωρον χωρι-
σμόν μας, ἀλλὰ τί εἶναι ὁ χωρισμὸς οὗτος; εἶναι στιγμὴ
ἐνώπιον τῆς αἰωνιότητος, ἣν θέλομεν συζήσει εἰς τοὺς οὐρα-
νοὺς. Ἐκεῖ θὰ σὲ περιμένω, καὶ μετὰ τῶν ἀκτίνων τοῦ Ἑ-
σπέρου ἡ ψυχὴ μου θὰ καταβαίνει ἐπὶ τὸ μέτωπόν σου ὅταν
κοιμᾶσαι, καὶ θὰ σοὶ ὁμιλεῖ περὶ ἐμοῦ εἰς τὸ ὄναρ σου.

— Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ κόμης Διονύσιος ἤνωσε τὰς χεῖράς
μας, ἀπεκρίθη ἐπισήμως ἡ Ἀγγελικὴ, σ' ὑπεσχέθην ὅτι
οὔτε ἡ ζωὴ οὔτε ὁ θάνατος δὲν θέλει τοῦ λοιποῦ μᾶς χω-
ρίσει. Ἴδου ἦλθεν ἡ φοβερά στιγμὴ τῆς δοκιμασίας. Ὅχι,
δὲν θὰ μὲ περιμένῃς· ὁμοῦ θὰ βαδίσωμεν εἰς τὴν καταδίκην,
καὶ ἂν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν ἀδικίαν τὴν ἀσπλαγχνίαν προσ-
θέτοντες, δὲν θελήσωσι νὰ μὲ θανατώσωσι μετὰ σοῦ, θὰ εὔ-
ρω τρόπον νὰ σὲ συνοδεύσω, καὶ αἱ ψυχαί μας ν' ἀναβῶσιν
ὁμοῦ εἰς τὴν αἰωνίαν των κατοικίαν.

— Ἐπὶ τῶν νεκρῶν ραίνουσιν ἄνθη, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης,
λαμβάνων καὶ φιλῶν περιπαθῶς τὴν χεῖρά της. Σὺ, φίλη,
ραίνεις ἐπὶ τοῦ τάφου μου τὴν ὑπερτάτην παρηγορίαν. Αἱ
λέξεις αὗται πληροῦσι πᾶν τὸ μέτρον τῆς ἐπὶ τῆς γῆς εὐ-

τυχίας μου. Μετ' αὐτὰς ἡ ζωὴ τίποτε δὲν μοὶ χρεωστεῖ.

— Φίλε, εἶπεν ἡ κόρη, ἀφ' οὗτου ἀνεχώρησας, ἤξεύρεις ποία ἦτον ἡ ἀσχολία μου; Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκέντων τὸ νυμφικὸν φόρεμά μου, καὶ καθ' ἐσπέραν ἐπότιζον τὰ ῥόδα τῆς Βεγγάλης. Αὐριον, πάτερ, ἐπρόσθεσεν μετὰ πικροῦ μειδιάματος, θὰ ἦναι ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου μου. Σὲ παρακαλῶ, μὴ μοὶ ἀρνηθῇς ταύτην τὴν χάριν, νὰ μ' ἐνδύσῃς τὸ νυμφικὸν φόρεμά μου, καὶ νὰ στέψῃς τὴν κεφαλὴν μου διὰ τῶν ῥόδων τῆς Βεγγάλης.

Ὁ δὲ Βοράτης δὲν ἐδύνατο ν' ἀνθέξῃ περαιτέρω εἰς τὴν σκηνὴν ταύτην· ἡ καρδία του ἐκινδύνευε νὰ διαρρήγῃ. Ριφθεὶς δ' εἰς τὸν τράχηλον τῆς θυγατρὸς του, ἔκλαιεν ὡς βρέφος.

— Ἀγγελικὴ μου, θύγατερ, ἔλεγεν ὀλοφυρόμενος, πῶς σπαράπτεις τοῦ πατρός σου τὸ στήθος! Ἐλθέ, κόρη μου, ἔλθε ν' ἀναχωρήσωμεν. Ἡ ὥρα παρήλθε, καὶ θὰ κλείσῃ ἡ φυλακή.

— Ν' ἀναχωρήσωμεν! ἔλεγεν ἡ Ἀγγελικὴ καὶ ποῦ ν' ἀναχωρήσωμεν; πάτερ; Ὑπάρχει δι' ἐμὲ ἄλλη θέσις ἐπὶ τῆς γῆς; Αὐτὴ εἶναι ἡ κατοικία μου. Ἄφες με, πάτερ μου, εἰς αὐτήν. Ναί, θὰ μετοικήσω τῷ ὄντι αὐριον εἰς ἄλλην κατοικίαν, καὶ ἐκεῖνη θὰ ἦναι αἰώνιος.

— ὦ Θεέ μου, Θεέ μου! Ἡ κεφαλὴ τῆς ταραττεται, Ῥοδίνη, ἔκραξεν ὁ δυστυχὴς πατήρ, ὡς καλῶν αὐτὸν εἰς βοήθειαν.

— Ἀγγελικὴ, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, βλέπων τὴν ἑξαψιν τῶν αἰσθημάτων της, καὶ τὸν κίνδυνον ὃν διέτρεχε μένουσα· φιλάττη Ἀγγελικὴ, ἐνόμιζον ὅτι θὰ μὲ προπέμψῃς ἔχουσα μειδιῶντα τὰ χεῖλη καὶ ἐλπίζουσιν τὴν καρδίαν. Ὁ σύνδεσμος τῶν ψυχῶν μας θὰ ἦναι ὀλιγώτερον ἰσχυρὸς, διότι δὲν

θα ἐπιπροσθῇ τὸ θνητὸν σῶμα μεταξὺ αὐτῶν; Καὶ ὁ ἔρως μας ἦτον φύσεως τοσοῦτον ἐφημέρου, ὥστε νὰ κατισχύσῃ αὐτοῦ ἢ ἄδικος ἐφαρμογὴ ἐνὸς νόμου, ἢ ἂν ἀντ' αὐτῆς ἐπῆρχετο πυροβόλου σφαῖρα, ἢ πυρετοῦ προσβολή; Ὑπόμεινον, ἀδελφὴ, καὶ ἐπίμεινον. Μὴ δι' ἐγκλήματος ἐπιβουλευθῇς τὴν ζωὴν σου, μήπως πρὸς τιμωρίαν στερηθῶμεν τῆς αἰωνίας ἐνώσεως καὶ τῆς ἀτελευτήτου εὐδαιμονίας, εἰς ἣν ἀποβλέπομεν πεποιθότες.

— Δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ κόψω βιαίως τῆς ζωῆς μου τὸ νῆμα, ἐψιθύρισεν ἡ Ἀγγελικὴ· θα διαρραγῇ αὐτομάτως. Ἴδου, αὐτοὶ τῆς καρδίας μου οἱ παλμοὶ θα θραύσωσι τὸ στῆθος μου ἕως αὔριον, καὶ θα σὲ προλάβω, ὡς αἰσθάνομαι, εἰς τὴν οὐρανίαν μας κατοικίαν.

— Ὑπαγε ν' ἀναπαυθῇς, φίλη, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης· ἔχεις ἀνάγκην ἀναπαύσεως, καὶ δέχθητι τὸν πρῶτον, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τελευταῖόν μου ἀσπασμόν.

Καὶ ἐναπέθεσεν ἀδελφικὸν φίλημα εἰς τὰ χεῖλη της.

— Ν' ἀναπαυθῶ; εἶπε μειδιῶσα πενθίμως ἐκείνη. Δὲν εἶναι βία· αὔριον θέλω ἀναπαυθῇ. Μὴ θέλῃς ν' ἀπέλθω. Εἰς τὰς τελευταίας μας καὶ στιγμὰς μὴ θέλῃς νὰ χωρισθῶμεν.

— Ἀλλὰ πρέπει ν' ἀπέλθῃς, ἐπέμεινε λέγων ὁ πατήρ της, διότι ἤθελε νὰ τὴν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῶν τρομερῶν ἐκείνων ἐντυπώσεων, αἵτινες ἐντὸς ὀλίγου ἤθελον τὴν φονεύσει. Ὁ Ῥοδίνης θέλει, ἔχει ἀνάγκην, νὰ μείνῃ μόνος.

— Τῷ ὄντι, φίλη τῆς καρδίας μου, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, ἔχω ἀνάγκην νὰ μείνω μόνος ἐπὶ τινὰς ὥρας, μόνος μετὰ τοῦ λειτουργοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα μόνος μετὰ τοῦ Θεοῦ.

— Ἐλθὲ, κόρη μου, εἶπεν ὁ Βοράτης, σύρων τὴν Ἀγγελικὴν πρὸς τὴν θύραν.

— Λοιπὸν χωριζόμεθα, ἔκραζεν ἡ Ἀγγελικὴ, ἐκπέμψασα

ωνήν σπαράττουσαν τὴν καρδίαν. Ἴδου ὁ τελευταῖος ἡμῶν χωρισμός. Αὔριον ἀπὸ πρωίας, σοὶ τὸ ὑπόσχομαι, θὰ εἶμαι πλησίον σου, καὶ ἔκτοτε ποτὲ πλέον δὲν θὰ χωρισθῶμεν.

Ὁ Βοράτης ἐρρίφθη τότε εἰς τοῦ Ῥοδίνου τὰς ἀγκάλας καὶ ἤθελε νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλὰ τὰ δάκρυα τῷ ἔκυψαν τὴν ὠνήν.

— Τὴν μητέρα μου, τὴν δυστυχῇ μου μητέρα! εἶπεν ὁ Ῥοδίνης. Ἄς μὴ μάθῃ τὸν τρόπον τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ της. Ἄς πιστεύσῃ ὅτι ἀσθένεια μὲ ἀνῆρπασε. Πορτηγόρησόν την, ἂν ᾖναι δυνατόν. Εἶχε τόσῃν πρὸς ἐμὲ ἀγάπην! — Καὶ τώρα ὑπάγετε. Τὰς λοιπὰς παραγγελίας μου αὔριον.

Ὁ Βοράτης ἐξῆλθε σύρων τὴν κόρην του σχεδὸν ἀναίσθητον. Ἀλλ' ἡ Ἀγγελικὴ δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν της· ἀλλ' εὐροῦσα ἀνοικτὴν τὴν θύραν τῆς γειτονικῆς τῶν ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Διονυσίου, εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν καὶ ἐρρίφθη γονυπετῆς ἐμπρὸς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἔμεινε προσευχομένη ἕως εἰς τὴν αὐγὴν.

Ὁ δὲ Ῥοδίνης, ἅμα ἔμεινε μόνος, ἔλαβε τὸν κάλαμον καὶ ἔγραψε διαθήκην, δι' ἧς κατέλειπε κληρονόμον του τὸν Βοράτην, κηρύττων ὅτι ἡ τοῦ κόμητος Ναννέτου εἶναι ἀληθής, καὶ ἀπαιτῶν παρὰ τοῦ κληρονόμου του νὰ ἐπιδιώξῃ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τὴν ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος καὶ τὴν ἐπικύρωσιν αὐτῆς.

Μετὰ ταῦτα δ' ἐλθὼν πρὸς τὸν ἱερέα, ἐξωμολογήθη μετὰ πάσης ταπεινότητος, εἰπὼν ὅτι πολλὰ ἥμαρτεν ἐπὶ τῆς ζωῆς του, ἀλλ' ὅτι τοῦ ἐγκλήματος δι' ὃ κατεδικάσθη εἶναι ἄθῳος, ἂν καὶ ὁ ἱερεὺς ἐν ὀνόματι τῆς ψυχικῆς σωτηρίας του πολλάκις τὸν προέτρεψε νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἐνοχὴν του, καὶ νὰ αἰτήσῃ τὴν συγχώρησίν του παρὰ τοῦ ἐλεήσαντος

καὶ συγχωρήσαντος τὸν ληστήν. Ἄλλ' ὅλαι αἱ συμβουλαὶ αὐταὶ κατ' οὐδὲν μετέβαλον τὴν ἐξομολόγησίν του. Μετὰ ταῦτα δ' ἐζήτησε καὶ μετέλαβε τῶν ἀχράντων μυστηρίων, καὶ ἔπειτα, ἀφοῦ ὁ ἱερεὺς ἀνεχώρησεν, ἔμεινε βεβυθισμένος καὶ αὐτὸς εἰς προσευχὴν μέχρι τῆς αὐγῆς· καὶ βεβαίως αἱ εὐχαὶ του ἀπηντήθησαν πολλάκις μετὰ τῶν εὐχῶν τῆς Ἀγγελικῆς, ἐνῶ ἀνέβαινον πρὸς τὸν θρόνον τοῦ πλάστου.

Η'

Κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς ἐνάρξεως τοῦ παρόντος διηγήματος εἶδομεν πόσῃν κατήφειαν ἐπροξένησεν εἰς τὴν Μαρίναν, τὴν τρυφερὰν θυγατέρα τοῦ συμβολαιογράφου Τάπα, ὅτι αἰφνιδίως ἀνεχώρησεν ὁ κόμης Γεράσιμος, χωρὶς καὶ νὰ τῇ εἰπῇ καλὴν νύκτα, χωρὶς καὶ νὰ δοκιμάσῃ τὰ κεράσια της. Οἱ λόγοι τοῦ πατρὸς της τὴν ἔπεισαν μὲν προσωρινῶς· ἀλλὰ διετέλεσεν ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην περιμένουσα τὴν ἐπερχομένην ἡμέραν, καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν περιμένουσα τὴν ἐσπέραν, ὅτε ἔπρεπε νὰ ἐπανέλθῃ ὁ Γεράσιμος, καὶ σχεδιάζουσα διὰ τίνων δηκτικῶν λόγων, διὰ τίνων χαριέντων μορφασμῶν θὰ τῷ ἀποδείξῃ τὴν ὀργὴν της διὰ τὸν τρόπον του, καὶ ὁ πατήρ της ἄς λέγῃ.

Ἄλλ' ἡ ἐσπέρα ἦλθε, καὶ ὁ Γεράσιμος ὄχι· ὁ δὲ Τάπας, βλέπων τὰς ἀδιακόπους εἰσόδους καὶ ἐξόδους της, τὰ βλέμματά της πρὸς τὸ παράθυρον καὶ τὰς καταβάσεις της πρὸς τὴν θύραν, ἐνόει τὴν ἀνησυχίαν της. Ὅταν λοιπὸν ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ δείπνου, καὶ ἐκάθησαν εἰς τὴν τράπεζαν,

— Φαίνεται, δούγκουε, εἶπε, κόρη μου, ὅτι τὰ κεράσια σου θὰ τὰ φάγωμεν μόνοι μας. Ὁ Κόντε Γεράσιμος, τοῦ κακοῦ τὸν πρόσμένεις, δὲν ἔρχεται.

— Δέν προσμένω ἐγὼ τὸν Γεράσιμον, εἶπεν ἡ Μαρίνα μετὰ κινήματος κεφαλῆς ἐκφράζοντος μυστικὸν πεῖσμα.

— Δέν τὸν προσμένεις; ἅ! βεραμέντε; κ' ἐγὼ ποῦ πίστευγα, ὅταν εἶδα ποῦ μ' ἄφησες νὰ προσμείνω τὸ πρᾶν τζο δύω ὥραις, κ' ἔβαλες κ' ἐκεῖ τὸ τρίτο σερβίζιο, κ' ἐκεῖ κοντὰ τὰ μεγαλήτερα κεράσια ἀπὸ τὸ περιδολι μου. Δέν τὸν ἐπρόσμενες δούγκουε; Τάντο μέλλιο, ἐπειδὴ διὰ μερικαῖς ἡμέραις πρέπει νὰ μὴ τὸν ἀσπεττάρης.

— Πῶς μερικὰς ἡμέρας; ἔκραξεν ἡ Μαρίνα μετὰ τόνου φωνῆς, ὅστις ἀπεδείκνυεν ὅτι τὸν περιέμενεν ἐξ ἐναντίας, καὶ ὅτι ἦτον ἀνήσυχος καὶ παρωργισμένη διότι δέν τὸν ἔβλεπεν ἐρχόμενον.

— Ὁ κόντε Γεράσιμος, ἀπεκρίθη ὁ Τάπας, εἶχε, κόρη μου, δουλειὰ πρεσσάντε, πολὺ πρεσσάντε, κ' ἔπρεπε νὰ πηγαίνη. Δέν μπορούσε νὰ χάσῃ νέ μένο ἓνα μινουτο. Διὰ ὀλίγον καιρὸν δέν θὰ μπορέσῃ νὰ τὴν ἀφήσῃ, χωρὶς νὰ κομπρομετάρῃ ὅλα τὰ ἰντερέσσα του.

— Δι' ὀλίγον καιρὸν; καὶ πόσον καιρὸν; ἠρώτησεν ἡ Μαρίνα.

— Πόσον καιρὸν; πόσον καιρὸν; μὴ γὰρ ἤξεύρω πόσον; Δέκα ἡμέραις, δεκαπέντε ἡμέραις, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, μὴ θέλων νὰ τὴν λυπήσῃ.

— Πῶς; δεκαπέντε ἡμέρας; ἀνέκραξεν ἡ Μαρίνα ἐν ἀπελπισίᾳ.

— Τὸ ἰντερέσσο του εἶναι καὶ ἰντερέσσο σου, κ' ἀραμία, εἶπεν ὁ πατήρ της· ὅταν ἔλθῃ ὀπίσω θενὰ ἦναι δικός σου. Τότε θὰ γένῃς ἡ ποιὸ πλούσια καὶ ἡ ποιὸ περήφανη καὶ ἡ ποιὸ παινεμένη κοντέσσα τῆς Κεφαλλονίας καὶ τῶν ἐπτὰ νησιῶνε. Σήμερ' ἄκουσες ποῦ πέθανεν ὁ γέρο κόν-

τες· ὁ Γεράσιμος ὁ πόβερος δὲν εἶν' ἐδῶ νὰ τοῦ κλείσῃ τὰ μάτια, μὰ κτυπᾷ μιὰ κληρονομιά ποῦ δὲν ἔχει τὴν δευτέρή της. Ὀλίγη πασιέντζα, καρίτσιμα. Ὅσον νὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος, ἔχε κονσολατσιόνε τὰ γράμματά του.

— Ναί, εἶπεν ἡ Μαρίνα μετὰ φωνῆς τεθλιμμένης, ἂν αἰ μεγάλοι του ὑποθέσεις τὸν ἀφήσουν νὰ μᾶς γράψῃ.

Ὑπεσχέθη ὅμως νὰ ἔχῃ, ὡς ἐζήτει ὁ πατήρ της, ὑπομονήν· ἀλλ' ὑπεσχέθη πρὶν ἢ μετρήσῃ τὰς δυνάμεις της, διότι ἡ ἀνυπομονησία της ἤρχισεν ἀμέσως ἀπὸ τῆς ἐπαύριον. Ὁ δὲ Τάπας, εἰς οὗ τὴν καρδίαν, τὸ εἶπομεν, ἡ πατρικὴ φιλοστοργία ἦν τὸ μόνον ἐπιζῶν ἀνθρώπινον αἰσθημα, ὅστις ἡγάπα τὴν Μαρίναν μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζηλοτύπου ἐγωΐσμοῦ, μεθ' οὗ ὁ φιλάργυρος ἀγαπᾷ τὸν χρυσόν του, γνωρίζων τὰς ἐνδοτάτας πτυχὰς τῆς καρδίας της, ἤξευρεν ὁποῖαν λύπην ἐνεστάλαξεν εἰς αὐτὴν ἡ ἀγγελία τῆς ἀπουσίας τοῦ Γερασίμου, καὶ τὴν παρεμόνευε δι' ἐμψρόντιδος ὀφθαλμοῦ.

Ἀμέσως μετὰ τὸ δεῖπνον τὴν παρετήρησεν, ὅτι ἔκρυψεν εἰς ἀργυροῦν ἀγγεῖον τοῦ κοιτῶνός της δεκαπέντε λευκὰ λιθάρια, ἰσάριθμα πρὸς τὰς ἡμέρας τῆς ἀπουσίας τοῦ μνηστῆρός της. Τὴν ἐπιοῦσαν τὸ πρωὶ ἀφήρесе τὸ πρῶτον, καὶ εἰς τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας δεκάκις ἴσως ἐμέτρησε τὰ ἐναπολειπόμενα δεκατέσσαρα, καὶ πᾶσαν αὐγὴν τὸ πρῶτόν της ἔργον ἦν ν' ἀφαιρῇ ἐν λιθάριον, καὶ ἀριθμοῦσα τὰ λοιπὰ, ἐξίστατο πάντοτε ὅτι ἤλαττοῦντο τόσον βραδέως.

Ὁ πατήρ της τὴν παρετήρει, καὶ ἐτήκετο βλέπων αὐτὴν τηκομένην. Τὴν δεκάτην δ' ἡμέραν εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν ὁ Τάπας περιχαρῆς, καὶ τῇ ἐπέδωκε γράμμα τοῦ κόμητος, δι' ὃ ἡ Μαρίνα, ριφθεῖσα εἰς τὸν τράχηλον τοῦ πατρός της, τὸν κατεφίλει, κυριευθεῖσα ὑπὸ σπασμωδικοῦ γέλωτος, ἀναμιγμένου μετὰ δακρύων.

Εἰς τὴν ἐπιστολὴν του, μηνολογουμένην πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος, ὁ Γεράσιμος ἔλεγεν, ὅτι ἔφθασε πρὸ δύο ἡμερῶν εἰς τὴν Κέρκυραν· φαίνεται ἔμως ὅτι ἡ ζωηρότης τῶν εἰς τὸ ἐπίλοιπον μέρος τῆς ἐπιστολῆς ἐκφραζομένων αἰσθημάτων οὐκ εἶχε ταράξει τὴν μνήμην του ὡς πρὸς τὴν ἡμερομηνίαν, διότι αὕτη δὲν ἐσυμβιδιάζετο παντάπασι μετὰ τῶν ὑπολογισμῶν τῶν πιθανοτήτων τῶν ἀνέμων καὶ ἀποστάσεων, καὶ κατ' αὐτὴν ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἀπέλθει τῆς Κεφαλληνίας τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας πρὸ ἐκείνης καθ' ἣν ἀληθῶς ἀνεχώρησεν. Ἀλλ' ἐννοεῖται ὅτι καὶ ἡ Μαρίνα ἔδωκε πολὺ ὀλιγωτέραν προσοχὴν εἰς τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἡμερομηνίας, ἢ εἰς τὰ περιεχόμενα τῆς ἐπιστολῆς.

Ὁ Γεράσιμος, τὰς ψυχροτέρας συσσωρεύων εἰκόνας, τῇ ἔλεγεν ὅτι εἶναι τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν του, τὸ ρόδον τοῦ κήπου τῆς ζωῆς του, ἡ ροδόχειλος Οὐρί του, ὁ χρυσοκόμης του ἄγγελος, τὴν ἐβεβαίουν ὅτι χωρὶς αὐτῆς δὲν ἡμπορεῖ νὰ ζήσῃ, καθὼς τὸ πτηνὸν χωρὶς ἀέρος, καθὼς τὸ ἄνθος χωρὶς ἡλίου, ὅτι ἅμα δυνηθῇ θὰ ἔλθῃ νὰ ριφθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας της, ν' ἀπολαύσῃ τῶν εὐτυχιῶν τοῦ παραδείσου, καὶ ἄλλα ὅσα ἐδύνατο ἐκ τῶν Ἰταλικῶν μελοδραμάτων νὰ μεταφέρῃ εἰς τὸ ἐπιστολιμαῖόν του ὕψος. Δι' ὑστερογράφου του δὲ παρεκάλει τὸν συμβολαιογράφον νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ ταχέως ἂν ἤδη ἐπεκυρώθῃ τὸ γνωστὸν ἔγγραφον.

Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην εἶχεν ἔκτοτε ὡς ἐγκόλπιον ἡ Μαρίνα. Αὐτὴ ὑπεστήριζε τὰς δυνάμεις καὶ ὑπέθαλπε τὴν γενναιότητά της μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐρρίφθη τὸ τελευταῖον λιθάριον ἀπὸ τοῦ ἀργυροῦ ἀγγείου.

Καὶ τὴν ἡμέραν δ' ἐκείνην, τὴν ἀτελεύτητον ἐκείνην ἡμέραν, βοηθεία αὐτῆς τὴν διῆλθεν. Ἡ ταραχὴ της ἀπὸ τῆς πρωίας ἦτον ἀνέκφραστος· στιγμὴν δὲν ἐδύνατο νὰ μείνῃ

εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, περιήρχετο εἰς ὅλον τὸν οἶκον, ἐλάμβανε διαφόρους ἐργασίας καὶ πάλιν τὰς ἄφινε, καὶ τότε μόνη ἢ ἐπιστολὴ τοῦ Γερασίου εἶχε τὴν ιδιότητα νὰ πραύνη ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὴν νευρικὴν ταύτην ἀνησυχίαν της.

Πρὸς τὸ ἑσπέρας, ὁ πατὴρ της τῇ εἶπεν, ὅτι ἔλαβε πάλιν ἐπιστολὴν τοῦ Γερασίου, ὅστις τῷ ἀναγγέλλει, ὅτι αὐποθέσεις του δὲν ἐπερατώθησαν ἔτι, καὶ ἀναγκάζεται ν' ἀναβάλῃ τὴν ἐπιστροφὴν του ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, χωρὶς νὰ δύναται νὰ προσδιορίσῃ πόσας.

— Δὲν ἔρχεται, δὲν ἔρχεται, ἐπανελάμβανεν ἡ Μαρίνα. καὶ ἄλλην λέξιν δὲν ἐπρόφερε δι' ὅλης τῆς ἑσπέρας, ἐκτὸς ὅτι ἐζήτησε νὰ ἰδῇ τὴν ἐπιστολὴν, ἀλλὰ ματαίως· διότι ἡ ἐπιστολὴ ἦτο τῆς ἐφευρέσεως τοῦ Τάπα ἵνα τὴν παρηγορήσῃ.

Τὴν ἐπαύριον τὸ πρωὶ ὁ πατὴρ της τὴν ἐπέπληξε διὰ τὴν ὀλιγοψυχίαν της, τῇ εἶπεν ὅτι προκαλεῖ τὴν τύχην ὅταν τόσον λυπῇται διὰ μικρὰν ἀπουσίαν, καὶ τὴν προέτρεψε νὰ ᾔηται καρτερικὴ καὶ φρόνιμος. Ἡ Μαρίνα τὸ ὑπεσχέθη καὶ πάλιν, καὶ δὲν παρεπονέθη μὲν ἑκτοτε, ἀλλὰ, καθ' ὅσον παρήρχοντο αἱ ἡμέραι, τοὺς ὀφθαλμοὺς της περιεζώννυε μελανὸς κύκλος, ἐμαράνθησαν κατ' ὀλίγον τὰ ῥῶδα τῶν παρειῶν της, τὸ μέτωπόν της ἔκλινε μελαγχολικῶς πρὸς τὸ στῆθος της, καὶ ἐσιώπησαν τὰ φαιδρὰ ἄσματά της.

Θ'.

Εἰς καὶ ἥμισυς μὴν εἶχεν οὕτω παρέλθει χωρὶς ἔτι νὰ φανῇ ὁ Γεράσιμος, ὅπερ δὲν ἐξέπληττε διόλου τὸν Τάπαν, ἀλλὰ καὶ χωρὶς οὐδὲν ἄλλο νὰ δώσῃ σημεῖον ζωῆς ἐκτὸς τῆς πρώτης ἐπιστολῆς του, δι' ὃ ἐνδομύχως τὸν κατέκρινεν

συμβολαιογράφος, καὶ ἐνίοτε ἐψεύδετο πρὸς τὴν Ἀγγελί-
 ῃν ὅτι εἶχεν εἰδήσεις του.

Ἄλλ' ἡ ὑπόκωφος θλίψις τῆς Μαρίνης ἤρξανε διηνεκῶς,
 καὶ ὁ πατήρ της, προσπαθὼν νὰ τὴν διασκεδάσῃ, τὴν ἔφερε
 εἰς τὴν μείνη τινὰς ἡμέρας εἰς τοῦ κόμητος Κανίνου, εἰς τὸ Λι-
 ζούρι.

Ὁ κόμης Κανίνος ἦτο τότε μετὰ τὸν κόμητα Ναννέτον
 ὁ πλουσιώτερος τῆς Κεφαλληνίας ιδιοκτήτης, καὶ ἂν πρὸς
 τὸ παρὸν δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς ἐφάμιλλος αὐτοῦ κατὰ τὸν πλοῦ-
 τον, ἀλλ' εἰς προσεχὲς μέλλον ἐφαίνετο ὅτι θέλει μεγάλως
 τὸν ὑπερβῆ ἕξ αἰτίας τῶν ἐκτεταμένων του ἐπιχειρήσεων
 καὶ σχέσεων μετ' ἐπισήμων τραπεζικῶν οἰκιῶν τοῦ Λονδίνου.

Ἡ μονογενὴς δὲ θυγάτηρ του Λουκία εἶχεν ἄλλοτε ἀνα-
 τραφῇ μετὰ τῆς Μαρίνης, καὶ τὴν ἠγάπα ὡς ἀδελφὴν· ἀλλ'
 ὁ κόλπος τοῦ Ἀργοστολίου τὰς ἐχώριζε, καὶ εἰς τὴν Κε-
 φαλληνίαν διὰ τὰς νέας, αἵτινες τότε ἀκόμη ἐκρατοῦντο ὡς
 χαρίεντα πτηνὰ πεφυλαχισμένα ἐντὸς κλωβίων, ὁ κόλπος
 τοῦ Ἀργοστολίου δὲν ἦτον εὐπλοώτερος τοῦ Εὐξείνου, ὥστε
 αἱ δύο φίλαι σπανίως ἐβλέποντο.

Ἡμέρα λοιπὸν πανηγύρεως ἦτον εἰς τοῦ κόμητος Κανί-
 νου ἐκεῖνη, καθ' ἣν ἦλθεν ἡ Μαρίνα μετὰ τοῦ πατρός της.
 Αἱ δύο νέαι, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐνηγκαλισμέναι, περιεφέ-
 ροντο ὑπὸ τοὺς λεμονῶνας τοῦ κήπου, καὶ ἀνεπόλουν τὰς
 περιστάσεις τῆς παιδικῆς οἰκειότητός των, καὶ ἀνεθεώρουν
 μετ' ἀγαλλιάσεως τὸ ἀνθηρὸν παρελθόν των. Εἰς τοῦ πα-
 ρόντος των ὅμως τὰ ὄρια ἅμα ἔφθανον, ὡπισθοδρόμουν ἀμ-
 φότεραι.

Ἀπὸ ἐκμυστηρεύσεως εἰς ἐκμυστήρευσιν, ἤθελεν ἔλθει
 καὶ αὐτοῦ ἡ σειρά· ἀλλὰ τὴν πρώτην ἡμέραν δὲν ἐτόλμων
 νὰ ἐγγίσωσιν ἔτι τὴν χορδὴν ἣτις ἀντήχει εἰς τὴν καρδίαν·

καὶ ἔπειτα αἱ ἐνθυμήσεις των ἦσαν τόσον πολυάριθμοι καὶ τόσον ποικίλαι !

Μετὰ τὸ δεῖπνον δὲ καὶ τὴν ἐσπερινὴν συναναστροφὴν, αἱ δύο νέαι ἀπεσύρθησαν εἰς τὸν κοιτῶνά των. Ἡ σελήνη ἦτο λαμπρά, καὶ ἐχρύσου τοῦ κόλπου τὸ στιλπνὸν κάτοπτρον, ὡς, ἀναδυομένη ἡ παλαιὰ Ἀφροδίτη, ἃν ἐφήπλου εἰς τὴν ὑγρὰν ἐπιφάνειαν τὴν ἀμβροσίαν τῆς κόμην. Δροσερὰ ἦτον ἡ πνοὴ τοῦ κόλπου, ἡ ἀκτὴ ἀνέπεμπε γλυκὺν φλοῖσεν, ὡς ἐρωτικῶν μυστηρίων ψιθύρισμα, καὶ ὁ ζέφυρος, ἀδυνατῶν νὰ ρικνώσῃ τὸ ὕδωρ, ἔφερε μόνον εἰς τὰ νωθρά του πτερὰ τὰ ἀρώματα τῶν πορτοκαλλεῶν καὶ τῶν ῥόδων, καὶ ἐπότιζεν ἡδυπάθειαν δι' ὅλων τῶν πόρων.

Ἡ Λουκία καὶ ἡ Μαρίνα, ἔχουσαι συμπεπλεγμένας τὰς χεῖρας, ἐστηρίζοντο εἰς τὸ παράθυρον, καὶ παρεδίδοντο εἰς τὸ θέλγητρον τῆς νυκτός.

Ἡ Μαρίνα ἐσιώπα, καὶ ἐν δάκρυ ἐφαίνετο ἀναβρύον εἰς τὰ βλέφαρά της· ὅπερ βλέπουσα ἡ Λουκία,

— Μελαγχολικὴ εἶσαι Μαρίνα, τῇ εἶπε, φιλοῦσά την εἰς τὸ στόμα. Ἔχεις κάμμιαν θλίψιν, πτωχή μου Μαρίνα;

— Ἡ ωραιότης αὕτη καὶ ἡ ἡρεμία τῆς φύσεως, εἶπεν ἡ Μαρίνα ἀποφεύγουσα τὴν ἐρώτησιν, ἐνεργεῖ παντοδυνάμως ἐπ' ἐμέ, καὶ βαρυθυμεῖ ἡ καρδιά μου. Ἀλλ' εἰς σέ, εὐτυχῆς μου φίλη, τὰ κάλλη τῆς φύσεως ἐμπνέουσιν εὐθυμίαν. Ὡς τὴν παιδρὰν ἀηδόνα κελαδεῖ ἡ καρδιά σου εἰς τῆς σελήνης τὸ φῶς καὶ εἰς τ' ἀρώματα τοῦ μαΐου. Εἶναι λοιπὸν τόσον ἐλαφρά; Τίποτε δὲν ἔχει νὰ τῇ βαρύνῃ;

— Νὰ τῇ βαρύνῃ; εἶπε γελῶσα ἡ Λουκία. Τί θέλεις νὰ τῇ βαρύνῃ; Ἡ ζωὴ εἶναι τόσον εὐκολος δι' ἡμᾶς. Ὅλαι αἱ ἡμέραι μου εἶναι μάϊος.

— Καὶ τοῦ μαῖου σου τὰ ῥόδα εἰσὶ χωρὶς ἀκάνθας κ' ἐ-
κεῖνα;

— ὦ! ἂν τολμήσῃ κανέν νὰ μοὶ δείξῃ τὴν ἀκανθάν του,
ἔειπεν ἡ Λουκία γελῶσα, εἰς τὴν στιγμὴν τὸ μαδῶ.

— Ἄλλ' ὑπάρχει ἐν, ἔχον ἀκάνθας, καὶ ὅχι μικράς· καὶ
ἐκεῖνο δὲν μαδεῖται τόσον εὐκόλως. Ἐκεῖνο τὴν παιδράν αὐ-
τὴν καρδίαν ποτὲ δὲν τὴν ἤγγισεν; εἶπεν ἡ Μαρίνα, θέτου-
σα τὸν δάκτυλον εἰς τῆς Λουκίας τὸ στῆθος.

— ὦ! τοῦτο εἶναι μυστήριον, μέγα μυστήριον, εἶπεν ἡ
Λουκία, συστέλλουσα μετ' ἐπιτηδευτῆς ἐμβριθείας τὰ κο-
ράλλινα χεῖλη της.

— Πῶς μυστήριον, πονηρά; ἀπήντησεν ἡ Μαρίνα. Δὲν
μοὶ εἶπας, ὅτι μυστήριον δι' ἐμέ δὲν ἔχεις;

— Σοὶ τὸ εἶπα, φιλτάτῃ, εἶπεν ἡ Λουκία, ρίψασα τὰς
ἀγκάλας της περὶ τὸν τράχηλόν της καὶ εὐθύμως γελῶσα.
Σοὶ τὸ εἶπα, καὶ θὰ γίνῃ καθὼς σοὶ εἶπα. Σὺ μόνη θὰ μά-
θῃς, ὅτι ὑπάρχει τις ὅστις μὲ ἀγαπᾷ.

— Καὶ ὅστις ἄράγε ἀνταγαπᾶται;

— Ἐννοεῖται ἐκεῖνο· ἀλλέως δὲν σοὶ τὸν ἀνέφερον.

— Καὶ τίς εἶναι οὗτος ὁ τίς;

— Ἄ! τοῦτο εἶναι τὸ δεύτερον μυστήριον. Ἀπήτησέ
παρὰ τῶν γονέων μου νὰ φυλάξωσι τὸ μυστικὸν ἕως τῆς
ἡμέρας τοῦ γάμου μου· καὶ τότε, ἴν' ἀποφύγῃ ἐπισκέψεις
καὶ ἐνοχλήσεις, πρὶν ἢ εἰδησις δημοσιευθῇ, θ' ἀναχωρήσω-
μεν διὰ τὴν Ἰταλίαν. Αὕτη, ἂν θέλῃς, εἶναι τοῦ ῥόδου μου
ἡ ἀκανθα, ἀλλ' ἐγὼ γελῶ δι' αὐτήν. Σχεδὸν ποτὲ δὲν τὸν
βλέπω ἡμέραν, ὥστε ἐνίοτε μ' ἔρχεται ἡ ἰδέα μήπως, ἀπά-
τηθεῖσα, νυμφευθῶ κάμμίαν νυκτερίδα μεταμορφωθείσαν.
Ἄλλὰ περὶ ὅλων τούτων σιωπῇ.

— Καὶ δὲν ἔχει ὄνομα; ἠρώτησεν ἡ Μαρίνα.

[ΑΠΑΝΤΑ ΡΑΓΚΑΒΗ—Τόμ. Ι΄.]

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἠκούσθη μελωδία μεμακρυσμένη ἀναθρώσκουσα ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Κατ' ἀρχὰς ἦτο μόλις ἀντιληπτὴ, ὡς ἀσθενὲς ζεφύρου ψιθύρισμα, παίζοντος εἰς κόμην ἰτέας. Κατ' ὀλίγον ὅμως ἠκούετο πλησιάζουσα, καὶ τόνοι αὐλοῦ καὶ κιθάρας, σκιρτῶντες ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ κατόπτρου, ἔφθανον λαμπροὶ καὶ μετ' ἤχου μεταλλικοῦ εἰς τῶν δύο νεανίδων τὴν ἀκοήν.

Ἡ Λουκία ἔθεσε τὴν χεῖρά της εἰς τὸ στόμα τῆς φίλης της, καὶ διὰ τῆς ἄλλης τῇ ἔδειξε πλοιάριον ἐλαφρῶς ὀλισθαῖνον ἐπὶ τοῦ ὕδατος, καὶ φαινόμενον ὡς μέλαν σημεῖον ἐντὸς ἐκτάσεως ὀλοχρύσου.

Μετ' ὀλίγον δ' ὑπὲρ τὰς φωνὰς τῶν ὀργάνων ὑψώθη φωνὴ ἀνθρωπίνη, ψάλλουσα ταῦτα·

Τ' οὐρανοῦ οἱ ἀναρίθμητοι λύχνοι
ὅλοι ἀνάφθουν καὶ λάμπουν μὲ χάρι,
καὶ σεμνὸν προχωρεῖ τὸ φεγγάρι,
καὶ τὸ ὠραῖό του πρόσωπο δείχνει.

Διὲ τῆς φύσεως τὰ κάλλη τὰ χίλια·
ἔθγα διέ τα. Καθὼς σ' ἀντικρύσουν,
ἀπὸ ἑνα ἑνα τ' ἀστέρια θὰ σβύσουν,
θὰ κρυφθῇ τὸ φεγγάρι ἀπὸ ζήλια.

Εἰς τὸν πρῶτον ἤχον τῆς φωνῆς ταύτης, ὅσον μεμακρυσμένη καὶ ἂν ἦτον, ἡ Μαρίνα ἀνεκίρτησε βιαίως, καὶ μετὰ ταῦτα ὅλαι τῆς αἰ αἰσθήσεις συνεκεντρώθησαν εἰς μίαν μόνην, τὴν ἀκρόν, καὶ λησμονήσασα ποῦ εὐρίσκεται, λησμονήσασα τὴν Λουκίαν, ἥτις ἐμειδία πλησίον της, ἔχουσα τὸ στόμα ἡμιηνεωγμένον αὐτῇ, ἐρρόφα τὰς ἐλαχίστας πνοὰς τοῦ ἀέρος αἵτινες τῇ ἔφερον τὸ διακεκομμένον μέλος καὶ τὰς ἀσυναρτήτους τοῦ ἄσματος συλλαβάς.

Καθὼς δ' ἐτελείωσεν ἡ πρώτη στροφή, καὶ ἐν ᾧ ἡ κιθάρα καὶ ὁ αὐλὸς προανέκρουον τὴν δευτέραν,

— Ἐκεῖνος εἶναι, εἶπεν ἡ Λουκία.

— Ποῖος ἐκεῖνος; ἀνέκραξεν ἡ Μαρίνα, ὡς δι' αἰφνιδίου κλόνου ἀπὸ ὕπνου βαθέως ἐξυπνισθεῖσα.

— Ἡ νυκτερίς ὅπου σ' ἔλεγον. Βλέπεις ὅτι διὰ νυκτερίδα δὲν ἔχει κακὴν φωνήν.

— Ἀλλὰ ποῖος εἶναι; ποῖος εἶναι; εἶπεν ἡ Μαρίνα μετὰ πολλῆς ταραχῆς.

— Σιωπή! ἀπεκρίθη ἡ Λουκία. Ἀρχίζει.

Τῷ ὄντι τὸ πλοιάριον εἶχε πλησιάσει, καὶ ἡ δευτέρα στροφή ἠκούετο καθαρώτερον.

Τοῦ μαῖου ὁ ψάλτης, τὸ ἀηδόνι,
εἰς τὸ δάσος γλυκὰ λαρυγγίζει,
καὶ τὸ δάσος, ποῦ ἄγρια βοᾷ,
μὲ τῆς νύκτας τ' ἀγέρι μαλῶναι.

Ἄμα ἀνοίξης τὰ ρόδινα χεῖλια,
μὴ τὸ στόμα σου λέξῃ ὡς προφέρῃ,
θενὰ πέσῃ τῆς νύκτας τὸ ἀγέρι,
θὰ σιωπάσῃ τὸ ἀηδόνι ἀπὸ ζήλια.

— Βλέπεις ὅτι τὰ ρόδα μου ἀκάνθας δὲν ἔχουν, εἶπε γε-
λῶσα ἡ Λουκία ἅμα ἐσιώπητε καὶ ἐκ δευτέρου ὁ ψάλτης.

Μετὰ μίαν ἐβδομάδα θὰ στεφανωθῶμεν, καὶ ἀκούεις πῶς προοιμιάζει, ὡς ἂν δὲν εἶχε τὴν καρδίαν μου, καὶ ἂν ἐπρόκειτο ἀκόμη νὰ τὴν κερδήσῃ. Καὶ ἐν τούτοις εἶναι ἐντελῶς σύμφωνος καὶ μετὰ τῶν γονέων μου καὶ μετ' ἐμοῦ. Ὅλαι αἱ προετοιμασίαι ἔγιναν. Αὔριον θὰ σοὶ δείξω τὰ φορέματά μου καὶ τὰ στέφανα. Ὅμως κρυφίως νὰ μὴ τὸ μάθῃ κανεὶς ὅτι σοὶ τὰ ἔδειξα.

— Ἀλλὰ ποῖος εἶναι; ἔλεγεν ἡ Μαρίνα, ὡς καθ' ἑαυτὴν μᾶλλον ὁμιλοῦσα ἢ ἀποκρινομένη. Ἐκεῖνο τὸ ᾄσμα, ἡ φωνὴ ἐκείνη...

— Φαντάσου, εἶπεν ἡ Λουκία. Ἐκεῖνος ἤθελε νὰ γίνῃ ὁ

γάμος σήμερον. Ἄλλὰ δὲν εἴμεθα ἐντελῶς ἔτοιμοι, καὶ ὁ πατήρ μου τὸν παρεκάλεσε νὰ προσμείνῃ τὴν ἐρχομένην κυριακὴν.

Ἐν τούτοις τὸ πλοιάριον προὔχῳρει πάντοτε πρὸς τὸ ἀνοικτὸν παράθυρον, καὶ αἱ κῶπαι ἔτυπτον μαλακῶς τὸ κύμα, ἀκολουθοῦσαι τὴν ἁρμονίαν τοῦ ᾠσματος. Τῆς τρίτης στροφῆς καὶ αἱ λέξεις καὶ ἡ μελωδία ἤκούοντο ἐντελέστατα.

Τὰ τριφύλλια, τὰ ῥόδα καὶ οἱ κρίνοι
ὥς εἰς κἀνίστρο ἀνθοῦν μυροδόλον,
καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν οὐράνιον θόλον
ἁρμονίας καὶ ἀρώματα χύνει.

—
Ὡς πατήσης ἐπὶ τὰ τριφύλλια
μ' ἑλαφρὸν ἀλαδάστρινον πόδα,
μαραμένα θὰ πέσσουν τὰ ῥόδα,
θὰ σφαλίσουν οἱ κρίνοι ἀπὸ ζήλια.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸ πλοιάριον, ἐγγίσαν σχεδὸν εἰς τὸ παράλιον, ἐστράφη πρὸς τὰ δεξιὰ ἵνα μακρυνθῇ, καὶ τὸ φῶς τῆς σελήνης ἔπεσε κάθετον ἐπὶ τῶν μουσικῶν καὶ τοῦ ψάλτου.

— Ἴδου, τὸν βλέπεις; Ἐκεῖνος ὅστις ἵσταται ὀρθίος. Πῶς σοὶ φαίνεται ἡ νυκτερίξ μου;

— Ὁ κόμης Γεράσιμος! ἔκραξεν ἡ Μαρίνα, καὶ ἡ φωνή της ἐφαίνετο ὡς τελευταῖος στεναγμὸς ἐκπνέοντος.

— Ἀ! τὸν γνωρίζεις λοιπόν; εἶπεν ἡ Λουκία. Μὴ μὲ προδώσῃς· ὁ κόμης Γεράσιμος Ναννέτος. Μετὰ μίαν ἐβδομάδα θὰ εἶμαι κομητέσσα Ναννέτου. Τί λέγεις; δὲν τὸ ἐγρίνεις;

Ἄλλ' ἡ Μαρίνα δὲν ἔλεγε τίποτε. Ἡ μορφή της ἔγινε λευκοτέρα μαρμάρου, οἱ ὀφθαλμοί της ἐτάθησαν, οἱ ὀδόντες της συνεσφίχθησαν σπασμωδικῶς, καὶ ὡς λίθος ἔπεσεν ἄπνους κατὰ γῆς καὶ ἀναίσθητος.

— Μαρίνα, τί ἔχεις, ἀδελφή; τί ἔπαθες; ὦ Θεέ μου! ἔκραξεν ἡ Λουκία, καὶ ἔλαβε τὰς χειράς της· ἀλλ' αἱ χεῖρες της ἦσαν ψυχραί.

— Βοήθεια, βοήθεια! ἐλειποθύμησεν ἡ Μαρίνα! ἔκραξεν, ἀνίγουσα τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνός της· καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ συνέρρευσαν εἰς αὐτὸν ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς οἰκίας.

Ὁ Τάπας τὴν ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ ἐν ᾧ σταγόνες ἀγωνίας ἔρρεον ἀπὸ τοῦ μετώπου του, ἐπροσπάθει δι' ὕδατος, δι' ἐντριβῶν καὶ διὰ δριμέων ἀρωμάτων νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ εἰς τὰς αἰσθήσεις της.

Ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ὅλαι αἱ προσπάθειαι ἀπέβησαν μάταιαι· ἀλλὰ τέλος ἀνέπνευσεν ἐκείνη βαθέως, ἐκίνησε τὸ σῶμά της διὰ σπασμωδικοῦ κλονισμοῦ, ἠνέωξε καὶ περιέφερε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκπεπληγμένη εἰς τοὺς περὶ αὐτὴν, καὶ μακρύνουσα διὰ τῶν δύω της χειρῶν τοὺς βοστρύχους ἀπὸ τοῦ μετώπου της,

— Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπε μετ' ἐλαφροῦ μειδιάματος. Δὲν εἶναι τίποτε. Ἐμεινα ἐξώρας εἰς τὸ ἀνοικτὸν παράθυρον, καὶ τὸ ψύχος τῆς θαλασσίας αὔρας μ' ἔφερε τὴν λειποθυμίαν.

— Ἐλθὲ νὰ ἡσυχάσῃς, νὰ κοιμηθῇς, εἶπεν ἡ Λουκία, καὶ ἡ θερμότης τῆς κλίνης καὶ ἡ ἐπιμέλειά μου, ἐλπίζω νὰ σὲ ἰατρεύσουν.

— Σ' εὐχαριστῶ, ἀπεκρίθη ἡ Μαρίνα, ἀλλὰ δὲν ἤμπορῶ. Αἰσθάνομαι τὸν πυρετὸν εἰς τὸ αἷμά μου. Πάτερ, σὲ παρακαλῶ, ἂν ᾖναι δυνατὸν νὰ ἐπιστρέψωμεν μᾶλλον εἰς τὴν οἰκίαν μας.

Μάτην ὁ κόμης Κανίνος καὶ ἡ Λουκία ἠθέλησαν νὰ τὴν πείσωσι νὰ περιμείνῃ τοῦλάχιστον τὴν αὐγὴν. Ὁ Τάπας, ἀνήσυχος διὰ τὴν κατάστασιν τῆς θυγατρὸς του, ἔσπευσε

κατὰ τὴν παράκλησιν τῆς νὰ ναυλώσῃ λέμβον ὅπως τὴν μετακομίσῃ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς.

— Ἀνάλαβε ταχέως, τῇ ἐψυθύρισεν εἰς τὸ οὖς ἡ Λουκία ὅταν ἀνεχώρει, καὶ τὴν ἐρχομένην κυριακὴν ἐνθυμήσου ὅτι εἶσαι προσκεκλημένη εἰς τοὺς γάμους μου. Θέλω νὰ ἦσαι παροῦσα· ἄλλως δὲν θὰ ἦναι ἡ εὐτυχία μου πλήρης.

— Φιλτάτη, ἀπεκρίθη ἡ Μαρίνα, ἐπίσης κρυφίως, ἐν ᾧ τὴν ἡσπάζετο· εὐχομαι νὰ ἦναι πλήρης ἡ εὐτυχία σου, καὶ ἂν ἐγὼ δὲν εἶμαι παροῦσα.

Ὅταν δ' ἔφθασεν εἰς Ἀργοστόλιον, ὁ Τάπας ἠθέλησε νὰ μηνύσῃ τὸν ἰατρόν· ἡ Μαρίνα ὅμως εἶπεν ὅτι ἀνέλαβεν ἐντελῶς, ὅτι μόνον ἡσυχίας ἔχει ἀνάγκην, καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸν κοιτῶνά τῆς.

Κλείσασα δὲ τὴν θύραν, ἀντὶ νὰ πέσῃ εἰς τὴν κλίνην τῆς, ἐρρίφθη σχεδὸν πρηνὴς ἐμπρὸς τῆς εἰκόνης ἣτις ἐκρέματο ὑπεράνω αὐτῆς, καὶ ἀφ' οὗ προσηυχῆθη ὑπὲρ τὸ ἐν τέταρτον, ἠγέρθη, ἤψε τὸν λυχνον, καὶ καθεσθεῖσα εἰς τὴν τράπεζαν, ἤρχισε νὰ γράφῃ. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν πεφλογισμένοι, ἀλλὰ στεγνοί· ἡ χεὶρ τῆς ἔτρεμε σπασμῶδικῶς, ἀλλὰ τὴν ἐστήριζεν ἡ δύναμις τῆς θελήσεως. Ἐγραψε δὲ τὰ ἑξῆς·

«Πάτερ, μὲ ἠπάτησας ἵνα μὴ ἀποθάνω τῆς λύπης· ἀλλ' ἡ περίστασις κατέστρεψε τὸ τέχνασμα τῆς φιλοστοργίας σου. Δὲν εἶναι εἰς τὴν Κέρκυραν, οὔτε θὰ ἔλθῃ ὡς ὑπέσχετο, καὶ ὡς τὸν περιμένω πρὸ ἑξ ἑβδομάδων. Τὸν εἶδα χθὲς εἰς Λιξούρι. Τὴν ἐρχομένην κυριακὴν νυμφεύεται τὴν Λουκίαν. Δὲν τὸν καταδικάζω· ἡ Λουκία εἶναι ὠραιότερα, πλουσιωτέρα, εὐγενεστέρα μου. Ἀλλὰ συγχώρησόν με, πάτερ, ἂν νὰ ἐπιζήσω δὲν δύναμαι. Πᾶν ποτήριον πικρίας θὰ κατέπινον σιωπῶσα, ἂν ἤξευρον ὅτι ἡ μέλαινα καὶ τεθλιμμένη

ζωή μου ἐδύνατο νὰ συντελέσῃ εἰς παρηγορίαν τῶν γηρατειῶν σου. Ἄλλ' ὄχι! ἄχθος ἀνυπόφορον δι' ἐμέ, διὰ σέ θὰ ᾔῃ διηνεκὴς βάσανος. Ἡ θεὰ τῆς ἀπελπισίας μου θὰ ᾔῃ αἰωνία ἀπελπισίας πηγὴ διὰ σέ. Ἄφες με ν' ἀπέλθω ὅπου ὑπάρχει ἀνάπαυσις, καὶ ἴσως καὶ λήθῃ. Καὶ ἂν δὲν δυνήθῃ, πάτερ μου, νὰ μὲ λησμονήσῃς καὶ σὺ, προσεύχου ἐνίστε δι' ἐμέ.»

Μετὰ ταῦτα δ' ἠνέωξε τὸ κιβώτιόν της, καὶ ἐξήγαγε φιᾶλην, περιέχουσαν ῥευστὸν ὑποπράσινον· καθεστθεῖσα δ' εἰς τὴν κλίνην της, ἔλαβε τὴν τελευταίαν ἐπιστολὴν τοῦ Γερασίμου ἀπὸ τοῦ στήθους της, ὅπου ἔμεινεν ἐναποτεταμιευμένη πρὸ τριάκοντα ἡμερῶν καὶ ἤρχισε νὰ τὴν ἀναγινώσκη. Οἱ ὀφθαλμοὶ της, ξηροὶ μέχρι τοῦδε, ἐπλήσθησαν διὰ μιᾶς δακρύων, καὶ περὶ τὸ μέσον τῆς ἐπιστολῆς ὀλοφυρμοὶ τὴν διέκοψαν. Ἀλλ' ἐπανελάβεν ἀμέσως τὴν ἀνάγνωσιν πάλιν, καὶ εἰς τὸ τέλος, ὑψώσασα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἤρπασε σπασμωδικῶς καὶ ἐν παραφορᾷ τὴν φιᾶλην, τὴν ἔφερεν εἰς τὸ στόμα της, καὶ ἐρρόφησε τὸ ἥμισυ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς. Μετὰ ταῦτα δ' ἀνέτρεψε τὴν κεφαλὴν της εἰς τὸ προσκεφάλαιον, ὡς καταβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ψυχικοῦ της ἀγῶνος.

Μετ' ὀλίγον ἡσθάνθη στενοχωρίαν περὶ τὴν ἀναπνοὴν, καὶ μετὰ τινὰς στιγμὰς ἔπεσεν εἰς λειποθυμίαν. Ὅτε δὲ συνῆλθεν, ἡσθάνετο μέγαν κάματον εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τοὺς πόδας, καὶ πόνους εἰς τοὺς ἄρμούς. Καὶ ἠθέλησε μὲν νὰ ἐγερθῇ, ἀλλὰ τὰ μέλη της ἦσαν ὡς τεθλασμένα. Ψυχρὸς ἰδρὼς περιεχύθη εἰς ὅλον τὸ σῶμά της, καὶ βίαια σπασμωδικὰ κινήματα ἤρχισαν νὰ τὸ τινάσσωσιν, ἀκολουθούμενα ὑπὸ ἀλλεπαλλήλων λειποθυμιῶν. Μετὰ ταῦτα δ' ἡσθάνθη σφοδρὸν πόνον εἰς τὴν καρδίαν, ἠθέλησε νὰ φωνάξῃ,

ἀλλ' ἡ ἀγωνιῶσα φωνή της ἐξέλιπεν· ἔφερε δὲ μεθ' ὀρμῆς εἰς τὸ στόμα της τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἐκράτει, ἀφῆκε μέγαν στεναγμὸν, καὶ ἐξέπνευσεν.

Ἀνήσυχος ὁ πατήρ της, εἰσῆλθε τὸ πρῶτ' ἀθορύβως εἰς τὸν κοιτῶνά της καὶ ἠρώτησε μετὰ φωνῆς ταπεινῆς·

— Μαρίνα, ἐξύπνησας;

Μὴ λαβὼν δὲ ἀπόκρισιν, ἵνα μὴ τὴν ταραῇ, δὲν ἦλθε πρὸς τὴν κλίνην, ἀλλ' ἐπλησίασε πρὸς τὴν τράπεζαν, ὅπου ἀμέσως προσέβαλε τὰ βλέμματά του ἡ ἀνοιχτὴ πρὸς αὐτὸν τῆς Μαρίνας ἐπιστολή. Τὴν ἤρπασεν ἐπομένως εὐθὺς διὰ τρεμούσης χειρὸς, τὴν διέτρεξεν ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, καὶ κτυπήσας τὴν φαλακρὰν κεφαλὴν του διὰ τῶν δύο χειρῶν του,

— Μαρίνα μου, ἔκραξε, Μαρίνα μου!

Καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν κλίνην τείνων τὰς ἀγκάλας.

Ἐπ' αὐτῆς ἔκειτο ἡ Μαρίνα νεκρά. Ἡ κεφαλὴ της ἦτον ἐστραμμένη πρὸς τὰ ὀπίσω, ὥστε ὡς ὁ μαραινόμενος κρίνος, καὶ ἡ κόμη της λυθεῖσα ἐπὶ τῆς ἀγωνίας, ἐκρέματο εἰς μελανοὺς βοστρύχους ἐπὶ τῶν ὤμων της. Εἰς τὴν μίαν χεῖρα ἐκράτει τὸ γράμμα τοῦ Γερασίμου, εἰς δὲ τὴν ἄλλην τὴν ὀλεθρίαν φιάλην.

Ὁ Τάπας τὴν περιέκλεισεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τότε, καὶ κατακαλύπτων αὐτὴν διὰ φιλημάτων, κράζων αὐτὴν ἐπανειλημμένως, ἐπροσπάθει νὰ τὴν θερμάνῃ εἰς τὸ στῆθος του. Ἀλλὰ φεῦ! ἡ θερμὴ φιλοστόργου ἀγκάλης δὲν λύει τὸν παγετὸν τοῦ θανάτου. Ὁ Τάπας ἐνόησεν ὅτι ἔθαλπεν ἐπὶ ματαίῳ ἄψυχον πτῶμα.

Τότε ἐγερθεὶς, ἤρχισε νὰ περιφέρηται ὡς φρενήρης ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος, καὶ ἦτον οἰκτρὸν καὶ φοβερὸν συγχρόνως τὸ θέαμα τοῦ γέροντος τούτου. Ἐνίοτε μὲν ἐμυκάτο ὡς τίγρις, ἥς ἐσυλήθη ἡ φωλεὰ, ἄλλοτε ἐκτύπα τὴν κεφαλὴν του εἰς

τοὺς τέσσαρας τοίχους τοῦ δωματίου, ἄλλοτε ἠπείλει διὰ τοῦ γρόνθου τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανὸν, ἄλλοτε ἐκάθητο καὶ ἔκλαιεν ὡς μικρὸν παιδίον.

— Μαρίνα μου, κόρη μου, ἔλεγε· μ' ἀφῆκες μόνον, μ' ἀφῆκες ἔρημον εἰς τὴν γῆν. Μισῶ, περιφρονῶ τοὺς ἀνθρώπους. Σὺ ἦσο ἡ μόνη ἀγάπη μου, ἡ μόνη θρησκεία μου, τῇ καρδίας μου ἡ καρδία. ὦ! νὰ τὰ σχίσω διὰ τῶν ὁδόντων μου τὰ σπλάγχνα τῶν φονέων σου!

Καὶ ἤρχισεν ἐκ νέου τὰ παράφορά του κινήματα.

Ἄλλ' αἰφνης ἤκουσεν ὅτι ἐκτύπων ἐλαφρῶς τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος, καὶ ἀνεσχίρτησε. Ῥίψας δὲ πέριξ τὰ βλέμματα, καὶ συνελθὼν, ἔκλεισε πρῶτον τὰ παραπετάσματα τῆς κλίνης τῆς κόρης του, κατεδίβασε μετὰ ταῦτα τὰ δίοπτρά του, καὶ ἠνέωξε τὴν θύραν εἰς τὴν ὑπηρετρίαν ἣτις εἰσῆλθεν.

— Αὐθέντα, εἶπεν, ἤκουσα ὡς νὰ μ' ἐφωνάζετε.

— Ναι, ἀπεκρίθη ἡσύχως ὁ συμβολαιογράφος. Σ' ἐφω-
ναῖα νὰ σὲ ἔπω πῶς ἡ Μαρίνα εἶναι ἄρρωστη, καὶ νὰ μὴν ἀφήσης κανένα νὰ ἐμβῇ εἰς τὴν κάμαρά της. Μήτε ἀτή-
σου νὰ μὴν ἐμβῇς, ἂν δὲν σὲ φωνάξῃ.

Καὶ κατόπιν τῆς ὑπηρετρίας ἐξῆλθε καὶ αὐτὸς, ἐκλείδω-
σε, χωρὶς ἐκείνη νὰ τὸν παρατηρήσῃ, τὴν θύραν καὶ ἔλα-
βε τὸ κλειδίον.

Ι'.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ κόμης Γερά-
σιμος εἰς Λιζούρι ἐλάμβανε παρ' ἀγνώστου κωπηλάτου ἐπιστολὴν ἔχουσαν ὡς ἔπεται·

— Καρίσσιμο κόντε· ἔμαθα πῶς ἐκόπιασες εἰς τὸ
Λιζούρι· καλῶς ὥρσες. Διὰ τὴν δουλειὰ ὅπου ξεύρεις ἔχω

κάτι ἀναγκαῖο νὰ σοῦ πῶ. Ἐλ' ἀπόψε εἰς ταῖς ἐννέα τῆς νυκτός εἰς τὴ Λιβαθὸ εἰς τὸ καζίνο μου, καὶ κτύπησε τρεῖς κόλπους εἰς τὴν θύρα. Σὲ περιμένω εἰς τὸ δεῖπνον.»

Ὁ Γεράσιμος ὠχρίασεν ὅταν ἀνέγνω τὰς λέξεις «διὰ τὴν δουλειὰ ὅπου ξεύρεις.»

Ἀλλὰ τὴν ἐσπέραν, ἅμα ὁ ἥλιος ἔδυσεν, ἐτυλίχθη εἰς τὸν μανδύαν του, διέπλευσε τὸν λιμένα ἕως τὸ Ἀργοστόλιον, καὶ ἐκεῖθεν διηυθύνθη πεζὸς πρὸς Λιβαθόν. Ὁ οὐρανὸς ἦτο νεφελώδης καὶ ἡ νύξ σκοτεινή. Εὗρεν ὅμως χωρὶς δυσκολίας τὸν δρόμον του πρὸς τὴν ἀγροικίαν τοῦ Τάπα, διότι καλῶς τὸν ἐγνώριζεν.

Ἐλθὼν δὲ πρὸς τὴν θύραν, ἔκρουσε τρεῖς κατὰ τὴν ὁδηγίαν, καὶ ἔσωθεν τῷ ἡνέφξεν αὐτὸς ὁ Συμβολαιογράφος. Εἰσῆλθε δ' εἰς αἴθουσαν ὀλοφώτιστον, ἔχουσιν εἰς τὸ μέσον τράπεζαν ἐστρωμένην διὰ δύο συνδαιτυμόνας, καὶ παρὰ τὸν τοῖχον ἀνακλιντήριον κεκαλυμμένον διὰ λευκοῦ ἐφαπλώματος.

— Σιὸρ κόντε, εἶπεν ὁ Τάπας μετὰ φωνῆς ἀποτόμου, καλῶς ὤρσεις. Ἦσουν ἀμμὰ εἰς τὸ Λιξούρι, κ' ἐγὼ δὲν τὸ ἤξευρα.

— Αἶ' . . . ἀπεκρίθη τεταραγμένος ὁ Γεράσιμος. Ἦτον, γέρο πατέρα, ὅ,τι ἔφθασα· καὶ ἤθελα νὰ ἔλθω νὰ μὲ ἰδῇτε ἔξαφνα.

— Ἐξαφνα! ὦ μπέλλο. Κάθου λοιπὸν, τζόϊα μου. Κάθου νὰ φάμε καὶ νὰ κουβεντιάσουμε. Τὶ κοιτάζεις γύρου γύρου. Ἐννοια σου. Εἴμαστε μονάχοι, ὀλομόναχοι εἴμαστε. Μὲ τὴν τρόμπαν τῆς Ἰερικοῦς ἐδὼ νὰ φωνάζης, μία ὥρα γύρω δὲν εἶναι ποιὸς νὰ σὲ ἀκούσῃ. Κάθου ποῦ σοῦ λέγω.

Ὁ Γεράσιμος καὶ ὁ Τάπας ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν.

— Περίφημον δεῖπνον ἔχεις, εἶπεν ὁ Γεράσιμος τρώγων. Ησάλτσα ἐτούτη εἶν' ἐξαίρετος.

— Καὶ πῶς ἀμμά; ἀπεκρίθη ὁ Τάπας· ἤξευρα πῶς ἔχω νὰ ῥιτζίεβέρω τὸν σινιὸρ κόντε Ναννέτο. Καὶ τὸν πόβε-
ρὸ τζίο λοιπὸν τὸν ἐσπεδίρισες ἀναυλα. Τὸν ἐφοβέρι-
σε πῶς θὰ τὸν πνίξης μὲ τὰ χέρια σου γιὰ νὰ βάλῃ τὴ
φίρμα του, καὶ ἀφ' οὗ τὴν ἔβαλε, τὸν ἔπνιξες μὲ τὰ μα-
ξιλάρια· φ α μ ό ζ ο μὰ τὸν αἰ Γεράσιμο! Πῶς σὲ φαίνονται
ἐτούταις ἢ περδικούλαις;

— Θαυμάσιαις, εἶπεν ὁ Γεράσιμος ὠχριῶν. "Ομως, γέρο
Τάπα, τί ὁμιλίαις μὲ κάμνεις εἰς τὸ δεῖπνον; "Αφησέ ταις,
σὲ παρακαλῶ.

— Κουβένταις, καρίσσιμος, νὰ περνᾷ ὁ καιρός.
"Ελα δά! Εἶμαι βέβαιος, ἂν εἶχες ἐδῶ τοῦ σιὸρ τζίου τὸ
κεφάλι παραγισμιτό, θὰ τὸ ἔτρωγες γιὰ τὴν χληρονομιά του.

— Τάπα, ἀνέκραξεν ἀγανακτῶν ὁ Γεράσιμος, καὶ ἀπω-
θῶν τὴν τράπεζαν, ἄφες αὐτοὺς τοὺς ἀστεῖσμούς ἢ ἀνα-
χωρῶ.

— "Εχεις δίκιο, ἄς τ' ἀφήσουμε αὐτά. "Ο,τι ἔγιν' ἔγινε
καὶ δὲν ξεγένηται. "Ελ' ἄς πιούμεε 'ς τὴν ὑγεία τοῦ νέου σιὸρ
κόντε Ναννέτου, καὶ ς' τὴν ὑγεία τῆς γιομάτης κασσέ-
λας του.

Ἐκάτερος τῶν συνδαιτυμόνων εἶχεν ἐμπρός του φιάλην
πλήρη οἴνου καὶ ποτήριον. Ὁ συμβολαιογράφος ἐπλήρωσε
τὸ ποτήριόν του, καὶ τὸ ἔπιεν ὅλον, καὶ ὁ Γεράσιμος, ἐφι-
λοτιμήθη νὰ μὴ μείνῃ κατώτερος.

— Καὶ τί κάνεις ς' τὸ Λιξούρι, γιὰ δὲ μοῦ λές; ἐξηκο-
λούθησεν ὁ συμβολαιογράφος.

— Σ' εἶπα ὅτι μόλις ἔφθασα εἰς τὸ Ληξούρι, ἀπεκρίθη
ὡς ἀγανακτῶν ὁ Γεράσιμος.

— "Α! ναι, μέ συμπαθᾶς, τὸ ἀστόχησα. Μὰ γιὰ πέ μου, καὶ οἱ γάμοι σου πότε;

— Ποῖοι γάμοι ἠρώτησε ταραττόμενος ὁ Γεράσιμος.

— Πῶς; ἀστόχησες κ' ὅλα πῶς ἔχεις νὰ παντρευτῆς;
Ἐβίβα ἢ κοντεσσίνα Ναννέτο!

Καὶ ὁ συμβολαιογράφος ἔπινε δεύτερον ἰσοχειλές ποτήριον, καὶ ὁ Γεράσιμος τὸν ἐμιμήθη.

— Πῶς νὰ τὸ λησμονήσω; εἶπε τέλος αὐτὸς θαρραλέως. Διόλου δὲν τὸ ἐλησμόνησα. Ἔχω ὅμως ὀλίγας ὑποθέσεις, ὀλίγας ἐτοιμασίας εἰς τὸ Ληξούρι, καὶ μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας, ὅταν τὰς τελειώσω, θὰ ἔλθω νὰ σέ ζητήσω τὴν Μαρίναν.

— "Α! τὴν Μαρίναν! εἶπεν ὁ Τάπας μετὰ φωνῆς ὑποκώφου, ὁμοιαζούσης βρυχηθμὸν θηρίου. Ἄς πιοῦμε καὶ εἰς τοὺς γάμους σου μία.

Καὶ ἀμφοτέροι ἐκένωσαν καὶ τρίτον ποτήριον.
— Ἀλήθεια, εἶπεν ὁ γέρων, ἀστόχησα νὰ σ' ἐρωτήσω, ἐτοῦτο τὸ κρασί πῶς σέ φαίνεται;

— Εἶν' ἐξαίρετον, εἶπεν ὁ Γεράσιμος· ὀλίγον δυνατὸν μόνον. Βλέπεις, τὸ ἐτελείωσα ὡς τὸν πάτον.

— Παράξενο! κουριόζο πράγμα! εἶπεν ὁ Τάπας. Ἐγὼ ἐθάρροῦσα πῶς τὸ φαρμάκι πικρίζει τὸ κρασί.

— Ποῖον φαρμάκι;

— "Α! ἀστόχησα καὶ τοῦτο νὰ σοῦ πῶ, πῶς ἡ μπουτίλλια αὐτὴ ποῦ ἐτελείωσες ὡς τὸν πάτο, ἦτο μισὴ κρασί καὶ μισὴ φαρμάκι.

— Δὲν ἐννοῶ τί λέγεις, εἶπεν ὁ Γεράσιμος μετὰ προφανοῦς ταραχῆς.

— Δὲν μέ νοιώνεις, πέρμπάχο! Ἔλα σινιὸρ κόντε, γιὰ νὰ μέ νοιώσης. Γιὰ σήκω καὶ τράβηξ' ἀπ' ἐκεῖ ἐκεῖ τὸ σκέπασμα.

Ὁ Γεράσιμος ἠγέρθη τῆς τραπέζης, μὴ ἐννοῶν τί θέλει νὰ τῷ εἰπῇ ὁ Συμβολαιογράφος, καὶ πλησιάσας εἰς τὸ ἀνακλιντήριον, ἀνέσυρε τὸ πέπλωμα. Ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα ἀφῆκε φωνὴν φρίκης, ὥπισθοδρόμησε δύο βήματα, καὶ αἱ τρίχες τοῦ ὠρθώθησαν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ. Τὸ κάλυμμα ἀνασυρθέν, ἀπεκάλυψε τῆς Μαρίνης τὸ πελιδνὸν πτῶμα.

— Τώρα νὰ σὲ κάμω νὰ νοιώσης, εἶπεν ὁ γέρων μετὰ φωνῆς ἥτις ἐβρόντησεν ὡς κεραυνός. Αὐτὴ ἦτον ἡ κόρη μου, σιὸρ Κόντε, ἦτον ὁ ἄγγελός μου, αὐτὴ ἦτον ἡ ζωὴ ὅλη μου. Ὅταν ἦσουν ζήτουλας κ' ἐκείνη πλούσια, τὴν εἶπες πῶς τὴν ἀγαπᾷς, πῶς θὰ τὴν πάρης γυναῖκά σου, καὶ ἡ δόλια σὲ πίστεψε, καὶ ξέχασε τὸν πατέρα της, καὶ ξέχασε τὸ Θεό της κ' ἤθελε μόν' νὰ λατρεύῃ ἐσένα. Ἀφ' οὗ ἔπνιξες τὸν τζίο σου καὶ ἔκλεφες τὸ βίός του, τότες ἡ Μαρίνα δὲν σὲ φαίνεται ἀρκετὰ πλούσια, τὴν πρόδοσες, τὴν ἀφῆσες...

— Ἐγὼ, φίλτατε;...

— Σιωπὴ! Τολμᾷς καὶ λαλεῖς! Τὴν ἐπρόδοσες, σὲ λέγω; καὶ τὴν κυριακὴ παντρεύεσαι τοῦ κόντε Κανίνου τὴν κόρη. Τὴν πρόδοσες καὶ νάτηνε! Πῆρε φαρμάκι καὶ πέθανε. Αἴτην ἐκεῖ, ἀσασίνε. Θέλεις νὰ πάρης τὴν καρδιά της νὰ τὴν φᾶς μαζῇ μὲ τὸ κεφάλι τοῦ θειοῦ σου; Πῆρε φαρμάκι, ἀκοῦς; Ὅμως ἄνδρας καὶ γυναῖκα ἀπ' ἓνα ποτήρι πίνουν. Τὸ μισὸ ἤπιεν ἡ κόρη μου καὶ πέθανε σὲ τρεῖς ὥραις. Τὸ ἄλλο μισὸ σὲ τὸ φύλαξα καὶ σὲ τὸ ἐπότισα, σιὸρ κόντε. Εἰς μίαν ὥρα θὰ γένης κρύος σὰν τὸ κρούσταλο, εἰς δύο θὰ ξεσχίσης μὲ τὰ δόντια τὰ κρέατά σου, εἰς τρεῖς ὥραις θὰ κρεπάρης ὡς τὸν σκύλον.

— Μ' ἐφαρμάκισες, μ' ἐφαρμάκισες! ἐφώναξεν ὁ Γεράσιμος, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἠνεώχθησαν ὡς σκελετοῦ φοβεροί.

— Σιωπή, σέ λέγω, εἶπεν ὁ Τάπας, οὐ τὸ πρόσωπον εἶχεν οὐχὶ ἀνθρωπίνην, ἀλλὰ δαίμονος ἔκφρασιν. Σ' ἐφαρμάκισα, ναί· μὰ τοῦτο εἶν' ἓνας θάνατος, καὶ ἤθελα χίλιους ἂν μπορῶ νὰ σέ δώσω. Γι' αὐτὸ ἐτοίμασα καὶ τοῦτα γιὰ τὴ δούλεψί σου.

Καὶ ἀπὸ τῶν κόλπων του ἐξήγαγε δύο πιστόλια.

— Τί φωνάζεις; ποῦ τρέχεις, πολ τρόνε, εἶπεν ὁ Τάπας, τρύζων τοὺς ὀδόντας. Δὲν σέ εἶπα πῶς μιὰ ὥρα μακριὰ ἀπ' ἐδῶ δὲν εἶναι ἄνθρωπος νὰ σ' ἀκούσῃ; Ἐκεῖν' ἡ πόρτα, τοῦ κακοῦ τὴν σεῖς. Εἶναι κι οὐζα, καὶ τὸ κλειδί τὸ ἔχω ἐγώ.

— Τάπα, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, δι' ὅ,τι ἀγαπᾷς εἰς τὸν κόσμον! . . . ἔκραξε τρέμων ὡς τὸ φύλλον ὁ Γεράσιμος.

— Ὅ,τι ἀγαπῶ εἰς τὸν κόσμον! Βιρβόνε. Ὅ,τι ἀγαπῶ εἰς τὸν κόσμον, αἶτο ἐκεῖ νεκρὸν, καὶ σὺ μὲ τὸ σκότωσες.

— Τάπα, ἀγαπητὲ Τάπα, εὐσπλαγχνίαν.

— Προσευχήσου, σέ λέγω, 'ς τὸ διάβολο, νὰ ἔλθῃ νὰ φορτωθῇ τὴν ψυχὴ σου. Ἄφσε νὰ δοκιμάσω, ἐτοῦτο τὸ πιστόλι ἂν σημαδεύῃ καλά.

Καὶ ἐπυροβόλησε τρία βήματα μακριὰν ἀπὸ τοῦ θύματός του, καὶ ὁ Γεράσιμος ἐκτείνας τοὺς βραχίονας, ἔπεσε νεκρὸς κατὰ γῆς.

— Καλὰ, πὲρ μπάκο, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος καταχθονίως γελῶν, καὶ ἅς ἔχῃ τοὺς ἐβδομήντα τὸ χέρι μου. Κ' αὐτὸ ἀμμὰ τὸ ἄλλο πιστόλι θὰ τ' ἀφήσω παραπονεμένο; Ἴσως ὁ σκύλος νὰ μὴν ἐξεψύχησε καὶ μπορεῖ νὰ αἰσθανθῇ καὶ τρίτο θάνατο.

Καὶ μετὰ ψυχρᾶς καὶ αἰμοδόρου θηριωδίας ἐκένωσε καὶ τὸ δεύτερον πυροβόλον ἐπάνω του.

Ἐπειτα δὲ, πλησιάσας εἰς τὸν νεκρὸν τῆς Μαρίνης, τὴν ἐφίλησεν εἰς τὸ μέτωπον.

— Κόρη μου, δὲν σὲ ἠπάτησα, εἶπε. Σὲ ὑπεσχέθηκα ἄνδρα νὰ σὲ τὸν δώσω. Αἶ τον ἐκεῖ σὲ τὸν ἔδωσα.

Καὶ μετὰ ταῦτα, λαβὼν τὴν κλεῖδα ἀπὸ τοῦ κόλπου του, καὶ ἀνοίξας τὴν θύραν, ἐξῆλθε, καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν πόλιν.

Ἡ νύξ περίξ του ἦτο σκοτεινὴ ὥς πίσσα. Τ' ἀντικείμενα διεκρίνοντο ἀδέβαια καὶ συγκεχυμένα· τὰ δένδρα ἐφαίνοντο ὡς γιγαντιαῖα πτώματα, κινουῦντα ἄνω καὶ κάτω τοὺς νεκρούς των βραχίονας, καὶ ὁ ἄνεμος συρίζων εἰς αὐτὰ ἐμιμεῖτο ὀλολυγμοὺς τῶν ἀποθνησκόντων.

Μεθ' ἐνὸς δὲ τετάρτου πορείαν εὔρεν ὑπὸ μέγα δένδρον περιμένοντα τὸν ὑπηρέτην τοῦ ἑτοίμου κρατοῦντα τὸν ἵππον.

Ὁ συμβολαιογράφος ἔδωκεν εἰς τὸν ὑπηρέτην ὀγκώδη ἐπιστολήν, καὶ τῷ εἶπεν·

— Εἰς τὸν ἀβ ο κ ά τ ο φ ι σ χ ά λ ε. Νὰ τὸ ἔχῃ πρὶν ξημερώσῃ.

Καὶ ἐν ᾧ ὁ ὑπηρέτης διηθύνετο πρὸς τὸ Ἀργοστόλιον, αὐτὸς, ἀναβάς τὸν ἵππον, ἔστρεψε πρὸς τὴν πόλιν τὰ νῶτα, καὶ ἀπεμακρύνθη καλπάζων.

ΙΑ΄.

Ἡ πρωΐα τῆς ποινικῆς ἐκτελέσεως τοῦ Ῥοδίνου ἀνέτελλε, καὶ ὁ κατάδικος ἦτον ἤδη ἐκτὸς τῆς ἀχυρίνης του κλίνης. Ὁρθιος ἐμπρὸς τοῦ φεγγίτου τῆς φυλακῆς του παρεμόνευε τὴν πρόοδον τοῦ φωτός, καὶ ὅταν εἶδε τὸν ἥλιον ἐγερθέντα ὑπὲρ τοὺς λόφους, τῷ ἀπηύθυνε διὰ τῆς χειρὸς ἀσπασμὸν, καὶ ἐψιθύρισε·

— Διὰ τελευταίαν φοράν.

Μετὰ ταῦτα δὲ περιέφερε μετ' ἀγάπης τὸ βλέμμα εἰς τὴν πεδιάδα, εἰς τὸ ὄρος, ἐπὶ τὴν θάλασσαν, εἰς ὅλα τ' ἀντικείμενα ὅσα ἔκειντο ἐντὸς τοῦ ἐπιτόμου ὀρίζοντός του, καὶ ἔπειτα τὸ ἐστήριξεν εἰς τὸν οὐρανὸν, ὅπου ἀνέβη καὶ ἡ καρδία του ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς προσευχῆς.

Τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην ἡ σιδηρὰ θύρα τῆς εἰρκτῆς του ἠκούσθη τρύζουσα ἐπὶ τῶν στροφίγγων της, καὶ ὁ Ῥοδίνης, μεταστραφεὶς, εἶδεν ἐπὶ τῆς φλιάς τὸν δεσμοφύλακα, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ ἄνθρωπον ἔχοντα τραχὺ τὸ βλέμμα καὶ τὴν ὄψιν ἀπαίσιον.

— Εἶναι καιρός; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδίνης.

— Καιρὸς ἀπεκρίθη ὁ δεσμοφύλαξ. Ὁ ἥλιος ἀνατέλλει.

— Καὶ ἀνατέλλει ὠραίος, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης. Δὲν ἐζήτησε κανεὶς νὰ μὲ ἰδῇ ἀπὸ τῆς πρωίας;

— Μάλιστα, εἶπεν ὁ δεσμοφύλαξ, ἀλλὰ διετάχθησαν νὰ προσμείνωσι κάτω. Ἄν εἰσθε ἔτοιμος καταβαίνομεν.

— Ἐτοιμος;... εἶπεν ὁ Ῥοδίνης. Μάλιστα εἶμαι.

Καὶ δίδων εἰς αὐτὸν ἓν δακτυλίδιον,

— Ἀλλὰ πρὶν καταβῶμεν, ἐπρόσθεσε, λάβε αὐτὸ εἰς ἐνθύμημα διὰ τὴν ἀγαθότητα ὅσην, ἂν καὶ δεσμοφύλαξ μου, ἔδειξας πρὸς ἐμέ.

Ὁ γέρων δεσμοφύλαξ ἔλαβε τότε μετὰ ζωηρότητος τὴν χεῖρα τοῦ Ῥοδίνου καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὰ χεῖλη του.

— Κύριε Ῥοδίνῃ, εἶπεν, ἡ χεὶρ αὐτὴ κ' ἐκατομμύρια ἂν μ' ἔδιδε, δὲν θὰ τὴν ἥγγιζον εἰς τὰ χεῖλη μου, ἂν τὴν ἐπίστευον δολοφόνον.

— Σ' εὐχαριστῶ, φίλε μου, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης. Ἡ πεποίθησις καρδίας ὡς τὴν ἐδικήν σου εἰς αὐτὰς τὰς στιγμὰς μ' εἶναι ὑπερτάτη παρηγορία.

Ἐπειτα δὲ, στραφεὶς πρὸς τὸν συνοδεύοντα, τὸν δῆμιον,
— Τὰ ἐνδύματά μου, τῷ εἶπε, σοὶ ἀνήκουν, νομίζω, δι-
καιωματικῶς. Εἰς τὸν κόλπον των θὰ εὔρης τὸ βαλάντιόν
μου, περιέχον ὅσα νὰ σ' ἀποζημιώσουν διὰ τοὺς κόπους σου.
Δὲν εἶναι σφάλμα σου ἂν αὐτοὶ δὲν μ' εἶναι εὐάρεστοι.

Καὶ βλέπων αὐτὸν προχωροῦντα μετὰ σχοινίου εἰς τὰς
χεῖρας,

— Τί θέλεις; τὸν ἠρώτησεν ἡσύχως.

— Πρέπει, ἀπεκρίθη αὐτὸς, προσπαθῶν νὰ πραύνη τὴν
τραχύτητα τῆς φωνῆς του, πρέπει νὰ σὲ δέσω τὰ χέρια, ἂν
ᾔηναι ὀρισμός σου.

— Ὅρισμόν, φίλε μου, δὲν ἔχω, ἀπεκρίθη πικρῶς μει-
διῶν ὁ Ῥοδίνης. Κάμε ὅ,τι εἶναι τοῦ γρέους σου.

Ἄλλ' ὁ δεσμοφύλαξ ἐμπόδισεν.

— Ἀφῆσε, ἀφῆσε, εἶπεν. Ἐχεις καιρὸν ὅταν φθάσῃς ἐκεῖ.

Οὕτω κατέβησαν τὴν κλίμακα τῆς εἰρκτῆς. Ἄλλ' ἐμπρὸς
τῆς αὐλείας πύλης ὁ Ῥοδίνης ἐστάθη τεταραγμένος, διότι
πρὸ τῆς φλιαῆς ἀπήντησε τὴν Ἀγγελικὴν, ἥ μᾶλλον τὸ
φάντασμα τῆς Ἀγγελικῆς, μὴ δυναμένην νὰ κρατηθῇ εἰς
τοὺς πόδας της, καὶ ὑποβασταζομένην ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπὸ τοῦ
πατρὸς της, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ τοῦ γέροντος Νικολοῦ, τοῦ
ὑπηρέτου τοῦ ἀποθανόντος κόμητος, οἵτινες ἀμφότεροι ἔ-
κλαιον.

Ἄλλ' ἅμα τὸν εἶδε πλησιάσαντα ἡ Ἀγγελικὴ, ὥς ὅλαι
τὰ χαυνωθέντα ζωτικὰ ἐλατήριά της ἂν ἐνετάθησαν διὰ
μιᾶς, ἐρρίφθη πρὸς αὐτὸν, καὶ κρεμασθεῖσα διὰ τῶν δύο
χειρῶν της ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ὤμου του, ἤρχισε νὰ κλαίῃ σφο-
δρῶς. Συγχρόνως δὲ καὶ ὁ Βοράτης καὶ ὁ Νικολὸς ἔλαβον
τὰς δύο του χεῖρας, καὶ τὰς ἔβρεχον καὶ αὐτοὶ διὰ τῶν δα-
κρύων των.

Ὁ δὲ Ῥοδίνης ἔσφιγξεν ἀμφοτέρων τὰς χεῖρας μεθ' ὅλης τῆς ζέσεως τῆς διακαεστάτης εὐγνωμοσύνης, καὶ διὰ τοῦ βραχίονός του ἐστήριζε τὴν Ἀγγελικὴν, κινδυνεύουσαν νὰ πέσῃ καὶ πάλιν εἰς τὸ ἔδαφος. Οὕτως ἤρχισε τὴν τελευταίαν πορείαν του, καὶ βαδίζων αὐτὸς πρὸς τὸν θάνατον, ἔφερεν ἡμιθανῇ τὴν μνηστήν του, καὶ τὴν παρῆγόρει καὶ τὴν ἐνεψύχου διὰ τῶν λόγων του.

— Τί φοβεῖσαι, τῇ ἔλεγε, δι' ἐμέ; Τὸν σωματικὸν πόνον; εἶναι στιγμῆς ἀγωνία. Τὸν προσωρινὸν χωρισμὸν μας; ἔχομεν ἐδικήν μας τὴν αἰωνιότητα. Ὁ νυμφικὸς στέφανός μας ἂν ἐμαράνθη πρὶν ἢ πλεχθῇ, φίλη μου, ἀλλ' ὁ ἀστέρινος στέφανος τῶν μαρτύρων μας περιμένει εἰς τὸν οὐρανόν. Μὴ λόγους, μὴ διανοίας ἀπελπισίας. Εἰς τὸ στέλεχος τῆς ἀρετῆς ἀνθεῖ ἡ ἐλπίς. Μὴ σπεύδῃς νὰ ἐξέλθῃς τοῦ σταδίου τῆς ζωῆς, εἰμὴ ὅταν σὲ καλέσῃ ὁ πλάστης σου, καὶ τότε ἔχω τὴν πεποίθησιν, αἱ ψυχαί μας θέλουσιν ἀπαντηθῇ εἰς τοὺς κόλπους του.

— Αἱ ψυχαί μας εἶναι ψυχὴ μία, ἐψιθύριζεν ὀλοφυρομένη ἡ Ἀγγελικὴ ὁμοῦ θέλουσιν ἀναπτερωθῇ πρὸς τὸν οὐρανόν. Ἡ ἐδική μου περιμένει εἰς ἅκρα τὰ χεῖλη μου. Εἰς τὴν συνείδησιν τῶν δικαστῶν σου διπλῇ καταδίκη θέλει βαρύνει.

Οὕτως ἔφθασαν εἰς τὸν ἀπαίσιον ἀγρὸν, ὅπου ἐξετελοῦντο δι' ἀγχόνης αἱ θανατικαὶ ἀποφάσεις, καὶ ὅπου, πρὸς τρομερὸν παραδειγματισμὸν, παίγνια τῶν ἀνέμων καὶ βορᾶ τῶν πτηνῶν, τὰ θύματα ἔμενον ἐκτελειμένα ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας εἰς ὅλων τὰ βλέμματα.

Εἰς τὸ μέσον δὲ τῆς πλατείας ὑψοῦτο τὸ ἀποτρόπαιον ξύλον, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἐπὶ μεγάλῃς πυρᾶς ἔβραζεν εἰς εὐρὺν λέβητα πίσσα, δι' ἧς χριόμενα ἐταριχεύοντο τῶν ἀ-

πηγχοτισμένων τὰ πτώματα, ὅπως ἀντέχωσιν εἰς τὴν πολυήμερον ἔκθεσιν των ἐπὶ τῆς ἀγχόνης.

Σπανίως κατάδικος ἐβάδισεν εἰς τὸν θάνατον ὡς ὁ Ῥοδίνης, συνοδευόμενος ὑπὸ φίλων καὶ συγγενῶν ὡς ἂν ἐπορεύετο πρὸς πανήγυριν, διότι σπανίως οἱ καταδικαζόμενοι εἰς τὸν ἀτιμωτικὸν θάνατον δὲν ἐπιφέρουσι καταισχύνῃν εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους των.

Ὅταν δ' ἔφθασεν ἐμπρὸς τῆς ἀγχόνης, ὁ δῆμιος ἐπλησίασε πάλιν νὰ τῷ δέσῃ τὰς χεῖρας.

— Μίαν στιγμὴν, παρακαλῶ, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης. Καὶ λαβὼν ἐκ τοῦ κόλπου του τὴν διαθήκην ἣν εἶχε γράψῃ καὶ σφραγίσῃ τὴν νύκτα, τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν Βοράτην.

— Σὲ καθιστῶ, τῷ εἶπεν, ἐκτελεστὴν τῆς διαθήκης μου.

Ἄφ' οὗ ἀποθάνω, ἀνύξον αὐτὴν, καὶ πράξον ὡς διατάττω.

Ἐπειτα δὲ, ἀσπασθεὶς ἀλλήλοδιαδόχως αὐτὸν, τὸν Νικολὸν καὶ τὴν Ἀγγελικὴν,

— Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπεν, ὅτι μοὶ ἐδώκατε τὸ τελευταῖον τοῦτο καὶ δημόσιον δεῖγμα τῆς ἐμπιστοσύνης σας, συνοδεύοντές με καὶ δεχθέντες τὸν ἀσπασμὸν μου. Καὶ τῶν καρδιῶν τὰ ἐνδόμυχα ἂν δὲν ἐγνώριζεν ὁ Θεός, ἡ μαρτυρία αὕτη ἤθελε τῷ ἀρκέσει ὑπὲρ ἐμοῦ.

Ἐπειτα δ' εἶπε πρὸς τὸν δῆμιον·

— Τώρα εἶμαι ἕτοιμος.

Ἀλλ' ὁ Βοράτης, ῥιφθεὶς καὶ πάλιν εἰς τὰς ἀγκάλας του,

— Ὑπαγε, τῷ εἶπεν, ὅπου σὲ περιμένουσιν οἱ ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐκεῖ προσεύχου ὑπὲρ ἡμῶν, ὅσοι μένομεν νὰ κλαύσωμεν ὀλίγον καιρὸν ἀκόμη, καὶ ἔπειτα νὰ σ' ἀκολουθήσωμεν.

Ὁ Νικολὸς τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ ἐκεῖνος, καὶ ἠθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλὰ τὰ δάκρυα ἔπνιξαν ἐντελῶς τὴν φωνήν του.

Τέλος ἡ Ἀγγελικὴ, ἐναγκαλισθεῖσα αὐτὸν ὡς ἡ μήτηρ ἐναγκαλίζεται τὸ παιδίον ἵνα τὸ προφυλάξῃ ἀπὸ ἐπικειμένου κινδύνου, δὲν ἤθελε ν' ἀποσπασθῇ ἂν καὶ δις ἐπροχώρησεν ὁ δῆμιος.

— Ὅχι, ἔλεγε, δὲν θὰ ἐπιβάλητε χεῖρα εἰς τὸν ἀθῶον. Θῦμα ἂν θέλητε, ἰδοὺ λάβετέ με. Δὲν θὰ τὸν πλησιάσῃτε.

Ἀλλ' ὁ ἀξιωματικὸς, ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ποινῆς, ἐλθὼν τότε πρὸς τὸν Βοράτην, τὸν παρεκάλεσε ν' ἀποσύρῃ τὴν κόρην του, καὶ νὰ τῇ παραστήσῃ ὅτι εἶναι ἄτοπον εὐγενῆς κόρη νὰ ἐκτίθῃται κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς τοῦ δημοσίου τὰ βλέμματα.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους.

— Ἀτοπον! ἔκραξε, λησμονοῦσα πᾶσαν τὴν φυσικὴν συστολὴν τῆς. Τὸν φονεύετε, καὶ λέγετε ὅτι εἶναι ἄτοπον! Δὲν εἶναι ἀστεῖσμός τοῦτο, εἶναι φρικτὴ ἀλήθεια. Τὸν φονεύετε! Ὅχι, δὲν θὰ τὸν φονεύσῃτε, ἢ θὰ μὲ θανατώσῃτε πρότερόν του.

— Ἄν δὲν μακρυνθῇ, εἶπε πάλιν ὁ ἀξιωματικὸς πρὸς τὸν Βοράτην, λυποῦμαι, ἀλλὰ θ' ἀναγκασθῶ νὰ διατάξω δύο στρατιώτας, νὰ τὴν ἀποσύρῳσιν.

Ὁ Ῥοδίνης ἔρριψε τότε βλέμμα ἀγανακτήτεως πρὸς τὸν ἀξιωματικόν· ἔπειτα δ' ἀποθέτων τελευταῖον ἀσπασμόν εἰς τὸ μέτωπον τῆς Ἀγγελικῆς,

— Ἐχε ὑγείαν, τῇ εἶπε, καὶ τὴν ἀπώθησεν ὁ ἴδιος, ἐν ᾧ ὁ πατήρ τῆς καὶ ὁ Νικολὸς, ἐνώσαντες τὰς δυνάμεις των, τὴν ἀπέσυρον.

Συγχρόνως δ' ὁ δῆμιος, ἵνα βραχύνη τὴν σκηνὴν, πλησιάσας εἰς τὸν Ῥοδίνην, τὸν θανάσιμ. ν βρόχον εἰς τὰς χεῖρας, τῷ εἶπε νὰ κλίνῃ τὴν κεφαλὴν.

Ἄλλὰ κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν ἠκούσθη μακρόθεν φωνὴ ἐναγώνιος·

— Σταθῆτε, σταθῆτε!

Καὶ ἐφάνη τρέχων ὁ εἰσαγγελεὺς πρὸς τὸ μέρος τῆς καταδίκης.

— Διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, σταθῆτε, ἐπανέλαβεν ἀσθμαίνων καὶ κινῶν ἔγγραφά τινα εἰς τὴν χεῖρά του, ἅμα ἔφθασε.

— Τί εἶναι; τί ἔγινε; ἠρώτησαν διὰ μιᾶς χίλια στόματα· καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ, καὶ οἱ πρῶτιστοι τῶν παρευρισκομένων τὸν περιεκύκλωσαν.

— Σταθῆτε, ἐπανέλαβε πάλιν, ὡς φοβούμενος μὴ δὲν τὸν ἐνόησαν. Ὁ Ῥοδίνης ἀπολύεται, ὁ Ῥοδίνης εἶναι ἄθῳος.

Καὶ ἐπιδείξας εἰς τὸν ἀξιωματικὸν διαταγὴν τοῦ Προέδρου τοῦ δικαστηρίου, ἀπήτησε νὰ τῷ παραδοθῇ ὁ κατάδικος.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἔσπευσε χωρὶς τινος δυσκολίας νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν διαταγὴν, καὶ ὁ Ῥοδίνης ἔσφιγξε τὴν χεῖρα τοῦ εἰσαγγελέως, καὶ ἀνοίξας τὰς ἀγκάλας του, περέκλεισε τὸ τριπλοῦν σύμπλεγμα τοῦ πενθεροῦ του, τοῦ πιστοῦ ὑπηρέτου, καὶ τῆς Ἀγγελικῆς, ἣν οἱ δύο ἐκράτουν. Καὶ ὁ μὲν Βοράτης τὸν ἐφίλησε περιπαθῶς εἰς τὴν κεφαλὴν·

— Μᾶς ἀπεδόθης, υἱέ μου, ἔλεγε. Λοιπὸν ὑπάρχει δικαιοσύνη καὶ ἐπὶ γῆς.

Ὁ δὲ γέρων Νικολὸς ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα, καὶ κάμνων τρίς τὸν σταυρόν του, ἔλεγε μετὰ φωνῆς ἐπιστήμου·

— Μέγας εἶ σὺ, Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου!

Ἡ Ἀγγελικὴ ὅμως ἐκυριεύθη ὑπὸ σπασμοῦ ὀλοφυρμῶν τοσοῦτον σφοδροῦ καὶ τοσοῦτον ἐπιμόνου, ὥστε ἠναγκάσθησαν νὰ τὴν μετακομίσωσιν εἰς τὴν οἰκίαν της, ὅπου ἔπεσε κλινῆρης, καὶ ὑπέστη πολλῶν ἡμερῶν ἀσθένειαν.

Ὅλον δὲ τὸ παρειαρισκόμενον πλῆθος, ἂν καὶ μὴ γνωρίζον τὰς αἰτίαις, ἀνευφήμησεν ὅμως χειροκροτοῦν, διότι, ἂν ἡ ἀγάπη τῶν Κεφαλλήνων πρὸς τὸν δολοφονηθέντα γέροντα ἐκίνησεν εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν τὴν ἀγανάκτησιν αὐτῶν κατὰ τοῦ ὑποτιθεμένου καὶ, ὡς ἐνόμιζον, ἀποδειχθέντος φονέως του, ἀλλὰ τὸν Ῥοδίνην ἡγάπων καὶ ἐτίμων ἐπίσης ὅλοι κοινῶς, καὶ μετὰ μεγίστης χαρᾶς ἤκουον ἤδη ὅτι εἶναι ἀθῶος.

Ὁ δὲ δημόσιος συνήγορος ὠδήγησε τὸν αἰχμάλωτόν του κατ' εὐθείαν εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπου, προειδοποιηθέντες οἱ δικασταί, εἶχον συνέλθει εἰς ἑκτακτον συνεδρίασιν. Λαβὼν δὲ τὸν λόγον,

— Κύριοι δικασταί, εἶπεν, ὁ πάνσοφος Θεὸς εἶναι μόνος ἀλάνθαστος. Μόνου ἐκείνου ὁ ὀρθολογισμὸς διορᾷ πανταχοῦ καὶ πάντοτε τὴν ἀληθειαν· ἡ δὲ ἀνθρώπινη κρίσις εἶναι ἀκροσφαλής. Ἀλλὰ χρέος μας καὶ εἶναι, ὅταν τέλος διὰ τῆς ἀχλὺς τὴν ἀνακαλύπτωμεν, νὰ τὴν διακηρύττωμεν στεντορίως. Ἀνέστειλα, καθ' ὃ ἔχω δικαίωμα, τὴν ἐκτέλεσιν τῆς καταδίκης τοῦ κυρίου Ῥοδίνου, κατ' ἄδειαν τοῦ προέδρου, διότι νέαι περιστάσεις ἀνακαλυφθεῖσαι ἀποδεικνύουσι τὴν δίκην ἀνίσχυρον, καὶ δὲν θέλω, ὡς δὲν θέλετε βεβαίως ἐπίσης, νὰ πέσῃ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν τέκνων ἡμῶν τοῦ ἀθώου τὸ αἶμα.

Μετὰ τὸ προοίμιον δὲ τοῦτο, ὃ ἐκίνησε τοῦ δικαστηρίου τὴν ἐκπληξιν, ἀνέγνω ἐπιστολὴν πρὸς αὐτὸν τοῦ συμβολαιογράφου Τάπα, Ἰταλιστὶ γεγραμμένην, ἧς ἔπεται ἡ μετὰφρασις.

«Κύριε δημόσιε συνήγορε. Ἡ μαρτυρία ἣν ἔδωκα εἰς τὸ δικαστήριον περὶ τοῦ θανάτου τοῦ κόμητος Ναννέτου ἦτο ψευδομαρτυρία. Ἡ διαθήκη τοῦ κόμητος ὑπὲρ τοῦ Ῥοδίνου

ἢ μόνη γνησία. Ἡ ἄλλη ὑπὲρ τοῦ ἀνεψιοῦ του Γερασίμου εἶναι πλαστή. Ἐγὼ τὴν ἔπλασα, συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ Γερασίμου, διότι μ' εἶχεν ὑποσχεθῆ ὅτι θὰ νυμφευθῇ τὴν κόρην μου. Εἰς ἀπόδειξιν, ἃς ἐξετασθῇ τὸ βιβλίον τῆς καταχωρήσεώς μου, ὅπου ἡ διαθήκη αὐτὴ δὲν ἐσημειώθη, ὅτε ὑπάρχει ἡ ὑπογραφή τοῦ κόμητος, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ τάξις. Ὁ Γεράσιμος, ἔχων ἀντικλείδιον τοῦ εἴκου τοῦ θείου του, ἐμβῆκεν εἰς αὐτὸν διὰ νυκτός, ἠπειλῆσε τὸν γέροντα ὅτι θὰ τὸν φονεύσῃ, καὶ τὸν ἐβίασε νὰ τῷ ὑπογράψῃ τὴν ψευδῇ διαθήκην· καὶ ἔπειτα, ἵνα μὴ δυνηθῇ ποτὲ ὁ κόμης νὰ καταμαρτυρήσῃ αὐτοῦ, τὸν ἔπνιξε διὰ τῶν προσκεφαλαίων τῆς κλίνης του. Ἐγκλείω ἐπιστολὴν τοῦ Γερασίμου, ὅπου εἶχε τὴν ἀφροσύνην νὰ μοὶ ἐμπιστευθῇ ἐγγράφως τὴν πράξιν του. Μὴ ζητῆτε ματαίως τὸν φονέα, ἢ, ἂν τὸν ζητήσητε, ἀπέλθετε εἰς τὸ ὑποστατικόν μου εἰς Λιβαθὸν. Ἐκεῖ θὰ εὑρητε τὸ πτώμά του μόνον. Ἐγὼ θὰ προλάβω τὴν θείαν δίκην καὶ τοῦ δημίου τὸν βρόχον. Μετὰ μίαν ὥραν θὰ τὸν φαρμακεύσω διὰ τοῦ εἴνου τῆς τραπέζης μου, καὶ θὰ τῷ συντρίψω τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς σφαίρας τοῦ πυροβόλου μου, διότι ἠπάτησε τὴν θυγατέρα μου, καὶ τὴν ἐθανάτωσε διὰ τῆς προδοσίας του. Ἐκεῖ θὰ εὑρητε καὶ τὴν ἀθλίαν νεκράν· ἀποδώσατέ τη τὰ χριστιανικὰ καθήκοντα. Εἶναι θῦμα ἀθῶον. Ἐμὲ μὴ μὲ ζητεῖτε. Ὅταν λάβητε τὴν ἐπιστολήν μου δὲν θὰ εἶμαι εἰς Κεφαλληνίαν.»

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ὁ εἰσαγγελεὺς παρέδωκε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην μετὰ τῆς ἐν αὐτῇ ἐγκεκλεισμένης εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου, καὶ ὡς μόνον συμπέρασμα καὶ ἐπίλογον προσέθηκε,

— Ζητῶ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ Ροδίνου.

Τὸ δικαστήριον ἀπεσύρθη πρὸς διάσκεψιν, καὶ μετ' ὀλί-

γον ἐπανελθόν, ἀπεφήνατο, ὅτι θεωρεῖ τὸν Ῥοδίνην ἀθῶον καὶ ἀπολύσιμον, ὅτι ὅμως πρέπει νὰ διαμείνη ὑπὸ κράτησιν μέχρις οὗ ζητηθῇ καὶ δοθῇ ὑπὸ τοῦ Ἀρμοστοῦ ἡ ἐπικύρωσις τῆς ἐκτάκτου ταύτης ἀναδικίας.

Συγχρόνως δ' ἡ ἀστυνομία μετέβη εἰς τὴν ἀγροικίαν τοῦ Συμβολαιογράφου εἰς Λιβαθόν. Εἰς τὴν μεγαλητέραν αἴθουσαν εὗρεν ἐστρωμένην ἀκόμη τὴν τράπεζαν, καὶ κεκαλυμμένην ὑπὸ τῶν λειψάνων τοῦ δείπνου, εἰς τὸ ἐν μέρος αὐτῆς εἰς τὸ αἶμά του πλέον τὸ πτώμα τοῦ Γερασίου ἡκρωτηριασμένον, ἀφ' ἐτέρου δὲ τῆς τραπέζης εἰς τὸ ἀνακλιντήριον νεκρὰν τὴν Μαρίναν, ὡς νύμφην ἐστολισμένην, τὰς χεῖρας ἔχουσας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους, καὶ στέφανον ἀνθέων εἰς τὴν κεφαλὴν.

Τὸ δικαστήριον, νομίσαν ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἔπρεπε νὰ λάβῃ πλήρη τὴν ἐφαρμογὴν τῆς, εἰκόασε τὸν Γεράσιμον καὶ τοὺς νεκρὸν, καὶ τὸν κατεδίκασεν ὡς πλαστογράφον καὶ πατραλοίαν. Τὸ πτώμά του ἐπομένως ἐκομίσθη εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, ἐνεβάφη εἰς τὴν ζέουσαν πίσσαν, καὶ ἐκρεμάσθη εἰς τὴν ἀγχόνην, ὅπου διέμεινεν ἐπὶ ἓνα μῆνα, τάλαντευόμενον ὑπὸ τῶν ἀνέμων, φοβερὸν θέαμα διὰ τοῖς κατοίκους τοῦ Ἀργοστολίου, οἵτινες διερχόμενοι ἐμπρὸς του, ἀπεστρέφοντο καὶ ἔκαμνον τὸν σταυρὸν των.

Ἡ δὲ Μαρίνα ἐνεταφιάσθη μετὰ πομπῆς, διότι ἡ περίστασις τῆς αὐτοδηλητηριάσεώς της δὲν ἦτο γνωστή. Ὁλητὴ πόλις συνώδευσε τὴν ἐκφορὰν τῆς νέας καὶ ὠραίας κόρης, καὶ ἔκλαυσε τὸ θῦμα τοῦ κακούργου. Μετὰ τῶν λοιπῶν δὲ τὴν συνώδευσε καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ κόμητος Κανίνου, Λουκία, φοροῦσα ἐνδύματα μελανὰ, ἃ ποτὲ δὲν κατέθεσεν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, διότι ἀπεσύρθη διὰ τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς της εἰς μοναστήριον.

Ὁ περιορισμὸς τοῦ Ῥοδίνου ἦτο πρὸς ἐκπλήρωσιν τύπου ἄλλον ἢ πραγματικῆς, διὰ τοῦτο ἐνηργήθη μετὰ τῆς ἐνδεχομένης ἐπεικείας, καὶ, κατ' ἐκλογὴν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Βοράτου, ὅπου ἡ ἀσθένεια τῆς Ἀγγελικῆς τὸν εἶχεν ὑπὸ ἐκουσίαν καὶ πολὺ αὐστηροτέραν κράτης ἢ ὁ νόμος.

Ἡ ἐπικύρωσις τῆς ἀναδικίας δὲν ἀπῆντησεν οὐδεμίαν δυσκολίαν ἐξ αἰτίας τῶν ἰδιαιτέρων περιστάσεων τῆς δίκης ταύτης, καὶ τῷ διεκοινώθη ἐπισήμως καθ' ἃς ἡμέρας εἶχεν ἀναλάβει καὶ ἡ Ἀγγελικὴ. Ὁ γάμος τῶν ἐπομένως ἐτελέσθη χωρὶς ἀναβολῆς, καὶ ἀμέσως μετὰ ταῦτα ἀμφότεροι μετὰ τοῦ Βοράτου ἐγκατέλιπον διὰ παντὸς τὴν Κεφαλληνίαν, τόπον ἀπαισίων καὶ θλιβερῶν ἐνθυμήσεων δι' αὐτοὺς, καὶ κατόκησαν μίαν τῶν ἐμπορικῶν πόλεων τῆς Εὐρώπης, ὅπου ὁ Ῥοδίνης κατέστη εἰς τῶν ἐπισημοτέρων καὶ γενικῶς τιμωμένων ἐμπόρων.

ΙΒ'.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἐνθυμεῖται ἕκαστος γέροντα ἐπτανήσιον ῥακενδύτην, ὅστις περιεφέρετο εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ στρατόπεδα, φέρων πήραν εἰς τοὺς ὤμους, καὶ εἰς τὰ ῥυπαρά του ἐνδύματα ἔχων προσεῤῥαμμένα ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω πτερὰ πετεινῶν, οὐράς κυνῶν, καὶ ἄλλα ἀλλέκοτα προσαρτήματα, τοῖς παδίοις ἔν' ἡ γέλως. Αὐτὸς ἦτο πανταχοῦ τὸ παίγνιον τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἐκάγχαζον εἰς τὰ ἄσεμνα σχήματά του καὶ τοὺς ἀνοήτους του λόγους, καὶ εἰς ἀνταμοιβὴν τῷ ἔρριπτον τὰ κόκκαλα ἀπὸ τῶν τραπεζῶν των. Ἐνίοτε ἡ παραφοροσύνη του ἐκορυφοῦτο εἰς μανίαν, ὅτε μάλιστα συνέπιπτε νὰ

ἰδῆ αἷμα. Τότε ἄφρονες λέξεις ἐξήρχοντο τοῦ στόματός του.

— Γιά σου, μωρὲ κόντε, ἤκούετο λέγων. Σφίξε, σφίξε καλὰ, νὰ σκάσῃ ὁ πηλαγιόγερος. Κοίταξέ τον! Γουρλώνει τὰ μάτια ὁ πόδερος. Ῥούφηξέ τον ἄμμιὰ τὰ μάτια νὰ μὴ πεταχθοῦν ἀπάνω σου. Αἶ κανάλια! Τὸ ἔσφαξε τὸ ἄσπρο μου περιστέρι! Ἄ μ πέστια! φαρμάκι! τὸ πότισες τὸ γλυκό μου ἀρνί! Πιέ, Γεράσιμε, σ' τὴν ὑγείᾳ τοῦ Διαβόλου! ὁ τζίος σέ τὸ κερνᾷ. Φωτιά κίει τὰ χέρια μου, Γεράσιμε, καὶ τὴν γλῶσσά μου! Νὰ πλύνω τὰ χέρια μου εἰς τὸ αἷμά σου! νὰ ρουφήξω τὰ μυαλά σου νὰ δροσιθῶ.

Τὸ πρόσωπόν του, ὅταν ἐπρόφερε τὰς καταχθονίους αὐτὰς φαντασίας, ἐλάμβανεν ἑκφρασιν θηριώδη. Οἱ ἀγροῖκοι στρατιῶται ὅμως ἐκάγχαζον ἀκούοντές τον, καὶ τὸν παρώξυνον νὰ τὰς ἐπαναλάβῃ, ἂν καὶ ᾔθευρον ὅτι ἅμα ἐξήρχετο τῆς φοβερᾶς ταύτης κρίσεως, ἀπεσύρετο ἐξηγριωμένος, καὶ ἐπὶ ὅλῃ ἡμέρᾳ δὲν ἐφαίνετο πλέον.

Ὁ ἐλεεινὸς οὗτος ἐπαίτης ἦτον ὁ συμβολαιογράφος Τάπας. Μὴ ἔχων τὴν ἀνδρίαν νὰ ὑπομείνῃ εἰς τὴν πατρίδα του τὴν ἀμοιβὴν τῶν πράξεών του, τὸν θάνατον διὰ τῆς ἀγχόνης, κατέφυγε τὴν φρικτὴν ἐκείνην νύκτα τῆς δολοφονίας τοῦ Γερασίου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐλαφρῶς μόνον τὸ ὄνομά του μεταβαλὼν· ἐνταῦθα δὲ, ὑπὸ τῆς ἐριννύος τῆς συνειδήσεώς του οἰστρηλατούμενος, καὶ εἰς τὰς αἵματηρὰς φαντασίας του καὶ εἰς τὴν θλίψιν του διὰ τὴν στέρησιν τῆς θυγατρὸς του ἀποπνίξας τὸ λογικόν του, περιῆλθεν εἰς τὴν οἰκτρὰν ἐκείνην κατάστασιν, ἥτις ἦτο τῆς θείας ἐκδικήσεως τρομερὸν παράδειγμα, καὶ ἐπανάληψις τῆς τιμωρίας τοῦ Κάιν.

Ὅταν δὲ, μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Μεσολογγίου, ὁ Καραΐσκος ἐξεστράτευσεν εἰς τὴν Στερεάν ὅπως ἐκδισήσῃ τὴν

μαρτυρα ταύτην πόλιν, ὁ γέρων Κεφαλλὴν εὕρισκετο με-
ταβῆναι τῶν ὑποζυγίων τοῦ στρατοπέδου, καὶ συνέπεσε νὰ πα-
ρακολουθήσῃ ἀπόσπασμα ριφθὲν ὑπὸ τῆς τύχης τοῦ πολέ-
μου πρὸς τὴν Ἀκαρνανικὴν παραλίαν.

Περὶ τὴν δειλὴν ἦτον, ὅταν, μετὰ μίαν τῶν συνήθων
ἐκδήξεων τῆς μανίας του, ἀποσυρθεὶς παραφόρως τοῦ στρα-
τοπέδου, περιεφέρετο εἰς τὰ ὄρη τυχαίως. Ἀναρρίχθεις δὲ
ταχὺς ὡς αἴλουρος πετρώδη ράχιν ἣτις ὑψοῦτο ἐμπρὸς του,
εὐρέθη εἰς τὸ χεῖλος καθέτου κρημνοῦ, οὗ ἡ βάσις εἰς βάθος
διακασίων ποδῶν ἔτρυξεν ὑπὸ τὴν ἀένανον προσβολὴν τῶν
κυμάτων. Τὸ βλέμμα τοῦ Τάπα ἐξετάθη εἰς τὸ Ἴόνιον πέ-
λαγος, καὶ ἐπὶ τοῦ λαμπρῶς φωτιζομένου ὁρίζοντος τῆς δύ-
σεως εἶδεν ἀντικρὺ του ἰσχυρῶς ἀναφαινομένην τὴν Κεφαλ-
ληνίαν, καὶ ἡ καρδία του ἐσκίρτησεν ὡς μέλλουσα νὰ διαρ-
ράγῃ ὅταν προσέβαλε τὰς ὀψεις τοῦ το γνωστὸν σχῆμα τῶν
κορυφῶν τοῦ Μεγάλου Βουνοῦ.

— Μαρίνα μου, Μαρίνα μου, ἔκραζεν, ἔτρεχα τὸν κό-
σμον νὰ σὲ ζητῶ. Ἐτρεξα τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας, ἔ-
τρεξα τὰς κοιλάδας καὶ τὰ βουνά. Ἐδὼ λοιπὸν ἦσουν, κό-
ρη μου, καὶ μ' ἐπρόσμενες! Μὴ φεύγῃς, ἔρχομαι, ἔρχομαι.

Καὶ ἐν βῆμα προὔχώρησε πρὸς τὸ ὄραμα τῆς καρδίας
του· ἀλλὰ τὸ βῆμα τοῦτο ἦτον ἐπὶ τοῦ βαράθρου, καὶ τὸ
ἀφρίζον κύμα ἔσβυσε καὶ τὰς τύψεις τοῦ συνειδότος του, καὶ
τοὺς πόνους του, καὶ τὴν μνήμην του.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΟΙ ΥΦΑΝΤΑΙ ΤΗΣ ΑΝΣΗΣ^(*)

Α'

Περὶ τὴν δειλὴν θερμῆς ἡμέρας τοῦ ἔτους 1500, νεανίας, λιτὴν ἐργάτου φέρων ἐνδυμασίαν, καὶ μικρὸν δέμα ὡς μόνην σκευὴν ἐκ τῶν ὥμων τοῦ ἐξαρτῶν, ἀπέβη πλοίου ἄρτι συστέλλοντος τὰ ἱστία, εἰς τὴν προκυμαίαν τῆς Βέργης, τότε πρωτεύουσης τῆς Νορβηγίας. Ἡ ἀπὸ τοῦ λιμένος εἰς τὴν πόλιν ἄγουσα ἦτο θορυβώδης καὶ πολυάνθρωπος, διότι ἡ Βέργη ἦτο κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐν τῶν ἐπιστημοτέρων ἐμπορείων τῆς βορείας Εὐρώπης.

Κατ' ἀρχὰς ὁ ξένος ἠκολούθησε τὸν ῥοῦν τῶν πολυσχόλων ἀνθρώπων, ἵππων καὶ ἁμαξῶν. Ἀλλὰ βαθμηδὸν τὸ βῆμά του καθίστατο μᾶλλον ἀδέβαιον, καὶ τὸ βλέμμα του ἐξέφραζε δισταγμόν. Μετ' ὀλίγον δ' ἀπαντήσας πρὸς τὰ δεξιὰ στενωπὸν ἥτις ἀποκλίνουσα τῆς ἐδοῦ, διέσχιζε τοὺς ὑψηλοὺς, τὸν λιμένα περικλείοντας βράχους, εἰσῆλθε μηχανικῶς εἰς αὐτὴν, ὡς ἄνθρωπος εἰς ὃν πᾶσα διεύθυνσις εἶναι ἀδιάφορος, καὶ σύννους ἐβραδυπόρει, ὡς εἰ ἐκ τῆς σκέψεως περιέμενε ν' ἀντλήσῃ ἀπόφασιν περὶ τοῦ περαιτέρω πρακτέου.

(*) Ἡ πρώτη ὕλη ἐν μέρει ἐκ τοῦ Ἑλ Βερθί.

Πρό τινων δὲ στιγμῶν ἐβάδιζε κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, ὅτε ἤκουσε φωνὴν ὀξεῖαν, καὶ εἶδε μεταξὺ τῶν βράχων ὀρμῶσαν, καὶ ἀπὸ κρημνοῦ εἰς κρημνὸν ὡς ὕαιναν ῥιπτομένην, γραίαν μορφῆς δυσειδοῦς, ἧς οἱ βόστροχοι λυτοὶ, καὶ συστρεφόμενοι περὶ τὴν κεφαλὴν της, ἔδιδον αὐτῇ ἔκφρασιν φοβεράν. Ἦν δὲ νεκρική ἡ ὄψις αὐτῆς· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἦσαν τεταμένοι ἀγρίως. Ἐναγωνίως δὲ χειρονομοῦσα, ἐκραύγαζεν ἡ γυνὴ μεγαλοφώνως: Εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τὴν θάλασσαν!

Ἐκπεπληγμένος ὁ νέος, ἐστάθη ἐνώπιον τῆς γραίας ταύτης, ἣν ἐξέλαθεν ὡς φρενοβλαβῆ. Ἀλλὰ στρέψας τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης ὃ ἐδείκνυεν ὁ ξηρὸς δάκτυλός της, εἶδεν ὑπὸ τοῦ πόδας του ὡς ἀνθρωπίνην μορφήν φερομένην ὑπὸ τῶν κυμάτων, καὶ ἀνίστον καὶ τελευταίαν πρὸς αὐτὰ παλαίουσάν πάλιν.

Ἐν τῷ ᾧμα ὁ τολμηρὸς νεανίας, ἄνευ δευτέρας σκέψεως, ἀφῆκε τὸ δέμα του κατὰ γῆς, ἀπεδύθη τὸν μανδύαν του, καὶ ἀπὸ τοῦ βράχου, ἐφ' οὗ ἵστατο, καὶ ὅστις κάθετος κατήρχετο εἰς τὴν θάλασσαν, ἐρρίφθη εἰς αὐτήν, καὶ βυθισθεὶς, ἐγένετο ἄφαντος.

Ἀλλὰ μετὰ μίαν στιγμὴν ἐφάνη ἀναδύς, ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν του ἀποσεύων τὸ ὕδωρ, δι' εὐρώσων βραχιόνων σχίσας τὰ κύματα μέχρι τοῦ πνιγομένου ἀνθρώπου, ἤρπασεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἐνδυμάτων, καὶ διὰ μόνης βοηθούμενος τῆς μιᾶς του χειρὸς, ἔφθασεν εἰς τὴν παραλίαν μετὰ τοῦ φορτίου του· καὶ τότε πρῶτον εἶδεν ὅτι ἦτον αὐτὸ νέα κόρη, ἥτις ἐρρίφθη σχεδὸν ἡμιθανὴς εἰς τὸ ἔδαφος.

Ἐδὼ ἡ γραία τὴν περιέμενεν, ἐξακολουθοῦσα καθ' ὅλον τὸ διάστημα νὰ τρέχῃ ἄνω καὶ κάτω ὡς λέαινα ἐντὸς τοῦ

κλωβοῦ της, νὰ ἐκτείνῃ τοὺς βραχίονας πρὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ νὰ ὠρύηται ἀνάρθρους κραυγὰς.

Ὅταν δὲ τὴν εἶδε σωθεῖσαν, τὴν περιέβαλεν εἰς τὰς ἀγκυλας της, ἔκλαιε καὶ ἐγέλα, ἐπήδα περὶ αὐτὴν, καὶ ἔγρυζε σχεδὸν ὡς κυνάριον παραφερόμενον ὑπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ τὴν ἐκάλει ὀνομαστί:

— Ἐλγα, ἐξύπνα Ἐλγα, ἀνοιξον τοὺς ὀφθαλμούς σου, γλυκὺ πτηνόν μου. Ἐγὼ εἶμαι, ἡ Γρουμβρίγη εἶμαι, εἶμαι ἡ μάμμη σου. Ἀνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ γνῶρισέ με. Ἀνοιξε νὰ χεῖλη καὶ ὀμίλησέ με.

Καὶ πάλιν ἔκλαιε καὶ ἐγέλα, κυμαινομένη μεταξὺ παραφόρου χαρᾶς, καὶ μεταξὺ ἀπαραμυθίου ἀπελπισίας. Ὅταν δὲ ἡ νέα Ἐλγα ἠνέωξε τῶνόντι τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐκτείνασα πρὸς αὐτὴν τὴν χεῖρα,

Μάμμη! εἶπεν ἀσθενῶς ψιθυρίζουσα, τότε ἡ γαῖρα ἐξέπεμψε μεγάλην φωνὴν, καὶ ἔπεσε πρηνὴς κατὰ γῆς, ὡς ἂν ὅλαι της αἱ δυνάμεις, εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν ταθεῖται μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, εἶχον ἐξαίφνης λυθῇ, ὡς ἂν τὸ συνεχὸν αὐτὰς ἐλατήριον εἶχεν ἐνδώσει διὰ μιᾶς ὑπὸ τὴν ἰσχυράν της συγκίνησιν.

Ἡ δὲ Ἐλγα, ἅμα συνελθοῦσα, ἔλαβε τὴν ἀδρανῆ της μάμμης της χεῖρα καὶ τὴν ἐφίλησε, καὶ, πρὶν ἐγερθῇ, ἀνακαθήσασα εἰς τὰ γόνατα, ἀπέτεινεν ἐγκάρδιον προσευχὴν πρὸς τὸν Θεόν, τὸν πέμψαντα αὐτῇ τὴν ἀνέλπιστον σωτηρίαν.

Εἰς τὴν θέσιν δὲ ταύτην ἦτον ἀνεκφράστως ὡραία, καὶ ὀνέας, τινὰ βήματα μακρὰν της ἰστάμενος, τὴν ἐθεώρει πλήρης ἐκστάσεως. Ὅταν τὰ μακρὰ χρυσᾶ βλέφαρά της ἐκάλυπτον τοὺς γλαυκοὺς ὀφθαλμούς της, προσηλουμένους εὐλαβῶς εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐσκίαζον τὰς παρειάς της λευκοτέρας χιόνος, ἔταν, τὰς χεῖρας σταυροῦσα, ἀνύψου εὐγνώμονα

τὴν καρδίαν τῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν, εἰς τὴν φαντασίαν του, ἰσχυρῶς πεπληγμένην ἐκ τοῦ ἀπροσδοκῆτου συμβάντος, ἐφαίνετο ὡς καθαρὸς ἄγγελος συνομιλῶν μετὰ τῶν ἀδελφῶν του, ἡ δὲ γραία, ἥτις πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῆς ἔκειτο, καὶ τὴν περιέβαλλε διὰ τῶν βραχιόνων καὶ διὰ τοῦ βλέμματος, ὡς τις τῶν μυθικῶν ἐκείνων δρακόντων, οἵτινες συνεσπειρωμένοι περὶ θησαυρὸν, τὸν φυλάττουσι ζηλοτύπως.

Πρώτη ἀνεπήδησεν ἡ πρεσβύτις.

— Αἶ! νὰ ἰδῶμεν, εἶπε μετὰ φωνῆς τραχείας, οὐδὲν διατηρούσης ἐκ τῆς πρώτης τῆς ταραχῆς· νὰ ἰδῶμεν πότε τέλος πάντων θὰ μάθης νὰ περιπατῆς. Πρέπει ἴσως νὰ σὲ φέρω εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ὡς βρέφος εἰς τὰ σπάργανα; Ἀρκετὸν βάρος μὲ δίδουν τὰ γεροντικὰ κόκκαλά μου.

Μὴ ὀργίζεσαι, μάμμη, εἶπεν ἐγειρομένη ἡ Ἑλγα· ἐν ὥραϊον ὅστρακον εἶδα εἰς τὴν ἄκρην τοῦ βράχου, καὶ ἐκυψά νὰ τὸ λάβω· ὁ βράχος ὁμῶς ἦτον ὑγρὸς καὶ ὠλίσθητα. Κατ' εὐτυχίαν εὐρέθη ὁ ἀγαθὸς οὗτος κύριος καὶ μ' ἔσωσε διὰ κινδύνου τῆς ζωῆς του.

— Ὁ Κύριος οὗτος, εἶπεν ἡ καλέτασα ἑαυτὴν Γρουμβρίγην, ἔπρεπε νὰ σ' ἀφήσῃ νὰ μάθης νὰ ὀψαρεύῃς κοχλίδια, ὅταν σὲ φωνάζω νὰ ἔλθῃς πλησιον μου. Ἐμπρός! Ἄς ὑπάγωμεν! εἰς τὴν κατάστασιν ὅπου εἶσαι, ἔμοιάζεις ἡ ἰδία κοχλίδιον. Ἡ θάλασσα ῥέει ποταμηδὸν ἀπ' ἐπάνω σου. Ἄλλο δὲν ἔμεινε τώρα, εἰμὴ ν' ἀσθενήσῃς καὶ ν' ἀποθάνῃς, καὶ νὰ χωμεν καὶ αὐτὰ τὰ τρεχάματα. Περιπάτει.

Ἄλλὰ τὴν διαταγὴν ταύτην εὐκολώτερον ἦτον εἰς τὴν γραίαν νὰ τὴν δώσῃ παρὰ εἰς τὴν ἐγγόνην τῆς νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ. Ὑπὸ τοῦ φόβου, ὑπὸ τοῦ ἀγῶνος, ὑπὸ τῆς συγκινήσεως, ἐκλονεῖτο ὅλη ὡς κάλαμος, καὶ δὲν ἠδύνατο βῆμα νὰ προχωρήσῃ· ἡ Γρουμβρίγη ἦλθε τότε εἰς βοήθειάν τῆς,

καὶ τῇ ἔδωκε τὸν βραχίονα, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς οἱ πόδες ἔτρεμον καὶ ἐπρόδιδον ὀλιγωτέραν ἀδιαφορίαν παρ' ὅσῃν ἤθελον λόγοι της ν' ἀποδείξωσιν.

Ἡ Ἑλγα ἔκλινε τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν ὦμον τῆς γραίας, καὶ αὐτῆς τὰ γόνατα ἐκάμπτοντο πρὸς τὴν γῆν ὑπὸ τὸ πρόσθετον τοῦτο βάρος.

Τότε ὁ νεανίας, ὅστις μακρόθεν ἰστάμενος, εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀναποσπάστως προσηλωμένους ἐπὶ τῆς κόρης, ἐπλησίασε. Καί τοι δὲ δυσαρεστούμενος κατὰ τῆς γραίας διὰ τὸν ἀπότομον τρόπον καθ' ὃν ὠμίλησε πρὸς τὴν χαρίεσσαν κόρην, ἠρώτησεν ὅμως ἀμφοτέρας ἂν τολμᾷ νὰ ταῖς προσφέρῃ τὴν βοήθειάν του.

Ἡ Γρουμβρίγη, χωρὶς ν' ἀποκριθῇ, ἔλαβεν ἀποτόμως καὶ διὰ σπασμωδικῆς κινήσεως τὸν βραχίονά του, ἡ δὲ Ἑλγα δειλῶς ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ ἄλλου τὴν κρινόλευκον χεῖρά της, ἥς ἡ ἐπαφὴ τὸν κατέστησεν εὐδαιμονέστατον.

Ὁδηγὸς τῆς πορείας ἐγένετο ἡ γραία, ἥς ὅλα τὰ κινήματα ἤλεγχον ἐξακολουθοῦντα ἀκόμη τὸν νευρικὸν ἐρεθισμόν τῆς προλαβούσης σκηνηῆς· δι' ἀπωκισμένων δὲ ἑδῶν καὶ διὰ σκοτεινῶν παρόδων ἔφθασεν εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως ἐμπρὸς παλαιᾶς οἰκίας μετρίας τὸ μέγεθος, καὶ ἐμπρὸς τῆς θύρας αὐτῆς ἀφῆκε τὸν βραχίονα τοῦ ξένου ἐπίσης ἀποτόμως ὡς τὸν εἶχε λάβει. Μετ' αὐτὴν δ' ἀφῆκε καὶ ἡ Ἑλγα τὸν ἄλλον.

Βλέπουσα δὲ τὸν νέον χαιρετῶντα καὶ ἐτοιμαζόμενον ν' ἀπέλθῃ χωρὶς ἡ μάμμη της νὰ τῷ ἀποτείνῃ τὸν λόγον,

— Δὲν θέλει ὁ κύριος ν' ἀναπαυθῇ μίαν στιγμὴν; τῷ εἶπε διστάζουσα.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, πρέπει νὰ ὑπάγω, ἀπεκρίθη αὐτὸς μετὰ φωνῆς καὶ βλέμματος ἀπευθυνομένου πρὸς τὴν γραίαν, ὡς ἂν ἔλεγε,

[ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΡΑΓΚΑΒΗ—Τόμ. Ι'.]

— Πῶς νὰ δεχθῶ, χωρὶς αὐτὴ ἡ στρίγλα νὰ μ' εἰπῇ τίποτε;

— Τί λόγος εἶν' αὐτός; ἀνέκραξεν ἡ Γρουμβρίγη μετὰ τῆς συνήθους δυσαρέστου καὶ ὀξείας φωνῆς της. Δὲν θὰ ὑπάγῃς, ἐλπίζω, νὰ περιφέρῃσαι ὡς βάτραχος, ὅλος ἐβρεγμένος, εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Βέργης· οὔτε θ' ἀναχωρήσῃς ἀπὸ τῆς θύρας μου, ὡς ἂν σ' ἐδιώξαμεν, χωρὶς νὰ θερμανθῇς εἰς τὴν ἐστίαν μας.

Αἱ λέξεις αὗται πολὺ εὐγενεῖς καὶ χαρίεσσαι δὲν ἦσαν βεβαίως, ἦσαν ὅμως πάντοτε πρόσκλησις, καὶ ὁ νέος τοσαύτην ἡσθάνθη ἐπιθυμίαν νὰ παρατείνῃ τὴν διαμονὴν του πλησίον τῆς Ἑλγας, ὥστε τὴν ἐδέχθη προθύμως, καὶ εἰσῆλθε μετὰ τῶν δύο γυναικῶν εἰς πρόσγαιον αἴθουσαν, ἧς λαμπρὸν πῦρ ἐθέρμαινε τὴν ἐστίαν.

Ἡ γράϊα δ' ἐν τῷ ἅμα, ἀνοίξασα κιβώτιον εἰς μίαν κείμενον τῶν γωνιῶν τῆς αἰθούσης, ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ ὀλόκληρον ἐργάτου ἐνδυμασίαν.

— Ἴδοῦ, εἶπεν εἰς τὸν ξένον, νὰ ἐνδυθῇς, ὡς νὰ στεγνώσουν τὰ ἐνδύματά σου εἰς τὴν φωτίαν. Ὑπαγε καὶ σὺ Ἑλγαν' ἀλλάξῃς.

Αἱ δύο γυναῖκες ἐξῆλθον ὁμοῦ, ὁ δὲ νεανίας ἔσπευσε ν' ἀπαλλαγῇ τῶν διαβρόχων του ἐνδυμάτων, καὶ κρεμάσας αὐτὰ ὑπὲρ καπνοῦ, ἐκάθησεν ἐν τῇ νέᾳ του στολῇ παρὰ τὴν ἐστίαν, ἡδονικῶς θερμαινόμενος, καὶ ἀναλογιζόμενος τὴν παράδοξον τύχην, ἣτις τόσον ἀνελπίστως τῷ ἐπρομήθευσε γνωριμίας καὶ στέγην, ἐνθυμούμενος ὅμως συγχρόνως ὅτι ἡ παροῦσά του εὐτυχία ἤθελε διαρκέσει μόνον στιγμᾶς, καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα ἤθελε πάλιν μείνει ἐγκαταλελειμμένος εἰς ἀμηχανίαν.

Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα διελογεῖτο, εἰσῆλθε πάλιν ἡ Γρουμβρίγη,

ἔφερεν ἔμπρός του τράπεζαν καὶ τὴν ἔσρωσε. Κατόπιν δ' εἰσ-
ῆλθε καὶ ἡ Ἑλγα, ἀλλάξασα τὰ ἐβρεγμένα φορέματα, καὶ
ἐνδεδυμένη μετὰ πολλῆς χάριτος. Ἐκράτει δ' εἰς χεῖράς της,
καὶ ἀπέθεσεν εἰς τὴν τράπεζαν, μέγαν λέβητα ζέοντος ζύ-
θου μετ' ἄρωμάτων.

— Δὸς εἰς τὸν κύριον αὐτὸν ἐν ποτήριον νὰ θερμανθῇ ἡ
καρδία του, εἶπεν ἡ γράια εἰς τὴν Ἑλγαν, νὰ λησμονήσῃ
πόσον δυσaréστως ἐλούσθη πρὸς χάριν σου. Πίε καὶ σὺ, νὰ
ἔλθῃ ἡ ὄψις σου εἰς τὸν τόπον της, νὰ μὴ ἔχωμεν φροντίδας
καὶ ἀσθενείας.

Τοῦ ζύθου τῷ ὄντι ἀνάγκην δὲν εἶχεν ἡ καρδία τοῦ νέου
ἵνα θερμανθῇ, διότι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔκαιεν ὅλη καὶ ἔ-
παλλεν.

Ἐφρόνει δ' αὐτὸς ὅτι οὔτε ἡ Ἑλγα ἐπερίμενε τὸ θερμὸν
ποτὸν ἵνα τῇ ἐπαναφέρῃ τὴν ὄψιν της, διότι ἀφ' οὗτου ἐπέ-
στρεψε καὶ συνῆλθεν ἀπὸ τοῦ κινδύνου καὶ ἐνεδύθη τὰ νέα
ἐνδύματα, αἱ δύο παρειαί της ἔθαλλον ὡς δύο ῥόδα μαΐου,
καὶ τὸ κάλλος της ἦτον εἰς τὴν φαντασίαν του ἤδη τόσον
ἀνώτερον τοῦ προτέρου, ὅσον ἑαρινὴ αὐγὴ εἶναι ὠραιότερα
φθινοπωρινῆς ἑσπέρας.

Ὅταν δὲ προέχει καὶ τῷ προσέφερε τὸ ἀφρίζον ποτὸν,
πρὸς τὴν Ἥβην μὲν δὲν τὴν παρέβαλλεν ὁ νέος ὁδοιπόρος,
ὡς εὐλόγως ἠδύνατο, διότι περὶ τῆς Ἥβης οὐδὲν οὐδέποτε
ἤκουσεν· ἀλλὰ λαμβάνων τὸ ποτήριον ἀπὸ τῶν χειρῶν της,
ἔλαβε μετ' αὐτοῦ ὡς ἐξ ἀπροσεξίας καὶ τοὺς μικροὺς της
δακτύλους, καὶ ἦτο προθυμώτερος νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς τὰ
χείλη του ἢ τὸν εὐωδιάζοντα ζύθον, ἂν ἡ νέα δὲν ἀπέσυρεν
ἐρυθριῶσα τὴν χεῖρα.

— Εἰς ὑγείαν σου, ξένε, εἶπεν ἡ Γρουμβρίγη προπίνουσα.
Εἶται νέος ἄξιος καὶ γενναῖος. Ἐλπίζω ὅτι δὲν διῆλθες δι' ἐ-

σχάτην φοράν τῆς θύρας μου τὸ κατώφλιον. Ποῦ κατοικεῖς; ποῦ ἔχεις νὰ διευθυνθῇς ἀπ' ἐδῶ;

Ἡ ἐρώτησις αὕτη ἐπανήγαγε τὸν νέον εἰς σειρὰν ἰδεῶν ἀφ' ἧς εἶχεν ἐντελῶς μακρυνθῇ.

— Ποῦ κατοικῶ; εἶπε, ποῦ ἔχω νὰ διευθυνθῶ; . . .

Καὶ ἀφ' οὗ ἐσιώπησεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν, συστέλλων τὰς ὀφρῦς,

— Τὸ ἀληθές, ἐπρόσθεσεν, εἶναι ὅτι δὲν ἤξεύρω.

— Πῶς δὲν ἤξεύρεις; ἠρώτησεν ἡ γραία ἐκπληττομένη.

— Εἶμαι ξένος, ἀπέβην τοῦ πλοίου τὴν στιγμὴν καθ' ἣν μὲ εἶδατε, καὶ δὲν γνωρίζω κανένα εἰς τὴν πόλιν ταύτην.

— Δὲν ἔχεις σύστασιν εἰς κανένα;

— Σύστασιν; εἰς κανένα δὲν ἔχω. Εἶμαι ὑφαντῆς, καὶ προστάτην δὲν ἔχω. Ἐμαθὼν ὅτι ὅστις θέλει νὰ προέλθῃ εἰς τὴν τέχνην, πρέπει νὰ ᾔναι μέλος τῆς Ἀνσης, καὶ ἐρχομαι νὰ καταταχθῶ εἰς τὴν Ἀνσιν.

— Νὰ καταταχθῇς εἰς τὴν Ἀνσιν! ἀνεκάγχασεν ἡ γραία. Μετ' ὀλίγων ἐφοδίων ἐξῆλθες, φίλτατε, ν' ἀλιεύσης χρυσὰ ὀψάρια! Ἡ θύρα τῆς Ἀνσης δὲν ἀνοίγεται εἰς ὅντινα μόνον τὴν κρούσῃ. Χρειάζονται κόποι καὶ προστασίαι· χρειάζεται ἰσχυρὸς ἀνάδοχος, ὅστις νὰ δώτῃ τῆς Ἀνσης τὸ βάπτισμα. Πόθεν εἶσαι;

— Ἐκ τῆς Λεύδης τῶν Κάτω Χωρῶν.

— Ἄ! τῷ ὄντι ἐκ τῆς Λεύδης! Καὶ τ' ὄνομά σου, ἂν θέλῃς νὰ τὸ εἰπῇς;

— Ὅσκαρ ὀνομάζομαι.

— Ὅσκαρ τί;

— Σύβερν.

— Ἄ! Σύβερν! Ὅσκαρ Σύβερν. Καὶ ἡ ἡλικία σου, εἰπέ

μοι τὴν ἡλικίαν σου, ἀνέκραξεν ἡ πρεσβύτις βιαίως ἀναπη-
δῶσα.

— Δεκαεννέα ἐτῶν, ἀπεκρίθη ὁ Ὄσκαρ βλέπων αὐτὴν
μετ' ἐκπλήξεως.

— Καὶ εἶσαι καλὸς ὑφαντής;

— Ἀναλαμβάνω νὰ συγκριθῶ πρὸς τοὺς ἀρίστους ἐργο-
στασιάρχας.

— Ὄσκαρ Σύβερν, ἀνεφώνησεν ἡ Γρουμβρίγη, ἐκτείνουσα
πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα· ὁ οἶκός μου εἶναι οἶκός σου τοῦ λοι-
ποῦ. Ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀνάδοχός σου, καὶ σ' ὑπόσχομαι ὅτι ἡ
Ἄνση θὰ σὲ δεχθῇ.

— Ἀλλὰ, κυρία . . . τοσαύτην ἐνόχλησιν, . . . ὑπετραύ-
λισεν ὁ νέος, στερούμενος λόγων ὑπὸ χαρᾶς ὅτι προσεκαλεῖ-
το νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην, ἥτις εἰς αὐτὸν ἐ-
φαίνετο τότε προτιμότερα τοῦ παραδείσου.

— Μὴ μὲ πονοκεφαλῆς μὲ τὰς ἐνοχλήσεις. Αὐτὴ εἶναι,
σοὶ λέγω, ἡ κατοικία σου. Ὑπάγε, ἔλγα, ἐτοίμασόν τω
τὸ πράσινον δωμάτιον. Καὶ σὺ κάθησον ἐδῶ καὶ ἄκουε.

Β'.

— Νομίζεις, ἐξηκολούθησεν ἀφ' οὗ ἔμεινε μετ' αὐτοῦ μό-
νη, νομίζεις ὅτι μοὶ ὀφείλεις εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν φιλοξε-
νίαν μου; Ἐγὼ σοὶ μένω ἑκατονταπλασίως χρεώστις, διότι
τὴν δέχεσαι, καὶ ἔχεις, ἂν θέλῃς, πῶς δι' αὐτὴν πλουσίως νὰ
μ' ἀνταμείψῃς.

«Κατάγεσαι ἐκ Λεύδης; Καὶ ἐγὼ κατάγομαι ἐκ Λεύδης.
Εἶσαι ὁ Ὄσκαρ Σύβερν; εἶσαι υἱὸς τοῦ Ῥοδόλφου Σύβερν.
Ἐγνώριζον τὸν πατέρα σου· ἦτον εἷς τῶν πλουσιωτέρων καὶ
εἷς τῶν ἐντιμωτέρων ἐμπόρων, εἷς τῶν ἐπιστημοτέρων δη-

μοτικῶν ἀρχόντων, ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος, καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον νομιζόμενος ὁ εὐτυχέστερος τῶν ἀνθρώπων.

«Ἐγνώριζον καὶ τὸν οἶκόν του. Ἦτο μέγας καὶ εὐπρεπής, ὑψηλὸς καὶ ὡραῖος, φθονητὴ κατοικία ἀνέσεως.

«Ἀλλ' ὁ πατήρ σου ἀπηγχονίσθη ὡς ἄτιμος, καὶ ἡ οὐσία του διηρπάγη, καὶ ὁ οἶκός του κατεδαφίσθη ἐκ θεμελίων.

«Τὸν πατέρα σου εἰς τὴν ἀγχόνην ἐγὼ τὸν ἔφερα, τὸν οἶκόν του ἐγὼ τὸν κατέστρεψα. Ἐγὼ ἐρράδιούργησα νὰ συκοφαντηθῇ ὡς ὑπεξαιρέσας ἔγγραφα ἐκ τῶν ἀρχείων, ὡς προδόσας τὰ συμφέροντα τῆς πόλεως ἣς προϊστάτο. Τὰ φαινόμενα ἦσαν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἐγὼ, ἥτις ἐγνώριζον καὶ ἡδυνάμην ν' ἀποδείξω τὴν ἀθωότητά του, ἐσιώπησα.

«Τυφλὸν δικαστήριον τὸν κατηδάσκει, καὶ τυφλοτέρα τοῦ ὄχλου ὀργὴ κατηδάσκει τὸν οἶκόν του, ἐδήμευσε καὶ διήρ-
 πασε τὴν περιουσίαν του.

Ὁ Ὀσκάρ εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἀνεπήδησε, καὶ προσήλωσε φρίκης βλέμμα εἰς τὴν γυναῖκα ταύτην, ἥτις τῷ ἐφαίνετο ὡς τις χαιρέκακος ἔμπουσα.

— Καὶ μοὶ τὸ λέγεις; ἀνέκραξεν· εἰς ἐμέ δὲν συστέλλεσαι, δὲν φοβεῖσαι νὰ εἰπῇς τὴν ἀποτρόπαιον ταύτην διήγησιν! Ἄφες με νὰ φύγω χωρὶς νὰ στρέψω κἂν ὀπίσω τὴν κεφαλὴν, καὶ εὖχου νὰ λησμονήσω ὅ,τι μοὶ εἶπες.

Ἀλλ' ἡ γραία ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ βραχίονός του τοὺς ὀστεώδεις δακτύλους της.

— Μὴ φεύγης, τῷ εἶπε, καὶ κατὰστειλον τὴν κατάραν ἥτις κρέματα· εἰς τὰ χεῖλη σου. Ἀκουσὸν με ὡς τέλους, καὶ τότε ρίψον αὐτὴν εἰς τὴν πολιὰν κεφαλὴν μου, ἥ κρίνε ἂν δὲν σ' ἔστειλεν ἡ πρόνοια διὰ νὰ μοὶ δώσης, πρὶν ἀποθάνω, τὴν συγχώρησιν ἣν ἐπικαλοῦμαι.

Ἡ πατρικὴ σου οἰκία κατηδαφίσθη λοιπόν. Ἀλλ' ὅταν

δέεπρεπε μία τῶν ὠραιότερων τῆς Λεύδης, κατόπτριζομένη ἐς τὸ στιλπνὸν ὕδωρ τῆς μεγάλης διόρυγος ἣτις σχίζει τὴν πόλιν, διηρχόμενῃ συνεχῶς ἐμπρὸς αὐτῆς μετὰ τῆς Μαργαρίτας μου, μετὰ τῆς ὠραίας μου Μαργαρίτας, μετὰ τῆς δυστυχοῦς ἀποθανούσης μου θυγατρὸς.

«ὦ! ἡ Μαργαρίτα μου ἦτον ἡ ἀγαλλίασις, ὁ σκοπὸς, τὸ ἐντρύφημα τῆς ζωῆς μου· ἦτον ἡ ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου·

«Ἐκ δύο μερῶν σύγκειται ἡ καρδία μου· τὸ ἐν ἐπλάσαν οἱ ἄγγελοι, τὸ ἄλλο οἱ δαίμονες. Τὸ πρῶτον ἦτον ὅλον πληρὲς ἀγάπης, πληρὲς λατρείας πρὸς τὴν κόρην μου, καὶ ὅταν ἐκείνη ἐτάφη, συναπέθανε καὶ ἐκεῖνο μαζὶ της.

«Συνεχῶς λοιπὸν διηρχόμενῃ μετὰ τῆς Μαργαρίτας ἐμπρὸς τῆς πατρικῆς σου οἰκίας, καὶ σχεδὸν πάντοτε ὅταν διηρχόμεθα, ἴστατο παρὰ τὴν θύραν νέος εὐπρεπής, πλουσίως ἐνδεδυμένος, καὶ μᾶς ἐχαίρετα φιλοφρονέστατα.

«Μετ' ὀλίγον εὗρεν ἀφορμὴν τινα νὰ συνδέσῃ μεθ' ἡμῶν γνωριμίαν. Ἐπειτα ἤρχισε νὰ μᾶς συνοδεύῃ εἰς τοὺς περιπάτους, ἔπειτα νὰ μᾶς ἐπισκέπτηται συνεχῶς καὶ πάντοτε συνεχέστερον, καὶ τέλος κατήντησεν ἀνεξάλειπτος ἀπὸ τῆς οἰκίας μου. Τὴν Μαργαρίταν μου ὠνόμαζεν ἀναφανδὸν μνηστήν του, καὶ τῇ ἔδωκε καὶ ἔλαβε παρ' αὐτῆς λόγον αἰωνίας ἀγάπης.

«Ἐν ἔτος διήρκεσεν ἡ εὐδαιμονία τῆς θυγατρὸς μου. Μετὰ τοῦτο δ' ὁ μνηστήρ της, ὁ Ῥοδόλφος Σύβερν, ἀπεδήμησε διὰ συμφέροντα τῆς οἰκίας του, δι' ὑποθέσεις ἃς ἔπρεπε νὰ ρυθμίσῃ, ὡς εἶπε, πρὸ τοῦ γάμου των. Ἀπῆλθε λοιπὸν, καὶ ἐπὶ ἐν ἔτος δὲν ἐφάνη πλέον, ἐφ' ὅλον δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἡ κόρη μου ἐθρήνει σιωπηλῶς.

«Τέλος μίαν ἐσπέραν διηρχόμεθα παρὰ τὴν διόρυγα, ἐμπρὸς τῆς ὠραίας πατρικῆς σου οἰκίας, καὶ εἶδομεν αὐτῆς ὅλα

τὰ παράθυρα ἐρτασίμως ἀνοικτὰ, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξεχεῖτο φῶς λάβρον καὶ ἡχηρὰ μουσικῆς συμφωνίας.

«— Τί τοῦτο; ἠρώτησά τινος τοῦ περιχαίνοντος ὄχλου.

«— Δὲν ἠξεύρεις; ἀπεκρίθησαν· ὁ πλούσιος Ῥοδόλφος Σύβερν νυμφεύεται τοῦ δημάρχου τὴν κόρην.

«Τὸ ὄνομα τοῦτο ἤχησεν ὡς βροντὴ εἰς τὴν ἀκοήν μου, ὡς κεραυνὸς εἰς τὴν καρδίαν τῆς κόρης μου. Ὡς ὑπὸ ὄψεως τρωθεῖσα ἀνεσκίρτησε, καὶ ὥρμησε πρὸς τὴν διόρυγα, ὅπου θὰ ἐρρίπτετο, ἂν παρὰ τὸ χεῖλος αὐτῆς δὲν ἔπιπτε λειποθυμημένη εἰς τὰς ἀγκάλας μου.

«Ἄπνουν τὴν ἔφερα εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ τὴν ἐρρίψα ἐπὶ τῆς κλίνης της. Ὅλοι οἱ δαίμονες ἐκυρίευσαν τὴν καρδίαν μου. Τὴν νύκτα ὅλην περιεφερόμενη ὡς φρενητιῶσα εἰς τὸν κοιτῶνά μου, τὴν ἐξ αὐγῆς εἰσελθοῦσα εἰς τῆς θυγατρὸς μου,

«— Μαργαρίτα, τῇ εἶπον, ἐγέρθητι, φανοῦ ἀνδρεία. Ὁ Ῥάλφος Τρουϊτβούδ ἠξεύρεις ὅτι σὲ ἀγαπᾷ. Εἶναι πτωχὸς, ἀλλ' εἶναι καρδία ἀγαθὴ καὶ πιστὴ. Πρέπει νὰ τὸν νυμφευθῇς.

«Ἡ δυστυχὴς ἐξερράγη εἰς δάκρυα, καὶ ῥιφθεῖσα κάτω τῆς κλίνης της, ἐφίλει τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου.

«— Φόνευσόν με, μήτηρ, φόνευσόν με, ἐφώναζεν.

«— Ἀνοησίαι παιδαριώδεις, ἀνέκραξα! Δὲν θὰ σὲ φονεύσω· δὲν θέλω ὅμως νὰ γίνωμεν τῆς πόλεως ἡ χλεύη καὶ ὁ περίγελως, δὲν θέλω νὰ μᾶς περιφρονῇ ὁ αὐθάδης. Πρέπει νὰ τῷ δεῖξωμεν ὅτι ἡμεῖς τὸν περιφρονοῦμεν, ὅτι ἂν μᾶς ἐγκατέλιπε, δὲν εἴμεθα ἐγκαταλελειμμένοι. Θὰ νυμφευθῇς τὸν Ῥάλφον· τὸ θέλω!

«Ἡ Μαργαρίτα μου ἦτον ὡς ἀρνίον ἡμερον· ἡ θέλησίς της, ὅταν ὠμίλουν, ἦτον ὡς κηρίον εὐπλαστον· καὶ τότε δὲν ὠμίλουν, τότε ἐφρύαττον, τότε ἠπεῖλουν, τότε διέτατ-

τὴν. Ἡ δυστυχὴς ἔκλινε τὴν κεφαλὴν σιωπῶσα, καὶ, πρὶν λήξῃ ἡ ἐβδομάς, εἶχε νυμφευθῇ τὸν Ῥάλφον Τρουϊτβούδ.

« Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου τῆς τὸ μειδίαμα εἶχεν ἀποθωθῇ εἰς τὰ χεῖλη τῆς, ἡ ὠχρότης εἰς τὰς παρειάς τῆς. Οἱ ὀφθαλμοί τῆς δὲν ἔκλαιον, ἀλλ' ἦσαν ἐρυθροὶ πάντοτε. Πολλάκις ἔβλεπε χωρὶς νὰ βλέπῃ, ἤκουε χωρὶς ν' ἀκούῃ, καὶ ὅταν ἐπεριπάτει, ἐφαίνετο νεκρὰ μᾶλλον ἢ ζῶσα.

« Ὁ σύζυγός τῆς τὴν ἡγάπα περιπαθῶς· ἀφιέρωσεν ὅλην τοῦ τὴν ζωὴν εἰς τὴν θεραπείαν τῆς· ἐγκατέλιπεν ὅλα τοῦ τὰ συμφέροντα διὰ νὰ τὴν ἐπιμελῇται. Ἀλλ' αἱ φροντίδες τοῦ ἀπέβησαν μάταιαι ὅλαι, καὶ βαρεῖα μελαγχολία τὸν κατελάμβανεν ὅσω ἔβλεπεν αὐτὰς ἀτελεσφορήτους.

« Μίαν ἡμέραν ὁ Ῥάλφος, ἐκ τοῦ περιπάτου ὅπου τὴν εἶχε πείσει νὰ τὸν συνοδεύσῃ, τὴν ἔφερε σχεδὸν ἡμιθανῇ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ καθίσας αὐτὴν εἰς τὴν κλίνην τῆς, ἔμεινεν ὅλην τὴν νύκτα πλησίον τῆς κλίνης. Τὴν δ' ἐπαύριον ἐξῆλθεν ἀπὸ πρωΐας, καὶ τὴν ἐσπέραν ἀλειψὲς εὖρον τὸ σῶμά τοῦ εἰς τῆς πόλεως τὴν διόρυγα ἐμπρὸς τῆς πατρικῆς σου οἰκίας. Εἰς τὸ γραφεῖόν τοῦ δὲ εὗρομεν ἐπιστολὴν λέγουσαν· « Ἀποθνήσκω· περιττὸν νὰ εἰπῶ τὴν αἰτίαν εἰς τὴν ἀγαπητὴν Μαργαρίταν. Ἡ ὑπαρξίς μου θὰ παύσῃ νὰ πιέζῃ τὴν ὑπαρξίν τῆς. Ἀποθήσκω, καὶ πάντοτε τὴν λατρεύω.

« Μετὰ ταῦτα ἔμαθον ὅτι εἰς τὸν περίπατον ἐκεῖνον ἡ Μαργαρίτα εἶχεν ἀπαντήσῃ, κατὰ πρώτην φορὰν ἀφ' οὗ τὴν ἐγκατέλιπε, τὸν Ῥοδόλφον μετὰ τῆς γυναικός τοῦ.

« Ἡ κόρη μου ἀπὸ τῆς σιγμῆς ἐκείνης δὲν ἀνέκυψε πλέον. Μετ' οὐ πολὺ ἐξέπνευσε, δοῦσα πρῶϊμον ὑπαρξιν εἰς τὴν Ἑλγαν.

« Ἐξέπνευσεν ἐκείνη, ἥτις ἦτον ἡ μόνη ἀγάπη, ἡ μόνη παρηγορία μου εἰς τὴν γῆν. Ἐξέπνευσε, καὶ ὁ κόσμος μετε-

βλήθη πέριξ μου, καὶ ὁ ἥλιος ἔγινεν εἰς κηλίδα αἵματηράν, καὶ ὁ ὕπνος εἰς βάσανον, καὶ ἡ ζωὴ εἰς κατάραν, εἰς νεκροταφεῖον εὐρὺ, καὶ ἀπὸ τῆς καρδίας μου μία μόνη κραυγὴ ἐξῆλθε, κραυγὴ βλασφημίας κατὰ τοῦ αἰτίου τῶν συμφορῶν μου, κατ' ἐμοῦ καὶ κατὰ τοῦ πλάστου μου· καὶ ἡ γλῶσσά μου παραφερομένη ἐξέμεσε τὴν συκοφαντίαν, καὶ, ἐκδίκησιν διψῶσα, εἶδον τοῦ ἀθώου τὴν τιμωρίαν καὶ ἐσιώπησα.

«Ρίπτεις ἀκόμη τὴν ψῆφον τῆς καταδίκης; Ἀποφάσισον περὶ ἐμοῦ. Δέχομαι τὴν ἀπόφασίν σου ὥς ἀποκάλυψιν θείου θεσπίσματος.

— Ὁ ἀναμάρτητος ἐξ ἡμῶν ἄς ρίψῃ τὸν λίθον, εἶπεν ὁ Ὁσκάρ, κλίνων τὴν κεφαλὴν ματὰ ταπεινότητος. Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ὅστις ἀνυμνῶν ἐν τῷ καλλητέρῳ κόσμῳ ὅπου διάγει ἀναγκάζει ὅτι σὲ ἡδίκησε, σὲ συγχωρῶ, καὶ ἐλπίζω ὅτι καὶ ὁ Θεὸς θέλει τὸν συγχωρήσει.

— Σ' εὐχαριστῶ, τέκνον, ἀνέκραξε σκιρτήσασα ὑπὸ χαρᾶς ἡ πρεσβύτις. Μ' ἐσυγχώρησας· αὐτὴ σου ἡ λέξις ἐξηγόρασεν ὅλον τὸ παρελθόν μου. Ἐχυσας εἰς τὴν καρδίαν μου βάλσαμον δι' ὃ διψῶ πρὸ τοσούτων χρόνων. Ἐσβυσας τὰς φλόγας τῆς κολάσεως αἵτινες μ' ἔζωνον πανταχόθεν. Εἰς τὸ ἐξῆς ἥσυχος θ' ἀπέλθω ὅταν ὁ Θεὸς μὲ καλέσῃ, καὶ δὲν θὰ φοβηθῶ ν' ἀπαντήσω ἐκεῖ τὸν πατέρα σου. Θὰ τῷ εἰπῶ· Μακαρία ψυχὴ, μὴ ὀργίζεσαι· μ' ἐσυγχώρησεν ὁ υἱός σου.

«Ἐν μόνον μοὶ μένει ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς, νὰ καταθέσω εἰς χεῖρας ἀξίας τὴν Ἐλγαν μου. Αὐτὴ εἶναι ἡ πολύτιμος παρακαταθήκη, τί λέγω; εἶναι ἡ ἀπαράλλακτος εἰκὼν τῆς κόρης μου. Ἡ Μαργαρίτα μου ἀνέζησεν εἰς αὐτήν, καὶ τὸ κενὸν τῆς καρδίας μου αὐτὴ τὸ ἐπλήρωσεν. Αὐτῆς ἡ ἀγάπη, καὶ ἡ γαλήνη ἣν ἔφερες εἰς τὴν συνείδησίν μου, εἶναι

δι' ἐμὲ ἀρκοῦσα μερίς εὐτυχίας διὰ τὸ ἐπίλοιπον τῆς βρα-
χείας ζωῆς μου.

— Καὶ τώρα, ἐξηκολούθησεν ἡ Γρουμβρίγη μετὰ μικρὰν
διαλείψιν, διὰ νὰ μοὶ ἀποδείξῃς ὅτι ἡ συγχώρησις εἶναι πλή-
ρη καὶ εἰλικρινής, θέλεις δεχθῇ νὰ μείνῃς εἰς τὴν οἰκίαν
μου. Ἐδὼ θέλεις ὑποστῇ τὰς δοκιμασίας σου, καὶ ἂν ᾖναι
ἀνάγκη, θὰ σοὶ τὰς εὐκολύνωμεν. Ἐγὼ εἶμαι ἡ ξενοδόχος
τῆς συντεχνίας τῶν ὑφαντῶν, οἵτινες μὲ καλοῦσι μητέρα
των, καὶ τίποτε δὲν μοὶ ἀρνοῦνται ποτέ. Ἐγὼ θὰ σὲ εἰσάξω
εἰς τὴν συντεχνίαν.

Ἡ προσφορὰ αὕτη τῆς Γρουμβρίγης δὲν ἦτο μικρὰ, διότι
πολλὰς τῷ ὄντι εἶχε δυσκολίας ἡ εἰσαγωγή εἰς τὰς συντε-
χνίας τῆς Ἀνσης.

Ἡ Ἀνση ἦτο σύστημα ζηλότυπον, ἀποκλειστικὸν καὶ
ἀρχαῖον. Ἡ πρώτη τοῦ σύστασις ἀναβαίνει εἰς τὴν δεκά-
την ἤδη ἑκατονταετηρίδα.

Τότε διάφοροι παράλιοι πόλεις τοῦ βορείου Ὠκεανοῦ, ἐν-
νοήσασαι τὸ ἀξίωμα ὅτι ἡ ἔνωσις δίδει τὴν δύναμιν, ἀπέστει-
λαν ἐμπορικὴν ἀμφικτυονίαν, ἥτις ἡ Ἀνσεατικὴ ἐπεκλήθη
ἐκ τῆς λέξεως Hanse, δηλούσης δεσμὸν, καὶ κατὰ τὸ τέλος
τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος ἤδη περιέκλειεν
ὑπὲρ τὰς ὀγδοήκοντα πόλεις, διηρεῖτο εἰς ἐπαρχίας, εἶχε δια-
φόρους πρωτεύουσας, τὴν Βέργην μὲν ἥτις ἦν ἡ κεφαλὴ τοῦ
δεσμοῦ, τὴν Δανσίγην, ἥτις ἐλέγετο Πρωσσικὴ, καὶ εἶχεν
ἀξίωμα ἀρχιγραμματέως ἢ ῥήτορος τῆς Ἀμφι-
κτυονίας, τὴν Βραουνσβείγην, ἥτις ἦτον ἡ Σαξωνικὴ,
καὶ εἶχε τίτλον Ἀρχιστρατήγου, Κολωνίαν τὴν Ῥη-
νικὴν, ἥτις ἦν ὁ ταμίας, καὶ Λυβέκην τὴν Βανδαλι-
κὴν, ἥτις ἦν ἡ ἔδρα τῶν τριετῶν γενικῶν συνελεύσεων.

Τοσαύτην δὲ δύναμιν προσεκτήσατο ὁ δεσμὸς, ὥστε, ἐν

ἀρχῇ τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος, καὶ στρατεύματα εἶχε καὶ στόλους, καὶ κατὰ τῶν ἰσχυρωτέρων μοναρχῶν ἐπολέμει, καὶ μεγάλην εἶχε ῥοπὴν ἐπὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ἐμπορίου. Πᾶσα σχεδὸν ἡ ἐμπορικὴ δραστηριότης τῆς βορείου Εὐρώπης ἐν αὐτῷ συνεκεντροῦτο, καὶ ἐκτὸς μὲν αὐτοῦ οὐδεὶς μεγαλέμπορος ἢ μέγας βιομήχανος ἐδύνατο νὰ προκόψῃ, ἐν αὐτῷ δὲ ὁ μὲν εὖ πράττων εὕρισκε πᾶσαν προόδου καὶ ἐπιδόσεως ἀφορμὴν, ὁ δὲ δυστυχῶν πᾶσαν περίθλαψιν καὶ ἐπικουρίαν.

Ἀλλὰ τοιαῦτα χορηγῶν πλεονεκτήματα ὁ δεσμός, ἐννοεῖται ὅτι ἦν ἀποκλειστικός, καὶ οὐχὶ εὐκόλως εἰς ἕκαστον προσιτός, ἀλλ' ἐδέχετο μόνους τοὺς παρουσιάσαντας ἐχεγγύους συστάσεις, καὶ ὑποστάντας δυσκόλους δοκιμασίας.

Τὰς πρώτας νὰ τῷ παρέξῃ καὶ τὰς δευτέρας νὰ τῷ διευκολύνῃ ὑπεσχέθη ἡ Γρουμβρίγη εἰς τὸν Ὁσκάρ.

Οὕτω λοιπὸν ἐδέχθη ὁ νέος νὰ ἐκλέξῃ ἀντὶ ἄλλου ξενοδοχείου τὸ τῆς Γρουμβρίγης, συλλογιζόμενος μὲν ὅτι καὶ θαυμασίως ἤγγιζεν εἰς τὸ τέρμα τῶν πόθων του, εἰς τὴν παραδοχὴν του ἐντὸς τῆς Ἀνσης, ἀλλ' ὁμολογητέον, πολὺ περισσότερον συλλογιζόμενος τοὺς ὠραίους ὀφθαλμοὺς τῆς Ἑλγας, ἥς πλησίον εὕρισκε μυρίας ἀφορμὰς ὅπως μένῃ ἀδιακόπως.

Γ'.

Ὀλίγην ὥραν μετὰ τὰ ἐκτεθέντα συμβάντα, οἱ ὑφантаὶ, σχολάσαντες ἀπὸ τῶν ἐργοστασίων, ἤρχισαν νὰ συρρέωσιν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς γραίας, καὶ αὕτῃ εἰς τοὺς ἐπισημότερους τῶν εἰσερχομένων παρουσίαζε τὸν προστατευόμενόν της ὡς ὁμότεχνον ἔπηλυν.

Ὅλοι δὲ τὸν ἐδέξιοῦντο φιλοφρόνως, πλὴν μόνου ἑνός,

νέος, ἔχοντας εὐγενές τὸ ἀνάστημα, ξανθὴν δὲ τὴν κόμην ὥς καὶ τὸν μακρὸν μύστακα, ἀλλ' εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, μεγάλους ἄλλως καὶ ωραίους, ἔκφρασιν τινα ὑπεροφίας ἢ προπετίας.

Ἡ ἐργάτης οὗτος, Χριστιανὸς καλούμενος, ὅταν ὠδηγήθη ὑπὸ τῆς Γρουμβρίγης εἰς τὸ γραφεῖον ὅπου ὁ Ὄσκαρ συνωμίλει μετὰ τῆς Ἑλγας, ἔκλινε πρὸς αὐτὸν ἐλαφρῶς τὴν κεφαλὴν, ψυχρῶς ἔδωκε τὴν χεῖρα μετὰ τινος οἰκειότητος εἰς τὴν κόρην, καὶ ἐμακρύνθη.

Ὁ τρόπος οὗτος, καὶ πρὸ πάντων ἡ χειραψία, δυσηρέστησε τὸν Ὄσκαρ· καὶ ὅσάκις ἔκτοτε ἔβλεπε τὸν Χριστιανὸν εἰσερχόμενον, ὅπερ ἐγίνετο συνεχέστατα, δὲν ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ εἰδὸς τι ἐνδομύχου στενοχωρίας, ἧς δὲν ἦτον ἐντελῶς ἀδύνατος ἢ ἐξήγησις, διότι ὁ νέος ὕφαντής εἰς τὰς ἐπισκευαίς του κατὰ προτίμησιν εἰς τὴν Ἑλγαν ἀπετείνετο, καὶ ἠρέσκετο παρατείνων τὰς μετ' αὐτῆς συνδιαλέξεις του, ὀχληρὸς γινόμενος εἰς αὐτήν, ὥς ἐπεθύμει, καὶ, διὰ τοῦτο, ὥς ἐπίστευεν ὁ Ὄσκαρ.

Οὕτω, τινὲς ἐβδομάδες παρῆλθον, διὰ τὸν Ὄσκαρ δὲ ἐτῶν ἀντάξιοι, καὶ ἀδύνατον τῷ ἦτο νὰ ἐννοήσῃ πῶς ὑπῆρχε ποτὲ καιρὸς καθ' ὃν δὲν ἐγνώριζε τὴν Ἑλγαν, καθ' ὃν δὲν τὴν ἠγάπα. Τέλος ἡ Γρουμβρίγη τῷ εἶπε μίαν ἡμέραν·

— Τώρα ἐγνώρισας τὴν πόλιν καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ συντεχνία τῶν ὕφαντῶν σ' ἐγνώρισε καὶ σ' εὖνοεῖ. Εἶναι καιρὸς νὰ ὑποστῇς τὰς δοκιμασίας σου. Προδιέθεσα τοὺς **Συνδίκους**. Ἐλθὲ μετ' ἐμοῦ.

Καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸ Συνδικεῖον τῶν ὕφαντῶν.

Ἐκεῖ εἰς μεγάλην αἴθουσαν ἐκάθηντο ἐν ἡμικυκλίῳ ἐπὶ ὑψηλῶν θρονίων οἱ Σύνδικοι ἢ συγκλητικοὶ τῆς συντεχνίας, προεκάθητο δ' ὁ Συντεχνιάρχης, ὁ ἀρχαιότερος τῶν ἐργο-

στασιαρχῶν, γέρων πολὺς, ἔχων αὐστηράν τοῦ προσώπου τὴν ἔκφρασιν καὶ βραχεῖαν τὴν λέξιν.

— Πρόσελθε, νεόφυτε, εἶπε σοβαρῶς πρὸς τὸν Ὀσκάρ. Παρὰ τῶν παίδων τῆς Ἀνσης ἀπαιτεῖται καταγωγὴ καθαρά, διαγωγὴ ἄμεμπτος, σῶμα σιδηροῦν, ψυχὴ ἀκατάβλητος, τέχνη ἀνυπέρβλητος. Ὅλ' αὐτὰ καυχᾶσαι ὅτι τὰ ἔχεις;

— Ὅσα δὲν ἔχω θὰ τ' ἀποκτήσω. Ἡ θέλησις θ' ἀναπληρώσῃ τὴν δύναμιν, ἀπεκρίθη ἀκαταπλήκτως ὁ νέος.

— Εὗγε, ἐψιθύρισαν οἱ Σύνδικοι.

— Εἶσαι γνήσιος υἱὸς ἐντίμων γονέων; ἐξηκολούθησεν ἐρωτῶν ὁ πρύτανις. Οἱ γονεῖς σου δὲν ὑπέστησαν ποτὲ ἀτιμωτικὴν καταδίκην;

Ὁ Ὀσκάρ ἐγένεν ὡχρὸς ὡς τὸν τοῖχον, καὶ σκοτοδινιῶν ἐκινδύνευσεν νὰ πέσῃ ὡς κεραυνόβλητος εἰς τὴν γῆν.

Ἄλλ' ἡ Γρουμβρίγη προσελθοῦσα ἀμέσως,

— Εἶναι γνήσιος υἱὸς ἐντίμων γονέων, εἶπε διὰ τῆς ὀξυτέρας φωνῆς της. Ἐγὼ ὀρκίζομαι περὶ τούτου. Ὁ πατήρ του ἔπεσε θῦμα τυφλῆς μανίας τοῦ ὄχλου καὶ κακοτρόπου συκοφαντίας· ἀλλ' ἦτον ἀθῶος.

Οἱ Σύνδικοι ἐκίνησαν δυσπίστως τὴν κεφαλὴν.

— Δὲν μὲ πιστεύετε, κύριοι! εἶπεν ἡ γραῖα. Κατηγορήθη ὅτι ἀφήρεσεν ἀπὸ τοῦ δημοτικοῦ ἀρχείου τῆς Λεύδης ἐπίσημον καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιον ἔγγραφον ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως καὶ πρὸς ἴδιον ὄφελος. Λάβετε τὴν κατηγορίαν. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο, ὅχι ἐκεῖνος, ἐγὼ τὸ ἀφήρεσα. Λάβετε τὴν ἀπόδειξιν.

Καὶ λαμβάνουσα ἐκ τοῦ κόλπου της δύο παλαιὰ χαρτία, τοῖς τὰ ἐνεχείρισε.

— Μὴ ἐρευνᾶτε, ἐξηκολούθησε, διατί καὶ πῶς ἔπραξα

τὴν ὑπεξαίρεσιν ταύτην. Ὅστις εἶχε δικαίωμα νὰ τὸ μάθῃ τὸ ἔμαθε καὶ μ' ἐσυγχώρησεν.

Ὁ Συντεχνιάρχης ἀνέγνω τὰ ἔγγραφα ταῦτα, καὶ τὰ κατεβίβασεν ἔπειτα εἰς τοὺς Συνδίκους, οἵτινες τὰ παρετήρησαν μετὰ προσοχῆς. Μετὰ μικρὰν δὲ σύσκεψιν,

— Ὁσκάρ Σύβερν, εἶπεν ὁ συντεχνιάρχης, σήμερον θὰ ὑφάνῃς μίαν ὀθώνην, καὶ ἂν δὲν ᾔῃαι ὁμαλὴ ὡς τὸ φύλλον τοῦ ῥόδου, λευκὴ ὡς ἡ χιών, λεπτὴ ὡς ἱστὸς ἀράχνης, καὶ στερεὰ ὡς τὸν χάλυβα, δὲν ἡμπορεῖ ἡ Ἄνση νὰ σὲ δεχθῇ.

Ὁ Ὁσκάρ ὕφανε τὴν ὀθώνην, καὶ τὸ ἔργον του ἐξέπληξε τοὺς ἐμπειροτέρους.

— Αὐριον τῷ εἶπεν ὁ συντεχνιάρχης αἱ ἄλλαι δοκιμασίαι.

Καὶ τῷ ὄντι ἀπὸ τῆς ἐπαύριον ἤρξατο σειρά δοκιμασιῶν, δι' ὧν ἐπρόκειτο ν' ἀποδειχθῇ πλεονεχίᾳ καὶ ἐκκατότης καὶ ἐμπειρία τοῦ μέλλοντος Ἀνσεάτου, ἀλλ' ἡ ἀνδρία αὐτοῦ καὶ ἡ καρτερία πρὸς τὰς κακουχίας, καὶ τοῦ ἥθους αὐτοῦ τὸ ἀτρόμητον· διότι ἡ Ἄνση ἐθεώρει ἑαυτὴν οὐχὶ μόνον ὡς συντεχνίαν, ἀλλὰ καὶ ὡς συμπολιτείαν, καὶ ἀπῆτει παρὰ τῶν μελῶν αὐτῆς, πλὴν τῶν προτερημάτων ἅτινα διακρίνουσι τὸν τεχνίτην, καὶ τὰς ἀρετὰς ἐκεῖνας δι' ὧν αἱ πόλεις κρατύνονται καὶ δοξάζονται.

Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν, τῶν συνδίκων προκαθημένων, ἀνήρτησαν οἱ συντεχνῖται τὸν δοκιμαζόμενον ὑπεράνω πυρᾶς καὶ δυσώδους καπνοῦ, καὶ ψάλλοντες τὸν Ἑλινον, ἡ ἄσμα τῶν ὑφαντῶν, ἀνεβίβαζον καὶ κατεβίβαζον διὰ σχοινίων καὶ κοχλιῶν τὴν ἔδραν ἐφ' ἧς αὐτὸς ἐκάθητο, ὥστε ἄλλοτε μὲν ἐκινδύνευε ν' ἀποπνιγῇ, ἄλλοτε δὲ νὰ πέσῃ κατὰ κεφαλῆς εἰς τὴν ἀνθρακιάν.

Ὁ Ὁσκάρ ὁμῶς ἐκάθητο ἀταράχως ὡς ἂν ᾔητον εἰς ἐκ

τῶν θεατῶν μᾶλλον, παρὰ ὥς ἂν ἦτον αὐτὸς ὁ πάσχων. Ἀπαυδήσαν δὲ πρὸ αὐτοῦ οἱ βασανισταί του, τὸν κατεβί-
βασαν τέλος, καὶ ἀμέσως τῷ ἔχυσαν ἐπὶ κεφαλῆς δώδε-
κα ἀμφορεῖς ψυχροῦ ὕδατος. Πόσον ὅμως ἦτον ἐξωκειωμέ-
νος πρὸς τὸ ψυχρὸν ὕδωρ, μᾶς τὸ ἀπέδειξεν αὐτῇ ἡ πρώτη
ἐν Βέργῃ ἐμφάνισίς του· ὥστε οὐδ' αὕτη ἡ δοκιμασία τῷ
ἐφάνη πολὺ βαρεῖα.

Ἀπελύθη λοιπὸν τότε ἐν μέσῳ γενικῶν εὐφημιῶν διὰ
τὴν ἔξοχον καρτερίαν του.

Τὴν δ' ἐπαύριον τὸν εἰσήγαγον εἰς λέμβον, καὶ τὸν ἔφε-
ραν εἰς τ' ἀνοικτὰ τοῦ Ὠκεανοῦ, ἐκεῖ δὲ, γυμνώσαντές τον,
τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ Ὄσκάρ, ὥς ἠξεύρομεν, ἦ-
τον ἄριστος κολυμβητής, καὶ ἐξέπληξεν ὅλους διὰ τῆς ῥώ-
μης καὶ τῆς τέχνης του. Ὅσάκις ὅμως ἐπλησίαζεν εἰς τὴν
λέμβον, αἱ συντεχνίται, μάστιγας ὀπλισμένοι, τὸν ἐκτύ-
πον καὶ τὸν ἀπεμάκρυνον. Τέλος οἱ Σύνδικοι ἔδωκαν τὸ ση-
μεῖον ἀπὸ τῆς παραλίας ὅτι ἡ ὥρα τῆς δοκιμασίας παρῆλθε,
καὶ ὅτι ἡ λέμβος ὤφειλε νὰ τὸν παραλάβῃ καὶ νὰ τὸν ἐπα-
ναφέρῃ.

Ἀλλ' εἴτε διότι οἱ ἐν τῷ πλοίῳ δὲν ἐνόησαν τὰ σημεῖα,
ἢ δι' οἷαν δῆποτε ἄλλην αἰτίαν, ὅσάκις ὁ δοκιμαζόμενος
ἐπλησίαζεν, ἡ λέμβος ἐμακρύνετο ὥς ἐκ συστήματος ἀπ'
αὐτοῦ καὶ τὸν ἀφηνε νὰ θαλασσομαχῇ ἀβοήθητος καὶ νὰ
ἐξαντλῇται.

Τέλος δ' ὅταν οἱ σύνδικοι, συνορῶντες τὸν ἔσχατον κίν-
δυνον τοῦ δοκιμαζομένου, ἐπανελάβον ἐντόνως τὴν διὰ ση-
μείων διαταγὴν, ὁ Χριστιανὸς ἐπλησίασε τὴν λέμβον εἰς
εἰς τὸν Ὄσκάρ· ἀλλ' αὐτὸς, στραφεὶς κατ' ἄλλην διεύθυν-
σιν, καὶ ἐντείνας τὰς δυνάμεις του, διηυθύνθη πρὸς τὴν ξη-
ρὰν, καὶ ἐξῆλθεν ὑπὸ πάντων χειροκροτούμενος.

Λέωντος ἐνδοκίμου,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ δὲ συντεχνιάρχης, ἐπαινέσας αὐτὸν δημοσίᾳ διὰ τὴν σωματικὴν ῥώμην καὶ διὰ τὴν ψυχικὴν τοῦ ἀνδρίαν,

— Μία, τῷ εἶπε σοὶ μένει ἔτι δοκιμασία, ἡ ὀδυνηροτέρη, δὲν σοὶ τὸ κρύπτω, πασῶν, εἰς ἣν πολλοὶ ἀρνοῦνται νὰ ὑποβληθῶσι, προτιμῶντες πρὸ αὐτῆς νὰ παραιτηθῶσιν. Αὕτη εἶναι ὁ αὐστηρὸς καὶ δημόσιος ῥαβδισμός. Συγκατατίθεσαι νὰ ὑποβληθῇς καὶ εἰς τοῦτον;

— Εἰς ὅ,τι ὁ κανονισμὸς ἀπαιτεῖ. Ὅ,τι ἄλλοι ὑπέμειναν θὰ προσπαθῇσω νὰ ὑπομείνω.

— Καλῶς, εἶπεν ὁ γέρων. Ὁ κανονισμὸς σοὶ δίδει πρὸ τούτου μιᾶς ἐβδομάδος ἀνάπαυσιν καὶ ἀργίαν. Μεῖνε αὔριον εἰς τὴν κλίνην, ἵνα ἀναλάβῃς τὰς ἐξαντληθείσας δυνάμεις σου.

Ἀλλὰ μετ' ἐκπλήξεως εἶδον τὴν ἐπαύριον εἰ ὕφαιναν ἀπὸ πρωΐας τὸν Ὁσκάρ καθήμενον εἰς τὸν ἱστὸν τοῦ, καὶ ἐπιμελῶς καὶ ἀνεπιδείκτως ὑφαίνοντα, οὐδὲ καὶ μνημονεύοντα τῶν ἀγώνων τῆς προτεραίας, ὥς ἂν οὐδὲν τῷ εἶχε συμβῇ.

Ὅτε δὲ μετὰ μίαν ἐβδομάδα παρουσιάσθη ὁ Ὁσκάρ καὶ εἰς τὴν τελευταίαν βάσανον, οἱ συντεχνῖται ἴσταντο πάντες εἰς δύο σειρὰς, μάστιγας ἔχοντες εἰς τὰς χεῖρας, καὶ δι' αὐτῶν διερχόμενος ἡμίγυμνος ὁ δοκιμαζόμενος, εἶχε νὰ λάβῃ παρ' ἐκάστου ἀνὰ μίαν πληγὴν.

Ἡ ψυχικὴ τοῦ δ' εὐστάθεια οὐδ' ἐνταῦθα τὸν κατέλιπε· καὶ τόσῳ καρτερικώτερον ὑπέστη τοὺς σωματικοὺς τούτους πόνους, καθ' ὅσον οἱ βασανισταὶ καὶ μετ' οὐ πολὺ σύντροφοί του, ἐκ θαυμασμοῦ πρὸς τὴν ἀρετὴν τοῦ εἰς ἐπιείκειαν πρὸς αὐτὸν διατεθημένοι, ἐκτύπων φιλανθρωπικώτερον, καὶ φειδόμενοι αὐτοῦ ὅσον ὁ κανονισμὸς τὸ ἐπέτρεπεν.

Εἰς ὅμως μόνος, ὁ Χριστιανὸς, οὐ μόνον ἐκτύπησε δι' ὅ-

λης τῆς δυνάμεως τοῦ στιβαροῦ του βραχίονος, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὰ νενομισμένα διηύθυνε τὴν πληγὴν ἀντὶ τῶν νώτων, εἰς τὸ στῆθος, ὥστε ὁ Ὄσκάρ, σχεδὸν ἄπνους, ἔπεσε κατὰ γῆς αἷμα πτύων.

Θόρυβος μέγας καὶ κραυγαὶ ἀποδοκιμασίας ἠγέρθησαν ἀμέσως μεταξὺ τῶν ὑραντῶν, οἵτινες ἔσπευσαν εἰς βοήθειαν τοῦ πεσόντος.

— Χριστιανέ, Χριστιανέ, σὲ γνωρίζω, ἀνέκραξεν ἡ Γρουμβρίγη, ἥτις παρηκολούθει τὸν Ὄσκάρ εἰς πάσας ταύτας τὰς δοκιμασίας, καὶ ἐπηγρύπνει ἐπ' αὐτοῦ. Σὲ εἶδα· σὺ ἦσο ἐσχάτως εἰς τῆς λέμβου τὸ πηδάλιον, καὶ ἠθέλησας ν' ἀφήσης τὸν σύντροφόν σου τεῦτον νὰ γίνῃ παρανάλωμα τῶν κυμάτων· σὺ ἐπέφερες σήμερον πληγὴν σχεδὸν μαιφόνον. Δὲν θὰ διαφύγῃς τὴν ἐκδίκησίν μου.

— Τέκνον, εἶπεν ὁ Συντεχνίαρχης πρὸς τὸν Ὄσκάρ, ὁστις ἠνέωξεν ἤδη τοὺς ὀφθαλμούς. Ὁ ἐργάτης οὗτος ἤμαρτε πρὸς τὴν Συντεχνίαν, διότι ἐδείχθη μισάδελφος, καὶ διότι σ' ἐκτύπησε παρὰ τοὺς κανόνας. Κατὰ τοὺς νόμους τῆς Συντεχνίας δικαιοῦσαι σὺ νὰ διατάξῃς περὶ αὐτοῦ. Ποίαν θέλεις νὰ τῷ ἐπιβάλῃς ποινὴν;

— Μ' ἐκτύπησε βεβαίως χωρὶς νὰ θέλῃ, εἶπε μετὰ φωνῆς ἀσθενοῦς ὁ Ὄσκάρ. Οὐδεμίαν ποινὴν του ζητῶ. Τῶν ὁμοτέχνων μου ἐπιθυμῶ τὴν ἀγάπην.

Ἡ μεγαλοφυχία αὕτη τοῦ νέου διέθεσε πάντας ὑπὲρ αὐτοῦ, σπεύσαντας νὰ τῷ δαφιλεύσῃσι πᾶσαν περιποίησιν καὶ πᾶσαν ἐνδειξιν ὑπολήψεως. Μόνος δ' ὁ Χριστιανὸς παρετηρήθη, ὅτι δὲν ἐπλησίασεν, ἀλλ' ὅτι σταφεῖς ἐπὶ τὰς πτέρνας του ἐξῆλθεν, ἐν ᾧ ὑπερήφανόν τι μειδίαμα ἐφαίνετο εἰς τὰ χεῖλη του.

Μετεκομίσθη δ' ὁ Ὄσκάρ ἐπὶ τῶν βραχιόνων τῶν ὑφαν-

ῶν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ὅπου ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα νοσηλευ-
εῖς, ἔμελλε τὴν ἐπομένην κυριακὴν νὰ γίνῃ ἐπισήμως δε-
κτός εἰς τὴν συντεχνίαν.

Δ'.

Καθ' ὅλην λοιπὸν τὴν ἐβδομάδα κλινήρης ἐθεραπεύετο
ὑπὸ τῆς Ἑλγας καὶ ὑπὸ τῆς μάμμης της. Τὸ δὲ σάββα-
σον τὸ ἑσπέρας εἰσελθοῦσα πρὸς αὐτὸν ἡ πρεσβύτις,

— Ἴδου λοιπὸν, τῷ εἶπεν, αὔριον γίνεσαι μέλος τῆς Ἀν-
σης· ὅλαι σου αἱ ἐπιθυμίαι ἐξεπληρώθησαν. Ἄλλο δὲν ἔ-
χεις νὰ ζητήσης παρὰ τῆς τύχης.

— Ὅλαι... εἶπεν ὁ νέος διατάζων. Ὅχι ὅλαι.

— Πῶς ὄχι; ἐρώτησεν ἡ Γρουμβρίγη. Ἀπαξ ταχθεὶς
εἰς τὴν συντεχνίαν, ἡμπορεῖς νὰ γίνῃς πρωτοτεχνίτης καὶ
ἐργοστασιάρχης.

— Καὶ Συντεχνιάρχης ἂν γίνω καὶ πρέπη νὰ ζήσω μα-
κράν σας, μακράν τῆς Ἑλγας, θὰ εἶμαι δυστυχέστατος,
ἀπεκρίθη ὁ Ὄσκαρ, στηρίζων τὸ βλέμμα του εἰς τὴν γῆν.

— Καὶ διατί νὰ ζήσης μακράν μας ποτέ; ἠρώτησεν ἡ
γραιία. Ἐν ὅσῳ μένεις εἰς Βέργην, ἐλπίζω ποτὲ νὰ μὴ μα-
κρυνθῇς ἀφ' ἡμῶν. Καὶ ἔπειτα... Ἀκουσον, εἶμαι γραιία.
Ἐντὸς ὀλίγου θ' ἀφήσω τὴν Ἑλγαν εἰς τὸν κόσμον μόνην
καὶ ἀπροστάτευτον. Ἀγαπᾷς τὴν Ἑλγαν;

— Διατί μοὶ τὸ ἐρωτᾷς; εἶπεν ὁ Ὄσκαρ θορυβούμενος,
ἀφ' οὗ εἶχες τὴν ὀξυδέρκειαν νὰ τὸ ἐννοήσης;

— Ἄν ὑπόσχεσαι νὰ τὴν ὀδηγήσης εἰς τὴν ζωὴν καὶ
νὰ τὴν καταστήσης εὐτυχῇ, ἡ Ἑλγα εἶναι μνηστὴ σου.

— Ἄν ἵνα τὴν καταστήσω εὐτυχῇ, ἀπεκρίθη ὁ Ὄσκαρ,
ἔπρεπε νὰ δώσω τὴν ζωὴν μου καὶ πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς

τὴν μέλλουσιν μακαριότητα, προθύμως θὰ τῇ ἐθυσίαζον καὶ αὐτὴν καὶ ἐκείνην. Ἀλλὰ, μήτερ, δὲν ἀρκοῦσι τὰ ἐδικά μου αἰσθήματα, ἂν τὰ αἰσθήματα τῆς Ἑλγας δὲν εἶναι σύμφωνα πρὸς αὐτά.

— Τῆς Ἑλγας, τὰ αἰσθήματα τῆς Ἑλγας! ἀνέκραξεν ἡ γραία μετὰ φωνῆς ὀργίλης. Τὰ αἰσθήματα τῆς Ἑλγας ἐγὼ τὰ κρατῶ τὰς χεῖράς μου. Μὴ φροντίζης δι' αὐτήν· ἡ Ἑλγα εἶναι νύμφη σου. Παρ' ἐμοῦ ἤξευρέ το.

Ἡ πρότασις αὕτη ἤρεσεν εἰς τὸν Ὁσκάρ τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐνστάσεις του περαιτέρω. Ἀλλως τε ἐνδομύχως δὲν ἐφρόνει ὅτι εἶχε μεγάλην ἐνστάσεων ἀφορμὴν, διότι ἡ φιλαυτία του ἦτον ἐντελῶς ἡὐχαριστημένη ἐκ τῶν πρὸς αὐτὸν τρόπων τῆς νέας κόρης. Οὐχ' ἦτον ὁμως, ὅπως ἀναπαύσῃ ἐντελῶς τὴν συνειδήσιν του, εἶπεν εἰς τὴν Γρουμβρίγην.

— Σ' εὐχαριστῶ, μήτερ, διὰ τὸ ἀνεκτίμητον τοῦτο δῶρον. Ἀλλὰ δὲν θέλω ἀπὸ τῶν χειρῶν σου νὰ τὸ λάβω μόνον. Θέλω εὖρει ἀφορμὴν νὰ συνηγορήσω ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ὁ ἴδιος πρὸς τὴν Ἑλγαν.

Ἡ Γρουμβρίγη ὁμως δὲν ἦτον ἐξ ἐκείνων αἵτινες δέχονται ἄλλων τὴν θέλησιν ὡς κανόνα τῆς ἰδίας αὐτῶν θελήσεως. Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἐπομένως λαβοῦσα τὴν Ἑλγαν κατὰ μέρος,

— Θύγατερ, τῇ εἶπεν, ἀπεφάσισα τὴν τύχην σου. Σ' ἐξέλεξα ἄνδρα τεχνίτην ἔμπειρον, ὅστις ταχέως θὰ φθάσῃ εἰς τοὺς ἀνωτέρους βαθμοὺς, ἄνθρωπον ἔντιμον καὶ ἀγαθόν, ὅστις σ' ἀγαπᾷ περιπαθῶς, καὶ θὰ σὲ καταστήσῃ εὐτυχῇ.

— Ποῖον, μάμμη; ἠρώτησεν ἡ Ἑλγα.

— Τὸν Ὁσκάρ Σύβερν, ἀπήντησεν ἡ πρεσβύτις.

— Μάμμη, ὦ μάμμη μου. ἀνέκραξεν ἡ κόρη. Εἶμαι εὐ-

υχεστάτη ὡς εἶμαι. Διατί θέλεις νά μ' ἀποβάλῃς ἀπὸ πλησίον σου; Ἐχεις χρόνους ἀκόμη νά ζήσης πολλούς. Ἐν ὧς ζῇς ἄφες με νά εἶμαι μαζίτῃ σου. Μὴ κάμῃς αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν.

— Τὴν ἀπόφασιν ἔκαμα, ἀπεκρίθη ζωηρῶς ἡ Γρούμβρη, καὶ μὲ γνωρίζεις. Ὅ,τι ἀποφασίζω τὸ ἀπεφάσισα. Αὐριον εἰσέρχεται εἰς τὴν Ἀνσὴν, τὴν ἄλλην κυριακὴν εἰς τὴν οἰκογένειάν μου.

— Ἀλλὰ μῆτερ, μῆτερ, ἐπανελάβεν ἀγωνιῶσα ἡ νέα· ἄφες με καὶ νά σκεφθῶ. Διατί τὸν Ὄσκαρ; Πῶς ἤξεύρεις ἂν μὲ θέλῃ ἐκεῖνος; Ποῦ ἤξεύρεις ἂν εἰς τὴν πατρίδα του δὲν ἀφῆκεν ἄλλην ὑπόσχεσιν, ἂν αἱ ἐλπίδες του δὲν εἴναι φιλοδοξότεραι ὅταν προβῇ εἰς τὸ στάδιόν του. Διατί αὐτόν; Διατί νά εἰπῇ ἡ Ἀνσὴ ὅτι τὸν ἔλαβες εἰς τὴν οἰκίαν σου διὰ νά τῷ ἐπιβάλῃς τὴν ἐγγονήν σου; Ἄν ἀφείντως θέλῃς νά μὲ μακρύνῃς ἀπὸ πλησίον σου, δὲν εἶναι καὶ ἄλλος τεχνίτης, ἱκανὸς, εὐπορος, τίμιος;

— Παιδίον, εἶπε τραχέως ἡ γραία, νά σκεφθῇς σὺ, ὅταν ἐσκέφθην ἐγὼ, εἶναι ἐντελῶς περιττόν. Ὁ Ὄσκαρ οὔτε ὑπόσχεσιν ἔχει ἄλλην δεδομένην, οὔτε ἐλπίδα ἄλλην ἀνωτέραν τοῦ νά γίνῃ σύζυγός σου. Φόνου χάσμα ὑπάρχει μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ, καὶ σὺ θὰ τὸ πληρώσῃς. Ἐφόνευσα τὸν πατέρα, σοὶ δίδω εἰς τὸν υἱὸν εἰς ἐξαγοράν τοῦ αἵματος. Οὕτω προώρισται καὶ οὕτω πρέπει νά γίνῃ.

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐξῆλθεν. Ἡ δ' Ἑλγα, ἀφ' οὗ ἔμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἄφωνος καὶ ἀκίνητος, ἐρρίφθη ἔπειτα γονηπετῆς ἐμπρὸς τῆς εἰκόνης τῆς Παναγίας, ἣτις ἐκρέματο πλησίον τῆς κλίνης της, καὶ λαβοῦσα αὐτὴν διὰ τῶν δύο χειρῶν της, τὴν κατεφίλει σπασμωδικῶς· ἔπειτα δὲ στηρί-

ξασα τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν κλίνην τῆς, ἐξερράγη εἰς ἀπα-
ραμύθητα δάκρυα.

Καὶ ὁ Ὅσκαρ δὲ τὴν νύκτα ὅλην ἐκείνην ἦτο λίαν ἀνή-
συχος. Ἡ πρὸς τιμὴν τοῦ ἀγομένη τελετῇ τῆς ἐπαύριον,
ἣτις ἔμελλε νὰ μεταβάλῃ πᾶσαν τὴν τύχην του, ἢ καὶ νὰ
τῷ ἀνοίξῃ ἀποψιν νέων ἐλπίδων, πρὸ πάντων δ' αἱ λέξεις
τῆς γραίας, καὶ αἱ οὐράνιαι ἐλπίδες ἃς παρεῖχον, ἐστροβί-
λιζον διὰ τοῦ ἐγκεφάλου του, καὶ ἀπέβαλλον τὸν ὕπνον ἀπὸ
τῶν ὀφθαλμῶν του, ἀδιακόπως κινουῖσαι τῆς φαντασίας του
τὸ καλλειδοσκοπικόν.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον, μεταξὺ ἄλλων φαντασιῶν, τῷ ἐφά-
νη ὅτι ἤκουσε ψιθυρίζουσαν φωνὴν γνωστὴν, τὴν φωνὴν τῆς
Ἑλγας.

Ἐπὶ πολλὴν ὥραν, κλειστοὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς,
παρεδίδετο μετ' ἀγαλλιάσεως εἰς τὸ ἀνέκφραστον θέλητρον
τῆς ἀκουστικῆς ταύτης ἀπάτης. Ἀλλὰ κατ' ὀλίγον ἤρχισε
νὰ τῷ φαίνεται ὅτι δὲν ἦτον ἀπάτη, ὅτι ἦτον ἀλήθεια, καὶ
πρὸς τούτοις εἰς τὸν κῆπον ὅστις ἐξετείνετο ὑπὸ τὸ δωμά-
τιόν του ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσεν ἐλαφρὰ βήματα. Ἐν τῷ ἅμα
ἠγέρθη καὶ ἐρρίφθη εἰς τὸ παράθυρον· ἀλλ' εἰς τὸ ἀμυδρὸν
φῶς τῆς σελήνης, κρυπτομένης ὀπίσω συνέφων, δὲν ἦτο βέ-
βαιος ἂν εἶδε μορφήν ἀνθρωπίνην μακρυνομένην ὀπίσω τῶν
δένδρων, ἢ ἂν ἦσαν οἱ κλάδοι οὕς ἐκίνει ἡ νυκτερινὴ αὖρα.

Ἀφ' οὗ δὲ περιέμεινε τινὰ χρόνον, μὴ ἰδὼν οὐδ' ἀκούσας
τί ἄλλο, ἐπείσθη ὅτι ἦτον ἡ αὖρα, καὶ ἐπιστρέψας εἰς τὴν
κλίνην του, ἀπεκοιμήθη ἐν τῇ βεβαιότητι ταύτῃ.

Ε΄.

Μόλις δ' ἐξημέρωσεν ἡ Κυριακὴ, καὶ ἐπιτροπὴ ὑφαντῶν

Ἀλθοῦσα παρέλαβε τὸν Ὅσκαρ καὶ ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου ἤκουσε τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τῷ μέσῳ πάσης τῆς συντεχνίας.

Εἰς δὲ τὴν θύραν τοῦ ναοῦ τοὺς περιέμενεν ἅμαξα κατατόλιστος, ὑπὸ τεσσάρων βοῶν σειρομένη, καὶ ἔχουσα περιρτημένας στεφάνας καὶ κλάδους. Ἐπ' αὐτῆς δ' ἀνέβη ὁ Συντεχνιάρχης, συναναβιδάσας πλησίον του καὶ τὸν Ὅσκαρ, καὶ προσέτι δύο ἐκ τῶν συνδίκων, δύο ὑφαντάς καὶ δύο μαθητευομένους, καὶ πάντες ἰστάμενοι ὄρθιοι, περιῆλθον οὕτω βραδέως καὶ ἐν πεμπῇ τὰ κυριώτερα μέρη τῆς πόλεως, προπορευομένων σαλπίγγων, καὶ παρεπομένης πάσης τῆς συντεχνίας μετὰ συνεχῶν ζητωκραυγῶν ὑπὲρ τοῦ νέου Ἀνσεάτου Ὅσκαρ Σύβερν.

Μετὰ τὴν ἐπίσημον δὲ ταύτην περιόδιον ἀτίχθησαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Γρομβρίγης, ὅπου εἶχε πρᾶτεθῇ συμπίσιον εἰς τιμὴν τοῦ εἰσαγομένου.

Τὴν κεφαλὴν τῆς τραπέζης κατέλαβεν ὁ Συντεχνιάρχης, οἱ δὲ λοιποὶ παρεκάθησαν κατὰ τὸν ἴδιον βαθμὸν ἕκαστος, καὶ οἱ μὴ ἔχοντες βαθμὸν, κατὰ τὰ πρωτεῖα τῆς εἰσαγωγῆς αὐτῶν εἰς τὴν Ἀνσιν, ὥστε ὁ πάντων ἔσχατος, καὶ διὰ τοῦτο τῷ Συντεχνιάρχῃ ἀριστερῶς παρακαυήμενος, ἦτον ὁ Ὅσκαρ.

Μία δ' ἐν τούτοις θέσις ἔμενεν εἰσέτι κενή, ἢ εἰς τὴν δεξιὰν αὐτοῦ, εἰς ἣν ἔπρεπε νὰ καθήσῃ ὁ ἀμέσως πρὸ αὐτοῦ εἰσαχθεὶς εἰς τὴν Ἀνσιν, ὅστις ἦν ὁ Χριστιανός.

— Δὲν ἔρχεται, ἔλεγον πολλοί. Δὲν θὰ τολμήσῃ βεβαίως νὰ ἔλθῃ μετὰ τὴν χθεσινὴν του διαγωγὴν.

— Καλὸν καὶ τοῦτο ἂν αἰσχύνηται καὶ μεταμελῇται.

Ἄλλ' ἐν ᾧ ταῦτα ἐλέγοντο, ἠνεώχθη ἡ θύρα καὶ εἰσῆλθεν ὁ Χριστιανός, καὶ οὐδὲ διστάσας ἐπὶ στιγμὴν, οὐδὲ κἄν

ἀπολογηθεὶς ὅτι καθυστερεῖ, ἐπορεύθη κατ' εὐθείαν εἰς τὴν θέσιν του καὶ ἐκάθησεν.

Ὁ Συντεχνιάρχης συνέστειλε τὰς ὀφρῦς καὶ ἔρριψεν ἐπ' αὐτὸν βλέμμα δυσαρесκείας, ἀλλ' οὐδεμίαν τῷ ἀπέτεινε παρατήρησιν· ὁ δὲ Χριστιανὸς οὐδόλως προσέξας εἰς τὰ δυσμενῆ αἰσθηματα ἃ πανταχόθεν κατ' αὐτοῦ διηγέροντο, ἔτρωγε καὶ ἔπινεν ὥς ἂν ἄλλοι δὲν παρεκάθηντο περὶ αὐτὸν, καὶ ἡ τράπεζα εἶχε παρατεθῆ πρὸς μόνον ἰδιαιτέραν αὐτοῦ εὐωχίαν.

Περὶ τὸ τέλος δὲ τοῦ συμποσίου, ἐγερθεὶς ὁ Συντεχνιάρχης, ἀφ' οὗ τρίς ἐκτύπησε τὴν τράπεζαν διὰ τῆς μαχαίρας του, ἵνα ἐπικαλεσθῇ σιωπὴν,

— Ὑφανταὶ τῆς Ἀνσῆς, εἶπε μεγαλοφώνως, ἀπεκτήσαμεν συνάδελφον εἰς ὃν ὀφείλομαι πᾶσα ἡμῶν ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ὑπόληψις. Εἰς τὴν τέχνην τοῦ ἐπέδειξε σπανίαν ἐπιτηδειότητα, εἰς τὰς δοκιμασίας τοῦ ἀξιοθαύμαστον καρτερίαν καὶ γενναιότητα, καὶ εἰς τὰς πρὸς τοὺς συναδέλφους του σχέσεις ἡπιότητα καὶ μεγαλοψυχίαν, ἣτις ἀποδεικνύει τοῦ χαρακτῆρός του τὴν εὐγένειαν. Προπίωμεν τρίς εἰς ὑγείαν τοῦ συναδέλφου ἡμῶν Ὁσκάρ Σύβερν.

Ἐπὶ τοῖς λόγοις τούτοις πάντες ἠγέρθησαν προθύμως, καὶ τρίς ἀντήχησεν ἡ μεγάλη αἴθουσα ὑπὸ τῶν ζητωκραυγῶν των.

Μόνος ὁ Χριστιανὸς δὲν ἠγέρθη· ἀλλ' ὥς ἐκάθητο, τείνων προπετῶς τὸ ποτήριόν του πρὸς τὴν Ἑλγαν,

— Ὠραία κόρη, τῇ εἶπε, πλήρωσον τὸ ποτήριόν μου διὰ νὰ πῶ καὶ ἐγὼ εἰς τοὺς γλαυκοὺς ὀφθαλμούς σου.

— Ὑφαντὰ Χριστιανέ, εἶπεν ὁ Συντεχνιάρχης μετὰ φωνῆς αὐστηρᾶς, ὁ τρόπος σου οὗτος εἶναι ἀπρεπής. Ἐλεύθερος εἶσαι νὰ προπύῃς εἰς τὴν ὠραίαν νεάνιδα. Ἀλλ' ὀφεί-

λοις πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ πῆς ὡς ἡμεῖς πάντες εἰς ὑγείαν τοῦ νέου σου συναδέλφου, ἔστις μάλιστα εἶχε καὶ τὴν γενναιότητα νὰ σὲ συγχωρήσῃ. Ὅφείλεις σὺ νὰ τῷ ζητήσῃ συγχώρησιν.

— Συγχώρησιν, ἀνέκραξεν ὁ Χριστιανὸς, παρ' οὐδενὸς ἢ ἡμετέρῳ ἢ δέχομαι, καὶ γενναιότητα ἂν ἔχῃ, ἐδὼ ἅς τὴν δείξῃ. Ἄν τολμᾷ, ἅς μετρηθῇ πρὸς αὐτοὺς τοὺς βραχίονας.

Καὶ σχεδὸν παροινῶν ἤδη ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων πόσεων, ἐρρίφθη ἐπὶ τὸν παρακαθήμενον Ὁσκάρ, ἀρχίζοντα ἤδη νὰ αἰσθάνηται ἐκλείπουσιν τὴν ὑπομονὴν του, καὶ ἄρπάσας αὐτὸν εἰς τοὺς δύο νευρώδεις βραχίονάς του, ἠθέλησε νὰ τὸν ῥίψῃ εἰς τὸ ἔδαφος.

Ἄλλ' ὁ Ὁσκάρ, καίτοι πολὺ βραχύτερος καὶ λεπτοφυέστερος τοῦ Χριστιανοῦ, εἶχεν ἔμως ῥώμην ἣν οὐδόλως ἐκείνος ὑπώπτετο, καὶ δι' ἐνὸς δραστήριου κινήματος, ἀπαλλαγείς ἀπὸ τῶν δεσμῶν τῶν χειρῶν αὐτοῦ, τὸν συνέλαβεν ἀπὸ τῆς ὀσφύος, τὸν ἀνέτρεψε, καὶ τὸν ἐρρίψε μέγαν μεγαλωστί κατὰ γῆς, πρὸς γενικὸν καγχασμόν. ἐπικροτούντων τῶν ὑφαντῶν.

Αἶφνης ἔμως ἀναπηδῆσας ὁ Χριστιανὸς, μετὰ φρικτῆς τοῦ προσώπου ἐκφράσεως, ἤρπασε μάχαιραν ἐκ τῆς τραπέζης, καὶ ἐκτύπησε τὸν ἀντίπαλόν του εἰς τὸ μέσον τοῦ στήθους.

Γενικὴ κραυγὴ ἀποδοκιμασίας ἠγέρθη εἰς τὴν ἐμήγυριν. Ὁ δ' Ὁσκάρ, τὴν μίαν χεῖρα φέρων εἰς τὴν πληγὴν, ἐξ ἧς ἔρρεε τὸ αἷμα, ἤρπασε διὰ τῆς ἄλλης τὴν μάχαιραν καὶ τὴν ἐρρίψεν εἰς τὴν τράπεζαν.

— Ἄτοπα εἶναι ταῦτα, εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Χριστιανόν. Ἄφες τὰς μαχαίρας, μὴ ἐκλάβωσιν οἱ σύντροφοί μας ὅτι δὲν παίζομεν.

— Εὐγε! ἀνέκραξαν ἐνθουσιωδῶς πάντες οἱ Ἀνσεάται. Ἰδοὺ εὐγενὲς παράδειγμα!

Ἄλλ' ὁ Χριστιανὸς, παροξυνθεὶς ἔτι μᾶλλον ἐκ τῶν ἐπευφημιῶν τούτων ὑπὲρ τοῦ ἀντιπάλου του, αἵτινες ἦσαν ἔμμεσος κατ' αὐτοῦ ἀποδοκιμασία, ἐν παραφορᾷ ἤρπασεν ἄλλην μάχαιραν, καὶ ἐρρίφθη μανιωδῶς κατὰ τοῦ Ὁσκάρ, ὃν ἤθελε φονεύσει, ἂν δὲν ὥρμων κατ' αὐτοῦ οἱ ὑφανταὶ καὶ δὲν τὸν ἀνεχαίτιζον.

— Ἐξω, ἔξω τὸν ἀνανδρὸν, ἔξω τὸν δολοφόνον, ἔκραζον ὅλοι ὡς ἐξ ἐνὸς στόματος. Ὀπλισμένους νὰ ριφθῇ κατ' ἀόπλου! Ἀπροκλήτως νὰ ἐπιπίπτῃ κατὰ τοῦ συγχωρήσαντος αὐτόν! Τὸν ἀποκηρύττομεν ὡς μέλος τῆς Ἀνσης.

— Φίλτατοι, εἶπεν ὁ Χριστιανὸς ὀλίγον συνελθόν. Λησμονεῖτε ὅτι εἶν' ἐντελὲς ἀδιάφορον ἂν μὲ θέλητε ἢ δὲν μὲ θέλητε. Εἶμαι μέλος τῆς Ἀνσης, καὶ ἀνευ δίκης δὲν ἀποβάλλομαι. Καὶ ἐδῶ θὰ ἔμενον ὅσον ἤθελον, διότι εἶναι δικαίωμά μου. Ἄλλ' ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ τώρα νυστάζω. Λοιπὸν, καλὴν νύκτα σας.

Καὶ ἐξῆλθεν, αὐθαδῶς γελῶν.

Τότε ὁ Συντεχνιάρχης, ὑψώσας τὴν λευκὴν ράβδον του, ἣτις ἦτο τὸ σύμβολον τῆς ἀξίας του, ἀνεφώνησεν·

— Ὑπάρχουσι δώδεκα ἐργάται, οἵτινες ἐν πλήρει πεποιθήσει καὶ εἰλικρινεῖ συνειδήσει ζητοῦσι νὰ δικασθῇ ὁ Χριστιανὸς, καὶ νομίζουσι τοῦτο δίκαιον καὶ χρήσιμον καὶ καλόν;

Ὅλοι ἀνεβόησαν,

— Ὅλοι, ὅλοι ἡμεῖς.

Δώδεκα δ' ἐκ τῶν μᾶλλον προβεβηκότων προσελθόντες, εἶπον·

— Ἡμεῖς ἐν πλήρει πεποιθήσει καὶ ἐν εἰλικρινεῖ συνει-

δῆσαι ζητοῦμεν νὰ δικασθῇ ὁ Χριστιανὸς, καὶ νομίζομεν τοῦ-
το δίκαιον καὶ χρήσιμον καὶ καλόν.

Τότε ὁ γέρων πήξας τὴν ράβδον εἰς τὴν γῆν, εἶπε μετὰ
φωνῆς βραδείας καὶ ἐπισήμου·

— Ὁ ἐργάτης Χριστιανὸς τίθεται ὑπὸ δίκην, καὶ προσ-
καλεῖται νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ συνδικεῖον αὔριον ἅμα ἀνα-
τείλαντος τοῦ ἡλίου.

ΣΤ'

Τὴν δ' ἐπαύριον, κατὰ τὴν ὠρισμένην ὥραν, πάντες οἱ
ὕφανται, ἐκ περιεργείας καὶ ἐνδιαφέροντος τὴν ἐργασίαν των
καταλιπόντες, εἶχον συρρέουσαι εἰς τὸ συνδικεῖον, εἰς ὃ προε-
κάθηντο ἤδη οἱ σύνδικοι καὶ ὁ συντεχνιάρχης. Ἀλλ' ἡ ὥρα
παρήρχετο, καὶ ὁ ὑπόδικος δὲν ἐφαίνετο. Τέλος ὁ γέρων ἐ-
γερθεὶς, καὶ πατάξας τὴν γῆν διὰ τῆς λευκῆς ράβδου, εἶπεν·

— Ἐκφωνήσατε τὰς τρεῖς κλήσεις· καὶ ἂν ὁ ὑπόδικος
δὲν φανῇ μετὰ τὴν τελευταίαν, κατὰ τοὺς νόμους τῆς Ἀν-
σης διαγράφεται τῶν καταλόγων αὐτῆς, καὶ κωλύεται πά-
σης δοσοληψίας ἢ συνεργασίας· οὐδεὶς Ἀνσεάτης θέλει τῷ
δίδει ὕδωρ καὶ πῦρ, καὶ ἀποβάλλεται πασῶν τῶν Ἀνσεατι-
κῶν πόλεων ἐπὶ ποινῇ μαστιγώσεως.

Τότε ὁ πρῶτος Σύνδικος ἀναστὰς ἀνεφώνησε·

— Χριστιανέ, ἐμφανίσθητι εἰς τὴν Ἀνσιν.

Ἀλλ' οὔτε φωνὴ οὔτε ἀκρόασις.

— Χριστιανέ, ἐμφανίσθητι εἰς τὴν Ἀνσιν! ἐπανέλαβεν
ὁ δεύτερος Σύνδικος ἐγερθεὶς.

Οὐδεὶς ἐφάνη, καὶ πάλιν.

Τέλος ἐγερθεὶς ὁ τρίτος Σύνδικος,

— Χριστιανέ, ἐμφανίσθητι εἰς τὴν Ἀνσιν, ἐπρόφερε κα-
τηφῶς.

Ἄλλ' ἡ αὐτὴ σιωπὴ, καὶ ὁ συντεχνιάρχης ἠγείρετο ἤδη ὅπως προφέρῃ τὴν ἀποβολὴν του, ὅταν ἡ θύρα ἠνεώχθη θορυβωδῶς, καὶ εἰσελθὼν ὁ Χριστιανὸς μετ' ἀγερόχου τινὸς ἐκφράσεως εἰς τὸ πρόσωπον,

— Αἶ! πολὺ ἐωθινοὶ εἴσθε, φίλτατοι, εἶπε. Μόλις ἐτελείωσα τὸ πρόγευμά μου. Μὲ δικάζετε, νομίζω. Περὶ τίνος πρόκειται;

— Τίς τὸν κατηγορεῖ; ἠρώτησεν ὁ Συντεχνιάρχης ἀποβλέπων πρὸς τοὺς ὑφαντάς.

Τότε προελθὼν εἰς τῶν ἐπισημοτέρων ἐργοστασιαρχῶν,

— Ἀπαιτοῦμεν, εἶπε, τὴν ἔξωσιν τοῦ Χριστιανοῦ ἀπὸ τῆς Ἀνσης. Εἶναι κακὸς σύντροφος. Ἡμεῖς ἀγωνιζόμεθα ἀπὸ πρωίας μέχρις ἐσπέρας· τρώγουμεν τὸν ἄρτον ἡμῶν, κατὰ τὴν ἐντολὴν, ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου μας, καὶ πάντοτε δὲν τὸν ἔχομεν νὰ τὸν τρώγουμεν. Παραγάγουμεν τὰ καλλήτερά τεχνουργήματα· προσπαθοῦμεν ν' ἀγοράζωμεν εὐθυνα καὶ νὰ πωλῶμεν ἀξίως, καὶ πάλιν μόλις καλύπτομεν τὰς δαπάνας μας. Ὁ Χριστιανὸς ποτὲ σχεδὸν δὲν ἐργάζεται, ἐγκαταλείπει τὸ ἐργοστάσιόν του εἰς τῶν ἐργατῶν τὴν διάκρισιν, ἀγοράζει ὅσα τῷ ζητήσωσι, καὶ πωλεῖ ὅσα τῷ προσφέρωσιν· αὐξάνει δὲ καὶ παραλόγως τῶν ἐργατῶν τοὺς μισθοὺς. Ποῖος τεχνίτης ἐντίμως ποριζόμενος δύναται νὰ ζήσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; Πῶς διὰ τῆς ὀκνηρίας ἐπιτυγχάνει περισσότερον παρ' ὅ,τι ἡμεῖς διὰ τῆς φιλεργίας; Δαπανᾷ περισσότερα παρ' ὅσα κερδίζει. Πρέπει ν' ἀποδείξῃ πῶς ζῇ.

Ὁ δὲ Συντεχνιάρχης ἀπέβλεψε τότε πρὸς τὸν Χριστιανόν, ὡς προσκαλῶν αὐτὸν εἰς ἀπολογία.

— Πῶς ζῶ, κύριοι, καὶ τί δαπανῶ, εἶπεν αὐτός. Καὶ εἰς τί, παρακαλῶ, ἀναμίγνυσθε. Δείξατέ μοι τὸν νόμον σας ὅστις νὰ λέγῃ πόσου πρέπει ν' ἀγοράζῃ ὁ ἐργάτης τὴν πρῶ-

τὴν ὕλην, πόσου ν' ἀποδίδῃ τὰ ἔργά του, ποῖον μισθὸν νὰ δίδῃ εἰς τοὺς ἐργάτας του. Καὶ ἂν θέλω καλῶς νὰ πληρώ-
ναι διὰ νὰ ἔχω καλοὺς ἐργάτας, ἀκριβῶς ν' ἀγοράζω διὰ νὰ
ἔχω καλὸν ὕλικόν, εὐθυνῶς νὰ πωλῶ διὰ νὰ ἔχω πολλήν
κατανάλωσιν, καὶ ἂν διὰ τούτου κερδίζω περισσότερα ἀπὸ
ὑμᾶς, μιμηθῆτέ με ἂν θέλετε, ἀλλὰ δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ
μὲ κρίνητε.

Οἱ ὑφάνται πρὸς ταῦτα δὲν εἶχον τῷ ὄντι τί ν' ἀποκρι-
θῶσι, διότι ἡ διαγωγή τοῦ Χριστιανοῦ ἦτο μὲν ἔκρυθμος καὶ
παράδοξος, ἀλλὰ δὲν ἦτο καὶ παράβασις νόμου τιμωρητέα.

Εἷς ὅμως τῶν νεωτέρων, αἰσθανόμενος ἀνέκαθεν πολλήν
πρὸς τὸν Ὁσκάρ συμπάθειαν, προέβη τότε καὶ εἶπεν·

— Ἀδιαφορῶ πῶς ἐργάζεται καὶ πῶς ἐμπορεύεται ὁ Χρι-
στιανός. Ἄν προτιμᾷ νὰ λέγῃ γλυκεῖς λόγους πρὸς τὰς
νέας παρὰ νὰ ὑφαίνει, ἂν ἔχῃ χρήματα καὶ θέλῃ νὰ τὰ δα-
πανᾷ, κύριος εἶναι. Ἀλλὰ κατηγορῶ τὸν Χριστιανὸν ὅτι φέ-
ρεται ἀγερόχως καὶ προπετῶς πρὸς τὴν συντεχνίαν, ὅτι πε-
ριφρονεῖ τὴν Ἄνσην. Τὸν κατηγορῶ ὅτι περιύβρισεν ἓνα τῶν
ἀρίστων ὁμοτέχνων ἡμῶν, ὅτι ἠθέλησε νὰ τὸν φονεύσῃ,
ὅπερ εἶναι ἔγκλημα ἀσυγχώρητον εἰς τὴν Ἄνσιν, καὶ μά-
λιστα νὰ τὸν δολοφονήσῃ, ὅπερ εἶναι κακούργημα παντα-
χοῦ μισητόν· καὶ ταῦτα ἀναιτίως καὶ ἀπροκλήτως.

Ὁ Συντεχνιάρχης ἔστρεψεν ἐκ νέου ἐρωτηματικὸν βλέμ-
μα πρὸς τὸν Χριστιανόν. Ἀλλ' ὁ Χριστιανὸς ἐσιώπα.

— Ἦκουσας περὶ τίνος κατηγορεῖσαι, εἶπεν ὁ γέρων. Τί
ἀπολογεῖσαι;

— Ν' ἀπολογηθῶ; ἀπεκρίθη μειδιῶν ὁ Χριστιανός. Μὰ τὴν
ἀλήθειαν, τίποτε. Ἄν ἡ Ἄνση παραπονῆται διὰ τὴν συμ-
περιφοράν μου, λυποῦμαι πολὺ, ἀλλὰ σήμερον δὲν θὰ κάμω
τὴν ἀνατροφήν μου· ὅπως εἶμαι, εἶμαι, καὶ οὕτω θὰ μείνω.

— Ἡ ἀπόκρισις αὕτη δὲν βελτιοῖ τὴν θέσιν σου, εἶπεν ὁ Συντεχνιάρχης. Ἀλλὰ διατί ἀναιτίως καταφέρεισαι κατὰ τοῦ συναδέλφου σου, ὥστε καὶ χεῖρα φονικὴν κατ' αὐτοῦ νὰ κινήσης; Ἐκεῖνος οὐ μόνον δὲν σ' ἐπροκάλεσεν, ἀλλὰ καὶ γενναίως ἐφέρθη πρὸς σέ.

— Γενναίως! ἀπεκρίθη ὁ Χριστιανός, ἐν ᾧ τὰ χεῖλη του ἐλάμβανον ἔκφρασιν ὑπερτάτης περιφρονήσεως. Ἐφέρθη ὅπως ἐνόμιζον καλὸν νὰ φερθῶ. Ἄν ἡ ἐξήγησις αὐτὴ δὲν σᾶς εὐχαριστῇ, τόσον τὸ χειρότερον ἄλλην νὰ σᾶς δώσω δὲν ἔχω.

Οἱ Σύνδικοι τότε ἐγερθέντες, ἐπλησίασαν εἰς τὸν Συντεχνιάρχην, καὶ συνωμίλησάν τινας στιγμὰς μυστικῶς.

Ἐπειτα δ' οὗτος λαβὼν τὸν λόγον,

— Ὑφαντὰ Χριστιανέ, εἶπεν, ἐπίσημοι ἔμποροι σὲ εἰσήγαγον εἰς τὴν Ἀνσὴν διὰ τοῦτο ἐπαρθεὶς προσφέρεισαι προπετῶς, καὶ παρέβης τοὺς νόμους τῆς. Ἡ Ἀνσὴ σὲ ἀποβάλλει. Ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὥρῶν πρέπει νὰ ἐξέλθῃς τῆς Βέργης, καὶ εἰς οὐδεμίαν Ἀνσεατικὴν πόλιν δὲν εἶσαι δεκτός, ἐκτὸς ἂν προσέλθῃς εἰς τὸν ἀδίκηθέντα ἀδελφόν σου, καὶ κλίνας γόνυ τῷ ζητήσεως συγγνώμην.

— Αἱ ἀγκάλαι μου εἰσὶν ἀνοικταί, καὶ μνησικακίαν δὲν ἔχω, εἶπε μετ' εὐγενοῦς παρρησίας προελθὼν ὁ Ὀσκάρ.

— Ἐχετε ὑγείαν, φίλτατοι, ὑπέλαβε χλευαστικῶς ὁ Χριστιανός. Νὰ χωρισθῶ ἀπὸ σᾶς μὲ λυπεῖ καιρίως. Ἀλλὰ, βλέπετε, ὀλίγοι ἀποθνήσκουσι τῆς λύπης, καὶ ἐλπίζω νὰ μὴν εἶμαι ἐκ τῶν ὀλίγων ἐκείνων. Ἄλλως τε καὶ, σᾶς τὸ ὁμολογῶ, ἐβαρύνθη τὴν ζωὴν τῆς Βέργης. Εἶναι μονότονος. Ὡς δὲ πρὸς τὸ νὰ κλίνω τὰ γόνατα, μὲ συγχωρεῖτε, ἀλλὰ τὰ ἔχω τόσον σκληρὰ, ὥστε φοβοῦμαι μὴ πρὶν κλίνουν ραγίσουν. Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς διαφυλάττῃ.

Καὶ μετ' ἐλαφρᾶς κινήσεως τῆς κεφαλῆς, ἣτις ὑπερηφάναν ἐξέφραζε μᾶλλον ἢ ταπείνωσιν, ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης, κινῆν ἀγανάκτησιν ἐμπνεύσας διὰ τὸν τρόπον του.

“Ολοι δ' ἐξ ἐναντίας συνέχαιρον τὸν Ὀσκάρ διὰ τὴν γενναίαν διαγωγὴν του, καὶ πολλοὶ τὸν προέπεμψαν ἐκ νέου ἐν θριάμβῳ εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὡς πρὸς αὐτὸν δέ, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἂν καὶ ἐν πάσῃ τῇ εἰλικρινείᾳ τῆς καρδίας του ἦτο πρόθυμος νὰ δώσῃ τὸν ἀσπασμὸν τῆς συγχωρήσεως, καὶ νὰ μὴ γίνῃ αἷτιος τῆς ἀποπομπῆς ἐνὸς συνεταίρου, οὐχ' ἦττον ἔμως, ὅταν τὸ πρᾶγμα συνέβῃ χωρὶς νὰ πταίῃ αὐτὸς, δὲν ἐδύνατο νὰ εἰπῇ ὅτι ἦτον ἀπαρηγόρητος διὰ τὴν ὅπως δῆποτε ἀναχώρησιν τοῦ Χριστιανοῦ, διότι ἀληθὲς ἦτον ὅτι ἡ παρουσία αὐτοῦ, χωρὶς νὰ ἡξεύρῃ διατί, τὸν ἐστενοχῶρει.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ζ'.

ΑΘΗΝΩΝ

Τὴν δ' ἐπαύριον τὸ πρῶτ' ὁ Ὀσκάρ κατέβη κατὰ τὸ σῦνηθες εἰς τὸ κοινὸν δωμάτιον τοῦ ξενοδοχείου νὰ προγευματίσῃ.

— Τὸ πρόγευμα δὲν εἶναι ἑτοιμον, τῷ εἶπεν ἡ γραία Γρουμβρίγη. Ἡ Ἑλγα δὲν ἦλθεν ἀκόμη νὰ τὸ ἐτοιμάσῃ, καὶ ὅμως πρὸ πολλοῦ ἐξημέρωσε.

— Μήπως εἶναι ἀσθενής; εἶπεν ὁ Ὀσκάρ ἔμφροντις.

— Ἀσθενής ἐλπίζω ὅτι δὲν εἶναι. Παράδοξον ὅμως εἶναι, ὅτι δὲν ἐφάνη ἀκόμη. Ὑπαγε νὰ ἰδῇς.

Ὁ Ὀσκάρ λαβὼν τὴν ἀδειαν ταύτην, ἀνέβη πέντε πέντε τὰς βαθμίδας τῆς ἀναβάθρας. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψε κατηφής.

— Ἐκτύπησα, εἶπεν, ἀλλὰ δὲν μοὶ ἤνοιξε.

— Τί εἶπεν; ἠρώτησεν ἡ Γρουμβρίγη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

— Δὲν ἀπεκρίθη διόλου.

— Δὲν σὲ ἤκουσεν ἴσως;

— Ἄλλ' ἐκτύπησα πολλάκις καὶ δυνατά.

— Ἄς ἰδῶμεν, εἶπεν ἡ γραία, ἐγερθεῖσα ἀνησύχως.

Καὶ ἀνέβη καὶ αὐτὴ πρὸς τὸν κοιτῶνα τῆς Ἑλγας. Ἡ θύρα ἦτο κλειστή. Ἀλλὰ μάτην ἐκτύπησε, μάτην τὴν ἐφώναξεν· οὐδεὶς ἀπεκρίθη.

— Τοῦτο εἶναι ἀνεξήγητον, εἶπεν. Ἄς ἰδῶμεν ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους.

Καὶ κατέβη μετὰ τοῦ Ὄσκαρ εἰς τὸν κῆπον, πρὸς ὃν ἀπέβλεπε τὸ παράθυρον τοῦ κοιτῶνος ἐκείνου. Ἀλλὰ τὸ παράθυρον ἦτον ἡνεωγμένον, καὶ, ὦ τῆς φρίκης! ἐμπρὸς αὐτοῦ ἔκειτο κατὰ γῆς κλίμαξ ἑνὴ. Τρέμων ὁ Ὄσκαρ ἤρπασεν αὐτὴν, τὴν ἔστηξεν εἰς τὸ παράθυρον, καὶ ἐρρίφθη μετὰ ταχύτητος αἰλούρου ἐπάνω. Ἀλλὰ σκοτοδινίασις τὸν κατέλαβεν ὅταν ἀπὸ τοῦ παραθύρου ἐπήδησεν εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ ἐκινδύνευσε νὰ πέσῃ ὡς ἐμβρόντητος. Ὁ κοιτῶν ἦτο κενός. Ἀρπάσας ὅμως τὴν θύραν, τὴν ἔσεισε μετὰ τοσαύτης παραφόρου ὀρμῆς, ὥστε τὰ κλειῖθρα ἐνέδωκαν, καὶ μετὰ κραυγῶν ἐφώναξε τὴν Γρουμβρίγην νὰ εἰσέλθῃ.

— Ἐφυγεν! ἔφυγε! τὴν ἤρπασαν! ἀνεφώνησεν ἀποπνιγόμενος, ἅμα ἡ γραία εἰσώρμησε τρέχουσα· καὶ κλαίων ἔκρυψε τὴν κεφαλὴν του εἰς τὸ προσκεφάλαιον τῆς κενῆς κλίνης.

— Ἐφυγεν! ἐπρόφερε βραδέως ἡ γραία, ὡς στήλη ἄλως παρὰ τὴν θύραν ἰστᾶσα, καὶ δάκνουσα τὰ κίτρινα χεῖλη της. Τίς λέγει ὅτι ἔφυγε; Τίς λέγει ὅτι τὴν ἤρπασαν;

Ἐπειτα δὲ, περιφέρουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ὅλον τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ ἡ ἰδία ἔμενεν ἀκίνητος ὡς ἀπολελιθωμένη,

— Ναί, εἶπεν, ὁ μανδύας τῆςμόνος ἐλλείπει, καὶμόνος πῖλός τῆς. Ὅλα τὰ λοιπὰ εἰς τὴν θέσιν των.

Καὶ διὰ τῶν δύο χειρῶν τῆς κτυπήσασα τὴν κεφαλὴν τῆς,

— Ἐφυγεν, ἀνέκραξε, τὴν ἥρπασαν! — Ἀλλὰ τίς τὴν ἥρπασεν; ἠρώτησεν ἀνεγείρουσα τὴν κεφαλὴν· καὶ οἱ ὑέ-
αινοι ὀφθαλμοὶ τῆς ἐσπινθηροβόλουν.

— Ὁ Χριστιανός!.. εἶπεν ὁ Ὁσκάρ, γινόμενος κάτω-
χρος.

— Ὁ Χριστιανός, ὁ Χριστιανός! ἀνεφώνησεν ἡ γραία ὠρυομένη ὡς λέαινα. Εἰς τοῦ Χριστιανοῦ!

Καὶ ἐν τῷ ᾧμα ἀμφότεροι διηυθύνθησαν εἰς τὴν κατοί-
κίαν τοῦ ὑφαντοῦ. Ἀλλ' ἡ οἰκοδέσποινα τοῖς εἶπεν, ὅτι ἐκεῖ-
νος ἀφ' ἐσπέρας ἐπλήρωσε πλουτισπαρόχως τὸ ἐνοίκιόν του,
καὶ ἀνεχώρησεν.

— Ἀνεχώρησε; ποῦ;

— Οὔτε τὸν ἠρωτήσαμεν, οὔτε μᾶς τὸ εἶπεν.

— Ὁ Χριστιανός! ὁ Χριστιανός! ἐκραξεν ἡ γραία. Ἀλ-
λὰ ποῦ εἶναι; Εἰς τὴν πόλιν δὲν κρύπτεται. Διὰ τίνος πλοίου
ἔφυγε; ποῦ ὑπῆγε; Κατόπιν, κατόπιν! Τὴν κόρην μου μ'
ἥρπασε, τὴν καρδίαν θ' ἀρπάσω ἀπὸ τοῦ στήθους του. Ποῦ
ἐλπίζει νὰ κρυβῇ; Ὁ διάβολος ἂν τὸν κρύψῃ, θὰ πωλήσω
ψυχὴν καὶ σῶμα εἰς τὸν διάβολον, διὰ νὰ μοὶ τὸν δώσῃ,
ἐγὼ νὰ τὸν βασανίσω.

Καὶ σείρουσα τὸν Ὁσκάρ κατόπιν τῆς, ἔδραμε πρὸς τὸν
λιμένα, καὶ ἀπετάθη πρὸς τὸν λιμενοφύλακα.

— Ποῖα πλοῖα ἀπέπλευσαν ἀπὸ τοῦ λιμένος, τὸν ἠρώ-
τησε, τὴν νύκτα ταύτην, καὶ ποῦ διηυθύνθησαν; Ὑπάρχει
ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ τὸ μάθω. Μ' ἥρπασαν τὴν κόρην μου.
Βοήθησόν με νὰ τὴν ἀνεύρω.

— Τὴν νύκτα ταύτην οὐδὲν ἢ πλοῖον ἢ πλοιάριον ἐξῆλ-

θε τοῦ λιμένου, ἀπεκρίθη ὁ λιμενάρχης, ἐκτὸς τοῦ μεγάλου ἐκείνου ὃ βλέπεις παραφυλάττον ἐκεῖ τὸ τελευταῖον ἀκρωτήριον τοῦ ἔξω λιμένος καὶ ἀνταλλάσσουν χαιρετισμούς μετὰ τῶν φρουρίων. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἡ πολεμικὴ Δανικὴ ὀλκὰς, καὶ αὐτὴ βεβαίως δὲν φέρει τὴν κόρην σου καὶ τὸν ἀρπάσαντα αὐτὴν ἐργάτην. Ἡ εἰς τὴν πόλιν κρύπτονται, ἢ διηυθύνθησαν διὰ ξηρᾶς εἰς ἄλλον τινὰ λιμένα, καὶ ἐκεῖθεν ἀπέπλευσαν.

Φερομένη ὑπὸ τοῦ Ὁσκάρ μᾶλλον ἢ βαδίζουσα, ἡ Γρουμβρίγη ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν της, καὶ ἡ ἀδάμαστος αὐτὴ καὶ ἀλύγιστος γραία ἔπεσεν ὡς ξηρὰ δρυς ὑπὸ τοῦ ξυλοτόμου κοπεῖσα, καὶ φλογερὸς πυρετὸς ἐμάστιζε τὰς φλέβας της. Ὅσάκις ἤνοιγε τὸ στόμα της νὰ κράξῃ τὴν ἐγγονήν της, ὑπόκωφος μόνον γρυθμὸς ἤκούετο ἐξερχόμενος, καὶ βαρὺς γυγγυσμὸς ἐξεθλίβετο ἐκ τοῦ στήθους της.

Ὁ δ' Ὁσκάρ καθήμενος πλησίον αὐτῆς, καὶ τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς δύο τοῦ χεῖρας κρύπτων, ἔκλαιε.

Τέλος πρὸς τὸ ἑσπέρας αὐτὴ ἀνεσκίρτησε πρώτη, ὡς ὑπὸ σιδηρῶν ἀνατιναχθεῖσα ἐλατηρίων.

— Ἀνοησῖαι! εἶπε· κλαίωμεν, ἄργοι κλαίωμεν! καὶ ὁ ἄρπαξ γελᾷ. Τί κάθησαι, καὶ ἐγὼ αὐτὴ τί κεῖμαι ἐδῶ ὡς ἂν δὲν εἶχον ἡφαίστιον μίσους εἰς τὸ στήθος μου, ὡς ἂν δὲν εἶχον ὄνυχας νὰ τὸν σχίσω ὅπου τὸν ἀπαντήσω. Ἐγέρθητι. Ἔως πότε μένεις;

Ἐκτοτε ἤρχισεν ἀδιάκοπος ἔρνευσα. Δὲν ἔμεινε γωνία τῆς Βέργης ἀνεξιχνίαστος. Ἀλλὰ τὸν Χριστιανὸν οὐδεὶς οὔτε ἤκουσεν, οὔτε εἶδεν, οὔτε ἤξευρέ τις νὰ εἰπῇ ποῦ πιθανῶς διηυθύνθη, ἢ τίς ἦτον ἡ πατρίς του κυρίως. Τινὲς τὸν ἔλεγον Γερμανὸν, ἄλλοι Δανὸν, ἄλλοι δὲ Ὁλλανδὸν, διότι εἰς τὴν Ἀνσὴν εἶχε φέρει συστατικὰς ἐπιστολάς μεγαλεμπόρων καὶ

των τριων τούτων τόπων, καὶ εἰς τὰ βιβλία αὐτῆς ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς του δὲν ἐσημειοῦτο.

Πᾶσαν πρωίαν ἐξήρχετο ἡ πρεσβύτις, ὅλην τὴν ἡμέραν περιεφέρετο, καὶ τὴν ἐσπέραν ἐπέστρεφεν ἄπρακτος, ν' ἀκούσῃ τὰς ἐπίσης ἀφόρους τοῦ Ὁσκάρ προσπαθείας.

Καὶ ὅμως ἡ καρδιά της δὲν ἐπείθετο ν' ἀρνηθῇ πᾶσαν ἐλπίδα. Ἐν ᾧ ἔλεγεν ὅτι δὲν θὰ ἰδῇ πλέον τὴν Ἑλγαν της, ποτὲ ὅμως τὴν ἐσπέραν δὲν ἔστρωνε τὴν τράπεζαν δι' ἐαυτὴν καὶ τὸν Ὁσκάρ, χωρὶς νὰ θέσῃ καὶ τρίτον πινακίον, ὡς περιμένονσα ὅτι ἤθελε φανῇ αἰφνης ἡ ἐγγονή της, καὶ ποτὲ τὸ πρωὶ δὲν ἠγείρετο, χωρὶς νὰ εὐτρεπίσῃ καὶ νὰ συσκευάσῃ καὶ ἐκείνης τὸν κοιτῶνα, ὡς ἂν ἤλπιζεν ὅτι τὸ ἐσπέρας θέλει ἔλθῃ ἡ Ἑλγα νὰ κοιμηθῇ εἰς αὐτόν.

Ἀλλὰ πᾶσα περαιτέρω ἔρευνα οὐδὲν ἐφαίνετο ὑποσχομένη ἀποτέλεσμα πλέον ἐν Βέργῃ.

— Προφανὲς εἶναι, εἶπεν ἡ γραία εἰς τὸν Ὁσκάρ, ὅτι ἐδῶ δὲν κρύπτεται. Ὁλλανδὸς, Γερμανὸς ἢ Δανὸς, ἐκτὸς τοῦ κόσμου δὲν ὑπῆγε πάντοτε. Θὰ περιτρέξω τὰς τρεῖς του πατρίδας, καὶ ἡ ἐκδίκησίς μου ἐλπίζω νὰ μ' ὀδηγήσῃ ἀκριβῶς διὰ τῆς καταχθονίου λαμπάδος της.

— Θὰ μ' ἐπιτρέψῃς νὰ σὲ συνοδεύσω καὶ νὰ σὲ συνδράμω εἰς τὴν ἔρευναν ταύτην, ἐπρότεινεν ὁ Ὁσκάρ.

— Νὰ μὲ συνδράμῃς, ναί, σοὶ τὸ ζητῶ μάλιστα· νὰ μὲ συνοδεύσῃς ὅμως ὄχι. Ἐξ ἐναντίας, ἅς χωρισθῶμεν: Λάβε σὺ τὸν ἕνα δρόμον καὶ ἐγὼ τὸν ἄλλον· οὕτω διπλασιάζομεν τὰς ἐλπίδας μας.

Τῷ ὄντι ὁ Ὁσκάρ ἔλαβεν ἄδειαν ἀπουσίας παρὰ τῆς Ἀνσης, καὶ ἀπῆλθε πρὸς τὴν Ὁλλανδίαν, ὅπου ἐγγχώριος ὢν, εἶχε σχέσεις δυναμένας νὰ τῷ χρησιμεύσωσιν.

Ἡ δὲ Γρουμβρίγη ἀπῆλθεν εἰς Δανσίγην πρὸς ἀναζή-

τησιν τοῦ ἐμπορίου τῆς πόλεως ἐκείνης, ὅστις εἶχε συστήσει τὸν Χριστιανὸν, καὶ ἐπὶ σκοπῷ νὰ διευθυνθῇ ἐκεῖθεν ὅπου αἱ ἐνδείξεις ἤθελον τὴν ὁδηγήσει.

Μετὰ ἓνα μῆνα ὁ Ὅσκαρ ἐπανῆλθεν εἰς Βέργην ἄπρακτος καὶ ἀπηλπισμένος. Οὐδεὶς ἤξευρε νὰ τῷ εἰπῇ τι περὶ Χριστιανοῦ, ἐκτὸς μόνον τοῦ Ὀλλανδοῦ ἐμπορίου, ὅστις τὸν εἶχεν ἐπίσης συστήσει εἰς τὴν Ἄνσιν. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἦτο τόσο μυστηριώδης, τόσο συγκεχυμένος εἰς τὰς πληροφορίας του, τόσο ἐφαίνετο δυσαρεστούμενος ὅταν τῷ ἐζητοῦντο, καὶ τόσο ἡγνόει, ἢ ἐπροσποιεῖτο ὅτι ἡγνόει τὰ κατ' αὐτὸν, ὥστε παρ' αὐτοῦ ἄλλο δὲν ἠδυνήθη νὰ μάθῃ μετὰ θετικότητος ὁ Ὅσκαρ, ἐκτὸς ὅτι ἀνωφελῶς ἤθελε παρατείνει τὴν διαμονὴν του εἰς τὴν Ὀλλανδίαν.

Ἐπέστρεψε λοιπὸν μετὰ παλλομένης καρδίας εἰς Βέργην, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι ἐκεῖ θέλει εὑρεῖ τὴν Γρουμβρίγην ἀνακαλύψασαν τὰ ἴχνη τῆς ἐγγόνης τῆς.

Τὰ αἰσθήματά του πρὸς αὐτὴν εἶχον βεβαίως ἀλλοιωθῇ ἐκ τῶν τελευταίων συμβάντων· τὸ ἐνόμιζε καὶ. Ἀλλ' εἰς τὴν μνήμην τῆς ἐταράττετο βιαίως ἡ καρδία του πάντοτε, καὶ ἐπείθετο, ἢ ἐπροσπάθει νὰ πεισθῇ, ὅτι ἡ Ἐλγα ἦτον ἀθώα, ὅτι ἐγένετο θυμὰ προδοσίας κακούργου, καὶ ὅτι ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἄρπαγός τῆς εἶχεν αὐτὸς χριστιανικὸν καὶ ἱπποτικὸν χρέος νὰ τὴν λυτρώσῃ.

Η'.

Ἀλλ' ἡ Γρουμβρίγη δὲν εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς Βέργην, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἀναχωρήσεώς της οὐδεὶς πλέον ἤκουσε περὶ αὐτῆς, ἂν καὶ οἱ ὑφантаί, οἵτινες μητέρα των τὴν ἐκάλουν, καὶ συνησθάνοντο τὴν ἀπουσίαν της ἀπὸ τῶν

κοινωνῶν ἐστιάσεων ὧν προήδρευεν, ἠρεύνησαν πολλάκις περὶ αὐτῆς.

Ὁ δ' Ὁσκάρ εἶχε δώσει τόσα δείγματα τῆς ἱκανότητός του μεταξὺ τῶν ὁμοτέχνων του, καὶτόσον εἶχε κερδίσει αὐτῶν τὴν ὑπόληψιν, ὥστε ὅλοι οἱ βαθμοὶ τῆς συντεχνίας τῷ ἦσαν προσιτοὶ πλέον, καὶ, ὅ,τι ἄλλοτε ἤθελε τῷ φανῇ ἢ ἐκπλήρωσις τῶν ἀτοπωτέρων εὐχῶν του, τῷ ἐδόθη δι' ὁμοθυμου τῶν ὑφαντῶν ἀποφάσεως, ἢ χηρεύουσα ἐργοστασιαρχία ἐνὸς τῶν μεγαλητέρων καὶ πλουσιωτέρων καταστημάτων.

Ἀλλὰ τὰ κέρδη ταῦτα καὶ αἱ τιμαὶ ὠλίσθαινον ἤδη ἐπὶ τῆς καρδίας του, χωρὶς οὐδεμίαν χορδὴν αὐτῆς νὰ κρούσωσιν. Ὁ βίος τῷ ἐφαίνετο ἄσκοπος, μαῦρος· τὰ ἐλατήρια τῆς ζωῆς του εἶχον χαλαρωθῇ. Ἡ χερκὶς ἐξέπιπτε τῆς χειρός του· καὶ δὲν παρημέλει μὲν τὰ νῆα του χρέη, ἐξ ἐνδομύχου αἰσθήματος τοῦ καθήκοντος, ἀλλ' ἠσθάνετο ὅτι ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν τῷ ἦτο βάρος δυσβάστακτον, ὅτι ἐπίεζε τὸ λογικόν του καὶ ἀπέβαινεν εἰς βάσανον τῆς ζωῆς του.

Εὐτυχῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπῆλθε περίστασις τις συντελέσασα εἰς τὸ νὰ μεταβάλλῃ ὅπως οὖν τὴν νοσηρὰν τῶν ἰδεῶν του διεύθυνσιν, καὶ ν' ἀναζωπυρήσῃ τὰς νεκρουμένας δυνάμεις του.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν κατεπείγουσα διαταγὴ ἐγγραφὸς ἐκάλει αὐτὸν νὰ παρουσιασθῇ ἀμέσως εἰς τοῦ Ἀνσεάρχου. Ἐξέπληξε δ' αὕτη οὐκ ὀλίγον τὸν Ὁσκάρ, διότι οἱ ἐργοστασιάρχαι ὑπέκειντο ἀμέσως εἰς τοὺς συντεχνιάρχας, καὶ μετ' αὐτῶν εἶχον σχέσιν, οὐδεμίαν δὲ μετὰ τοῦ ἀνωτάτου ἐκείνου ἄρχοντος τοῦ κοινοῦ τῆς Ἀνσης.

Ἐννοήσας ἐπομένως ὅτι περὶ σπουδαιοτάτου τινος πρόκειται, ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν διαταγὴν.

Ἐλθὼν δ' εἰς τοῦ Ἀνσεάρχου τὸ μέγαρον, εὔρεν αὐτὸν

τὸν ἐπίσημόν του μανδύαν περιβεβλημένον καὶ προκαθήμενον μεγάλου συμβουλίου τῶν πεντήκοντα δύο Συντεχνιαρχῶν, καὶ ἀπέναντι αὐτῶν, εἰς ταπεινότερα ἐδώλια καθημένους πάντας τοὺς ἐργαστασιάρχας τῆς ὑφαντικῆς, καὶ μεταξὺ αὐτῶν κατέλαβε καὶ ὁ ἴδιος θέσιν.

Ἄφ' οὗ δὲ μετ' οὐ πολὺ συνῆλθον πάντες οἱ συγκληθέντες, λαβὼν ἡγεμονικῶς τὸν λόγον ὁ πολὺς Ἀνσεάρχης,

— Ἄνδρες Ἀνσεάται, εἶπεν ἐπὶ σπουδαιοτάτης ὑποθέσεως συνεκάλεσα τὸ μέγα τοῦτο συμβούλιον. Ἐπειδὴ δ' ἡ ὑπόθεσις ἀφορᾷ ἰδίως τὴν συντεχνίαν τῶν ὑφαντῶν, καὶ εἶναι ζωτικὴ δι' αὐτήν, τὸ συνέδριον τῶν Συντεχνιαρχῶν ἀπεφάσισε μετ' ἐμοῦ νὰ κληθῶσιν ἐκτάκτως εἰς τὴν σύσκεψιν ταύτην καὶ οἱ ἐργαστασιάρχαι τῶν ὑφαντῶν, ψῆφον μὲν βεβαίως μὴ ἔχοντες, ἀλλὰ χορηγουμένου αὐτοῖς κατ' ἐξαίρεσιν διὰ τὴν φορὰν ταύτην τοῦ λόγου.

Οἱ ἐργαστασιάρχαι ἀπέβλεψαν τότε πάντες πρὸς ἀλλήλους μετ' ἐκπλήξεως καὶ ἀνησυχίας, ἐννοοῦντες ὅτι περίλιαν σπουδαίου βεβαίως προέκειτο ἵνα τοῖς παραχωρηθῇ τοιοῦτον ἐκτακτον προνόμιον, εἰς οὗ τὴν χρῆσιν οἱ πλεῖστοι, ἄνθρωποι ὑλικῆς ἐργασίας κυρίως, ἡσθάνοντο ὅτι δὲν ἦσαν παρεσκευασμένοι.

— Ἡξεύρετε, ἐξηκολούθησεν ὁ ὑπέρτατος ἄρχων τοῦ δεσμοῦ, πόση εἶναι, καὶ πόσον ὀσημέραι αὐξάνει ἡ παραγωγικὴ δραστηριότης τῶν ὑφαντικῶν ἐργαστασιῶν τῆς Ὀλλανδίας καὶ τῆς Γαλλίας. Εἰς τὰς δύο ἐκείνας μεγάλας χώρας ἔπαυσε πρὸ πολλοῦ πᾶσα ἡμετέρα κατανάλωσις. Αὐταὶ ἐπάρκουν εἰς ἑαυτάς· καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ μᾶς ἀφῆρσαν καὶ τὴν Γερμανίαν, διὰ συμβάσεων καὶ ἀμοιβαίων παραχωρήσεων ἀποκτήσασαι τὸ δικαίωμα τῆς καὶ ἐκεῖ ἀποχλειστικῆς εἰσαγωγῆς τῶν ὑφανμάτων αὐτῶν. Εἰς ἡμᾶς,

εἰς τροφήν τῶν ἡμετέρων ἐργοστασίων δύω καὶ μόναι χῶ-
ραι ὑπολείπονται ἔτι, ἡ Νορβεγία ἐνταῦθα, καὶ προσέτι καὶ
πρὸ πάντων ἡ πλουσία Δανία.

Ἄλλ' ἀκούσατε τίνα ἀπροσδόκητον καὶ καταστρεπτικὴν
διακοίνωσιν ἔλαβον σήμερον τὴν πρωίαν. Πλὴν περιττὸν
νὰ σᾶς τὴν εἰπῶ ἐγώ· ἀκούσατε μᾶλλον τοῦτον τὸν κρότον
εἰς τὰς ὁδοὺς . . .

Καὶ ἐνταῦθα διεκόπη ὁ Ἀνσεάρχης· λαμπρὰ δὲ τυμπα-
νοκρουσία ἤκούετο ἔξωθεν, αὐξάνουσα καθ' ὅσον ἐπλησία-
ζε, μέχρις οὗ κήρυξ, φέρων τὰ ἐμβλήματα τοῦ Βασιλέως
τῆς Δανίας, καὶ περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τυμπανιστῶν καὶ ὑπὸ
ἀποσπάσματος στρατιωτῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν εὐρείαν αἴθου-
σαν τῶν συνεδριάσεων, καὶ στὰς ἐν τῷ μέσῳ, εἶπε μεγάλη
τῇ φωνῇ·

Ἄνδρες τῆς Ἀνσης, τοῦτο ἐστὶ τὸ δόγμα τοῦ Κυ-
ρίου μου, τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας: «Νόμος τοῦ Βασιλείου
τῆς Δανίας: Τοῦ λοιποῦ τὰ λινὰ ὑφάσματα τῶν ἐργοστα-
σίων τῆς Ἀνσης, εἰσαγόμενα εἰς τὸ Βασίλειον τῆς Δανίας,
θέλουσι πληρόναι τέλος εἰσαγωγῆς τριπλοῦν τοῦ μέχρι τοῦδε
ὠρισμένου.»

Ἐποιεῖτο δ' ὁ νόμος μνεῖαν τῶν λινῶν ὑφασμάτων μόνον,
διότι ἡ κατεργασία τοῦ βάμβακος ἦν τότε ἔτι ἄγνωστος ἐν
Εὐρώπῃ, καὶ μόνον μετὰ μίαν ἑκατονταετηρίδα ἤρχισε νὰ
διαδίδηται.

Ὑπόκωφος γογγισμὸς ἐκπλήξεως καὶ ὀργῆς διέτρεξε πᾶ-
σαν τὴν συνέλευσιν, καὶ μάλιστα τὰς ἑδρας τῶν ὑφαντῶν·
ἀλλὰ τοσοῦτο ἦν αὐτῶν τὸ αἶσθημα τῆς πειθαρχίας, καὶ
τοσοῦτο τὸ σέβας πρὸς τοὺς ἀνωτέρους, ὥστε οὐδεὶς ἐκινήθη
ἀπὸ τῆς θέσεώς του, οὐδεὶς ἀφῆκε τινὰ κραυγὴν ἀνοίκειον ἢ
ἔλαβεν ἀπροσκλήτως τὸν λόγον.

“Όταν δ’ ὁ κήρυξ, μετὰ τριπλὴν τοῦ δόγματος ἀνάγνω-
σιν ἐξῆλθεν, ὁ Ἀντεάρχης ἀναστὰς,

— Ἠκούσατε, εἶπε, καὶ γνωρίζετε διατὶ συνεκλήθητε.
Εἰπέτε μοι ἤδη εἰλικρινῶς καὶ εὐσυνειδότως τί φρονεῖτε περὶ
τοῦ πρακτέου.

Τότε ἠγέρθη σκυθρωπὸς ὁ γηραιὸς Συντεχνιάρχης τῶν
ὑφαντῶν. Τὸ βλέμμα του ἐσπινθηροβόλει, καὶ τὸ σῶμά του
ἐφαίνετο ἀνατεινόμενον πρὸς τὴν ἀρχαίαν νεανικὴν στά-
σιν του.

— Ὁ νόμος, εἶπε, τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας εἶναι κατα-
στροφὴ ἡμῶν, εἶναι ὕβρις καὶ εἶναι πρόκλησις. Δὲν ἔχομεν
ἢ νὰ θραύσωμεν τοὺς ἰστούς ἡμῶν, καὶ νὰ ρίψωμεν τὰς κερ-
κίδας. Ἀλλ’ ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας ἀγνοεῖ ὅτι αἱ χεῖρές μας
ἔταν δὲν φέρωσι κερκίδας, ἠξεύρουσι νὰ φέρωσι ξίφη, ὅτι ἐν-
γενήκοντα πόλεις παρατάσσονται ὑπὸ τὰς διαταγὰς μας, καὶ
ὅτι εἰς τὴν φωνὴν ἡμῶν ὁ Σούνδ δύναται νὰ πληρωθῇ στό-
λου ὅστις νὰ τὸν κλεισῇ εἰς τὴν Κοπεγχάγην του. Ὁ Βα-
σιλεὺς τῆς Δανίας δὲν ἠξεύρει, καὶ πρέπει αὐτὸς, καὶ ἐν αὐ-
τῷ ἡ γῆ πᾶσα νὰ μάθῃ, ὅτι ἡ Ἀνση δὲν ἐπιτρέπει οὐδ’ εἰς
ἐστεμμένην τινὰ κεφαλὴν νὰ τὴν ὑβρίσῃ καὶ νὰ τὴν βλάψῃ.
Εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ φόρου προτείνω ν’ ἀπροκριθῶμεν διὰ κη-
ρύξεως πολέμου.

Ὡς δ’ ἂν ἡ λέξις αὕτη διὰ μιᾶς εἶχε θραύσει τὸ πρό-
φραγμα τοῦ σεβασμοῦ τὸ πάντας συνέχον εἰς σιωπὴν,

— Πόλεμος, πόλεμος! ἀντήχησεν ἐκ πασῶν τῶν γω-
νιῶν τῆς αἰθούσης· καὶ ἡ λέξις αὕτη ὡς βάλαμον ἐνεστά-
λαξε κατ’ ἀρχὰς εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ὁσκάρ, εἰς οὗ τὸν ἄ-
σκοπον ἤδη βίον ἤνοιγε στάδιον ἐνεργείας, ἐν ᾧ ἤλπιζε νὰ
λησμονῇ τὴν πιέζουσαν αὐτὸν θλίψιν.

— Πόλεμον λοιπὸν ἀποφασίζετε, εἶπεν ὁ Ἀντεάρχης.

Εἰσθε πάντες ὁμόφωνοι; Ἄν ὑπάρχη τις ὁ ἀντιλέγων, ἅς ὁμιλήσῃ, πρὶν συντάξω τὸ δόγμα.

Πάντες ἔμειναν σιγῶντες.

Λοιπὸν, εἶπεν ὁ ἄρχων, ἂν τσιαύτη εἶναι ἡ ὁμόθυμος γνώμη σας, θέλει συνταχθῇ τοῦ πολέμου ἡ ἀνακήρυξις, εἰς ἣν λέπω ὅτι οὐδεὶς ἐνίσταται.

— Ἄν οὐδεὶς ὁμιλῇ καὶ ὁ λόγος μοὶ ἐπιτρέπηται, εἶπε τότε δειλῶς ἐγερθεὶς ὁ Ὅσκαρ, ἐγὼ ἐνίσταμαι.

Πάντες ἐπέβλεψαν εἰς αὐτὸν μετ' ἐκστάσεως, καὶ διότι ἀπλοῦς ἐργοστασιάρχης ἐτόλμα νὰ ὁμιλήσῃ ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου τῶν συντεχνιαρχῶν, καὶ διότι, ὅτε πρῶτον ἤκούσθη ἡ λέξις «πόλεμος», πολλοὶ τὸν εἶδον ὑπὸ χαρᾶς σκιρτήσαντα. Ἐπιτρέψαντος δὲ τοῦ Ἀνσεάρχου,

— Ὑπὲρ τινὰ καὶ ἄλλον, εἶπε, βαλὼν αἰσθάνομαι τὴν καταφροσύνην θανατηφόρον πληγὴν εἰς τὴν συντεχνίαν ἡμῶν, καὶ ἡ καρδία μου πάλλεται εἰς αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ πολέμου. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ὁ κύβος ῥιφθῇ, ἐνδοῖσα ὅτι ὀφείλομεν νὰ σταθμίσωμεν ἐμβριθῶς τὰς συνεπείας τοῦ διαβήματος ἡμῶν. Βεβαίως καὶ βραχίονας καὶ καρδίας καὶ στόλον καὶ στρατὸν ἔχομεν, ὥστε πρὸς οὐδενὸς ν' ἀνεχθῶμεν ὕβριν καὶ καταπάτησιν τῶν ἡμετέρων δικαιωμάτων. Ἀλλ' ὑπάρχει ἐνταῦθα ὕβρις; ὑπάρχει κεκτημένου δικαιώματος παραβίασις; Ὡμεν δίκαιοι. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας, ἵνα διατάξῃ τὰ ἐν τῷ κράτει του, δὲν ὀφείλει νὰ ἐξετάζῃ τί εἰς ἡμᾶς ἢ εἰς ἄλλους, ἀλλὰ τί εἰς ἐκεῖνο συμφέρει. Οὐδεμίαν σύμβασιν ἔχει μεθ' ἡμῶν, ὥστε οὐδὲν ἡμέτερον δικαίωμα καταπατεῖ, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ βάσει κηρυττόμενος πόλεμος, ἵνα τῷ ἐπιβάλωμεν τὰ προϊόντα ἡμῶν, θὰ κριθῇ ὡς βία ἐκ μέρους ἡμῶν καὶ οὐχὶ ὡς ἄμυνα. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας δὲν εἶναι ἄδικος, ἀλλ' εἶναι ἀποτετυφλωμένος, ἐξηπατημένος ὑπὸ κα-

κῶν συμβουλῶν. Δὲν βλέπει ὅτι ὁ νόμος αὐτοῦ βλάπτει τὴν Δανίαν οὐχ ἥττον ἢ ἡμᾶς, διότι ἡμεῖς τῇ προμηθεύομεν ὡς πρώτην ὕλην τὰ ἡμέτερα ὑράσματα, ἃ ἐκείνη βάφει ἐν τοῖς ἐργοστασίοις τῆς. Πρέπει λοιπὸν ὅχι νὰ τὸν πολεμήσωμεν, ἀλλὰ νὰ τὸν φωτίσωμεν· δι' ὃ προτείνω νὰ πεμφθῇ εἰς τὸν Βασιλέα ἐκείνον πρεσβεία ἐκ τεσσάρων συντεχνιαρχῶν, ἥ- τις νὰ τῷ δείξῃ τὸ συμφέρον τοῦ συναῖδον μετὰ τοῦ ἡμε- τέρου. Αἱ τύχαι τοῦ πολέμου εἰσὶν ἀγχίστροφοι. Ἄν παρ' ἐλ- πίδα ἡττώμεθα, ἡ Δανία θὰ μᾶς ἐκλείετο ἐντελῶς, καὶ θὰ διελύετο ὁ εὐκλεὲς ἡμῶν δεσμός. Ἀλλὰ καὶ ἵνα νικήσωμεν ἐχθρὸν τοσοῦτον ἰσχυρὸν, θὰ ὑποπέσωμεν εἰς δαπάνας τοι- αύτας, ὥστε καὶ ἡ νίκη αὐτῇ θ' ἀντεστοίχει εἰς ἥτταν.

Καθ' ὅσον δ' ὠμίλει ὁ νέος ὑφαντῆς, ἐξήπτετο καὶ ἔρ- ρεεν ἡ εὐγλωττία αὐτοῦ, καὶ διὰ τοσούτων ἰσχυρῶν καὶ ἀκαταμάχητων ἐπιχειρημάτων ὑπεστηρίξε τοὺς λόγους αὐτοῦ συνεκεφαλαιώσαμεν, ὥστε πάντες ἐθαύμασαν, καὶ μετεπεί- σθησαν εἰς τὴν γνώμην τῆς ἀμέστου ἀποστολῆς πρεσβείας.

— Εἰς ἣν, προσέθηκεν ὁ Ἀνσεάρχης, προτείνω ἐγὼ νὰ προστεθῇ καὶ ὁ ἐργοστασιάρχης Ὁσκάρ, ἵνα ἀντιπροσω- πεύσῃ τοὺς ὑφαντάς· διότι εἰς αὐτὸν ὀρεῖλεται ἡ τιμὴ τῆς προτάσεως, καὶ διότι ἀπέδειξε τοσοῦτον ἐντελῆ ἐκτίμησιν τῶν συμφερόντων τῆς Ἄντης, καὶ τοσαύτην περὶ τὸ λέγειν εὐχέρειαν.

Πάντες ἐπευφήμησαν εἰς τὴν νέαν ταύτην πρότασιν, καὶ ὁ Ὁσκάρ ἐρυθριῶν ἐδέχθη τὴν τιμὴν τοῦ νὰ προσαρτηθῇ εἰς τοὺς τέσσαρας ἀμέσως κληρωθέντας συντεχνιάρχας, καὶ ἐθεώρησε τοῦτο οὐ μόνον ὡς ἰδιαιτέραν εὖνοιαν τῶν προΐ- σταμένων του, ἀλλὰ καὶ ὡς ὑπὸ τῆς τύχης στελλόμενον αὐτῷ εὐκταῖον ἀντιπερισπασμὸν εἰς ἣν διετέλει διανοητικὴν καὶ ψυχικὴν κατὰστασιν, καὶ ὡς ἀφορμὴν κινήσεως καὶ με-

ταβολῆς ἀντικειμένων καὶ ἐντυπώσεων, διότι δυσφορῶν πρὸς τὰ γνωστὰ καὶ τὰ παρὰ πόδας, ἤλπιζεν ἴασιν ἐκ τῶν μακρυσμένων καὶ τῶν ἀγνώστων.

Θ'.

Ἀπέπλευσε λοιπὸν ἡ πρεσβεία ἀμέσως τὴν ἐπαύριον πρὸς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Δανίας, τὴν τότε φερώνυμον Κοπεγχάγην (διότι τὸ ὄνομα σημαίνει ἐμπορικὸν λιμένα).

Ὅσον δ' ἀδιάφορος καὶ ἂν ᾗν ὁ Ὅσκαρ τότε πρὸς πᾶσαν κενοδοξίαν, μέχρι τινὸς ὅμως ἀδύνατον ᾗν νὰ μὴ κολακευθῇ ἡ φιλοτιμία του ὅτε εἰς τὸ λαμπρὸν Δημαρχεῖον, ἐν ᾧ τοῖς ἐδόθη κατάλυμα ὑπὸ τῆς Δανικῆς κυβερνήσεως, ἀπήντησε καὶ ἄλλην πρεσβείαν, ὑπὸ τοῦ μεγάλου βασιλέως Καρόλου τοῦ Ε' ἐξ Ὁλλανδίας πεμφθεῖσαν, καὶ μετὰ τῶν μελῶν αὐτῆς ἀνεγνώρισεν ἕνα νέον ἐκ τῶν πρώτων οἰκῶν τῆς Λεύδης, μετ' οὗ ἐπὶ παιδικῆς ἡλικίας εἶχε φοιτήσῃ εἰς τὰ σχολεῖα, πρὸς ὃν ὅμως ἄλλοτε ὁ πτωχὸς παῖς τῆς ἐκπεσούσης οἰκογενείας οὐδὲ καὶ ν' ἀναβλέψῃ ἐτόλμα. Τώρα δὲ, πρέσβυς καὶ αὐτὸς, ἐδύνατο ἀνευθιριάστως νὰ τῷ δώσῃ τὴν χεῖρα, καὶ σχέσις φιλίας ταχέως συνεδέθη μετὰ τῶν δύο συμμαθητῶν.

Ἡ Ὁλλανδικὴ πρεσβεία σκοπὸν εἶχε νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν βασιλέα τῆς Δανίας τὴν χεῖρα Ἰσαβέλλης, τῆς ἀδελφῆς Καρόλου τοῦ Ε', τότε μὲν βασιλέως τῆς Ἰσπανίας καὶ Ὁλλανδίας, μετὰ ταῦτα δὲ αὐτοκράτορος Γερμανίας.

Ἀμφότεραι αἱ πρεσβεῖαι, ἅμα ἀφιχθεῖσαι, ἐζήτησαν νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὸν βασιλέα. Ἡ Ὁλλανδικὴ ᾗτον ἐν τούτοις πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν ἐν Κοπεγχάγῃ, καὶ ὁ βασιλεὺς δὲν τὴν εἶχεν εἰσέτι δεχθῇ, ὥστε ἐκ τούτου δὲν προέ-

βλεπε καὶ ἡ τῆς Ἀνσης ταχεῖαν τῆς ἀποστολῆς της τὴν ἐκπεραίωσιν.

Παρὰ πᾶσαν ὅμως προσδοκίαν, ἡ τελευταία αὕτη, τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν ἀφίξιν της, εἰδοποιήθη ὅτι ἔμελλε νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸν βασιλέα, τὴν ἐπιοῦσαν κυριακὴν μετὰ τὴν λειτουργίαν, ἤτοι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀκόμη, ἐν ᾧ εἰς τὴν τοῦ Καρόλου ἀπάντητις οὐδεμία ἐδίδετο.

Ἡ περίστασις αὕτη ἐννοεῖται ὅτι ἐφάνη κακὸς οἰωνὸς δι' ἐκείνης τὴν ἐπιτυχίαν, καὶ πολλὴν διήγειρε τὴν ἀνησυχίαν οὐ μόνον μεταξὺ τῶν πρέσβεων, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῆς φατρίας τῶν Δανῶν Καρλιστῶν, δηλαδὴ ἐκείνων οὓς ἡ πολιτικὴ καὶ τὸ βαλάντιον τοῦ Καρόλου εἶχον κερδίσει ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῦ προτεινομένου γάμου. Τὰ συμβούλια ἐπολλαπλασιάζοντο, καὶ μεγάλη ἦτον ἡ κίνησις ἄνω καὶ κάτω. Μένος δ' ὁ Ὄσκαρ ἐμείνεν εἰς ταῦτα πάντα ξένος, καὶ ὅλην τὴν τριήμερον διάρκειαν τῆς ἀργίας του ἐδαπάνησεν ἐρευνῶν μεταξὺ τῶν βιομηχάνων πάσης τάξεως, ἂν δὲν ἤξευρόν τι περί τινος ὑφαντοῦ Χριστιανοῦ καλουμένου, ὅστις διέτριψεν ἱκανὸν χρόνον εἰς Βέργην ὡς Ἀνσεάτης. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐγνώριζε τὸν ἄνθρωπον.

Κατώρθωσεν ὅμως ὁ Ὄσκαρ ν' ἀνακαλύψῃ τὸν Δανὸν μεγαλέμπορον ὅστις εἶχε συστήσει τὸν Χριστιανὸν εἰς τὴν Ἀνσιν, καὶ ὅστις τότε συνέπεσε νὰ κατοικῇ ἐν Κοπεγχάγῃ, καὶ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν, τῷ ἐζήτησε πληροφορίας. Ἀλλ' ὁ ἔμπορος οὗτος ἦτο παράδοξος ἄνθρωπος. Ἦρχισε νὰ γελάῃ ὅταν ἤκουσε τὰς ἐρωτήσεις τοῦ Ὄσκαρ, τῷ ὄντι ὀλίγον ὡς ἂν τὸν περιέπαιζεν. Ἐπειτα εἶπεν ὅτι, ποῦ ἐνθυμεῖται ἐκεῖνος ὅλους ὅσους ποτὲ συνέστησεν· ὅτι τῶνόντι νομίζει ὅτι εἶχε γράψῃ ποτὲ περί τινος ἐργάτου, Χριστιανοῦ ἢ Χριστοφόρου, δὲν ἤξευρεν ἀκριβῶς, Ὁλλανδοῦ τῷ ἐφαίνετο ἡ Γερ-

ανοῦ μᾶλλον, ἀλλ' ὅτι, ἂν ἡ μνήμη δέν τὸν ἀπατᾷ, αὐτὸς ἔχε πνιγῇ, ἢ εἶχεν ἀποθάνει. Ὡστε ἡ ἐπίσκεψις αὕτη, ἐξ ἧς Ὁσκάρ ἤλπιζε νὰ φωτισθῇ ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς φρεύνης του, τὸν ἐβύθισεν εἰς σκότος βαθύτερον.

Τέλος ἔφθασεν ἡ ἡμέρα τῆς βασιλικῆς ὑποδοχῆς. Οἱ πρέδεις ἀπὸ πρωίας ἐνεδύθησαν τὴν ἐπίσημόν των στολήν. Πρὶν δὲ ἰππεύσωσιν ὅπως παρευρεθῶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὁ Ὁλλανδὸς φίλος τοῦ Ὁσκάρ εἰσῆλθε τεταραγμένος καὶ κατηφῆς εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ.

— Ἴδου σεῖς εἰς τὸ τέρμα τῆς ἀποστολῆς σας, τῷ εἶπε. Καὶ ἡμεῖς δὲν ἀπέχομεν ἴσως τῆς ἡμετέρας πολύ. Ἀλλ', ὦ φίλε, εἰς τοὺς φοβεροὺς ἀγῶνας τῆς πολιτικῆς δὲν ἀπεσκληρύνθην εἰσέτι. Εἰς τὴν καρδίαν μου ἐπικάθηται βάρος, καὶ νομίζω ὅτι ἐλαφρότερον θὰ τὸ φέρω ἂν εἰς τὴν φιλίαν σου ἐμπιστευθῶ.

— Σὲ βλέπω τεταραγμένον, εἶπεν ὁ Ὁσκάρ. Τί σὲ πιέζει;

— Ἐμάθομεν, ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος μετὰ προφανοῦς στενοχωρίας, τὶ ἀνθίσταται εἰς τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν τὴν ἐπιτυχίαν. Ἡ καρδιά τοῦ βασιλέως δὲν εἶναι ἐλευθέρα. Ἐρᾷ μιᾶς ὑπηκόου του.

— Καὶ ἀνρνεῖται διὰ τοῦτο τὴν χεῖρα τῆς βασιλόπαιδος; ἠρώτησεν ὁ Ὁσκάρ. Μελετᾷ εἰς τὸν θρόνον νὰ τὴν ἀναβιδάσῃ; Εἶναι ἴσως αὕτῃ ἐξ ἐκείνων αἵτινες ἐγεννήθησαν παρὰ τὰς βαθμίδας τοῦ θρόνου;

— Ἐκ τῶν ἐσχάτων λέγεται τάξεων τοῦ λαοῦ, ἀπεκρίθη ὁ Ὁλλανδός. Ἡ ἄγρυπνος ραδιουργία τῶν φίλων τῆς ἡμετέρας πολιτικῆς τὴν ἀνεκάλυψεν ὀπίσω τῶν πύργων καὶ τῶν κιγκλίδων ὅπου τὴν κρύπτει ὁ βασιλεὺς, ἀπροσπέλαστον καὶ ἀόρατον, καὶ ὅπου ὁ ἴδιος μυστηριωδῶς μόνον καὶ εἰς πάντα ἀγνώστως εἰσέρχεται. Ἡ ἀριστοκρατία πᾶσα

συνεταράχθη εἰς τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην, καὶ βλέπουσα τὴν πρὸς ἡμᾶς διαγωγὴν τοῦ Μονάρχου, οὗ γνωρίζει τὸν βίαιον καὶ αὐθαίρετον χαρακτῆρα, πέπεισται ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ εἶναι νὰ νυμφευθῇ τὴν κόρην τοῦ ὄχλου, ἂν ἤδη δὲν τὴν ἐνυμφεύθῃ.

«Χθὲς ὁ Πρωθυπουργὸς, ἐξελθὼν ἐνὸς τῶν συμβουλίων μας, ἀφ' οὗ ἐθωρακίσθη δι' ὅλης τῆς γενναιότητος ὅσης εἶναι δεκτικὸς, ἐπῆγε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ τῷ παρέστησε μετ' ἐκφράσεων θερμοτάτων καὶ μετ' ἐπιχειρημάτων ἰσχυροτάτων, πόσον ὁ προτεινόμενος δεσμὸς μετὰ τοῦ βασιλέως Καρόλου εἶναι εἰς τὴν Δανίαν συμφέρων. Ἀλλὰ βλέπων τοῦ βασιλέως τὴν ψυχρότητα καὶ τὴν σιωπὴν, ἐτόλμησε τότε, ῥιφθεὶς εἰς τοὺς πόδας του, νὰ τῷ εἰπῇ ὅτι διαδίδεται ὡς αἰτία τῆς ἀρνήσεως ἢ καὶ τοῦ δισταγμοῦ τοῦ βασιλέως, κλίσις αὐτοῦ πρὸς ἄλλην γυναῖκα· ὅτι ὁ λαὸς εἶναι εἰς ὑπερβολὴν διὰ τοῦτο δυσηρεστημένος, καὶ τῶν πιστοτέρων του ὑπηκόων ἡ λύπη μεγάλη· καὶ τὸν παρεκάλεσε διὰ τῶν ταπεινοτέρων, διὰ τῶν πθητικωτέρων συγχρόνως λέξεων, ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ στέμματός του, ὑπὲρ τοῦ συμφέροντός του καὶ ὑπὲρ τῆς δόξης του, νὰ παραιτηθῇ τῆς σχέσεως ταύτης, καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ νὰ γίνηται αὕτη κώλυμα τῆς ἐνώσεώς του μεθ' ἐνὸς τῶν ἰσχυρωτάτων τῆς Εὐρώπης ἡγεμόνων.

«Ἀλλ' ἡγριώθη τοῦ βασιλέως τὸ πρόσωπον, καὶ πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν διὰ κεραυνόβολου φωνῆς ἀποτεινόμενος.

— «Καὶ τίς εἶναι ὁ λαὸς οὗτος, ἀνέκραξεν, ὅστις ἐπεμβαίνει εἰς τὰς ἰδικὰς μου πράξεις, εἰς τὰ ἰδικὰ μου αἰσθήματα; Μὴ νομίζουσιν ὅτι κτῆμά των εἶναι τὸ στέμμα, καὶ ὅα τὸ διαθέσω ὅπου μὲ διατάξωσιν; Ὑπαγε καὶ εἰπέ τοις ὅτι ὅα τὸ θέσω εἰς ὅποιον μέτωπον προτιμῶ, καὶ ὅτι ἐμπρὸς τοῦ

μετώπου ἐκείνου θὰ κλίνωσι τὰ μέτωπά των μέχρι τῆς γῆς. Ὑπαγε, καὶ ἂν τοιαύτας ἔχῃς ἄλλοτε νὰ φέρῃς προτάσεις, ἢ ἐπιστρέφῃς πλέον.

«Ὁ πρωθυπουργὸς ἔφυγε καταπεπληγμένος, καὶ ἐλθὼν ἀπὸ τοῦ περιεμένοντος μετὰ τῶν λοιπῶν φίλων του, μετέδωκεν εἰς πάντας τοῦ τρόμου του.

«Συσκέψεως δὲ μακρᾶς γενομένης, ἀπεφασίσθη ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔσεται ἀμετάθετος, καὶ ὅτι, ἂν δὲν εἶναι ἤδη κρυφίως νενυμφευμένος μετὰ τῆς ἐρωμένης του, θέλει ἤδη ἀφεύκτως τὴν νυμφευθῆ εἰς τὸ πείσμα τῶν ὄσων ἐτόλμησαν νὰ ἐλπίσωσιν ὅτι ἤθελον τὸν ἐμποδίσει.

«Καὶ ἐγένετο πρότασις τρομερὰ, πρότασις ἀποτρόπαιος, ὅτι ὁ δεσμὸς οὗτος πρέπει παντὶ τρόπῳ νὰ λυθῇ· ὅτι ὅμως εἰς μόνος ὑπάρχει ὁ λύσων, καὶ οὗτος εἶναι ὁ θάνατος! Νεκρὰ, ἤθελεν ἀρῆσαι τὸν βασιλέα τεθλιμμένον, λυσσῶντα ἴσως, ἀλλὰ καὶ ἐλεύθερον, καὶ ὁ χρόνος ἤθελε κατ' ὀλίγον διὰ μιᾶς μὲν χειρὸς ἰαίνει τὴν πληγὴν του, διὰ τῆς ἄλλης δὲ αὐξάνει τὴν σύνεσίν του καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν καθηκόντων του.

«Μάτην κατεξάνεστην καὶ ὠμίλησα ἐν ὀνόματι τῆς φιλοανθρωπίας, τῆς ἠθικῆς. Οἱ σοβαρότεροι καὶ ἐμπειρότεροι μοὶ ἐπέβαλον σιωπὴν ἐν ὀνόματι οἱ μὲν τοῦ συμφέροντος τῆς Δανίας, οἱ δὲ τοῦ τῆς ἡμετέρας ἀποστολῆς. Εἶπον ὅτι πρέπει μία γυνὴ νὰ θυσιάσθῃ ὑπὲρ ὅλων λαῶν, καὶ θυσιάζομεν αὐτὴν οὐχὶ ἡμεῖς, ἀλλ' ἡ ἄφρων ἐπιμονὴ τοῦ βασιλέως.

«Οὕτως ἐψηφίσθη ἡ σημερινὴ ἐσπέρα νὰ μὴ τὴν εὖρη ζῶσαν.

«Εἰς τῶν κατασκόπων τοῦ συμβουλίου ἀνέφερεν ὅτι συνέδεσε σχέσεις μετὰ τινος γραίας, ἣτις φαίνεται κατοικεῦσα περὶ τὸ φρούριον τὸ χρησιμεῦον εἰς κλωδὸν τῆς ἐρωμένης

τοῦ βασιλέως, καὶ ἥτις, φύτει περίεργος, μεγάλην ἔχει ἐπιθυμίαν νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτό· ὥστε, ἐπρόσθεσεν αὐτός, ἂν τῇ χορηγήσωμεν χρηματικὰς τινὰς εὐκολίας, πέπεισμαι ὅτι θέλει κατορθώσει νὰ εἰσέλθῃ, καὶ χωρὶς πολλὰς ὑποψίας νὰ διεγείρῃ, δύναται νὰ ἐγχειρίσῃ ὅπου δεῖμίαν τῶν παρεσκευασμένων ἐκείνων ἐπιστολῶν τῇ τέχνῃ τῶν φαρμακέων, αἵτινες, ἅμα ἀνοιγόμεναι, ἀποπνέουσι θάνατον.

«Ἡ καταχθόνιος αὕτη πρότασις ἐνεκρίθη ὁμοφώνως, μόνοι ἐμοῦ τηρήσαντος σιωπὴν, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἤδη ἀνεχώρησε πρὸς ἐκτέλεσιν.

— Ὅποιον μισητὸν ὄραμα μοὶ λέγεις, ἀνέκραξεν ὁ Ὅσκάρ. Καὶ ὑπομένεις νὰ ἡξέυρῃς αὐτὸ ἐκτελούμενον; Καὶ δὲν προσπαθεῖς παντὶ τρόπῳ νὰ τὸ προλάβῃς!

— Τὸ ὑπομένω! ἀνέκραξεν ὁ Ὀλλανδές. Αἰσθάνομαι ὡς ὁ Κᾶν μετὰ τὴν πρώτην ἀδελφοκτονίαν, καὶ αἱ χεῖρές μου μοὶ φαίνονται ἀπόζουσαι αἵματος. Νὰ τὸ προλάβω ἢ νὰ τὸ ἐμποδίσω δὲν ἔχω δύναμιν οὐδὲ τρόπον. Δύναμαι ὅμως ν' ἀποσυρθῶ ἀπὸ τῆς ἀπαισίας ταύτης πρεσβείας· καὶ ἂν τοῦτο διὰ παντός καταστρέφῃ τὸ μέλλον μου, σήμερον ἀποσύρομαι, διατηρῶν καὶ τῆς ψυχῆς μου τὴν ἡρεμίαν.

Ι'.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἤχησαν αἱ σάλπιγγες αἱ καλοῦσαι τὴν πρεσβείαν τῶν Ἀνσεατῶν, καὶ ὁ Ὅσκάρ εἰς τὸ στῆθος τοῦ σφίξας τὸν συνάδελφόν του, ἔσπευσε ν' ἀναβῇ τὸν δι' αὐτὸν παρεσκευασμένον χρυσοφάλαρον ἵππον, καὶ διπλασίως βαρεῖαν ἔχων τὴν καρδίαν, ἠκολούθησε τοὺς συναδέλφους τοῦ εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν.

Μετὰ τὴν λειτουργίαν δὲ, παραπεμπόμενοι ὑπὸ δύο εἰσα-

ωγέων, καὶ ὑπὸ συνοδίας βασιλικῶν σωματοφυλάκων, ἐπο-
ρεύθησαν εἰς τ' Ἀνάκτορα· ἐκεῖ δ' εἰς τὴν πρώτην αὐλὴν τοὺς
ἐδέχθη μουσικὴ παιανίζουσα, καὶ ἡ φρουρὰ παρατεταγ-
μένη τοῖς ἀπέδωκε τὰς στρατιωτικὰς τιμὰς. Εἰς τὴν δευ-
τέραν δ' αὐλὴν χρυσοστόλιστοι ἵπποκόμοι ἐδέχθησαν τοὺς
χαλινοὺς τῶν ἵππων ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν πρέσβειων, οἵτινες
ἄνω τῆς ἀναβάθρας, διελθόντες διὰ διπλῆς σειρᾶς ὑπηρε-
τῶν, εἰσῆλθον εἰς λαμπρὰν αἴθουσαν. Ἐνταῦθα τοὺς περιέ-
μενε παρατεθειμένον μεγαλοπρεπὲς πρόγευμα.

Τέλος δὲ κώδων ἠκούσθη βιαίως ἡχῶν, καὶ ἐν τῷ μέσῳ
τοῦ προγεύματος ἐγερθέντες, ἔσπευσαν διὰ πολλῶν μεγα-
λοπρεπεστάτων αἰθουσῶν, καὶ ἔστησαν ἐμπρὸς ὀλοχρύσου
θύρας κλειστῆς. Ἐκεῖ δ' ἔμεινον πολλὰ λαπτὰ σιωπηλοὶ,
καὶ σχεδὸν τὴν ἀναπνοὴν τῶν κρατοῦντες.

Τέλος ἡ θύρα ἠνεώχθη μετὰ κρότου, καὶ δύο ἐντὸς αὐ-
τῆς ἱστάμενοι σωματοφύλακες, τὰς ἀργυρὰς ράβδους τῶν
εἰς τὸ ἔδαφος κρούοντες ἀνέκραξαν μεγαλοφώνως·

— Ἡ πρεσβεία τῆς Ἀνσης.

Συγχρόνως δ' ἀνεσύρθησαν ἐκατέρωθεν αἱ πλούσιαι πτυ-
χαὶ παραπετάσματος ἐξ ἐρυθροῦ ὀλοσηρικοῦ, καὶ ἐφάνη τὸ
ἔνδον τῆς βασιλικῆς αἰθούσης, ὅλον ἐπεστρωμένον διὰ τοῦ
αὐτοῦ ὑφάσματος, καὶ ἀποστίλβον χρυσοῦ, πλήρες δ' αὐλι-
κῶν ἐν πολυτελεστάταις στολαῖς περιστοιχιζόντων τὸν
θρόνον, ἐφ' οὗ ἵστατο ὁ βασιλεὺς ἐν ἐπισήμῳ ἀναβολῇ.

Ἐκ τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου θεάματος καταπλαγέντες
οἱ πρέσβεις, ἅμα εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ θρόνου, ἔ-
κλινον γόνυ, ὡς καὶ ἡ ἐθιμοταξία ἐπέταττε, καὶ προσεκύ-
νησαν μέχρι γῆς.

Ὅτε δὲ, προσκληθέντες ὑπὸ τοῦ ἀρχιγραμματέως νὰ
ἐκθέσωσιν εἰς τὴν Α. Μ. τὸν σκοπὸν τῆς ἐλεύσεώς των, ἡ-

γέρθησαν, καὶ ἐτόλμησαν νὰ ὑψώσωσι τὸ βλέμμα πρὸς τὸν βασιλέα, ὑπόκωφος κραγὴ ἐκπλήξεως ἠκούσθη εἰς ὅλων τὰ στόματα, οὐδεὶς ἐδυνήθη λέξιν νὰ διαρθρώσῃ, καὶ ὁ Ὅσκαρ ὡς σκοτοδινιῶν θὰ ἔπιπτε κατὰ γῆς, ἂν δὲν ἐστηρίζετο εἰς τὸν λίθινον κίονα παρ' ᾧ ἔτυχεν ἰστάμενος.

Ὁ βασιλεὺς ἦτον ὁ ὑφαντὴς Χριστιανὸς τῆς Βέργης!

— Λοιπὸν εἰσθε ἄφωνοι, κύριοι πρέσβεις; εἶπε σοβαρῶς ὁ βασιλεὺς. Ἄνδρες τῆς Ἀνσης, γνωρίζω τί σᾶς φέρει εἰς Κοπεγχάγην. Ἐνομίσατε, ἀγαπητοί, ὅτι διὰ σᾶς κυβερνῶ τὴν Δανίαν; Ἡμὴν μεταξὺ ὑμῶν, καὶ ἐζώσθην τοῦ ὑφαντοῦ τὸ περίζωμα, ἵνα διδαχθῶ τὴν τέχνην ὑμῶν καὶ μεταφέρω εἰς τὸν τόπον μου τὴν πολύτιμον ταύτην πηγὴν πλουτισμοῦ. Ἀπέλθετε καὶ ἴδετε τὰ νέα μου ἐργαστάσια. Εἰπέτε ἂν δὲν ἀξίζωσι τὰ τῆς Βέργης. Ἦναι ὅμως νέα, καὶ χρήζουσι προστασίας.

— Ἀλλὰ, Μεγαλειότατε, ὁ νόμος οὗτος καταστρέφει τοὺς ὑφαντάς τῆς Ἀνσης, εἶπεν ὁ πρεσβύτερος ἐκ τῶν ἐργαστασιάρχων. Θέλει στέρῃσει τὰς οἰκογενείας αὐτῶν τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, καὶ θέλει καταστήσει αὐτοὺς ἐπαίτας.

— Ἐργαστασιάρχα Ἐρίκε, ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς εἰς αὐτόν· εἶσαι νομίζω, σιδηρουργός;

Ὁ πρέσβυς ἐκλινε μέχρι γῆς.

— Ἐχεις ἄδικον λοιπὸν ν' ἀναμίγνυσαι εἰς τῶν ὑφαντῶν τὰ συμφέροντα. Ἄν ὑπάρχωσί τινες ὑφανταὶ μεταξὺ ὑμῶν, μετ' ἐκείνων ἐπιθυμῶ νὰ ὁμιλήσω. Οἱ ἄλλοι ἀπέλθετε.

Καὶ ἐκλινεν ἐλαφρῶς τὴν κεφαλὴν ὡς ἀπολύων αὐτούς.

Ἐξῆλθον ἐπομένως πάντες μετὰ βαθείας ὑποκλίσεως, πλὴν μόνοι τοῦ Ὅσκαρ.

Τότε δ' ὁ βασιλεὺς ἔνευσε διὰ τῆς χειρὸς πρὸς τοὺς αὐλικούς καὶ ἀπесύρθησαν καὶ αὐτοὶ δι' ἄλλης θύρας, ὥστε ἔ-

βεινε μόνος ἀπέναντι τοῦ νέου ὑφαντοῦ, ὅστις ἴστατο ἀκίνητος, ἄφωνος καὶ ὡς κεραυνόβλητος.

— Νέε ὑφαντά, τῷ εἶπεν ὁ βασιλεὺς προσερχόμενος πρὸς αὐτόν. Ἐδείχθην ἄλλοτε ἄδικος πρὸς σὲ καὶ τραχύς. Εἰμι πρόθυμος σήμερον νὰ σ' ἀποζημιώσω βασιλικῶς. Πρὸς χάριν σου πολλὰ δύναμαι νὰ παραβλέψω εἰς τοὺς ὁμοτέχνους σου. Πρότεινε τί ζητεῖς;

Ὁ δ' Ὁσκάρ, ὡς συνελθὼν ἐκ ληθάργου, ἐρρίφθη ἀμέσως γονυπετής, καὶ,

— Βασιλεῦ, ἀνέκραξε, βασιλεῦ, τὴν Ἑλγαν!...

— Τὴν Ἑλγαν; εἶπε μειδιῶν, καὶ τὸν ἐκπεπληγμένον προσποιούμενος ὁ Χριστιανός. Ἄ! τὴν καλὴν ἐκείνην κόρην τοῦ ξενοδοχείου τῆς Βέργης ὠνόμαζον Ἑλγαν, νομίζω. Ποῦ εἶναι; Τί γίνεται; Δὲν ἐμελλέες, ἐνθυμοῦμαι, νὰ τὴν νυμφευθῇς;

Ἀλλ' ὁ Ὁσκάρ χωρὶς νὰ ἐγερθῇ, ἐξηκολούθησε μετὰ τόπου περιπαθοῦς.

— Τὴν Ἑλγαν, βασιλεῦ, τὴν Ἑλγαν θέλουσι νὰ θανατώσωσι, θέλουσι νὰ φαρμακεύσωσι τὴν Ἑλγαν. Σῶσον τὴν Ἑλγαν.

— Τί ἐννοεῖς; εἶπεν ὁ βασιλεὺς, γενόμενος σοβαρώτερος.

— Μὴ μ' ἀναγκάζης νὰ χρονοτριβήσω ἐξηγούμενος! ἀνέκραξεν ὁ Ὁσκάρ. Σήμερον ἄνθρωπος ἐστάλη νὰ τὴν φαρμακεύσῃ. Δός μοι τὴν ἄδειαν νὰ τρέξω ταύτην τὴν στιγμὴν πρὸς αὐτήν, ἴσως τὴν σώσω ἀκόμη.

— Νὰ σοὶ δώσω τὴν ἄδειαν..., εἶπεν ὁ βασιλεὺς δισταζών. Ἐπειτα δὲ μειδιάσας, ἔγραψέ τινας λέξεις ἐπὶ χάρτου σεσημασμένου, καὶ τῷ τὰς ἔδωκεν.

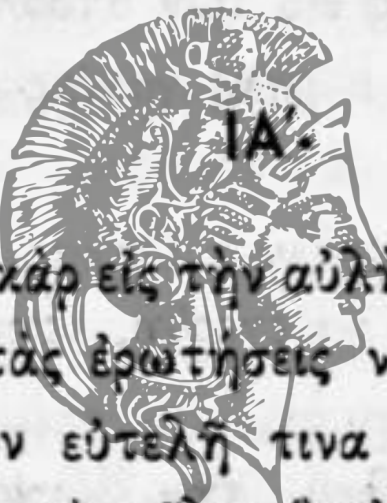
— Ὑπαγε καὶ σῶσόν την.

— Ἀλλὰ ποῦ νὰ ὑπάγω ; ἠρώτησε μετὰ σπουδῆς ὁ νέος, ἀρπάζων τὴν ἄδειαν. Ποῦ εἶναι ἡ κατοικία της ;

— Ἄ ! δὲν τὴν γνωρίζεις καὶ ἔρχεσαι νὰ τὴν μάθης παρ' ἐμοῦ ; Ἔστω, Ὁσκάρ. Ἴδὲ πόσον εἶμαι ἐπιεικὴς καὶ πρόθυμος νὰ ἐπανορθώσω τὰς πρὸς σὲ ἀδικίας μου. Κατοικεῖ εἰς τὴν νῆσον Ἀμάκην. Ὑπαγε, σῶσόν την. Περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς πρεσβείας σας θέλω φροντίσει.

Ὁ δ' Ὁσκάρ ἐφίλησε τὰ κράσπεδα τοῦ θρόνου, καὶ ἐρρίφθη ἐκτὸς τῆς αἰθούσης, ἐνῶ ὁ βασιλεὺς γελῶν ἔλεγε.

— Πολὺ κοινὸν στρατήγημα μετεχειρίσθης, φίλτατε, ὥστε νὰ μ' ἀπατήσης.

ΙΑ.

Καταβὰς δ' Ὁσκάρ εἰς τὴν αὐλήν, χωρὶς εἰς οὐδενὸς τῶν συμπρέσβεών του τὰς ἐρωτήσεις ν' ἀποκριθῇ, ἤρπασεν ἀφ' ἑνὸς τῶν ὑπηρετῶν εὐτελεῖ τινα μανδύαν, ὃν ἐρρίψεν εἰς τοὺς ὤμους του, καὶ πῖλον ὃν ἐφόρεσεν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ἔδεσεν ὑπὸ τὸν πώγωνά του, ὅπως ἡ λαμπρότης τῶν ἐνδυμάτων του, μὴ ἐλκύῃ τὴν προσοχὴν, καὶ καθήσας εἰς τὸν ἵππον του, τὸν ἐκέντησεν ὡς ἂν ᾔθελε νὰ τῷ σχίσῃ τὰ πλευρὰ, καὶ ἤλασεν ὡς βέλος πρὸς τὴν νῆσον Ἀμάκην.

Μετά τινα ὥραν δ' ἔφθασεν εἰς τὴν παραλίαν· καὶ ἐκεῖ ρίψας τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πρώτου ἀχθοφόρου, εἰσεπήδησεν εἰς πλοιάριον, καὶ τὴν βασιλικὴν διαταγὴν εἰς τὸν κωπηλάτην προτείνας,

— Εἰς τὴν νῆσον, εἶπεν.

Ὁ κωπηλάτης ἐδίστασε κατ' ἀρχὰς, διότι αὐστηρῶς ἦν ἀπηγορευμένη ἡ τῆς νήσου προσπέλασις. Ἀλλ' ἡ θέα τῆς βασιλικῆς σφραγίδος, καὶ τοῦ Ὁσκάρ ἡ βασιλικὴ ἐλευθεριό-

της τὸν ἔπεισαν, καὶ μετ' ὀλίγων λεπτῶν κωπηλασίαν διέβη τὴν στενὴν διόρυγα, καὶ ἀποβάς εἰς τὴν νῆσον ὁ νέος, ἔσπευσε πρὸς τὴν θύραν τοῦ μόνου οἰκοδομήματος ὅπερ ἠγείρετο ἐκεῖ που πλησίον, κατὰ μέγα μέρος κρυπτόμενον ὑπὸ πυκνὰ καὶ προαιώνια δένδρα.

Ἐνταῦθα δύο στρατιῶται ἐπρότειναν τὰς λόγχας ἵνα τὸν ἐμποδίσωσιν. Ἄλλ' αὐτὸς δείξας καὶ πάλιν τὸν χάρτην,

— Τόπον ! εἶπε. Βασιλικὴ διαταγή.

Αἱ λόγχαι ἔκλινον ἀμέσως ἐμπρὸς του. Ὁ δὲ εἰσερχόμενος, ἠρώτησε μετὰ φωνῆς κεραυνοβόλου·

— Εἰσῆλθέ τις πρὸ ἐμοῦ εἰς τοῦτον τὸν οἶκον ;

Ὡχρὸς καὶ περίφρετος εἰς τῶν στρατιωτῶν ἀπεκρίθη·

— Οὐδεὶς, πλήν. . . . μιᾶς γραίας ἐπαίτου, ἥτις λέγει τὴν τύχην.

— Μία γραία ! ἀνέκραξεν ὁ Ὄσκαρ. Ἐπάρατε ! Καὶ πότε εἰσῆλθε ;

— Ταύτην τὴν στιγμὴν, εἶπε τρέμων ὁ ἄλλος.

— Ὁδήγει με ! ἔκραξεν ὁ Ὄσκαρ, ἀρπάζων αὐτὸν ἐκ τοῦ τραχήλου, ὥς ἂν ᾔθελε νὰ τὸν πνίξῃ, καὶ ῥιφθεὶς μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἀναβάθραν, ἀνέβη ἀνὰ τέσσαρας τέσσαρας τὰς βαθμίδας.

Εἰς δὲ τὴν θύραν τοῦ θαλάμου ἐλθὼν, ὅπου διέτριβεν ἡ ὥραία τοῦ βασιλέως αἰχμάλωτος, ὥθησεν αὐτὴν ὥς προτιθέμενος νὰ τὴν κρημνίσῃ, καὶ εἰσώρμησεν ὥς μαινόμενος.

Ἐνταῦθα ἡ Ἑλγα καὶ ἡ Γρουμβρίγη παρέστησαν εἰς ὄψεις του. Αὕτη ῥακενδύτις, ὡχρὰ ὥς ἂν ἐξήρχετο ἐκ τοῦ τάφου, τρέμουσα ὥς τὸ φύλλον, ἔσφιγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας της τὴν νεάνίδα, ἥτις ἔκλαιεν ὀλοφυρομένη, καὶ κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖρας ἐπιστολὴν, ἠτοιμάζετο νὰ τὴν ἀνοίξῃ.

Χωρὶς λέξιν νὰ προφέρῃ, χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τὰ ἐπι-

φωνήματα τῆς ἐκπλήξεως τῶν δύο γυναικῶν, ὁρμήσας ὁ Ὅσκαρ ἤρπασε τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὴν ἔρριψεν εἰς τὴν φωτίαν, ἥτις ἔκαιεν εἰς τὴν ἐστίαν.

— Τί ἔπραξας; ἀνέκραξε μετ' ὀργῆς ἡ Γρουμβρίγη. Πόθεν ἔρχεσαι διὰ νὰ ἐνεργήσης τὴν ἀγενῆ ταύτην ἐκδίκησιν; Ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη ἦτο σπουδαία διὰ τὴν τύχην τῆς κόρης μου.

— Ἐγὼ μᾶλλον σ' ἐρωτῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ὅσκαρ, πόθεν ἦλθες διὰ νὰ φέρῃς τὸν θάνατον εἰς τὴν κόρην σου; Ἴδὲ ἐκείνην τὴν ἐπιστολὴν.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ ἐστία ἀνέπεμπε φλόγα πρασίνην, καὶ μέλανα δυσώδη καπνόν.

— Ἦτο φαρμακευμένη! ἀνέκραξεν ἡ γραία, ἐν ᾧ τὸ ψυχρὸν αἷμά της συνεστέλλετο ὅλον εἰς τὴν καρδίαν της.

— Φαρμακευμένη! εἶπεν ἡ Ἑλγα. Ἀλλὰ τί τρέχει; πῶς σεῖς ἐδώ; Πῶς, μήτερ, μοὶ φέρεις σὺ αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν; Φωτίσατε τὸ πνεῦμά μου κλονιζόμενον. Πόθεν ἔρχεσαι, μήτερ;

— Πόθεν; εἶπεν ἡ γραία. Ἐκ τῶν τεσσάρων σημείων τοῦ κόσμου. Διέτρεξα τῆς Ὀλλανδίας, διέτρεξα τὴν Γερμανίαν πεζῇ, εἰς τῶν ξενοδοχείων τὰς θύρας κοιμωμένη πανταχοῦ ὅπου ὑπάρχουσιν ὕφαντῶν συντεχνίαι ἐπλανήθην ζητοῦσά σε, ἀχάριστε κόρη. Τέλος ἦλθα καὶ εἰς Δανίαν.

«Μίαν ἐσπέραν, παρὰ τὴν διόρυγα περιφερομένη, εἶδον εἰς τὸ λυκαυγὲς πλοιάριον, καὶ γυναῖκα εἰς αὐτὸ ἐγκεκαλυμμένην, ὑπὸ δὲ τὰ καλύμματα μοὶ ἐφάνη ὅτι διέκρινα τὴν μορφήν σου.

«Ὡς ἔξω φρενῶν ὥρμησα νὰ ριφθῶ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλὰ τέλος, εὐροῦσα ἀκάτιον ἀλιευτικόν, ἐζήτησα νὰ με μεταφέρῃ εἰς τὴν νῆσον, ὅπου εἶδον διευθυνθὲν τὸ πλοῖον ἐκεῖνο.

Ο ἄλιεύς ὅμως ἠρνήθη, εἰπὼν ὅτι ἦτον ἀπηγορευμένη εἰς πᾶν πλοῖον ἢ προσπέλασις εἰς τὴν νῆτον ἐπὶ αὐστηροτάτῃ ποινῇ. Τότε τῷ ἔχυσά εἰς τὴν χεῖρα ὅλον σχεδὸν τοῦ βαλαντίου μου τὸ περιεχόμενον, καὶ οὕτω συνήνεσε νὰ μὲ μεταβιβάσῃ κρυφίως περὶ τὸ μεσονύκτιον.

«Νύκτα καὶ ἡμέραν περιεφερόμην περὶ τὴν οἰκίαν, ἀποβαλλομένη ὑπὸ τῶν φυλάκων ἐσάκις ἤθελον νὰ προσέλθω, ἐπαναλαμβάνουσα τὰς ἀποπείρας μου ἅμα ἔστρεφον τὰ νῶτα οἱ φύλακες, μόνον ὅπως κατορθώσω ἅπαξ νὰ ἰδῶ τῆς οἰκίας τὴν κάτοικον, νὰ πεισθῶ ἂν εἶναι ἐκείνη ἣν ἔθρεψα διὰ τοῦ θερμοτέρου τῆς καρδίας μου αἵματος, καὶ ἥτις ἔφυγε τὴν μητρικὴν μου ἀγκάλην.

«Εἰς τὰ περίξ σύμφυτα δένδρα ὅπου ἐκρυπτόμην, ἀπῆντησα μίαν ἡμέραν ἄνθρωπον, ὅστις ἤρχισε συνδιάλεξιν μετ' ἐμοῦ, ἰδίως περιστρεφόμενην περὶ τὴν οἰκίαν τῆς νῆσου καὶ περὶ τὴν ἐγκάτοικον αὐτῆς. Ἐννοεῖται πόσον μ' ἐνδιέφερεν ὁ διάλογος οὗτος· ἀλλ' ἀντὶ νὰ μάθω παρ' αὐτοῦ ὅ,τι ἐπεθύμουν, ἐξ ἐναντίας ἐγὼ τῷ ἀπέδειξα πόσῃ ἐπιθυμίᾳ εἶχον νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν οἰκίαν καὶ πόσον ἀδύνατον μοὶ ἦτο νὰ τὸ κατορθώσω.

«Ὁ ἄνθρωπος ἐπανῆλθε πολλάκις, ὥστε φαίνεται ὅτι εἶχεν ἴδιον ἑαυτοῦ πλοῖον, διότι οὐδὲν τῶν ἐγγωρίων θὰ ἐρρίψο-κινδύνευε νὰ τὸν μεταφέρῃ. Ἦλθε δὲ καὶ σήμερον τὸ πρωῒ, καὶ δούς μοι τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην,

«— Εἶναι σπουδαιοτάτη, μοὶ εἶπε, διὰ τὴν τύχην τῆς γυναικὸς ἥτις κατοικεῖ αὐτὴν τὴν οἰκίαν. Σήμερον πρέπει νὰ τῇ δοθῇ. Προσπάθησον νὰ εἰσέλθῃς διὰ παντὸς τρόπου.

«Ἐπειτα δὲ, ἀφείς εἰς τὴν χεῖρά μου βαρὺ βαλάντιον,

«— Ἴδοὺ, ἐπρόσθεσε, διὰ τίνος κλειδίου ν' ἀνοίξῃς τὴν θύραν.

« Ἀμέσως ἔσπευσα ἐγὼ πρὸς τοὺς φύλακας, καὶ κορέσασα τὴν φιλοκέρδειάν των, εἰσῆλθον, καὶ σοὶ ἔφερον τὸν θάνατον. Ἄμα ἤνοιγες τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην, θὰ ἔπιπτες ὡς κεραυνόβλητος ἐκ τῶν ἀναθυμιάσεών της. Ὁ σωτὴρ σου ἐκ τῶν κυμάτων τοῦ λιμένος τῆς Βέργης, αὐτὸς ἐπέπρωτο νὰ σὲ σώσῃ καὶ ἐκ δευτέρου. »

Ἡ Ἑλγα ἐξέτεινε τότε τὴν χεῖρά της πρὸς τὸν Ὀσκάρι, ὅστις ἔφερεν αὐτὴν μετὰ βεβιασμένου σεβασμοῦ εἰς τὰ χεῖλη του.

— Ἀλλ' εἰπέ μοι τὸ μυστήριον τῆς τύχης σου, ἐξηκολούθησεν ἡ Γρουμβρίγη. Δὲν ἠθέλησας τὴν εὐτυχίαν ἣν ἡμεῖς σοὶ ἡτοιμάζομεν. Δὲν σ' ἐπιπλήττω διὰ τοῦτο. Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν σὲ ἀνεῦρον, δὲν ἔχει ἡ καρδιά μου ἐπιπλήξεις. Ἀλλ' εἰπέ μοι, τί σημαίνει ἡ λαμπρὰ αὐτὴ φυλακή σου;

« Ἄν δὲν εἶσαι εὐτυχὴς, ἡ πτέρυξ μου εἶναι πάντοτε ἐτοίμη νὰ σὲ θερμάνῃ, ἡ καλὸς μου ἐτοίμη νὰ σὲ δεχθῇ, καὶ ἴσως εἰς αὐτὴν θὰ εὗρης ἀκόμη θερμὴν καρδίαν, ἥτις γενναίως ἐπιλήσμων, θὰ πάλλῃ ἀκόμη συμφώνως μετὰ τῆς ἰδικῆς μου.

Ἡ Ἑλγα ἐρρίφθη τότε εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς γραίας.

— Ἡ στιγμὴ αὕτη, εἶπεν, εἶναι ἡ γλυκυτέρα τῆς ζωῆς μου, καὶ ἡ συγχώρησίς σου, ... ἡ συγχώρησίς σας, ἐπρόσθεσε μετὰ τινος δισταγμοῦ, ἐκτείνουσα τὴν χεῖρα καὶ πρὸς τὸν Ὀσκάρι, δι' ἐμὲ μεγίστη εὐδαιμονία. Αὕτη μόνη ἔλειπεν εἰς τὴν ἐντελῇ εὐτυχίαν μου. Μὴ κακίζῃς τὴν φυλακὴν μου. Εἶναι ἐντελῶς ἐκουσία. Συμφέροντά τινα βιάζουσι τὸν Χριστιανὸν νὰ μὲ κρύπτῃ ἐνταῦθα, μέχρις ὅτου μὲ νυμφευθῇ.

— Δὲν σ' ἐνυμφεύθη; ἠρώτησε μετὰ σπουδῆς ὁ Ὀσκάρι.

— Εἶμαι ἡ μνηστὴ τοῦ Χριστιανοῦ, ἀπεκρίθη ὑπερηφά-

ὡς ἡ Ἑλγα. Διὰ συμφέροντά τινα μὲ παρεκάλεσε νὰ μείνω προσωρινῶς εἰς τὸν οἶκον τοῦτον, ἀποφεύγουσα πᾶσαν κοινωνίαν μετὰ τῶν ἔξω· καὶ ἡ παράκλησίς του εἶναι διαταγή δι' ἐμέ. Ἐκτοτε σεῖς εἶσθαι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι οὓς βλέπω, καὶ τὸν ἴδιον οὐδέποτε ἄλλως ἐδέχθην εἰμὴ παρουσία τινῶν πιστῶν μου θαλαμηπόλων.

— Ἀλλὰ τί εἶναι τὰ συμφέροντα ταῦτα; ἠρώτησεν ἡ Γρουμβρίγη. Τί εἶναι τὸ τρομερὸν μυστήριον τῆς φονικῆς ἐκείνης ἐπιστολῆς;

— Δὲν ἀνήκει εἰς ἐμέ, ἀπήντησεν ἡ Ἑλγα, νὰ ἐρευνήσω τὸ μυστήριον τοῦ ἀνδρός μου. Τὴν τύχην μου ἐνεπιστεύθην εἰς χεῖράς του. Μοὶ ἀρκεῖ νὰ γνωρίζω τὴν θέλησίν του καὶ νὰ τὴν ἐκτελῶ.

— Τίς δὲ εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστιανός; τὸν γνωρίζεις; ἠρώτησεν ὁ Ὀσκάρ.

— Ὅστις δὴποτε καὶ ἂν ᾔηναι, ἀπεκρίθη ἡ Ἑλγα αἰρῶσα τὴν κεφαλὴν, εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις μ' ἐπροτίμησε μεταξὺ πασῶν, καὶ μὲ ἀγαπᾷ· εἶναι ὁ μνηστήρ μου, μετ' ὀλίγον ὁ σύζυγός μου. Ἀπλοῦν καὶ ἐξόριστον ὑφαντὴν ἐν Βέργῃ, τὸν ἠκολούθησα. Ἡ οἰκία αὕτη εἶναι ἀπόδειξις ὅτι εἶναι εὐπορος βιομήχανος.

— Ὅχι, δὲν εἶναι εὐπορος βιομήχανος, ἀνέκραξεν ὁ Ὀσκάρ. Ὁ μνηστήρ σου, ὁ μετ' ὀλίγον σύζυγός σου, εἶναι...

— Τί εἶναι; ἠρώτησαν αἱ δύο γυναῖκες.

— Εἶναι... ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας! εἶπε μετὰ τόνου ἀπελπισίας ὁ Ὀσκάρ, καὶ ἐρρίφθη ἔξω τοῦ δωματίου, ἐν ᾧ ἡ Ἑλγα λειποθυμοῦσα ἐπιπτεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μάμμης της.

Καταβάς, εἰς τὴν θύραν ἔδειξεν αὐθις ὁ ὑφαντὴς εἰς τοὺς φύλακας τὴν βασιλικὴν διαταγὴν, καὶ τοῖς εἶπε πρὸς μεγά-

λην ἐλάφρυνσιν τῆς πεφοβισμένης των συνειδήσεως, ὅτι ἡ γραία ἣτις ἦτον ἐπάνω, ἐδύνατο νὰ μένη ἀνενοχλήτως εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐλθὼν δ' εἰς τὸ περιμένον αὐτὸν πλοιάριον, διέβη τὴν διόρυγα, ἀνέβη τὸν ἵππον του, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δημαρχεῖον.

Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ὃν ἐνταῦθα ἀπήντησεν, ἦν ὁ νέος Ὀλλανδός. Λαβὼν δ' αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς,

— Θάρρει, τῷ εἶπεν εἰς τὸ ὠτίον· τὸ ἔγκλημα ἐπρολήφθη. Ἐσώθη τό θυμα τῆς ῥαδιουργίας. Αἷμα ἀθῶον δὲν ἐπικάθηται εἰς τὴν συνείδησίν σου.

Ὁ Ὀλλανδὸς τὸν ἐνηγκαλίσθη τότε περιπαθῶς, καὶ τῷ εἶπεν, ἐπίσης κρυφίως·

— Ἐσώθη, ὦ! σ' εὐχαριστῶ! Ἀλλὰ σιωπὴ, μή τις σ' ἀκούσῃ. Ἄς τὴν νομίζωσιν ἀποθανοῦσαν, τοῦλάχιστον μέχρις αὔριον. Ἐμηνύθημεν νὰ παρουσιασθῶμεν αὔριον εἰς τὸν βασιλέα. Ἐὰν ἕως τότε σωθῇ, ἐσώθη· διότι οἶαν δῆποτε λάβωμεν ἀπόκρισιν, ἐτελείωσεν ἡ ἀποστολή μας.

Εἰς τὸ δημαρχεῖον εὔρεν ὁ Ὅσκαρ καὶ τοὺς συναδέλφους του, ζητοῦντας περιέργως νὰ μάθωσι παρ' αὐτοῦ τὰ περὶ τῆς ἰδιαιτέρας του συνεντεύξεως, ἀναγγέλλοντας δ' αὐτῷ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔμελλε καὶ αὐθις νὰ τοὺς δεχθῇ τὴν ἐπαύριον μετὰ τὴν Ὀλλανδικὴν πρεσβείαν.

ΙΒ'.

Τῷ ὄντι δὲ τὴν ἐπαύριον, ἀπὸ πρωΐας, ὅλος ὁ ὄχλος τῆς Κοπεγχάγης συνέρρεεν εἰς τὰς ὁδοὺς, νὰ ἰδῇ τὰς δύο πρεσβείας ὁμοῦ πορευομένας ἐν παρατάξει πρὸς τ' ἀνάκτορα.

Πρώτη εἰσῆλθεν ἡ Ὀλλανδικὴ εἰς τοῦ βασιλέως. Μεθ' ἡμίσειαν δ' ὥραν οἱ κλητῆρες ἀνεφώνησαν·

— Ἡ πρεσβεία τῆς Ἀνσης!

Καὶ ἐν τῷ ἅμα αἱ πύλαι ἠνεώχθησαν, καὶ εἰσῆλθον οἱ Ἀνσεᾶται ἐν ᾧ οἱ Ὀλλανδοὶ ἐξήρχοντο, ὥστε οὔτε λέξιν ἐ-
κινήθησαν ν' ἀνταλλάξωσι μεταξύ των. Μόνον δ' ἐφάνη
εἰς τὸν Ὁσκάρ, ὅτι μειδίαμα εὐχαριστήσεως διέστελλε τὰ
χεῖλη τῶν ἐξερχομένων πρέσβειων.

— Ἄνδρες τῆς Ἀνσης, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, λησμονῶ ὅ-
σους ἔχω λόγους δυσαρεσκείας κατὰ τῆς Ἀνσης, καὶ ἐνθυ-
μοῦμαι μόνον ὅτι ἐφόρεσα ποτὲ καὶ ἐγὼ τὸ διάζωμα τῶν ὑ-
φαντῶν αὐτῆς. Πληρώσατε ἓνα τόνον χρυσοῦ, καὶ καταργῶ
τὸ τέλος τῶν ὑφασμάτων.

Οἱ πρέσβεις προσεκύνησαν καὶ ἐξῆλθον φαιδροὶ, διότι ἡ
ζητουμένη ποσότης, καὶ τοι μεγάλη, ἦτον ὅμως εὐδὲν ὡς
πρὸς τὴν χορηγουμένην εὐεργεσίαν.

Μόλις δ' ἐφθασαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, καὶ βασιλικὸς θαλα-
μηπόλος προσελθὼν, ἔδωκεν εἰς τὸν Ὁσκάρ ἔγγραφον φέρον
βασιλικὴν σφραγίδα, ἣν οὗτος λύσας, ἀνέγνω·

«Ἡμεῖς Χριστιανὸς, Ἐλέω Θεοῦ βασιλεὺς τῆς Δανίας,
παραχωροῦμεν τῷ Ὁσκάρ Σύβερν τὸν τόνον χρυσοῦ, ὃν μᾶς
ὀφείλει ἡ συντεχνία τῶν ὑφαντῶν τῆς Ἀνσης, εἰς προῖκα
τοῦ γάμου αὐτοῦ μετὰ τῆς Ἐλγας Τρουϊτβούδης ἐκ
Βέργης.»

Τὸν Ὁσκάρ κατέλαβε σκοτοδινία· δὲν ἑβλεπε, δὲν ἤκουε,
καὶ ὅμως εἶχε τὸ βλέμμα ἀτενῶς προσηλωμένον εἰς ἐκεῖνον
τὸν χάρτην, καὶ κρατῶν τὴν ἀναπνοήν του, ἀνεγίνωσκεν
αὐτὸν πάλιν καὶ πάλιν, ὡς ἂν δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἐννοήσῃ.

Μόλις δ' ἀπέσπασεν αὐτὸν τῆς ἐκστάσεως ταύτης ὁ Ὀλ-
λανδὸς φίλος του, κτυπήσας αὐτὸν βιαίως εἰς τὸν ὦμον.

— Λοιπὸν ἔμαθες τὴν μεγάλην εἶδησιν; τῷ εἶπε.

— Τὴν μεγάλην εἶδησιν;

— Ηὐδοκίμησαμεν· ὁ βασιλεὺς δέχεται τὴν χεῖρα τῆς Ἰσαβέλλης, ἀδελφῆς Καρόλου τοῦ πέμπτου.

Ὁ Ὄσκαρ συνέλαβεν αὐτὸν ἐκ τοῦ βραχίονος μεθ' ὀρμῆς καὶ τὸν ἠτένισεν ἀσκαρδαμυκτὶ κατὰ μέσους τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ἴδου ἡ ἀπάντησις, ἐξηκολούθησεν ὁ Ὀλλανδὸς, δεικνύων αὐτῷ δέμα ἐγγράφων. Ἀπόψε ἀναχωροῦμεν.

Ὁ Ὄσκαρ ἐκτύπησε τότε διὰ τῆς χειρὸς τὸ μέτωπόν του, καὶ χωρὶς οὐδὲν ν' ἀπαντήσῃ, κατέβη εἰς τὴν αὐλὴν, ἔπλευσε, καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν νῆσον Ἀμάκην.

Πανταχοῦ δὲ διερχόμενος ἀπῆντα τὸν ὄχλον εἰς κίνησιν, καὶ ἀνθρώπων συστήματα μετ' ἀλαλαγμῶν κηρύττοντα τὴν μακρὰν διαδοθεῖσαν εἰδήσιν, ὅτι ὁ βασιλεὺς νυμφεύεται τὴν ἡγεμονίδα τῆς Ἰσπανίας.

Ἀποβάς δ' εἰς τὴν νῆσον, ἀπῆντησεν ὁ Ὄσκαρ εἰς τὸν κῆπον τῆς Γρουμβρίγης, καὶ ὀλίγον ἀπωτέρω τὴν Ἑλγαν, τρέχουσιν ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον.

— Ἰδέ την, εἶναι ὡς παιδίον, εἶπεν ἡ Γρουμβρίγη. Τόσον καιρὸν κατάκλειστος, ἐστέναζε διὰ τὸν καθαρὸν αέρα, διὰ τὸν γλυκὺν οὐρανόν. Σήμερον τὸ κλωδίον τῆς ἠνεώχθη. Οἱ φύλακες ὅλοι ἔλαβον διαταγὴν ν' ἀποσυρθῶσιν. Ἡ στιγμὴ ἔφθασε, φαίνεται. Ἡ Ἑλγα μου αὔριον θέλει εἶσθαι βασίλισσα τῆς Δανίας.

— Αὔριον . . . εἶπεν ὁ Ὄσκαρ· ἀλλ' ἡ ταραχὴ τῷ ἔκοψε τὴν φωνήν.

— Βασίλισσα ! εἶπεν ἡ Ἑλγα προσερχομένη. Βασιλεὺς ! φοβεραὶ λέξεις ! Ἡ χεὶρ του δύναται τὴν ταπεινὴν νὰ ἐγείρῃ εἰς τὸ ὑπέρτατον ὕψος. Ἀλλ' εἰς τὸ ὕψος αὐτό ἡ καρδιά μου τρέμει, ἡ κεφαλὴ μου σκοτοδιναῖ. Διατί δὲν εἶναι ἀπλοῦς ὑφαντὴς τῆς Βέργης ; Ἡ εὐτυχία μου δὲν θὰ ἦτον ἡ καίουσα φλόξ τοῦ ἡλίου, δὲν θὰ ἦτον ἡ λάμψις τοῦ κε-

αυνοῦ, ἀλλὰ τὸ ἥμερον, τὸ γλυκὺ φῶς ἀγνώστου ἀστέρος.

— Μὴ μεμψιμοιρῆς, παιδίον, εἶπεν ἡ Γρουμβρίγη, διότι τύχη σὲ καλεῖ εἰς τὸν θρόνον. Τὰ χεῖλη σου θὰ διαφιλεύω-
αι χάριτας, ἀπὸ τῆς χειρός σου θὰ ἐκρέωσιν εὐεργεσίαι. Θὰ
ῥαίῃσαι ὅλου τοῦ λαοῦ ἡ χαρὰ καὶ ἡ πρόνοια, καὶ πανταχόθεν
ἐγάπην νὰ δρέπης καὶ εὐλογίας.

— Μὴ παριστᾷς τὴν εἰκόνα ταύτην τόσον ἐπαγωγόν,
ἀνέκραξεν ὁ Ὁσκάρ, μὴ τὸ ὄναρ τόσον ὠραῖον, μήπως ἐξυ-
πνήσασα εὖρη δεινὴν τὴν ὀλήθειαν. Ἄφες τὴν νὰ προτιμᾷ
τὸν ὑφαντὴν τῆς Βέργης, καὶ μὴ ὑψώνης ἐπικινδύνως τὸν
νοῦν της.

— Νὰ μὴ ὑψώσω τὸν νοῦν της; εἶπεν ἡ γραία. Ἐξ ἐ-
ναντίας ἱκανῶς νὰ τὸν ὑψώσω δὲν ὀνύμαι. Ἴσως αὔριον
ὁ βασιλεὺς τὴν νυμφεύεται.

— Σήμερον, ὑπέλαβεν ὁ Ὁσκάρ μετὰ φωνῆς τεθλιμμέ-
νης, ὁ βασιλεὺς ἐκήρυξεν ὅτι νυμφεύεται τὴν ἀδελφὴν τοῦ
βασιλέως τῆς Ἰσπανίας.

— Τί λέγεις; ἀνέκραξεν ἡ Γρουμβρίγη.

— Εἶναι ψεῦδος! εἶπεν ἡ Ἑλγα ἐντόνως, ἐν ᾧ φλόξ καὶ
ὠχρότης ἐναλλάξ ἠπλοῦντο εἰς τὰς παρειάς της.— Εἶναι
ψεῦδος, ἐπανέλαβεν. Ὁ Χριστιανὸς τοῦτο ποτὲ δὲν τὸ εἶπε.

— Ψεῦδος οὐδέποτε ἐξῆλθε τοῦ στόματός μου, ἀπεκρίθη
μελαγχολικῶς ὁ Ὁσκάρ. Ὁ Χριστιανὸς οὐ μόνον τὸ εἶπεν,
ἀλλ' ἰδοὺ καὶ τὸ ἔγραψε.

Καὶ ἔδωκε τὸ πρὸς αὐτὸν διάταγμα εἰς τὴν Γρουμβρί-
γην, ἥτις τὸ ἀνέγνω μεγαλοφώνως.

— Τὸ χρυσίον εἶναι προῖξ τῆς Ἑλγας, ἐπρόσθεσεν ὁ Ὁ-
σκάρ, ἡ δὲ χεὶρ της εἶναι ἐλευθέρα. Διὰ βασιλικῆς διαταγῆς
δὲν θὰ θελήσω ποτὲ νὰ τὴν λάβω.

— Ὁ Χριστιανός! λέγει τοῦτο ὁ Χριστιανός! ἀνέκραξεν

ἡ Ἐλγα μετὰ φωνῆς ἐξερχομένης ἐκ τῆς καρδίας της ὡς ῥηγνυμένης· καὶ ἔπεσεν ἡμιθανὴς εἰς τὸ ἔδαφος.

— Κατάρρα! ἀνεφώνησεν ἡ γραία. Μ' ἐφόνευσε τὸ τέκνον μου! Κατάρρα εἰς αὐτὸν, κατάρρα!

Ἡ Ἐλγα μετὰ τοῦτο ὑπέστη ἀσθένειαν ἐπικίνδυνον καὶ μακράν, ἣτις εἶχε τῆς φρενήτιδος πάντας τοὺς χαρακτῆρας. Πολλάκις ἐπὶ τῶν παροξυσμῶν αὐτῆς κατήρχετο τρέχουσα εἰς τὸν κῆπον, συνέλλεγεν ἄνθη, καὶ πλέκουσα στέμμα, περιέδεε τὴν κεφαλὴν της, καὶ λέγουσα ὅτι εἶναι βασίλισσα, διένεμε δωρεὰς καὶ χάριτας. Ἐπειτα δὲ, εἰς τὸ χεῖλος τῆς διόρυγος ἐρχομένη, ἔψαλλε τὸ ᾄσμα τῶν ὑφαντῶν, καὶ μαδοῦσα τὸ στέμμα, ἔρριπτε τὰ ἄνθη του εἰς τὴν θάλασσαν.

Κατὰ παραγγελίαν δὲ τῶν ἰατρῶν ἡ μάμμη της μετεκόμισεν αὐτὴν ἐκ τῶν μερῶν ἐκείνων, ἅτινα ἐφαίνοντο μεγάλην ἀποτελοῦντα ἐντύπωσιν ἐπὶ τῆς φαντασίας της, εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς πόλεως, καὶ ἐκεῖ κατ' ὀλίγον ἐφάνη κοπάσσα ἡ σφοδρότης τοῦ πάθους της, ἣν διεδέχθη μελαγχολία τιωπηλὴ καὶ ἥσυχος, ὥστε ἡ Γρουμβρίγη ἤλπιζεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ δυνηθῇ, βοηθεία καὶ τοῦ Ὁσκάρ, νὰ τὴν μετακομίσῃ εἰς Βέργην.

ΙΓ'.

Ἄλλ' ἐν τούτοις παρῆλθεν εἰς μὴν, καὶ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν λαμπρὰ κωδωνοκρουσία, καὶ ὅλα τοῦ λιμένος τὰ πλοῖα σημαιοστόλιστα, ἀνήγγελλον ἐορτὴν μεγάλην. Ἀπὸ τῆς αὐγῆς εἶχεν ἀγγελθῆ ἡ Ὁλλανδικὴ ναυαρχὴς καταπλέουσα μετὰ τῆς ἡγεμονίδος Ἰσαβέλλης, καὶ ὁ βασιλεὺς καταβάς, τὴν ὑπεδέχθη εἰς τὸν λιμένα, καὶ ὅπως οὐδὲ στιγμὴν μείνη ἐπὶ τῆς γῆς τῆς Δανίας ἄλλως ἢ ὡς βασιλὶς αὐτῆς,

ὑπὸ τοῦ λιμένος τὴν ἔφερεν ἀμέσως ἐν μεγάλῃ πομπῇ εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν, ὅπου λαμπροστόλιστος περιέμενεν ὅλως ὁ κληρὸς τῆς Κοπεγχάγης διὰ τὴν ἐπίσημον τελετὴν.

Ὁ λαὸς ὅλος περικεχυμένος εἰς τὰς ὁδοὺς, μετὰ παραφόρου χαρᾶς ἐπλήρου αὐτὰς εὐφημιῶν καὶ ἀλαλαγμῶν, καὶ ἐστρώννυσεν ἄνθη ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἵππων τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους.

Ἄλλ' ἐνῶ ἡ συνοδία παρηκολούθει τὴν διόρυγα ἀπέναντι τῆς νήσου Ἀμάκης, εἰς στιγμὴν καθ' ἣν ἐκόπασαν οἱ ἀλαλαγμοί, ἠκούσθη γλυκεῖα φωνὴ ψάλλουσα τὸ ᾄσμα τῶν ὑφαντῶν, καὶ οἱ πλησιέστεροι εἰς τὴν ὄχθην εἶδον κόρην, ἥτις τὴν κόμην ἔχουσα λυτὴν, ἐρρίπτεν ἄνθη εἰς τὴν θάλασσαν, λέγουσα· «Λάβε κύμα τὸ ἴον· εἶναι ἡ εὐτυχία μου. Λάβε τὸν ἰάκανθον· εἶναι ἡ νεότης μου. Λάβε κύμα τὸν κρῖνον· εἶμ' ἐγὼ ἡ ἰδία.»

Καὶ τὴν λέξιν ταύτην προφέρονσα, ἐπήδησεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐν ᾧ γυνὴ γραία ἔφθανεν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, τρέχουσα, ἀπωθοῦσα τοὺς παρατεταγμένους στρατιώτας, καὶ κράζουσα «κρατήσατέ την, σώσατέ την!»

Ἀμέσως εἷς νέος ἐρρίφθη κατόπιν τῆς εἰς τὰ κύματα, ἵνα τὴν λυτρώσῃ, καὶ αὐτὸν ἐν τῷ ᾧμα ἐμιμήθησαν καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν περιεστώτων. Ἀλλὰ μάτην! Ἡ δυστυχὴς εἶχε πνιγῇ! Τὸ σῶμά της μόνον κατώρθωσαν ν' ἀλιεύσωσι, καὶ προσέτι νὰ σώσωσιν ἡμιθανῇ καὶ λειποθυμοῦντα τὸν νέον ὅστις εἶχε πρῶτος ῥιφθῇ, καὶ ὅστις ἦν αὐτὸς ὁ Ὀσκάρ.

Ἀλλὰ τῆς τραγωδίας ταύτης οὐδὲν ἐνόησεν ἡ βασιλικὴ συνοδία, ἥτις ὀλίγα βήματα μακρὰν τῆς ὄχθης διήρχετο. Μόνον δὲ μεταξὺ δύο ζητοκραυγιῶν, ἠγέρθη ἐκ τοῦ μέσου τοῦ ὄχλου φωνὴ δύσηχος καὶ ὀξεῖα, κράζουσα τρίς

— Κατάρρα! κατάρρα! κατάρρα!

Ἐν τούτοις ἐν Βέργῃ οἱ ὑφανταὶ ἡγωνίζοντο πῶς νὰ συλλέξωσι τὴν ποσότητα τοῦ χρυσοῦ ἣν τοῖς ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας, ὅπως ἀπαλλαγῶσι τοῦ καταστρεπτικοῦ αὐτοῖς φόρου, καὶ ἡ στενοχωρία τῶν ἦτο μεγάλη, διότι ἀφ' οὔτου ὁ φόρος ἐκεῖνος εἶχεν ἐπιβληθῇ, ἔμεινε νεκρὸν τὸ ἐμπόριόν των.

Εἶχον ἤδη καταφύγει εἰς ἐκτάκτους ἐράνους, εἰς ἐκούσια καὶ εἰς ἐπιβεβλημένα δάνεια, καὶ ὅμως ἡ ἀπαιτουμένη ποσότης δὲν συνεπληροῦτο ἀκόμη, ὅταν ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν παρουσιάσθη αἴφνης εἰς τὴν συντεχνίαν ὁ Ὅσκαρ καὶ εἶπε·

— Φίλοι συνεργάται, ὁ χρυσὸς ὃν ὀφείλετε εἰς τὸν βασιλέα τῆς Δανίας, ἐδόθη παρ' αὐτοῦ εἰς ἐμέ. Ἴδου τὸ βασιλικὸν ἔγγραφον. Λάβετέ το ἐξωφλημένον.

Καὶ κατέθεσεν αὐτὸ ἐμπρὸς τοῦ συντεχνιάρχου. Χωρὶς δὲ ν' ἀκούσῃ τὰς ἐκφράσεις οὔτε τοῦ θαυμασμοῦ, οὔτε τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς συντεχνίας, ἐξῆλθε, καὶ δὲν ἐφάνη πλέον ποτὲ εἰς τὴν Βέργην.

ΙΔ'.

Μετὰ δέκα ἔτη περίπου χωρικοὶ ἐν Ὁλλανδία ἀπῆντησαν οὐ μακρὰν τῆς Λεύδης γραίαν γυναῖκα ἐκπνέουσαν ἐπὶ τῆς Λεωφόρου, καὶ λαβόντες αὐτήν, τὴν μετέφεραν εὐσεβῶς εἰς παρακείμενον ἔρημον μετόχιον τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Πέτρου, ὅπως ἀποθάνῃ εἰς γῆν ἡγιασμένην· προσεκάλεσαν δὲ καὶ τὸν κατοικοῦντα παρ' αὐτὸ ἀσκητὴν, ὅπως τῇ ἀποδύσει τὰ τελευταῖα καθήκοντα.

— Γύναι, τῇ εἶπεν αὐτός, διακρίνων ἐν τῷ σκότει τοῦ παρεκκλησίου καὶ ὑπὸ τὸν χονδροειδῇ μανδύαν εἰς ὃν ἦν ἐγ-

καλυμμένη, ὅτι ἀκόμη ἀνέπνεε, γυναι, ἂν δύνασαι ἔτι νὰ μιλήσης, καὶ ἂν ἔχῃς τί τὸ βαρύνον ἐπὶ τῆς ψυχῆς σου, ἀπερχομένη εἰς τὴν αἰωνιότητα, εἶπέ το, ὅπως ἐξαιτηθῶ παρὰ τοῦ Θεοῦ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν κατάταξιν αὐτῆς ἐν σκηναῖς δικαίων.

— Ναὶ, ἔχω πολλὰ τὰ βαρύνοντα, ἀπήντησεν ἡ γυνὴ μετὰ φωνῆς, ἣν ἀπέπνιγον βαθεῖς γογγυσμοὶ ἀγωνίας. Ἐκεῖ πέραν ὑψοῦται τὸ φρούριον τῆς Ζουϋναίρδης· ἐκεῖ ἔζη ἐξοριστος ἡ βασίλισσα τῆς Δανίας μετὰ τῶν τέκνων της. Μίαν ἡμέραν ἐπώλησα γάλα εἰς τὰ παιδιά, καὶ τὰ παιδιά μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐξέπνεον εἰς τῆς μητρὸς τὰς ἀγκάλας. Ἀφ' οὗ ἔπιεν ὅλην τὴν πικρίαν τοῦ ποτηρίου αὐτοῦ, ἀνέμιξα εἰς τὸν οἶνόν της πόμα παρασκευασθὲν ὑπ' ἐμοῦ, καὶ προχθὲς ἐξέπνευσε καὶ αὕτη, καὶ σήμερον ἐτάφη.

Φοβερὰ μοὶ λέγεις ἐγκλήματα, ἀνέκραξε φρίττων ὁ ἀσκητής. Ὑψωσον τὴν ψυχὴν σου, καὶ ἐπικαλέσθητι τὴν θεῖαν μακροθυμίαν. Ὁ τὸν ληστὴν συγχωρήσας, ἔχει καὶ διὰ σέ θησαυρὸν ἐλέους.

Ἀλλ' ἡ γυνὴ χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τὰς εὐτεβεῖς προτροπὰς ταύτας, ἐξηκολούθησεν.

— Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας Χριστιανὸς ἐδιώχθη τοῦ βασιλείου του. Τῆς ὀχλαγωγίας ἤμην μία τῶν πρωτουργῶν. Ὁ Χριστιανὸς ἦλθεν ἔπειτα μετὰ ξένων στρατιωτῶν νὰ κατακτήσῃ τοὺς ὑπηκόους του. Ἀλλ' ἐνίκηθη, ἀλλὰ συνελήφθη, καὶ σκέψεως γενεμένης μεταξὺ τῶν συμβούλων ποῦ νὰ φυλακισθῇ,

— Εἰς τὴν νῆσον τῆς Ἀμάκης! ἐφώναξα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὄχλου· καὶ ὁ ὄχλος ἅπας ὡς ἡχὼ ἐπανέλαβε τὴν φωνήν μου, «εἰς τὴν νῆσον τῆς Ἀμάκης!» καὶ τὸ συμβούλιον,

ἐνδίδον, τὸν κατέκλεισεν εἰς Σονδεμβοῦργον, τὴν οἰκίαν τῆς νήσου, καὶ τὸν ἐφύλαττε διὰ δισχιλίων στρατιωτῶν.

« Ἄλλ' ἀγρυπνότερον ἐγὼ τὸν ἐφύλαττον. Εἰς τὴν φλιάν τῆς θύρας τοῦ ἐκαθέσθην, ὡς κακὸς αὐτοῦ δαίμων, ὡς ζῶν τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ ἔλεγχος. Τὴν φωνήν μου ἤκουεν ὅταν ἦν ἐξυπνος, τὸ φάσμα μου ἔβλεπεν ὅταν ἐκοιμᾶτο· καὶ ἐκεῖ μ' εὔρισκεν ἀνατέλλων, καὶ ἐκεῖ μὲ ἀπὴντα δύων ὁ ἥλιος.

« Τέλος ἐπρότεινα νὰ τειχισθῇ ἡ θύρα τῆς φυλακῆς τοῦ, καὶ ἐτειχίσθῃ ἡ θύρα. Καὶ τότε, ἀμεριμνοῦσα περὶ αὐτοῦ, ἦλθον ἐδὼ νὰ ἐκτελέσω τὴν πρᾶξιν ἣν ἤκουσας, καὶ ἅμα εἶδον τὰ ψυχρὰ λείψανα τῶν τέκνων καὶ τῆς γυναικὸς τοῦ παραδοθέντα εἰς τὴν γῆν, ἐσπευδον σήμερον νὰ τῷ φέρω πρώτη τὴν ἀγγελίαν, ὅτε ὁ θάνατος μοὶ ἔκοψε τὸν ὁδόν μου, καὶ μοὶ ἀφῆρεσε τὴν ἀγαλλίασιν ταύτην.

— Ἄλλὰ τίς δαίμων, δυστυχῆς γυνή, σ' ἔσυρεν εἰς τ' ἀνήκουστα αὐτὰ κακουρήματα; ἠρώτησεν ὁ ἀσκητὴς, μόλις δυνάμενος νὰ νικήσῃ τὴν ἀποστροφὴν τοῦ.

— Τίς δαίμων; ἀνέκραξεν ἐκείνη, συλλέξασα εἰς τὴν φωνὴν ταύτην πάσας τὰς ἐκλειπούσας δυνάμεις τῆς. Ὁ δαίμων τῆς ἐκδικήσεως. Ἄν ἐφαρμάκευσα τὰ τέκνα τοῦ, ἐφαρμάκευσεν ἐκεῖνος ὅλην μου τὴν ζωὴν. Ἄν ἐφόνευσα τὴν γυναῖκά τοῦ, μοὶ ἤρπασεν ἐκεῖνος τὴν κόρην μου, τὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς μου καὶ τὴν ἐλπίδα, τὴν ἠπάτησε, τὴν ἐπρόδωκε, τὴν ἐπνίξεν εἰς τὰ κύματα τῆς θαλάσσης. Ἄν ἤκουον σκιρτῶσα ὑπὸ χαρᾶς τοὺς γογγισμούς τοῦ εἰς τὴν νῆσον Ἀμάκην, ἡ ἡχώ τῆς νήσου ἐκείνης ἀντήχει ἐκ τῶν ὀδυρμῶν μου, καὶ ἡ διόρυξ ἐξωγχοῦτο ἐκ τῶν δακρύων μου, ὅταν ἔβλεπον παράφρονα ἐμπρὸς μου τὴν κόρην μου.

— Εἶσαι.... εἶσαι λοιπὸν ἡ Γρουμβρίγη; ἠρώτησεν ἐκπεπληγμένος ὁ ἀσκητής.

— Ἡ Γρουμβρίγη, ναί, ἀπεκρίθη αὕτη. Τίς εἶσαι σὺ, καὶ πῶς μέχρις τοῦ ἔφθασε τὸ δυστυχὲς ὄνομα τῆς Γρουμβρίγης;

— Ἐγὼ εἰμὶ ἐκεῖνος, οὗ ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας ἤρπασεν, ἠπάτησεν, ἐφόνευσεν τὴν μνηστήν· εἶμαι ὁ Ὅσκαρ Σύβερν. Ἀλλὰ τῆς καρδίας μου ἀπέβαλον πᾶν ἐπίγειον πάθος, καὶ, ὡς ὀφείλει πᾶς χριστιανὸς, ἐσυγχώρησα. Μὴ ἀπέρχεσαι, μήτερ, τὴν ὁδὸν τῆς αἰωνιότητος φέρουσα μίσους φορτίον! Συγχώρησον τοῖς ἀδικοῦσί σε, ἵνα συγχωρηθῇς!

— Σὺ δὲν εἶσαι μήτηρ, καὶ ἐσυγχώρησας! εἶπε, τὸ πρόσωπον ἀγρίως διαστρέφουσα ἡ γράια. Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ συγχωρήσω οὔτε εἰς τοῦτον τὸν κόσμον οὔτε εἰς τὸν ἄλλον, καὶ ὁ Θεὸς, ἀνθέλῃ, ἅς μὴ μὲ συγχωρήσῃ! Κατάρρα! κατάρρα! κατάρρα!

Καὶ ἄγριον ἐκπέμψασα γρυσμὸν, ἡ γράια ἐξέπνευσεν.

ΤΕΛΟΣ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΙ ΦΥΛΑΚΑΙ

·Η

Η ΚΕΦΑΛΙΚΗ ΠΟΙΝΗ

Α'

Αἱ πρῶται ἀκτῖνες τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου ἔστιλβον μό-
λιν ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ ὀρόφου τῶν Ἀπομαχῶν, ὅτε φωνὴ τῆς σάλ-
πιγγος, ἡ γνωστὴ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Παρισίων καθ' ὃν
καιρὸν σιδηρόδρομοι δὲν ἦσαν εἰσέτι τὸ σύνηθες μέσον τῆς
συγκοινωνίας, ἀνήγγειλεν εἰς ἓν τῶν προαστείων αὐτῆς τὴν
ἄφιξιν τῆς ταχυδρομικῆς ἀμάξης.

Ἡ κιβωτὸς αὕτη, ἡ πολλάκις κατὰ μίμησιν τῆς οἰκο-
δομῆς τοῦ προπάτορος ἡμῶν Νῶε, «ζῶα μικρὰ μετὰ μεγά-
λων» περιέχουσα, ἐστάθη εἰς τὸ σύνηθες ταχυδρομικὸν κα-
τάστημα, καὶ ἀπὸ τῶν σπλάγχχνων αὐτῆς ἐπήδησε πρῶτον
ἐλαφρὰ καὶ ἀερώδης ὀρχήστρια, συλλέξασα στεφάνους καὶ
χρήματα εἰς Μασσαλίαν, καὶ ἐρχομένη νὰ σφραγίσῃ τὰ δι-
πλώματα τῆς δόξης της καὶ εἰς τὸ ἀνώτατον δικαστήριον
τῆς φιλοκαλίας, τὸν δῆμον τῶν Γαλατικῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ χαρίεσσα νύμφη διὰ τῶν ὁδῶν ἃς ἄλλοτε εἶχε περι-
τρέξει ὡς ὑπηρέτις εἰς τινὰ τῶν πολυαρίθμων ναῶν τοῦ

συρμοῦ, διηυθύνθη, νομίζομεν, πρὸς τὴν κατοικίαν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ θεάτρου.

Μετ' αὐτὴν δ' ἐξῆλθον τῆς ἀμάξης, εἰς ἀκμὴν εἰσέτι φιλονεικίας διατελοῦντες, δύο μεσαίας ἡλικίας ἄνδρες, ὧν ὁ μὲν, γραφεὺς παρ' ἐνὶ τῶν τελωνείων τῆς Μασσαλίας, εἶχεν ἐσχάτως γίνει ἐκπτωτος διὰ γραφικά τινα λάθη, κατὰ παραδρομὴν βεβαίως παρειαφύσαντα εἰς τὰ λογιστικὰ βιβλία τοῦ καταστήματος, καὶ ἐλαττοῦντα κατὰ τινὰς χιλιάδας τὸ κεφάλαιον τῶν εἰσοδημάτων. Ὁ γεννάδας ἐρρήτορεύε κατὰ τοῦ ὑπουργείου, κατὰ τῶν βουλῶν, κατὰ τῶν φόρων, κατὰ τοῦ αὐθαιρέτου, ἔβλεπε τὴν Γαλλίαν ἐπ' ἀκμῆς ξυροῦ καὶ ὑποσκαπτομένην ὑφ' ὑπονόμων, καὶ ἤρχετο νὰ ζητήσῃ θέσιν διανομέως εἰς ἐν τῶν γραφείων τῶν ἐφημερίδων τῆς ἀντιπολιτεύσεως.

Ὁ δ' ἄλλος, μικρὸς τὸ ἀνάστημα καὶ ὅλος στρογγύλος, ἐκτὸς ὅτι ἡ τεραστία κοιλία τοῦ ἐξέχουσα διέκοπτε τὴν γεωμετρικὴν συμμετρίαν τοῦ σφαιροειδοῦς σώματός του, ἦτο βουλευτὴς σπεύδων νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ἑναρξιν τῶν συνεδριάσεων, εὐρίσκων δὲ τὰ πάντα μέλι καὶ γάλα, τὴν Γαλλίαν ἀνθοῦσαν, τοὺς ὑπουργοὺς ἐκλαμπροτάτους, καὶ τὰς τραπέζας τῶν πολυτελεστάτας.

Ἐννοεῖται ὅτι μὴ εὐρίσκοντες τὴν δημοσίαν ὁδὸν τόπον κατάλληλον τῆς περαιτέρω συζητήσεώς των, οἱ δύο φίλοι ἀποχαιρετηθέντες ἀπεχωρίσθησαν, καὶ ὁ μὲν ὑπῆγε νὰ ἐμφανίσῃ τὴν διαταγὴν τῆς παύσεώς του ὡς εἰσιτήριο εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ «Αἰῶνος» ἢ τῆς «Συνταγματικῆς,» ὁ δ' ἔσπευσε νὰ παρουσιασθῇ εἰς τινὰ συγγενῇ τινὸς τῶν γραφέων τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν, ὧν βέβαιος νὰ ἐμφανισθῇ καὶ προσέτι νὰ προσκληθῇ τὴν αὐτὴν ἐβδομάδα εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα.

Ὁ δὲ μετ' αὐτοὺς ἐγκαταλείψας τὴν ἄμαξαν ἦτον ἀνὴρ λευκόθριξ μὲν, ἀλλὰ φαινόμενος ὡς παρακμάσας παρ' ὥραν. ὁ ἐνδυμὰ του ἦτο σεμνόν, ἡ ὄψις του ὠχρὰ, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐξέφραζον λύπην ἴσως ἢ σκέψιν.

Καταβάς δ' εἰς τὴν ὁδόν, πρὸς οὐδὲν μέρος ἔστρεψε τὰ ἰσχυρά του, ἀλλ' ἰσάμενος ἔρριψε βλέμματα ἀμφίβολα πρὸς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς ἐκαστὴν τῶν πολυορόφων οἰκιῶν καὶ τὰς τεθλασμένας στέγας των, καὶ ἐφαίνετο ἢ μὴ ἔχων σταθεράν ἀπόφασιν πρὸς τοῦ μέλλει νὰ πορευθῇ, ἢ ζητῶν νὰ εὕρῃ εἰς παλαιὰς ἀναμνήσεις τὸν μίτον ὅστις ἔμελλε νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὸν λαβύρινθον τῆς μεγαλοπόλεως.

Τέλος ἔλαβε μίαν διεύθυνσιν, εἰς ἑκάστον βῆμα διακόπτων τὸν ὁρόμον του, θεωρῶν ἑκάστον ἀντικείμενον, ἐξετάζων ἑκάστην ἐπιγραφὴν ἐργαστηρίου, καὶ φαινόμενος ὅτι ἀρέσκεται, ὅτι κινεῖται ὑπὸ αἰσθήματος ἀγαλλιάσεως εἰς πᾶν τι νέον παρουσιαζόμενον εἰς τὴν ὄψιν του, καὶ εἰς τὰ μᾶλλον ἀδιάφορα αὐτὰ, ὅποια ἡ θύρα τῆς οἰκίας, ὁ παλαιὸς ἐξώστης, ἡ χρυσῇ ἐπιγραφῇ τοῦ καφεπωλείου, τὸ ἐσκονισμένον ἐργαστήριον τοῦ παλαιοπώλου.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διέτρεξε διαφόρους ὁδοὺς, φερόμενος ὡς ἡ διεύθυνσίς των τὸν ἔφερε, καὶ ὁμοιάζων ὡς ἂν εἶχε σκοπὸν πρῶτιστον τῆς ἀφίξεώς του τὴν ἄσκοπον ταύτην πλάνησιν εἰς τὸ ἀπέραντον πλέγμα τῶν ὁδῶν τῶν Παρισίων.

Φθὰς δ' εἰς τὸ τέρμα μιᾶς, ὕψωσε τὰ ὄμματα πρὸς τὴν ὁδηγὸν ἐπιγραφὴν, καὶ ἀνέγνω, «πλατεία τῆς Γρέβης,» (τὸ σύνθημα θεάτρον τῆς ἐκτελέσεως τῶν κεφαλικῶν ποινῶν.)

Ἡ ὄψις του αἰφνιδίως παρήλλαξε, κρύφιος τρόμος ἐκυρίευσεν ὅλα τὰ μέλη του, καὶ καλυφθεὶς τοὺς ὀφθαλμοὺς

διὰ τοῦ πλατέως μανδύου του, ὁπισθοδρόμησεν ἀκουσίως ἐν βῆμα. Ἄλλ' ὁ χαρακτήρ του δὲν ἐφαίνετο νὰ μετεῖχε παιδαριώδους φόβου, ὅθεν καὶ συνελθὼν προὔχώρησεν εἰς τὰ πρόσω.

Πλὴν μόλις παρήλλαξε τὴν γωνίαν, καὶ ἐν ᾧ ὅλας τὰς λεωφόρους τῆς πρωτεύουσας εἶχεν ἰδῆ διὰ τὸ πᾶρων τοῦ καιροῦ κενὰς καὶ ἐρήμους, καὶ τῶν οἰκιῶν τὰ παράθυρα σχεδὸν πανταχοῦ κεκλεισμένα, διότι εἰς τὰς μεγαλόπολεις ἐξημερόνει μόλις περὶ τὰς ἐννέα, ὅλως ἀντίθετον θέαμα παρέστη ἐδῶ εἰς τὴν ὄψιν του. Ἡ πλατεία ἔβριθε πλήθους. Τὴν μεγίστην τῆς ἑκτασιν ἐκάλυπτον οἱ συρρέοντες, ὧν αἱ κεφαλαὶ ἐφαίνοντο μακρόθεν ὡς μαύρη θάλασσα κυματοῦσα. Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν εἰς αὐτὴν συνηθροισμένων μυριάδων, πολλαὶ ἄλλαι χιλιάδες κεφαλῶν, τῶν πλείστων γυναικείων, κομψῶς κεκοσμημένων, ἐποικίλλαν τὰ περιτοιχοῦντα τὴν πλατεῖαν παράθυρα τῶν διαφόρων ὀρόφων, καὶ ἐφαίνοντο εἰς τὰς ἀκτῖνας τῆς αὐγῆς ὡς ποικίλως χρωματιζόμενοι καταρράκται, εἰσρέοντες εἰς τὸν κάτωθεν αὐτῶν κλυδονιζόμενον μέγαν ὠκεανόν.

Ὁ νέηλὺς μας, διότι τοιοῦτον τὸ ἥθος καὶ οἱ τρόποι τοῦ τὸν ἐδείκνυσαν, ζητήσας ματαίως νὰ διασχίσῃ τὸν πεπυκνωμένον αὐτὸν ζωντανὸν ὄγκον, ἐσύρθη κατὰ μέρος, καὶ ἐστάθῃ ἐπερειδόμενος εἰς ἐξοχὴν τινα πλησίον τείχους, προβλέπων κάλλιστα τὴν σκηνὴν ἧς ἐμελλε νὰ γίνῃ ἀκούσιος μάρτυς.

Καὶ ἂν δὲν ἐτεκμαίρετο αὐτὴν ὡς ἐκ τοῦ πλήθους τῶν συρρέουσάντων θεατῶν καὶ μάλιστα τῶν ἐκ τοῦ γυναικείου φύλου, καὶ ἂν δὲν ἐγνώριζε τὸν προσδιορισμὸν τῆς αἵματηρᾶς πλατείας ἐν ἣ εὗρίσκετο, ἀλλὰ δὲν ἐδύνατο νὰ τῷ μείνῃ ἵχνος ἀμφιβολίας ὅτι προητοίμαζεν ἡ κοινωνία σεσηπό-

ος μέλους αὐτῆς τὴν ἀποτομὴν, ὅποτε ἀναβλέψας, εἶδε
τῆματα μόνον τινὰ ἐμπρός του ἰστάμενον τὸ φοβερὸν τοῦ
φιλοτίνου ἐφεύρεμα, τὴν αἵματηρὰν λαιμητόμον.

Ἄν δ' ἡ περὶ τούτου ἰδέα του εἶχε ἀνάγκην καὶ ἐπικυ-
ρώσεως, αἱ ἄνω τῆς κεφαλῆς του εἰς ἓν τῶν παραθύρων γι-
νόμεναι συνδιαλέξεις μεταξὺ τῶν περιμενουσῶν κυριῶν τῷ
ἐχορήγουν καὶ αὐτὴν ἐντελῶς.

— Ἡξεύρετε, ἔλεγε μία τῶν κομψοτέρων τούτων, ὅτι
δὲν ἦτον εὐγενὲς νὰ μᾶς προσκαλέσουν διὰ τὴν ἑκτὴν ὥραν,
καὶ νὰ περιμένωμεν ἤδη ὑπὲρ τὸ ἐν τέταρτον !

— Νὰ χειροκροτήσωμεν, ἀπεκρίθη εἰς τῶν παρισταμέ-
νων, οὐλόθριξ καὶ διοπτροφόρος νεανίας· ἴσως ἀνοίξῃ τὸ πα-
ραπέτασμα.

— Ἀλλὰ, ἐρώτησεν ἄλλη Κυρία, μήπως ἐκάμαμεν τὸν
κόπον ματαιῶς; Ἡξεύρατε ὅτι παρητήθη ὁ γέρων δῆμιος,
καὶ λαμβάνει ἀπομαχικὸν μισθόν. Αἱ κεφαλικαὶ ποιναὶ ἀνε-
βάλλοντο μέχρι τῆς σήμερον δι' ἐλάττωσιν διαδόχου του. Εἴ-
σθε βέβαιοι ; εὐρέθη νέος δῆμιος ;

— ὦ ! περὶ τούτου σᾶς ἐγγυῶμαι, ἀπεκρίθη ὁ νεανίας.
Τὸν εἶδα δίδοντα εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιο-
σύνης τὸν ὄρκον του ἐπὶ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτι θέλει ἐκτελέ-
σει πιστῶς καὶ εὐσυνειδότως τὰ τῶν καθηκόντων του.

— Ἱερὸς ὄρκος, ὑπέλαβεν εἰς τῶν τῆς συνοδίας.

— Ὁ δῆμιος οὗτος, ἐξηκολούθησεν ὁ πρῶτος διαλεγό-
μενος, δὲν εἶναι ἐκ τῶν συνήθων δημίων· οὔτε τὸ ἐνδυμα,
οὔτε οἱ τρόποι του δεικνύουσιν ἄνθρωπον τραφέντα καὶ γυ-
μνασθέντα διὰ τοιοῦτον ἐπάγγελμα. Λέγεται μάλιστα ὅτι
ἰδιαίτεροί τινες λόγοι τὸν παρεκίνησαν νὰ προσφέρῃ τὴν ὑ-
πηρεσίαν του εἰς τὴν περίστασιν ταύτην. Λυποῦμαι ὅτι δὲν
ἐδυνήθην νὰ τοὺς ἐξιχνιάσω· εἶναι ἀφεύκτως περίεργοι. Ἴσως

μοὶ ἔδιδον ὕλην μελοδράματος διὰ τὴν πύλην τοῦ Σαινμαρ-
τίνου.

— Ἀλλὰ ποῖος εἶναι ὁ κατάδικος καὶ τί ἔπραξεν ; ἐπρό-
σθεσεν ἡ κυρία ἥτις πρώτη εἶχεν ἐκφράσει τὴν ἀνυπομο-
νησίαν της.

Μεθ' ὅσης ἴσως φρίκης καὶ ἂν ἤκουσεν ὁ ξένος μας ἀν-
θρώπους κοινωνίας ἐξηυγενισμένης καὶ τάξεως ἀνωτέρας
τοῦ κοινοῦ ὄχλου, συνδιαλεγομένους τοσοῦτον ἐλαφρῶς καὶ
ἀδιαφόρως περὶ συμβάντος τοσοῦτον λυπηρῶς σπουδαίου,
ὅποιον ὁ ἀποκεφαλισμὸς ἀνθρώπου, ἀλλ' ἡ περιέργειά του
εἶχε κινηθῇ εἰς τρόπον ὥστε ἐπεθύμει ν' ἀκούσῃ τὴν ἐκ τῆς
τελευταίας ταύτης ἐρωτήσεως προκληθεῖσαν ἀπάντησιν.
Μεμακρυσμένος ὅμως κρότος τυπάνων, καὶ τοῦ ὄχλου αἱ
θορυβώδεις φωναὶ «ἔρχεται, ἰδοὺ, ἔρχεται», τὸν ἐμπόδισαν
νὰ νοήσῃ ἄλλας πλὴν τῶν λέξεων τούτων.

— Νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ὀλίγον ἔνοχος ὅταν ἀφ' οὗ ἐφαρ-
μάκευσεν, ἔπνιξεν, ἐφόνευσεν, ἐσχάτως ἀκόμη . . .

Ἄλλην λέξιν δὲν ἐδυνήθη ν' ἀκούσῃ, διότι τὰ τύμπανα
ἐπλησίασαν, καὶ ὅλοι σιωπῶντες ἔρριπτον βλέμματα ἀνυ-
πόμονα πρὸς τοὺς ἐρχομένους.

Ἄν δὲ καὶ αἱ δύο σειραὶ τῶν στρατιωτῶν διέβησαν ἐμ-
πρὸς του σχεδόν, ἀλλ' ὁ ὄχλος ὃν ἡ περιέργεια εἶχε πυ-
κνώσει περὶ αὐτὸν, τὸν ἐμπόδισε νὰ ἰδῇ τὸν κατάδικον, καὶ
μόνον ἀφ' οὗ ἡ συνοδία ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν της μέχρι
τῆς λαιμητόμου, εἶδεν ἐκ τοῦ ὀπισθεν ὄχι ἄνδρα, ἀλλὰ γυ-
ναῖκα ἀναβαίνουσαν ἀπὸ τῆς ἀμάξης εἰς τὸ ἀποτρόπαιον
βῆμα. Τὰ ἐνδύματά της ἦσαν ἐσχισμένα καὶ ῥυπαρά· αἱ
τρίχες τῆς κεφαλῆς της λυταὶ, ἀπεριποίητοι, ἀκάθαρτοι, ἡ
συμπεριφορὰ της αὐθάδης καὶ ὕβριστίς. Στραφεῖσα δὲ πρὸς
τὸν λαόν,

— Ἀδελφοί, ἔκραξε μετὰ σπασμωδικοῦ γέλωτος σαρκασμοῦ· σᾶς ἀφήνω ὑγείαν. Ἐπείνασα, ἐζήτησα ἄρτον παρὰ τοῦ πλησίον μου, καὶ ὁ πλησίον μου μ' ἐδίωξεν ὡς σκύλον ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν του. Ἐγυμνήτευσά, καὶ οἱ ἄνθρωποι ὕψισαν τὴν γυμνότητά μου. Τότε τοῖς ἤρπασα τὴν τροφήν ἡ μ' ἠρνήθησαν, καὶ ἀπὸ τοῦ πτώματος ὁ ἐφόνευσα ἐπῆρα τὴν ἐσθῆτα ὅπως ἐνδύσω τὰ μέλη μου.

«Ἡ κοινωνία ἦτον ἰσχυροτέρα μου, καὶ μ' ἔσυρεν εἰς φρικώδεις φυλακάς. Ὁ θάνατος ἦτο τὸ μόνον τέρμα τῶν βασάνων μου· δὲν τὸν ἐφοβήθη, ἐξ ἐναντίας τὸν ἀνεζήτησα· καὶ ὅταν τὸν ἐπέφερον δολοφόνως, ἐπερίμενον ὅτι θέλω τὸν λάβει. Ἰδοὺ, τώρα ἔρχεται νὰ μ' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῶν τυραννικῶν σὰς χειρῶν· τὸν ἀσπάζομαι. Σᾶς συμβουλεύω νὰ τὸν ἐπιταχύνητε, διότι ἄλλως θὰ σᾶς βιάσω νὰ μοὶ τὸν δώσητε διὰ κινδύνου πολλῶν ἐξ ὑμῶν.

Εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις τὰ τύμπανα τὴν διέκοψαν, καὶ ὁ συνοδεύων αὐτὴν δικαστικὸς ὑπάλληλος ἀνέγνω τὸν κατ' αὐτῆς καταψηφισμόν, εἰς ὃν, μετὰ τὰ συνήθη προοίμια, κατεδικάζετο διὰ πολλάκις ἐκ τῆς εἰρκτῆς δραπετεύσιν καὶ διὰ φόνον, ἢ ψευδώνυμος μὲν Βαρβάρα, ἀληθῶς δὲ Μαγδαληνὴ Βαλμόνδῃ καλχυμένη, εἰς θάνατον.

Ἦδη ἤρχετο ἡ στιγμή τοῦ δημίου. Μετ' ἀγωνιῶντος αἰσθήματος ἔστρεφον ὅλοι πρὸς αὐτὸν τὰ βλέμματα, περίεργοι νὰ ἰδῶσιν ἂν ὁ γλυκὺς τὸ ἐξωτερικόν, ὁ κόσμιος φαινόμενος ἐκεῖνος νεανίας ἤθελε θύσει μετὰ τῆς συνήθους τῶν ὁμοτέχνων του ἀπαθείας τὴν αἵματηράν ταύτην θυσίαν τῆς Θέμιδος.

Ἀλλ' ὁ δῆμιος τῷ ὄντι ἐφάνη πρωτόπειρος. Δὲν ἠτοίμασε τὴν μαχηνὴν, διὰ στιβαρᾶς χειρὸς δὲν ἔσυρε πρὸς αὐτὴν τὸ θῦμα, περιϋβρίζων αὐτὸ καὶ διὰ χυδαίου τινὸς σαρκασμοῦ.

Ἄφρωνος, ὠχρὸς, σκοτοδινιῶν, ἔμενεν ὡς ἀπολελιθωμένος, τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν γῆν ἀτενῶς ἔχων προσηλωμένους καὶ τὰς χεῖρας ξηράς· καὶ ὅτε διετάχθη ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ διοικοῦντος τὰ τῆς ἐκτελέσεως νὰ μὴ χρονοτριβῇ περαιτέρω, ἀνεσκίρτησεν ὡς ἔξυπνῶν ἐκ ληθάργου, ἔρριψεν ἔντρομον βλέμμα εἰς τὴν κατάδικον, ἀνέκραξε « π ο - τ έ ! » καὶ ἔπεσεν ἡμιθανὴς εἰς τὰς βαθμίδας τῆς λαιμητόμου.

Ἄλλ' ἐν ᾧ ἡ σκηνὴ αὕτη ἐκίνει εἰς ἔκστασιν τοὺς παρ-
ευρισκομένους, ἄλλη οὐχ' ἦττον παράδοξος εἵλκυσε τὴν
προσοχὴν αὐτῶν. Ἡ Μαγδαληνὴ Βαλμόνδῃ, ἥτις καθ'
ὄλον τὸ διάστημα τοῦτο ἐπέβλεπεν ἡσύχως τὸ περιϊστά-
μενον πλῆθος, ἔρριψεν αἰφνὴς τὰ βλέμματα πρὸς τὸ μέρος
ὅπου ὁ ξένος ἦμῶν, ἀφ' οὗ πολλάκις ματαίως ἐζήτησε
ν' ἀναχωρήσῃ, ἵστατο ἥδη σιωπηλὸς καὶ σύννους, καὶ ἐν ᾧ
χαρὰς ἀκτὶς ἐφάνη ἀναλάμπασα εἰς αὐτὰ,

— Ἐ! Οὐδέρτε, ἐφώνασε, καλῶς ἦλθες Οὐδέρτε!

Ὁ ξένος, ὡς ἐκ γαλβανικῆς δυνάμεως προσβληθεὶς, ἀνε-
πήδησεν εἰς τὴν φωνὴν ταύτην, ὡς μαινόμενος ἔσχισε τὸν
ὄχλον, καὶ πατῶν καὶ πατούμενος, φθὰς ἐμπρὸς καὶ πλησίον
τῆς λαιμητόμου, ἀντικρυ τῆς καταδίκου, τὴν ἠτένισεν ἐπὶ
μίαν στιγμὴν, καὶ ὑψώσας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν,
« ὦ θεέ μου! » ἔκραξε, καὶ ἐκάλυψε δι' αὐτῶν τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς του.

Ἄλλ' ἐν τούτοις ὁ διοικῶν ἀξιωματικὸς, πληροφορηθεὶς
ὅτι ὁ δῆμιος φυσικῶς δὲν ἐδύνατο πλέον αὐθημερὸν νὰ ἐκ-
τελέσῃ τὰ τῆς ὑπηρεσίας του, διέταξε τῆς ἐκτελέσεως τὴν
ἀναβολὴν, ἐπιφυλαττόμενος ν' ἀναφέρῃ περὶ τοῦ συμβάντος
ὅπου ἀνῆκε, καὶ ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς ἀναχωρήσεως· οἱ
δὲ στρατιῶται, περιστοιχίσαντες πάλιν τὴν κατάδικον ἀνα-
βάσαν εἰς τὴν ῥυπαρὰν ἄμαξαν, τὴν ἀπήγαγον κατὰ τὴν

αὐτὴν τάξιν ὡς τὴν εἶχον φέρει, προπορευομένων τῶν τυμ-
μάνων, καὶ ὑποχωροῦντος τοῦ πλήθους μετὰ τινος ὀρησκευ-
τικοῦ σεβασμοῦ μετέχοντος φόβου.

Β'.

Ὀλίγας στιγμὰς μετὰ τὰ συμβάντα ταῦτα τῆς πρωίας,
ἡ πλατεῖα τῆς Γρέβης ἦτο παντάπασιν ἔρημος, καὶ εἰς
τὰς περίξ οἰκίας οὐδεμία κεφαλὴ ἐφαίνετο πλέον, ἡ δὲ κα-
τάδικος εἶχε βυθισθῇ πάλιν εἰς τὸν κλωδὸν τῆς εἰρκτῆς της.

Ἀλλὰ τὸ πυροβόλον δὲν εἶχεν εἰσέτι κροτήσῃ τὴν με-
σημβρίαν, ὅτε ξένος τις παρουσιάσθη εἰς τὴν πύλην τῆς
δημοσίας φυλακῆς, ζητῶν νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸν ἐπιστάτην
τοῦ καταστήματος.

Ὁ ξένος ἦτον ὃ ἤδη γνωστὸς ἡμῖν. Ἀλλ' ὁ ἐπιστάτης!
ὦ! τόσον εὐχολον δὲν ἦτο νὰ ἐμφανισθῇ τις εἰς αὐτόν,
ἔσον ὁ ξένος μας τὸ ἐφαντάζετο ἴσως. Ὁ ἐπιστάτης ἐντὸς
τῆς φυλακῆς εἶναι καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἐντὸς τῆς σφαίρας
του. Καὶ ποῖος πρὸς θεοῦ ὑπολιμενάρχης εἰς τὸν ἔρημόν του
λιμένα, ἢ ποῖος ὑπεγραμματοεὺς ὑποδιοικητοῦ εἰς τὴν ἄκραν
τοῦ κράτους δὲν εἶναι ἀγερωχότερος καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνωτέ-
ρου ὑπουργοῦ; Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ ξένος μας ἔπρεπε νὰ
περιμείνῃ εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ἕως ὅτου ὁ Κ. ἐπιστάτης
εὐδοκήσῃ νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ τὴν εἴσοδον.

Ὑπὲρ τὸ ἐν τέταρτον περιέμενεν ἤδη, ὅτε ὁ ὑπηρέτης εἰ-
σήγαγε καὶ δεύτερον ἀφορῶντα εἰς τῆς εἰσόδου τὴν χάριν,
ὃν μετ' ἐκστάσεως διὰ τὸ ξένον τῆς συμπτώσεως ἀνεγνώρι-
σεν ὁ φίλος μας ὡς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν ἀνίκανον δῆμιον, ὅστις
πρὸ τινων ὥρων δὲν εἶχε δυνηθῇ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ χρέη τῆς
ὑπηρεσίας του.

Ὁ νεοείσακτος οὗτος ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος, διότι τοῦ Κ. ἐπιστάτου ἡ μεγαλοπρέπεια δὲν ἤσκησεν ἐπὶ πολὺ τὴν ὑπομονὴν του. Ἐκάτερος δὲ τῶν ἐλθόντων ἐνεφάνισεν εἰς τὸν ὑπάλληλον τοῦτον, ὅταν τοῖς ἐπέτρεψε νὰ φανῶσιν ἐμπρὸς του, ἀνὰ ἓν γραμματίον ἀδείας, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῶν φυλακῶν, ἵνα ἐπισκεφθῶσι καταδίκους.

— ὦ! καὶ οἱ δύο, ἀνέκραξεν ὁ ἀνώτερος οὗτος δεσμοφύλαξ, ἐλάβετε ἀδειαν νὰ ἐπισκεφθῆτε τὴν αὐτὴν κατάδικον, καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ὥραν! Τοῦτο ἀντιδαίνει εἰς τὰς διατυπώσεις μας, ἀλλὰ σέβομαι τὰς διαταγὰς τοῦ ἀνωτέρω μου.

Μετὰ ταῦτα διέταξεν ἓνα τῶν ὑπαλλήλων δεσμοφυλάκων νὰ ὁδηγήσῃ τοὺς ξένους εἰς τὴν εἰρκτὴν τῆς Μαγδαληνῆς Βαλμόνδης.

Ὁ γνωστὸς μας ξένος δὲν εὐηρεστεῖτο μεγάλως, ὥς φαίνεται, νὰ συνοδεύηται ὑπὸ ἄλλου εἰς τὴν ἐπίσκεψιν πρὸς τὴν ἐβάδιζε, καὶ ἡ δυσαρέσκειά του ᾤξανε βεβαίως ἐκ τῆς ιδέας ὅτι ἔχει εἰς τὸ πλευρόν του δῆμιον, δι' ὃ καὶ ἔμενεν εἰς παντελῇ σιωπὴν βεβυθισμένος.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δὲν ἐφαίνετο διατεθειμένος εἰς συνδιάλεξιν, ἐξ ἐναντίας σκυθρωπὸς, ἢ μᾶλλον ἀγριωπὸς, ἐβάδιζε θεωρῶν μόνον ἐμπρὸς του.

Κατὰ τοιοῦτον τρόπον διέβησαν πολλὰς καὶ μακρὰς θολωτὰς καὶ μαύρας στοὰς, λαμβανούσας ἀφ' ἐνὸς μέρους ἀμυδρὸν μόνον καὶ σπάνιον φῶς, ἐχούσας δ' ἀπὸ τοῦ ἑτέρου σειρὰν συνεχῇ ταπεινῶν θυριδίων μετὰ σιδηρῶν κιγκλίδων, εἰς ἃς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐφαίνοντο γενειῶσαι, ἀποτεθηριωμένα καὶ φρικώδεις μορφαι, προφέρουσαι βλασφημίας καὶ αἰσχρὰς λοιδωρίας,

Τέλος ἠνέωξεν ὁ ὁδηγὸς μίαν τῶν τοιούτων θυρῶν, καὶ

ἄλλοι ξένοι εἰσελθόντες, μόλις ἐδυνήθησαν μετὰ τινὰς στιγμὰς
να διασχίσωσι τὸ σκότος τοῦ περιέχοντος, καὶ ν' ἀνακαλύ-
ψωσιν ἐντὸς στενοχώρου καὶ ῥυπαροῦ θαλαμίσκου τὴν Μαγ-
δαληνὴν ἀλυσσόμενον καὶ ἐρριμμένην εἰς ὀλίγον ἐπὶ τῆς γῆς
ἐκσπαρμένον ἄχυρον.

— Σ' εὐχαριστῶ, ἔκραξεν ἡ ἀθλία, ὥς τοὺς εἶδεν εἰσελ-
θόντας καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη ἐπ' αὐτῶν, σ' εὐχαριστῶ, Οὐ-
βέρτε, ὅτι ἤλθες νὰ μ' ἐπισκεφθῇς εἰς τὴν ὥραν τῆς σωτη-
ρίας μου. Ἦξευρε, φίλε μου, οὔτε τὴν ἐφοβήθην ποτὲ, οὔτε
τώρα ὅταν ἐπλησίασε μοὶ φαίνεται τρομερά. Ἐν πῆδημα,
καὶ θὰ διαφύγω διὰ παντὸς ἀπὸ τῶν ὀνύχων τῶν δαιμόνων
οἵτινες μὲ κρατοῦσιν ἐδῶ κατὰκλειστον, καὶ ἀπὸ τοῦ κατα-
πτύστου τούτου βίου. Ἀλλ' ἦτο πεπρωμένον νὰ ἔχω καὶ
τὴν χαρὰν αὐτὴν τοῦ νὰ σὲ ἰδῶ. Εἶναι, φίλε μου, ἀρκετοὶ
νομίζω, χρόνοι ἅρ' ὅτε δὲν ἀπαντήθημεν, καὶ ἔμωξ, ἰδὲ,
εὐθὺς σ' ἀνεγνώρισα.

— ὦ τρισαθλία ! ἀνέκραξεν οὗτος, ἔμελλον καὶ ἐγὼ νὰ
σ' ἀναγνώρισω εἰς τὸν ἀποτρόπαιον ἐκεῖνον τόπον, ἔχουσιν
κρεμάμενον ἐπὶ κεφαλῆς σου τὸ ἔγκλημα, καὶ ἐπὶ τοῦ τρα-
χήλου σου τὸ φάσγανον τῆς δικαιοσύνης! Εἶσαι σὺ ἡ Μαγ-
δαληνὴ τῶν παλαιῶν ἡμερῶν; Τί ἔμεινεν ἐξ ἐκείνης; Τὸ
πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν της μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ σήμερον κα-
τήντησεν εἰς πῦρ καταχθόνιον. Τοσοῦτον ἔπεσας, τοσοῦτον
ἐλησμόνησας τὴν ἔμφυτον εἰς τὸν γυναικεῖον χαρακτῆρα
γλυκύτητα ! Ἀλλὰ καὶ τίς σὲ κατεκρήμνισεν εἰς τὴν ἄδυ-
σον ! ὦ ὁ ἄθλιος !

— Οὐβέρτε, ἀπεκρίθη ἡ Μαγδαληνὴ· εἶπέ μοι τώρα καὶ
σὺ, εἶσαι σὺ ὁ Οὐβέρτος τῶν παλαιῶν ἡμερῶν μας, ἡ ἀστεΐ-
ζεσαι εἰς τὸ στόμα τοῦ τάφου μου; Ἱεροκήρυκα τῷ ὄντι
δὲν σ' ἐγνώριζον.

« Ἀκουσον, φίλε μου, ἀφ' οὗ ὀλίγαι μόνον σιγμαὶ μοι μένουν ἀκόμῃ, ἄφες νὰ τὰς διέλθω εὐθύμως. Εἶμαι ὅλη χαρὰ ὅτι σὲ βλέπω. Ἐπιθυμῶ ν' ἀκούσω τὰ συμβάντα σου καὶ νὰ σοὶ διηγηθῶ ὅλα τὰ ἐδικά μου.

» Ἀλλὰ ποία εἶναι ἐκείνη ἡ μορφή, — ἐπρόσθεσε δεικνύουσα τὸν δῆμιον, ὅστις ὡς στήλη ἀλὸς ἴστατο ἀκίνητος, τὸ στόμα ἡμιηνεωγμένον, καὶ δάκρυ ἀνέβρυσεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, — ἥτις ἴσταται εἰς τὴν γωνίαν καὶ μὲ ἀτενίζει; Εἶναι ἴσως κἀνεὶς ἐκ τῶν δεσμοφυλάκων καὶ παραμονεύει ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ μὲ φοδίσῃ, μήπως παρεκτραπῶ εἰς τοὺς μετὰ σοῦ λόγους μου! Οἱ ἄθλιοι! προσδοκοῦν νὰ μὲ φοδίσουν ἀκόμῃ; Μ' ἐδίασαν νὰ δεχθῶ τὴν φιάλην τοῦ θανάτου, ποῖον ἄλλον φόβου στοιχεῖον ἡμπορεῖ νὰ μοὶ μένῃ ἀκόμῃ; Ποῖον θηρίον τῶν βουνῶν θέλει εἶναι ἀγριώτερον ἐμοῦ ἢ ἤθελον τοὺς διαφύγει ποτέ; Διότι εἰς ὅλα τ' ἄλλα ἀνέσκαψα ἐγκλήματα μου ποίαν ἄλλην βαρυτέραν ποινὴν θέλουσιν ἐπιμετρήσει; Αὐτοὶ ἔφθασαν εἰς τὸ ἄκρον τῶν ἐφευρέσεών των, ἐγὼ ὅμως ἔχω ἔτι πάμπολλα ἰσόβλα βέλη εἰς τὴν φάρετράν μου. Ἀλλὰ ποῖος εἶναι;

Ὁ Οὐδέρτος ρίπτων βλέμμα δυσπιστίας εἰς τὸν παρευρισκόμενον, ἐξέφρασε τὴν ἀγνοϊάν του. Ἀλλ' οὗτος, πλήρης ταραχῆς ἀνεξηγήτου διὰ τοὺς ἄλλους δύο,

— Εἶπέ μοι σὺ μᾶλλον, ἔκραξεν, εἶσαι σὺ ἡ Μαγδαληνὴ Βαλμόνδῃ;

— Ὁ ὄχλος ὅλος τῶν Παρισίων ἤκουσε τὸ ὀλέθριον τοῦτο ὄνομα. Ἐτη πολλὰ τὸ ὑπέκρυψα· ἦτο τοῦτο ἐν τῶν ἱερωτέρων, ἐν τῶν προσφιλεστέρων μου μυστικῶν, ἀλλ' ὁ ὄχλος τὸ ἔλαβεν, ὁ ὄχλος τὸ ἐβεβήλωσε· λάβε το καὶ σύ. Ἐρρέτωσαν ὅλαι αἱ ἐπὶ τῆς γῆς χαραὶ καὶ ἐλπίδες μου.

— Ἀλλ' εἶπέ μοι, ἐπρόσθεσεν ὁ δῆμιος μετ' αὐξανούσης

αγωνίας, ἐξάγων δ' ἐκ τοῦ κόλπου του καὶ δεικνύων εἰς αὐ-
τὴν παλαίαν ἐπιστολήν· εἶναι γράψιμόν σου αὐτό;

— Αἶ! τί δηλοῖ τοῦτο, ἐφώναξεν ἡ Μαγδαληνή. Ναὶ
εἶναι. Ποῦ εὔρες αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν; Τίς εἶσαι; εἰπέ μοι
τίς εἶσαι;

— Εἶμαι, εἶμαι ὁ υἱός σου, ἀθλία γυνή, ὁ υἱὸς τῆς κα-
ταδίκου, ὁ διωκόμενος ἐπὶ τῆς γῆς ὡς τὰ ἀγρίμια τῶν
ὀρέων.

Ἀπερίγραπτος ἐκπληξίς κατέλαβε τοὺς δύο ἀκροατάς,
ὡς ἐπροφέρθησαν αἱ λέξεις αὗται.

— Ὁ υἱός μου, σὺ ὁ υἱός μου, ἔκραξεν ἡ Μαγδαληνή.
ὦ! ἄφες νὰ σὲ ἰδῶ, νὰ σὲ φιλήσω καὶ ἅπαξ εἰς τὸν κό-
σμον τοῦτον! Δὲν ἤξευρον ὅτι εἰς τὴν καρδίαν μου ἐδύνατο
νὰ ἡχῇ εἰσέτι χορδὴ ἀγάπης καὶ τρυφερῶν αἰσθημάτων.
Ναί, σὺ εἶσαι τὸ τέκνον τῶν πόνων μου, τὸ τέκνον τῶν
σπασμωδικῶν μου ὀνείρων εἰς τὸ διάστημα τῆς ζωῆς μου!
ὦ ἐλθὲ εἰς τὰς ἀγκάλας μου!

Ἄλλ' αἱ χεῖρές της βαρείας ἀλύσεις φέρουσai, ἔπесαν
κατὰ γῆς ὡς ἐζήτησαν νὰ ὑψωθῶσι, καὶ οἱ σιδηροῖ κρίκοι
ἤχησαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

— Οὐδέρτε, ἰδοὺ ὁ Θεόδωρός σου, ἐπρόσθεσεν, ἀφήνουσα
βαρὺν στεναγμόν.

— Ποία τύχη ἐχθρὰ, ἢ ποία νέμεσις ἀνταποδότις, εἶπεν
ὁ Οὐδέρτος, μὲ φέρει εἰς τὴν γῆν ταύτην ἣν ἐμίανα καὶ ἦν
ἀγαπῶ, ἵνα εὔρω τὰ μόνα ἀντικείμενα τὰ ἔχοντα δικαιώ-
ματα εἰς τὴν καρδίαν μου, τὸ μὲν θῦμα, σκύβαλον ἀπορ-
ρίπτόμενον ὑπὸ τῆς κοινωνίας, τὸν δὲ δήμιον, ἔτοιμον νὰ
καταφέρῃ τὴν αἵματηρὰν μάχαιραν κατὰ τοῦ τραχήλου τῆς
ιδίας μητρὸς του! ὦ θεέ, εἶσαι δίκαιος. Ὁ ποινικὸς νόμος

σου εἶναι ἀσφαλέστερος καὶ φρικτότερος ἔλων τῶν ἀνθρωπίνων.

— Πῶς; ἦσο σὺ, ἀνέκραξεν ἡ Μαγδαληνὴ, σὺ ὁ υἱός μου ὅστις ἐμελλες νὰ μοὶ δώσης τὸ διαβατήριον διὰ τὸν κάτω κόσμον; ὦ! εὐλογημένος νὰ εἶσαι διὰ τὴν πράξιν σου ταύτην. Προσφιλέστερον δῶρον ἐκ χειρὸς υἱοῦ δὲν ἐδυνάμην νὰ λάβω. Ἐλθέ, ἐλθέ εἰς τὰς ἀγκάλας μου νὰ σὲ ἰδῶ καὶ νὰ σὲ φιλήσω.

— Μῆτερ, ἀπεκρίθη κλαίων ὁ Θεόδωρος, μῆτερ, τί ἔπταισα ὥστε νὰ μὲ γεννήσης; Κατεσύντριψας ὑπὸ τὸ ἄχθος τῆς διαγωγῆς σου τὴν εὐθραυστον ὑπαρξίν μου, κατεμάρανας διὰ τῆς καυστικῆς σου ἀναπνοῆς τὰ ἄνθη τῆς εὐτυχίας μου πρὶν ἔτι ἀναπτυχθῶσι, καὶ συνέθλασας τέλος πάντων καὶ τὸν τελευταῖον χρυσὸν μίτον ὅστις μὲ συνέδεε μετὰ τῆς γῆς. Ἄν εἶσαι μήτηρ ἀκόμη, καταράσθητί μου ταύτην μόνην τὴν χάριν σοὶ ζητῶ. Κύλισον ἐπάνω μου τὴν πέτραν τῆς κατάρας σου, νὰ κλείσουν οἱ ὀφθαλμοί μου ὅσον τάχος εἰς τὸ αἰώνιον σκότος.

— Νὰ σὲ καταρασθῶ, ναί, τῷ ὄντι ἐπιθυμῶ νὰ σὲ καταρασθῶ, ἀνέκραξεν ἡ Μαγδαληνὴ καθ' ἑαυτῆς παλαίουςα, διότι ἐν ᾧ εἶχον κλείσει πᾶσαν δοσοληψίαν μετὰ τῆς ζωῆς, ἔρχεσαι σὺ νὰ συνταράξης τὸ εἰρηνικὸν τέλος μου, μοὶ δεικνύεις λησμονηθέντα χρέη, καὶ κινεῖς ἐντός μου αἰσθήματα ἃ ἐνόμιζον ἀπεξηραμένα. Εἶχον χρόνους νὰ κλαύσω, καὶ ἡ καρδία μου κλαίει ἐν ᾧ σὲ βλέπω.

« Ὁ Θεόδωρός μου δήμιος! Δὲν εἶχον στέγην νὰ σοὶ προσφέρω, καὶ ἐπλανήθης ἀπροστάτευτος εἰς τῆς ζωῆς τὸ πέλαγος. Ἄν θέλῃς τὸ πνεῦμά μου ν' ἀποκοιμηθῇ ἡσυχον ἀφ' οὗ πηδῇσῃ τῆς λαιμητόμου τὴν ἐσχάτην κυβίστευσιν,

«Πέ, διηγήσου μοι, ὅποιαν τύχην εἶχες εἰς τοῦ βίου τὸ στάσιον, ὅποιος ἀστήρ προέδρευε τῆς ὑπάρξεώς σου.

— Αἵματηρός, ζοφερός καὶ φρικώδης ἀστήρ. Τὴν πρώην συναίσθησιν ἐμαυτοῦ ἔσχον εἰς ὀρφανοτροφεῖον, ὅπου ἐκτρέφοντο μεταξὺ πλήθους τροφίμων τῆς ἀγαθοεργίας, δὲν ἐγνώριζον ἄλλα σύνορα τῆς γῆς πλὴν τῶν πυλῶν τοῦ πενιχροῦ καταστήματος, ἄλλον γονέα, ἄλλον συγγενῆ, πλὴν τοῦ αὐστηροῦ του διευθυντοῦ.

«Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἦτο δι' ἡ τῶν γενεθλίων μου, καθ' ἣν εἶχον φθάσει τὸ δέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας, ἔλαβον ἐπιστολὴν, ἀσπαστοτέραν τῷ ὄντι ὑπὲρ πᾶν ἄλλο δῶρον τῆς ἐορτῆς μου, δι' ἧς ἐμάνθανον ὅτι δὲν ἤμην μόνος ἐπὶ τοῦ κόσμου, ὅτι ἔχω μητέρα καλουμένην Μαγδαληνὴν Βαλμόνδην, ἣν ὅμως μοι ἦτον ἀπαγορευμένον νὰ ἰδῶ ποτὲ καὶ νὰ ἐναγκαλισθῶ. Τὴν ἐπιστολὴν δὲ συνώδευόν τινα δῶρα καὶ ἡ ἀπαγόρευσις μὴ ὁμιλήσω τινὰ περὶ αὐτῆς.

«Ἀλλὰ τὸ ἀδιάκριτον τῆς δεκαετοῦς ἡλικίας, καὶ ἡ χαρὰ ἣν ἠσθανόμην, μοι καθίστων τὴν σιωπὴν βαρεῖαν, καὶ ἡ πρώτη μου φροντίς ἦτο νὰ διακοινώσω τὴν εὐτυχίαν μου. Τοιαῦται ἐπιστολαὶ ἐξηκολούθησαν χαροποιοῦσαί με ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, ἄλλοτε δὲ διεκόπτοντο ἐπὶ τινα διαστήματα καὶ ἤρχιζον πάλιν.

«Ἡλικιωθεὶς τέλος, καὶ χρεωστῶν νὰ ἐγκαταλείψω τὸ κατ'ἀστυγμα, ἄλλὰ στερούμενος παντὸς πόρου, παντὸς γνωστοῦ καὶ παντὸς προστάτου, ἔλαβον σύστασιν παρὰ τοῦ προῖσταμένου εἰς ἓν τῶν πολυαρίθμων ἐν Παρισίοις Πευστηρίων ἢ γραφείων τῶν εἰδήσεων, ὅπου, ἐπιμελούμενος μετὰ ζήλου, ἠὺδοκίμουν ἱκανῶς, καὶ ἤρχισα ν' ἀπολαμβάνω ὑπάρξεως φορητῆς καὶ σχεδὸν εὐαρέστου. Ἐνασχολούμενος ἰδιαιτέρως εἰς τὰ γράμματα, δὲν ἐθεώρουν ἀδύνατον ἐντὸς ὀλί-

γού νὰ προβιβασθῶ, καὶ ἤλπιζον νὰ κατασκευάσω εἰς ἐμαυτὸν στάδιον βίου ἀνέτου.

« Ἀλλὰ κεραυνὸς ἦλθεν αἰφνης νὰ συνταράξῃ τὴν αὐγὴν τῆς εὐημερίας μου, καὶ νὰ μοὶ δώσῃ τὴν λύσιν τῶν κλεψιγράφων ἐπιστολῶν τῆς ἀγνώστου μητρός μου.

« Ἦμην δεκαεξαέτης ὅτε ἡ ἀστυνομία συνέλαβε περιβόητόν τινα κακοῦργον, Σωσάναν τὴν Μαύρην καλουμένην, καὶ τὰ δικαστήρια τὴν κατεδίκασαν εἰς θάνατον· καὶ αὕτη μὲν ἐδραπέτευσε τῆς φυλακῆς πρὶν τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς της, ἀλλ' αἱ δικαστικαὶ ἐξετάσεις εἶχον ἀνακαλύψει ὅτι ἡ ψευδεπώνυμος αὕτη Σωσάνα, ἐκαλεῖτο τῷ ὄντι Μαγδαληνὴ Βαλμόνδη.

« Τὸ ὀλέθριον τοῦτο ὄνομα ἤχησεν εἰς ὅλα τὰ Παρίσια. Οἱ συνεργάται μου τὸ ἐμάθον, καὶ ἀπεποιήθησαν νὰ ἔχωσι συμπάρεδρόν των τὸν υἱὸν τῆς καταδικασθείσης εἰς κεφαλὴν ποινῆς.

« Ἦναγκάσθην νὰ ἐγκαταλείψω τὸ Πευστήριον. Ἀλλ' ὅπου ἔκτοτε ἐνεφανιζόμην νὰ προσφέρω τὴν ὑπηρεσίαν μου, ζητῶν πρὸς ἀντιμισθίαν τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, πανταχοῦ ἀπεβαλλόμην μετὰ φρίκης, διότι ἔφερον ὡς ἐγκεχαραγμένον διὰ πυρίνων γραμμάτων ἐπὶ τοῦ μετώπου τὸ ὄνομα « Ὁ υἱὸς τῆς καταδικασθείσης. »

« Ἔσυρα εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων τὴν ἀθλιότητα καὶ τὴν πεῖνάν μου, ἄστεγος, περιφρονούμενος καὶ ἀποφευγόμενος ὑπὸ τῶν ὁμοίων μου, ὡς ὁ τρέμων Κάϊν, ὡς κύων λυσσῶν, ἐγὼ ὅστις οὐδέποτε ἐβλαψά τινα, ὅστις ἠγάπων τὴν ἀγαθοεργίαν καὶ τοὺς ὁμοίους μου. Ἡ μόνη μου τροφὴ εἶχον καταντήσῃ τὰ δάκρυα, ἡ μόνη μου σύντροφος ἡ ἀπελπισία, ὅτε ἄγγελος φωτὸς ἐνεφανίσθη ἐμπρὸς μου ἵνα με σώσῃ.

«Παρθένος τρυφερά καὶ γλυκεῖα, μὴ γνωρίσασα τοῦ κό-
μου τὴν κακίαν, καὶ ἀπορρίπτουσα τῆς γῆς τὰς προλή-
ψεις ὅσας ἡ καρδία ἀποδοκιμάζει, πλάσμα ὁποῖον ὁ Θεὸς
φαντάσθη τὸν ἄνθρωπον, μὲ εἶδεν εἰς τὴν παντελῆ ταύτην
ἐγκατάλειψίν μου, ἤκουσε τὴν διήγησιν τῶν δυστυχημά-
των μου, καὶ ἔκλαυσε μετ' ἐμοῦ. ὦ! τίς δὲν γνωρίζει τὴν
μαγικὴν δύναμιν τοῦ ξένου δακρύου τοῦ σταλάζοντος ὑπὲρ
τῶν παθημάτων του; Εἶναι βάλσαμον ἰατήριον, εἶναι ἀντα-
μοιβὴ οὐρανία διὰ τὰ δεινὰ τὰ ἐγκόσμια.

«Ἀφ' οὗτου εὗρον καρδίαν συμπαθοῦσαν εἰς τὴν δυστυ-
χίαν μου, ἡ δυστυχία μου ἐξέλιπεν. Ἡ ἀγαθὴ κόρη μ' ἔλυ-
πήθη κατ' ἀρχάς, μ' ἔκλαυσεν ἔπειτα, μὲ ἠγάπησε τελευ-
ταῖον. Ὅταν ἡ γῆ ἐκένου ἐπάνω μου τὸ ποτήριον τῆς πι-
κρίας, ἐστρεφόμεν πρὸς τοὺς μεγάλους, πρὸς τοὺς ὡραίους
τῆς ὀφθαλμοῦ, καὶ ἀνέπνεον εὐδαιμονίαν, καὶ ἀνέπνεον δύ-
ναμιν διὰ τὴν ἐπίγειον πάλην.

«Ἄν δὲν ἤμην δυστυχὴς, ἴσως ἡ προσφιλέης μου Ἀμα-
λία ἤθελε μὲ ἀγαπᾶ σιωπῶσα. Ἀλλ' εἰς τὸν βυθὸν τῶν
δεινῶν εἰς ὃν μ' ἔβλεπεν ἀπολλύμενον, εἰς τὴν γενικὴν πε-
ριφρόνησιν ἣτις ἀδίκως μὲ περιεσσίχιζεν, ἐνόμισεν αὐτὸ ἀγε-
νές, καὶ προσπίπτουσα εἰς τοὺς γονεῖς της, τοῖς ἐδήλωσε
γενναίως τὸν ἔρωτά μας, καὶ τὴν σταθεράν της ἀπόφασιν
τοῦ νὰ μὲ νυμφευθῇ.

«Ἡ ἄρνησις, ἡ φρίκη αὐτῶν εἰς τὸ τοιοῦτον ἄκουσμα,
ἦτο φυσικὴ, καὶ ἴσως δικαία. Νὰ ρίψωσι τὴν κόρην των
εἰς τὸ βάραθρον ὅπου ἡ τύχη μὲ κατεβύλισε! Ποίους τρόπους
δὲν μεταχειρίσθησαν ὅπως τὴν ἀποτρέψωσι, ποίας συμβου-
λὰς, ποίας παρακλήσεις δὲν τῇ ἐδαψίλευσαν! Ἀλλ' ἡ εὐγέ-
νεια τῆς ψυχῆς της ἐνισχύετο ὑπὸ τῶν ἀντιστάσεων.

«Τέλος βλέποντες ματαίας τὰς προσπάθειάς των, καὶ

ἀκλόνητον τῆς θυγατρὸς των τὴν γνώμην, συγκατένευσαν μὲν κλαίοντες εἰ φιλόστοργοι γονεῖς, διότι δὲν ἦσαν γονεῖς τύραννοι· ἀλλὰ σεβόμενοι τὴν ὑπόληψιν τῶν λοιπῶν τέκνων των, φοβούμενοι μὴ μολυνθῇ διὰ τὴν ἐδικήν μου προσπέλασιν, ἀπήτησαν παρὰ τῆς Ἀμαλίας μου νὰ μακρυνθῇ τοῦλάχιστον μίαν ἡμέραν πρὸ τῶν γάμων ἀπ' αὐτῶν, ὡς δῆθεν ἀποκηρυχθεῖσα, καὶ ἐμπλήσαντες αὐτὴν χρημάτων καὶ πολυτίμων λίθων, τὴν ἀπέστειλαν νὰ κατοικήσῃ τὴν παραμονὴν τῆς συζεύξεώς μας εἰς ἄλλο τμήμα τῆς πόλεως, μόνη εἰς οἰκίαν, ἥτις τὴν ἐπαύριον ἔμελλε νὰ γίνῃ κοινὴ τῶν δύο ἡμῶν, κηρύξαντες ὅτι τὴν ἀπεδίωξαν ἀπὸ πλησίον των, διότι ἐπέμανε νὰ νυμφευθῇ τὸν υἱὸν τῆς καταδίκου.

«Ἴδού, ἡ στιγμή τῆς εὐτυχίας μου ἐπλησίαζεν· ἐντὸς ὀλίγου ἤθελον ἔχει παρ' ἐμὲ ἄγγελον, ὅστις ἤθελε λύσει τὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου βαρύνουσαν κατάραν, καὶ ἤθελε μ' ἐξιλεώσῃ μετὰ τῆς γῆς.

«Ἀλλ' εἰς τὸν οὐρανὸν ἄλλα εἶχε γεγραμμένα ἡ ἑριννὺς τύχη μου.

«Τὴν νύκτα, ἥτις προηγεῖτο τῆς δι' ἐμὲ παναισίου ἡμέρας, λησταὶ εἰσεχώρησαν εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου ἀρτίως εἶχε μεταβῇ ἡ ἀγαπητὴ Ἀμαλία μου, καὶ ἀφ' οὗ τὴν ἐγύμνωσαν, ἀφ' οὗ ἤρπασαν ὅλον τὸν πλοῦτον τῆς, οἱ ἀπάνθρωποι ὦ Θεέ! αὐστηροτέρας λέξεις δὲν τολμῶ νὰ μεταχειρισθῶ! . . οἱ δυστυχεῖς ἐβύθισαν ἀνιλεῖ μάχαιραν εἰς τὸ ὥραϊον τῆς στῆθος.

«ὦ! ποία λύσσα! ὦ! ποία ἀγρία ἀπελπισία ἐνέπλησε τὴν καρδίαν μου ὅταν, σπεύσας πρὸς αὐτὴν τὴν ἐπιούσαν αὐγὴν, τὴν εὖρον ἐκπνέουσαν, ἀβοήθητον καὶ κυλιομένην εἰς τὸ αἷμά τῆς, καὶ λαβὼν εἰς τὸν ψυχρὸν τῆς στόμα τὸ

πρῶτον καὶ τὸ ἔσχατον φίλημα, ἤκουσα τὸ φρικῶδες διήγημα ἐκ τῶν κλειομένων χειλέων της, καὶ τὴν ἐδέχθην νύκρην εἰς τὰς ἀγκάλας μου!

«ὦ! ἡ γῆ μοὶ ἐφάνη ὅτι σχίζεται ἀπὸ τοὺς πόδας μου, οὐρανὸς ὅτι κρημνίζεται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου. Ἴδου ἐγὼ πάλιν μόνος καὶ ἔρημος, περιφρονούμενος καὶ διωκόμενος πανταχοῦ, καὶ μὴ ἔχων καρδίαν νὰ κτυπᾷ ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν καρδίαν μου.

«Ὡς τίγρις μυκωμένη ὤμωσα εἰς τὸ ἄψυχον σῶμά της νὰ θανατώσω, νὰ σπαράξω δι' αὐτῶν τῶν χειρῶν μου τὸν ἄνομόν της φονέα. Καὶ ὅτε, τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἐπληροφόρηθην ὅτι ἡ ἀστυνομία, ἐπιτυχοῦσα εἰς τὰς ἐξετάσεις της, συνέλαβεν αὐτὸν, καὶ ὅτι οὗτος ἦτο γυνή, ἣν ὠνόμασαν Βαρβάραν, ἀνεκάλεσα ἀμέσως εἰς τὴν μνήμην μου ὅτι εἰς τὰς ἡμέρας τῆς δυστυχίας μου μοὶ εἶχε γίνει πρότασις νὰ δεχθῶ ἔν' ἀποζῶ τὴν χηρεύουσαν θέσιν τοῦ δημίου, καὶ ἐγὼ ἀπεποιήθην μετὰ φόβου νὰ τρέφωμαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ αἵματος τῶν ὁμοίων μου. Ἀλλ' ἤδη, εἰς τὸν βρασμὸν τῶν παθῶν μου, ἤθελον αἷμα ἵνα σβύσω τὴν φλόγα μου, ἐδίψων ἐκδίκησιν· ὅθεν καὶ σπεύσας πρὸς τὸν ἀστυνόμον, ἐζήτησα τοῦ δημίου τὴν θέσιν διὰ τὴν κρατομίαν τῆς Βαρβάρας, καὶ ἐπροτιμήθην ἀπολυθέντος τινὸς τῆς εἰρκτῆς πρώην κακούργου, ὑποψηφίου διὰ τὴν αὐτὴν θέσιν, διότι ἐγὼ τὴν ἐζήτησα ἄμισθον.

Φθὰς δ' εἰς τὸν τόπον καὶ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκτελέσεως, δὲν ἠσθάνθην τὰς δυνάμεις μου ἐκλειπούσας, οὐδέ τι προαίσθημα ἀποτρέπον· ἐξ ἐναντίας οἱ ὁδόντες μου ἔτρυζον ὑπὸ λύσσης, καὶ ὡς παροξυνθεὶς ἐκ τῆς ὁσμῆς τοῦ αἵματος, ἠκόνιζον τοὺς ὀνυχὰς μου ἵνα σπαράξω ἐκείνην ἣτις κατεσπάραξε τὴν καρδίαν μου· μόνη δὲ φωνὴ ἀντισταθμίζουσα

ένίοτε τὰ λοιπά μου αἰσθήματα, ἦτο τ' ὄνομα τῆς μητρός μου, ἣν διέπλαττον καθαρὰν, ἀμόλυντον, ἀδίκως καταδικασθεῖσαν ποτέ, καὶ ἤδη διαφυγοῦσαν καὶ ἐπιβλέπουσαν ἐπ' ἐμέ, καὶ ἥς ἐφантаζόμην τὴν ἀπελπισίαν ἂν ἐμάνθανεν ὅτι ὁ υἱός της ἔγινε δῆμιος.

«Τοιαῦτα διάφορα αἰσθήματα μ' ἐκυρίευν, ὅτε ἀνεγνώσθη ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις, καὶ ἤκουσα ὅτι ἡ φονεὺς τῆς δυστυχοῦς Ἀμαλίας, τὸ σφάγιον ὃ ἠτοιμαζόμην νὰ θυσιάσω, ἡ ψευδώνυμος Βαρβάρα ἦτον... ἡ ἰδία μου μήτηρ! Αἱ αἰσθήσεις μου ἐξέλιπον τότε, ἔπεσα ὡς νεκρὸς εἰς τὴν αἱματηρὰν μηχανὴν τοῦ θανάτου, καὶ ὅτε ἀνέβλεψα, ἔτρεξα ἀμέσως νὰ ζητήσω τὴν πρὸς σέ εἴσοδον, νὰ διευκρινίσω τὸ μυστήριον τοῦτο, καὶ νὰ σέ ἐκετεύσω, ἀφ' οὗ κατεπάτησας, ἀφ' οὗ κατεσύντριψας πᾶσαν ἐλπίδα, πᾶν αἰσθημά μου εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, νὰ λάβῃς καὶ μίαν στεγνὴν εὐσπλαγχνίας δι' ἐμέ, καὶ νὰ ἐμπήξῃς εἰς τὴν καρδίαν μου μάχαιραν, νὰ μοὶ δώσῃς τὸν ἐλευθερωτὴν θάνατον, σὺ ἡ ἐμπειρότεχνος δωρητὴς του, ὅπως μὴ σπαράξω ἐγὼ αὐτὸς τὰ στήθη μου, καὶ προσθέσω ἔγκλημα εἰς τὰς δυστυχίας.

Γ'.

Ἐδὼ ὁ Θεόδωρος ἐσιώπησεν.

— ὦ υἱέ μου! ἔκραξεν ἡ Μαγδαληνὴ, ναὶ αἰσθάνομαι ὅτι εἶσαι σὺ ὁ υἱός μου. Οὐδέρτε, Οὐδέρτε, ἔργα τῶν χειρῶν σου εἶναι αὐτά. Ἡξεύρεις, φίλε μου, ὅταν ἰσταμένη ἐπὶ τῆς λαιμητόμου σέ ἀνεγνώρισα, ὅτι μοὶ ἦλθεν ὄρεξις νὰ σέ μαρτυρήσω ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἴσως σωθῶ;

— ὦ Μαγδαληνὴ! ἀνέκραξεν ὁ Οὐδέρτης, πῶς νὰ συμβιδάσω ὅσα βλέπω πρὸς ὅσα ἐγνώριζον! Ἦτο πεπρωμένον

ἔγω σήμερον νὰ σοὶ ἀνταποδώσω τὰς συμβουλάς ὅσας ἄλ-
λοτε μοὶ εἶχες ἀνωφελῶς δαψιλεύσει ; Ἐπροσδόκων ποτὲ ὅτι
ἐπιστρέφων εἰς τὴν Γαλλίαν ἤθελον σ' εὔρει βαθύτερον βε-
βαιωμένην εἰς τὴν ἀπώλειαν ἀφ' ὅ,τι ἤμην ἐγὼ ἀναχωρῶν
ἐπ' αὐτῆς.

«Ὅτε τὸ πρῶτον σ' ἐγνώρισα, ἦσο κόρη τρυφερὰ καὶ σε-
μνή, προσηλώθης εἰς ἐμέ χωρὶς νὰ γνωρίζῃς τὰ ἐλαττώ-
ματα, τὰς κακίας μου. Ὁ Θεόδωρος οὗτος ὑπῆρξε τοῦ ἔρω-
τος ἡμῶν ὁ καρπός, ἀλλ' ὁ χαρακτήρ μου σοὶ ἐγνώσθη ἐν-
τὸς ὀλίγου.

«Ἐκλαυσας, μ' ἐσυμβούλευσας, ὡς ἄγγελός μου μὲ πα-
ρηκολούθεις παντοῦ· μὲ παρεφύλαττες ὅτε μεθύων κατε-
κείμην εἰς τὸν βόρβορον τῶν λεωφόρων τῆς πρωτευούσης·
ἔτρεμες ὅλη ὁσάκις μ' ἔβλεπες μετὰ συντρόφων ἀγρίων τὴν
ἔψιν, καὶ αἰσχρῶν καὶ βλασφημῶν τὴν γλῶσσαν· ὅμως
ὅτι οἱ πόροι τοῦ βίου μου ἦσαν παράνομοι, ὅτι μετὰ ληστῶν
εἰσέδυσον τὴν νύκτα εἰς τὰς οἰκίας τῶν πολιτῶν, ὅτι ἔθραυον
κλειῖθρα, ὅτι ἔκλεπτον, ὅτι ἂν εὐκαιρία συνέπιπτε, καὶ ἐφό-
νευον διῆλθες, ἵνα ἐξιλεώσῃς τὸν οὐρανόν, τὴν ζωὴν σου
εἰς δάκρυα, καὶ ὅμως δὲν μ' ἐγκατέλιπες, ἀλλ' ὡς ζῶν συν-
ειδός μου μὲ παρηκολούθεις πανταχοῦ, μὲ ἀνεχαίτιζες, καὶ
μ' ἔσκεπες κατὰ τῶν κινδύνων.

«Ἐνθυμεῖσαι βεβαίως τὴν ἀποφράδα ἐκείνην νύκτα, ὅτε
γνωρίζουσα ὅτι εἶχον εἰσδύσει μετ' ἄλλων ληστῶν εἰς οἰ-
κίαν πλουσίου, καὶ μαθεῖσα ὅτι ἡ ἀστυνομία ἀνεκάλυψε τὰ
διαθήματά μας, ἔσπευσας νὰ μὲ εἰδοποιήσῃς, καθ' ἣν στιγ-
μὴν εἰς τῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε θανατώσει τὸν ἀντιστάντα οἰκο-
δεσπότην, ἀλλὰ καὶ καθ' ἣν στιγμὴν εἶχον φθάσει οἱ στρα-
τιῶται τῆς φυλακῆς, καὶ σὲ συνέλαβον μεθ' ἡμῶν.

«Εἰς τὴν δίκην, ἐνθυμεῖσαι, αἱ ἀρνήσεις μου ἔμειναν

άνίσχυροι. Τινές τῶν αἰσchrῶν φίλων μου, μισοῦντές σε δι-
ότι μ' ἀπέτρεπες ἀπὸ τῆς ἐφυβρίστου κοινωνίας των, κατε-
μαρτύρησαν κατὰ σοῦ, καὶ κατεδικάσθημεν ἀμφοτέρω εἰς
δεσμά. Δὲν ἐλησμονήσας βεβαίως τὰς φοβεράς ἐκείνας στιγ-
μὰς τοῦ φυλακισμοῦ σου.

« Ἐνθυμοῦμαι ὁποῖαν ἐντύπωσιν ἀπετέλεσεν εἰς τὸ πνεῦ-
μά σου ἡ ἄδικος καὶ καταθλιπτικὴ τῶν ἀνθρώπων κατὰ
σοῦ ἀπόφασις. Πλήρης μίσους κατ' αὐτῶν καὶ πλήρης
ζωῆς, μοὶ ἐζήτηεις τρόπον σωτηρίας καὶ ἐκφυγῆς. Καὶ τότε
μὲν σὲ καθησύχασα· ἅμα δ' ἡ νύξ μᾶς ἐσκίασεν, ἐρῥίνισα,
ἐνθυμεῖσαι, τὰ δεσμά μας διὰ μικρᾶς ῥίνης ἦν εἶχον κε-
κρυμμένην ὑπὸ τὴν γλῶσσάν μου, κατώρθωσα νὰ σκάψω
ἐν μέρος τοῦ ἐδάφους τῆς εἰρηκτῆς ἡμῶν, μέχρι τοῦ ὄχετοῦ,
ὅστις ἐκ πείρας ἐγνώριζον ὅτι διέρχεται ὑπ' ἐκείνην τὴν γω-
νίαν τῆς φυλακῆς. Ἐνθυμεῖσαι προσέτι ὅτι δι' αὐτοῦ ἐπρό-
χωρήσαμεν μέχρι τῆς ὑπογείου δεξαμενῆς ὅπου συνέρχον-
ται τὰ δυσώδη τῆς πόλεως ὕδατα, καὶ ἐκεῖθεν ἀκαταζήτη-
τοι ἐξήλθομεν δι' ἀναβάθρας γνωστῆς εἰς ἐμέ.

« Πλήρεις ἐλπίδος διηυθύνθημεν ἀμφοτέρω πρὸς τ' ἀρ-
κτικὰ παραθαλάσσια τῆς Γαλλίας, καὶ εἰς τὴν πόλιν Καλαὶ
εὔρομεν πλοῖον ἀποπλέον διὰ τὴν Ἀρκτῶαν Ἀμερικὴν.
Ἦξεύρεις ὅτι ὁ πλοίαρχος ἐμὲ μὲν ἐδέχθη ὡς ναύτην, σὲ δὲ
ἀπεποιήθη νὰ λάβῃ εἰς τὸ κατάστρωμα.

« Ἐκτοτε ἐχωρίσθημεν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θέλομεν μᾶλ-
λον διαφύγει τὴν καταδίωξιν, ὄντες διηρημένοι, καὶ ὅτι, ἂν
ἐκ νέου σὲ συνελάμβανον αἱ ἀρχαί, ἡ ἀθωότης σου ἤθελε
βεβαίως ἀποδειχθῇ.

« Μετὰ μακρὸν πλοῦν ἔφθασα εἰς γῆν σωτηρίας, καὶ ἀπ-
εβιδάσθην εἰς τὸ Νεοβόρακον τῶν Ἑνωμένων Ἐπαρχιῶν.
Ἐδυνάμην ἴσως, διαμένων ὡς ναύτης εἰς τὸ πλοῖον, νὰ πο-

ρωμαι ἐπιπόνως μὲν, ἀλλ' ἐντίμως τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ἄλλ' ὁ κακὸς δαίμων μὲ κατεδίωκεν. Ἡ διεστραμμένη καρδία μου, αἱ ἔξεις τῶν παλαιῶν ἡμερῶν μου, μ' ἔσυρον ὡς σύρει ὁ ποταμὸς τὸ εἰς τὰς δίνας του παραδεδομένον ναυάγιον.

«Παραιτήσας τὸ πλοῖον, ἐρρίφθην εἰς τὴν μεγάλην πύλιν τοῦ Νεοβοράκου, καὶ ἔδαπάνων τὰς ὥρας μου περιτρέχων τοὺς δρόμους τῆς, καὶ χαίνων πρὸς τ' ἀξιοπερίεργα αὐτῆς. Ὁ τρόπος οὗτος βιοποριστικὸς δὲν ἦτο βεβαίως, ὥστε καὶ ἐντὸς ὀλιγίστου εὐρέθην ἐστερημένος χρημάτων. Κἀνὲν ἐπάγγελμα νὰ ἐπιχειρισθῶ μοὶ ἦτον ἀδύνατον, διότι ἤμην πανταχοῦ ἄγνωστος, οὐδ' ἔδιδόν τινα περὶ ἐμαυτοῦ ἐγγύησιν.

«Πρὸ δύο ἡμερῶν ἐνήστευον ἤδη, ἡ πείνα εἶχεν ἀρχίσει νὰ ζωγραφίζηται εἰς τοὺς βυλιζομένους μου ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς τ' ὠχρὸν πρόσωπόν μου, καὶ μυρίους καπνοὺς ἀνέπεμπεν εἰς τὴν σκοτοδιनिῶσαν διάνοιάν μου. Ἡ κενὴ μου κοιλία κυβερνῶσα τὴν κενὴν κεφαλὴν μου, ἔπλαττε σχέδια ἀνοητότερα τὸ ἐν τοῦ ἄλλου, ἐμελέτα χειμαίρας.

«Τέλος τὴν τρίτην ἡμέραν, ὅτε κατακείμενος εἰς τὴν ῥυπαράν μου γωνίαν εἶδον σχεδὸν ἐπερχόμενον κατ' ἐμοῦ τῆς ἀτροφίας τὸν θάνατον, καὶ προησθάνθην τὸν φοβερὸν ἀσπασμόν του, δὲν ἐδίστασα πλέον.

«Ἐντὸς τοῦ ξενοδοχείου ὅπου διέμενον, εἶχον ἰδεῖ τὴν προλαβοῦσαν Ἀγγλον πλούσιον ἐλθόντα καὶ κατοικήσαντα, καὶ εἶχον παρατηρήσει ἐν κιβώτιον ἀργυροῦχον. Τὸ σχέδιόν μου συνελήφθη ἀμέσως.

«Πρὸς τὴν ἐσπέραν, λαθὼν τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐκρύβην ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος τοῦ Ἀγγλου, καὶ ἅμα οὗτος ἀπεκοιμήθη περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἀρπάσας τὸ κιβώτιον ἐτράπην εἰς φυγήν. Ἄλλ' ὁ Ἀγγλος, ἀκούσας ταραχὴν, ἀνέστη καὶ ἤρχι-

σε νὰ φωνάζῃ κατ' ἐμοῦ, ὅστις, ὦν προπαρασκευασμένος διὰ τὴν τοιαύτην περίστασιν, ἔσυρα μάχαιραν ἀπὸ τῆς ζώνης μου, τὴν ἐνέπηξα εἰς τὸ στῆθός του, καὶ τὸν ἀφῆκα κατακείμενον εἰς τὸ αἷμά του.

«Αἶ φωναὶ ὅμως τοῦ θύματός μου εἶχον ἀντηχήσει εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Καὶ ξενοδόχοι καὶ ξένοι εἶχον ἐκπηδήσει τῶν κλινῶν των, καὶ ὅταν ἐνόμιζον τὸ κατώρθωμά μου πεπερατωμένον, εὐρέθην αἴφνης μεταξὺ πλήθους τῶν μὲν βοηθούντων πρὸς τὸν θανατωθέντα, τῶν δὲ ζητούντων τὸν ληστήν καὶ φονέα.

«Ἡ ταραχὴ μου, ἡ ὄψις μου, τὸ κιβώτιον ὃ ἐκράτουν, τὸ ἐπὶ τῶν ἱματίων μου θερμὸν εἰσέτι αἷμα, μ' ἐπρόδιδον ἱκανῶς, καὶ ἂν μοὶ ἔμενε καιρὸς ὥστε νὰ φροντίσω νὰ ὑποκρυβῶ.

«Ἴδού λοιπὸν ἐγὼ μόλις φθάς εἰς τὸν νέον κόσμον, καὶ συνελήφθην ἐκ νέου, ὅπως νοήσω ὅτι ἡ δικαιοσύνη εἶναι πανταχοῦ μία, ὅτι τὰ σκύβαλα τῆς κοινωνίας εἰς τὸ ἐν ἡμισφαίριον, εἰσὶ τοιαῦτα καὶ εἰς τὸ ἕτερον, καὶ ὅτι ὁ κακοῦργος ματαίως ἵνα σωθῇ ἀλλάζει τόπους καὶ νόμων δύναμιν, ἂν τὴν καρδίαν του δὲν ἀλλάξῃ.

«Ἡ δίκη καὶ ἡ καταδίκη μου δὲν ἐπεδέχοντο οὐδ' ἀμφιβολίαν οὐδὲ χρονοτριβήν. Τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος εἶχεν εὐρεθῇ εἰς χεῖράς μου, ὁ πληγωθεὶς παρ' ἐμοῦ εἶχεν ἐπιζήσει, καὶ πάμπολλοι αὐτόπται ἐμαρτύρουν κατ' ἐμοῦ. Ἡ μέλαινα ψῆφος ἐρρίφθη. Ἀλλ' ἔκτοτε ἤρχισε δι' ἐμὲ νέον στάδιον βίου, ἔκτοτε ἐνεδύθην τὸν νέον ἄνθρωπον.

«Ἄμα ἤκουσα ὅτι κατεδικαζόμην εἰς ἐξαετῇ εἰρκτὴν, ὦ! εἶπον, ζήτωσαν οἱ Ἀμερικανοί! Εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου Γαλίαν ἤθελον μὲ στείλει νὰ μετρήσω τῆς ἀγχόνης τὸ ὕψος, ἢ νὰ δοκιμάσω τὴν καλὴν λαιμητόμον.

«Καὶ ἔξ ὅμως ἔτη εἰς τὴν φυλακὴν δὲν μοὶ ἐφαίνοντο λίγα, καὶ ἐσχεδιάζον ἤδη πῶς τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς φυλακίσεώς μου νὰ θραύσω τὴν φωλεάν μου, καὶ νὰ πετάξω πρὸς γλυκύτερα κλίματα. Πανταχοῦ, ἔλεγον, οἱ ἄνθρωποι εἶναι οἱ αὐτοί. Ἄν δὲν γνωρίζω ἐγὼ τὸ Νεοβόρακον, θέλω βεβαίως εὔρει σύνοικόν μου τινὰ τῆς φυλακῆς ὅπως θραύσωμεν ἀντιβοηθούμενοι τὰ δεσμά μας, διορύξωμεν τοὺς τοίχους, καὶ ἐλευθερωθῶμεν.

«Ἄλλ' ἐμελέτων πρὶν ἀκόμη ἰδῶ.

«Κατὰ τὴν πρώτην εἵσοδόν μου εἰς τὸ εὐρύχωρον καὶ σχεδὸν χάριεν κατάστημα τῆς εἰρκτῆς, προέβη πρὸς ἐμὲ ἄνθρωπος αὐστηρὸς μὲν, καθ' ὅσον διέκρινα ἀπὸ τῶν χαρακτήρων του, ἀλλ' οὐχὶ ἄγριος, ὡς οἱ δεσμοφύλακες εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Γαλλίας, καὶ μετὰ φωνῆς σοβαρᾶς μοὶ ἀνέγνωσε τοὺς νόμους τοῦ καταστήματος, τὰς διατυπώσεις πρὸς ἃς ἐχρεώσθουν νὰ συμμορφωθῶ, τὰς ποινὰς διὰ τοὺς παραβάτας αὐτῶν, καὶ τὰς ἀνταμοιβὰς διὰ τοὺς μᾶλλον εὐαρεστοῦντας. Μία τῶν πρώτων ἐπιταγῶν ἦτον ἡ σιωπὴ, ἐντελής καὶ ἀδιάκοπος σιωπὴ.

«Κομισθεὶς εἰς τὸν θαλαμίσκον μου, ὁποῖαν ἀπελπισίαν ἠσθάνθην ὅταν εἶδον ὅτι θέλω κεῖσθαι μόνος, μονώτατος εἰς αὐτὸν, ὅτι ἡ αὐστηρὰ τῶν φυλάκων ἐπαγρύπνησις ἐματαίου πᾶν δραπετεύσεως σχέδιον!

«Εἰς τοῦ πείσματος τὴν ὁρμὴν, ἠθέλησα νὰ παραβῶ ὅλους τοῦ καταστήματος τοὺς κανονισμοὺς, καὶ ἤρχισα ὡς μανιακὸς νὰ φωνάζω, νὰ ψάλλω, νὰ ὑβρίζω, νὰ βλασφημῶ. Τότε δεσμοφύλαξ ἦλθεν ἔχων μᾶστιγα εἰς τὰς χεῖρας. Σοὶ ἀνεγνώσθησαν, μοὶ εἶπεν, οἱ νόμοι τῆς φυλακῆς μας, ἐγνώρισας πῶς τιμωρεῖται ἡ παρακοή, καὶ παρήκουσας· εἶσαι αἷτιος τῶν συνεπειῶν. Μετὰ ταῦτα δὲ μ' ἐκτύπησε διὰ τῆς

μάστιγος. Ἐγὼ παροξυνόμενος ἔκραζον ἔτι μᾶλλον, ἀλλ' ἐκεῖνος ἔτι μᾶλλον ἐκτύπα. Ἡ πάλη μοι ἐφάνη ἄνισος, ὥστε ἐνόμισα συμφέρον νὰ ὑποχωρήσω, καὶ ἐσιώπησα.

«Τὴν ἐπιοῦσαν αἱ αὐταὶ σκηναὶ, ἐπὶ τῇ προσθήκῃ ὅτι μὲ προσεκάλεσαν νὰ ἐργασθῶ εἰς τὰ δημόσια ἔργα, καὶ ἐγὼ παρήκουσα. Μ' ἔσυραν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐργασίας, ἀλλ' ἐπέμεινα μένων ἄργος. Τότε ἄλλη ποινὴ προσετέθη εἰς τὸν ῥαβδισμόν, ἡ ἀσιτία, τόσῳ μᾶλλον δεινὴ, καθ' ὅσον ἔβλεπον ἄλλους συγκαταδίκους μου τρεφομένους ἀβρῶς πρὸς ἀνταμοιβὴν τῆς εὐτάκτου καὶ ἡσύχου διαγωγῆς των.

«Ἄν ἐδυνάμην νὰ κλέψω τὴν τροφὴν των, ἤθελον ἐπιμείνει εἰς τὴν ἀπείθειάν μου. Ἀλλ' ὁ ἀποκλεισμός μου καθίστα καὶ τοῦτο ἀδύνατον. Παρατηρήσας μέχρι τοῦδε ὅτι ἦτον ἀλυσιτελὲς νὰ λακτιῶ πρὸς κέντρα, ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ διανύσω καὶ τὸν καιρὸν τῆς φυλακίσεώς μου ὅσον τὸ δυνατόν εὐχαρίστως, καὶ ὑπὸ πονηρίας ἀπεφάσισα νὰ γίνω ἐπιμελὴς, εὐπειθής, ὅπως ἀνταμοίβωμαι.

«Ἡ πολύωρος καὶ μοχθηρὰ ἐργασία, ἐλαττώσασα τὰς δυνάμεις μου, ἐδάμασεν ἐντὸς ὀλίγου τὸ τραχὺ καὶ ἄγριον τοῦ χαρακτῆρός μου, καὶ τὴν νύκτα, ὅτε ἐρρίπτόμην εἰς τὴν ἀπλὴν μὲν ἀλλὰ καθαρὰν κλίνην μου, αἱ ιδέαι μου ἐστρέφοντο πρὸς ἑμαυτὸν, καὶ τὴν ὀξύτητα τοῦ μίσους διεδέχθη κατ' ἀρχὰς μὲν βαρεῖα μελαγχολία, μετὰ δὲ ταύτην γλυκύτερα καὶ πάντοτε γλυκύτερα αἰσθήματα οἴκτου, καὶ ἴσως κατὰ μέρος καὶ μετανοίας.

«Εἰς τὰς μονήρεις ἐκείνας ὥρας μου, ἐπανήρχετο εἰς τὸν νοῦν μου ὅλη ἡ σειρὰ τῆς παρελθούσης ζωῆς μου, ἐνεθυμούμην τῶν γονέων μου τὰς ὑπὲρ ἐμοῦ φροντίδας, τῆς μητρὸς μου τὰς συμβουλὰς καὶ τὰς ἐλπίδας, ἐνεθυμούμην καὶ σέ, ὦ Μαγδαληνῇ, καὶ τὰ δάκρυα ὅσα δι' ἐμὲ ἔχυσας, καὶ

ἃ χρυσᾶ ἔπη ὅσα πολλάκις μοι ἔλεγες, καὶ νοερῶς σοὶ
ζητούν συγγνώμην δι' ὅσας λύπας εἰς τὴν ζωὴν μου σοὶ
προξένησα.

«Ὁ διευθυντὴς τῆς εἰρκτῆς παρεμόνευε, χωρὶς νὰ τὸ
γνωρίζω, τὴν διαγωγὴν καὶ τὰς διαθέσεις μου. Πρὸ τινων
ῥηγνῶν εὐρισκόμην ἤδη κατάκλειστος, καὶ ἡ ἐργασία καὶ
ἡ σκέψις εἶχον ἤδη καταβάλλει τὸν χαρακτῆρά μου καὶ με-
ταβάλλει τὸ φρόνημά μου, ὅτε ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν εἶδον εἰς-
ερχόμενον εἰς τὸν κοιτῶνά μου ἄλλον νέον ὑπηρέτην ἀντὶ
τοῦ καθ' ἐκάστην ἐμφανιζομένου.

«Ὅποιαν ἀπροσδόκητον ἀγαλλίασιν ἡσθάνθην, ὅτε, μετὰ
τοσούτου καιροῦ σιωπὴν, τὸν ἤκουσα νὰ μοι ἀποτείνῃ τὸν
λόγον, καὶ ἔλαβον, εἰς ἀμοιβὴν τῆς ἠθικῆς βελτιώσεώς μου,
τὴν ἄδειαν νὰ τῷ ἀποκριθῶ! Ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας καὶ
αἱ σωματικαὶ ἐργασίαι μου ἐμετριάσθησαν ὅπως οὐκ.

«Μετ' ἀνυπομονησίας περιέμενον τὴν ὥραν καθ' ἣν ὁ ὑπη-
ρέτης ἤθελεν ἔλθει πρὸς ἐμέ, διότι ὄχι μόνον δι' αὐτοῦ ἡ
ἁρμονικὴ ἀνθρώπινος φωνὴ προσέβαλλε τὸ οὖς μου, ἀλλὰ
καὶ αὐτὸς ἦτο γλυκὺς, πρᾶος καὶ νουνεχής. Ἡ παρουσία
του κατέστη δι' ἐμέ ἀνάγκη, καὶ τῷ ὄντι αἱ ἐπισκέψεις του
ἐγίνοντο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν συνεχέστεραι καὶ διαρκέ-
στεραι· ἡ παρηγορία ἔρρεεν ἀπὸ τοῦ στόματός του γλυκεῖα
ὥς βάλαμον, καὶ ἐξημέρωνε καθ' ἐκάστην τὴν καρδίαν μου
ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

— «Ἐφρόνευσας, μοι ἔλεγεν, ἐλήστευσας, οἱ ἄνθρωποι σὲ
συνέλαβον, σὲ κατεδίκασαν· εἶδες τὸν θάνατον ὄψιν πρὸς
ὄψιν, καὶ ἔκτοτε ἔμαθες νὰ τὸν ἀψηφᾷς, διὰ τοῦτο δὲν φο-
βεῖσαι τοῦ λοιποῦ τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τοῦτο ἡ ἀνθρώπινος
δικαιοσύνη δὲν ἔχει πλέον λαβὴν ἐπὶ σοῦ. Ἡ ποινὴ ἣν σοὶ
ἐπέβαλον δὲν εἶναι, λέγεις, αὐστηροτέρα ἐκείνης ἣν σὺ προ-

εἶδες καὶ προυμελέτησας, ὅταν ὀπλιζόμενος τὴν ληστρικὴν μάχαιραν, ἀντιπαρετάχῃς κατὰ τοῦ θανάτου. Ἀλλὰ σκέφθητι, ἂν μέχρι τοῦδε δὲν τὸ ἐσκέφθῃς· ἔπλασας σὺ σεαυτόν; Ἡ ἂν μ' εἰπῇς ὅτι σ' ἔπλασαν οἱ γονεῖς σου, σκέφθητι τίς ἔπλασε τοὺς γονεῖς τῶν γονέων σου, καὶ τοὺς γονεῖς ἐκείνων, καὶ τέλος τοὺς πρώτους γονεῖς, καὶ θέλεις ἀπαντήσῃ πάντοτε εἰς τὴν ἄκραν τοῦ συλλογισμοῦ σου τὸν Θεόν, αἰωνίαν περιφέρειαν, εἰς ἣν λήγουσιν αἱ ἀκτῖνες ὅλων τῶν ἰδεῶν ἡμῶν. Ἀλλὰ νομίζεις, ὅτι ὁ Θεὸς, ὅστις ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον, τὸν ἔπλασεν ὅπως τὸν φονεύσῃς σὺ, καὶ δὲν βλέπεις ὅτι ἂν σὺ ἢ ἄλλοι ὥς σὺ μένωσιν ἀτιμώρητοι εἰς τὸν βίον τοῦτον, εἶναι αὐτὸ τοῦτο ἀπόδειξις ὅτι ὑπάρχει ἄλλος βίος, διότι εἶναι ἐναντίον τῆς θείας ἁρμονίας νὰ μείνωσιν αὐτοὶ ἀτιμώρητοι; Τρέμε τὸν δεύτερον τοῦτον βίον, φοβήθητι μήπως ἐμφανισθῇς ἐμπρὸς εἰς τὸν δικαστὴν σου καὶ σ' εἰπῇ: «Εἶχες περιστάσιν νὰ βελτιωθῇς, διατί δὲν ἐβελτιώθῃς;»

«Ἀφ' οὗ δὲ διὰ πολλῶν τοιούτων μαθημάτων ὁ λειτουργὸς τῆς Ἐκκλησίας (διότι οὗτος ἦτον ὁ ὡς ὑπηρέτης ἐμφανισθεὶς εἰς ἐμὲ ὅπως μὴ μ' ἐξαγριώσῃ τὸ πρῶτον) ἐνεργῶσεν εἰς ἐμὲ τὴν πίστιν καὶ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, ἀφ' οὗ ἔθεσεν εἰς χεῖράς μου βιβλία εὐγλώττως ἀναπληροῦντα ὅσα λέγων παρέλειπε, τότε ἐξέτεινε περαιτέρω τὰς διδαχάς του, μοὶ ἀνέπτυξε τὰς ἐπιγείους ἀπολαύσεις τῆς καθαρᾶς καὶ ἀνευθύνου καρδίας, τὴν γλυκεῖαν ἡδονὴν τοῦ ὑπ' ἀκμαίας καὶ φίλης οἰκογενείας περιστοιχιζομένου πατρὸς, τῆς ἀγαθοεργίας τὰς ἐκστάσεις, καὶ ὡς μαγικὴ ἢ φωνὴ του ἀπέσπα πάντοτε ἀπὸ τῆς καρδίας μου δάκρυα.

«Ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς, ἰδὼν ὅτι εἶχον ἀρχάς τινας ἀνατροφῆς καὶ παιδείας, συνέδεε μετὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν αἰσθη-

μάτων μου καὶ τὴν τοῦ πνεύματός μου. Ἡ εἰρκτὴ εἶχε γί-
νει δι' ἐμέ παράδεισος μετὰ τὰ πρῶτα τρία ἔτη τῆς εἰς αὐ-
τὴν διαίτης μου.

«Τὴν ἡμέραν ἡργαζόμην, καὶ μέρος τοῦ προϊόντος τῆς
ἐργασίας μου ἦτο προσδιωρισμένον δι' ἐμέ μετὰ τὴν ἔξο-
δόν μου· τὴν δ' ἐσπέραν ἐδιδασκόμην καὶ ἤκουον ὑψηλὰ
ἠθικῆς μαθήματα παρὰ τοῦ πνευματικοῦ μου πατρὸς, καὶ
τὴν νύκτα, ὅταν ἀνεπαύομην, ἐσκεπτόμην περὶ αὐτῶν, καὶ
τὰ υἱοθέτουν ὡς τέκνα τῆς ἰδίας μου πεποιθήσεως.

«Ὁ διευθυντὴς τῆς εἰρκτῆς, ὃν κατ' ἀρχὰς ἀόρατον εἰς
ἐμέ, ἤρχισε περὶ τὰ τέλη νὰ μοὶ γίνηται προσιτώτερος, καὶ
νὰ πληροφορῇται περὶ ἐμοῦ ἰδίῳις ὄμμασι.

«Τοὺς τελευταίους μῆνας πρὶν τῆς ἐξόδου μου μοὶ ἀφέθη
ἀνεσις σχεδὸν παντελῆς, ὥστε μοὶ ἐπετράπη καὶ νὰ ἐξέρ-
χωμαι τῆς εἰρκτῆς. Ἡ πρώτη μου δὲ πράξις ἦτο νὰ σπεύ-
σω εἰς ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἀποδώσω χάριτας ὅτι ἀπεπλύθην
τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ ἀναγεννήθην εἰς τὴν ἀρετήν.

«Ἄν δὲ κ' ἐξηρχόμην ἐλευθέρως, ἀλλὰ τὸ ἄγρυπνον βλέμ-
μα τοῦ διευθυντοῦ μὲ παρηκολούθει πανταχοῦ, καὶ φαίνε-
ται ὅτι ἡ διαγωγή μου τὸν εὐηρέστησε, διότι κατ' ἀναφο-
ράν του ἀπελύθην πρὶν τοῦ προσδιωρισμένου καιροῦ, λαβὼν
καὶ ἱκανὴν τινα ποσότητα χρημάτων, προϊόν τῆς ἐν τῇ
εἰρκτῇ ἐργασίας μου.

«Κεκτημένος πλοῦτον γνώσεως τῶν ἀληθινῶν καθη-
κόντων μου, ἐπιτηδευμάτων τινῶν ἃ εἶχον ἐκδιδαχθῇ ἐντὸς
τοῦ καταστήματος, καὶ μικρᾶς τινος περιουσίας, ἐπεχεί-
ρησα βιομηχανίαν ἐντιμον καὶ ποριστικὴν, καὶ ὁ Θεὸς ηὐλό-
γησε τὴν ἐπιχείρησίν μου, ὥστε ἐντὸς τινῶν ἐτῶν καὶ μέ-
σα τοῦ ζῆν ἀφθόνως ἀπέκτησα, καὶ τῶν νέων συμπολιτῶν
μου τὴν κοινὴν ὑπόληψιν εἰς τοσοῦτον ἐκέρδησα, ὥστε Ἄμε-

ρικανός τις ἔντιμος καὶ πλούσιος μοὶ προσέφερε τὴν χεῖρα τῆς θυγατρὸς του.

« Ἀλλ' ἡ ἰδέα σου, δυστυχῆς Μαγδαληνῇ, καὶ ἡ ἰδέα τοῦ Θεοδώρου μας, δὲν εἶχε ποτὲ ἐξέλθει τοῦ λογισμοῦ μου· ἐξ ἐναντίας, ἀρ' ὅτου ἡ μεγάλη ἠθικὴ μεταβολὴ ἐνηργήθη ἐντός μου, εἶχον συλλάβει τὸν σκοπὸν νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ νὰ σοὶ προσφέρω ὅλους τοὺς καρπούς τῶν κόπων μου, ὥς μικρὰν ἀποζημίωσιν τῶν ὅσα δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ υἱοῦ μας ὑπέφερες. Ἴδού ἤλθον, καί. . . »

— Καὶ πῶς μ' εὐρίσκεις; ἀνεφώνησεν ἡ Μαγδαληνῇ, κλαίοντα καὶ λαμβάνουσα τὰς χεῖρας τοῦ Οὐδέρτου καὶ τοῦ Θεοδώρου, ὅστις καὶ οὗτος ὕψους ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶχε ῥιφθῇ εἰς τοῦ πατρὸς του τὸ στήθος. Κατάδικον μ' εὐρίσκεις, καταβάσαν τῆς λαμπρότητος, μέλλουσιν ν' ἀναβῶ εἰς αὐτὴν αὖριον, καὶ ἄξιαν μυρίων θανάτων, πρὸς ἀπληθείαν αἰσχύνῃς, διότι εἶμαι σκύβαλον τῆς ἀνθρωπότητος, διότι μετὰ πᾶσαν ἄλλην ἀνομίαν, ἔβαψα τέλος ἐγὼ αὐτὴ τὰς χεῖράς μου εἰς τὸ αἷμα τῆς συζύγου, τῆς μόνῃς φίλης τοῦ υἱοῦ μου, ὃν ἐγὼ αὐτὴ εἶχον ἀποκόψει τοῦ κόσμου.

« Μοὶ διηγήθης, φίλτατε υἱέ, τὴν βεβασανισμένην ζωὴν σου, εἰς ἣν ἐγὼ ἀκάνθας ἐφύτευσα, καὶ ἐσπάραξας τὴν καρδίαν μου, ἥτις εἶχε σκληρυνθῇ εἰς τὴν θέαν τοῦ αἵματος.

« Καὶ σὺ, ὑπὲρ πάντοτε ἀγαπητὲ Οὐδέρτε, μοὶ διηγήθης τὰ πάθη καὶ τὴν μετάνοιάν σου, καὶ φῶς ἀληθείας, ἂν καὶ ὀψιλαμπές, ἀνέτειλεν εἰς τὴν ψυχὴν μου, μίαν στιγμὴν πρὶν αὐτὴ μεταβῇ εἰς τὰ σκότη τοῦ ᾄδου.

« Ἀκούσατε καὶ σεῖς τὴν ἐδικήν μου διήγησιν, τοῦλάχιστον ἵνα χύσητε καὶ δι' ἐμὲ δάκρυα, καὶ προσευχήθητε εἰς τὸν πλάστην ὅπως μὲ δικάσῃ ὅχι κατὰ τὴν αὐστηράν του δικαιοσύνην, ἀλλὰ κατ' ἐπιείκειαν.

Δ'.

«— Δέν σοι ἐνθυμίζω, Ούδέρτε, τὰς γλυκείας ἐκείνας σιγ-
μὰς, ὅτε παρθένος τρυφερά, ἐλευθερίως ἀνατραφεῖσα, καὶ
γγνωρίζουσα τὸν κόσμον μόνον διὰ τοῦ πρίσματος τῶν μυ-
θιστοριῶν, σὲ εἶδον κατὰ πρῶτον καὶ σοὶ ἐχάρισα τὴν καρ-
δίαν μου· οὐδ' ὅτε, εὐαπάτητος, ἐπίστευσα εἰς τὰς ὑποσχέ-
σεις σου, οὐδὲ τοῦ Θεοδώρου τὴν γέννησιν, οὐδὲ τὴν ἀπελ-
πισίαν μου ὅτ' ἐγνώρισα τὰς πλανήσεις καὶ τὰς παρεκ-
τροπὰς σου. Τὰ ἐνθυμεῖσαι ὅλ' αὐτὰ κάλλιστα, καὶ μοι
τ' ἀνέφερες πρῶτος.

«Ἐνθυμεῖσαι ὅτι ὑποπτος εἰς τὴν ἀστυνομίαν, ἐκρύπτεσο
μετὰ προσοχῆς, καὶ ἐγὼ ζῶσα μόνον διὰ σέ καὶ διὰ σοῦ,
ἐκρυπτόμην μετὰ σοῦ εἰς φωλεὰς θηρίων μᾶλλον ἢ εἰς κα-
τοικίας ἀνθρώπων, καὶ ὅτι εἴχομεν ἐκθέσει τὸν Θεόδωρόν
μας εἰς ἓν τῶν Ὀρφανοτροφείων τῆς πρωτεύουσας, ἵνα τὸν
σώσωμεν ἀπὸ τῶν διηνεκῶν τῆς ὑπάρξεώς μας κινδύνων.

«Μ' ἐνεθύμισας τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐλθοῦσα νὰ σὲ σώσω,
συνελήφθην μετὰ σοῦ ὡς συνένοχος φόνου, καὶ τὴν κατα-
δίκην μας εἰς κεφαλικὴν ποινὴν, καὶ πῶς ἐδραπετεύσαμεν.
Ἐκτοτε οἱ ἀστέρες μας ἐχωρίσθησαν. ὦ! διατί δὲν ἐρ-
ρίφθην εἰς τὰ κύματα ν' ἀκολουθήσω τὸ πλοῖον τὸ ἀπάγον
σε εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἢ νὰ παύσω τὰ βάσανά μου εἰς τὸν
βυθὸν τῆς θαλάσσης;

«Μείνασα μόνη εἰς τὸ παραθαλάσσιον, ἠτένισα τὸ πλοῖον
σας μέχρις ὅτου ἔπαυσε φαινόμενον εἰς τὸν ὀρίζοντα. Μετὰ
ταῦτα δ' ἐστράφην πρὸς τὴν πρωτεύουσαν, καὶ τότε ἐγκα-
ταλελειμμένη ἐπὶ τῆς γῆς, ἡσθάνθην τὴν ἀνάγκην νὰ γρά-
ψω τὴν πρώτην ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Θεόδωρόν μου.

« Ἀλλὰ καὶ ὅπως διαφύγω τῆς ἀστυνομίας τὰς ἐρεῦνας, καὶ ὅπως σώσω τὸν υἱόν μου ἀπὸ τῆς αἰσχύνης ἣν ἡ καταδίκη μου τῷ μετέδιδε, μετέβαλα τ' ὄνομά μου, καὶ ἄγνωστος ἐζήτησα ὑπηρεσίαν εἰς κατάστημα μιᾶς ῥαπτρίας τῶν Παρισίων. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἡργαζόμην εἰς αὐτὸ ἐπιμελῶς καὶ τιμίως, ὅτε μία τῶν συντρόφων μου εἰσελθοῦσα εἰς τὸ ἐργαστήριον, μᾶς διηγήθη ὅ,τι ἤκουσε εἰς τινος φίλης της, τῆς συζύγου ἑνὸς χωροφύλακος, ὅτι δηλ. εἰς τὸ τμήμα ἐκεῖνο τῆς πόλεως ἐγίνοντο ἔρευναι πολλαὶ ἐκ μέρους τῆς ἀστυνομίας, ὅπως ἀνακαλύψῃ δραπέτιν τινά.

« Τὸ αἷμά μου ἐπάγωσεν εἰς τὸ τοιοῦτον ἄκουσμα, καὶ δραττομένη τῆς πρώτης εὐκαιρίας, ἐξῆλθον τοῦ ἐργαστηρίου, διηυθύνθην μὴ ἡξεύρουσα ἡ ἰδία ποῦ, καὶ ἐπλανώμην εἰς τὰ Παρίσια ἄτροφος, ἄστεγος καὶ ἐλεεινὴ, καὶ κάμμία θύρα δὲν ἤνοιγετο ἂν τὴν ἐκρούον ζητοῦσα περίσπλιν. Μόλις δὲ κατώρθωσα νὰ λάβω ὑπηρεσίαν ὡς ὑπηρέτις ἑνὸς μαγείρου. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τὸ πενιχρὸν ἔνδυμα καὶ εἰς τῆς ἐστίας τὴν στάκτην, δὲν διέφυγον τῆς ἀστυνομίας τὴν δξυδέρκειαν.

« Εἰς διάφορα μέρη τῆς Γαλλίας ἐπλανήθην, φεύγουσα πάντοτε καὶ πάντοτε διωκομένη, μεταβάλλουσα πανταχοῦ ὄνομα καὶ ἐπιτηδεύματα, παλαιούσα πρὸς τὴν γύμνωσιν, πρὸς τὴν πεῖναν καὶ πρὸς τὴν δυστυχίαν, προσπαθοῦσα ν' ἀποφύγω τὸ ἔγκλημα, καὶ πάντοτε ἐξ αἰτίας νέων καταδιώξεων τιθεμένων εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ πράξω αὐτό. Τέλος ἀπεφάσισα νὰ ἐξέλθω τῆς Γαλλίας· ἀλλ' εἰς τὰ σύνορα ἀνεγνωρίσθην καὶ ἐστάλην ὀπίσω εἰς τὰ Παρίσια. Ἐκεῖ δ' ὡς κατάδικος καὶ ὡς δραπέτις κατεκλείσθην εἰς εἰρκτὴν αὐστηροτέραν τῆς πρώτης.

« Πῶς νὰ σᾶς περιγράψω ὅποιαν ἐντύπωσιν ἀπετέλεσεν

εἰς τὰς ἀγνάς ἀκόμη αἰσθήσεις μου ἢ ἄβυσσος ἐκείνη τῶν αἰσχροτήτων καὶ τῶν καταπληκτικῶν ἐλαττωμάτων εἰς ἣν ἐρρίφθην μεταξὺ καταχθονίων δαιμόνων!

«Κατ' ἀρχὰς μετ' ἀποστροφῆς ἐσύρθην εἰς μίαν γωνίαν καὶ ἔκλαυσα· ἀλλ' ἐχλευάσθην, ἀλλ' ἠπειλήθην. Κατέφυγον πρὸς τοὺς δεσμοφύλακας παρακαλοῦσα νὰ μ' ἀπαλλάξωσιν ἀπὸ τοῦ βορβόρου ἐκείνου τῆς κακοηθείας καὶ τῆς ῥυπαρότητος, νὰ μὲ κατακλείσωσιν εἰς σκοτεινὴν, εἰς ὑπόγειον φυλακὴν, ἀλλὰ τοῦλάχιστον μακρὰν τῶν θηρίων μεθ' ὧν συνέζων, ἀλλ' οἱ δεσμοφύλακες ἦσαν θηρία ἀγριώτερα ἔτι· μὲ περιύδρισαν καὶ μ' ἐπάταξαν.

«Δὲν μοὶ ἔμεινεν εἰμὴ σιωπῶσα νὰ ὑποφέρω, καὶ, ὅπως ζήσω, νὰ συνοικειωθῶ μετὰ τῆς ἀτμοσφαίρας εἰς ἣν μετετέθην. Κατὰ πρῶτον ἔκλειον τὰ ὦτά μου, ἀπέστρεφον τοὺς ὀφθαλμούς μου, ἀλλὰ τέλος ἠναγκάσθην νὰ συνηθίσω εἰς τὴν ἀκολασίαν καὶ εἰς τὴν ἀναίδειαν.

«Πρὸ τινων μηνῶν ἤμην ἤδη κατάκλειστος καὶ εἶχον ἐκμάθει τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου. Καθ' ἐκάστην ἤκουον ἐξιστορούμενα κατορθώματα ληστῶν, παραχαρακτῶν καὶ φονέων, καὶ ἀκολουθοῦσα τὸν συρμὸν τῆς κοινωνίας μας, εἶχον συνηθίσει νὰ θαυμάζω τὴν εὐστοχὸν κλοπὴν, τὸν τολμηρὸν φόνον, τὴν ἐπιτηδεΐαν δραπετεύσιν.

«Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐδιδάχθην πῶς κατασκευάζονται ἀντικλείδια, πῶς κόπτονται τὰ δεσμὰ, πῶς στρεβλόνοντα τὰ μέλη καὶ αἱ μορφαὶ μεταβάλλονται. Κατ' ἀρχὰς τὰ τοιαῦτα μοὶ ἐνέπνεον ἀποστροφὴν, μετὰ ταῦτα ἐκίνησαν τὴν περιέργειάν μου, καὶ τελευταῖον τὰ ἐμάνθανον μετὰ σπουδῆς. Ἡ ἰδέα νὰ κλέψω, νὰ θανατώσω, ἥτις τὸ πρῶτον μοὶ ἐφαίνετο ἀποτρόπαιος, ἤρχισε νὰ μοὶ γίνηται συνηθεστέρα, καὶ κατήντησα νὰ νομίζω ὅτι ὁ κόσμος πρέπει νὰ εἶναι οὕ-

τω διωργανισμένος, διότι ἔζων εἰς κόσμον οὕτω διωργανισμένον.

«Μεθ' ἱκανὸν καιρὸν τῆς ἐγκαταβιώσεώς μου εἰς τὸ κατοικητήριον ἐκεῖνο τῆς κακίας καὶ τῆς διαφθορᾶς, ἐπρότεινα ἐγὼ πρώτη εἰς τοὺς συγκατοίκους μου νὰ διαρρήξωμεν τὸν τοῖχον καὶ νὰ δραπετεύσωμεν. Τὸ σχέδιον ἐδόθη ὑπ' ἐμοῦ, ἐνηργήθη μετὰ θαυμασίας ἐπιδεξιότητος, καὶ ἐπέτυχεν.

«Ἴδου ἐγὼ πάλιν ἐλευθέρα. Ἀλλὰ δὲν εἶχον πλέον τὴν δύναμιν νὰ γίνω ὑπηρέτις μαγείρου, καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐξαγριωθείσα, ἐζήτει ἄλλο στάδιον βίου. Ἀφ' ἑτέρου ὁ κίνδυνος μὲ συνέδεεν ἰσχυρῶς μετὰ τῶν συμρυγᾶδων μου, οὐδ' ἐδυνήθην νὰ κρυθῶ ἀλλαχθῶ, εἰμὴ εἰς κλεπταποδόχου, αἰσχυρᾶς βοσκοῦ πάσης διαφθορᾶς, ὅπου κλεπτέμποροι, ἀπαταιῶνες, βαλαντιοτόμοι, φονεῖς, συνήρχοντο καθ' ἐσπέραν καὶ συνεσκέπτοντο περὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων. Εἰς τὰ συμβούλια ταῦτα παρευρισκόμεν καὶ ἐγώ.

«Ἡ ὑπηρεσία μου ἐν ἀρχῇ ἦτο γνωμοδοτικὴ μόνον. Μετὰ ταῦτα μὲ μετεχειρίσθησαν εἰς μικρὰς κλοπὰς γυναικείων κοσμημάτων. Ἀλλὰ τὸ πρῶτον βῆμα εἶναι δύσκολον εἰς τὸν κρημνὸν τῆς κακίας, καὶ ἕκαστον μετ' αὐτὸ μᾶς σύρει μετὰ διπλασίας ταχύτητος. Ἐντὸς ὀλίγου ἔκλεψα ὥρολόγια. Μετὰ ταῦτα συνώδευσα τοὺς συναδέλφους εἰς κλοπὰς κατ' οἶκον, τέλος πάντων καὶ εἰς φόνους αὐτούς.

«Ὁμολογῶ ὅτι εἰς τὴν ἐντέλειαν ταύτην ἔφθασα μετὰ καιρὸν μόνον, καὶ ἐπὶ πολὺ ἔφριπτον πρὶν τὸ πρῶτον ὁμολογήσω εἰς ἑμαυτὴν ὅτι ἤθελον γίνεи μάρτυς φόνου. Πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ φόβος τῆς κεφαλικῆς ποινῆς μὲ ἀνεχαίτιζεν.

«Ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου εἶχον ὑπερπηδῆσει καὶ ταύτην τὴν ἀσθένειαν. Κεφαλικὴ ποινὴ! καὶ τί ἄλλο εἶναι παρὰ ὁ θάνατος ἐκεῖνος ὃν εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτε διέφυγον διὰ τοῦ

ἔχετοῦ τῆς φυλακῆς, ὃν τοσάκις ἠψήφησα, πρὸς ὃν τόσοι
ἐκ τῶν συντρόφων μου παλαίους καθ' ἐκάστην σῶμα πρὸς
σῶμα ;

«Τ' ὄνομά μου, δηλαδή τὸ ψευδές, διότι ὑπὸ φιλοστορ-
γίας πρὸς τὸν υἱόν μου εἰς ὃν δὲν ἐτόλμων νὰ γνωσθῶ, εἶ-
χον μετονομασθῇ Βαρβάρα, κατέστη γνωστὸν πανταχοῦ
καὶ περιδόητον, καὶ αὐστηραὶ διαταγαὶ εἶχον δοθῇ περὶ τῆς
συλλήψεώς μου. Καὶ τῷ ὄντι ἡ ἀστυνομία κατώρθωσε νὰ
μέ συλλάβῃ, καὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἐντὸς οἰκίας ἧς εἵχμεν θα-
νατώσει τὸν οἰκοδεσπότην.

«Φρίττεις, καὶ μέ βλέπεις ἐξιστάμενος ! Ναί, ἐγὼ ἢ ἄλ-
λοτε τρυφερὰ ἐκείνη Μαγδαληνῇ, εἶχον γίνεαι σύντροφος τῶν
φονέων, τῶν ληστῶν ὁπαδός.

«Ἐπειδὴ ὁ μόνος σύνοικος τοῦ φονευθέντος εἶχε διαφύ-
γει καὶ δὲν εὗρίσκετο πλέον, δι' ἄλλειψιν μαρτύρων ἡ δίκη
διήρκεσε μῆνας, καὶ εἰς ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο ἡμην ἐκ
νέου ἐρρίμμένη μετ' ἄλλων κακούργων καταδεδικασμένων
εἰς δεσμὰ, καὶ πολλῶν διὰ βίου.

«Ἐν τούτοις δ' ἐγὼ ἐτελειοποίησα τὰς γνώσεις μου, καὶ
ἐτράφην ἐντελῶς εἰς τὸ κακούργημα ὑπὸ διδασκάλους ἐμ-
πειροτέρους τῶν πρώτων. Ἐπὶ τῆς διαρκείας τῆς δίκης, γι-
νομένης μεθ' ὅλης τῆς ἐνδεχομένης ἀκριθείας, τὸ ἀληθές ὄ-
νομά μου ἐγνώσθη, καὶ τοῦτο ἐπέφερε τὰς δυστυχίας τοῦ
Θεοδώρου μας.

«Ἀλλὰ τέλος ἡ διαδικασία ἔλαβε πέρας, καὶ ἡ κατ' ἐμοῦ
καταψήφισθεῖσα κεφαλικὴ ποινὴ ἔμελλε νὰ ἐκτελεσθῇ τὴν
ἐπαύριον, ὅτε, περὶ τὸ λυκαυγές, εὐροῦσα ἐμπρὸς μου ἐνὸς τῶν
φυλάκων τὸ σκιάδιον καὶ τὸ ἐπανωρόριον, τὰ ἐνεδύθην, ἐπέ-
ρασα ἀναιδῶς ἐμπρὸς τῆς πρώτης φυλακῆς, ἥτις οὐδὲ κἂν
ἐφρόντισε περὶ ἐμοῦ, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐμπρὸς τῆς

δευτέρας, ὅλως ἀνυπόπτου διὰ τῆς πρώτης τὴν ἡσυχίαν, καὶ ἐδραπέτευσα.

«Χωρὶς νὰ εἶναι εὐάρεστος εἰς σᾶς, ἤθελε μὲ θανατώσει ἡ ἀνάμνησις καὶ λεπτομερὲς ἐξιστόρησις ὅλων τῶν κακουρ-
γημάτων ὅσων ἔκτοτε μετὰ τῶν συντρόφων μου κατέστην ἔνοχος. Εἶχον μάθει νὰ συγκιρνῶ δηλητήρια, καὶ προσέτι νὰ μεταχειρίζωμαι καὶ τὴν μάχαιραν, καὶ ἐνόμιζον ὡς κέρ-
δος ἕκαστον νέον κακούργημα, διότι ἡ κοινωνία δὲν εἶχε πλέον τί νὰ μ' ἀνταποδώσῃ ἀντ' αὐτοῦ, ἀφ' οὗ ἅπαξ μοι ἔδωκε τὸν θάνατον, καὶ ἀφ' οὗ ἡ ζωὴ μου τῇ ἐχρεωστεῖτο. Πέντε ἡμέραι παρῆλθον σήμερον ἀφ' οὗτου ἐπληροφορήθην ὑφ' ἐνός τῶν κατασκόπων μου ὅτι νέα τις πλουσία, μέλ-
λουσα νύμφη, μετέβαινε μετὰ χρημάτων καὶ μετὰ πολυτί-
μων λίθων εἰς οἰκίαν τινὰ ἀπώκισμένην, καὶ σχεδὸν ἔρη-
μον. Παραλαβοῦσα δὲ δύο ληστὰς, ἐκρύβην πλησίον τῆς οἰκίας, καὶ τὴν νύκτα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐμβᾶσα εἰς τὸν κοιτῶνα, ἐπέφερα εἰς τὴν νέαν τρεῖς θανατηφόρους πληγὰς, καὶ ἤρπασα τοὺς πολυτίμους λίθους τῆς καὶ τὰ χρήματα. Ἡ νέα αὕτη ἦτον ἡ Ἀμαλία τοῦ Θεοδώρου μου, καὶ ἐγὼ ἤμην ὁ ἀποτρόπαιος φονεὺς, ὃν ὁ υἱός μου ἠθέλησε νὰ τι-
μωρήσῃ γινόμενος αὐτὸς ὁ ἴδιος δῆμιός του.

«Ἡκούσατε ὁποῖος ὄφρις κάθηται ἐμπρὸς σας. Εἶδατε ὁ-
ποῖα τ' ἀποτελέσματα τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς κακῆς κοινωνίας. Φύγετε ἀπὸ πλησίον μου, ἀποστραφεῖτε ἀπ' ἐ-
μοῦ. Ἀλλ' ἐν ᾧ τρέμουσα ἡ ψυχὴ μου παρουσιάζεται ἐμ-
πρὸς τοῦ ἀδεκάστου δικαστοῦ, ἐξιλεώσατέ τον, ὦ! ἐξιλεώ-
σατέ τον διὰ θερμῶν σας δακρύων, διὰ τὴν μητέρα σου, ὦ Θεόδωρέ μου, ὦ Οὐβέρτε, διὰ τὴν Μαγδαληνὴν σου, ἵνα μὴ καὼ εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ τῆς γεέννης, ἵνα μὴ τρύζωσι τριγύ-
ρω μου τὰ ὀστέα τῶν ὅσων ἔσφαξα, ἵνα μὴ κεραυνωθῶ εἰς

τὸν τάρταρον ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ βρυγμοῦ τῶν ὀδόντων, διότι ὑπάρχει δικαιοσύνη, ὑπάρχει ἀνταπόδοσις.»

Ἡ δυστυχὴς ἐσκίρτα σπασμωδικῶς, τὰ δάκρυά της ἐπάλαζον θερμὰ κατὰ γῆς, καὶ ὁ τόνος τῆς φωνῆς της ἐκίει εἰς οἶκτον.

— Θάρρει, τῇ εἶπεν ὁ Οὐβέρτος! Ἡ μακροθυμία τοῦ Θεοῦ ὑπερβαίνει τὴν δικαιοσύνην του. Μετανόει, πίστευε, καὶ ἐσώθης.

— Μητέρα, ἔκραξεν ὁ Θεόδωρος, μὲ κατέστησας δυστυχῇ, ἀλλ' ὅλα μου τὰ δάκρυα χύνονται μόνον ὑπὲρ σοῦ ἤδη. Προσεύχομαι πρὸς τὸν Θεὸν νὰ σὲ συγχωρήσῃ, ὥς σὲ συγχωρῶ καὶ ἐγώ.

Οἱ παρηγορητικοὶ οὗτοι λόγοι ἐράνησαν ὅτι καθησύχασαν τὴν ψυχὴν τῆς Μαγδαληνῆς, εἰς τὴν εἶχε γίνει διὰ μιᾶς μεταβολὴ οὐ μικρά. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ἠνεώχθη ἡ θύρα τῆς εἰρκτῆς, καὶ οἱ δύο ξένοι διετάγησαν ν' ἀναχωρήσωσιν ἀμέσως, διότι κλείεται ἡ φυλακή.

Η'. Ε΄

Τὴν ἐπαύριον ἀνέτειλε μόλις ὁ ἥλιος, ὅτε τὸ ὥς καὶ τὴν προτεραίαν εἰς τὴν πλατείαν τῆς Γρέβης συνελθὼν πλῆθος, εἶδεν ὀδηγουμένην πρὸς τὴν λαιμητόμον τὴν Μαγδαληνὴν, παρακολουθουμένην ὑπὸ δύο ἀνδρῶν ὠχρῶν ἀμφοτέρων, καὶ ὑγρὸν ὑπὸ δακρύων ἐχόντων τὸ πρόσωπον.

Τὸν ἓνα ἐγνώρισαν τινὲς ὥς τὸν δήμιον τῆς χθесινῆς ἡμέρας, ὁ δ' ἄλλος ἐννοεῖται ὅτι ἦτον ὁ Οὐβέρτος.

Ἡ ὄψις τῆς Μαγδαληνῆς προσέβαλεν ὅσους τὴν εἶχον ἰδῆ πρὸ εἰκοσιτεσσάρων ὥρων. Ἡ κεφαλὴ της ἐκλινε πρὸς τὸ στῆθός της, τὸ βῆμά της δὲν μετεῖχεν αὐθαδείας, τὰ χεῖ-

λη της ἐκινουῦντο ἡσύχως καὶ ἐφαίνοντο προσευχόμενα. Ἀναβᾶσα δ' εἰς τὸ θανατηφόρον βῆμα,

— Θεέ, εἶπεν ἀναβλέπουσα πρὸς τὸν οὐρανόν, μνήσθητί μου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου, ὡς ἐμνήσθης τοῦ μετανοοῦντος ληστοῦ. Παραδίδωμι τὸ πνεῦμά μου εἰς τὰς χεῖράς σου. Καὶ σεῖς ὅσοι παρίστασθε, συγχωρήσατε ἁμαρτωλήν, καὶ ἀποφεύγετε τὸ ἀνόμημα, διότι φέρει ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐκδίκησιν αὐστηροτέραν τῆς λαιμητόμου.

— Ὁ Θεὸς συγχωρῆσαί την ἀνέκραξε τὸ πλῆθος, καὶ ὁ Οὐβέρτος καὶ ὁ Θεόδωρος ἐγονάτισαν ἐμπρὸς τῆς λαιμητόμου, εἰς ἣν μεθ' ἡσυχίας προσεδέθη ἡ Μαγδαληνή.

Ἡ σανίς, φέρουσα τὴν κατὰδικον, ἐρρίφθη εἰς ὀριζόντιον θέσιν, καὶ ἐσπρώχθη ὑπὸ τὸ φάσγανον· αὐτὸ δὲ μετὰ κρότου κατέπεσε, καὶ ἡ κεφαλὴ κατεπήδησεν εἰς τὴν αἵματό-
δόχον πήραν.

Τὸ θέαμα ἐτελείωσεν. Ὅλοι ἀνεχώρησαν, οἱ μὲν ὡς ἐπιστρέφοντες ἀπὸ σκηνικῆς τινος παραστάσεως, ἄλλοι πρὸς τὴν ιδέαν τοῦ θανάτου σκληρύνοντες τὴν καρδίαν των, καὶ ἄλλοι πάλιν χύνοντες δάκρυα διὰ τὴν σφαγεῖσαν.

Εἰς μόνος δὲν ἀνεχώρησεν, ὁ Θεόδωρος· διότι καθ' ἦν στιγμὴν ἡ μάχαιρα ἔπιπτεν, ἡ κεφαλὴ του ὁμοίως ἔκλινε πρὸς τὴν γῆν, καὶ ἡ ψυχὴ του συνώδευε τὴν ψυχὴν της πρὸς τὸν οὐρανόν.

Ὁ δ' Οὐβέρτος, μείνας μόνος ἐπὶ τοῦ κόσμου, μονώτερος ἢ ποτέ, διότι καὶ πᾶσα ἐλπίς καὶ πᾶν ὄνειρόν του ἐσβέσθη, ἀφιέρωσεν ἑαυτὸν καθ' ὀλοκληρίαν εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν εἰρκτῶν, ἀνέθηκεν εἰς αὐτὰς τὸ μέγιστον μέρος τῆς περιουσίας του, καθυπέβαλεν εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης ἀναφορὰν περὶ τῆς ἐν Ἀμερικῇ καταστάσεως αὐτῶν, περιέχουσιν καὶ πολλοὺς κατὰ τῆς κεφαλικῆς ποινῆς σπουδαίους

λγους, καὶ ἐνδυθεὶς τὸ μοναχικὸν σχῆμα, κατεκλείσθη εἰς
 τὰς δημοσίους φυλακὰς, καὶ διδάσκων τὸν λόγον τῆς ἀλη-
 θεας καὶ τῆς ἠθικῆς, ἀπέδωκεν εἰς τὴν κοινωνίαν πολλοὺς
 χρηστοὺς πολίτας ἀντὶ πολλῶν κακούργων, ἐκ τῶν μὴ εἰς
 θάνατον καταδεδικασμένων.

Τ Ε Λ Ο Σ .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

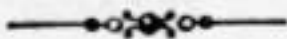
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟ ΧΡΥΣΟΥΝ ΜΑΣΤΙΓΙΟΝ

Α΄.

Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1841 ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος ἐπανῆλθεν εἰς Ἀλγερίαν ὡς γενικὸς Διοικητὴς τῶν Γαλλικῶν κατακτήσεων. Ἀλλ' ἐν τῷ διαστήματι τῆς ἀπουσίας τοῦ ἡ συνθήκη τῆς Γάφνης εἶχε φέροι τοὺς ἀπαισίους καρπούς της· ἡ ἀπερίσκεπτος ἐμπιστοσύνη παρήγαγε τὴν ἀτιμώρητον προδοσίαν. Ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ εἰρηνεύσῃ τὴν εἰς αὐτὸν ἐπιτετραμμένην ἄλλοτε ἐπαρχίαν Ὠράνην, ἣτις ἔπασχε πρὸ πάντων ἐκ τῶν ἐπιδρομῶν τοῦ Ἀβδελ-Καδέρου, εἶχε πράξει τὸ μέγα πολιτικὸν σφάλμα τοῦ νὰ συνθηκολογήσῃ μετὰ τοῦ Ἐμίρου τούτου ἐν ὀνόματι ὅλων τῶν Ἀράβων, καὶ οὕτως ἀναγνωρίζων τρόπον τινὰ αὐτὸν ὡς ἀρχηγὸν τοῦ ἔθνους του, ν' αὐξήσῃ τὰ μέγιστα καὶ τὴν ἐπιρροὴν καὶ τὴν δύναμίν του.

Ὁ πονηρὸς Ἀραψ ἐξεμετάλλευσεν ἐπιτηδείως τὸ πλεονέκτημα τοῦτο, καὶ διὰ Λιβυκῆς τῷ ὄντι πίστεως παραβὰς τὰ συμπεφωνημένα, ἀνέλαβε τὴν ἀφρόνως παραχωρηθεῖσαν αὐτῷ ἀρχηγίαν τοῦ ἔθνους του, ἀνερρίπισε τὴν θρησκευτικὴν αὐτοῦ λύσσαν, καὶ τὸ ἀνεστάτωσεν αὐθις ἀθρόον κατὰ τῶν Γάλλων.

Εἰς τοσοῦτο δὲ προέβη θρασύτητος, ὥστε, διοικοῦντος τὴν Ἀλγερίαν τοῦ Λαβαλέττου, ἠλώνιζε μετὰ τῶν ἀγρίων ἱππέων τοῦ ὅλην τοῦ τόπου τὴν ἑκτασιν, καὶ ἔφερε πολλάκις τὸν φόνον καὶ τὴν λεηλασίαν μέχρις ἐντὸς βολῆς τῶν πυροβόλων τῶν Γαλλικῶν πόλεων, μέχρις αὐτῶν τῶν τοῦ Ἀλγερίου πυλῶν.

Ὅτε λοιπὸν ἔφθασεν ὁ Βυζῶδος, μέγας προὔκειτο ἀγὼν εἰς αὐτὸν, νὰ ἐκτείνῃ τὴν γαλλικὴν κυριαρχίαν ἐκ τῶν τετειχισμένων χωρίων, ὅπου εἶχε περισταλῇ, ἐπὶ πᾶσαν τὴν χώραν, νὰ ταπεινώσῃ τὴν ὀφρὺν τοῦ Ἑμίρου, καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς κατακτητὰς, στενῶς πολιορκουμένους ὑπὸ τῶν κατακτηθέντων.

Ἀλλ' ὅτε ἔφθασεν, ἦτο συγχρόνως τῆς ἀποκρέω καιρὸς, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἀλγερίου, ἐσχηματισμένη ἤδη κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν τῆς Παρισινῆς, ἡμερίμνει περὶ κυριαρχίας καὶ περὶ Ἑμίρου καὶ περὶ κατακτήσεων, καὶ εἶχεν ἀξιώσεις διασκεδάσεων καὶ χορῶν, διότι ὁ Γάλλος καυχᾶται ὅτι χορεύει καὶ ἐπὶ τοῦ κρατῆρος. Τὰς ἀξιώσεις δὲ ταύτας δὲν ἐδύνατο ἀποινὴ νὰ περιφρονήσῃ ὁ Διοικητής.

Ὁ στρατάρχης Βυζῶδος ἐδίδε λοιπὸν χορὸν εἰς τὴν οἰκίαν του. Εἰς τὰς αἰθούσας του κατέστιλβον φῶτα καὶ κρύσταλλα, ἄνθη καὶ ὠραῖαι γυναῖκες, ὥστε ἐκπληττόμενος ἤθελες ἀμφιβάλλει ἂν εὕρισκεσαι εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀφρικανῶν πειρατῶν, ἢ εἰς τὸ ἐν Παρισίοις προάστειον τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ. Ἡ συρροὴ ἦτο μεγίστη, αἱ ἐνδυμασίαι χαριέσταται καὶ λαμπρόταται ἐνταυτῷ.

Αἱ κυρίαι, κατὰ συστήματα συνεσπειρωμέναι, ἐπεκρίνοντο ἀμοιβαίως, καὶ ἐδέχοντο μετὰ κατασκοπευτικοῦ βλέμματος πᾶσαν νεωστὶ εἰσερχομένην, μὴ τὸ ἐνδυμὰ τῆς προσκρούῃ κατὰ τι εἰς τὴν τελευταίαν ἡμερίδα τοῦ συρμοῦ, δηλαδή

εἰς τὴν τελευταίως ἀφίχθεϊσαν εἰς Ἀλγερίαν, διότι ὁ ἡλεκ-
τρικὸς τηλέγραφος ἧ δὲν εἶχεν ἐφευρεθῇ εἰσέτι, ἧ δὲν εἶχεν
εἰσέτι τεθῇ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀγγελιῶν τοῦ συρμοῦ.

Οἱ δὲ ἄνδρες, οἱ μὲν νεώτεροι ἐπτερύγιζον περὶ τὰς κυρίας,
οἱ δὲ ὠριμώτεροι συνωμῖλουν περὶ τοῦ συμβάντος τῆς ἡμέ-
ρας, τῆς πρό τινων ὥρων ἀφίχθείσης εἰδήσεως, ὅτι σῶμα
Ἀράβων, αἰρνηδίως ἐπιφανέν, ἐτόλμησε ν' ἀρπάσῃ ἀπο-
στολὴν στρατιωτικῶν ἐφοδίων μόλις μίαν ὥραν μακρὰν τῆς
πόλεως.

Εἷς δὲ μόνος νέος τὴν ἡλικίαν, εὐειδὴς τὴν ὄψιν, ἔμενε
τῶν ἄλλων μακρὰν, καὶ οὔτε μετὰ τῶν γυναικῶν διεσκέ-
δαζεν, οὔτε εἰς τῶν ἀνδρῶν τὴν συνδιάλεξιν ἀνεμίγνυτο,
ἀλλ' ἐφαίνετο ἔχων ἀλλαχοῦ ἡσυχασμένον τὸ πνεῦμα, ἧ
περιμένων τινά· διότι, ἐρειδόμενος εἰς αἶσαν τῶν ἐπιχρύσων
λυχνῶν τῆς αἰθούρας, προσήκευ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν
θύραν ἀναποσπάστως. Ὁ νέος οὗτος ἦν ὁ Ριχάρδος Δυβαλ-
λὼν, γραμματεὺς τοῦ πρωτοδικείου τῆς Ἀλγερίας.

Ἀπέναντι δὲ τοῦ μέρους ὅπου οὗτος ἵστατο σύννους, ἐκά-
θητο μετὰ τῶν ἄλλων πολλῶν γυναικῶν καὶ μία, ὑπερῶσα
πρὸ πολλοῦ ἤδη τὰ ὅρια τῆς νεότητος, ἀλλ' ἔχουσα φυσιο-
γνωμίαν εὐάρεστον καὶ θελκτικὴν πάντοτε, διότι ἐπὶ τῶν
συμμέτρων καὶ εὐγενῶν τοῦ προσώπου τῆς χαρακτῆρων
ἐπέπνεε γλυκύτης καὶ ἀγαθότης. Αὕτη ἔστρεφε συνεχῶς τὰ
βλέμματά της πρὸς τὸν Ριχάρδον, τὸν ἠτένιζε μετὰ μερί-
μνης περιπαθοῦς, καὶ πᾶν νέρος, ὅσον λεπτὸν καὶ ἂν ἦτον,
ἀναθαῖνον εἰς ἐκείνου τὸ μέτωπον, ἀντηνακλᾶτο συμπαθη-
τικῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς της. Ἡ κυρία αὕτη ἦν τοῦ Ρι-
χάρδου ἡ μήτηρ.

Τῆς Κυρίας Δυβαλλῶν ἡ καρδία ἦν ἐστία ἀφοσιώσεως
καὶ ἀγάπης· νυμφευθεῖσα ἐπὶ νεότητός της τὸν ἄνδρα ὃν

ἐνθέρμως ἡγάπα, εἶχεν ἀφιερῶσαι ὅλην τῆς τὴν ζωὴν εἰς αὐτὸν, καὶ συνταυτίσει τὴν ὑπαρξίν τῆς μετὰ τῆς ἐδικῆς του διερχομένη δ' ἀπραγμόνως τὸν βίον εἰς τὰς ἀγκάλας του, δὲν ἐνόει ὅτι ὑπῆρχεν εὐτυχία μακράν του, ἢ ὅτι χωρὶς αὐτοῦ ἦν δυνατὴ ἡ ζωή.

Ἄλλ' ὅταν ἡ ἄστατος τύχη ἐγκατέλειψε τὰ ὄπλα τοῦ Ναπολέοντος, καὶ τὸ ἑκατονθήμερον μετέωρον ἐσβέσθη εἰς τὰ πεδία τοῦ Βατερλώ, καὶ ἔμελλε νὰ βυθισθῇ διὰ παντὸς εἰς τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ τὰ ἄγνωστα κύματα, τότε ὁ Κ. Δυβαλλὼν, ἐλθὼν πρὸς τὴν φιλτάτην του σύζυγον, τὴν ἐφίλησε κλαίων, καὶ θέτων τὸν υἱόν του ἐπὶ τῶν γονάτων της,

— Φύλαξον τοῦτον, τῇ εἶπε· δίδαξον αὐτῷ ν' ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα του, νὰ πράττῃ τὴν ἀρετὴν, νὰ ἐνθυμῇται τὸν πατέρα του. Ἔχε τὸν πλῆρσιόν σου ἀντ' ἐμοῦ. Ἐλπίζω νὰ σ' ἔχω γλυκεῖαν σύντροφον μέχρι τοῦ τάφου αὐτοῦ, ἀλλ' αὐστηρὸν χρέος ἄλλως μοὶ διατάττει. Ὁ αὐτοκράτωρ, ὁ εὐεργέτης μου, τῆς Γαλλίας ὁ ἥρως, ἀπάγεται δέσμιος. Θὰ ἦμην ἀνάξιος σοῦ καὶ τῆς ἀγάπης σου, ἂν τὸν ἐγκατέλειπον σήμερον. Ἔχε υἱεῖαν. Ἐλπίζω νὰ ἐπανέλθω· ἀλλ' ὅπως δήποτε, σοὶ ἐμπιστεύομαι τὸν υἱόν μας.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἡ Κ. Δυβαλλὼν ἔπεσεν ἡμιθανής. Ὅποιαν δὴποτε συμφορὰν, ἤθελε τὴν δεχθῇ καρτερικῶς· ἀλλ' ὁ χωρισμὸς οὗτος ἀνέσπα πρόρριζον πᾶσαν τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἐλπίδα της. Ἐκλαυσεν, ἐφώναξε, παρεκάλεσεν, ἀλλ' ὁ Δυβαλλὼν, εἰ καὶ μετὰ σπαραττομένης καρδίας, ἀνεχώρησεν ὁμως, ὑποσχεθεὶς ὅτι θέλει ἐπανέλθῃ μεθ' ἐνὸς ἔτους παρέλευσιν.

Ἡ δυστυχὴς γυνὴ του διήρχετο τὰς μὲν νύκτας κλαίουσα, τὰς δὲ ἡμέρας μετροῦσα πᾶσαν παρερχομένην στιγμήν,

τις ἡλάττου τοῦ χωρισμοῦ τὴν διάρκειαν. Ἀλλὰ τὸ ἔτος παρήλθε, καὶ εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ Δυβαλλῶνος, ἔθασεν . . . ἡ εἰδησις τοῦ θανάτου του.

Ἡ ἀπελπισία τῆς ἀθλίας χήρας ἔχει ἀνάγκην περιγραφῆς; Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας οἱ ἱατροὶ ἐφοβοῦντο περὶ τῆς ζωῆς της. Τέλος ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, λαβοῦσα εἰς χεῖράς της τὸν μικρὸν της Ῥιχάρδον,

— Ὅχι! δὲν θ' ἀποθάνω! ἀνέκραξεν. Εἰς ἐμέ σ' ἐνεπιστεύθη ὁ πατήρ σου· ἐκ τοῦ οὐρανοῦ μ' ἐπιβλέπει, καὶ διατάττει νὰ μὴ σ' ἐγκαταλείψω. Φίλτατον τέκνον! Εἶσαι ἡ ζωσα εἰκὼν του· διὰ σέ θὰ νικήσω νίκην ἡρωϊκὴν, θὰ νικήσω τὴν ἀπελπισίαν μου!

Καὶ ὡς εἶπεν οὕτω καὶ ἔπραξεν. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐφάνη ἡσυχωτέρα, δηλαδὴ τὴν μὲν θλίψιν τῆς ἀπέκρυπεν ἀπὸ τῶν βεβήλων ὀμμάτων, τὴν δὲ ἀγάπην της συνέστειλεν ἐντὸς τῆς καρδίας της, καὶ τὴν ἐπέθεσεν ὅλην ἐπὶ τὸν υἱὸν της καὶ μόνον. Αὐτὸν ἐθεώρει ὡς προσφιλεῖ τοῦ ἀνδρός της παρακαταθήκην, ὡς μόνον δεσμόν της πρὸς τὴν ζωὴν, ὡς μόνην σχέσιν πρὸς τὸ παρελθόν, τὸ περιέχον τὴν εὐτυχίαν της.

Καθ' ὅσον ηὔξανε τὸ παιδίον, κατὰ τοσοῦτον οἱ χαρακτῆρες του διεμορφοῦντο εἰς ὁμοιότητα τοῦ πατρός του, καὶ τοσοῦτον προὔχῳρει ἡ φιλοστοργία της μέχρι παραφόρου λατρείας. Καθὼς εἰς τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν του ἡγρύπει παρὰ τὴν κοιτίδα του ἀνησύχως παραμονεύουσα πᾶν κίνημα, πᾶν νεῦμα, πᾶσαν φωνήν του, οὕτω καὶ ἀφ' οὗ ηὔξησεν εἰς νεανίαν, κεκοσμημένον δι' ἐξαιρέτων προτερημάτων, ἡ μητρικὴ αὐτῆς μέριμνα δὲν ἔπαυσε παρακολουθοῦσα αὐτὸν, διότι ἡ χαρά του ἦτον ἡ μόνη εὐδαιμονία της, καὶ ἡ ἀθυμία του ἡ μόνη της θλίψις.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ τῆς καρδίας τῆς ὀξυδέρκειαν ἀνεκάλυψε πρό-
τινων ἡμερῶν σκιάν τινα μελαγχολίας ἐπὶ τοῦ προσώπου
του, διὰ τοῦτο κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην παρετήρει ἀνη-
σύχως τὸ πρόσωπόν του, καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπιγεγραμμέ-
νην κατήφειαν. Ἀλλὰ τέλος τὸν εἶδε κινηθέντα ἀπὸ τῆς
θέσεώς του, καὶ φαιδρῶς μειδιάσαντα, καὶ τότε παρηγορη-
θεῖσα ἐστράφη πρὸς τὰς παρ' αὐτὴν παρακαθημένας κυρίας,
καὶ ἤρχισε νὰ συνδιαλέγεται μετ' αὐτῶν.

Ἄν ὅμως ἡ Κ. Δυβαλλὼν εἶχεν ἐξακολουθήσει τὰς πα-
ρατηρήσεις τῆς, ἤθελεν ἰδεῖ ὅτι οὐ μόνον μειδιάμα διέστει-
λεν αἶφνης τὰ χεῖλη του, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὰς παρειάς του
ἐπεχύθη ταχὺ ἐρύθημα, ὅτι δὲ προῦκάλεσεν ἀμφοτέρω ἡ εἰς
τῆς αἰθούσης τὴν θύραν ἐμφάνισις τοῦ Κ. Σαῖν-Μαρτίνου
ταμίου τῆς διοικήσεως, καὶ τῆς ἀνεψιάς αὐτοῦ Ἰουλίας.

Δὲν ἐτάραξε δ' ἡ ἀφίξις αὐτῶν μόνον τὸν Ριχάρδον, ἀλλὰ
ὀλίγου δεῖν ὅλους τοὺς παρευρισκομένους εἰς τὸν χορόν· διότι
ὅλα τὰ βλέμματα ἐστράφησαν πρὸς τὴν Ἰουλίαν, καὶ ὅλα
τὰ δίοπτρα ἀπεσκόπευσαν πρὸς αὐτήν. Καὶ οἱ μὲν ἄνδρες
ἐθαύμαζον τὸ ἐξαίσιον κάλλος τῶν μεγάλων καὶ ζωηρῶν
ὀφθαλμῶν τῆς, τὴν κόμην τῆς, καταμέλανα ὡς πτερόν κό-
ρακος, τὸ ὑπόχρυσον τοῦ προσώπου τῆς χρῶμα, δίδον εἰς
τὴν μορφήν τῆς μεσημβρινὸν τύπον ἐμφαντικώτατον, αἱ δὲ
γυναῖκες μετὰ λεπτόλογον ἔρευναν ἠναγκάζοντο νὰ ὁμολο-
γήσωσιν ὅτι ἦτο χαριεστάτη, καὶ ὅτι ἡ ἐνδυμασία τῆς οὐ-
δὲν εἶχε τὸ ἐπιλήψιμον.

Ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος ἐδέχθη τοὺς νεεελθόντας μετὰ με-
γάλῃς περιποιήσεως. Ὡς δ' ἐτελείωσαν αἱ πρῶται δεξιῶ-
σεις, καὶ ἡ Ἰουλία προῦχώρει πρὸς τὰς λοιπὰς γυναῖκας,
πλησιάσας πρὸς αὐτήν ὁ Ριχάρδος,

— Τοῦλάχιστον ἀπόψε, εἶπε, θὰ μοὶ δώσετε, Κυρία, τὸ Κ ο τ ι λ λ ι ό ν. Ἀπόψε ἔφθασα πρῶτος.

Ἡ Ἰουλία ἤνοιγε τὸ στόμα ν' ἀποκριθῇ, καὶ πιθανῶς νὰ δαχθῇ, ὅτε ὀπισθεν ὁρμῶν εἰς τῶν ὑπασπιστῶν τοῦ στρατάρχου, ὁ Κόμης Δὲ Λαφεριέρ, νέος λαμπρὸς τὸ ἐξωτερικόν, ὑπερήφανος καὶ διὰ τὴν παλαιάν του εὐγένειαν καὶ διὰ τὸν μέγαν του πλοῦτον, καὶ χορευτῆς ἄριστος,

— Δὲν ἐφθάσατε πρῶτος, εἶπε προπετῶς. Ἡ Κ. Ἰουλία εἶχεν ὑποσχεθῇ τὸ Κ ο τ ι λ λ ι ό ν εἰς ἐμέ, καθὼς καὶ τὸν πρῶτον στρόβιλον (βάλλε), ὅστις ἰδοὺ ἀρχίζει. Δὲν εἶναι ἀληθές, Κυρία;

— Ναί, τῷ ὄντι. Λυποῦμαι, Κύριε Δουβαλλών, εἶπεν ἡ Ἰουλία μετ' ἀγγελικοῦ μειδιάματος, ἐν ᾧ ἔτεινε τὴν χεῖρά της πρὸς τὸν Κόμητα.

Ἡ Κ. Ἰουλία ἐπενόησε τὸ ἀσυνειδήτως.

— Οὔτε ἀπόψε! ἐψιθύρισεν ὁ Ῥιχάρδος, ἐνῷ ἐστρέφετο ἵνα μακρυνθῇ· καὶ τὸ πρόσωπόν του, διαφανὲς κάτοπτρον τῆς ψυχῆς του, ἀπὸ ἐρυθροῦ ἔγινε κάτωχρον.

Ἡ Ἰουλία τὸν ἠτένισε μίαν στιγμὴν σιωπῶσα. Ἐπειτα δὲ, διερχομένη πλησίον του ἵνα λάβῃ τὴν θέσιν της εἰς τὸν χορόν,

— Ἔχω ἀκόμη τὸν τρίτον ἀντίχορον, τῷ εἶπε. Τὸν δέχεσθε;

Ὁ Ῥιχάρδος ἐκλινε ψυχρῶς εἰς σχῆμα παραδοχῆς, καὶ τοῦ προσώπου του ἠῤῥησεν ἡ ὠχρότης.

— Χωριζόμεθα φίλοι λοιπόν; ἐπρόσθεσεν ἡ Ἰουλία, ἀπευθύνουσα εἰς αὐτὸν γοητευτικὸν βλέμμα.

Ὁ Ῥιχάρδος ἐκλινεν ἐκ νέου τὴν κεφαλὴν, καὶ ὄλον του τὸ αἷμα συνέρρευσεν εἰς τὰς παρειάς του.

Β'.

Ἡ συναναστροφή ἦτο ζωηροτάτη, καὶ ἡ Ἰουλία, πλήρης εὐθυμίας, ἐχόρευεν ὡς πτερωτὴ καὶ ἐλάλει ὡς χελιδών.

Μετὰ τὸν πρῶτον χορὸν ἐλθοῦσα ἐκάθησε πλησίον τῆς Κ. Δυβαλλῶνος, ἣτις εἰς τοιαύτας περιστάσεις τῇ ἐχρησίμευε πολλάκις ὡς μήτηρ, διότι μητέρα δὲν εἶχεν.

Ἀπ' αὐτῆς τῆς κατακτήσεως ὁ πατὴρ τῆς ἦλθεν εἰς Ἀλγερίαν, ὅπου καὶ ἐφονεύθη· ἔκτοτε δ' ἔμεινεν αὐτὴ πλησίον τῆς Κυρίας Σαῖν-Μαρτίνης, τῆς θείας τῆς, ἣτις ἦτο ἡ πλησιεστέρα τῆς συγγενῆς. Ἡ Κυρία ὅμως αὕτη, φιλάσθενος οὖσα, δὲν ἐδύνατο νὰ τὴν συνοδεύῃ πάντοτε εἰς τὰς συναναστροφάς· διὰ τοῦτο ἡ Ἰουλία ἤθελεν εὐρίσκεισθαι εἰς δεινὴν καὶ δυσάρεστον θέσιν ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου, ἂν ἡ Κυρία Δυβαλλῶν, συμπαθὴς καὶ εὐεργετικὴ πάντοτε, δὲν ἐξέτεινεν ἐπ' αὐτῆς σκιὰν προστάτιν.

Πλησίον τῆς δ' ἐκάθησε μετὰ τὸν χορὸν καὶ ὁ συγχορευτὴς τῆς, καὶ αἱ συνδιαλέξεις των ἐξηκολούθησαν ζωηρότεραι καὶ εὐθυμότεραι παρὰ πρότερον. Ὁ Ριχάρδος μέχρι τοῦ τρίτου ἀντιχόρου δὲν ἐπλησίασε διόλου εἰς τὴν Ἰουλίαν, ἀπέφευγε δὲ καὶ νὰ διέλθῃ ἐμπρὸς τῆς, ἢ νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπ' αὐτήν. Ἀλλ' ὡς ὁ ὑπὸ μαγνητικὴν ἐπιρροὴν διατελῶν βλέπει καὶ τὰ μὴ παρόντα καὶ ἀκούει καὶ τὰ μᾶλλον μεμακρυσμένα, οὕτω καὶ αὐτὸς εἶχε διηνεκῶς πρὸ ὀφθαλμῶν του τὴν Ἰουλίαν καὶ τὸν νέον Κόμητα, καὶ εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς αἰθούσης ὅταν κατέφευγεν, ἔβλεπεν ὅμως ἐκείνης τὸ παιδρὸν μειδίαμα, καὶ ἤκουε τὸν ταραχώδη τοῦ Κόμητος γέλωτα· διότι, ὅσον καὶ

ὁ Ῥιχάρδος ἐπροσπάθει κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ν' ἀποδείξῃ εἰς ἑαυτὸν τὸ ἐναντίον, εἶναι βέβαιον ὅτι ἐλάτρευε τὴν Ἰουλίαν μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ψυχῆς ἐνθέρμου καὶ ποιητικῆς ὡς ἡ ἐδική του.

Ἐνόμισε μάλιστα εἰς διαφόρους περιστάσεις ὅτι τὸ αἶσθημά του διωρᾶτο ὑπὸ τῆς νέας, καὶ ὅτι δὲν ἔμενεν οὐδ' αὐτὴ ἀδιάφορος πρὸς αὐτό. Ἀλλὰ τῆς Ἰουλίας ὁ χαρακτήρ ἦτο φαινόμενον ἀντιπράσεων, πλήρης αἰδήμονος συστολῆς συγχρόνως καὶ πλήρης ἀνδρικῆς τόλμης, δεκτικὸς σφοδρῶν αἰσθημάτων καὶ ἐνταυτῷ ἐλαφρᾶς ἐπιπολαιότητος, φλογερὸν ἡφαίστειον εἰς τὸ βάθος, ἀνθηρὸς λειμῶν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ὀλισθηρὸς χαμαιλέων, συµμεταβάλλων χρῶμα μετὰ τῶν περικυκλούντων αὐτὸν χρωμάτων.

Διὰ τοῦτο, ἐν ᾧ ὁ Ῥιχάρδος ἐνόμιζεν ὅτι ἀνεκάλυπτεν ἀληθῆ συγκίνησιν καὶ ἐμβριθῆ αἰσθησιν εἰς αὐτήν, καὶ ἡ λέξις ἥτις ἔμελλε νὰ μεταβάλῃ τὴν ζωὴν του πᾶσαν εἰς χαρὰν παραδείσου ἐθλίβετο φλογερά εἰς τὰ χεῖλη του, αἴφνης τὴν ἔβλεπε κούφως μετατρεπομένην, τὰς ματαίας τέρψεις ἐκθύμως ἐπιζητοῦσαν, καὶ ἡ λέξις ἀπὸ τῶν χειλέων του κατήρχετο πικρὰ εἰς τὴν καρδίαν του πάλιν, καὶ ἔμενεν ἀπορῶν ἂν ἡγάπα τὴν ἐντελεστέραν ἢ τὴν κοινοτέραν τῶν γυναικῶν.

Πρὸ πάντων δὲ μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ στρατάρχου Βυζώδου, τῆς Ἰουλίας ἡ κεφαλὴ ἐφαίνετο μὴ δυνηθεῖσα ν' ἀνθέξῃ εἰς τὴν χρυσόκροσσον στολὴν, εἰς τοὺς ἀργυροῦς πτερνιστῆρας, εἰς τὸν ξανθὸν μύστακα, εἰς τὸ εὐγενὲς ὄνομα, εἰς τὴν φήμην τοῦ πλούτου, καὶ εἰς τὸ γερμανικὸν στρόβιλον τοῦ Κόμητος Δε-Λαφεριέρου. Εἰς ὅλους τοὺς χοροὺς, εἰς ὅλας τὰς διασκεδάσεις, εἰς ὅλας τὰς ἐκδρομὰς, πεζὰς ἢ ἐφίππους, ὁ Κόμης ἦτο πλησίον τῆς πάντοτε, καὶ

ἡ λαμπρότης τοῦ ὑπασπιστοῦ τοσοῦτον συνεσχίαζε τὴν τοῦ Ῥιχάρδου εἰκόνα, ὥστε εἶδομεν τὴν Ἰουλίαν καταφυγοῦσαν ὡς καὶ εἰς ψεῦδος ἔν' ἀποφύγῃ αὐτὸν καὶ δώσῃ τὸ Κ ο τ ι λ λ ι ὸ ν εἰς τὸν προτιμώμενον χορευτὴν.

Τέλος ἔφθασεν ὁ τρίτος ἀντίχορος. Ὁ Ῥιχάρδος ἦλθε πρὸς τὴν Ἰουλίαν, ὅλος τρέμων ἐκ συγκινήσεως, καὶ κλίνας σιωπηλῶς πρὸς αὐτὴν, τὴν ὠδήγησεν εἰς τὴν θέσιν της. Ὅταν ἠθέλησε νὰ τῇ ἀποτείνῃ τὸν λόγον, ἡ φωνὴ του ἦτο πλήρης δακρύων. Ἀλλ' ἡ Ἰουλία ἦτο τόσον φαιδρὰ, τόσον εὐθυμος, τῷ ὠμίλει τόσον φιλικῶς, μετὰ τόσης ἐμπιστοσύνης, ἔπειτα δ' ἦτο τόσον ὡραία, ὥστε ὁ Ῥιχάρδος, ἐλθὼν μετ' ἀποφάσεως νὰ μείνῃ ἀδιάφορος καὶ ψυχρὸς, καὶ μετὰ τὸν χρόνον νὰ μακρυνθῇ ἀπὸ πλησίον της διὰ πάντοτε, συνεταράχθη κατ' ἀρχὰς μετὰ ταῦτα παρεδόθη εἰς ἄφραστον γοητείαν, καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἀντιχόρου, ὡς παιδίον πειθόμενος εἰς τὸ πρῶτόν της νεῦμα, ἔσπευσε μετὰ παλλούσης καρδίας νὰ καθήσῃ εἰς θέσιν ἣν τῷ ἔδειξε κενὴν πλησίον της.

Ἀλλ' ἐνῷ συνωμίζουν, καὶ ἡ συνδιάλεξις ἐλάμβανε χαρακτῆρα ὅλως ἐμπιστευτικόν, καὶ ὁ Ῥιχάρδος ἐπέτα εἰς τὸν ἔβδομον οὐρανόν, ἀπὸ τοῦ ἄλλου πέρατος τῆς αἰθούσης ὁρμᾷ ὁ Κόμης θορυβωδῶς, λαμβάνει τὴν πρώτην τυχοῦσαν καθέδραν, καὶ κάθηται ἐμπρὸς τῆς Ἰουλίας, ὥστε νὰ γίνῃ εἰς τὸν διάλογον τρίτος. Ὁ Ῥιχάρδος ἠσθάνθη ἰσχυρὸν πείσμα ἐντός του, ἀλλ' ἐνόμισεν, ἡ τοῦλάχιστον ἐπροφασίσθη καθ' ἑαυτὸν, ὅτι νομίζει ἄτοπον νὰ ἐγερθῇ τότε καὶ ν' ἀπέλθῃ.

Ἀπὸ λόγου εἰς λόγον ὠμίλησαν καὶ περὶ τῶν Ἀράβων τῶν φανέντων περὶ τὴν πόλιν.

— Ἄν ἔλθουν νὰ μᾶς προσβάλουν οἱ Ἀραβες, ἐλπίζω

ὅτι θὰ μᾶς ὑπερασπισθῇτε, κύριε Κόμη, εἶπεν ἡ Ἰουλία μετὰ φιλαρέσκου τρόπου πρὸς τὸν Δε-Λαφεριέρον.

— Τὸ ξίφος τοῦτο εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν σας, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικός. Ὅταν σᾶς ὑπερασπίζεται, ἡμπορεῖ ν' ἀντιταχθῇ κατ' ὅλης τῆς Ἀραβίας, τῆς Πετραίας καὶ τῆς Εὐδαίμονος. Δεχθῇτέ με ὡς ἱππότην σας, καὶ μὴ ἔχετε φόβον.

— Ἐννοεῖται ὅτι βέλομεν χύσει τὸ αἷμά μας ὑπὲρ ὑμῶν, κυρία, ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ ζωηρῶς ὁ Ῥιχάρδος, καὶ ὅτι θέλετε ἔχει τὰ σώματά μας προπύργιον.

— Βλέπετε, Κυρία, ὁποία μάγισσα εἰσθε; εἶπεν ὁ Κόμης χαριεντιζόμενος. Τὸν Κ. Δυβαλλῶνα, τὸν εἰρηνικὸν ὑπηρέτην τῆς Θέμιδος, μετεβάλατε αἰφνης εἰς πολεμιστὴν αἱμοχαρῆ. Ὁ Κ. Δυβαλλὼν ἐπεμβαίνει εἰς τὰ δικαιώματά μας.

Ὁ Ῥιχάρδος ἦτον ἕτοιμος ν' ἀπαντήσῃ πικρὸν τινα λόγον· ἀλλὰ συνησθάνθη ὅτι εἶδύνατο νὰ φανῇ γελοῖος, καὶ ἐσιώπησεν.

— Ἄν ἤμην ἀνὴρ, εἶπεν ἡ Ἰουλία, ἀποβλέπουσα πρὸς τὸν Λαφεριέρον, ἤθελον γίνεи στρατιώτης. Εἶναι τὸ μόνον ἐπάγγελμα ἄξιον τοῦ ἀνδρός. Τί εὐγενέστερον τοῦ νὰ στηρίζηται τις ἐπὶ τῆς ἀνδρίας του, καὶ οὐδένα φοβούμενος, νὰ σώζῃ προσέτι καὶ νὰ ὑπερασπίζεται καὶ τοὺς φίλους του;

— Καὶ ἡ ἀνδρία, εἶπεν ὁ Ῥιχάρδος, δηχθεὶς τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν ἀπερισκέπτων τούτων λόγων, εἶναι ἄφευκτον νὰ εὐρίσκηται μόνον ὑπὸ τὴν στολὴν τοῦ στρατιώτου;

— Τοῦλάχιστον, ἀπήντησεν ἡ φιλόγελως κόρη, ὑπὸ τὸν μανδύαν τοῦ δικαστοῦ δὲν θὰ μᾶς πείσητε ὅτι πρέπει νὰ τὴν ζητήσω. Δὲν εἶναι ἀληθές, κύριε Κόμη;

— Κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Κόμης καγχάζων· ἂν κυριεύσωσί ποτε οἱ Ἀραβες τὸ Ἀλγέριον, δὲν σᾶς συμβουλεύω νὰ προσφύγητε εἰς τὸ δικαστήριον ἵνα σωθῇτε.

— Ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς δοκιμασίας, εἶπεν ὁ Δυβαλλών, ἐν ᾧ ἤρχιζεν ἤδη ν' ἀναβράζῃ τὸ αἷμά του, τότε θέλομεν ἰδεῖ ποῦ ὑπάρχει ἡ ἀληθὴς ἀνδρία.

— ὦ! κύριε Δυβαλλών, εἶπεν ἡ Ἰουλία, μᾶς πέμπετε εἰς τὰς Ἑλληνικὰς καλάνδας. Χθὲς ἐπῆγα ἔφιππος ἕως εἰς τὴν Μεγάλην Βρύσιν, καὶ ἐκεῖ, εἰς τὴν πλάτανον, ἐλησμόνησα τὸ χρυσοῦν μου μαστίγιον. Πρὸ ὀλίγου ἐπρότεινα εἰς τὸν κύριον Κόμητα νὰ μοὶ τὸ φέρῃ αὔριον, ἀλλὰ μοὶ ἀπεκρίθη ὅτι εἶναι ἀδύνατον, διότι οἱ Ἀραβες κατέχουσι τὴν δίοδον. Ἄν εἴσθῃ ὁ ἥρως ὅπου μᾶς λέγετε, ἰδοὺ καιρὸς νὰ τὸ ἀποδείξῃτε· φέρετέ μοι τὴν μαστιγὰ μου, νὰ σᾶς δώσω τὸν στέφανον τῆς ἀνδρίας.

— Ἀπατᾶσθε, Κυρία· δὲν ἐπαγγέλλομαι τὸν ἥρωα, εἶπεν ὁ Ῥιχάρδος συστέλλων τὰς ὀφρῦς.

Καὶ στραφεὶς μετὰ βαθεῖαν ὑπόκλισιν, ἐμακρύνθη, διότι ἤρχιζεν ὁ νέος χορὸς· δι' ὅλης δὲ τῆς ἐσπέρας δὲν ἐπλησίασεν εἰς αὐτὴν πλέον.

Εἰς τὸ Κ ο τ ι λ λ ι ὸ ν ἡ Ἰουλία τὸν ἀνεκάλυψεν εἰς μίαν γωνίαν ἱστάμενον ὠχρὸν καὶ ἀκίνητον, καὶ ἤλθε πρὸς αὐτὸν νὰ τὸν ἐκλέξῃ δι' ἓνα γύρον. Ὁ Ῥιχάρδος ἐχόρευσε, καὶ τὴν ἄφησεν εἰς τὴν θέσιν τῆς, εὐχαριστήσας αὐτὴν διὰ βαθείας κλίσεως τῆς κεφαλῆς, χωρὶς νὰ εἰπῇ οὐδὲ λέξιν. Μετὰ ταῦτα δ' ἀνεχώρησεν ἀπὸ τοῦ χοροῦ μετὰ τῆς μητρὸς του.

Γ'.

Τὴν δ' ἐπαύριον, ἡμέραν κυριακὴν, καθ' ἣν τὰ δικαστήρια ἐσχόλαζον, ἐτοιμάσας ἀπὸ πρωΐας τὸν ἵππον του, καὶ λαβὼν εἰς χεῖρας τὸ πυροδόλον του, ἀπεχαιρέτισε τὴν μη-

τρα του λέγων ὅτι ὑπάγει νὰ κυνηγήσῃ. Ἡ Κυρία Δυβαλλὼν τὸν προέτρεψε νὰ μὴ ἐκτεθῇ, μέχρις οὗ οἱ Ἄραβες δωχθῶσιν ἀπὸ τῶν πέριξ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὴν καθησύχασε διῖσχυρίζόμενος ὅτι αὐτοὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ἀπευῖρθησαν ἤδη, ὅτι ἄλλως τε γνωρίζει τοὺς δρόμους καλῶς. Ἰππεύσας λοιπὸν, ἐξῆλθε τῆς πόλεως, καὶ ἐστράφη εὐθὺς πρὸς τὴν Μεγάλην Βρύσιν. Ἀλλὰ, καθὼς εἶπεν, ἐγνώριζε τοὺς δρόμους καλῶς· δι' ὃ, μεθ' ἡμισείας ὥρας ἵππασίαν, ἐγκατέλιπε τὴν δημοσίαν ὁδὸν, καὶ ἔλαβε πλαγίως ἄγνωστον στενωπὸν, βυθιζομένην μεταξὺ ὑψηλῶν θάμνων, οἵτινες τὸν ἔκρυπτον, αὐτὸν καὶ τὸν ἵππον του.

Οὕτω προέβη ἔτι ἐπὶ εἴκοσι λεπτὰ ἀθόρυβως· ἀλλὰ τέλος ἔφθασεν εἰς μέρος ὅπου ἔπρεπεν ἀναγκαίως νὰ διέλθῃ διὰ τῆς ὁδοῦ. Ἐκεῖ βλέπει ὅτι οἱ Ἄραβες κατεῖχον αὐτήν. Χωρὶς νὰ θορυβηθῇ, αἰφνιδίως κεντᾷ τὸν ἵππον του, ὁρμᾷ εἰς τὸ μέσον αὐτῶν, καὶ πρὶν συνέλθωσιν ἀπὸ τῆς ἐκπλήξεώς των, ρίπτεται ὡς ἀστραπὴ εἰς τὴν στενωπὸν τὴν ἀπέναντι τῆς ὁδοῦ.

Οἱ Ἄραβες τὸν διώκουσιν ἐξ ὀπίσω, ἀλλ' ἐκεῖνος, γνωρίζων τὰς θέσεις, καὶ ἤδη προδραμὼν αὐτῶν ὅπως οὖν, φθάνει εἰς τὴν πλάτανον, εἰς τὸ μέρος ὅπου τῷ εἶπεν ἡ Ἰουλία, βλέπει τὸ μαστίγιον, τὸ ἀρπάζει τρέχων, καὶ ἀμέσως στρέφεται πρῶτον πρὸς δεξιὰ, μετὰ ταῦτα πρὸς ἀριστερά, ὅπως εὖρῃ διεκφυγὴν ἀπὸ τῶν διωκόντων.

Ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον καιρὸς· οἱ Ἄραβες τὸν εἶχον φθάσει. Τότε ἀλλάζων σχέδιον, ἔστρεψεν ἀποτόμως τὸν ἵππον του πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐφορμήσας, ἐπυροβόλησε κατὰ τοῦ πρώτου προσερχομένου, καὶ τὸν ἐπλήγωσε. Μετὰ ταῦτα δὲ, ρίψας τὸ πυροβόλον του κατὰ γῆς, ἔσυρε τὴν μάχαιραν, ἣν ἔφερεν εἰς τὸ πλευρόν του, καὶ ἤρχισε νὰ μάχηται λυσσω-

δῶς, ἐπὶ τῇ ἀπονενοημένῃ ἐλπίδι τοῦ νὰ διασχίσῃ τὸν δρόμον του διὰ τῶν ἐχθρῶν.

Ἀλλὰ τ' ἀδύνατα ἐπεχείρει. Μετ' οὐ πολὺ τὸν περιεκύκλωσαν ὑπὲρ τοὺς πεντήκοντα, καὶ ὁ ἀριθμὸς των ηὔξανεν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν. Ὁ Ῥιχάρδος ἠγωνίσθη ἀπηλπισμένως, ἀλλὰ τέλος τὸ ξίφος του ἐθραύσθη εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ ἠναγκάσθη νὰ παραδοθῇ. Ἡ ἀνδρία του ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς Ἀραβας μέγα σέβας.

Ἀμα δὲ τὸν συνέλαβον, τὸν ἔσυραν εἰς ἄγνωστον καὶ ἀπρόσιτον μέρος τοῦ ὄρους, καὶ ἐκεῖ τὸν ἀφῆκαν ὑπὸ φρουρὰν ἀσφαλῆ.

Ὡς δ' ἔμεινεν ὁ Ῥιχάρδος μόνος μετὰ τοῦ πρώτου φρουροῦ ὅστις ἐτάχθη εἰς τὴν φυλακὴν του, πλησιάσας εἰς αὐτόν,

— Θέλεις νὰ κερδήσῃς χρήματα; τῷ εἶπε.

— Θέλω, ἀπεκρίθη ὁ Ἀραψ.

— Τί θέλεις νὰ σοὶ δώσω, καὶ νὰ μ' ἀφήσῃς νὰ φύγω;

Ὁ Ἀραψ ἐγύμνωσε τὸ γεταγάνιον του.

— Ἄν κινηθῇς μόνον, εἶπεν, ἢ ἂν ἐπαναλάβῃς αὐτὴν τὴν λέξιν, σοὶ κόπτω τὴν κεφαλὴν.

— Καλὰ· ἀλλὰ δέχεσαι νὰ φέρῃς αὐτὴν τὴν μάστιγα εἰς τὸ Ἀλγέριον;

— Τί μοὶ δίδεις;

— Χίλια φράγκα.

— Δέχομαι.

— Ἐξεύρεις νὰ γράφῃς;

— Ἐξεύρω.

— Θὰ εὔρῃς εἰς Ἀλγέριον τὴν οἰκίαν τοῦ Κ. Σαὶν-Μαρτίνου, καὶ ἐκεῖ θὰ ζητήσῃς τὴν ἀνεψιάν του Ἰουλίαν Βω-

—άν, —γράψε τὸ ὄνομα—καὶ θὰ τῇ δώσης εἰς χεῖράς της αὐτὸ τὸ μαστίγιον.

— Καὶ τί θὰ τὴν εἰπῶ;

— Τίποτε.

— Καὶ ἂν μ' ἐρωτήσῃ;

— Δὲν θ' ἀποκριθῇς.

— Καὶ τίς θὰ μὲ πληρώσῃ;

Ὁ Ῥιχάρδος ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ δακτύλου τοῦ χρυσοῦν δακτυλίδιον.

— Θὰ ζητήσῃς ἔπειτα, εἶπε, τὴν Κυρίαν Δυβαλλών. Θὰ τῇ δώσης αὐτὸ, καὶ θὰ τῇ εἰπῇς ὅτι ὁ υἱός της συνελήφθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων, ἀλλὰ ζῇ. Ἡ μήτηρ μου θὰ σοὶ δώσῃ τὰ χίλια φράγκα.

— Καὶ ἂν δὲν μὲ πιστεύσῃ;

Ὁ Δυβαλλών ἔγραψε τὰς ἀκολούθους λέξεις ἀραβιστί·
« Μὴ λυπεῖσθε, ζῶ. Δόσατε χίλια φράγκα εἰς τὸν ἐπιφέροντα καὶ ἀφήσατέ τον ν' ἀναχωρήσῃ. »

— Δὸς τοῦτο, τῷ εἶπε, καὶ θὰ σὲ πιστεύσῃ.

Ὁ Ἀραψ ἔλαβε τὸ γραμματίον, τὸ ἀνέγνω προσεκτικῶς, τὸ ἐφύλαξεν εἰς τὴν ζώνην του, καὶ ἅμα παρῆλθεν ἡ ὥρα τῆς φυλακῆς του, ἀναβὰς εἰς τὸν ἵππον τοῦ ἀνεχώρησε.

Δ'.

Τὴν δ' ἐπαύριον τῆς ἡμέρας τοῦ χοροῦ, ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος εἶδιδε γεῦμα εἰς τὰς κυριωτέρας οἰκογενείας τῆς Ἀλγερίας, καὶ ἀπεχαιρέτα αὐτὰς συγχρόνως, μέλλων ν' ἀναχωρήσῃ πρὸς τὰ ἐνδότερα, καὶ ἀφ' οὗ ἀποδιώξῃ τοὺς ἐνοχλοῦντας τὰ περίξ τῆς πόλεως Ἀραβας, νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς

ἀπωτέρας ἐπαρχίας, καὶ νὰ ὀργανώσῃ νέον σύστημα πολέμου ἐπιθετικοῦ.

Οἱ προσκεκλημένοι εἶχον ἤδη συνέλθει, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἦσαν οἱ γνώριμοί μας, ὁ Κ. Σαὶν Μαρτῖνος καὶ ἡ ἀνεψιά του, ἣν ἐπολιόρκει ἤδη ὁ κόμης Δὲ Λαφεριέρος. Ἡ κυρία Δυβαλλὼν ἔγραψε, συγγνώμην ζητοῦσα, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ γεῦμα, καὶ διότι εἶχεν ἀπαυδῆσαι τὴν προτεραίαν, καὶ διότι ὁ υἱὸς της, ἐξελθὼν εἰς τὸ κυνήγιον, δὲν εἶχεν ἐπιστρέψει εἰσέτι.

Πρὶν δὲ καθήσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν, εἰσελθὼν ὑπηρέτης, εἶπεν εἰς τὴν Ἰουλίαν ὅτι ζητεῖται ἔξω. Ἡ Ἰουλία ἐξῆλθε. Μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς ἐπέστρεψε, καὶ εἶχε τὸ πρόσωπον ἐρυθρὸν ὡς πύρινον, εἰς τὴν χεῖρα δ' ἐκράτει τὸ χρυσοῦν μαστίγιον.

— Τί σὰς συνέβη, κυρία; ἔσπευσε νὰ τὴν ἐρωτήσῃ ὁ Λαφεριέρος, δραμὼν πρὸς αὐτὴν ὅμα τὴν εἶδεν οὕτως εἰσερχομένην.

— Ἰδέτε, μοὶ τὸ ἔστειλεν, εἶπε μυστικῶς ἡ Ἰουλία, πλήρης ταραχῆς, δεικνύουσα τὸ μαστίγιον, καὶ πιέζουσα διὰ τῆς χειρὸς της τὴν καρδίαν της, ὡς ἵνα καταστείλῃ τοὺς βιαίους παλμοὺς αὐτῆς.

— "Ω! πῶς τοῦτο;

— Εἰς "Αραψ μοὶ τὸ ἐνεχείρισε, καὶ εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου δὲν ἠθέλησε ν' ἀποκριθῇ.

— "Ω! δὲν μοὶ λέγετε ὅτι ὁ Κ. Δυβαλλὼν εἶναι ἱππότης ἄμεμπτος καὶ ἀνεπίληπτος, ὡς ἔλεγον ἄλλοτε! εἶπεν ὁ κόμης γελῶν.

— Δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ τὸν χλευάσῃτε διὰ τοῦτο, κύριε κόμη, ἀπεκρίθη ἡ Ἰουλία μετὰ τινος σοβαρότητος. "Εδειξε γενναιότητα θαυμασίαν· ἐξετέθη εἰς μέγαν κίνδυνον

ἅ μίαν μου ἀφροσύνην. Σᾶς βεβαιῶ ὅτι μεγάλως μετανοῶ.

— Φανταστὸς κίνδυνος! Οἱ ἝΑραβες, εἶμαι βέβαιος, εἶναι μυθικὰ ὄντα, ἣ ἀνεχώρησαν, καὶ ὁ Κ. Δυβαλλὼν τὸ ἔχει μάθει, ἠθέλησε νὰ ὑποτραυλίσῃ ὁ κόμης, τεθορυβημένος διὰ τὴν ἀπότομον τῆς νεανίδος ἀπάντησιν.

Ἄλλ' αἶφνης ἡ θύρα ἠνεώχθη θορυβωδῶς, καὶ ὁ ὑπηρέτης ἀνήγγειλε μεγαλοφώνως.

— Ἡ Κυρία Δυβαλλὼν!

Ἐν τῷ ᾄμα δ' εἰσώρμησεν ἡ μήτηρ τοῦ Ριχάρδου σχεδὸν ἐκτὸς ἑαυτῆς.

— Τὸν συνέλαβον! τὸν σύρουσιν εἰς τὰ ὄρη, θὰ τὸν φονεύσουν! ἐφώναξεν, ᾄμα ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος, ἐκπληττόμενος διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἐμφάνισίν της, προῦχώρησε πρὸς αὐτὴν μετὰ πολλῆς εὐγενείας νὰ τὴν δεχθῇ.

— Ποῖον συνέλαβον; ποῖον θὰ φονεύσουν; ἐξηγήσατέ μοι, κυρία, τῇ εἶπε μετὰ τόνου φιλόφρονος.

— Τὸν υἱόν μου συνέλαβον, τὸν υἱόν μου! θὰ τὸν φονεύσουν! Οἱ ἝΑραβες τὸν συνέλαβον! ἔκραζεν ἡ δυστυχὴς μήτηρ. Στρατηγέ, βοηθήσατε, σώσατέ τον. Ἡξεύρετε, ὁ υἱός μου εἶναι τὸ πᾶν δι' ἐμέ! Χωρὶς τοῦ υἱοῦ μου ἡξεύρετε ὅτι θεν' ἀποθάνω. Καὶ ἂν ἀποθάνω τί ὠφελεῖ; Ὁ θάνατός μου θενὰ τὸν σώσῃ; ὦ! φαντασθῆτε! αἱ ἝΑραβες τὸν ἔχουν, τὸν σύρουσιν εἰς τὰ βουνά! Βοηθήσατε, βοηθήσατε!

— Κυρία, εἶπεν ὁ στρατάρχης, καθησυχάσατε· διηγηθῆτέ μας τί συνέβη.

Ἡ Κυρία Δυβαλλὼν διηγήθη ὅτι ὁ υἱός της ἐξῆλθεν ἀπὸ πρωίας εἰς τὸ κυνήγιον, ὑποσχεθεὶς νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸ τῆς ἑσπέρας, ἀλλ' ὅτι πρὸ ὀλίγων στιγμῶν ἝΑραψ τις ἐλθὼν τῇ ἔδωκε τὸ δακτυλίδιόν του, καὶ δύο λέξεις ἰδιογράφους του, δι' ὧν τῇ ἀναγγέλλει ὅτι συνελήφθη ὑπὸ τῶν ἝΑράβων.

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐρρίφθη ὡς παράφορος εἰς τοὺς πόδας τοῦ στρατηγοῦ.

— Τὸν υἱόν μου, ἐφώναζε, στρατηγέ! τὸν υἱόν μου! Καὶ ἔπεσεν ὡς νεκρά κατὰ γῆς.

Ἡ Ἰουλία, εἰς ἧς τὸ πρόσωπον ἐχύθη θανάτου ὠχρότης, ἔσπευσεν εἰς βοήθειάν της. Ὁ δὲ στρατηγὸς Βυζῶδος, ὑποστηρίξας αὐτήν, καὶ καταθείς αὐτήν εἰς τὸ ἀνακλιντήριον,

— Κυρία, τῇ εἶπε, μένατε περὶ τοῦ υἱοῦ σας ἀμέριμνος. Πρὶν παρέλθωσιν εἰκοσιτέσσαρες ὥραι, θὰ σᾶς φέρω ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸν υἱόν σας.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς περιῖσταμένους ἀξιωματικούς,

— Κύριοι, ἐπρόσθεσεν, σᾶς προσεκάλεσα εἰς γεῦμα, θὰ σᾶς δώσω εὐωχίαν καλλυγέραν τοῦ γεύματος. Ἄς πῖωμεν ἐν ποτήριον, καὶ ὅλοι εἰς τοὺς ἵππους σας. Τὰ τάγματα εἶναι ἑτοιμα! Εἰς ἡμίσειαν ὥραν ἐκστρατεύομεν. Αἱ κυρίαι καὶ οἱ κύριοι ἐδὼ ἄς πῖωσιν εἰς υἰεῖαν καὶ εἰς ἐπιτυχίαν μας. Ἀφίνω τὸν κόμητα Δε Λαφεριέρον νὰ μ' ἀντιπροσωπεύσῃ εἰς τὸ δεῖπνον. Ὁ Δυβαλλὼν εἶναι εἷς τῶν ἀξιωτέρων υἱῶν τῆς Γαλλίας. Πρὶν ἔλθῃ τὸ μεσονύκτιον πρέπει νὰ ᾔναι ἐλεύθερος!

Εἶπε, καὶ γενικὸς ἐνθουσιασμὸς κατέλαβε τοὺς παρόντας. Ἡ Κ. Δυβαλλὼν ἠγέρθη, καὶ ἂν ὁ στρατηγὸς δὲν τὴν ἐμπόδιζεν, ἤθελε νὰ φιλήσῃ τὴν χεῖρά του. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἔπιον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν των, καὶ ἔσπευσαν πρὸς τὰ τάγματά των· μεθ' ἡμίσειαν δ' ὥραν ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος ἐξεστράτευσε προπεμπόμενος ὑπὸ τῶν ζητωκραυγῶν τῶν κατοίκων.

Ἡ Κ. Δυβαλλὼν μετεκομίσθη ἡμιθανὴς εἰς τὸν οἶκόν της, συνοδευμένη ὑπὸ τῆς Ἰουλίας, ἥτις οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν

ἤελε νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ. Τὸν πρῶτον ἐρεθισμόν της διεδόθη παντελὴς ὕφεσις ὅλων της τῶν δυνάμεων. Οἱ ὀφθαλμοὶ της ἔμενον τεταμένοι καὶ ἀκίνητοι, τὸ στόμα της ἀφρονον.

Τὴν νύκτα ἀνεπτύχθη σφοδρὸς πυρετὸς, καὶ εἰς τοὺς παρὰ τοὺς αὐτοῦ ἔκραζε τὸν υἱὸν της, τὸν ἐκάλει διὰ τῶν τρυφερωτάτων ὀνομάτων, ἡρώτα τὴν Ἰουλίαν ἂν ἡξεύρη τίς τὸν ἐφόνευσε, διατί τὸν ἐφόνευσαν ἔλεγεν ὅτι ὁ ἀνὴρ της τῇ τὸν ἐνεπιστεύθη. ὅτι ὁ ἀνὴρ της παρ' αὐτῆς θενὰ τὸν ζητήσῃ.

Ἄλλοτε ἠγείρετο, ἤθελε νὰ ἐξέλθῃ τῆς κλίνης, νὰ δράμῃ κατόπιν τῶν στρατευμάτων, νὰ ἦναι ἡ πρώτη νὰ κόψῃ τὰ δεσμά του, πρώτη νὰ τὸν ἐγκλείσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας της. Εἰς δὲ τὰς διαλείψεις τοῦ πυρετοῦ, ὅταν τῇ ἐπανήρχετο ἡ γοῆσις τοῦ λονγκού, ἐκλαίει, καὶ ὠδύρετο, καὶ ἡρώτα ἂν δὲν ἦλθον εἰδήσεις ἐκ τοῦ στρατεύματος.

Τὴν ἐπαύριον ἀπὸ πρωίας χαρμώσυναι εἰδήσεις διεδόθησαν εἰς ἑλὴν τὴν πόλιν. Μόλις δ' ἐξημέρωσε, καὶ ὁ Κ. Δὲ Λαφεριέρος ἐλθὼν πρὸς τὴν Κ. Δυβαλλών, τῇ ἐκοινοποίησεν ἐπιστολὴν τοῦ στρατάρχου, λέγοντος, ὅτι διὰ νυκτὸς ἐπέπεσε κατὰ τῶν Ἀράβων, κατεχόντων διαφόρους θέσεις περὶ τὴν πόλιν, ὅτι τοὺς κατέστρεψε κατὰ κράτος, ὅτι δὲ διώκει δραστηρίως τοὺς μείναντας ὀλίγους φυγάδας, καὶ ἐλπίζει ἐντὸς ὀλίγου νὰ τοὺς φθάσῃ, καὶ ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῶν τὸν υἱὸν της.

Αὕτη λοιπὸν ἦτον ἡ τόσον ἀνυπομόνως, ἡ τόσον ἀνησυχῶς περιμενομένη εἰδήσις! αὕτη εἰς ἣν εἶχε στηρίξει ὅλας της τὰς ἐλπίδας! Καὶ ἰδοὺ ἦλθε, καὶ τὴν βυθίζει πάλιν εἰς τὸ πέλαγος τῆς ἀμφιβολίας, ἢ μᾶλλον εἰς τῆς ἀπελπισίας τὴν ἄβυσσον! Καὶ ἔμως τί ἡδύνατο; Νὰ περιμένῃ καὶ νὰ

μετροῇ ἕκαστον λεπτόν παρερχόμενον, καὶ ἕκαστον λεπτόν νά τῇ φαίνεται αἰὼν ἀγωνίας, πλήρης τῶν ἀπαισιωτέρων φαντασιῶν καὶ τῶν δεινοτέρων βασάνων.

Περιέμενε λοιπὸν, κατὰ τὸ φαινόμενον μὲν μεθ' ὑπομονῆς καὶ μετὰ καρτερίας· ἀλλ' ἡ Ἰουλία, ἥτις τὴν παρετήρει περίφροντις, ἔβλεπεν ὅτι τὸ βλέμμα της εἶχεν ἀτενές τι, καὶ τὰ χεῖλη της πολλάκις ἐκινουῦντο σπασμωδικῶς, καὶ τὰς χεῖράς της ὅτι ἔκαιεν ὑπόκωφος πυρετός.

Τέλος περὶ τὴν ἐσπέραν τῆς πέμπτης ἡμέρας, ἐν ᾧ ἡ Ἰουλία ἦτο πλησίον της, ἠνεώχθη τοῦ θαλάμου ἡ θύρα.

— Ὁ Κόμης δὲ Λαφεριέρος! ἐπιστολήν! μοὶ φέρει ἐπιστολήν! ἔκραξεν ἡ Κ. Δυβαλλῶν, καὶ ἀπὸ τῆς κλίνης ἀνεσχίρτησεν, ἐρρίφθη πρὸς αὐτὸν μετὰ δυνάμεως τεραστίας, καὶ τὸν ἤρπασεν ἀπὸ τοῦ βραχίονος. Ὁ Κόμης εἶχε τὸ πρόσωπον κατηρῆς, καὶ τῇ ἐνεχείρισε τὴν ἐπιστολήν βραδείως. Ἦτο δὲ αὕτη παρὰ τοῦ Στρατάρχου.

— Κυρία, ἔγραφεν, ὅτι δύνανται ἄνδρες γενναῖοι, οἱ στρατιῶταί μου τὸ ἔπραξαν πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀγαθοῦ ἡμῶν Δυβαλλῶνος. Ἀλλ' ἡ τύχη τῶν ἀνθρώπων εἶναι εἰς τοῦ Θεοῦ τὰς χεῖρας. Κατεδίωξα τοὺς Ἀραβας μέχρι τῆς ἐρήμου, καὶ κατέκοψα πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, ἃν καὶ ἔφευγον ὡς σκιαὶ ἐμπρὸς μου. Τέλος ἐφθάσαμεν εἰς τὴν θέσιν τὴν καλουμένην «Βαβ-ἔλ-Σαρά» (Πύλην τῆς ἐρήμου), ὅριον ἀνυπέρβατον, φυσικὸν προμαχῶνα κλείοντα τὴν ἐρημον εἰς τὴν ἀνδρίαν ἐπίσης καὶ εἰς τὴν τέχνην. Ὁπίσω τοῦ στενοῦ τούτου κατέφυγον οἱ αἰχμαλωτίσαντες τὸν υἱόν σας. Ἡ ἐλπίς τοῦ νὰ σᾶς τὸν ἀποδώσωμεν καὶ νὰ τὸν ἀποδώσωμεν εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν μᾶς ὑπεστήριζε, καὶ ἐνεψύχωσε τὸν στρατὸν εἰς θαυμασίας πράξεις ἀνδρίας· τρεῖς εἰσώρμησαν εἰς τὸ στόμιον τοῦ θανάτου ἐκεῖνο, καὶ τρεῖς εἰ-

«...μάτην θυσιαζόμενον τὸ ἄνθος τῶν ταγμάτων μου. Εὐ-
τυχέστεροι οἱ εὐρέντες τὸν ἔνδοξον θάντον, ὑπὲρ ἡμᾶς τοὺς
λαβόντας τὴν ὑλιβερὰν βεβαιότητα ὅτι πᾶσα ἡμῶν περαι-
τέρω προσπάθεια θέλει ἀποβῇ ματαία πρὸς τὸ παρόν! Ὁ
θεός, ὅστις μόνος γνωρίζει διατί πέμπει τὰς μεγάλας συμ-
φορὰς, εἴθε σᾶς πέμψοι τὴν φρόνησιν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ
να ὑπομείνητε καρτερικῶς ταύτην, τὴν μεγίστην πασῶν.»

Ἡ Κ. Δυβαλλὼν ἀνέγνω ἅπαξ καὶ δις, ἔπειτα ἔστρεψεν
ἐρωτηματικὸν βλέμμα πρὸς τὸν ὑπασπιστὴν, μετὰ ταῦτα
ἔμεινεν ἀκίνητος ὡς ἀπολιθωθεῖσα, καὶ αἶφνης ἔπεσε κατὰ
γῆς ὡς νεκρά. Ἡ Ἰουλία καὶ ὁ Λαφεριέρος τὴν ἔθεσαν ἐπὶ
τὴν κλίνην της, ὁ ἱατρὸς ἐκλήθη ἀμέσως, καὶ ἐν ᾧ ἐπεμε-
λεῖτο νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ εἰς ἑαυτήν, ἡ Ἰουλία λαβοῦσα τὸν
κόμητα κατὰ μέρος,

— Ἀριπὸν οὐκ εἶν' ἐλπίς; τῷ εἶπε. Τῷ ὄντι; εἶναι ἀδύ-
νατον νὰ τὸν σώσωσιν;

— Ἐντελῶς ἀδύνατον, καθ' ὅλας τὰς ἐκθέσεις. Ἡ θέσις
Βάβ-ἐλ-Σαρά προσεβλήθη ἐπανειλημμένως. Πολλοὶ τῶν
ἡμετέρων ἔπεσαν χωρὶς ἀποτελέσματος. Οὐτε πτηνὸν δύνα-
ται νὰ διέλθῃ ἐν ὅσῳ οἱ Ἀραβες τὴν κατέχουσι.

— Καὶ θὰ τοῖς ἐπιτραπῇ νὰ τὴν κατέχωσι διὰ πάντοτε;

— Ὁ στρατάρχης γράφει ὅτι ἀφ' οὗ καθαρίσῃ καὶ ὀργα-
νίσῃ τὰς δυτικὰς ἐπαρχίας, θὰ προσπαθήσῃ νὰ προσβάλῃ
αὐτὴν ὀπισθεν καὶ νὰ τὴν κυριεύσῃ.

— Καὶ τοῦτο πότε δύναται νὰ γίνῃ;

— Μετὰ πολλοὺς μῆνας βεβαίως, ἴσως μετὰ ἐν ἔτος.

— Γνωρίζετε, κύριε κόμη, τοὺς στρατιώτας σας. Δὲν εἶ-
ναι δυνατόν διὰ χρημάτων, διὰ πολλῶν χρημάτων, καὶ ἂν
ἤθελεν εἶσθαι ὅλη ἡ περιουσία μου, νὰ πείσωμεν τινὰς εἰς
ἀπότολμόν τι κίνημα.;

— Τὰ χρήματα εἶναι δέλεαρ ὅταν ὑπάρχη ἀμυδρά καὶ ἐπιτυχίας ἐλπίς· ἀλλ' ὅπου ὁ στρατάρχης ἀπέτυχε, τοιαύτη ἐλπίς δὲν ὑπάρχει. Καὶ ἂν ἐπείθομεν διὰ χρημάτων τινάς, θὰ τοὺς ἐστέλλομεν μόνον εἰς ἄφρευκτον θάνατον.

Ἡ Ἰουλία ἔμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς σύννευς· ἔπειτα δὲ, πλησιάσασα πρὸς τὸν κόμητα,

— Ἀφ' οὗ ἀπέτυχεν ἡ ἀνδρία, εἶπε, δὲν δύναται νὰ δοκιμάσῃ ἡ ἀφοσίωσις; Δὲν δύναται τις νὰ δοκιμάσῃ νὰ εἰσχωρήσῃ μεταξὺ τῶν Ἀράβων καὶ μέχρις αὐτοῦ, καὶ νὰ τὸν ὑποκλέψῃ θραύων τὰς ἀλύσεις του;

— Κυρία, ὁ ζῆλός σας σὰς παραφέρει εἰς τ' ἀδύνατα, ἀπεκρίθη ὁ κόμης. Προῦ θέλετε εὔρει τὸν ἄνθρωπον, τὸν οὐ μόνον ἐπιτήδειον, ἀλλὰ καὶ ἀρωσιωμένον εἰς βαθμὸν ὥστε ν' ανταλλάξῃ ἐπισφαλεστάτην ἀπόπειραν ἀντὶ βεβαίου θανάτου;

— Καὶ ἂν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐπρότεινον νὰ εἴσθε ὑμεῖς, Κύριε Κόμη;...

— Πῶς, Κυρία;

— Φαντασθῆτε ὅτι ἐδύεσθε φερ' εἰπεῖν φορέματα Ἀραβος· τὴν ἀραβικὴν γνωρίζετε, διότι ἦσθε πολλάκις εἰς τὴν Ἀλγερίαν. Ἄν οὕτω μετημφιεσμένος κατορθώσητε νὰ φθάσητε μέχρι τοῦ Δυβαλλῶνος, δὲν θὰ σὰς ἦναι ἴσως ἀδύνατον νὰ τὸν σώτητε. Τί λέγετε περὶ τούτου;

— Λέγω, κυρία μου, ὅτι μὲ κολακεύει τὰ μέγιστα ἡ ἐμπιστοσύνη σας, ἀλλ' ὅχι καὶ ἡ προθυμία μεθ' ἧς σπεύδετε νὰ μὲ θυσιάσητε ἀντὶ τοῦ Κ. Δυβαλλῶνος. Καὶ χωρὶς νὰ φοβῶμαι τὸν θάνατον, ὃν φρονῶ βέβαιον ὅτι ἤθελον ἀπαντήσῃ, σὰς ἐμολογῶ ὅτι φοβῶμαι τὸ γελοῖον, εἰς ὃ εἶναι ἐπίσης βέβαιον ὅτι ἤθελον ἐκτεθῆ.

— Ἀλλὰ, εἶπεν ἡ Ἰουλία, συστέλλουσα τὰς ὀφρῦς ἀδιο-

τάτως, τί ἠθέλετε εἰπεῖ ἂν σᾶς ἐπρότεινον νὰ ἐκτεθῶμεν
μοῦ εἰς τὸ γελοῖον καὶ εἰς τὸν θάνατον, καὶ νὰ μὲ συνο-
δεύσητε εἰς τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο :

— "Πθελον εἰπεῖ ὅτι παράδοξόν τι αἰσθημα, αἰσθημα
ἀνεξήγητον, ἢ ἴτως ὑπὲρ τὸ δέον ἐξηγούμενον, σᾶς ἐμπνέει
ἀτόπους ιδέας. Βεβαίως εὐδαιμονία μου ἤθελεν εἶσθαι νὰ
σᾶς συνοδεύσω μέχρι περάτων τῆς γῆς· ἀλλ' εἰς τὴν περί-
στασιν ταύτην χρέος μου νομίζω, κυρία μου, πρὸς τὸ ἰδιόν
σας συμφέρον, ὅχι μόνον νὰ σᾶς ἀποτρέψω δι' ὅλων μου τῶν
δυνάμεων, ἀλλὰ καὶ νὰ εἰδοποιήσω ἀνυπερλήτως τὴν θείαν
σας, ὅπως φροντίσῃ νὰ σᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ τῶν συμβου-
λῶν τῆς καρδίας σας, μέχρις ὅτου ἐπαγέλῃ ἡ σκέψις.

Ἡ Ἰουλία τὸν ἠτένισε τότε κατὰ πρόσωπον, καὶ ἀπε-
κρίθη εἰς τὰς λέξεις ταύτας διὰ μεγάλου καὶ ἀπροσδοκήτου
καγχασμοῦ.

— "Α! τὸ κατώρθωσα! εἶπεν. Ἰδοὺ σᾶς ἠπάτησα!
Ἐνομίσατε ὅτι σᾶς ὁμιλῶ ἐμβριθῶς! Θὰ τὸ διηγηθῶ παν-
τοῦ ὅτι κατώρθωσα ν' ἀπατήσω τὸν ἀγχίνου Κόμητα Δε-
Λαφεριέρον.

— Μέγα κατόρθωμα δὲν ἦτο, κυρία. Πρὸ πολλοῦ ἀπε-
φάσισα ὅτι εἶναι προωρισμένον νὰ μ' ἀπατᾶτε πάντοτε.
Ὁμολογῶ ὅμως ὅτι μ' ἐτρόμαξεν αὐτὸς ὁ ἀστεϊσμὸς σας.

— Ναί, ἀστεϊσμὸς, εἶπεν ἡ Ἰουλία· ὁμολογῶ δὲ καὶ ἐγὼ
ὅτι ἦτον ἄκαιρος, καὶ δὲν σᾶς ἀρνοῦμαι ὅτι λυποῦμαι τὸν
δυστυχῆ Δυβαλλῶνα. Ὑπάγετε, καὶ ὅ,τι μάθετε ἄλλο, εἰ-
δοποιήσατέ με.

Ὁ Λαφεριέρος κλίνας βαθέως ἀνεχώρησεν. Ἐν ᾧ δ' ἐξήρ-
χετο, ἡ Ἰουλία ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς αὐτὸν, καὶ τῷ
ἔρριψε βλέμμα ἀνεκπράστου περιφρονήτεως. Τότε ἡ ψυχὴ
της, συλλέξασα πάσας τῆς τὰς δυνάμεις, καὶ ἐνταθεῖσα

εἰς βαθμὸν ἀνώτατον, συνέλαβε μίαν τῶν ὑπερτάτων ἐκείνων ἀποφάσεων, αἵτινες ἀποκαλύπτουσιν ἐν μιᾷ στιγμῇ τὸν χαρακτῆρα ὁλόκληρον, καὶ μεταπλάττουσι τὴν ὅλην ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Μετὰ ταῦτα δ' εἰσῆλθε πρὸς τὴν ἀσθενῆ, καὶ τὴν εὗρεν ἀναλαβοῦσαν τὰς αἰσθήσεις της. Ἡ Κυρία Δυβαλλὼν τὴν ἠτένισε πολλὰς στιγμὰς ὥς νὰ μὴ τὴν ἐγνώριζεν· ἔπειτα δ' ἔλαβε τὴν κεφαλὴν της εἰς τὰς δύο της χεῖρας, καὶ τὴν ἐπλησίασεν εἰς τὸ στόμα της.

— Τὸν ἐχάσαμεν! ἐψιθύρισεν.

Ἡ Ἰουλία τὴν ἐφίλησε περιπαθῶς, ἐν ᾧ τὰ δάκρυά της ἔτρεχον ἐπὶ τῶν παρειῶν της, καὶ ἐξῆλθε χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν.

Μετ' ὀλίγον δ' εἰσελθὼν ὁ ὑπηρέτης ἔδωσεν εἰς τὴν Κ. Δυβαλλὼν ἑν γράμματιον περιέχον τὰς λέξεις ταύτας·

«Θαῤῥῆτε! Ὑπάρχει τις ὅστις ἢ θὰ σώσῃ τὸν υἱὸν σας ἢ θ' ἀποθάνῃ μαζὴ του.»

Τὴν ἐπαύριον ὁ Κ. Σαῖν-Μαρτίνος, μὴ βλέπων τὴν ἀνεψιάν του νὰ καταβῇ εἰς τὸ πρόγευμα, ἀνέβη εἰς τὸν κοιτῶνά της, καὶ ἐπὶ τῆς τραπέζης εὗρε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν·

«Ἀγαπητὲ θεῖε! Ἀναχωρῶ. Πρὸ δέκα ἡμερῶν ἄς μὴ τὸ μάθῃ κανεὶς. Μὲ συνοδεύει ὁ γέρων Ἰουσοῦφ. Ἐχετε ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμέ.»

Ὁ Κ. Σαῖν-Μαρτίνος καὶ ἡ γυνὴ του ἔμειναν ὥς ἐμβρόντητοι ἐκ τῆς εἰδήσεως ταύτης· ἀλλὰ μὴ ἡξεύροντες ποῦ νὰ τὴν ζητήσωσιν, ἐξεπλήρωσαν ἀκριδῶς τὴν εὐχὴν τῆς ἀνεψιάς των, ἀποκρινόμενοι εἰς τοὺς ἐρωτῶντας περὶ αὐτῆς, ὅτι ἡσθένει, καὶ τοῦτο εὐκόλως ἐπιστεύετο ὑφ' ὅλων τῶν ἰδόντων τὴν ταραχὴν της καθ' ὅλας τὰς τελευταίας ἡμέρας.

Ε΄.

Ἀφ' οὗ οἱ Γάλλοι ἐγκατέλιπον τὴν θέσιν Βαβ-ἔλ-Σαρά, ὡς ἀπόρητον κατὰ μέτωπον, οἱ Ἀραβες ὠχυρώθησαν εἰς αὐτήν, καὶ ἡ Δείρα, ἡ νομαδικὴ φυλὴ τοῦ Φαράτ Βέν-Ἀζίζ, ἐστρατοπεύδεσε μεταξὺ τῶν βράχων, εἰς θέσιν ἀψηφοῦσαν πᾶσαν ἐχθρικὴν προσβολήν.

Εἰς τὸ μέσον τῆς Δείρας περίπου, ὑπὸ σκηνὴν αὐτοσχέδιον, ἔκειτο ὁ αἰχμάλωτος, καὶ, ἂν καὶ ἦτο δεδεμένος χεῖρας καὶ πόδας, ἀλλ' ἀνὰ εἰς Ἀραψ ἐπηγρύπνει ἀλληλοδιαδόχως πάντοτε ἐπ' αὐτοῦ.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν παρουσιάσθη εἰς τὴν Δείραν γυνὴ ἑπαῖτις, ζητοῦσα ὀλίγην τροφήν, καὶ τὴν ἄδειαν νὰ διανυκτερεύσῃ ἐκεῖ. Οἱ φρουροὶ δὲν ἐδίστασαν παντάπασιν νὰ τῇ ἐπιτρέψωσι νὰ εἰσέλθῃ. Ἐφαίνετο δ' ἡ γυνὴ αὕτη ἀνήκουσα εἰς τὴν τάξιν τῶν Βοημῶν ἐκείνων ἢ Κατζιβέλων, αἵτινες ζῶσιν ἐξ ἀγυρτίας, μεταλλεύουσαι τὴν εὐπιστίαν τῶν ἀμαθῶν. Ἐφόρει δ' ἐνδύματα πενιχρότατα, ὡς ἦτον ἐπόμενον, παλαιὰ ἀνδρὸς ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, δῶρον ἐλεημοσύνης ἀναμφιβόλως, πλατείας περισκελίδας, καταπεποικιλμένας διὰ παντὸς χρώματος ἐμβαλλωμάτων, ἐπανωφόριον κατεσχισμένον εἰς ῥάκη, καὶ ἐπὶ πᾶσι βουρνούζιον ἀραβικὸν ἐκ χονδροειδεστάτου καὶ ῥυπαροῦ ὑφάσματος, καλύπτον ὅλον τὸ σῶμά της, καὶ συγχρόνως τὴν κεφαλὴν αὐτῆς καὶ τὸ πρόσωπον, πλὴν μόνων τῶν ὀφθαλμῶν.

Οἱ ὀφθαλμοὶ δ' οὗτοι εἶχον μὲν σπανίαν ζωηρότητα· ἀλλ' ὅσον ἐφαίνετο τῆς ἡλιοκαοῦς τῆς μορφῆς, τοῦ σώματος της τὸ κύρτωμα, ἡ ῥάβδος ἣν ἐκράτει εἰς τὰς μελαίνας τῆς χεῖρας, ἀπεδείκνυον γράϊαν.

Ἐλθοῦσα δ' ἡ γυνὴ αὕτη εἰς τὸ μέρος τῆς Δείρας ὅπου ἦσαν αἱ γυναῖκες, ἔφαλέ τινα ἀραβικά ἄσματα, προσκυμβαλίζουσα εἰς εἶδος ἐγχωρίου Δαῖρὲ ἡ τυμπάνου, κρεμαμένου εἰς τὸ πλευρόν της, καὶ τὸ ἄσμά της συνῆψε πέριξ της γυναῖκας, παιδιά καὶ ἄνδρας. Ἀφ' οὗ δ' ἐτελείωσεν, ἔτεινε τὸν μικρὸν δίσκον της πρὸς ὅλους τοὺς παρευρισκομένους ἵνα συλλέξῃ ἐλέη. Μετὰ ταῦτα δ' αἱ γυναῖκες τὴν ἠρώτησαν ἂν λέγῃ τὴν τύχην.

— Αὕτη εἶναι ἡ τέχνη μου, ἀπεκρίθη ἡ Βοημή. Εἶναι τώρα σαράντα χρόνοι, εἶπα εἰς ἓνα παιδί πῶς θὰ γίνῃ τῶν Ἀράβων Σουλτάνος. Τὸ παιδί αὐτὸ ὠνομάζετο Ἀβδέλ-Καδέρ.

— Ἀλλάχ, Ἀλλάχ! ἀνερώνησαν οἱ παρόντες, καὶ καθεὶς ἔτεινε τὴν παλάμην του ἀνοικτὴν εἰς τὴν μάγισσαν, ἥτις ἐξέτασε τὰς γραμμάς τῆς μιᾶς χειρὸς μετὰ τὴν ἄλλην, προφέρουσα πάντοτε λέξεις τινὰς ἀκατανοήτους.

— Μετ' ὀλίγον θὰ ἔχῃς υἱόν, ὅστις θὰ ζήσῃ ἔτη πολλὰ, καὶ θὰ γίνῃ Πασᾶς τριῶν οὐρῶν, εἶπεν εἰς γυναῖκα, ἥτις προφανῶς περιέμενε προσεχῇ υἱοῦ γέννησιν.

— Θὰ ὑπανδρευθῇς νέον μαυρομμάτην καὶ μελαγχροινόν, ἀνδρεῖον καὶ πλούσιον, εἶπεν εἰς νέαν κόρην, ἥτις ἔσπευσε νὰ ρίψῃ ἐν γρόσιον εἰς τὸν δίσκον της.

— Ἀφ' οὗ δουλεύσης πιστὰ καὶ καλὰ, οἱ κύριοί σου θὰ σ' ἐλευθερώσουν σὲ καὶ τὰ παιδιά σου, εἶπεν εἰς γυναῖκα μαύρην, ἥτις τεθλιμμένως καὶ μελαγχολικῶς ἔβλεπε δύο παιδιά τοῦ γένους της ἐργαζόμενα ἐπιπόνως.

Ἡ δυστυχὴς γυνὴ χρήματα δὲν εἶχεν, ἀλλὰ περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν ἀγαθὴν μάγισσαν.

Ἐπειτα δὲ στραφεῖσα πρὸς τοὺς ἄνδρας, προεῖπεν εἰς ἓνα

είρουντα ὅτι θὰ γίνῃ Καδῆς, πρὶν ἢ σελήνη πληρωθῇ δω-
δεκάκις· εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς Δείρας ὅτι ὁ Ἀβδὲλ-Καδὲρ
θὰ διώξῃ τοὺς Γάλλους ἐκ τῆς Ἀφρικῆς, καὶ θὰ τὸν διω-
σῇ Καλλιφάν ἡ διοικητὴν τῆς Ἀλγερίας· εἰς ἓνα Ἰου-
δαῖον παρόντα, ὅστις ἐπρομήθευε λαθραίως ἐμπορεύματα
εἰς τοὺς Ἀραβας, ὅτι θὰ τὸν κρεμάσουν συγχρόνως καὶ οἱ
Γάλλοι διότι τοὺς προδίδει, καὶ οἱ Ἀραβες διότι τοὺς κλέ-
πτει. Τοῦτο ἤγειρε μέγαν γέλωτα μεταξὺ τῶν Ἀράβων,
καὶ εἴλκυσε τὴν εὐνοϊάν των πρὸς τὴν Βοημὴν. Τέλος δ' ἔλ-
θυστα πρὸς ἓνα τῶν Ἀράβων, ὅστις ἐφαίνετο ἐνδεδυμένος
μετὰ τινος ἐπιτηδεύσεως, ἀποδεικνυούσης τὴν ἐπιθυμίαν
μᾶλλον πρὸς τὴν πραγματικὴν ὑπαρξίν τῆς πολυτελείας,
ἡ Βοημὴ τὸν παρετήρησε πολλὴν ὥραν, ἐξετάζουσα τὰς
γραμμάς τῆς χειρὸς του. Τέλος δὲ εἶπεν·

— ὦ! Ἰδοὺ γραμμὴ ἀξιόλογος, ἡ γραμμὴ τοῦ πλούτου.

— Τοῦ πλούτου! ἀνέκραξεν ὁ νέος Ἀραβ, καὶ οἱ ὀφθαλ-
μοί του ἔλαμψαν ὑπὸ χαρᾶς.

— Τοῦ πλούτου, ἐπανέλαβεν ἡ γυνή, καὶ πλούτου με-
γάλου.

— Καὶ πῶς θὰ τὸν εὕρω καὶ πότε;

— ὦ! ὦ! εἶπεν ἡ μάγισσα, ἀφ' οὗ πάλιν ἐξέτασε τὴν
χεῖρά του. Αὐτὴ ἡ γραμμὴ κόπτεται ἀμέσως ἐδῶ ἐπάνω·
φαίνεται, φίλε μου, ὅτι ὁ πλοῦτος θὰ σ' ἔλθῃ πολὺ ὀγλή-
γορα. Ἀλλ' ἰδὲ! ὦ, βέβαια! συνδέεται μετ' αὐτῆς τῆς
γραμμῆς τοῦ δακτύλου. Τοῦτο δηλοῖ ὅτι ἐξαρτᾶται ἀπὸ
σοῦ νὰ τὸν ἀποκτήσῃς· ὅτι θὰ τὸν εὕρῃς ἂν τὸν ζητήσῃς.

— Καὶ δὲν ἤμπορεῖς νὰ μ' εἰπῇς ποῦ πρέπει νὰ τὸν ζη-
τήσω;

— Τοῦτο εἶναι δυσκολώτερον, ἀπεκρίθη μεγαλοφώνως

ἡ γυνή· καὶ μετὰ ταῦτα κρυφίως, οὕτως ὥστε ὑπὸ μόνου αὐτοῦ ἠκούσθη, ἐπρόσθεσε·

— Καὶ ἂν ἡμπορῶ, θέλεις νὰ σοὶ τὸ εἰπῶ ἐμπρὸς εἰς ὅλους αὐτούς;

Ὁ Ἄραψ ἔνευσεν ἀκατανοήτως ὅτι ὄχι, καὶ τῇ ἔδωσέ τινα κέρματα. Ἀφ' οὗ δ' ἔψαλεν αὐτῇ ἀκόμη τινὰ ἄσματα, ἀπεσύρθη κατὰ μέρος, καὶ ἐκάθησε νὰ δειπνήσῃ ἐξ ὧν τῇ προσέφερε τῶν ξενοδόχων τῆς ἡ ἐλευθεριότητος. Μετ' ὀλίγον δ' ὁ Ἄραψ, ἰδὼν ὅτι εἶναι ἐντελῶς μόνη, ἦλθε καὶ ἐκάθησε πλησίον τῆς.

— Καὶ τώρα, τῇ εἶπε, δὲν δύνασαι νὰ μ' εἰπῇς ποῦ καὶ πῶς θὰ εὔρω τὸν πλοῦτον;

— Τοῦτο ἐμελέτων, ἀπεκρίθη ἡ Βοημή· ἀλλὰ πρέπει νὰ μοὶ δείξης πάλιν καὶ τὰς δύο σου χεῖρας.

Καὶ λαβοῦσα αὐτάς, τὰς παρετήρησε, μεταφέρουσα ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην τὴν προσοχὴν τῆς, καὶ ψιθυρίζουσα παράδοξα λόγια.

— Τώρα, εἶπεν, ἡμπορῶ νὰ ἔχω τινὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς σου;

Ὁ Ἄραψ ἔκοψέ τινας διὰ τοῦ ἐγχειριδίου του καὶ τῇ τὰς ἔδωκεν.

— Ἄλλ' ἐπεθύμουν καὶ ἄλλο τι δυσκολώτερον, ἐπρόσθεσεν ἡ μάγισσα. Εἰς τὰς τρίχας αὐτάς πρέπει νὰ προστεθῇ μία ῥανὶς τοῦ αἵματός σου.

Ὁ Ἄραψ ἐκέντησε διὰ τοῦ ἐγχειριδίου τὸν βραχίονά του, καὶ ἔβρεξε τὰς τρίχας του εἰς τὸ αἷμα. Ἐν τούτοις δ' ἡ μάγισσα εἶχε διαθέσει διάφορα λιθάρια, ὑαλῖα, μικρὰ μέταλλα εἰς κύκλον.

— Τώρα, εἶπεν, ἔχω πλέον μόνον ἀνάγκην φωτίας.

Ὁ Ἄραψ τῇ ἔδωκε τὴν καπνοσύριγγά του, καὶ αὐτῇ,

ῥάψασα εἰς τὸ κέντρον τοῦ κύκλου τὸν ἄνθρακα, ἔθεσεν ἐπ' αὐτοῦ τὰς τρίχας, καὶ ἐπὶ τοῦ καπνοῦ ὃν ἐξέπεμπον καυιόμεναι ἐκράτει τὸν δίσκον της. Ἐπειτα δὲ, ἐμβλέψασα εἰς αὐτὸν, καὶ χαράξασα ἐπ' αὐτοῦ διάφορα σχήματα διὰ τοῦ δακτύλου.

— Ἐχετε κανένα χριστιανὸν εἰς τὴν Δείραν; ἠρώτησεν.

Ὁ ῥΑραψ διστάζων ἀπεκρίθη, — Ὁχι!

— Λυπηρὲν, εἶπεν ἡ γυνή. Ὁ πλοῦτος φαίνεται ὅτι εἶναι θησαυρὸς τεθαμμένος. Ἐγὼ, καθὼς βλέπω ἐκ τοῦ δίσκου μου, δύναμαι νὰ σὲ ὀδηγήσω ἕως εἰς τὸ μέρος, ἂν μ' ὑποσχεθῇς διακόσια γρόσια ἀφ' οὗ εὖρης τὸν θησαυρόν. Ἀλλ' ὅπως εὖρεθῇ, εἶναι ἀφευκτον χριστιανὸς νὰ σκάψῃ τὴν γῆν.

— Χριστιανός! Καὶ εἶναι πολλὰ τὰ χρήματα;

— Ἀκριδῶς δὲν ἤξεύρω. Ὡς τεσσαράκοντα χιλιάδας γρόσια μ' ἐδείξεν ὁ καπνός.

— ὦ! τῷ ὄντι; ἔκραξεν ὁ ῥΑραψ, ἐκτείνων τὴν χεῖρα ὥς ἂν ἐκράτει ἤδη τὰ γρόσια. Ἀκουσον. Ἐχομεν ἓνα χριστιανὸν εἰς τὴν Δείραν, ἓνα αἰχμάλωτον. Ἀλλὰ πῶς ἡμπορῶ νὰ τὸν λάβω μαζῇ μου;

— Τοῦτο δὲν τὸ ἤξεύρω, ἀπεκρίθη ἡ Βοημή. Ἰδικόν σου συμφέρον εἶναι· σὺ φρόντισον περὶ τούτου.

— Νὰ σ' εἰπῶ, εἶπεν ὁ ῥΑραψ. Ἀπὸ τοῦ μεσονυχτίου ἕως τὸ πρωῒ ἐγὼ ἔχω τοῦ αἰχμαλώτου τὴν φυλακὴν. Νομίζεις ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα προφθάνομεν νὰ τελειώσωμεν;

Ἡ μάγισσα ἐφάνη βυθιζομένη εἰς εἶδος ἐκστάσεως καὶ εἰς ὑπολογισμούς.

— Βλέπω, εἶπε τέλος, μέγα δένδρον εἰς τὸ μέσον πεδιάδος· πλησίον βλέπω ρεῦμα, καὶ εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ρεύματος ἐρείπιον κρημνισμένου τείχους. Κάτω τοῦ τείχους

ἐδγαίνει καὶ τρέχει βρύσις. Ἐκεῖ κάπου εἶναι κρυμμένος ὁ θησαυρός. Δύω ὥρας ἢ δύο καὶ μιστὴν φαίνεται ὅτι εἶναι μακρὰν ἀπ' ἐδῶ.

— Γνωρίζω, γνωρίζω κάλλιστα τὸν τόπον ὅπου μοὶ λέγεις, ἀνέκραξεν ὁ Ἄραψ. Ἔχω μίαν καμήλαν τῆς Σαχάμβας, ἐκ τῶν καλουμένων Μ α χ α ρ ῆ, αὐτῶν ὅπου τρέχουν, ἡξεύρεις, εἰς μίαν ἡμέραν δέκα ἡμερῶν δρόμον. Τὸ μεσονύκτιον ἀναβάνομεν εἰς αὐτὴν μετα τοῦ αἰχμαλώτου μας, τὸν φοβερίζω ἂν φωναῶν ὅτι θα τον φονεύσω, καὶ τὸν φέρω εἰς τὸν τόπον τοῦ θησαυροῦ. Ἄφρῦ μοὶ τὸν ἐκθάψῃ, τότε....

— Τί τότε;

— Τότε τὸν θάπτομεν αὐτὸν εἰς τὸν τόπον του.

Ἡ Βοημὴ ἀνεσκιρτήσεν ἀκουσίως.

— ὦ! καὶ διατὶ τοῦτο; εἶπε.

— Διότι οἱ νεκροὶ δὲν θάλλουν.

— Ἴσως ἔχεις δίκαιον, ἀπεκρίθη αὐτὴ ἡσύχως. Ἀλλὰ καὶ ὁ φόβος κλείει τὸ στόμα. Ἴσως ἡμπορεῖς μόνον νὰ τὸν φοβερίσῃς.

— Να ἰδῶμεν ὅπως φανῇ συμφερώτερον τότε.

Καὶ ἐχωρίσθησαν.

ΣΤ'

Τὸ δὲ μεσονύκτιον, ἅμα ὁ πρῶτος φύλαξ τοῦ Ῥιχάρδου ἀπῆλθε νὰ κοιμηθῇ, ὁ φίλος ἡμῶν Ἄραψ, ὅστις ὠνομάζετο Βοῦ-Μωχαμέτ, ἀπερχόμενος νὰ τὸν διαδεχθῇ, διῆλθε διὰ τοῦ μέρους ὅπου ἐκοιμᾶτο ἡ Βοημὴ, ὀλίγον μακρὰν τῶν γυναικῶν, καὶ τὴν ἔσπρωξε διὰ τοῦ ποδός. Ἡ Βοημὴ ἡγέρθη καὶ τὸν ἠκολούθησε κρυφίως.

Ὅταν δ' εἰσῆλθον εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ῥιχάρδου, αὐτὸς ἐκοιμᾶτο, ἀλλ' ὁ Βου Μωχαμέτ τὸν ἐξύπνησεν ἀποτόμως.

— Σκύλε χριστιανέ, τῷ εἶπεν, ἐξύπνα, θὰ πηγαίνωμεν.

— Ποῦ θὰ πηγαίνωμεν; ἠρώτησεν ὁ Ῥιχάρδος τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς του.

Τότε ἐπλησίασεν ἡ Βοημή, μόλις φαινομένη εἰς τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς σελήνης.

— Ὅ,τι ἰδῆς καὶ ὅ,τι ἀκούσης, ἐπρόσθεσε, λέξιν μὴ προφέρης, ἂν θέλῃς τὴν σωτηρίαν σου. Ἀκολούθησον αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, καὶ μὴ ἐκπλήττεσαι διὰ τίποτε.

— Τί εἶναι τοῦτο! ἀνέκραξεν ὁ Ῥιχάρδος.

— Σιωπὴ σοὶ εἶπα· τὸν διέκοψε βιαίως ἡ Βοημή. Ἐγὼ σοὶ τὸ παραγγέλλω, ἂν θέλῃς τὴν ζωὴν σου.

— Εὐγε, καλὰ τὸν ἐμιλεῖς, εἶπεν ὁ Ἀραψ.

Ὁ δὲ Ῥιχάρδος ἀνέπληδυσεν ἀμέσως ὡς ἀστραπή.

— Διάταξον, εἶπεν εἰς τὸν Ἀραβὰ. Σ' ἀκολουθῶ ὅπου θέλεις.

Ἐν τῷ ἅμα δ' ὁ Βου-Μωχαμέτ ἔλυσε τὰ δεσμά του, τὸν ἔφερεν εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦτ' ἡ ταχύπους του κάμηλος, τὸν ἀνεβίβασεν εἰς αὐτήν, καὶ ὀπίσω του τὴν Βοημήν, καὶ ἀναβάς αὐτὸς ἐμπρός του, ὠδήγησε τὸ ζῶον δι' ἀγνώστων στενωπῶν, ὅπου δὲν ἐφοβεῖτο ν' ἀπαντήσῃ φρουροὺς τῆς Δείρας. Ἐν ᾧ δ' ἀνέβαινον εἰς τὴν κάμηλον ἡ Βοημή, μίαν μόνην στιγμὴν εὐροῦσα, ἐπλησίασεν εἰς τὸν Ῥιχάρδον, καὶ τῷ εἶπε γαλλιστὶ τὰς δύο ταύτας λέξεις· « Σιωπὴ καὶ φρόνησις! »

Ἡ κάμηλος ἔτρεχε τῷ ὄντι ὡς πτερωτὴ εἰς τοὺς βράχους, καὶ μετὰ μίαν ὥραν περίπου κατέβη εἰς τὴν παιδιάδα. Μετ' ὀλίγον δ' ἔτι ἔφθασεν εἰς τὸ ρεῦμα ὅπου ἦτο τὸ ἐρείπιον, ἡ πηγὴ καὶ τὸ δένδρον. Ἐδῶ δὲ κατέβησαν οἱ ἀναβά-

ται της, καὶ ἔδεσαν αὐτὴν εἰς τοὺς θάμνους. Ἡ δὲ Βοημή, λαβοῦσα εἰς τὴν χεῖρά της ῥάβδον, διέγραψεν εἰς τὸν αέρα καὶ ἐπὶ τῆς γῆς διαφόρους κύκλους καὶ ἄλλας φανταστάς γραμμάς, καὶ τέλος, κτυπήτασα τὸ ἔδαφος εἰς ἓν σημεῖον πλησίον τῆς ἀπωτέρας γωνίας τοῦ ἐρειπίου,

— Ἐδῶ! εἶπε.

Τότε ὁ Βοῦ-Μωχαμέτ, ἐγχειρίζων εἰς τὸν Ῥιχάρδον μίαν σκαπάνην, ἣν εἶχε φέρει μεθ' ἑαυτοῦ,

— Πήγαινε νὰ σκάψῃς ἐκεῖ! τῷ εἶπεν ἀπειλητικῶς.

— Ὑπάκουσον εἰς τὸν αὐθέντην σου, ἂν θέλῃς τὴν σωτηρίαν σου, ἐπρόσθεσεν ἀποτόμως ἡ Βοημή.

Ὁ Ῥιχάρδος ἔλαβε τὸ ἐργαλεῖον εἰς χεῖρας τρεμούσας ὑπὸ συγκινήσεως, καὶ πορευθεὶς πρὸς τὸ καταδειχθὲν μέρος, ἤρχισε νὰ σκάπτῃ τὴν γῆν, ἣτις εὐκόλως ἐνέδιδεν.

— Ὅταν εὗρῃς τίποτε περίεργον, εἰδοποίησόν μας, τῷ ἐφώναξεν ἡ Βοημή, ἣτις ἔμενε πλησίον τῆς καμήλου μετὰ τοῦ Βοῦ-Μωχαμέτ.

Αὐτοῦ δὲ τὰ νεῦρα ἐσκίρτων σπασμωδικῶς, καὶ τὸ μέτωπον ἐβρέχετο ὑπὸ ἰδρώτος, ἐν ᾧ ἡ ψυχὴ του ἔταλαντεύετο μεταξὺ ἐλπίδος καὶ φόβου.

Μεθ' ἐνὸς τετάρτου ἐργασίαν περίπου ὁ Ῥιχάρδος ἔκραξεν·

— Εὐρίσκω εἰς τὸ χρῶμα χρυσᾶ νομίσματα.

— Παῦσον νὰ σκάπτῃς! ἐφώναξεν ἡ Βοημή.

Καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν Ἀραβὰ, ὅστις ἀνεπήδησεν ὡς ἐκτὸς ἑαυτοῦ, ἅμα ἤκουσε τὴν κραυγὴν τοῦ Ῥιχάρδου,

— Ἴδού τῷ εἶπεν, εὐρέθη ὁ θησαυρός. Ἀλλὰ δὲν συμφέρει νὰ γνωρίσῃ ὁ χριστιανὸς τὴν ποσότητα. Μάκρυνον αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ σύναξον ὁ ἴδιος τὰ νομίσματα.

— Δὲν νομίζεις συμφερώτερον νὰ τὸν φονεύσω; ἠρώτησεν ὁ Ἀραψ, ἐτοιμάζων τὸ πυροβόλον του.

— "Οχι ὄχι! ἀνέκραξε βιαίως ἡ Βοημή! Φυλάξου! ἄλλως καταστρέφεις τὰ πάντα. Ἴσως πρέπει μέχρι τέλους ν' ἀποπερατώσῃ αὐτὸς τὸ ἔργον ὃ ἤρχισεν.

Ο Βοῦ-Μωχαμέτ, φοβηθεὶς τότε μὴ διακινδυνεύσῃ τὸ εὖημά του, ἔλαβε τὸν Ριχάρδον ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τὸν ἔφερε παρὰ τὸ δένδρον ὅπου ἵστατο καὶ ἡ Βοημή.

— Ἀλλὰ τοῦλάχιστον πρέπει νὰ τὸν δέσω, εἶπεν.

— Ἀναμφιβόλως πρέπει νὰ τὸν δέσῃς, ἀπεκρίθη αὐτῇ· ἄλλως ἡμπορεῖ νὰ σοὶ φύγῃ. Ἀναβίβασον αὐτὸν εἰς τὴν κάμηλον καὶ δέσε τον. Τὸν φυλάττω κ' ἐγώ. Σὺ δὲ μὴ λησμονήσῃς τὰ διακόσια γρόσια.

— Μὴ φοβῆσαι, ἀπεκρίθη ὁ Ἄραψ, ὅστις ἐγκρίνας τὸ σχέδιον, ἀνεβίβασε τὸν χριστιανὸν εἰς τὴν κάμηλον, καὶ τῷ ἔδεσε τὸ σῶμα καὶ τὰς χεῖρας. Ἐλθὼν δ' ὁ ἴδιος εἰς τὸν ἀνοιχθέντα λάκκον, κατέθεσε τὰ ὅπλα τοῦ εἰς τὸ χεῖλος αὐτοῦ, καὶ ἐπήδησεν ἐντός.

Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἡ Βοημή ἐκτύπησε δις τὰς χεῖράς της, καὶ ἐν τῷ ᾧμα ἀπὸ τῶν θάμνων ἐπήδησαν δύο ἄνθρωποι, ἤρπασαν τὰ ὅπλα τοῦ Βοῦ-Μωχαμέτ, καὶ στρέψαντες αὐτὰ κατὰ τῆς κεφαλῆς του,

— Ἄν κινηθῇς, τὸ εἶπον, εἶσαι νεκρός.

Συγχρόνως δὲ καὶ ἡ Βοημή ἔλυσε τὴν κάμηλον, ἀνέβη δι' ἐνὸς πηδήματος εἰς αὐτήν, καὶ διερχομένη πλησίον τοῦ λάκκου ὅπου ἦτον ὁ Ἄραψ,

— Βοῦ-Μωχαμέτ, τῷ ἐφώναξε· σοὶ προεῖπον ὅτι θὰ εὖρης θησαυρὸν τεσσαράκοντα χιλιάδων γροσίων. Ἡ ποσότης εἶναι ὀλόκληρος εἰς τὸν λάκκον ἐκεῖνον, καὶ εἶν' ἐδική σου, ἀλλ' ὁ αἰχμάλωτος δὲν εἶν' ἐδικός σου πλέον. Σοὶ συμβουλεύω ν' ἀφήσῃς τὴν Δείραν τοῦ Φαράτ Βέν-Ἀζίζ.

Καὶ ταῦτα λέγουσα, ἐκτύπησε τὴν κάμηλον, ἥτις ὥς

ὑπόπτερος ὥρμησε διὰ τῆς πεδιάδος. Ἐνταύτῳ δὲ καὶ οἱ δύο ἄνδρες, ἀναβάντες εἰς δύο ἵππους, οὓς ἐκράτουν ἐκ τοῦ χαλινοῦ, ἀπῆλθον κατόπιν τῆς, καὶ ἀπερχόμενοι ἔκραξαν πρὸς τὸν Ἀραβᾶ, ὅτι τὰ ὅπλα του θέλει εὔρει ἑκατὸν βήματα μακρὰν τοῦ μέρους ὅπου ἔσκαπτε.

Τ' ἄλλεπάλληλα ταῦτα συμβάντα ἐκινδύνευταν ν' ἀπομωράνωσι τὸν δυστυχῆ Βοῦ-Μωχαμέτ. Ἀλλ' ἄφ' οὗ συνῆλθε, καὶ εἶδεν ὅτι εἶναι μόνος καὶ ἀσφαλῆς, ἐξηκολούθησε νὰ σκάπτη, εὔρεν ὁλόκληρον τὴν ποσότητα τῶν 40 χιλιάδων γροσίων εἰς χρυσᾶ γαλλικὰ νομίσματα, μετὰ ταῦτα ἐπορεύθη ἑκατὸν βήματα μακρὰν, καὶ εὔρε τὰ ὅπλα του, καὶ κατόπιν ἐπορεύθη πανταχοῦ ἄλλοῦ παρὰ εἰς τὴν Δεῖρην, ὅπου ἦτο βέβαιος ὅτι θὰ εὔρισκε τὸν θάνατον μετὰ τὴν δραπέτευσιν τοῦ αἰχμαλώτου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ δὲ ὠκύπους Μαχαρὴ μετὰ μιᾶς ὥρας πτήσιν μάλμον ἢ δρόμον ἔφθασεν εἰς τὸ πρῶτον χωρίον τὸ κατεχόμενον ὑπὸ Γάλλων.

Ἐκεῖ κατέβησαν οἱ ἐπιβάται τῆς, καὶ ὁ Ῥιχάρδος ἐρρίφθη εἰς τὰ γόνατα τῆς Ἰουλίας, καὶ τὴν προσεκύνησεν ὡς θεότητα ἐλευθερωτὴν του, μὴ δυνάμενος νὰ καθέξῃ τὰ δάκρυά του, δάκρυα θαυμασμοῦ.

Αὐτὴ δὲ, ἀποδυθεῖσα τὰ ῥάκη τῆς Βοημῆς, καὶ ἀποπλύνασα τὰ χρώματα δι' ὧν εἶχεν ἐντελῶς μετομορφωθῇ, ἀνέλαβε τὸ εὐχαρι Ἀμαζόνιον, ἢ ἱππευτικὸν τῶν γυναικῶν ἔνδυμα. Μετ' ὀλίγον δ' ἀφίχθησαν καὶ οἱ δύο τῆς ἑφιπποὶ βοηθοὶ, ὧν ὁ εἷς ἦν ὁ πιστὸς γέρων Ἰουσοῦφ, καὶ ὁ

Άλλος συγγενής αὐτοῦ, καὶ οὕτως ὅλη ἡ συνοδία διηυθύνθη πρὸς τὸ Ἀλγέριον.

Τὴν δεκάτην ἡμέραν μετὰ τὴν ἀναχώρησίν της ἡ Ἰουλίᾳ ἔφθασε πάλιν εἰς τὴν πόλιν ταύτην.

Καὶ πρῶτον μὲν ἔσπευτεν ἀμέσως πρὸς τὴν θείαν της, ἣν, ὥς καὶ τὸν Κ. Σαῖν-Μαρτῖνον, εὔρε σπαραττομένους ὑπὸ μεγίστης ἀνησυχίας, καὶ ἐτοιμαζομένους ν' ἀρχίσωσι τὴν ἐπαύριον δραστηρίαν ἐρεύνας πρὸς ἀναζήτησίν της.

Φιλήσασα δ' ἀμφοτέρους περιπαθῶς, ἔλαβε τὸν θεῖόν της, καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Ῥιχάρδου ἔδραμε πρὸς τὴν Κ. Δυβαλλῶνα, ἣν ἡ ἀπελπισία εἶχε καταστήσει ἀγνώριστον. Ὅταν δ' εἶδε τὸν υἱόν της, κατελήφθη ὑπὸ τοιούτου νευρικοῦ τρόμου καθ' ὅλον τὸ σῶμα, ὥστε πάντες ἐφοβήθησαν μὴ μείνῃ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἀποπληκτος. Πολλὴν ὥραν ἤθελε νὰ προσφέρῃ « υἱέ μου » καὶ δὲν εἶδύνατο. Τέλος ἡ λέξις αὕτη ἐξῆλθε μετὰ μεγάλης κραυγῆς καὶ μετὰ χειμάρρου δακρύων.

Ὅτε δ' ἔμαθε τῆς Ἰουλίας τὴν ἀφοσίωσιν, ἀφῆκε τὸν υἱόν της, ἵνα ῥφ'ῇ εἰς αὐτῆς τὰς ἀγκάλας.

— Ὁ Θεὸς μόνος δύναται ν' ἀνταμείψῃ τοιαύτην πράξιν, εἶπεν. Ἐγὼ, καὶ ὅλην μου τὴν ζωὴν ἂν σοὶ δώσω, πῶς ποτὲ νὰ σὲ ἀνταμείψω;

— Καλοῦσά με θυγατέρα σας, ἀπεκρίθη ἐρυθριῶσα ἡ Ἰουλία.

Μετὰ δύο δ' ἡμέρας ἐπροκηρύχθη εἰς Ἀλγέριον ὁ γάμος τοῦ Κ. Ῥιχάρδου Δυβαλλῶνος μετὰ τῆς Κυρίας Ἰουλίας Βωτσάν. Τὸ συμβόλαιον τοῦ γάμου ὑπέγραψεν ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος. Δὲν λέγει δ' ἡ ἱστορία ἂν καὶ ὁ ὑπασπιστὴς του, κόμης Δὲ Λαφεριέρος, ἦν παρὼν εἰς τὴν τελετὴν.

ΤΕΛΟΣ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΓΛΟΥΜΥΜΑΟΥΘ

Α΄

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ εἶχε γίνεи ἐνῆλξ. Μὴ ἔχων δὲ γονεῖς, ἐκληρονόμησεν ἀμέσως τὴν πατρικὴν περιουσίαν, μίαν τῶν μεγίστων τοῦ ἡνωμένου κράτους, καὶ ἤθελεν εἶσθαι ἀνάξιον μέλος τῆς βουλῆς τῶν λόρδων, ἀν' ἡ πρώτη χρῆσις τῆς ἐλευθερίας του καὶ τοῦ πλούτου του δὲν ἦτο νὰ περιέλθῃ ὀλίγον τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ κόσμου.

Ἀλλ' ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἦτο παράδοξος καὶ ιδιότροπος νέος· ὡς τοιοῦτος τοῦλάχιστον ἐκρίνετο ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν του, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐκύρωσε τὴν τοιαύτην γνώμην εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, διότι ἀντὶ ν' ἀρχίσῃ τὴν περιοδίαν του ἀπὸ τοῦ Χόγγ-Κόγγ ἢ ἀπὸ τῆς Αὐστραλίας, δι᾽σχυρίσθη ὅτι θέλει πρὸ τῆς ξένης νὰ γνωρίσῃ τὴν πατρίδα του, καὶ πρὸ τῆς Ἀμερικῆς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἀλλῃ του ιδιοτροπία· δὲν ἔλαβε θέσιν εἰς τὸν σιδηρόδρομον, διότι, ἔλεγε, περιηγεῖτο διὰ νὰ περιηγηθῇ, οὐχὶ διὰ νὰ φθάσῃ. Ἀνέβη λοιπὸν τὸν καλλήτερον ἵππον του, καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ζοκέη του, διηυθύνθη πρὸς βορρᾶν, μεταβαίνων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, καὶ σημειῶν εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν του ὅ,τι τῷ ἐφαίνετο αξιοσημεῖωτον ὡς πρὸς

τὰ ἤθη καὶ ὡς πρὸς τοὺς τρόπους, διότι ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἦτο παρατηρητὴς καὶ ἀγχίνους.

Ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου τούτου, ὅπερ εἶχεν ἐξογκωθῆ εἰς βιβλίον ἐκ τῆς ὕλης ὅσῃν ἐχορήγησε τῆς Ἀγγλίας μόλις μία γωνία, ἀνέγνωμέν τινὰ τεμάχια, καὶ ἐρανιζόμεθα τὸ ἐπόμενον ἀνέκδοτον, γεγραμμένον ἐπὶ τῆς τελευταίας σελίδος.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἀπὸ τῆς Δυρχάμης ἐπορεύετο εἰς τὸ Νεοκαστέλιον, πρωτεύουσαν τῆς Νορθουμπερλάνδης, πρῶτον ἵνα ἰδῇ τὸ τεῖχος τῶν Πικτῶν λεγόμενον, ἢ τοῦ Ἀλεξάνδρου Σεβήρου, τὸ διῆκον δι' ὅλης τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν, καὶ δεύτερον ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὴν Σκωτίαν ἐξ ἀνατολῶν, καὶ ἵνα ἐξέλθῃ πρὸς δυσμᾶς.

Ἐν ᾧ δὲ διήρχετο ὠραίαν κοιλάδα, εἶδεν ἄμαξαν ἥτις, ἐρχομένη ἀπὸ πλαγίας ἑδοῦ, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐτὴν ἐπορεύετο, καὶ προηγουμένη αὐτοῦ, ἐξηκολούθει τὴν ἰδίαν διέουθουνσιν. Ἡ ἄμαξα περιείχε δύο κυρίας.

Μετὰ ἓν τέταρτον, ὁ λόρδος Βαρλέϋ, βαρυνθεὶς τὴν μονότονον θέαν τῶν ὀπισθίων τῆς ἁμάξης τροχῶν, ἴσως καὶ ὑπὸ τινος περιεργείας, θυγατρὸς τῆς ἀργίας, νυσσόμενος, ἐκέντησε τὸν ἵππον του, καὶ τροχάζων παρῆλθεν ἐμπρός· παρερχόμενος δὲ, ἐβύθισε τὸ βλέμμα του εἰς τὴν ἄμαξαν.

Ἐκ τῶν δύο δὲ κυριῶν ἡ μία ἐφαίνετο εἰς ἀκμὴν ἡλικίας ἢ καὶ παρῆλιξ, ἡ δὲ, νεωτάτη, καὶ καθ' ἔσον ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἐδυνήθη νὰ κρίνῃ ἐκ τῆς ταχείας ἐκείνης παρατηρήσεως, ὠραία, ὠραιότατη μάλιστα, ἂν τὸ πρῶτον βλέμμα δὲν τὸν ἠπάτησεν.

Ἡ συνάντησις τῷ ἐφάνη ἀξία νὰ καταλάβῃ μίαν γραμμὴν εἰς τὰς σημειώσεις του. Ἀλλ' ἵνα λάβῃ ἐκ τοῦ κόλπου του τὸ χαρτοφυλάκιον, καὶ ἵνα γράψῃ διὰ τοῦ μολυ-

δοκονδύλου, ἤναγκάσθη νὰ βραδύνῃ τὸ βῆμα τοῦ ἵππου του, εἰ' ὃ μετὰ πέντε λεπτά ἡ ἀμάξα τὸν ἔφθατε πάλιν, καὶ διήλθεν ἐμπρὸς του.

Ἐπειδὴ ὅμως καὶ αὐτῆς τὸ βράδισμα δὲν ἦτο λίαν ταχὺ, δευτέρα αὕτη συνέντευξις ὑπῆρξε διαρκεστέρα, καὶ τοῦ λόρδου Βαρλέϋ τὸ βλέμμα, ἀναπαυθὲν μακρότερον χρόνον εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ ὄχηματος, ἐπρόφθασε δύω τινὰ νὰ παρατηρήσῃ, πρῶτον μὲν ὅτι ἡ καλλονὴ τῆς νεωτέρας κυρίας ἦτον ἐξ ἐκείνων, ἃς οἱ καλλιτέχναι καὶ οἱ ποιηταὶ ὀνειροπολοῦσι, καὶ ἐφ' ὧν φαίνεται μειδιῶσα ἀκτὶς οὐρανία· δεύτερον δὲ, ὅτι ἡ κυρία αὕτη ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμούς της ὅτε εἶχεν ὑψώσει τοὺς ἐδικούς του, καὶ ἠρυθρίασαν ὡς δύω ἀνεμόναι αἱ παρειαὶ της· διότι καὶ ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἦτο νέος ὡραῖος, καὶ εἰς ὅλην του τὴν μορφήν ἐπέλαμπεν ἀριστοκρατία.

Οὕτω λοιπὸν ἔμεινε πάλιν ὀπίσω τῆς ἀμάξης· ἀλλ' ἡ θεά της δὲν τῷ ἐφαίνετο πλέον τὸσαν μονότονος, τὴν ἐκόσμει δὲ ἤδη ἡ φαντασία του καὶ ἡ μνήμη. Τοσοῦτον δὲ τὸν ἐνησχόλει τὸ πρὸ τῶν νοερῶν ὀφθαλμῶν του πλανώμενον ἐκεῖνο ὄραμα, ὥστε διήλθεν ἐμπρὸς δύω ἐκκλησιδίων καὶ τριῶν ἐπαύλεων χωρὶς νὰ ἐγγίσῃ τὸ χαρτοφυλάκιόν του.

Μετὰ μίαν ὥραν περίπου τὸ ὄχημα ἐστάθη ὀλίγον, ἴσως ἔν' ἀναπνεύσωσιν οἱ ἵπποι, ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν. Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ὅμως δὲν εἶχε λόγον ὅπως διακόψῃ τὸν δρόμον του, οὐδ' ἐνόμισεν ἀναγκαῖον ἢ πρέπον νὰ ῥυθμίσῃ τὰ κινήματά του ἐπὶ τῶν κινημάτων τῆς ξένης ἀμάξης, ὥστε ἤναγκάσθη νὰ διέλθῃ καὶ πάλιν ἐμπρὸς αὐτῆς.

Ἀλλὰ φθὰς ἀπέναντι τῶν δύω κυριῶν, ἠσθάνθη μεγάλως ἐλαττούμενον τὸ θάρρος του, καὶ, ἀντὶ ν' ἀτενίσῃ αὐτάς, ὡς πρὶν, μόλις ἐτόλμησε νὰ ὑψώσῃ τὸ βλέμμα του,

καὶ αὐτομάτως, ἐκλαμβάνων ἐν τῇ ταραχῇ του ὡς γνωρί-
μους τὰς πρὸ μιᾶς ὥρας ἀσχολούσας τὸν λογισμὸν του,
ἔφερε τὴν χεῖρά του εἰς τὸν πῖλον, ὅπερ εἶναι σολοικισμὸς
κατὰ τὴν ἀγγλικὴν ἐθιμοταξίαν, διότι κύριος δὲν χαιρετᾷ
πρῶτος κυρίαν ἂν δὲν ἔχῃ πολλὴν μετ' αὐτῆς σχέσιν.

Αἱ ἐν τῷ ὀχήματι κυρίαι ἀντεχαιρέτησαν, ὁ δὲ λόρδος
Βαρλέϋ δὲν ἐδυνήθη ν' ἀποφασίσῃ ἂν ἦτο μειδιάμα ταχύ-
τερον ἀστραπῆς, ἢ ἀπατηλὸν τῆς φαντασίας αὐτοῦ κατόπ-
τρευμα, ὅπερ ἐνόμισεν ὅτι εἶδεν ἐπιπετῶν εἰς τῆς νέας τὰ
κοράλλινα χεῖλη· ἡσθάνθη ὅμως πάλλουσαν τὴν καρδίαν
του, ὅτε μετὰ τινος ὥρας ἵππασίαν, ἤκουσε τὸν κρότον
τῶν τροχῶν τιθεμένων αὐτὸς εἰς κίνησιν, καὶ ἀνὰ πᾶν βῆμα
ἐλαττούντων τὴν ἀπόστασιν μεταξὺ τοῦ ὀχήματος καὶ
αὐτοῦ.

Ἡ πρώτη του ἰδέα ὑπῆρξε νὰ κεντήσῃ τὸν ἵππον του καὶ
νὰ προχωρήσῃ, ὅπως ἀποφύγῃ καὶ τετάρτην συνάντησιν.
Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἐσκέφθη πόσον γελοῖον ἦτο νὰ φεύγῃ
δρομαῖος αὐτὸς, καὶ ὡς διωκόμενος ἐμπρὸς τῶν δύο ἀγνώ-
στων ἐκείνων γυναικῶν, μόνον διότι ἡ μία τῶ ἐφάνη ὡραία.
Αὐτὸς ὥδοιπόρει ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, κατὰ τὸ σύνηθες
βῆμα τοῦ ἵππου του, καὶ εἰς τοῦτο εἶχεν ἀναμφιβόλως πλη-
ρες δικαίωμα. Ἄν ξένη ἄμαξα διήρχετο ἐμπρὸς του, ἔπταιεν
ἐκεῖνος εἰς τοῦτο; Οὕτω συλλογιζόμενος, ἐξηκολούθησεν
ἀμεταβόλως τὸ βάδισμά του, καὶ ἀφῆκε στωϊκῶς νὰ πλη-
σιάσῃ τὸ ὄχημα.

Αἱ κυρίαι ἐχαιρέτησαν πρῶται, καὶ ὁ λόρδος Βαρλέϋ
ἀπήντησε κλίνας βαθέως τὴν κεφαλὴν, μετὰ ταῦτα δὲ,
ἀφ' οὗ διῆλθον, βραδύνας τὸ βῆμα, ἔμεινε μακρὰν ὀπίσω
αὐτῶν.

Ἐν τούτοις ἦτο περίεργος νὰ ἐξετάσῃ τίνες ἦσαν, πό-

ἐν ἤρχοντο, διατὶ δὲν ὠδοιπόρουν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου. Ὅτι ἦσαν κυρίαί ἐπισήμου οἰκογενείας, τοῦτο τὸ ἐθεώρει ἀναμφισβήτητον, ἂν καὶ οἰκόσημον ἐπὶ τῶν θυρίδων τοῦ ὀχήματός των δὲν ὑπῆρχεν ἐπιγεγραμμένον. Ὅτι δ' ὠδοιπόρουν δι' ἰδίας ἀμάξης, τοῦτο τὸ ἀπέδιδεν εἰς τὴν φιλοκαίαν των, καὶ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν των ν' ἀπολαύσῃ τῆς ποιήσεως τῆς φύσεως, ἥτις εἰς τοὺς διήπταμένους διὰ τοῦ σιδηροῦ δρόμου παρίσταται ὡς ἄμορφος σκιά, ὡς συγκεχυμένος πολτός, ἢ ὡς ὁ πίναξ τῶν περιεχομένων ποιητικῆς συλλογῆς.

Ἦλπιζεν ὅμως νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν περιέργειάν του τὸ ἐσπέρας, ὅταν καταλύων, ὡς εἶχε σκοπὸν, εἰς τὸ καλλήτερον ξενοδοχεῖον τοῦ Νεοκαστελίου, ἤθελε βεβαίως ἀπαντηθῇ μετ' αὐτῶν.

Ἐν ᾧ δὲ τοιαῦτα διελογεῖτο, ἀναβλέψας εἶδεν ὅτι τὸ ὄχημα εἶχεν ἐκτραπῇ τῆς πρώτης διευθύνσεως, στραφέν πρὸς ἀριστερά. Τοῦτο ἦν ἐκτὸς τῶν ὑπολογισμῶν του, διὸ, ταχύνας τὸ βῆμα, ἔφθασεν εἰς τὴν θύραν μικροῦ οἰνοπωλείου, κειμένου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἀκριβῶς ὅπου αὐτὴ διεσχίζετο, καὶ ἐκεῖ σταθεὶς, ἐζήτησε ποτήριον ζύθου.

— Ποῦ φέρουσιν αὐτοὶ οἱ δρόμοι; ἠρώτησε τὸν ξενοδόχον, λαμβάνων ἀπὸ τῆς χειρός του τὸ ἀφρίζον ποτόν.

— Αὐτὸς ἐδῶ κατ' εὐθείαν, εἶπεν ὁ ξενοδόχος, φέρει εἰς Γαίτες-Αἶδ, καὶ ὑπὲρ τὸν ποταμὸν εἰς Νεοκαστέλιον. Ἐκεῖνος δ' ἀριστερὰ μεθ' ἡμίσειαν ὥραν χωρίζεται. Ὁ ἐπάνω, πρὸς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, φέρει εἰς Κορβρίδζ, ὁ κάτω, πρὸς τὸ δάσος, φέρει εἰς τ' ἀνθρακωρυχεῖα τοῦ Γλουμμάουθ.

— Λοιπὸν φαίνεται βέβαιον, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἐνῷ ἀπερρόφα τὸν ζύθον, ὅτι αἱ κυρίαί αὗται διευθύνονται πρὸς Κορβρίδζ, ἐν ᾧ ἐγὼ ὑπάγω εἰς Νεοκαστέλιον.

Ἐπεθύμουν ὅμως πολὺ νὰ μάθω τίνες εἶναι. Ἀλλὰ τίς τάχα ἡ ἀνάγκη νὰ ὑπάγω εἰς Νεοκαστέλιον; Δὲν ἀνεχώρησα ἐκ Λονδίνου ὅπως ἰδῶ τὸ Νεοκαστέλιον, ἀλλ' ὅπως ἰδῶ τὴν Ἀγγλίαν. Μήπως καὶ τὸ Κορβρίδζ δὲν εἶναι Ἀγγλία;

Καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει, ὅτι καὶ τὸ Κορβρίδζ εἶναι Ἀγγλία, ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν τοῦ ἵππου τοῦ πρὸς δυσμᾶς.

Ἀλλ' οἱ δισταγμοὶ τοῦ καὶ οὕτω δὲν διεσκεδάσθησαν. Δὲν εἶναι ἀπρεπὲς ν' ἀκολουθῇ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν ἄμαξαν; Τί θὰ εἰποῦν αὐταὶ αἱ κυρίαι βλέπουσαι τὸν νὰ τρέχῃ κατόπιν των;

Καὶ τί ἔχουσι νὰ εἰπῶσιν αἱ κυρίαι; Μήπως ὁ δρόμος δὲν εἶναι δημόσιος; εἶν' ἐδικὸς τῶν μόνον ὁ δρόμος; Ἐπειτα ἔχειναι τὸν ἀπήντησαν, ὅχι αὐτὸς ἐκείνας. Τί πταίει ἂν ἀπεφάσισαν νὰ ὑπάγωσιν εἰς Κορβρίδζ ὅπου αὐτὸς διηυθύνετο; Τὸ βῆμά του ἐξ αἰτίας τῶν ἀμφιβολιῶν τούτων εἶχε γίνεαι ἀβέβαιον καὶ βραδύ, ἐν ᾧ ἡ ἄμαξα ὡς πτερωτὴ ἐμακρύνετο. Δὲν ἀπέσπα ὅμως τὸ βλέμμα τοῦ ἀπ' αὐτῆς, ὡς φοβούμενος μὴ τὸν διαφύγῃ.

Καὶ ὅ,τι ἐφοβεῖτο τῷ ὄντι συνέβη. Ἀντὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁχθὴν τοῦ ποταμοῦ, ἡ ἄμαξα αἰφνης ἐστράφη ἀριστερὰ πρὸς τὸ δάσος. Αἱ ὁδοιπόροι λοιπὸν οὔτε εἰς τὸ Κορβρίδζ δὲν ἐπήγαινον, καθὼς δὲν ἐπήγαινον εἰς τὸ Νεοκαστέλιον, ἀλλὰ διηυθύνοντο πρὸς τ' ἀνθρακωρυχεῖα τοῦ Γλουμμάουθ. Τί παράδοξον ἰδέαν εἶχον αἱ δύο κυρίαι! Τί ἤθελον εἰς τ' ἀνθρακωρυχεῖα; Ἴσως νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν γυναῖκα τοῦ ἐνοικιαστοῦ; Ἴσως ᾗσαν αὐτὰ ἰδιοκτησίαι των;

Καὶ οἱ δισταγμοὶ τοῦ ἐκορυφώθησαν, καὶ ἐκράτησε τὸν ἵππον τοῦ. Ποίαν πρόφασιν εἶχε νὰ ὑπάγῃ εἰς τ' ἀνθρακωρυχεῖα; κανένα ἐκεῖ δὲν ἐγνώριζε, καμμίαν ἐργασίαν δὲν εἶχε.

ἐν ἧτο προφανές ὅτι παρηκολούθει τὰς ὁδοιπόρους; Καὶ ἤδη ἔστρεφε τοὺς χαλινούς του πρὸς τὰ ὀπίσω.

Β'.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἐκτελέσῃ τὸ κίνημα τοῦτο, οἱ ἐναντίοι σο-
χασμοὶ διηγέρθησαν εἰς τὴν ἀμφίρροπον ψυχὴν του. Τὰ ἀν-
θρακωρυχεῖα! εἶπε καθ' ἑαυτόν. Καὶ πῶς; δὲν εἶν' ἐπίσης
περίεργα καὶ αὐτὰ ὡς τὸ τεῖχος τῶν Πικτῶν; δὲν ἤκουσε
πολλάκις εἰς τὴν βουλὴν τῶν Λόρδων πολὺν γενόμενον λό-
γον περὶ τοῦ ἀβιώτου βίου τῶν ἀθλίων ἐκείνων παιδίων, ἅ-
τινα ὑπὸ δυστυχῶν ἢ φιλαργύρων γονέων κατακλείονται
εἰς τὰ ζοφερά ταῦτα βάραθρα, καὶ μαραίνονται ἐστερημένα
τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ φωτός τοῦ ἡλίου; Τί ἀξιολογώτερος ὁ-
δοιπορίας σκοπός, τί φιλάνθρωπότερον, τοῦ νὰ ἰδῇ ἰδίῳις ὁ-
φθαλμοῖς τὴν τύχην αὐτῶν, καὶ νὰ συντελέσῃ ποτὲ ἐν γνῶ-
σει εἰς τὴν βελτίωσίν της;

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἐξίστατο πῶς ἦτο δυνατόν νὰ μὴ
ἔχῃ ἐξ ἀρχῆς τὴν ιδέαν ταύτην, καὶ νὰ μὴν ἐπισκεφθῇ τὰ
ἀνθρακωρυχεῖα τοῦ Γλουμυμάουθ τῷ ἐφαίνετο ἤδη ἀληθὲς
ἁμάρτημα.

Ἐπομένως ἀφῆκε τοὺς χαλινούς εἰς τὸν ἵππον, καὶ ἐπρο-
χώρησεν. Ἡ ὁδὸς του διήρχετο διὰ τοῦ δάσους, ὅπου πρὸ
πολλοῦ ἡ ἄμαξα εἶχε βυθισθῇ καὶ εἶχε γίνεи ἀφαντος.

Μετὰ μίαν δ' ὥραν ἐξῆλθε τοῦ δάσους, καὶ ἀπῆντησεν
οἰκίαν μεγάλην καὶ εὐπρεπῇ, τοῦ ἐνοικιαστοῦ καὶ διευθυν-
τοῦ τοῦ Γλουμυμάουθ. Διερχόμενος δ' ἐμπρὸς αὐτῆς, πα-
ρετήρησεν ἐντὸς τῆς αὐλῆς ἀπεζευγμένην τὴν γνωστὴν εἰς
αὐτὸν ἄμαξαν, καὶ τοῦτο πρὸς μεγάλην του δυσαρέσκειαν,
διότι ἐσυμπέρανεν ὅτι αἱ συναδοιπόροι του, ἀντὶ, ὡς ἤλπιζε,

νὰ καταλίψωσιν εἰς τι παρακείμενον ξενοδοχεῖον, ὅφ' οὗ τὴν στέγην ἐδύνατο καὶ αὐτὸς νὰ διανυκτερεύσῃ, ἐπεσκέπτοντο τὴν οἰκοδέσποιναν τῆς οἰκίας ἐκείνης, ὅπου οὐδὲν εἶχε δικαίωμα καὶ οὐδεμίαν ἀφορμὴν εἰσόδου.

Ἐπομένως, ἀρχίζων νὰ ὑποπτεύῃ ὅτι τὸ μόνον ἀποτέλεσμα τῆς ἐνταῦθα ἐπισκέψεώς του θέλει εἶσθαι ἡ φιланθρωπικὴ ἔρευνά του, καὶ σχεδιάζων ἤδη τὸ προοίμιον τῆς βουλευτικῆς του δημηγορίας ὑπὲρ τῆς πασχούσης ἐργατικῆς τάξεως, εἰς ἧς τὴν πληγὴν ταύτην ἐφαίνετο θέτουσα τὸν δάκτυλόν του αὐτὴ ἡ πρόνοια, ἐπροχώρησε περαιτέρω.

Πεντακόσια περίπου βήματα μακρὰν τῆς οἰκίας ὑψοῦντο εἰς τὴν πεδιάδα ἀτάκτως διεσπαρμέναι διάφοροι μικραὶ καὶ πενιχραὶ καλύβαι ἀχυροσκεπεῖς, καὶ μεταξὺ αὐτῶν λόφοι μέλανες σεσωρευμένων ἀνθρώπων.

Μεταξὺ δὲ τῶν καλύβων καὶ τῶν σωρῶν τούτων περιφέροντο οἰκτροὶ καὶ ἡμίγυμνοι ρακενδύται παντὸς γένους καὶ πάσης ἡλικίας, οἱ μὲν ἐναγωνίως ὠθοῦντες χειραμάξας πλήρεις τοῦ ὀρυκτοῦ, οἱ δὲ ὡς ἀχθοφόροι φέροντες αὐτὸ ἐπὶ τῶν νώτων των, καὶ κύπτοντες ὑπὸ τὸ βάρος του μέχρι γῆς.

Ἐμπρὸς δ' ἐκάστης καλύβης ἔχαινεν ἀνὰ ἐν στόμιον φρέατος ζοφεροῦ, καὶ ἐξ αὐτοῦ προέκυπτεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μορφὴ τις ὠχρὰ, κυρτὴ, σκελετώδης, ὡς νεκροῦ ἀποσείοντος τὴν πέτραν τοῦ τάφου, ἐν ᾧ ἄλλα πάλιν τῶν ἀθλίων ἐκείνων ὄντων κατεβυθίζοντο εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς ὡς ἂν ἐσχίζετο καὶ τὰ ἐρρόφα τὸ ἔδαφος.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἐλθὼν εἰς τὴν πρώτην καλύβην, κατέβη τοῦ ἵππου του, καὶ παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν ἵπποκόμον του.

Ἐμπρὸς του γυνὴ δυσειδής, τὸ ὀστεῶδες τῆς σῶμα ὑπὸ σαπρὸν ῥάκος καλύπτουσα, τὴν κόμην ἔχουσα ῥυπαρὰν καὶ

αυτήν, καὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὰ μέλη ὅλα μέλανα ὑπὸ τῆς
αἰσβολῆς, ὡς καταχθόνιον φάντασμα, ἔστρεφε διὰ τῶν δύο
τῆς χειρῶν κύλινδρον ὑπεράνω τοῦ φρέατος, καὶ ἐφαίνετο
ὡς ὕδωρ ἀντλοῦσα.

— Μητέρα, τῇ εἶπεν ὁ λόρδος, ἤθελον νὰ ἰδῶ τὸ ἀνθρα-
κωρυχεῖον· δὲν μ' ὁδηγεῖς, σὲ παρακαλῶ, ἀπὸ ποῦ πρέπει
νὰ καταβῶ;

Ἡ γυνὴ τὸν ἠτένισε δι' ὀφθαλμῶν εὐήθων, καὶ ἐκπέμ-
ψασα γρυσμὸν ἀναρθρον·

— "Α! εἶπε. Σύρε, σύρε, σύρε, ὅλ' ἡμέρα σύρ' ἐπάνω
τὰ δαιμονοσπέρματα, ποῦ νὰ πές' ἡ γῆ καὶ νὰ τὰ πλακώσῃ!
καὶ τὸ βράδυ σὲ ρίχνουν, νά! φάγε! μία χάψα ψωμί ἀπὸ
στάκτη, καὶ δύο σάπια γεώμηλα. Ἀπὸ τῆ δουλειᾶ μὲ κόλ-
λησε τὸ τομάρ' εἰς τὰ κόκκαλα, καὶ δὲν ἔχω ἓνα κουρέλι
νὰ σκεπάσω τὰ παλαιόπαιδα ποῦ τουρτουρίζουν ἀπὸ τῆ ψύ-
χρα' καὶ γρυνιάζουν ἀπὸ τὴν πείνα' ἕς τὸ σπῆτι. Λίγο δου-
λεύουμε γιὰ τὸν ἐνοικιαστή, πρέπει νὰ δουλέψωμε τώρα
καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους.

Καὶ ἐπανελάβε τὸν κτηνώδη γρυσμὸν τῆς.

— Λάβε τοῦτο καὶ ὁδήγησόν με, εἶπεν ὁ λόρδος Βαρλέϋ,
ἀποστρεφόμενος μετὰ μυσταγμοῦ, καὶ δίδων εἰς αὐτὴν ἐν
δίστηλον.

Τῆς γυναικὸς οἱ ἄτονοι ὀφθαλμοὶ διασπάλησαν, καὶ ἐξέ-
πεμψαν φλόγας. Δι' αὐτομάτου δὲ κινήματος, λησμονοῦσα
τὴν χειρίδα τοῦ κυλίνδρου ἣν ἔστρεφεν, ἤρπασε τὸ νόμισμα
συγχρόνως διὰ τῶν δύο χειρῶν τῆς, καὶ τὸ ἐσφιγγεν ὡς
φοβουμένη μὴ τῇ τὸ ἀφαιρέσῃ κάγεις. Ἦδη δὲ ὁ κύλινδρος,
ἐνδίδων εἰς τὸ βάρος τοῦ ἀντικειμένου ὅπερ ἐχρέματο εἰς τὸ
ἄκρον τοῦ περὶ αὐτὸν σχοινίου, ἤρχισεν νὰ στρέφηται κατ' ἐ-
ναντίαν διεύθυνσιν, καὶ τὸ σχοινίον νὰ καταβαίνει, ὅτε

αίσχρολόγος βλασφημία ἠκούσθη ἐξερχομένη ἀπὸ τῶν σπλάγχνων τῆς γῆς.

— Σκάσετε βρωμομύμηγκα τοῦ διαδόλου, ἔκραξεν ἡ γυνή, καὶ ἀρπάσασα τὴν χειρίδα τοῦ κυλίνδρου ἀμέσως, ἤρ-
χισε ν' ἀναειβάζῃ τὸ φορτίον.

— Αὐτὰ ποῦ ἔλεγα, μὴ πρὸς βάρος σας, ἐπρόσθεσεν ἔ-
πειτα ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν λόρδον Βαρλέϋ· τὰ ἔλεγα δι'
αὐτοὺς ποῦ μᾶς στίπτουν ὥς νὰ μείνουμε ξερὸ τζίπουρο, κ' ἔ-
πειτα μᾶς πετοῦν νὰ ψοφήσουμε σὲ κάμμιὰ κόχῃ σ' τὸ ἄ-
χυρο. Διὰ τὸ ἓνα σελίνι ποῦ μᾶς ρίπτουν 'ς τὸ πρόσωπον,
ζητοῦν τὴν δύναμι τῶν χειρῶν μας, ζητοῦν τὸν ἰδρῶτα
τοῦ μετώπου μας, τὸν ἀέρα ποῦ ἀναπνέουμε, τὸ φῶς τῆς ἡ-
μέρας μας, τῆς νυκτός μας τὸν ὕπνο. "Αν θέλετε νὰ κατέ-
βετε, κοπιάστε.

— Ἀπὸ ποῦ θὰ καταβῶ; ἠρώτησεν ὁ λόρδος βλέπων
τριγύρω του.

— Ἀπ' αὐτοῦ δὰ, εἶπεν ἡ γυνή, δεικνύουσα τὸ μέλαν
στόμιον. Καθὼς ἐβγοῦν αὐτὰ τὰ βρωμόπαιδα, κατεβαίνετε
μὲ τὸ ἴδιον ξύλον.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἔκυψε τότε ὑπὲρ τὸ στόμιον τοῦ φρέα-
τος νὰ ἰδῇ τὴν προτεινομένην εἰς αὐτὸν κατάβασιν.

Ἦτο δὲ στενὴ καὶ σκοτεινὴ ὡς τῶν συνήθων φρεάτων,
ὁ δὲ πυθμὴν ἰδὲν ἐφαίνετο· ἄλλως τε ἀπεκρύπτετο καὶ ὑπὸ
ἀμόρφου τινὸς ἀντικειμένου, ἀνασυρομένου τότε διὰ τοῦ σχοι-
νίου.

Μετ' ὀλίγον, αὐτὸ ἔφθασεν εἰς τὸ στόμιον, καὶ τότε ἐφά-
νησαν δύο παιδία, ὀκτὼ ἕως δέκα ἐτῶν, καθήμενα περιβά-
δην, στῆθος πρὸς στῆθος, ἐπὶ μικροῦ ὀριζοντίου ξύλου, ἀφ' οὗ
ἐκρέματο διὰ δύο ἀλύσεων φορτίον ἀνθρώκων.

Τὰ παιδιά ἦταν ὡς μικροὶ βδελυροὶ δαίμονες, ἐξερχόμε-
νοι ἀπὸ τῶν καπνοδόχων τοῦ ἄδου.

— Ἄπ' ἐδῶ πρέπει νὰ καταβῶ; ἠρώτησεν ὁ λόρδος μετὰ
προφανοῦς δισταγμοῦ.

— Ἄν ὀρίζη, ἄς καθαλικέψη ἡ ἀφεντιά σου.

— Καὶ καταβαίνουν πολλοὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν τρύπαν; ἠ-
ρώτησεν ὁ λόρδος, εὐρίσκων τὴν ὁδὸν αὐτὴν ὀλίγον παρὰ-
δοξον δι' εὐγενές μέλος τῆς Βουλῆς τῶν Λόρδων.

— Πολλοὶ λέγει; Δεκατέσσαρες ὥραις τὴν ἡμέραν γυ-
ρίζω σὰν τὸ ἄλογο ποῦ δὲν ἔχει ψυχὴν, γυρίζω σὰν τὸν μύ-
λον ποῦ δὲν ἔχει ζωὴ· κ' ἔρχεται, καὶ φεύγει ὁ ἥλιος καὶ
μ' εὐρίσκει πάντοτε νὰ γυρίζω, καὶ πενταχόσιοι ἀνεβαίνουν,
καὶ πενταχόσιοι κατεβαίνουν κάθε ἡμέραν. — Κόπιασε, μὴ
φοβᾶσαι· κύτταξε τὰ παλαιόπαιδ' αὐτὰ πῶς δὲν φοβοῦνται.
Ὁ τελευταῖος οὗτος λόγος ἀπετείνετο εἰς τὴν φιλοτιμίαν
του. Ἐπειτα δὲ καὶ τὰ μικρὰ προοίμια τῆς ἀθλιότητος τῶν
ἀνθρώπων ἐκείνων, ἃ εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν, τῷ ἐνέβαλλον τὴν
ἐπιθυμίαν, τῷ ἐπέβαλλον τὸ καθῆκον, καθ' ἃ ἐφρόνει, νὰ ἐμ-
βαθύνῃ εἰς τὴν τύχην αὐτῶν.

Διὸ, λησμονήσας ἐντελῶς τὴν ἐλαφρὰν ἀφορμὴν ἣτις
τὸν εἶχε φέρει ἐνταῦθα, καὶ τὰς δύο κυρίας ἃς οὔτε νὰ ἰδῇ
πλέον πιθανότητά τινα εἶχεν, οὔτε πρόθεσιν ν' ἀναζητήσῃ,
διεσκέλισε θαρραλέως τὸ ξύλον, ἀφέθη εἰς τὴν διάκρισιν τῆς
γυναικὸς, καὶ ἐν ᾧ αὐτὴ ἐξετέλει τὴν μηχανικὴν ἐργασίαν
τῆς, ἤρχισε νὰ κατέρχηται εἰς τὸ βάραθρον, σφίγγων διὰ
τῶν δύο χειρῶν του σπασμωδικῶς τὸ σχοινίον.

Γ.

Ὅταν δ' ἔφθασεν εἰς τὸν πυθμένα, καὶ ἀπέβη τοῦ ἀκρο-

σφαλοῦς του καθίσματος, ἐστάθη ἐφ' ἱκανὰς στιγμὰς εἰς τὴν θέσιν του, ὅπως συνειθίσῃ τὴν πνιγερὰν ἀτμόσφαιραν τοῦ ὑπογείου ἐκείνου κόσμου, καὶ τὸ πυκνὸν αὐτοῦ σκότος.

Ἀβέβαιοί τινες καὶ φαντασιώδεις μορφαί, πλανωμένην τινὰ δεχόμεναι ἀκτῖνα τοῦ ἄνω φωτός, ἀνεφαίνοντο ἄνευ καταληπτοῦ διαγράμματος ἐκ τοῦ ἄχανοῦς τῆς νυκτός κύλπου. Ὅτε δ' οἱ ὀφθαλμοί του ὤκειώθησαν πρὸς αὐτὴν, καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ ἀντικείμενα διεγράφησαν εὐκρινέστερον, τότε ἐγνώρισεν ὅτι εὕρισκετο εἰς εὐρυτάτην ὑπόγειον αἴθουσαν, ἀνεσκαμμένην ἐντὸς τοῦ ἄνθρακος, ἥς δ' ἡ θολωτὴ ὁρορῇ ἦτο τόσοις ταπεινῇ, ὥστε ἀνὴρ ὑψηλόσωμος μόλις ἐδύνατο νὰ σταθῇ ὀρθιος ἐν αὐτῇ. Καθ' ἁλὴν δὲ τὴν περιφέρειαν τῶν τοίχων αὐτῆς ἠνείγοντο ὅπαί σκωτειναί, καὶ διὰ τινων ἐξ αὐτῶν τὸ βλέμμα ἐβυθίζετο εἰς μακρὰς ὑπογείους διόδους· εἰς δὲ τὰς ἀπώτερα βάθη διήρχοντο συνεχῶς θαμβοὶ λύχνοι, ὡς ἀστέρες περιφερόμενοι, καὶ εἰς τὸ μέρος ὃ ἐζωογόνοι ἢ φωτεινὴ αὐτῶν περιφέρεια ἐφαίνοντο σκιαὶ μέλαιναι ἄνω καὶ κάτω κινούμεναι, καὶ ἐναγώνια καὶ ἀκατάληπτα σχήματα ἐκτελοῦσαι, ὡς οἱ κολαζόμενοι ἐν τῷ ἄδῃ.

Εἰς τῶν ἐργοστυπάρχων, ἐλθὼν πρὸς αὐτόν, τῷ προσέφερε νὰ τὸν ξεναγήσῃ, καὶ λαβὼν φανὸν εἰς τὰς χεῖρας, τὸν περιέφερεν εἰς τὸ εὐρὺ καὶ ζοφερὸν αὐτὸ πανδαιμόνιον.

Ὅτε ὁ λόρδος Βαρλέυ παρεχάλπαζε φαιδρὸς παρὰ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην ἁμαξάν, ῥοφῶν διὰ τῶν βλεμμάτων του τὸ χάριεν μειδίαμα τῆς ωραίας συνοδοιπόρου του, δὲν προέβλεπε ποῖον οἰκτρὸν τῷ ἐπεφυλάττετο θέαμα πρὸ τοῦ τέλους τῆς ἰδίας ἡμέρας.

Ἡ μεγάλη αἴθουσα ἐν ἣ εὕρισκετο ἦτον ἐν τῶν κένυρων εἰς ἃ ἀπέληγον οἱ ἀναρίθμητοι ζοφεροὶ αὐλῶνες τοῦ υπογείου αὐτοῦ λαβυρίνθου. Πολλὰ φρέατα, ὅμοια πρὸς τὸ

οὗ αὐτὸς εἶχε καταβῆ, διέσχίζον πολλαχοῦ τὴν ὄρεφὴν αὐτῆς, καὶ ἐκοινώνουν μετὰ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Περὶ αὐτὰ δ' ἦν ἀδιάκοπος τῶν ἀνθρακωρύχων ἡ κίνησις, ὡς ἡ τῶν μελισσῶν περὶ τὴν τοῦ σίμβλου ὁπὴν, καὶ εἰς τὴν ἄ-
κταν τῶν σχοινίων κρεμάμενοι, οἱ μὲν ἀνήρχοντο, οἱ δὲ κατήρχοντο μετὰ τοῦ προϊόντος τῆς ἐργασίας των.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἠθέλησε νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς ἓνα τῶν πλαγίων αὐλώνων. Ἀλλὰ βυθίσας τὸ βλέμμα εἰς τὸν πλη-
σιέστερον, ἡσθάνθη συστελλομένην τὴν καρδίαν του καὶ ψυ-
χρανθεῖσαν τὴν ἐπιθυμίαν του. Ἡ δίοδος αὕτη ἦτο τόσο μακρὰ, ὥστε τὸ πέρας τῆς δὲν ἐφαίνετο, τόσο δὲ ταπεινὴ, ὥστε οἱ ἐργάται ἠναγκάζοντο νὰ τὴν διέρχωνται καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς κυρτοῖ, καὶ κύπτοντες σχεδὸν ὀριζοντίως τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματός των. Τὸ δ' ἔδαφος αὐτῆς ἦτον, ἐξ αἰτίας τοῦ ἀνωθεν ἀδιακόπως ἀποσταλάζοντος ὕδατος, βορ-
βορῶδες τέλμα, εἰς ὃ αὐτοὶ ἐνεβάτευον ἕως ὑπὲρ μέσσην τὴν κνήμην.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἐμακρύνθη τῆς διοδου ταύτης, προτι-
θέμενος νὰ καταγγείλῃ τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς εἰς τὴν βουλὴν τῶν λόρδων.

Ἰδὼν δὲ τὴν μετ' αὐτὴν τοῦλάχιστον στεγνὴν, καὶ κατὰ τι ὑψηλοτέραν, καὶ μαθὼν ὑπὸ τοῦ ἐδηγοῦ του ὅτι εἰς ὅλον τὸ ἀνθρακωρυχεῖον δὲν ὑπῆρχον αὐτῆς ὑψηλότεραι, ἀπεφά-
σισε νὰ διατρέξῃ αὐτήν.

Ἀλλὰ μόλις προὔχώρησε περὶ τὰ πεντήκοντα βήματα, καὶ ἡ συναίσθησις ὅτι δὲν ἐδύνατο ν' ἀνορθώσῃ τὸ σῶμά του, ὅτι δὲν ἐδύνατο ἐλευθέρως νὰ κινηθῇ, τὸ περικεχυμέ-
νον σκότος, γινόμενον ὁρατώτερον διὰ τοῦ ἀμυδροῦ φωτὸς τοῦ φανοῦ, ὁ συμπεπυκνωμένος καὶ δύσπνους ἀήρ, τῷ ἐνέ-
βαλον στενοχωρίαν ἣτις δὲν ἦτον ἀπηλλαγμένη δειλίας,

καὶ ἦτις, καθ' ὅσον προὔχῳρει, καὶ ὁ αὐλὼν παρετείνετο, ἐκορυφοῦτο εἰς ἀγωνίαν σχεδόν.

Ὡστε, ὅταν τέλος ἐξῆλθε κατὰ τὸ ἄλλο πέρας εἰς μίαν τῶν εὐρυτέρων ἐκείνων αἰθουσῶν, ἀνέπνευσε βαθέως, ὡς ὁ ἀνακύπτων ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης, καὶ ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐκτείνῃ περαιτέρω τὴν ἔρευνάν του, ἀλλὰ νὰ ἐγκαταλείψῃ ἀμέσως τ' ἀφώτιστα καὶ ἄξενα ἐκεῖνα βασίλεια τοῦ θανάτου, ὅπου μόνον οἱ ἄθλιοι πολίται αὐτῶν δύνανται νὰ διαμένωσι.

Προὔχῳρησε λοιπὸν πρὸς ἓν τῶν φρεάτων, καὶ περιέμεινε νὰ καταβῶσι δύο γυναῖκες, αἵτινες ἐκρέμαντο εἰς ἄκραν σχοινίου ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του, ἵνα τὰς διαδεχθῇ εἰς τὴν ἐναέριον γέφυράν των.

Ἄλλ' ἐν ᾧ περιέμενε, εἶδεν ἐξερχόμενον ἀπὸ μιᾶς τῶν πλαγιῶν συγγῶν φανέν, καὶ κατόπιν αὐτοῦ γυναῖκα, ἥς ἡ εὐπρεπὴς ἐνδυμασία ἐφαίνετο ἀντίφασις πρὸς τοῦ μέρους ἐκείνου τὰ ἦθη.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ, ὅστις, ὡς ἡξεύρομεν, δὲν ἦτον ἐντελῶς ἀπηλλαγμένος περιεργείας, ἠθέλησε νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὸ μυστήριον· ἀλλὰ, μόλις προσελθὼν, ἀνεγνώρισε τὴν πρεσβυτέραν τῶν δύο κυριῶν μεθ' ὧν εἶχε συνοδοιπορήσει.

Ἡ κυρία τὸν ἐχαιρέτησεν ὡς παλαιὰ γνωριμία. Εἰς τὰ ἄγρια ἐκεῖνα βάθη τῆς γῆς, δύο κάτοικοι τοῦ ἄνω κόσμου εἰσὶν ὡς δύο συμπατριῶται ἀπαντῶμενοι εἰς τόπους μεμαχρυσμένους, καὶ ἡ σχέσις μεταξὺ αὐτῶν εὐκόλως συνδέεται.

— Ὁ λόρδος Βαρλέϋ, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, εἶπεν ἡ κυρία ἀφ' οὗ οὗτος τὴν ἀντεχαιρέτησεν.

Ὁ λόρδος ἐκλινε τὴν κεφαλὴν καταφάσκων, καὶ ἐθεώρησε μετὰ τινος ἐκπλήξεως τὴν ἄγνωστον κυρίαν ἣτις τὸν ἐγνώριζε.

— Σᾶς εἶδον ἅπαξ ἡ δὲς, ἐξηκολούθησεν αὕτη, εἰς τοὺς χοροὺς τοῦ πρέσβεως τῆς Γαλλίας ἐν Λονδίῳ. — Ἀχαρὶ πρέσβης διὰ περιδιάβασιν, ἐπρόσθεσεν ἔπειτα, δεικνύουσα περὶ αὐτήν.

— Πρὸ πάντων διὰ κυρίας, ἀπήντησε μειδιῶν ὁ λόρδος Βαρλέϋ. Ἄλλ' ἡ κυρία εἶναι ἀναμφισβόλως ἰδιοκτῆτις τῶν λατομεείων τούτων.

— Ὅχι, ἀπήντησεν αὕτη. Τὰ λατομεῖα εἰσὶν ἰδιοκτησία τοῦ λόρδου Ῥοζαμόνδου. Ἐγὼ εἶμαι ἡ Λαίδου Σερφείλδ, — διότι εἴμεθα ἡναγκασμένοι εἰς αὐτοπαρουσίασιν· τοιαύτη εἶναι ἡ ἐθιμοταξία τοῦ τόπου.

Τὸ ὄνομα τοῦτο ἦτο γνωστὸν εἰς τὸν λόρδον Βαρλέϋ, ὡς μιᾶς τῶν ἐπισημοτέρων καὶ πλουσιωτέρων οἰκογενειῶν τῆς ἀγγλικῆς ἀριστοκρατίας.

Ἐλθόντες, ἐξηκολούθησεν ἡ Λαίδου Σερφείλδ, νὰ ἰδῇ τὴν δίαιταν ἢ μᾶλλον τὴν ἀθλιότητα τῶν δυστυχῶν τούτων ὄντων. Ἄν θέλητε νὰ μὲ ἀκολουθήσητε, προσφέρομαι νὰ σᾶς ξεναγήσω.

Ἐννοεῖται ὅτι ἤθελεν ἐρυθριάσει ὁ λόρδος Βαρλέϋ ν' ἀρνηθῇ ὑπὸ μόνης δειλίας τὴν περιήγησιν ἣτις ὑπὸ κυρίας τῷ ἐπροτείνετο.

Προσέτι δ' ἀνεγεννήθη ἐν αὐτῷ καὶ τις ἐλπίς νὰ ἰδῇ πάλιν τὴν χαρίεσσαν πρωϊνὴν ὀπτασίαν του. Καὶ ἔβλεπε μὲν ὅτι ἡ νέα συνοδοιπόρος του δὲν εἶχε συνοδεύσει τὴν πρεσβυτέραν τῆς σύντροφον εἰς τὰ ἀνήλια ἐκεῖνα ὑπόγεια, τόσον ἀνοίκεια δι' ἄνθος τρυφερόν ὡς αὐτήν, ἀλλὰ τῷ ἐφαίνετο πιθανόν ὅτι ἡ γνωριμία των ὑπὸ τοιούτους ἀρχίσασα οἰωνοὺς, ἤθελεν ἐξακολουθήσει καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς.

Προσέφερε λοιπὸν τὸν βραχίονά του εἰς τὴν Λαίδου Σερφείλδ, καὶ διηυθύνθησαν πρὸς τὰς περαιτέρω διόδους, ὅπου

ἤναγκάσθη νὰ τὴν παρακολουθῇ, κλίνων βαθέως τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐνθαρρυνόμενος ὑπὸ τῆς αἰδοῦς καὶ τοῦ παραδείγματος.

Πανταχοῦ, καὶ εἰς τοὺς αὐλῶνας καὶ εἰς τὰς αἰθούσας ἀπήντων ἀγέλας ἐργατῶν ἀμφοτέρων τῶν γενῶν, φέροντας ἐπὶ τῶν νώτων φορτίον βαρύτατον, καὶ κύπτοντας ὑπ' αὐτὸ μέχρι γῆς, ὥστε σχεδὸν ἐπεριπάτουν τετραποδητὶ, ὁμοιάζοντες τ' ἀχθοφόρα ζῶα, ὧν ἐξετέλουν τὴν ἐπίπονον ἐργασίαν.

Ἄλλαχοῦ ἀπήντων παῖδας τρυφερὰς ἡλικίας, σύροντας μετ' ἀγῶνος ἢ ὠλοῦντας ἀμάξας πλήρεις ἀνθρώπων, καὶ ἐξαντλοῦντας εἰς τοῦτο τὰς μὲν ἀναφυομένας δυνάμεις των.

Ἐκατέρωθεν τῶν μακρῶν παρόδων, εἰς τοὺς ταπεινοὺς αὐτῶν τοίχους, ἤνοίγοντο εἰς ἴσα διαστήματα μικρὰ ὅπαϊ, οὕτῳ ὥστε καὶ ἐξαετὲς παιδίον νὰ σταθῇ ὀρθιον εἰς αὐτάς. Ὁ λόρδος Βαρλέν ἐβύθισε τὸ βλέμμα εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν, καὶ τῷ ἐφάνη ὅτι ἐν μέσῳ τοῦ σκότους ἔβλεπεν ὡς κινούμενά τινα ἀντικείμενα.

— Αὐταὶ εἰσὶν αἱ πλάγαι πάροδοι, τῷ εἶπεν ἡ Λαίδου Σερφεῖλδ. Δυστυχῆς ἡ τύχη τῶν ἀνθρώπων ἔσοι ἐργάζονται εἰς αὐτάς!

— Πῶς! ἐργάζονται ἄνθρωποι εἰς ἐκείνας τὰς τρύπας; ἀνέκραξε μετὰ φρίκης ὁ λόρδος.

— Ἄν θέλητε νὰ ἰδῇτε μίαν αὐτῶν, ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία, πρέπει ν' ἀποφασίσητε νὰ εἰσέλθητε σχεδὸν ἔρπων.

— Ἐχω τῷ ὄντι μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ γνωρίσω ἐκ τοῦ σύνεγγυς τῶν δυστυχῶν τούτων τὸν ἄθλιον βίον. Ἀλλὰ νὰ εἰσέλθω ἐκεῖ μοὶ φαίνεται ἀδύνατον. Τοιαύτη ἐπιχείρησις ὑπερβαίνει τὸ καθήκον τῆς χριστιανικωτέρας ἀποσιώσεως.

Δ'.

Ἀκόμη ὠμίλει, ὅτε ἐκ μιᾶς τῶν ὁπῶν τούτων προέ-
κυψε μία τῶν τῆς ὑπηρεσίας γυναικῶν, εἰς τὴν μίαν χεῖρα
τοῦ χονον κρατοῦσα, καὶ διὰ τῆς ἄλλης ἐγγίζουσα τὴν γῆν
καὶ βοηθουμένη νὰ περιπατῇ.

Ἐξῆλθε δὲ κατόπιν αὐτῆς ἄλλη γυνή, κάμπτουσα τὰ
γόνατα, τὸ ἄνω σῶμα σχεδὸν ὀριζοντίως κρατοῦσα, καὶ διὰ
τῶν χειρῶν κρατουμένη ἀπὸ τῶν δύο τοίχων. Ὁ λόρδος
Βαρλέϋ ἔμεινεν ἔκπληκτος, οὐδ' ἐδύνατο νὰ πιστεύσῃ τοὺς
ὀφθαλμούς του. Ἡ δευτέρα αὕτη γυνή ἦτον ἡ ὠραία συνο-
δοιπóρος του!

— Ἐμμα, φιλτάτη, εἶπεν ἡ Λαῖου Σερφεῖλδ, ὁ λόρδος
Βαρλέϋ.

Ἡ νέα ἀνέβλεψεν, ἠρυθρίασε σφοδρῶς, καὶ ἐχαιρέτησε.

Συγχρόνως δ' ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ αὐτοῦ στομίου ἀμάξιον πλη-
ρες ὀρυκτοῦ, πληροῦν σχεδὸν ὅλην τὴν δίοδον καθ' ὕψος καὶ
πλάτος, καὶ συρόμενον, ὥς κατ' ἀρχὰς ὑπέλαβεν ὁ λόρδος,
ὑπὸ μεγάλου κυνός, ὥς ὅμως ἐκ δευτέρας ὄψεως παρετήρη-
σεν, ὑπὸ παιδίου δωδεκαετοῦς περίπου. Τὸ ἄθλιον ἦν προ-
σηρτημένον εἰς τὴν ἅμαξαν δι' ἀλύσεως ἥτις τὸ ἐζώννυε
κατὰ τὴν μέσσην τοῦ σώματος, καὶ διήρχετο διὰ τῶν σκε-
λῶν του. Βεβιασμένον δὲ νὰ πίπτῃ πρηνές, ὅπως μὴ τὸ μέ-
τωπόν του συντριβῇ ἐπὶ τοῦ θόλου, καὶ νὰ ἔλκῃ ἐντεῖνον εἰς
ὑπέρτατον βαθμὸν τὰς δυνάμεις του, περιεπάτει τετραπο-
δητὶ, καὶ ὁ ἰδρῶς ἔτρεχε κρουνηδὸν ἀπὸ τοῦ νοσηροῦ του
προσώπου, ἐν ᾧ τὸ στῆθός του ἤσθμαινεν ὡς φύσα μεταλ-
λουργοῦ.

— Μῆτερ, εἶπεν ἡ Ἐμμα· ἰδοὺ ὁ τελευταῖός μας νεοσύλ-
[ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΓΚΑΒΗ—Τόμ. Γ'.]

λεκτος. Τὸ παιδίον αὐτὸ ἔχει μητέρα ἀσθενῆ καὶ πέντε ἀδελφούς μικροτέρους, περιμένοντας παρ' αὐτοῦ τὴν τροφήν των. Ὁ ἐπιστάτης Κ. Φῶκνερ μοι εἶπεν ὅτι τὸ εἶδε μίαν ἡμέραν καθήμενον κατὰ μέρος, ἐν ᾧ ἐπρογευματίζον οἱ λοιποὶ ἐργάται, καὶ κλαῖον. Τὸ ἠρώτησεν ἂν πάσχη. — Δὲν πάσχω, ἀπεκρίθη, πεινῶ. Ἄν προγευματίσω ἐγὼ, δὲν θὰ δειπνήσουν οἱ ἀδελφοί μου. Καὶ διὰ νὰ κερδήσῃ τὸν ἄρτον τῶν ἀδελφῶν του, ἐργάζεται δεκατέσσαρας ὥρας τὴν ἐπίπνον ἐργασίαν ἣν εἶδατε, ὥστε τὸ δυστυχὲς δὲν θ' ἀργήσῃ ν' ἀποθάνῃ, ὡς ἀπέθανεν ὁ πατήρ του, ἀπὸ τὴν πείναν.

Καὶ τῷ ὄντι τὸ μέτωπόν του ἔφερε τὴν πελιδνὴν τῆς πείνης σφραγίδα, καὶ οἱ πόδες του, ὅταν ἠθέλησε ν' ἀνορθωθῇ, ἐκλονοῦντο ὡς κάλαμοι.

— Πῶς ὀνομάζεται, ἠρώτησεν ἡ Λαίδου Σερφεῖλδ.

— Βὸβ Δὸβ, ἀπήντησεν ἡ Ἑμμα.

Καὶ ἡ μήτηρ τῆς ἐσημείωσε τὸ ὄνομα ἐπὶ μικροῦ χρυσελεφαντίνου χαρτοφυλακίου. Ἐπειτα δέ, ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν νέον λόρδον.

— Εἶδατε περίπου, τῷ εἶπεν, ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ ἰδῇτε τοῦ γηίνου τούτου ἄδου· ὅτι τοῦλάχιστον, ἐπρόσθεσε μειδιῶσα, δύναται εὐλόγως ν' ἀπαιτηθῇ παρὰ τῆς χριστιανικωτέρας ἀφοσιώσεως. Προσέτι δέ, τοῦ παιδίου τούτου τὸ μικρὸν ἐπεισόδιον μᾶς ἐμύησεν ἀρκούντως εἰς τὰ μυστήρια τῶν ἀπροσίτων ἐκείνων ἀδύτων. Ἴσως τώρα ἐπεθυμήσατε αἶρα καὶ ἥλιον.

— Τῷ ὄντι, ἀπεκρίθη ὁ λόρδος Βαρλέϋ, ὁ ξένος εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν ταύτην αἰσθάνεται καὶ τὸ στῆθός του φυσικῶς πιεζόμενον καὶ τὴν καρδίαν του ἠθικῶς, καὶ ποθεῖ τέλος τὸν ἥλιον καὶ φαιδροτέρας σκηνάς. Ὅταν πετῶμεν ἐπὶ τῶν φλογερῶν πτερύγων τοῦ ἀτμοκινήτου ἢ τῆς ἀτμαμάξης, ἢ βλέ-

ὠμεν τὰ θαυμάσια ἐκεῖνα τῶν ἐργαστασίων μας προϊόντα, ἔν συλλογιζόμεθα ὅτι διὰ τὴν ἀπόλαυσιν ἡμῶν ταύτην πολλὰς ὀργυιάς ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν χιλιάδες ἀνθρώπων στενάζουσιν ἐν τῇ σκοτίᾳ καὶ ζῶσι βίον ἀδελφὸν τοῦ θαλάτου!

Μετὰ δὲ τὴν ἠθικὴν ταύτην σκέψιν, ἀληθῆ αἰσθανόμενος ἀνυπερμονησίαν ν' ἀσπασθῇ τὸν ἄνω κόσμον, ἔδειξεν εἰς τὰς κυρίας κλίμακα προσανακεκλιμένην εἰς τὸν τοῖχον, δι' ἧς ἀνέβαινον κατὰ σειρὰν ἀδιάκοπον γυναῖκες φέρονται βαρέα φορτία, κρεμάμενα διὰ λωρίων ἀπὸ τῶν κεφαλῶν καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων των.

— Νομίζω, ἐξηκολούθησεν, ὅτι εἰς τὰς κυρίας δὲν θὰ ἦναι πολὺ εὐάρεστον ν' ἀναβῶσι κατὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐγὼ κατέβην. Ἡ ὑπόγειος αὕτη πτῆσις μοὶ ἐράνη ὀχληροτάτη. Ἄν μοι ἐπιτρέπητε, θὰ σᾶς ὀδηγήσω διὰ ταύτης τῆς κλίμακος.

Καὶ ἔθεσε τὸν πόδα του εἰς τὴν πρώτην βαθμίδα τῆς κλίμακος.

— Φυλαχθῆτε! ἔκραξεν αἰφνης ἡ Ἑμμα, καὶ τὸν ἔσυρε βιαίως ἐκ τοῦ βραχίονος.

Μόλις δ' ἀπέκλινεν ὁ λόρδος Βαρλέϋ, καὶ εἰς τὴν θέσιν ὅπου πρὶν ἴστατο ἔπεσε βροχὴ ὀγκωδῶν λιθανθράκων, ὧν ἕκαστος ἤρκει νὰ τὸν φονεύσῃ. Τῆς γυναικὸς ἥτις ἀνέβαινε τελευταία τὴν κλίμακα ἀπεκόπη τὸ λωρίον δι' οὗ τὸ φορτίον της ἐκρέματο ἐκ τῆς κεφαλῆς της, καὶ οἱ ἄνθρακες ἔπεσαν μετὰ μεγάλης ὀρμῆς, κινδυνεύσαντες νὰ τὴν κατασύρῃσι μεθ' ἑαυτῶν.

— Ἴδού, εἶπεν ἡ Ἑμμα, εἰς τῶν συνηθεστέρων κινδύνων τῶν ἀνθρακωρυχείων, καὶ μάλιστα τῶν ἀναβάσεων τούτων.

Πολλάκις θραύονται οἱ ἱμάντες, καὶ οἱ ἄνθρακες κρημνι-

ζόμενοι, τραυματίζουνσι καὶ δύνανται καὶ νὰ φονεύσωσι τὰς ἐπομένας γυναῖκας, αἵτινες βαρέως πεφορτισμένοι καὶ ἐκεῖναι, δὲν εἶναι εὐκίνητοι ὥστε νὰ προφυλαχθῶσιν. Ἄν θέλητε νὰ μὲ ἀκολουθήσητε, ἐλπίζω ὅτι δύναμαι νὰ σᾶς δείξω ἀσφαλεστέραν ἀνάβασιν.

Ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν λοιπὸν τῆς νέας Μις, διῆλθον καὶ ἄλλην δίοδον, καὶ δι' αὐτῆς εἰς αἶθουσαν, ἧς τὴν ὀροφὴν διέσχιζε φρέαρ ὁπωσοῦν εὐρύτερον τῶν λοιπῶν· ἐντὸς δ' αὐτοῦ περιείχετο κοχλίας, ἡ ἐλικοειδὴς κλῖμαξ ξυλίνη, καὶ διὰ τοῦ κοχλίου τούτου, εἰς μικρὸν τόπον μακρὰν ὁδὸν περιέχοντος, ἀνήρχοντο ἐναγωνίως καὶ ἐπιμόχθως οἱ ἀχθοφόροι.

Ἀλλὰ, εἰ καὶ ζοφερά καὶ ἐκτεταμένη, ἦτον ὅμως ἡ ὁδὸς αὕτη ἀκίνδυνος καὶ, καὶ διὰ τοὺς ἀνερχομένους ἄνευ φορτίου ἡ εὐχρηστοτάτη, δι' ἧς καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ ἐπίσημος καταβάθρα, δι' ἧς οἱ ἐπιστάται ἐκοινώνουν μετὰ τοῦ ἀνδρακωρυχείου.

Ὅτε ἀνέβησαν, ἦτον ἤδη ἑσπέρα.

— Ἡ ἐπιθυμία σας τοῦ ν' ἀσπασθῆτε τὸν ἥλιον, εἶπεν ἡ Λαΐδου Σερφεῖλδ πρὸς τὸν λόρδον Βαρλέϋ, φοβοῦμαι θὰ πρέπη νὰ ἔχη ὑπομονὴν ἕως αὔριον. Ἐν τούτοις εἰς περιφέρειαν τριῶν ὥρῶν ἀπ' ἐδῶ δὲν ὑπάρχει ξενοδοχεῖον κατοικήσιμον. Μυλόρδε, δέχθητε τὸ δεῖπνόν μας καὶ τὴν φιλοξενίαν μας ἀφελῶς ὡς σᾶς τὴν προσφέρομεν. Ἡ οἰκία ἐκείνη εἶναι τοῦ ἐνοικιαστοῦ Κ. Φῶκνερ· ἀλλ' ὅσάκις ἐρχόμεθα, εἶναι ὅλη εἰς τὴν διάθεσίν μας, καὶ οἱ ξένοι ἡμῶν εἶναι ξένοι του.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ δὲν ἀντέτεινε πολὺ εἰς τὴν φιλόφρονα ταύτην πρόσκλησιν, ἀπαλλάττουσαν αὐτὸν τοῦ κινδύνου τοῦ νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τι ῥυπαρὸν οἶνοπωλεῖον ἢ εἰς τὸ

ὑπαιθρον, καὶ μεθ' ἡμίσειαν ὥραν ἐκάθητο εἰς τὴν τράπεζαν μετὰ τῆς Λαίδου Σερφεῖλδ καὶ τῆς θυγατρὸς της.

Εννοεῖται δ' ὅτι ἡ συνδιάλεξις κυρίως περιστρέφετο περὶ τὸ ἀνθρακωρυχεῖον τοῦ Γλουμυμάουθ. Ὁ λόρδος Βαρλέϋ περιέγραφε τὰς ἐντυπώσεις του μετὰ ζοφερῶν χρωμάτων. Δὲν ἐπίστευεν, ἔλεγε, πολλοὶ περιηγηταὶ νὰ ἐπισκέπτονται τὰ φρικώδη ἐκεῖνα βάραθρα· ὡς πρὸς κυρίας μάλιστα, ἀμφέβηλλεν ἂν καὶ αὐτὴ ἡ Λαίδου Ῥοζαμόνδ, ἡ ἰδιοκτῆτις, εἶχε τὴν φαντασίαν νὰ καταβῇ ποτὲ εἰς αὐτὰ, καὶ διῖσχυρίζετο ὅτι ἡ κατεπείγουσα ἀνάγκη ἢ ὑπερβολικὴ δόσις περιεργείας ἐδύνατο νὰ πείσῃ γυναῖκα εἰς τοῦτο, ὁμολογῶν ὅτι δὲν γνωρίζει πολλὰς ἐχούσας τὴν ἀπαιτουμένην ψυχικὴν δύναμιν νὰ τὸ ἀποφασίσωσιν. Ἐπειτα δὲ ἀπέδιδε χάριτας εἰς τὴν Μίς Ἑρμαν ὅτι, ὡς ἄλλος Ἑρμῆς, τοὺς ἀνεδίβασεν ἐκ τοῦ ἄδου ἐκεῖνου, οὗ φαίνεται γνωρίζουσα τὰς ἐλαχίστας γωνίας.

— Καὶ ὅλαι αὗται αἱ περιφράσεις, εἶπε μειδιῶσα ἡ Λαίδου Σερφεῖλδ, δηλοῦσιν ὅτι ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἔχει οὐ μικρὰν δόσιν περιεργείας νὰ μάθῃ τί ἐζητοῦμεν ἐντὸς τοῦ ἀνθρακωρυχείου, καὶ πῶς συμβαίνει νὰ γνωρίζωμεν ὅλας τὰς ἀναβάθρας καὶ ὅλας τὰς γωνίας αὐτοῦ.

— Κυρία μου, με τρομάζετε, ἀπεκρίθη ὁ λόρδος. Βλέπω ὅτι τοῦ Ἑρμοῦ ἔχετε οὐ μόνον τὴν ψυχοπομπὸν ἀλλὰ καὶ τὴν μαγικὴν ράβδον, καὶ φοβοῦμαι ὅτι ἀναγινώσκετε εἰς τὴν καρδίαν μου εὐκρινέστερον ἅφ' ὅ,τι τολμῶ ἐγὼ ὁ ἴδιος.

— Ἐστω λοιπὸν, ὑπέλαβεν ἡ Λαίδου Σερφεῖλδ. Ἀφ' οὗ ἡ περιέργειά σας εἶναι τόση, ὥστε καὶ τὴν ὁμολογεῖτε, ἀνάγκη πᾶσα νὰ τὴν εὐχαριστήσωμεν, διὰ νὰ ἐξαγοράσωμεν καὶ τὴν λιτότητα τοῦ ὁδοιπορικοῦ δείπνου μας.

Ε΄.

Ἐπειτα δὲ, ἅψ' οὗ ἐσιώπησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, καθ' ἃς τὸ πρόσωπόν της ἔλαβεν ἑκφρασιν σοβαρωτέραν καὶ μελαγχολικὴν,

— Εἶναι δεκατρία ἔτη, εἶπεν, ἅψ' ὅτου ἀπέθανεν ὁ λόρδος Σερφείλδ μετὰ πενταετῇ συζυγίᾳ. Συγχωρήσατε, Μυλόνδε, ἂν τ' ὄνομά του ἀναβιδάξῃ ἐπὶ τοῦ μετώπου μου νέφη. Ἐμπρὸς ξένων τὸ προφέρω σπανίως, ἀλλ' ἡ καρδία μου αὐτὸ μόνον προφέρει. Ὅταν ἔζῃ, ὁ κόσμος συνεκεντροῦτο δι' ἐμέ εἰς τὸν φίλτατόν μου Ἀδόλφον· ἅψ' ὅτου ἀπέθανε, περιωρίσθη εἰς τὴν μνήμην του, — εἰς τὴν μνήμην του, καὶ εἰς τὴν μικράν μου Ἑμμάν, τὴν ζῶσαν εἰκόνα του.

«Ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ θανάτου κείμενος, ἔλαβε τὸ τετραετὲς τότε τέκνον του ἐκ τῆς χειρὸς, καὶ φιλήσας αὐτὸ περιπαθῶς εἰς τὸ στόμα, — Φιλτάτη Καρολίνα, μοὶ εἶπεν, ἐγὼ ἀποθνήσκω. Σοὶ παραδίδω τὴν θυγατέρα μας· ζῆσον δι' αὐτήν, ἔσο ἐπὶ τῆς γῆς ὁ φρουρὸς ἄγγελός της. Εἶναι ἡ τελευταία παράκλησίς μου, ἡ φιλτάτη παρακαταθήκη μου.

«Αὗται ἦσαν αἱ ἔσχαται λέξεις του!»

Ἡ Λαίδυ Σερφείλδ διεκόπη ἐνταῦθα ὑπ' ἰσχυρᾶς συγκινήσεως· μετὰ τινὰς δὲ στιγμὰς ἐπανέλαβεν·

— Ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἡ ζωὴ μου διήρχετο μετὰ δακρύων καὶ μητρικῶν μεριμνῶν. Ἡ Ἑμμα μου ἦτον ὁ μόνος τῆς ὑπάρξεώς μου σκοπός. Ἡ καρδία μου δὲν εἶχεν ἄλλην παραμυθίαν, καὶ οἱ τελευταῖοι τοῦ ἀνδρός μου λόγοι τὴν καθίστων ἱεράν δι' ἐμέ.

«Οὕτω παρῆλθον οἱ πρῶτοι μῆνες τῆς θλιβερᾶς μου χηρείας. Κατὰ τὴν πρώτην δ' ἐπέτειον ἡμέραν αὐτῆς, παρα-

λαβοῦσα τὴν θυγατέρα μου, ἐπορεύθην νὰ κλαύσω ἐπὶ τοῦ τάφου ὅπου καὶ μόνον δι' ἐμέ κατῴκει ἡ εὐτυχία.

« Ἐπέστρεφον δὲ πεζὴ μετ' αὐτῆς, ὅτε διὰ τῶν δακρύων μου διέκρινα γυναῖκα πτωχὴν, ἣτις μᾶς παρηκολούθει καὶ ἐπτέναζε συνεχῶς. Οὐδὲν καθιστᾷ συμπαθῇ πρὸς τὰς συμφορὰς τῶν ἄλλων ὡς αἱ ἴδιαι συμφοραί· διὸ σταθεῖσα, ἠρώτησα τὴν γυναῖκα τί πάσχει, καὶ εἰς τί δύναμαι νὰ τὴν βοηθήσω.

« — Ἡ δυστυχία μου βοήθειαν δὲν ἐπιδέχεται, ἀπεκρίθη ἐκείνη. Τὸν ἄνδρα μου μοὶ τὸν ἐπῆραν ναύτην. Ματαίως παρεκάλεσα, ἔκλαυσα, τοῖς εἶπα ὅτι μακράν του μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ζήσω. Ἐγέλασαν διὰ τὰ δάκρυά μου, καὶ μοὶ τὸν ἐπῆραν. Ἀφ' ὅτου ἔφυγε, περιέμενον τὴν ἐπιστροφὴν του, κ' ἐμετροῦσα τὰς ἡμέρας καὶ τὰς στιγμὰς, καὶ, ἀντὶ νὰ ἐλθῇ ἐκεῖνος, ἤλθον εἰδοῦσις, καὶ μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι... ἐπνίγη! Ἐφυγον, κυρία, ἀπὸ τῶν μερῶν ὅπου ἔβλεπον παντοῦ τὴν εἰκόνα του, ὅπου μοὶ παριστάτο παντοῦ τῆς εὐτυχίας μου ἡ ἀνάμνησις· ἔφυγον ὡς παράφορος, καὶ πλανῶμαι ἀβοήθητος εἰς τὴν γῆν, μὴ ἔχουσα στέγην ὅπου ν' ἀναπαύσω τὴν κεφαλὴν μου, μὴ ἔχουσα ὄβολον ν' ἀγοράσω τῆς ἡμέρας μου τὸν ξηρὸν ἄρτον, καὶ ἐπικαλουμένη ὡς εὐτυχίαν τὸν θάνατον, εἴτε ἡ πεῖνα μοὶ τὸν φέρῃ εἴτε ἡ ἀπελπισία.

« Καὶ, καλύψασα τοὺς ὀφθαλμούς της διὰ τῶν δύο χειρῶν της, ἤρχισε νὰ γογγίζῃ οἰκτρῶς. Ἡ συγγένεια τῆς θλίψεως της πρὸς τὴν ἐδικήν μου βαθέως μὲ συνεκίνησε.

« — Καλὴ γυναῖκα, τῇ εἶπον, δὲν εἶσαι ἡ μόνη εἰς ἣν ὁ Θεὸς ἔπεμψε τὴν φοβεράν ταύτην δοκιμασίαν. Ἄν ἄλλων δάκρυα δύνανται νὰ ἐλαττώσωσι τῶν δακρύων σου τὴν πικρίαν, ἐλθὲ εἰς τὸν οἶκόν μας· ἐκεῖ θὰ εὕρῃς ἄρτον διὰ τὴν

πεινάν σου, στέγην διὰ τὴν κεφαλὴν σου, καὶ ἴσως τινὰ ἀνακούφισιν εἰς τὴν λύπην σου.

«Ἡ γυνὴ ἐδέχθη μεθ' ὑπερβολικῶν ἐκφράσεων εὐγνωμοσύνης. Ἐπειτα δὲ, λαβοῦσα τὴν Ἑμμαν μου εἰς τὰς χεῖράς της, τὴν κατεφίλει, καὶ τὴν ἐκολάκευε, καὶ ἔπαιζε μετ' αὐτῆς, καὶ ἐφαίνετο ἀγαπῶσα περιπαθῶς τὸ παιδίον. Εἰς τὴν οἰκίαν μου τῇ ἔδωκα δωμάτιον ἐντὸς τοῦ κήπου.

«Τὴν ἐπαύριον ἤμην ἀσθενής. Τὰ βίαια τῆς προτεραιᾶς αἰσθήματα εἶχον προσβάλει τὸ νευρικὸν σύστημά μου, καὶ ἠναγκάσθην νὰ μείνω δι' ὅλης τῆς ἡμέρας κλινήρης, προσπαθοῦσα διὰ τῆς ἡσυχίας νὰπραῦνω τὸν σφοδρὸν πόνον τῆς κεφαλῆς μου.

«Τὴν ἐσπέραν ἐζήτησα τὴν θυγατέρα μου. Ἀλλ' ἡ ὑπηρέτρια, ἣτις ἐπῆγε νὰ μοὶ τὴν φέρῃ, ἐπιστρέψασα μετ' ὀλίγον, μοὶ εἶπεν ὅτι δὲν εὔρε τὴν Μῖς Ἑμμαν, καὶ ὅτι, ὡς φαίνεται, εἶναι εἰς τὸν περίπατον μετὰ τῆς παιδαγωγοῦ της, διότι καὶ ἐκείνη δὲν εἶναι εἰς τὴν οἰκίαν.

«Μετὰ μίαν ὥραν ἡ παιδαγωγὸς ἐπανῆλθε, καὶ ἐν τῷ ᾧμα ἐρρίφθη εἰς τὸν κοιτῶνά μου κλαίουσα, συστρέφουσα τὰς χεῖρας, καὶ ἀποσπῶσα τὴν κόμην της.

«— Ἡ μῖς Ἑμμαν ἐχάθη, ἐχάθη ἡ μῖς Ἑμμαν! ἐφώναζεν.

«Ὡς ἐκτὸς ἐμαυτῆς ἐπήδησα ἔξω τῆς κλίνης.

«— Τί λέγεις; ἀνέκραξα· ποῦ εἶναι ἡ Ἑμμαν; Τί λέξεις εἶναι αὐταί;

«— Ἐχάθη, ἐχάθη! ἐφώναζεν ἡ παιδαγωγὸς χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ συνέλθῃ.

«Τέλος δὲ, βιαζομένη νὰ ἐξηγηθῇ,

«— Τὸ πρωτὶ, εἶπε, μοὶ ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ φέρῃ μόνη της τὸ πρόγευμα εἰς τὴν ξένην χήραν, καὶ ἔπειτα νὰ παίξῃ εἰς τὸν κήπον. Τῇ τὸ ἐπέτρεψα εὐχαρίστως ἐγὼ ἡ ἀνόητος.

ἀλλ' ἀποῦ δὴ ὥραι παρῆλθον, βλέπουσα ὅτι δὲν ἐπιστρέ-
φει, ἐπῆγα νὰ τὴν κράξω. Ἀλλὰ μάτην τὴν ἐζήτησα εἰς
ὅλον τὸν κῆπον, ἔπειτα εἰς ὅλην τὴν οἰκίαν, ἔπειτα εἰς τὸν
κῆπον πάλιν· δὲν ἦτο πούποτε. Τέλος παρετήρησα ὅτι ἡ
θύρα τοῦ κήπου ἦτον ἀνοικτὴ, καὶ μοὶ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα μή-
πως ἐξῆλθε μόνη τῆς καὶ ἐπορεύθη εἰς κᾶνὲν τῶν παρακει-
μένων χωρίων, ὅπου εἶχον συνήθειαν νὰ τὴν φέρω εἰς περι-
διάβασιν. Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ταύτῃ ἐξῆλθον τοῦ κήπου, καὶ
διηυθύνθη πρὸς τὰ προσεχέστερα χωρία, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰ
ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον μεμακρυσμένα. Ἐπὶ τέλους ἔτρε-
χον ὡς παράφορος, κρούουσα εἰς ὅλας τὰς θύρας, ἐρωτῶσα
ὅλους τοὺς διαβάτας· ἀλλ' οὐδεὶς εἶδε τὴν Ἑμμαν, οὐδεὶς
εἶχε περὶ αὐτῆς εἶδησιν. Τέλος ἐσπύσα ἀπίσω, ἐπ' ἐλπίδι
ὅτι θέλω τὴν εὖρει ἐπιστρέψασαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἀλλ' ἐδῶ
εὕρισκω ὅτι ζητεῖται.

«Ἐχάθη! ἐχάθη! ἤρχισε πάλιν νὰ φωνάζῃ κλαίουσα ἡ
συμπαθὴς παιδαγωγός.

«— Ἡ ξένη γυνή, ἔκραξα ἐγὼ, τρέξατε εἰς τὴν ξένην γυ-
ναῖκα. Καὶ ἡμίγυμνος, σχεδὸν ἀνυπόδητος ὡς ἡμην, ἐρρί-
φθην κατόπιν τῶν ὑπηρετῶν μου, οἵτινες ὥρμησαν πρὸς τὸν
κῆπον. Ἀλλ' ἡ ξένη γυνή εἶχεν ἀναχωρήσει, τὸ δωμάτιον
ἦτο κενόν! Εἰς τὴν φλιάν αὐτῆς ἔπεσα ἡμιθανής, καὶ πό-
σον καιρὸν ἔμεινα ἀναίσθητος δὲν ἤξεύρω· ὅτε ὅμως συν-
ῆλθον, θανατηφόρος πυρετὸς ἐμάστιζε τὸ αἷμά μου.

«Οἱ ἰατροὶ μὲ εἶχον ἀπηλπισμένην· καὶ ὅμως εἰς τῶν πα-
ραφορῶν μου τὰς διαλείψεις τὸ μητρικὸν αἶσθημα ἐνίκα τὴν
νόσον, καὶ εὕρισκον δυνάμεις ὥστε νὰ παραγγέλλω ἐρεῦνας.
Ἀλλὰ πῶς νὰ γίνωσιν ἐρευναι τελεσφόροι; Περὶ τῆς γυναι-
κὸς ἐκείνης, καθ' ἧς αἱ ὑποψίαι μου κυρίως ἐδάρυνον, οὐδὲν
ἤξευρον, οὔτε τὴν κατοικίαν τῆς, οὔτε τὰ προηγούμενά της,

ἀλλὰ μόνον, ὡς ἡ ἰδία μοι εἶπεν, ἂν δὲν μὲ ἡπάτησεν, ἔτι ἐκαλεῖτο Μάγγη. Ἀλλὰ τὰ τρία τέταρτα τῶν χυδαίων γυναικῶν τῆς Ἀγγλίας, καλοῦνται Μάγγη.

«Αἱ ἔρευναι ἔμεινον ἐντελῶς ἀκαρποὶ· καὶ ὅμως, —τόσον ἰδιότροπος εἶναι ἡ φύσις, — ἀντὶ ν' ἀποθάνω, ἀνέλαβον.

«Καὶ δὲν ἀπέθανον μὲν, ἀλλ' ὅμως ἐτάφην. Τὸν κοιτῶνα εἰς ὃν κατώκουν, τὸν ἔστρωσα κατὰμαυρον ὄλον. Εἰς τὰ δύο του πέρατα ἐκρέμασα τὰς δύο εἰκόνας, τῆς θυγατρὸς μου καὶ τοῦ ἀνδρός μου. Δύω ἔτη ὀλόκληρα οὐδὲ βῆμα ἐξῆλθον τοῦ δωματίου τούτου, λέξιν δὲν ὠμίλησα, φωνὴν ἀνθρώπου δὲν ἠθέλησα ν' ἀκούσω, οὔτε εἶδον ἀνθρώπινον πρόσωπον, ἐκτὸς τῆς παιδαγωγοῦ ἧτις ἅπαξ μόνον τῆς ἡμέρας εἰσῆρχετο, μὲ ὑπηρετεῖ κλαίουσα ἀλλὰ σιωπῶσα, καὶ πάλιν ἐξήρχετο. Ἡ μόνη μου δὲ διασκέδασις ἦτο νὰ θρηνηῶ ἀλλήλοδιαδόχως ἐνώπιον τῶν εἰκόνων.»

Ἡ Ἑμμα, λαβοῦσα τὴν χεῖρα τῆς μητρὸς της, τὴν ἐρίλησε περιπαθῶς.

ΣΤ'.

«— Μετὰ τὰ δύο ἔτη ἡ Δούκισσα Ἀθόλλ, πρὸς μητρὸς συγγενῆς μου, ἀφ' οὗ πολλάκις μοι ἔγραψε χωρὶς νὰ λάβῃ ἀπάντησίν μου, ἐλθοῦσα τέλος ἡ ἰδία, μὲ ἠνάγκασε σχεδὸν διὰ τῆς βίας νὰ τὴν ἀκολουθήσω εἰς Ἑδιμβούργον. Ἡ ἀγαθὴ δούκισσα ποτὲ δὲν εἶχε πάθει ἀληθὲς δυστύχημα, καὶ δὲν ἤξευρεν ὅτι ὑπάρχουσι θλίψεις δι' ἃς ἡ διασκέδασις εἶναι ὄχι φάρμακον ἀλλὰ βάσανος, καὶ αἵτινες εἰσὶ φορηταὶ μόνον ὅταν ἐγκαταλείπωνται εἰς τὴν ἀπελπισίαν.

«Ἐνεκαρτέρησα λοιπὸν ἐπὶ τινας μῆνας ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων, ὧν ἡ θεά μοι ἦτο μισητὴ, καὶ οἵτινες, νομίζον-

τες νὰ μὲ παρηγορήσωσιν, ἀνέξουν μόνον τὰς πληγὰς μου. Ἀλλὰ τέλος εὐρίσκουσα τοῦτο τῶν δυνάμεών μου ἀνώτερον, καὶ ἐπειδὴ ἐπλησίαζεν ἡ ἀποφράς ἐκείνη ἐπέτειος ἡμέρα τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρός μου, ἐπέμεινα νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἵνα ἐπισκεφθῶ τὸν τάφον του, ὡς ἔπρατον πρὸ τριῶν ἐτῶν σταθερῶς, καὶ ὑπεσχέθην νὰ ἐπανέλθω πάλιν.

«Φθᾶσα δ' εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτὴν, τινὰς ὥρας ἐντεῦθεν τοῦ Νεοκαστελίου, ἐστάθην ὅπως ἀναπνεύσωσιν ὀλίγον οἱ ἵπποι εἰς μικρὸν ξενοδοχεῖον ἢ μᾶλλον ζυθοπωλεῖον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, — ἴσως τὸ παρετηρήσατε, — ὅπου χωρίζονται αἱ ὁδοί. Ἐκεῖ εὗρον τοὺς ἀνθρώπους λίαν τεταραγμένους διὰ δυστύχημα συμβάν πρὸ ὀλίγων ὥρῶν εἰς ἀνθρακωρυχεῖον ὀλίγον ἀπέχον ἐκείθεν, αὐτὸ ὅπου εὐρισκόμεθα τώρα. Ὁ θόλος μὲν τῶν πασῶν εἶχε κατακρημνισθῇ, καὶ ὑπ' αὐτὸν ἔμεινον τεθαμμένοι ἐργάται, καὶ ἠγγνεῖτο ἂν ἐφονεύθησαν ἢ ἂν ἔζων.

«Καὶ εἶχον μὲν ἀρχίσει ἀνασκαφαί, ἀλλ' ἦτο φόβος μήπως αἱ ἐργασίαι δὲν προχωρήσωσι μεθ' ἱκανῆς ταχύτητος ὅπως σωθῶσιν οἱ ἴσως ἐπιζῶντες ἀκόμη.

«— ὦ! ἀνεκραξα, τί φοβερά ἡ ἀγωνία ἐκείνων τῶν δυστυχῶν! Πόσαι ἄρά γε οἰκογένειαι τρέμουσι τώρα διὰ τοὺς πατέρας των, πόσαι ἴσως μητέρες διὰ τὰ τέκνα των! Θεέ μου, εἶπον κατ' ἐμαυτὴν, μοὶ ἐδίδαξας τί ἐστὶ τὸ πικρὸν τῆς λύπης ποτήριον. Ἄς προσπαθήσω νὰ τὸ ἀποτρέψω, ἂν δύναμαι, ἀπὸ τῶν χειλέων τῶν ἄλλων! Καὶ διέταξα τὸν ἡνίοχον νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Γλουμυμάουθ.

«Ἐδὼ ἐπεκράτει ταραχὴ μεγίστη. Ὅλοι ἔτρεχον ἄνω καὶ κάτω, αἱ διαταγαὶ διεσταυροῦντο, καθεὶς ἐπρότεινε γνώμας, ἔδιδε συμβουλὰς· ὁ δὲ Κ. Φῶκνερ, μόνος μεταξὺ ὅλων δια-

τηρήσας τὴν σύνεσιν καὶ τὴν ἀταραξίαν του, διηυθέτει τὴν κίνησιν ταύτην, καὶ ἀναστείλας τὰς ἐργασίας τοῦ ἀνθρακωρυχείου, ὥπλισε τοὺς ἐργάτας διὰ σκαπανῶν, καὶ ἤρχισε τακτικὴν ἀνασκαφὴν.

« Ἀλλὰ τὸ ἔργον ὀλίγον προὔχῳρει, διότι ἡ γῆ ἦτο κινητὴ, καὶ ἀπητεῖτο πολὺς ἀγών· ἄλλως ἐπληροῦτο πάλιν τὸ ὄρυγμα ἀφ' οὗ ἀνεσκάπτετο.

« Ὅταν ἔφθασα ἐνταῦθα, ἡ νύξ εἶχε σχεδὸν ἐπέλθει, οἱ ἐργάται εἶχον ἀπαυδῆσαι, καὶ ἡ ἀνασκαφὴ ἦτον εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς σχεδόν. Διευθυνθεῖσα δὲ πρὸς τὸν Κ. Φῳκνερ, ἔθεσα εἰς τὴν διάθεσίν του ὅλην μου τὴν περιουσίαν, καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ τὴν μεταχειρισθῇ ἀφειδῶς, ἀρκεῖ νὰ σωθῶσιν οἱ δυστυχεῖς.

« Ἐν τῷ ᾧμα ἔφριπποι ταχυδρόμοι ἐστάλησαν νὰ προσκαλέσωσι τὴν ἐνὰ πλὸν δύναμιν ἐκ τῶν πλησιεστέρων πόλεων, νέοι ἐργάται ἐμισθώθησαν ἐκ τῶν πέριξ χωρίων, καὶ διηρέθησαν εἰς δύο λόχους, ἐργαζομένους ἀλληλοδιαδόχως, ὥστε ἡ ἐργασία νὰ μὴ διακόπτηται οὐδὲ νύκτα οὐδὲ ἡμέραν, καὶ συγχρόνως ἔγινεν ἐπιθεώρησις τῶν ἐργατῶν τοῦ λατομείου ὅπως φανῇ πόσοι εἶχον μείνει ὑπὸ τὴν γῆν.

« Τρεῖς ἄνδρες, Ζὼν Βλαῖρ, Τὸμ Βάρν καὶ Δίκ Γαντλέϋ, ἔπειτα δὲ μία γυνὴ, Μαίρυ Χάγ, καὶ τὸ θυγάτριόν της Βέσσυ ἔλειπον ἀπὸ τῆς ὀνοματοκλησίας.

« Ἡ ἀνασκαφὴ ἤρχισε τότε μετὰ νέας ζέσεως. Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐμείναμεν ὅλοι ἀγρυπνοὶ, ἢ ἐνθαρρύνοντες τοὺς ἐργάτας, ἢ παρακολουθοῦντες τὴν πρόοδον τῶν προσπαθειῶν των.

« Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἔφθασαν ἀξιωματικοὶ τοῦ μηχανικοῦ, καὶ ἀνέλαβον τῶν ἐργασιῶν τὴν διεύθυνσιν. Μέχρι δὲ τῆς πρωίας προὔχῳρησεν ἡ ἀνασκαφὴ ἐπιτυχῶς ἕως εἰς τὸ

ἡμῖς σχεδὸν τοῦ ἀναγκαίου της βάθους, χωρὶς ὅμως νὰ γνωρίζωμεν ἂν ἦταν ζῶντες οἱ καταχωσθέντες, ἢ ἂν ἐφρονεύθησαν.

«Μετ' ὀλίγον διεδόθη χαρμόσυνος ἀγγελία· Οἱ ἐν τῷ πυθμένι τοῦ ὀρύγματος σκάπτοντες ἤκουσαν κάτωθεν τῶν προδῶν των ὑπόκωφον δοῦπον, ὅστις ἀπεδείκνυεν ὅτι ἔζων οἱ ἐνταφιασθέντες ἐκεῖνοι, καὶ ὅτι σκάπτοντες καὶ αὐτοὶ ἔσωθεν, ἠγωνίζοντο ἀγῶνα ἀπηλπισμένον, οἷος ὁ τοῦ παλαίοντος πρὸς τὰ κύματα ἐν μέσῳ ἀπεράντου πελάγους.

«Ὁ διευθύνων ἀξιωματικὸς ἔπαυσε τότε τὴν ἐργασίαν ἀμέσως· διότι πρὸ παντὸς ἄλλου ἦτο κατεπειγόντως ἀναγκαῖον νὰ δοθῇ εἰς αὐτοὺς βοήθεια ἀέρος, τροφῆς, καὶ μάλιστα ἐλπίδος. Διὰ τρυπάνου λοιπόν, ὡς τὰ τῶν ἀρτεσιανῶν φρεάτων, ἤρχισε νὰ διατρυπᾷ καθεύς τὴν γῆν.

«Περὶ τὴν μεσημβρίαν μέγας ἀλαλαγμὸς ἀνῆγγελεν ὅτι τὸ τρύπανον εἶχε φθάσει εἰς τὸν θόλον τοῦ ὑπογείου. Ἐν τῷ ἅμα αὐτὸ ἀνεσύρθη, καὶ ἡ οὕτω σχηματισθεῖσα ὀπὴ ἐστερεώθη διὰ σανίδων. Δι' αὐτῆς δὲ κατεβιβάσθη σχοινίον, εἰς οὗ τὴν ἄκραν ἦν δεδεμένη μία φιάλη ζύθου, εἰς ἄρτος, κεκομμένος εἰς τεμάχια, καὶ ἐν χαρτίον περιέχον τὰς λέξεις·
Θ α ῤ ῥ ε ῖ τ ε, ἐ ρ γ α ζ ὀ μ ε θ α.

«Ὅταν ἀνεσύρθη τὸ σχοινίον, εἰς τὸ ἔμπαλιν τοῦ χαρτίου ἀνεγινώσκοντο δι' ἀνθρακος γεγραμμένοι αἱ λέξεις· Ἐλπίζομεν, ὑπομένομεν. Στείλατέ μας ὕδωρ.

«Τὸ ὕδωρ κατεβιβάσθη, καὶ ἡ ἐργασία ἤρχισε πάλιν, καὶ ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸν ἀνθρακα, ἐγένεν εὐκολωτέρα, διότι, ἂν καὶ σκληρότερον τὸ ἔδαφος, ἀλλὰ δὲν κατέρρεεν ὡς ἡ ὑπὲρ αὐτὸ γῆ.

«Τέλος διὰ τῆς σοφῆς διευθύνσεως τῶν μηχανικῶν, διὰ τοῦ ἀκαμάτου ζήλου τοῦ Κ. Φῶκνερ, διὰ τῆς φιλανθρώπου

προθυμίας ὅλων τῶν ἐργατῶν, τὸ ὄρυγμα ἠνεώχθη, κλίμακες κατεβιδάσθησαν εἰς αὐτὸ, καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἐξώρμησαν δι' αὐτῶν τρεῖς ἄνδρες, ἔπεσαν πρηνεῖς καὶ ἐφίλησαν τὴν γῆν, ἔπειτα ἐρρίφθησαν εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν προΐσταμένων, καὶ κατόπιν ἤρχισαν νὰ κλαίωσιν.

« Ἀλλ' ἐν τούτοις ἔλειπον ἀκόμη οἱ λοιποὶ σύντροφοι τοῦ δυστυχήματός των. Ὁ κ. Φῶκνερ κατέβη ἀμέσως εἰς τὸ χαῖνον ἀλλ' ἐτοιμόρροπον βάραθρον, καὶ τὸ περιῆλθε καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις μετ' ἀξιοθαυμάστου γενναιότητος.

« Τὸ βάραθρον ἦτο κενόν.

« Ἐρωτηθέντες τότε οἱ διασωθέντες ἐργάται, ἀπήντησαν ὅτι εἰς τὸ μέρος ὅπου εἶχον καταχωσθῇ ἦσαν μόνοι, ἀλλ' ὅτι εἰς τὴν μᾶλλον μεμακρυσμένην γωνίαν, τὴν πρὸς δυσμὰς, τοῖς ἐφάνη ἐνίοτε ὅτι ἤκουον κραυγὰς καὶ ἐνίοτε θρήνους.

« Τότε ἡ προσοχὴ ὅλη ἐστράφη πρὸς ἐκεῖ. Εἰς λόχος ἐργατῶν κατέβη εἰς τὸ βάραθρον, ἐν ᾧ ἄλλος λόχος ἡσχολεῖτο νὰ ἐξασφαλίσῃ αὐτοῦ τὸ στόμιον.

« Ἀλλὰ μετὰ βραχεῖαν ἀπόπειραν ἐνόησαν ὅτι δι' ὀριζοντίου ὀρύγματος ἦτον ἀδύνατον νὰ μεταβῶσι πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὑπετίθετο ὅτι ἔμενον ἀκόμη δύο θύματα, διότι ἡ κατακρημνισθεῖσα ὕλη, καταρρέουσα ἄνωθεν ἅμα ἐκινεῖτο ἡ βάσις της, καθίστα πᾶσαν ἐργασίαν ἐντελῶς ἀδύνατον.

« Ἀπεφασίσθη λοιπὸν νὰ σκαφῇ ὁπῇ ἀπὸ τῆς ὀροφῆς τοῦ ὑπογείου θαλάμου ἐγκαρσίως διὰ τῆς δυτικῆς γωνίας πρὸς τὸ ἔδαφος τοῦ παρακειμένου.

« Μετὰ δύο ὥρων ἐργασίαν, οἱ σκάπτοντες ἤρχισαν ν' ἀντιλαμβάνωνται, ἐκ τοῦ μέρους πρὸς ὃ διηυθύνοντο, ψιθυρισμοῦ τινος ἀβεβαίου, ἄλλοτε μὲν ἀσθενεστέρου, ἄλλοτε δὲ

σχυροτέρου, καὶ, καθ' ὅσον προῦχώρουν, ἠκούετο εὐκρινέστερον ἢ φωνή.

«Μετὰ μίαν ὥραν ἀκόμη διέκριναν ζωηρὸν θρῆνον ἐξερχόμενον ἐκ τῶν σπλάγχνων τῆς γῆς. Ἐπειτα τὸν θρῆνον διεδέχοντο κραυγαὶ καταπληκτικαί, αὐτὰς ἔπειτα λέξεις προφερόμεναι μεγαλοφώνως, ἔπειτα καγχασμοὶ κλονίζοντες τοὺς ὑπογείους θόλους, καὶ ἔπειτα πάλιν θρῆνοι.

«Περὶ τὸ τέλος τῆς νυκτός, ἡ φωνὴ ἐγνωρίζετο ὡς φωνὴ γυναικός, καὶ αἱ λέξεις ἃς ἐπρόφερε μεταξὺ τοῦ ὀλογυγμοῦ καὶ τοῦ γέλωτος ἦσαν ἀποτρόπαιοι βλασφημίαι.

«Ὁ ἥλιος ἀνέτελλεν ἤδη, ὅτε οἱ σκάπτοντες ἔφθασαν εἰς χασμάδα κοινωνοῦσαν μετὰ τοῦ μέρους ὅθεν ἐξήρχοντο αἱ κραυγαί. Ἀλλ' ἡ χασμάς ἦτο στενὴ καὶ χωρὶς νὰ πλατυνθῇ τοῦλάχιστον κατὰ τὸ τριπλάσιον, δὲν ἐδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ εἰς σωτηρίαν τῶν καθειρημένων.

«Κατὰ τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην, μία τῶν πλαγίων τοῦ ἡλίου ἀκτίνων, διεισδύσα διὰ τοῦ ἄνω στομίου, καὶ κατὰ τύχην πεσοῦσα ἐπὶ τῆς χασμάδος ταύτης, ἐφώτισε τὸ πέραν αὐτῆς ἐμβαδόν. Ἐντὸς θαλαμίσκου μόλις πλατυτέρου ἀφ' ὅ,τι εἶναι κλωβὸς θηρίου, γυνὴ ἐκάθητο γονατιστῇ, καὶ διὰ τῶν δύο χειρῶν τῆς ἐκτύπα ὀδυρομένη τὸ στῆθος καὶ τὴν κεφαλὴν τῆς, ἣτις ἤγγιζεν εἰς τὴν ὀροφὴν.

«Ἡ γυνὴ εἶδε καὶ αὐτὴ διὰ τῆς ῥωγμῆς τοὺς ἐργάτας, καὶ συρθεῖσα ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς πρὸς τὸ μέρος των, ὕψωσε πρὸς αὐτοὺς τὰς χεῖρας ἱκετευτικῶς.

«— Σώσατέ με, ἤρχισε κράζουσα. Οἱ δαίμονες μ' ἐκλείσαν εἰς τὸν ἄδην διὰ τὰς ἁμαρτίας ὅσας ἔκαμα εἰς τὴν γῆν. Μὲ κρατοῦν ἀπὸ τὸν λαιμόν, θέλουν νὰ μὲ πνίξουν διότι ἔφαγα τὴν καρδίαν τριῶν παιδίων, καὶ ἔπια τὸ αἷμα ἄλλων τριῶν. Σώσατέ με! σώσατέ με!

«Καὶ ἔπειτα, ὅταν ἔβλεπε τὸν δισταγμὸν τῶν σωτήρων της, τοῖς ἀπέτεινε τὰς αἰσχροτέρας ὕβρεις, τοὺς ἠπεῖλει ὅτι διὰ τῶν ὀνύχων της θὰ τοῖς ἐξορύξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ τοῖς κατηρᾶτο τὰς τρομερωτέρας κατάρας.

Ζ'.

«Τοὺς ἀφωσιωμένους ὅμως ἐργάτας ἀνεχαίτιζον οὐχὶ αἱ ὕβρεις τῆς δυστυχοῦς, ἀλλ' ἄλλη ὀλεθρία καὶ φοβερά περιπέτεια. Ὅλον τὸ μέρος τῆς ὀροφῆς τοῦ μικροῦ θαλάμου δεξιῶς τῆς χασμάδος ἐσεῖετο, καὶ εἰς τὰς πρώτας προσβολὰς τῆς σκαπάνης ἐδύνατο νὰ καταπέσῃ, καὶ νὰ θάψῃ τὴν πανάθλιον εἰς τὰ ἐρείπιά του.

«Ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἔμειναν ἀμφιβάλλοντες τί νὰ πράξωσι. Παρετήρησαν πανταχοῦ μετὰ προσοχῆς, ὅλας τὰς γωνίας ἐδοκίμασαν εὐλαβῶς, ἀλλ' εἶδον ὅτι ὁ κίνδυνος ἦτο πανταχόθεν ὁ ἴδιος.

«Ἐν τούτοις ἡ γυνή, λαμβάνουσα διὰ τῶν δύο χειρῶν της τὰ χεῖλη τῆς χασμάδος, ἐξηκολούθει τὰς ἰκεσίας της, καὶ ὁ φόβος ἐφαίνετο ἀποδιώξας τὴν παραπροσύνην ἣν εἶχε παραγάγει ὁ φόβος.

«— Μὴ μὲ ἀφίνετε, ἔλεγε. Λυπηθῆτέ με! πνίγομαι· ὁ ἀῆρ μὲ λείπει. Σπεύσατε, ἐκτείνατέ μοι τὰς χεῖράς σας, σώσατέ με, καὶ νὰ γίνω αἰωνίως δούλη σας, καὶ νὰ φιλῶ αἰωνίως τῶν ποδῶν σας τὰ ἴχνη. Φέρετέ με εἰς τὸν ἥλιον, δώσατέ μοι ν' ἀναπνεύσω τὸν καθαρὸν ἀέρα. Ἰδέτε, ἐδῶ τρέμω, ἐδῶ φοβοῦμαι.

«Καὶ ἔτρεμεν ὅλον τὸ σῶμά της, καὶ ἤκούετο ἕως ἐπάνω ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων της.

«Τότε ὁ διευθύνων τὴν ἐργασίαν ἀξιωματικὸς, αἰσθανό-

γενος τὴν καρδίαν του συντριβομένην ὑπὸ τοῦ οἴκτου, καὶ ἔγνω ὅτι ἂν διέκοπτε τὴν ἐργασίαν, ὁ θάνατός της ἦτο ἐξέβαιος καὶ φρικτός, ἐν ᾧ ἐκ τοῦ ἐναντίου ὑπῆρχε πιθανότης σωτηρίας τοῦλάχιστον ἴση πρὸς τοῦ κινδύνου τὸν φόβον, λαβὲν ἀπηλπισμένην ἀπόφασιν καὶ διέταξε νὰ ἐξακολουθήσωσιν, ἀλλὰ μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ περισκέψεως.

«Μόλις ὁμῶς προσεβλήθη ὁ τοῖχος ὑπὸ τῶν πρώτων σκαπανῶν, καὶ τρυγμὸς φοβερὸς ἠκούσθη, καὶ μετὰ πατάγου, ὡς βροντῆς ἀντηχήσαντος εἰς τ' ἀχανῆ ἐκεῖνα βάραθρα, ἡ ὀροφὴ κατεκρημνίσθη ὁλόκληρος, καὶ ὑπὸ τὰ συντρίμματά της κατεκάλυψε τὴν γυναῖκα, ἥς τρομερὰ κραυγὴ ἠκούσθη ὑπὲρ τὴν καταχθόνιον ἐκείνην βροντήν.

«Οἱ σκαπανεῖς ὥρμησαν ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ διὰ τοῦ γενομένου ῥήγματος, ἐξ οὗ ἀνέθορε πνιγρὸν νέφος κόνιος, καὶ μετὰ μεγίστης σπουδῆς ἀνέσκαψαν τὰ εἰσπύματα, καὶ ἐκχώσαντες τὴν γυναῖκα αἵματόφυρτον καὶ νεκράν, ὡς ἐνόμιζον, τὴν ἀνεβίβασαν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ὅπου περιεστώτες ἐπροσμένομεν ἐν μεγίστῃ ἀγωνίᾳ τὴν λύσιν τοῦ τρομεροῦ τούτου δράματος.

«'Αλλ' ἡ γυνὴ ἦτον ἡμιθανὴς μόνον, οὐχὶ νεκρά· ὥστε, ἅμα ἀνελθοῦσα εἰς τὸν ὁροσερὸν αἴερα, ἐστέναξε βαθέως καὶ ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμούς.

«'Εγὼ ἰσάμην πλησίον της, καὶ ἔκυψα νὰ τὴν βοηθήσω. Ἀλλὰ διὰ μιᾶς ἀνεπήδησα ὡς ἐκτὸς ἐμαυτῆς, καὶ ἡσθάνθην τὰς τρίχας ὀρθωθείσας εἰς τὴν κεφαλὴν μου.

«— 'Επικατάρατε! ἔκραξα, τὴν κόρην μου! Ποῦ εἶναι ἡ κόρη μου; ποῦ εἶναι ἡ Ἑρμῆ μου;

«Ἡ λεγομένη Μαίρυ Χὰγ ἀνεκάθησε τότε, ἔτεινε φοβερῶς τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ μὲ ἠτένισεν ἀσκαρδαμυκτί.

«— Δὲν μὲ γνωρίζεις; ἐξηκολούθησα· δὲν γνωρίζεις τὴν
[ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΓΚΑΒΗ—Τόμ. Ι'.]

Λαίδυ Σερφεΐλδ, ἥτις πεινῶσαν σ' ἔθρεψε, διψῶσαν σ' ἐπό-
τισε, θρηνοῦσαν σέ παρηγόρησε; Ποῦ εἶναι ἡ Ἐμμα μου;

«Ἡ γυνὴ ἔνευσε διὰ τοῦ δακτύλου πρὸς τὰ κάτω.

«— Ποῦ; ποῦ; ἀνέκραξα. Ἀπέθανεν; Ὁμίλησον, ἀπόδος
μοι τὸ τέκνον μου, καὶ νὰ σέ συγχωρήσω διὰ τὰς βασά-
νους μου εἰς αὐτὴν τὴν ζωὴν, καὶ ὁ αἰώνιος κριτὴς νὰ σέ
συγχωρήσῃ εἰς τὴν μετέπειτα. Ποῦ εἶναι ἡ Ἐμμα;

«Τῆς γυναικὸς συνεζάλησαν βιαίως ὅλοι τοῦ προσώπου
οἱ χαρακτῆρες, καὶ μετὰ τινων στιγμῶν πρόδηλον ἀγῶνα
ἀνοίξασα τὸ στόμα·

«— Ἐκεῖ κάτω! κατώρθωσε νὰ εἰπῇ, δεικνύουσα τοῦ
ὑπογείου τὸ στόμιον, καὶ ἐν τῷ ἅμα κρουνὸς αἵματος ἐξέρ-
ρευσε ἐκ τοῦ στόματός της, καὶ πεσοῦσα αὐτὴ ὑπτία, ἐξέ-
πνευσεν.

«Ἄλλ' ἐγὼ δὲν εἶδον τὸν θάνατόν της. Ἀμα ἤκουσα τὰς
δύω ἐκεῖνας λέξεις, ἐρρίφθην πρὸς τὴν εἴσοδον τοῦ βαράθρου,
ὥς φρενήρης κατεκυλίσθην ἀπὸ τῆς κλίμακος, χιλιάκις κιν-
δυνεύσασα νὰ κατακρημνισθῶ, καὶ ὥρμησα πρὸς τὸ μέρος
ὅπου ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ μηχανικοῦ, εἰκάζων ὥς ἐκ τῶν πα-
ρατηρήσεών του ὅτι ἔπρεπε νὰ ᾔηται κατακεκλεισμένον τὸ
μὴ εὔρεθὲν παιδίον, εἶχεν ἀρχίσει νέαν ἀνασκαφὴν.

«Ἡ θεά μου, ἡ παραφορά μου, ἐξέπληξε τοὺς ἐργάτας,
οἵτινες ἀποσυρθέντες μοὶ ἔκαμον τόπον. Ἐγὼ δὲ ρίφθεισα
πρηνὴς εἰς τὸ χῶμα,

«— Ἐμμα! Ἐμμα μου, φιλτάτη μου Ἐμμα, ἔκραζον,
καὶ ἔσκαπτον τὴν γῆν διὰ τῶν ὀνύχων.

«Ἡ γῆ ἐδῶ ἦτο μαλακὴ, καὶ τὸ βάθος τοῦ κρημνίσμα-
τος ὅχι πολὺ· προσέτι δὲ καὶ τὸ ἐναπομεῖναν μέρος τῆς ὀρο-
φῆς εἶχε σχηματισθῇ εἰς στερεὸν θόλον, ὥστε μετὰ μιᾶς

ᾧρας ἐπίμονον ἐργασίαν ἢ εἴσοδος ἠνεώχθη πλατεῖα, καὶ δι' αὐτῆς εἰσώρμησα πρώτη ἐγώ.

«Εἰς τὴν μᾶλλον μεμακρυσμένην γωνίαν τοῦ καταπέ-
σόντος μικροῦ θαλάμου ἔκειτο ἐκτεταμένον κατὰ γῆς, καὶ
ἐντελῶς ἀκίνητον, κοράσιον, ῥάκη περιβεβλημένον· εἶχε δὲ
τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους, τὴν κόμην λυ-
τὴν εἰς τοὺς ὤμους, τοὺς ὀφθαλμοὺς κλειστοὺς, καὶ ἐφαί-
νετο ὡς ἂν ἐκοιμᾶτο. Ἄλλ' οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου
του δὲν διεκρίνοντο εἰς τὸ ἀμυδρὸν φῶς τοῦ λύχνου ὅστις
μὲ συνώδευεν.

«— Ἐμμα μου! Ἐμμα μου! ἔκραξα, καὶ ῥιφθεῖσα ἐπὶ
τοῦ κορασίου τούτου, ἐλειποθύμησα.

«Ὁ χειρουργός, ὅστις ἦν παρὼν διὰ νὰ παρέξῃ ἀμέσως
τὴν ἀναγκαίαν βοήθειαν εἰς τοὺς ὅσοι ἤθελον εὐρεθῇ ζῶν-
τες, μὲ ἀνεδίβασεν εἰς τὸν καθαρὸν αἶρα μετὰ τοῦ κορα-
σίου, καὶ μᾶς ἐδαψίλευσε τὰς περιποιήσεις του.

«Μετ' ὀλίγον ἠνέωξα τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εὐθὺς κατ' ἀρ-
χὰς τοὺς προσήλωσα ἀπλήστως εἰς τοῦ παιδίου τὸ πρό-
σωπον, καὶ ἐζήτουν εἰς τοὺς χαρακτῆρας αὐτοῦ ὁμοιότητα
πρὸς τὴν εἰκόνα τῆς θυγατρὸς μου, ἣν ἐφύλαττον ζωηρὰν
ἐντὸς τῆς καρδίας μου. Ἄλλ' οἱ χαρακτῆρες ἐκεῖνοι ἦσαν
ἀκίνητοι ὡς μαρμαρίνου ἀγάλματος, καὶ κατερρύπωνμένοι
ὕπὸ ἀσβόλης. Καὶ ὅτε μὲν γλυκεῖά τις ἡρεμία, ἐπικεχυμένη
εἰς τὸ ἄψυχον πρόσωπον, ἀθῶόν τι μειδίαμα διαστέλλον τὰ
λευκὰ ἐκεῖνα χεῖλη, συνεχίνουν βαθέως τὴν μητρικὴν μου
καρδίαν, καὶ τότε ἔσφιγγον περιπαυῶς τὸ παιδίον εἰς τὰς
ἀγκάλας μου, ὅτε δὲ πάλιν τὸ πρόσωπόν του μοὶ ἐφαίνετο
ἐντελῶς πρὸς τὰς ἐνθυμήσεις μου ξένον, καὶ τὸ ἀπώθουν
μετ' ἀπελπισίας.

«Ἀλλὰ διὰ νέας συνδρομῆς τοῦ ἱατροῦ, ἡ κόρη ἀνέπνευσε

βαθέως, καὶ ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμοὺς. Τινὰς στιγμὰς ἔμεινε τεθορυβημένη, καὶ ἔβλεπεν ὡς μετ' ἐκστάσεως ὅλα τὰ περὶ αὐτὴν ἀντικείμενα ἀλληλοδιαδόχως. Τέλος τὸ βλέμμα της ἐστηρίχθη καὶ ἐπ' ἐμοῦ.

«— Μαιμά! ἔκραξεν αἰφνης, καὶ ἐρρίφθη ἐπάνω μου, καὶ μ' ἐκράτησε διὰ τῶν δύο χειρῶν της ὡς φοβουμένη μὴ φύγω, καὶ ἐγέλα συγχρόνως καὶ ἔκλαιε.

«Φαντάσθητε τὰ αἰσθήματά μου. Ἦτον ἡ Ἐμμα. Νομίζω ὅτι ἐμπρὸς ὅλων τῶν περιεστώτων ἔπεσα εἰς τὰ γόνατα καὶ προσηυχήθην.»

— Λοιπόν! εἶπεν ὁ λόρδος Βαρλέϋ, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν Ἐμμαν, εἶναι ἀληθές ὅτι διетρίψατε τρία ἔτη εἰς τὰ φοβερά ἐκεῖνα καταγώγια, ὅτι ὑπεμείνατε τὴν ἀποτρόπαιον ἐκείνην δίαιταν;

— Ἀληθέστατον, ἀπεκρίθη ἡ Ἐμμα, καὶ πρέπει νὰ διακόψω τὴν μητέρα μου, καὶ νὰ ἐξακολουθήσω ἐγὼ τὴν αὐτοβιογραφίαν μου.

Η'.

«— Ὅτε κατ' ἄδειαν τῆς παιδαγωγοῦ μου ἔφερα τὸ πρόγευμα εἰς τὴν γυναῖκα ἣτις κατῴκει εἰς τὸν οἰκίσκον τοῦ κήπου, αὐτὴ μ' ἐκράτησε πλησίον της διὰ διαφόρων ὁμιλιῶν, ἤρχισε νὰ μοὶ διηγῇται μύθους, ἔπειτα κατέβη μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν κῆπον, καὶ μοὶ ἔδειξε πολλὰ παιγνίδια. Ἐπειτα μὲ κατέπεισε νὰ τὴν ἀκολουθήσω ἐκτὸς τοῦ κήπου. Μετὰ ταῦτα μοὶ εἶπεν ὅτι ἔχει νὰ μοὶ δείξῃ κάτι, εἰς ἓν ὥραϊον μέρος, ὅτι πρέπει ὅμως νὰ ὑπάγω ὀλίγον δρόμον μαζῇ της.

«Ἐγὼ ἀπεκρίθην ὅτι δὲν ἤμπορῶ, δὲν τολμῶ χωρὶς τὴν ἄδειαν τῆς μητρός μου· ἀλλὰ μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι ἀναλαμ-

βάνει εκείνη νὰ τὸ εἰπῇ εἰς τὴν μητέρα μου, καὶ ὅτι δὲν θ' ἀργήσωμεν νὰ ἐπιστρέψωμεν. Μικρὰ καὶ ἀνόητος, τὴν ἐπίστευσα καὶ τὴν ἠκολούθησα.

«Ἀφ' οὗ περιεπατήσαμεν πολλὴν ὥραν, μοὶ εἶπεν ὅτι, διὰ νὰ παίξωμεν, ν' ἀφήσω νὰ μοὶ δέσῃ τὰ ὀμμάτια. Ἡ πρότασις μοὶ ἐφάνη νοστιμωτάτη· ἀφ' οὗ δὲ μοὶ τὰ ἔδεσε, μ' ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας της καὶ ἤρχισε νὰ τρέχῃ γελῶσα, καὶ ἐγέλων μαζῇ της κ' ἐγὼ διὰ τὸ εὖθυμον τοῦτο εἶδος τῆς τυφλομυίας.

«Ἀλλὰ μεθ' ἱκανὴν ὥραν ἠθέλησα νὰ λύσω τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ εἶδον ὅτι ἤμην εἰς μέρος ἐντελῶς ἄγνωστον εἰς ἐμέ.

«Τότε ἤρχισα ν' ἀνησυχῶ, καὶ ἐζήτησα νὰ ἐπιστρέψω ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν. Ἡ Μάγνη, ὡς ἔλεγεν ὅτι ὀνομάζεται ἡ γυνή, συγκατένευσεν ἀμέσως, καὶ μετέβαλε τὴν διεύθυνσιν τοῦ δρόμου. Ἀλλὰ περιεπατήσαμεν ἱκανὴν ὥραν ἀκόμη, καὶ ἐνίστε ἐβάδιζον πεζῇ, ἐνίστε μ' ἔφερεν εἰς τὰς ἀγκάλας της, ἀλλὰ πάντοτε δὲν ἔβλεπον τὴν οἰκίαν μας.

«Δὶς ἢ τρὶς μετέβαλε δρόμον, λέγουσα ὅτι ἠπατήθη, καὶ τέλος μοὶ ὠμολόγησεν ὅτι ἐπλανήθη. Ἐγὼ ἤρχισα τότε νὰ κλαίω. Ἀλλὰ μοὶ εἶπε νὰ σιωπήσω, διότι ἅμα ἀπαντήσωμεν ἀνθρώπους, θὰ ἐρωτήσωμεν τὸν δρόμον καὶ θὰ τὸν εὔρωμεν.

«Ἐξηκολουθήσαμεν ὅμως διερχόμενοι διὰ στενωπῶν μεμονωμένων, ὅπου δὲν ἀπηντήσαμεν ψυχὴν γεννητήν.

«Τέλος ἐνύκτωσε, καὶ ἤρχισα νὰ φωνάζω. Ἀλλὰ μακρόθεν εἶδομεν φῶς, καὶ ἡ γυνὴ μοὶ εἶπε νὰ παύσω, ἴσως εἶναι αὕτὴ ἡ οἰκία μας. Ὅταν ἐφθάσαμεν πλησίον, ἦτο μικρὰ καλύβη καὶ ῥυπαρὰ ἐντὸς τοῦ δάσους.

«— Σιωπῇ, μοὶ εἶπεν ἡ γυνὴ μετὰ τόνου ὀλίγον τραχέος»

ὅστις μ' ἐτρόμαξε· νὰ μὴν ἀνοίξης τὸ στόμα σου. Δὲν ἤξεύρομεν τί ἄνθρωποι εἶναι αὐτοὶ ἐδώ· πρέπει νὰ σὲ νομίσουν κόρην μου, καὶ αὔριον, ὅταν ἐξημερώσῃ, μανθάνομεν εὐχόλως τὸν δρόμον.

«Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν καλύβην, μοὶ ἔδωσεν ὀλίγον μαῦρον ἄρτον, καὶ μ' ἔστρωσεν ὀλίγον ἄχυρον, ὅπου ἀπαυδήσασα διὰ τῆς ἡμέρας τὸν δρόμον, ἀπεκοιμήθην ἀμέσως.

«Τὸ πρῶτ' μ' ἐξύπνησε.—Βέσσυ, μοὶ εἶπε,—τότε πρῶτον μοὶ ἔδωσε τὸ ὀλέθριον τοῦτο ὄνομα, — ἐξύπνα, κόρη μου, νὰ πηγαίνωμεν. Καὶ ἔπειτα πλησιάσασα εἰς τὸ ὠτίον μου, — Ἔμαθα τὸν δρόμον, ἐπρόσθεσεν.

«Οὕτως ἐκινήσαμεν· ἀλλ' ἐπεριπχτήσαμεν πολλὰς ὥρας πάλιν εἰς ἄγνωστα πάντοτε μέρη.

«Τέλος ἐγὼ ἤρνήθην νὰ προχωρήσω· ἐκάθησα εἰς ἐνὸς δένδρου ρίζαν, καὶ ἤρχισα νὰ φωνάζω ὅτι θέλω νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν μητέρα μου. Ἀλλὰ τότε μ' ἔλαβεν ἐκ τῆς κόμης, καὶ μ' ἐκτύπησε, μ' ἐκτύπησε διὰ τῶν χειρῶν καὶ διὰ τῶν ποδῶν, ὥστε μ' ἀφῆκε σχεδὸν ἡμιθανῇ.

«— Νὰ μάθῃς, μοὶ εἶπε, νὰ ζητῇς τὴν μητέρα σου. Ἄλλην μητέρα παρ' ἐμέ δὲν ἔχεις. Ἄν ἀνοίξης ποτὲ τὸ στόμα σου νὰ εἰπῇς εἰς κανένα ὅτι ἔχεις ἄλλην μητέρα, θὰ κόψω μὲ τοῦτο τὴν γλῶσσάν σου. Καὶ ἐκ τοῦ κόλπου της λαβοῦσα μοὶ ἔδειξε μεγάλην ψαλλίδα.

«Ἡ γυνὴ μ' ἐνέπνευσεν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἀνυπέρβλητον τρόμον. Ἐκείνην τὴν νύκτα ἐκοιμήθημεν εἰς τὸ ὕπαιθρον.

«Τὴν ἐπαύριον τὸ πρῶτ' μ' ἐβίασε νὰ ἐκδυθῶ τὰ φορέματά μου, καὶ νὰ ἐνδυθῶ ἐν φόρεμα ἐσχισμένον καὶ ῥυπαρὸν, ὅπερ εἶχε λάβει τὴν προτεραίαν ἐκ τῆς καλύβης ὅπου ἐμείναμεν, χωρὶς νὰ μοὶ εἰπῇ διατί.

«Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἀπηντήσαμεν ἓνα ἔφιππον εἰς τὸν δρόμον, καὶ καθὼς τὸν εἶδον, ἤρχισα νὰ φωνάζω—Τὴν μητέρα μου θέλω! τὴν μητέρα μου θέλω!

«Τότε ἡ γυνὴ ἤρχισε νὰ μὲ daίρη· ἀλλ' ὁ ἔφιππος, ἔλ-
 ῶν πρὸς ἡμᾶς, ἠρώτησε τί ἔχει τὸ παιδίον καὶ κλαίει.

«— ὦ! κύριε, εἶπεν ἡ ὑποκριτής· εἶναι πολὺ πεισματώ-
 δης ἡ κόρη μου. Θέλω νὰ τὴν ὑπάγω εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ
 κάμνει τόσον κακὸν διὰ νὰ μὴν ὑπάγῃ.

«— Ὅχι! τὴν μητέρα μου, τὴν μητέρα μου θέλω! ἔκρα-
 ζον ἐγώ. Ἀλλ' ὁ κύριος,

«— Παιδί μου, μοὶ εἶπε, πήγαινε εἰς τὸ σχολεῖον. Εἶναι
 διὰ τὸ καλὸν σου. Ἀφ' οὗ μάθης γράμματα, θὰ ἔλθῃς πάλιν
 εἰς τὴν μητέρα σου.

«Καὶ κεντήσας τὸν ἵππον τοῦ ἀνεχώρησε.

«Τότε ἡ ἀγρία ἐκείνη γυνή, μείνασα μόνη μετ' ἐμοῦ,
 μ' ἐρρίψε κατὰ γῆς, καὶ πατήσασα τὸ στῆθος μου ὑπὸ τὸ
 γόνυ της, ἐπίεσε διὰ τῶν σιδηρῶν της δακτύλων τὸ πρό-
 σωπόν μου, καὶ ἐβίασε τὸ στόμα μου ν' ἀνοιχθῇ. Λαβοῦσα
 δ' ἐκ τοῦ κόλπου της φοβερὸν ἐργαλεῖον,

«— Ἄ! αὐτὰ μὲ κάμνεις; ἀνέκραξε πλήρης λύσσης. Θὰ
 σ' ἐβγάλω τὰ ὀδόντια σου ἐν πρὸς ἐν. Κάθε φορὰν ὅπου φω-
 νάζεις τὴν μητέρα σου, ἀπὸ ἐν θενὰ σ' ἐβγάζω, καὶ ἂν δέν
 σὲ μάθω νὰ σιωπᾷς, τότε θὰ σὲ κόψω τὴν γλῶσσαν.

«Καὶ εἰσῆγεν εἰς τὸ στόμα μου ἤδη τὴν ὀδοντάγραν,
 ὅτε ἐκ τοῦ τρόμου μὲ κατέλαβε σπασμὸς, καὶ εἶδος λυποθυ-
 μίας. Τοῦτο μ' ἔσωσε, διότι ἐφοβήθη ἡ γυνὴ μὴ ἀποθάνω,
 καὶ στερηθῇ τῶν ὠφελημάτων ὅσα ἤλπιζεν ἀπ' ἐμοῦ.

«Ἀφ' οὗ πολλὰς ἀκόμη ἡμέρας μὲ περιέφερε, κλειδώσασα
 τὸ στόμα μου διὰ τοῦ φόβου, μὲ ὠδήγησε τέλος εἰς Γλου-
 μυμάουθ, καὶ λαβοῦσα ἡ ἰδία τὸ ὄνομα Μαίρου Χάγ, μὲ πα-

ρουσίασεν ὡς κόρην της, χωρὶς νὰ τολμήσω νὰ τὴν ἀναιρέσω.

«Ἡ διεύθυνσις μᾶς ἐδέχθη ἀμφοτέρας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ οὕτως ἐκέρδιζεν αὐτὴ ἀντὶ ἐνὸς δύω σελίνια καθ' ἡμέραν.

«Τὴν πρώτην ἐσπέραν, ἅμα ἔμεινα μόνη μετ' αὐτῆς,

«— Ἄκουσε, μοὶ εἶπεν, ἂν σοὶ συμβῇ ν' ἀνοιξῆς ποτὲ μόνον τὸ στόμα, καὶ νὰ εἰπῆς ὅτι δὲν εἶσαι κόρη μου, ἤξευρέ το ἀπ' ἐμέ, θὰ τρυπήσω ὅλον τὸ σῶμά σου μὲ πυρωμένα σίδηρα, καὶ ἔπειτα θὰ σὲ κόψω εἰς δέκα κομμάτια.

«Ἐγὼ δὲ, ἠξεύρουσα ὅτι αὐτὰ δὲν ἦσαν μάταιαι ἀπειλαί, ποτὲ οὔτε ἐζήτησα νὰ εἰπῶ εἰς κανένα λέξιν, καὶ οὔτε μοὶ ἦτο δὲ δυνατόν, διότι οὐδὲ στιγμὴν δὲν μὲ ἄφινε μόνην. Τὴν νύκτα ἐκοιμώμην πλησίον της εἰς τ' ἄχυρα, τὴν ἡμέραν ὅλην ἠργαζόμην πλησίον της εἰς τὰ λατομεῖα.

«Τὸ πρῶτον ἔτος, ἡ ὑπηρεσία μου ἦτο νὰ κἀλῇμαι εἰς μίαν ὑγρὰν τῶν ὑπογείων γωνίαν, ὅπου ποτὲ τὸ ἀμυδρότερον φῶς τῆς ἡμέρας δὲν ἔφθανε, καὶ ν' ἀνοιγῶ ἀνὰ πᾶν λεπτόν, ὅσάκις δηλ. διήρχοντο αἱ χειράμαξαι, ἐν διάφραγμα ἢ θύραν χρησιμεύουσιν εἰς τὴν διαπνοὴν τοῦ ἀέρος. Ἡ ἐργασία αὕτη ἤρχιζε μίαν ὥραν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, καὶ ἐτελείωνε μίαν ὥραν μετὰ τὴν δύσιν του· ὥστε εἰς τὸ διάστημα ἐνὸς ὁλοκλήρου ἔτους οὐδὲ ἅπαξ ποτὲ εἶδον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

«Καθὼς ὅμως ἔγινα ἐξαέτις περίπου, καὶ ἐκρίθη ὅτι ἔχω δυνάμεις ὥστε νὰ σύρω χειράμαξαν, μ' ἔζωσαν λωρία περὶ τὸ σῶμα, καὶ ἄλλα λωρία περὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ δι' αὐτῶν δεκατέσσαρας ὥρας τὸ ἡμερονύκτιον ἔσυρον βαρεῖαν ἅμαξαν πλήρη ἀνθράκων ἐντὸς διαδρόμου τόσον ταπεινοῦ, ὥς ἐ μόνον ἔρπουσα διὰ τῶν χειρῶν καὶ διὰ τῶν γονάτων ἐδυνάμην νὰ τὸν διέλθω.

«Είδατε τὸ παιδίον ἐκεῖνο, τὸν Βὸβ Χλὸβ εἰς τὸ ἀνθρακω-
ρυχεῖον. Ἡ τύχη μου ἦτον ἡ ἰδία, καὶ ἔτι χειροτέρα, διότι
αὐλὼν τῆς ὑπηρεσίας μου ἦτον ἀκόμη χαμηλότερος, διότι
αἱ δυνάμεις μου ἦσαν ἀσθενέστεραι, καὶ διότι ὅταν αὐταὶ
ἐξηντλοῦντο, καὶ ἔπιπτον σχεδὸν ἡμιθανῆς εἰς τὸ ἔδαφος,
ἡ μέγαιρα ἥτις μ' ἐπετήρει καὶ ἡργάζετο πάντοτε οὐ μα-
κράν μου, φοβουμένη μὴ ἀποβληθῶ τοῦ καταστήματος,
ἐπήρχετο κατ' ἐμοῦ καὶ μ' ἐμάστιζε διὰ νὰ ἐγερθῶ.

Θ'.

«Τοιαύτην ζωὴν ἔζησα τρία ἔτη εἰς τὸ Γλουμυμάουθ.»

— ὦ φρίκη! ἀνέκραξεν ὁ λόρδος Βαρλέϋ. Καὶ ὑποφέ-
ρετε ἀκόμη νὰ βλέπητε τὸν ὀλέθριον τοῦτον τόπον; Τί δύ-
ναται νὰ σᾶς παρακινήσῃ νὰ ἐπανέλθητε εἰς αὐτόν, ἐν ᾧ
ἐπίστευον ὅτι ἠθέλετε ἀποστρέφει ἀπ' αὐτοῦ αἰωνίως καὶ
μετὰ μίσους τὸ πρόσωπον.

— Ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς σωτηρίας τῆς Ἑμμας μου,
ἀπεκρίθη ἡ Λαίδυ Σερφείλδ, κατ' ἔτος εἰς τὴν ἐπέτειον ἐκεί-
νην ἡμέραν, ἥτις εἶναι συγχρόνως καὶ ἡ μνήμη τοῦ θανά-
του τοῦ ἀνδρός μου, ἐρχόμεθα εἰς Γλουμυμάουθ. Ἡ Ἑμμα
καταβαίνει εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον, βλέπει ἡ ἰδία τὴν κατά-
στασιν τῶν ἐργαζομένων παιδίων, ἐξετάζει τὰς περιστάσεις
των, καὶ ἀποσπῶσαι ἐντεῦθεν πέντε, τὰ ἀξιώτερα ἐλέου καὶ
βοηθείας, φροντίζομεν περὶ τῆς ἀνατροφῆς των καὶ περὶ τῆς
περαιτέρω ἀποκαταστάσεώς των.

«Διότι ὅσα ἡ Ἑμμα σᾶς περιέγραψε δὲν ἦσαν ἡ ἐξαιρε-
τικὴ μόνον αὐτῆς, ἡ αὐτοῦ μόνου τοῦ ὑπογείου ἐργαστηρίου
τῆς δυστυχίας δίαίτα, ἀλλὰ καθ' ὅλους τοὺς μεταλλοφόρους
νομοὺς τοῦ ἡνωμένου βασιλείου εἰσὶν ἡ τρομερὰ τύχη πολ-

λῶν ἑκατοστύων, πολλῶν χιλιάδων παναθλίων παιδίων. Μόλις εἰς τὴν ζωὴν γεννηθέντα, θάπτονται τὰ δυστυχῇ εἰς τοὺς ἀπεράντους ἐκείνους τάφους ὑπὸ τῆς ἐλεεινῆς πενίας τῶν γονέων των, οἵτινες μὴ ἔχοντες ἄρτον νὰ τοῖς δώσωσι, τὰ ρίπτουσιν ἐκεῖ, καταρώμενοι τὴν στιγμὴν καθ' ἣν τὰ ἐγέννησαν, ἢ ὑπὸ τῆς ἀπανθρώπου καὶ ψυχρᾶς κερδοσκοπίας τινῶν, ὧν ἡ καρδία εἶναι ἀπεσκληρυμένη εἰς τὸ αἰσθηματῆς φιλοστοργίας, ἢ τέλος καὶ ὑπ' ἐγκλήματος κακούργων, κλεπτόντων τὰ μικρὰ ὄντα, ὡς τοῦτο συνέβη εἰς τὴν Ἑμμαν μου, ὅπως καρπῶνται τῶν τρυφερῶν τούτων ὄντων τοὺς ἰδρωτάς καὶ τὰς ταχέως ἐκλείπούσας δυνάμεις. Ἐκεῖ δὲ κατ' ὀλίγον φθίνουσι τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, ὡς κάλυκες πατηθέντες πρὶν ἀνοιχθῶσι, καὶ πρὶν ἀποθάνωσιν ἀποθνήσκουσιν.

«Ἐν ἑξ αὐτῶν εἶδατε ὁ ἴδιος ὅτε περιηρχόμεθα ἐκεῖ κάτω. Περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἄλλων τεσσάρων συνεννοήθημεν ἤδη μετὰ τοῦ Κ. Φῶκνερ.»

Κατὰ τὴν ἐπομένην ἐπέτειον ἡμέραν τῆς σωτηρίας τῆς Ἑμμας, ἀντὶ πέντε, δέκα παιδία ἐξήχθησαν τῶν βαράθρων τοῦ Γλουμυμάουθ, τὰ μὲν πέντε ἐν ὀνόματι τῆς Λαίδου Σερφεῖλδ, τὰ δ' ἕτερα πέντε ἐν ὀνόματι τῆς Λαίδου Ἑμμας Βαρλέϋ.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΟΡΥΦΑΣ

Α'

Ὅτε διήλθον διὰ τῆς Νεαπόλεως, ἐννεεῖται ὅτι ἐν ἐκ τῶν περιέργων ἔσα ἤμην ἀνυπόμονος νὰ ἰδῶ, ἦτο καὶ τὸ Βεσούβιον. Ἀνεχώρησα λοιπὸν μετὰ τοῦ Λαζαρόνκου, τοῦ ὁδηγοῦ μου, μετὰ τοῦ ἡλίου τὴν δύσιν, ὅπως προφθάσω δῆθεν τὴν ἀνατολὴν αὐτοῦ εἰς τοῦ ὄρους τὴν κορυφὴν, καὶ διέτρεξα ἐν τῷ σκότει τὰς ὠραίας πεδιάδας ἐκεῖνας, τὰς συμφύτους καὶ ἀνθηρὰς ὑπωρείας, μόνην θεάν ἔχων τὴν τῶν δύο προεχόντων ὠτίων τοῦ ζώου μου, διότι τὸ ζῶον τοῦτο ἦτο, κατὰ τὴν συνήθειαν, ὄνος. Τοῦ σκεπτικοῦ τούτου τετραπόδου τὸ βάδισμα θεωρεῖται ὡς τὸ ἀσφαλέςτερον διὰ τὴν δύσκολον τοῦ ἡραιοῦ ἀνάβασιν.

Μετά τινων δ' ὥρων ὀχληρὰν καὶ μονότονον ἱππασίαν, ἔφθασα τέλος εἰς τὸ μέρος ὅπου παύει ἡ φυτικὴ ζώνη, καὶ ὅθεν ἄρχεται ἡ κατακεκαυμένη, ἄγονος, ἄμορφος κορυφή, γιγαντιαῖος σωρὸς λάβας καὶ τέφρας. Εἰς τὸ ὄριον τοῦτο τῆς ὀργανικῆς καὶ τῆς νεκρᾶς φύσεως, ὑπάρχει μικρὸν καταγώγιον, καλούμενον «ὁ οἶκος τῶν ἐρημιτῶν», καὶ ἐδῶ κατα-

λύουσιν οί ὁδοιπόροι, ὅσοι ἐτοιμάζονται διὰ τὴν περαιτέρω δυσχερῇ ἄνοδον.

Ἐδὼ κατέβην καὶ ἐγὼ τοῦ ὄνου μου, καὶ τείνων τὰ μέλη μου, ἐζήτησα δωμάτιον ὅπου ν' ἀναπαυθῶ πρὸς μικρὸν, καὶ ὀλίγον πρόγευμα.

Τὸ πρόγευμα δὲν ἦτο δύσκολον νὰ ἐτοιμασθῇ· ἄρτος, γάλα, μέλι, καὶ οἶνος, ὁ λεγόμενος Χριστοῦ δάκρυ· τοῦ δωματίου δ' ἡ ἐκλογή ἦτον ἀκόμη εὐκολωτέρα, διότι δὲν ὑπῆρχεν εἰμὴ ἓν καὶ μόνον. Αὐτοῦ λοιπὸν τὴν θύραν μ' ἠνέωξεν εἰς τῶν ἐρημιτῶν· ἀλλὰ μόλις ἐγκύψας τὴν κεφαλὴν, ἀπεσύρθη ἀμέσως, διότι εἶδον ὅτι κατείχετο τὸ δωμάτιον ἤδη ὑπὸ συνοδίας ὁδοιπόρων, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὅτι ἦσαν καὶ κυρίαι.

Ὁ ἐρημίτης μὲ προέτρεπε νὰ εἰσέλθω. Τὸ δωμάτιον, μοὶ ἔλεγεν, εἶναι κοινόν, καὶ δικαίωμα προκαταλαβόντος εἰς αὐτὸ δὲν ὑπάρχει. Ἀλλ' ἐγὼ ἀντέστην· ἐξετάσας δὲ, καὶ μαθὼν ὅτι οἱ ἐνοικοῦντες ἦσαν ἀγγλικὴ οἰκογένεια, ὅτι πρὸ ὀλίγου ἀφίχθησαν, καὶ ὅτι ἐπορεύοντο τὴν αὐτὴν ὁδὸν μετ' ἐμοῦ, ἔπεμψα πρῶτον τὸ ἐπισκεπτήριόν μου, καὶ τοῖς ἐζήτησα τὴν ἄδειαν τῆς εἰσόδου.

Δὲν περιέμεινα τὴν ἀπόκρισιν πολλὴν ὥραν. Ἡ θύρα ἠνεώχθη, καὶ εἰς τῶν κυρίων, προελθὼν πρὸς ἐμέ, μ' ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς, μὲ εἰσήγαγε, καὶ μὲ παρουσίασεν εἰς τὴν Κυρίαν Βλάκβυρν, τὴν σύζυγόν του, εἰς τὴν Μῖς Κλάραν Βλάκβυρν, τὴν θυγατέρα του, καὶ εἰς τὸν Κύριον Φόστερ, εἰς ὃν οὐδὲν ἐδόθη συγγενικὸν ἐπίθετον.

Ὁ εἰσαγαγὼν με ἦτον ἄνθρωπος ἀναστήματος μετρίου, τετραγώνου, παγίου, ἔχων τὴν κόμην λευκὴν, τὰς παρειὰς ἐρυθράς, τὴν ὄψιν παιδρὰν, τὸν γέλωτα ἡχηρόν. Ἡ γυνὴ του ἡλικίας μεσαίας, τὸ ἀνάστημα ὑψηλὴ, ἀνεπλήρου δι' ἀξιοπρεπείας ὀλίγον ἐπιτηδευτῆς τὸ μαρανθὲν κάλλος της, καὶ

εἰς τοὺς τρόπους της, τοὺς ἄλλως περιποιητικούς, ἐγκατε-
ργνυεν ἀδιόρατόν τινα ὑπερηφανείας χρωματισμόν.

Ὁ Κ. Φόστερ, νέος, ἴσως τριακοντούτης, ἀλλὰ φαινόμε-
νος ἔτι νεώτερος, φυσιογνωμίας εὐγενεστάτης, εἰς τῶν κα-
ννικωτέρων τύπων τῆς ἀγγλικῆς καλλονῆς, εἶχε τὴν κό-
μην ξανθὴν, τοὺς ὀφθαλμοὺς γλαυκοὺς, μεγάλους, ἀλλ' ἰ-
λαροὺς καὶ μελαγχολικοὺς, τὸ μέτωπον καθαρὸν, ἀλλ' ἐ-
λαφρῶς κύπτον ὡς ὑπὸ τὸ βάρος τῆς σκέψεως.

Ἡ Μις Κλάρα τέλος..... ἐκείνης τὸ κάλλος δὲν ἀνα-
λύεται! Ἦτον ἐν τῶν ὑπερβορείων ἐκείνων ῥόδων, ἅτινα εἰς
μόνην τοῦ Ὀσσιάνου τὴν ποίησιν θάλλουσι!

Προσκληθεὶς ἐκάθησα εἰς τὴν τράπεζάν των, καὶ ἡ γνω-
ριμία μας προὔχωρησε ταχέως μέχρι σχεδὸν οἰκειότητος,
ὅτε μάλιστα ἡ Κυρία Βλάκδϋρν ἐπληροφορήθη ὅτι ὁμιλῶ
ἀγγλικά, καὶ ὅτι δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ στρεβλοῖ πρὸς χά-
ριν μου εὔτε τὴν γαλλικὴν γραμματικὴν, εὔτε τὸ στόμα
της. Ἀλλὰ καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διατηρήσω ἐπὶ πολὺ
τῆς πρώτης συστολῆς τὴν ψυχρότητα, ἐνώπιον τῆς ἐπιδη-
μικῆς εὐθυμίας τοῦ Κ. Βλάκδϋρν.

— Ἀκούων μας νὰ γελῶμεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, εἶπε
μειδιῶσα ἡ Μις Κλάρα πρὸς τὸν πατέρα της, τίς ἤθελεν
εἰπεῖ ὅτι καθήμεθα ἐπὶ ἡφαιστείου!

— Καὶ μήπως, εἶπον ἐγὼ, μυριάδες ἀνθρώπων δὲν κάθη-
ται ἐπὶ τοῦ ἡφαιστείου τούτου, καὶ δὲν ἐκάθησαν ἐπ' αὐτοῦ
πρὸ αἰώνων, καὶ ὅμως ἔζησαν γελῶντες, καὶ εὐθυμοὶ, καὶ
εὐδαίμονες;

— Βεβαίως, εἶπεν ὁ Κ. Φόστερ. Δὲν φύονται ἐπὶ τῶν ἡ-
φαιστείων τὰ εὐρωστότερα φυτὰ καὶ τὰ ὠραιότερα ἄνθη;
Τί καὶ ἂν ἔλθῃ ποτὲ ἡ ἔκρηξις νὰ τ' ἀναρπάσῃ; Ἀρκεῖ ὅτι
ἐπὶ μίαν ἡμέραν τὰ θάλλει ζωογόνος θερμὴ δὲν εἶναι ἡ

διάρκεια τῆς ζωῆς, ἀλλ' ἡ εὐτυχία αὐτῆς ἥτις τῇ δίδει ἀξίαν.

Μοὶ ἐφάνη δ' ὅτι τὰς λέξεις ταύτας διηύθυνε κρυπτόν βλέμμα τοῦ Κ. Φόστερ πρὸς τὴν Μίς Κλάραν, καὶ ἔτι ἐλαφρὸν μειδίαμα ἐκείνης τὰς ὑπεδέχετο, ἐν ᾧ ὁ Κ. Βλάχβυρν καγχάζων στεντόριον,

— Ἴδου φιλοσοφία ἥτις μοὶ ἀρέσκει, ἀνέκραξεν. Οὐδαμοῦ φόβος! πανταχοῦ εὐθυμία!

— Καὶ ἔμως, εἶπεν ἡ Κ. Βλάχβυρν, μοὶ φαίνεται ἀκατανόητος τῶν περιόικων τούτων ἡ ἄκριτος ἀφοβία. Ἀφ' ὅτου καίει τοῦ Βεσουδίου ἡ κάμιнос, πόσαι ἄρά γε χιλιάδες δυσουχῶν νὰ ἐτάφησαν αὐτῆς θύματα!

— Εἶναι ἴσως γνωστὸν πότε κατὰ πρῶτον ἤρχισε τὸ ὄρος τοῦτο ἐκπέμπον φλόγας; ἠρώτησεν ἡ Κλάρα. Τὸ ἠξεύρετε, Κύριε Φόστερ;

— Ἀκούεις ἂν τὸ ἠξεύρη! ἀνέκραξεν ὁ Κ. Βλάχβυρν. Ἐκεῖνος νὰ μὴ τὸ ἠξεύρη; Ἐκεῖνος ὅστις συνέγραψε περὶ ἡφαιστείων σύγγραμμα, χειροκροτηθὲν ὑφ' ὅλων τῶν ἀκαδημιῶν τοῦ κόσμου; Καὶ στραφεὶς πρὸς ἐμέ, — σᾶς συνιστῶ, κύριε, εἶπε, τὸν πρῶτον φυσιολόγον τῶν τριῶν βασιλείων, καθηγητὴν τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρτης, καὶ μέλος τῆς Βασιλικῆς ἐταιρίας τῶν φυσιολογῶν.

— Καὶ μεθ' ὅλους τοὺς τίτλους τούτους, ἀπεκρίθη μειδιῶν ὁ Κ. Φόστερ, δὲν τὸ ἠξεύρω. Ἡ πρώτη ὑπὸ τῆς ἱστορίας μαρτυρουμένη ἐκρηξίς εἶναι ἡ τῶν 63 μ. Χ., καὶ μετὰ ταῦτα ἡ γνωστὴ ἐκείνη τῶν 79.

— Γνωστὴ, εἶπεν ἡ Μίς Κλάρα πονηρῶς μειδιῶσα, εἰς τοὺς κυρίους καθηγητὰς τῆς Ὁξφόρτης, ἀλλ' εἰς ἡμᾶς οἵτινες δὲν εἴμεθα τίποτε, οὔτε καὶ μέλη τῆς Βασιλικῆς ἐταιρίας τῶν φυσιολογῶν, κατὰ δυστυχίαν ἐντελῶς ἄγνωστος.

— Ἀπατᾶσθε, κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Φόστερ εἰς τὸν ἀστεϊ-
μόν τοῦτον, καὶ ἀδίκως συκοφαντεῖσθε. Μίαν πρωΐαν ὁ οὐ-
ρανὸς ὅλος καὶ ἡ γῆ περίξ κατεκαλύφθη ὑπὸ σκότους ζο-
φερωτάτης νυκτός, καὶ τὸ σκότος τοῦτο μόνον ἀπαίσιαι ἀ-
τραπαὶ διέσχίζον ὄφιοειδῶς, καὶ ὁ ἀήρ ἐπληρώθη ἀναθυ-
μιάσεων δυσωδῶν καὶ πυκνῶν, καὶ βρονταὶ καὶ κρότοι κατα-
πληκτικοὶ ἀντήχουν, ὥς ἂν ἐρρήγνυτο τοῦ οὐρανοῦ τὸ στε-
ρέωμα, ὥς ἂν συνεκρούοντο τὰ ὄρη καὶ συνετρίβοντο, καὶ
εἰς μυρίων ποδῶν ὕψος ἀνεπήδα καπνὸς καὶ τέφρα, καὶ
ἕδωρ βορβορῶδες καὶ βράχοι γιγαντιαῖοι, καὶ βροχὴ διαπύ-
ρων λίθων, καὶ εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ ὄρους κατέρρεον ποτα-
μοὶ φλογεροὶ, καὶ κατεκάλυψαν φυτείας καὶ δάση καὶ ἐπαύ-
λεις, καὶ πόλεις ὅλας εἰς βάθος ἑκατὸν ποδῶν καὶ ἐπέκεινα...

— Ἐννοεῖτε, διέκοψεν ἡ Μῖς Κλάρα, τὴν ἔκρηξιν ἣτις
κατέχωσε τὴν Πομπηίαν, τὸ Ἡράκλειον καὶ τὰς Σταβίας;
Ἀλλὰ νομίζω ὅτι αὕτη δὲν πρέπει νὰ ἦτον ἡ πρώτη, διότι,
ὥς μ' ἐξήγησαν ὅτε εἶδομεν τὸ Ἡράκλειον, τὰ θεμέλια
τῶν οἰκιῶν τῆς πόλεως ἐκείνης στηρίζονται ἐπὶ λάδας, ὥστε
ὄχι μόνον ὅταν κατεστράφη, ἀλλὰ καὶ πρὶν οἰκοδομηθῇ εἶ-
ναι ἐπόμενον ὅτι εἶχον γίνει ἐκρήξεις.

— Οἱ καθηγηταὶ τῆς Ὁξφόρτης, εἶπεν ὁ Φόστερ χα-
ριεντιζόμενος καὶ κλίνων τὴν κεφαλὴν, πρέπει, Μῖς, νὰ
καταγραφῶσι φοιτηταὶ σας. Λέγετε ὀρθότατα. Πρὸ τῶν 79
καὶ πρὸ τῶν 63 ἔκαιε τὸ Βεσούδιον χωρὶς ἀμφιβολίας· ἀλλ'
ἐκείνη εἶναι ἡ πρώτη ἱστορικῶς μαρτυρουμένη ἐκρήξις.

— Κύριοι καὶ κυρίαί, εἶπεν ὁ Κ. Βλάκβυρν, ἀνακαγχά-
ζων πάλιν κατὰ τὴν συνήθειάν του· ἀνεχωρήσαμεν χθὲς τὸ
ἑσπέρας ἐκ τῆς Νεαπόλεως, καὶ δὲν ἐκοιμήθημεν ὅλην τὴν
νύκτα, ἐνθυμεῖσθε διατί; ὅπως ἰδῶμεν τὸν ἥλιον ἀνατέλ-
λοντα ἀπὸ τοῦ Ἀσκητηρίου. Ὁ ἥλιος, κυρίαί καὶ κύριοι, δὲν

μᾶς περιμένει νὰ τελειώσωμεν τὴν ἱστορίαν τῆς Πομπηίας.
 Ἄν θέλωμεν νὰ τὸν ἰδῶμεν, πηγαίνωμεν.

— ὦ! ναί! νὰ ἰδῶμεν τὸν ἥλιον! ἀνέκραζεν ἡ Μῖς Κλάρα. Τί ποιητικὸν θέαμα, ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου ἀπὸ κορυφῆς ὑψηλοῦ ὄρους! Δὲν εἶναι ἀληθές, Κ. Φόστερ;

— Ἐνθυμοῦμαι τῷ ὄντι, Μῖς, ἀπεκρίθη οὗτος, ὅτι ποιητικωτάτῃ μοὶ ἐφάνη ὅτε τὴν εἶδον ποτὲ ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἄλλου τινὸς ἡφαιστείου.

— Τίνος ἡφαιστείου; ἠρώτησεν ἡ Κλάρα.

— Τῆς Μαούνας Ῥόας εἰς τὰς Σανδβίχας Νήσους.

— Πῶς! ἦσθε ἤδη εἰς τὰς Σανδβίχας νήσους! ἀνέκραξα ἐγὼ ἔκθαμβος. Εἰς τὸν μεσημβρινὸν Ὠκεανόν!

Τὸ ἤδη ἐσήμαινε « τὸσον γένος ». Ὁ Κ. Φόστερ τὸ ἐνόησε, καὶ μειδιῶν μοὶ εἶπεν,

— Ὁ βίος, κύριε, εἶναι βραχύς, ἡ δ' ἐπιστήμη μακρά.

Μεταξὺ λέγοντες ἠγέρθημεν τῆς τραπέζης. Συγχρόνως δὲ μεθ' ἡμῶν ἠγέρθη ὑποκάτω αὐτῆς καὶ ἐξῆλθεν ὠραῖος καὶ γιγαντόσωμος κύων τῆς φυλῆς τῶν Παραδουναβίων, ὅλος κατάστικτος ὡς πάρδαλις. Σείων δὲ τὴν οὐράν του διέβη μεταξὺ ἡμῶν, ἀφ' οὗ ἔτριψε κολακευτικῶς τὴν κεφαλὴν του εἰς τοῦ Κ. Φόστερ τὰς χεῖρας, καὶ διηυθύνθη προπορευόμενος πρὸς τὴν θύραν.

— Ἐδὼ Ἀκταίων! ἔκραξε μετὰ γλυκείας φωνῆς ἡ Μῖς Κλάρα. Ἀχάριστε, εἰς ἐμέ δὲν λέγεις τίποτε; μόνον τὸν αὐθέντην σου ἀγαπᾷς; Ἴδοῦ, δὲν εἶμαι ζηλότυπος.

Καὶ τῷ ἔρριψεν εἰς τὸ στόμα μέγα τεμάχιον ἄρτου μεῖναν ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ὁ Ἀκταίων τὸ ἤρπασε πετακτὸν,

καὶ πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἐσυκοφαντήθη ἀχάριστος, ἐπήδησε εἰς τῶν ἐμπροσθίων πεδῶν του εἰς τοὺς ὤμους τῆς κόρης, ὥστε ὀλίγου δεῖν τὴν ἀνέτρεπε, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἐτινάχθη πλαγίως, καὶ ὥρμησεν ὡς βέλος διὰ τῆς θύρας.

Κατόπιν του ἐξήλθομεν καὶ ἡμεῖς, ὁ Κ. καὶ ἡ Κ^α. Βλάκ-
ουρν ἐμπρὸς, ὀπίσω των ἡ Μις Κλάρα καὶ ὁ Κ. Φόστερ,
καὶ κατόπιν ὅλων ἐγὼ, παρατηρῶν τὰ περὶ ἐμέ διὰ μόνον
τὸν λόγον ὅτι πάντοτε ἔχω τὴν ἔξιν τοῦ νὰ παρατηρῶ.

Τῶν παρατηρήσεών μου δὲ τὸ συμπέρασμα ὑπῆρξε πρὸς
τὸ παρὸν, ὅτι ἡ Μις Κλάρα πρὸς τὸν κ. Φόστερ ἀπετεί-
νετο κατὰ προτίμησιν· δὲν διέκρινα ὅμως ἂν οἱ τρόποι τῆς
ἦσαν ἀπλῆς φιλαρεσκείας προῖον, ἢ ἂν εἶχον καὶ βαθυτέ-
ρας τὰς ρίζας.

— Ἐπειδὴ, κύριε, τῷ εἶπεν, ἀπεφασίσατε ὅτι πρέπει νὰ
διδάξω τοὺς καθηγητὰς τῆς Ὀξφόρτης, χρεωστεῖτε καὶ νὰ
μὲ προπαρασκευάσητε εἰς τὰ σοβαρά μου καθήκοντα, καὶ
πρὶν γίνω ἐκείνων διδάσκαλος, ἀνάγκη νὰ γίνω ἰδική σας
μαθήτρια. Διδάξατέ μοι, παραδείγματος χάριν, ἂν μετὰ τὴν
καταστροφὴν τῆς Πομπηίας μνημονεύῃ ἡ ἱστορία καὶ ἄλ-
λην τινὰ ἔκρηξιν τοῦ Βεσουβίου, ἂν ἄλλως δὲν εἶναι ἀδια-
κρισία μου ν' ἀπασχολῶ οὕτω τὴν προσοχὴν σας ἀπὸ τῆς
θέας τοῦ ἡλίου, ὅστις μέλλει ν' ἀνατείλῃ.

Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην φράσιν ἀπήντησεν ὁ Κ. Φό-
στερ δι' ἐνὸς μόνου βλέμματος διαφυγόντος ὅλους τοὺς ἄλ-
λους ἐκτὸς τῆς Κλάρας, εἰς ἧς τὰ χεῖλη προῦκάλεσεν ἀ-
διόρατον καὶ ἀκούσιον μειδίαμα, καὶ ἐκτὸς ἐμοῦ ὅστις τὸ
ἐξήγησα οὕτω·

— Τί κάθησαι καὶ μοὶ λέγεις! Ἡξεύρεις πολὺ καλὰ ὅτι
δὲν μοὶ μέλει δι' ὅλους τοὺς ἡλίους τοῦ στερεώματος, ὅταν
εἶμαι πλησίον σου, καὶ σὺ εἶσαι ὁ φωτεινότερος ἡλιός μου.

Ἄλλ' εἰς τὴν πρώτην ἐρώτησιν τῆς Μῖσς Κλάρας ἀπεκρίθη·

— Ἡ ἱστορία ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῆς Πομπηίας ἕως τώρα μνημονεύει ὑπὲρ τὰς 140 ἐκρήξεις, τινὰς μάλιστα περιφήμους. Ἐπὶ δύο φέρ' εἰπεῖν ἐξ αὐτῶν ἡ τέφρα τοῦ Ἡφαιστείου ἐσφενδονίσθη μέχρι Κωνσταντινουπόλεως.

— Μέχρι Κωνσταντινουπόλεως! ἀνεφώνησα ἐγώ. Ἴί μᾶς λέγετε;

— Δὲν θὰ ἐκπλαγῇτε, μοὶ εἶπεν, ὅταν ἐνθυμηθῇτε ὅτι ἐπὶ τῶν ἐκρήξεων πολλάκις φυσᾷ σφοδρὸς καὶ διαρκὴς ἄνεμος, ὅστις φέρει τὴν τέφραν, ὅτι ὁ ἄνεμος δύναται νὰ διατρέξῃ μέχρις 132 ποδῶν κατὰ λεπτὸν δεύτερον, ἥτοι 350 γεωγραφικὰ μίλια εἰς ἓν ἡμερονύκτιον, καὶ ὅτι ἡ ἀπὸ Νεαπόλεως εἰς Κωνσταντινούπολιν κατ' εὐθεῖαν ἀπόστασις εἶναι περίπου μιλίων 240.

— Ὡραῖα εἶναι ὅσα μᾶς λέγετε, εἶπεν ἡ Μῖσς Κλάρα, βλέπουσα ὅτι ἐτιώπα ὁ Φόστερ, ἀλλὰ δὲν θ' ἀπαλλαγῇτε διὰ τόσων μόνον. Θὰ μᾶς εἰπῇτε ἀκόμη καὶ τὰς ἄλλας περιέργους ἐκρήξεις τοῦ Βεσουβίου. Κτῆμά σας εἶναι τὸ Ἡφαιστεῖον· πρέπει νὰ μᾶς τὸ παρουσιάσῃτε. Μ' ἐνεπνεύσατε τὴν ἀγάπην τῶν Ἡφαιστείων. Λέγετε· μὴ εἰσθε τῆς ἐπιστήμης σας φειδωλός.

Ὁ Κ. Φόστερ διηγήθη τότε ὅτι ἀπὸ τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος τὸ ὄρος ἐφαίνετο ἀποκοιμηθὲν, καὶ οἱ ἄνθρωποι, πάντοτε εἰς τὴν παροῦσαν εὐτυχίαν ἐπιλήσμονες τῶν παρελθόντων δεινῶν, ἐνεπιστεύθησαν εἰς τὴν ἀπατηλὴν ἡρεμίαν, κατώκησαν καὶ ἐκαλλιέργησαν τὰς πλευράς του μέχρις αὐτοῦ τοῦ κρατῆρος· ἀλλ' ὅτι μετὰ πέντε αἰῶνας ἠκούσθη αἶφνης βοῇ ὑπόγειος, ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ ἐπὶ ἑξ μῆνας ἐξηκολούθησε τὸ ὄρος μυκώμενον καὶ σφασάζον, μέχρις οὗ ἐξεράγη, ἡ κο-

ρυή του κατεκρημνίσθη εἰς τρίμματα, καὶ ἀπωλέσθησαν ὑπ' αὐτὴν τρεῖς περίπου μυριάδες ἀνθρώπων.

Ομοίως διηγήθη τὴν καταπληκτικὴν ἐκροὴν τῆς λάβας ἐν ἔτει 1731, ὅτε ὁ ποταμὸς αὐτῆς ἐξετάθη ἐπὶ ἑπτὰ μίλια ἀπὸ τῆς πηγῆς μέχρι τῆς ἐκροῆς του εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ εἶχε πλάτος μὲν βημάτων ἐξήκοντα, βάθος δὲ σπιθαμῶν τριάκοντα, ἐνίοτε καὶ ἑκατὸν εἴκοσι, καὶ τοσαύτην θερμότητος ἔντασιν, ὥστε ὅτε μετὰ ἓνα μῆνα ἐπεχείρησαν νὰ θραύσωσι τὴν λάβαν, τὸ ὑπὸ τὸν φλοιὸν μέρος της ἐπύρωνεν εἰσέτι καὶ ἐστόμου τὰ ἐργαλεῖα. Μετ' αὐτὴν δὲ περιέγραψε τὴν τρομερὰν ἐκρηξίν τοῦ 1779, καθ' ἣν ἐξεσφενδότισε τὸ ὄρος πλῆθος βράχων γιγαντιαίων, κατεσύντριψεν ὑπὸ τὸν ὄγκον αὐτῶν τὰς πέριξ ἐπαύλεις, ἐπλήρωσε τὰς κοιλάδας, ἀνῆψεν εἰς τὰ δάση ἀπεράντους πυρκαϊάς, καὶ εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτὸς ἔφαινε εἰς τοὺς ἐντρομέους περιόχους θλόκληρον ὡς κολοσσιαία πυρίφλεκτος πυραμὶς.

— Ἐλπίζω, κυρία, εἶπε τέλος, ὅτι δὲν θὰ ἔχετε ὀρεξίν νὰ μ' ὀνομάσητε πλέον τῆς ἐπιστήμης μου φειδωλόν. Μᾶλλον φοβοῦμαι μὴ μου καταγνωσθῇ ἀτωτεία.

— Κακῶς τὸ ἐλπίζετε, ἀπεκρίθη ἡ Μις Κλάρα. Μοὶ χρεωστεῖτε ἀκόμη τὰς ἄλλας 137 ἐκρήξεις· ὀρεῖλετε νὰ μοὶ εἰπῆτε τί εἶναι κυρίως ἐκρηξίς καὶ τί εἶναι ἡφαίστειον, καὶ διατί ἀνάπτει καὶ διατί σβύνει, καὶ ποῦ εὐρίσκεται ἡ ἐστία του, καὶ τί εἶναι ἡ λάβα. Καὶ ὅλ' αὐτὰ θὰ μοὶ τὰ εἰπῆτε, ἡξεύρετε, πρὶν καταβῶμεν ἀπὸ τοῦ ὄρους.

— Λυποῦμαι, κυρία μου, ἀπεκρίθη ὁ Φόστερ, ὅτι δὲν ἐτύχετε διδασκάλου ἀνταξίου τῆς προθυμίας ἣν ἔχετε νὰ διδαχθῆτε.

— Παρακαλῶ, κύριε, εἶπεν ἡ Μις Κλάρα, νὰ μὴ κα-

τηγορήτε τὸν διδάσκαλόν μου. Ἐν μόνον ἐλάττωμα ἔχει, ἔλλειψιν προθυμίας εἰς τὸ νὰ μὲ διδάσκη.

Ἐν τούτοις δ' εἶχε χαράξει, ἀλλ' ὁ ἥλιος δὲν ἐφαίνετο. Αἱ πλησιέστεραι τῶν Ἀπενίνων κορυφαὶ μᾶς τὸν ἔκρυπτον, καὶ περιεφερόμεθα ἐμπρὸς τοῦ ἀσκητηρίου περιμένοντές τον.

Ἡ Μίς Κλάρα, ἥτις ἐβάδιζεν εἰσέτι πλησίον τοῦ Κ. Φόστερ, ὁμιλοῦσα περὶ τῶν φαινομένων τῆς φύσεως, διακόψασα τὴν ὁμιλίαν της, ἔκλινε πρὸς τὴν γῆν, καὶ δρέψασα μικρὸν ἄνθος κωδωνοειδές, θάλλον μεταξὺ τῆς σκωρίας καὶ ὑπεράνω τῆς φυτικῆς ζώνης,

— Ἡμπορεῖτε νὰ μοὶ εἰπῆτε, εἶπεν εἰς τὸν Κ. Φόστερ, τί ἄνθος εἶναι τοῦτο;

— Τραχήλιον τὸ ῥιζόχρουγ, εἶπεν ἐκεῖνος.

— Βλέπετε ποῦ τὸ ἐδρεψα; εἶπεν ἡ Κλάρα· εἶναι ἐκ τῶν ἀνθῶν ἐκείνων περὶ ὧν ἐλέγετε ὅτι θάλλουσιν εὐτυχῇ ἐπὶ τοῦ ἡφαιστείου.

— Καὶ δὲν παρατηρήσατε, ἀπεκρίθη ὁ Φόστερ, ὅτι συμπληροῦν τὴν εὐτυχίαν αὐτοῦ συνέθαλλεν ἐκεῖ πλησίον του καὶ ἄλλο τραχήλιον ὁμοίον του;

— Δρέψατέ το λοιπὸν κ' ἐκεῖνο. Ἡ εὐτυχία των συνίσταται εἰς τὸ νὰ θάλλωσι τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου· δὲν θὰ ἔχω τὴν σκληρότητα νὰ τὰ χωρίσω ἐγὼ, εἶπε γελοῖσα ἡ Μίς.

Ὁ νέος φυσιολόγος ἔκλινε τότε, ἔκοψε τὸ ἄνθος, τὸ ἔφερε πρὸς τὸ πρόσωπόν του ὥς ἵνα τὸ ὁσφρανθῇ, ἀλλὰ, καθὼς μοὶ ἐφάνη, κατέθεσεν ἐπ' αὐτοῦ κρυπτὸν φίλημα, καὶ συνοδεύων αὐτὸ διὰ βλέμματος εἰς δ συνεκέντρωσεν ὅ,τι ἡ καρδιά του περιεῖχεν εὐγνωμοσύνης, τὸ προσέφερεν εἰς τὴν Μίς Κλάραν. Αὕτη δ' ἥνωσε τὰ δύο, καὶ τὰ περιέκλεισεν ἐπιμελῶς εἰς τὸ μανδύλιόν της.

— Τώρα τὸ μάθημα, εἶπεν.
 Ἀλλὰ μόλις ἤρχιζεν ὁ Κ. Φόστερ τὴν ἔκθεσίν του, καὶ ὁ Κ. Βλάκδϋρν,
 — Πλοῖον! πλοῖον εἰς τὸ πέλαγος! ἀνέκραξε θορυβωδῶς γεγῶν, καὶ μᾶς ἔδειξεν ὁδοιπόρον ἀνερχόμενον ἔφιππον ἐπὶ ὠραίῳ ἵππου τὴν ὁδὸν τοῦ ὄρους.

Γ'.

Μετ' ὀλίγα δὲ λεπτὰ ὁ νεοελθὼν ἔφθασεν εἰς τὴν θέσιν ἔπου τὸν περιεμένομεν. Ὁ Κ. Βλάκδϋρν, ὅστις εἶχε προπορευθῇ εἰς ἀπάντησίν του, ἀφ' οὗ ἀντήλλαξε μετ' αὐτοῦ τινὰς λέξεις, βοηθήσας αὐτὸν νὰ καταβῇ τοῦ ἵππου του, τὸν παρουσίασεν εἰς τὴν σύζυγον καὶ τὴν θυγατέρα του ὡς τὸν Λόρδον Καρτουόρθ.

— Ὁ ἐξοχώτατος Κύριος Δούξ Ἀρλιγκτων, εἶπεν, ὁ πατὴρ τοῦ κυρίου κόμητος, μ' ἐτίμα ἄλλοτε δι' ἰδιαιτέρας φιλίας, καὶ τὸν κύριον κόμητα τὸν ἐνθυμοῦμαι μικρὸν παιδίον εἰς τὸ Ἀρλιγκτων-Κάστελ.

— ὦ! βεβαίως, βεβαίως, ἀγαπητὲ κύριε Βλάκδϋρν, ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα τ' ὄνομά σας, ἂν δὲν σᾶς ἐνθυμῶμαι τὸν ἴδιον, εἶπεν ὁ Κύριος κόμης, σφίγγων τὴν χεῖρα τοῦ πρεσβύτου. Τί παράδοξος τύχη ν' ἀπαντηθῶμεν εἰς τὴν κορυφὴν ταύτην!

Ὁ Λόρδος Καρτουόρθ ἐφαίνετο νέος, εἶχεν ἀνάστημα ἑλασπον τοῦ μετρίου, ὀρθαλμοὺς ὡς ἐκ πρασίνου ὑάλου, κόμην πυρρὰν μᾶλλον ἢ ξανθὴν, μερρὴν δὲ ἄνευ χρώματος καὶ φυσιογνωμίας. Ἄλλως τε τὰ σχήματά του, ἡ φωνή του, ἡ λευκότης τῶν χειρῶν του, ἡ λαμπρότης τοῦ χιτῶ-

νός του, ἡ ἀφέλεια τοῦ ἐπενδύτου του, ὅλα ἀπεδείκνυον ἄγ-
γλον ἀριστοκράτην.

Ἄλλὰ καὶ ἂν εἶχον ἀκόμη τινὰ περὶ τούτου ἀμφιβολίαν,
ἤθελε τὴν διαλύσει ἢ συμπεριφορὰ τῆς Κ. Βλάκβυρν· διότ
δὲν ἔπαυσε μὲν οὕτα πρὸς ὅλους εὐγενεστάτη, ἀλλ' ἦτο
προφανές ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ ἐπελθόντος ἀπετέλεσεν ἐπ' αὐ-
τῆς βαθυτάτην ἐντύπωσιν. Καὶ τῷ ὄντι ἐπληροφορήθη μετὰ
ταῦτα, ὅτι ὁ Λόρδος Καρτουόρθ ἦν ὁ μονογενὴς υἱὸς ἑνὸς
τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ πλουσιωτάτων Δουκῶν τῆς Ἀγ-
γλίας.

— Ἡξεύρετε, Κύριε κόμη, εἶπεν ὁ Κ. Βλάκβυρν, τί κά-
μνομεν ἐδῶ; Περιμένομεν τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. Φαί-
νεται ὅμως ὅτι διὰ τοιαῦτα θέαμα ἢ καλλιτέρα θέσις δὲν
εἶναι ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν βουνῶν. Ἐπαράστασις ἤρχισεν,
ὡς βλέπετε, ἀλλὰ δι' ἡμᾶς δὲν ὑψώθη εἰσέτι τὸ παραπέ-
τασμα.

Καὶ τὴν ὑποτιθεμένην αὐτὴν ἀστείότητα συνώδευσε διὰ
νέας ἐκρήξεως γέλωτος.

— Τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου! εἶπεν ὁ Κόμης Καρτουόρθ
ὑψῶν τοὺς ὤμους του. Σᾶς συμβουλεύω, ἰδέτε τὴν εἰς τὸ
θέατρον τοῦ Δρούρυ-Λαίν· ἐκεῖ εἶναι ἀσυγκρίτως ὠραιότερα.

— Ἰδοὺ ὅμως, εἶπεν ἡ Μὶς Κλάρα, ἥτις μέχρι τοῦδε
δὲν εἶχεν ἐμιλήσει, — ἰδοὺ ὁ Κ. Φόστερ, ὅστις μᾶς βεβαιοῖ
ὅτι εἰδὲ ποτε τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα ἀφ' ἑνὸς ἡφαιστείου
τῶν Σανδβίχων, καὶ ὅτι τὸ θέαμα ἦτο ποιητικώτατον.

— Τῶν Σανδβίχων! ἀνέκραξεν ὁ ἀγαθὸς Κ. Βλάκβυρν.
ὦ! κύριε Φόστερ... Κύριε κόμη, ὁ Κ. Φόστερ, Καθηγη-
τῆς τῆς Ὁξφόρτης.— ὦ! κύριε Φόστερ, διηγηθῆτέ μας
τοῦτο.

Εἰς τοῦ Κ. Φόστερ τὰς παρειὰς ἀνέβη ἐρύθημα εὐδαι-

μοίας, ὅτι ἡ πρώτη λέξις ἦν ἡ Μῖς Κλάρα ἀπέτεινε πρὸς τὸ ξένον, αὐτὸν ἀπέβλεπε.

— Πρὸ δύο ἐτῶν, εἶπεν, ὅτε περιηγούμενην σπουδάζων τὰ φαινόμενα τῶν ἐκρήξεων μετὰ τοῦ θαλασσοπόρου Κ. Φραγκλίνου, ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τῆς νοτίας Ἀμερικῆς, διήλθομεν διὰ τῶν Σανδβίχων νήτων. Μία αὐτῶν, ἡ νῆσος Ὀβάις, ἔχει πολλὰ ἡφαίστεια, καὶ διὰ νυκτὸς ἀπεφασίσαμεν ν' ἀναβῶμεν τὸ κεντρικώτερον, τὴν Μάουναν-Ρόαν, 13 χιλιάδας πόδας ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ὑψηλήν. Πρῶτον μὲν διήλθομεν διὰ συμφύτου καὶ σκοτεινοῦ δάσους· μετὰ ταῦτα δ' ἐξήλθομεν εἰς ζώνην κεκαλυμμένην ὑπὸ αἰωνίων χιόνων, καὶ ἀγρίως σεσωρευμένων πάγων, καὶ τέλος ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κορυφήν, πρὶν ἢ φανῇ ἡ ἡμέρα.

Ἡ θεά ἥτις τότε παρουσιάσθη ἔμπρὸς ἡμῶν ἦτον ἀπροσδόκητος, ἀπερίγραπτος. Πρὸ τῶν ποδῶν ἡμῶν παρέστη λίμνη περιφερῆς, κυλίουσα βαρεῖα καὶ κοχλάζοντα κύματα, οὐχὶ ὕδατος, ἀλλὰ ρευστῆς φλογὸς καὶ ἀναλελυμένων μετάλλων. Ἐνομίζομεν ὅτι βλέπομεν τοῦ ἄδου τὴν κάμινον, ὅπου παρίστανται καίόμεναι αἱ ψυχαὶ τῶν αἰωνίως κολαζομένων.

« Ἀλλὰ τὸ διάπυρον νᾶμα εἶχε διαρρήξει τὰ χεῖλη τοῦ κρατῆρος, καὶ ὥς ἐρυθρὸς καταρράκτης κατεφέρετο μανιωδῶς κατὰ τῶν πετρῶν, καλύπτων αὐτὰς δι' ἀφροῦ φλογεροῦ. Πολλαχοῦ δὲ τὸ ὄρος εἶχε σχισθῇ εἰς βαθέα χάσματα, καὶ δι' αὐτῶν ἐφαίνοντο τῆς γῆς τὰ πεπυρακτωμένα ἐντόσθια, αὐτὸ τὸ ἐργαστήριον τοῦ σεισμοῦ, ὑπόγειοι πυρὸς χεῖμαρροι καταρρέοντες εἰς τὰ βάραθρα. Ἡ ἀντανάκλασις τῆς γιγαντιαίας ταύτης καμίνου ἐπὶ τῆς πέριξ χιόνος καὶ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ ἦτον ἀληθῶς καταπληκτικὴ.

Ἄλλ' ὅτε μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἤρχισε ν' ἀνατέλλῃ ὁ ἥ-

λιος πέραν τοῦ ὠκεανοῦ, ὅτε εἰς τὸ φῶς τοῦ ἀνεφάνησαν τὰ περίξ ἡμῶν παράδοξα ἀντικείμενα, συνημμένα εἰς ἐνότητα μεγαλοπρεπῆ, καὶ ὡς ἀνθαμιλλώμενος πρὸς τοῦ Ἡφαιστείου τὰς φλόγας, ἐφάνη φλογιζόμενος ὅλος ὁ οὐρανός, καὶ ὁ ὠκεανὸς ἐπυρώθη ὡς ἀχανὲς φλογῶν ἑκτασις, τότε μᾶς ἐφάνη ὅτι εὐρίσκόμεθα εἰς τὸ κέντρον ἀπεράντου πυρκαϊᾶς, ὅτι ἡ φύσις ὅλη ἐπυρπολεῖτο, καὶ ἐκλίναμεν τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τὸ αἶσθημα τῆς μεγαλουργίας τῆς πλάσεως.

«Εἶναι, ὡς εἶπεν ἡ κυρία, τῷ ὄντι ποιητικώτατον θέαμα ἐνίοτε ἡ ἀνατολή.

— ὦ! ποιητικὸν βεβαίως, ἀπήντησε μετ' ἀνουςίου γέλωτος ὁ κύριος κόμης. Δὲν λέγει καὶ ὁ Βύρων·

«Θέα ὄντως λαμπροτάτη εἶν' ἡ θεά τοῦ ἡλίου;

«Ἀξίζει, λέγει ὁ ἴδιος ποιητής, νὰ ἐξυπνᾷ καὶ νὰ τὴν βλέπῃ ἀνυπνῶντα μόνον ὅστις περὶ πολλοῦ ποιεῖται!

«τὴν καλὴν οἰκονομίαν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κηρίου.»)

«ὦ, πιστεύσατέ με, ὥς ἀφήσωμεν τοὺς ποιητὰς καὶ τὰς φαντασίας των· εἶναι ἔργον των ὅλα νὰ τὰ εὐρίσκωσι θαυμασιώτατα. Εἶναι τόσον εὐκολοὶ τῶν ὑπερθετικῶν αἱ ὁμοιοκαταληξίαι! Σᾶς βεβαιῶ, εἶδον χιλιάκις τὸν ἥλιον ν' ἀνατέλλῃ εἰς τὰ κυνήγιά μου· ἀλλὰ βεβαιωθῆτε, ἡ κίτρινος ἡ κόκκινος φαίνεται, εἶναι πάντοτε ὁ ἥλιος, καὶ τίποτε περισσότερον. Τὸ κατ' ἐμὲ προτείνω ν' ἀφήσωμεν τὸν ἥλιον, καὶ ν' ἀναβῶμεν· τί λέγετε;

— Μάλιστα, εἶπεν ἡ Κυρία Βλάχβύρν. Δὲν ἤξεύρω ὅμως τί λέγει ἡ Κλάρα· διότι εἶχε πολλὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἰδῇ τὴν ἀνατολὴν ἀπ' ἐδῶ.

— Ἄ! μήπως ἡ κυρία εἶναι ποιήτρια; εἶπεν ὁ Λόρδος

1) Don Juan, II, 140.

Καρτουόρθ μετ' ἐλαφροῦ χρωματισμοῦ εἰρωνείας. "Ω! τότε αλλάζει.

— "Οχι διόλου, ποτὲ δὲν εἶχον αὐτὴν τὴν δόξαν, εἶπε μαμαρτυρομένη ἡ Κλάρα, ἐν ᾧ ἐρυθριῶσα ἐγέλα. "Ἄς ὑπάγωμεν! Λόρδε Καρτουόρθ, τιθέμεθα ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν σας.

Εἰς τοῦ Φόστερ τοὺς χαρακτῆρας παρετήρησα ἐλαφρὸν σπασμωδικὸν σκίρτημα, δηλοῦν ὅτι ἐθίχθησαν αἱ εὐαισθητότεραι τῆς ψυχῆς του χορδαί.

Τῷ ὄντι, ἐν ᾧ ἤλπιζεν ὅτι καὶ ἡ Κλάρα, ὡς καὶ αὐτὸς, ἤθελε δεχθῇ τοὺς λόγους τοῦ κόμητος ὡς ψυχρὰν αἵρεσιν πρὸς τὴν ποιητικὴν τῆς ψυχῆς της θρησκείαν, τὴν ἤκουσεν αἴφνης δικαιουσαν τὰς βεβήλους εἰρωνείας ἐκείνου. Ἐν ᾧ αὐτὸς, τῆς φύσεως μύστης, εἶχε τὸ πρῶτον δικαίωμα νὰ ξεναγήσῃ τοὺς φίλους του ἐπὶ τοῦ ἡφαιστείου, αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου τῶν ἐνδελεχῶν του σπουδῶν, ἡ Μίς Κλάρα, ἣτις πρὸ ὀλίγου ἤκουεν ἀπλήστως τὰς ἐξηγήσεις του, ἐτίθετο ἤδη ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ κόμητος!

Ἐν τούτοις κατὰ τὴν προτροπὴν τοῦ Λόρδου Καρτουόρθ ἀφῆσαμεν νὰ χαίρῃ τὸν ἥλιον, καὶ ἐπροχωρήσαμεν πεζοὶ πρὸς τὴν κορυφὴν, παραιτήσαντες τὰ ζῶα εἰς τὸ ἀσκητήριον.

Ἡ ἀνάβασις ἦτον ὀρθή, τραχεῖα καὶ δύσκολος. Τὸ ἔδαφος συνέκειτο ὅλον ἐκ κινητῆς τέφρας, καὶ ἐκ συντριμμάτων λάβας, ὥστε πολλάκις ὠλισθαίνομεν μετ' αὐτοῦ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἀναβάντες πέντε βήματα, κατεβαίνομεν δέκα. Ἀλλαχοῦ διέκοπτον τὸν δρόμον μας βράχοι γιγαντιαῖοι, καὶ ἔπρεπε νὰ τοὺς ὑπερβῶμεν, καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν ἠνοίγοντο ἐμπρὸς μας ραγάδες, καὶ ἦτον ἀνάγκη νὰ τὰς πηδήσωμεν.

Πρὸ πάντων ὃ' ἡ ὁδοιπορία ἦτο δυσχερὴς διὰ τὰς κυρίας, καὶ ἠναγκαζόμεθα εἰς πᾶν βῆμα νὰ τὰς ὑποστηρίζωμεν. Ὁ

Λόρδος ἔμενε κατὰ προτίμησιν πλησίον τῆς Μίσης Κλάρας, καὶ εἰς αὐτὴν ἔβιδε χεῖρα βοηθείας ὅσάκις παρουσιάζετο ἡ περίστασις. Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι καὶ ἡ Μίση Κλάρα, ὅσάκις εἶχεν ἀνάγκην ὑποστηρίξεως, πρὸς τὸν Λόρδον ἀπετείνετο μᾶλλον.

Οὕτως ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κορυφήν. Ὁ κρατὴρ ἦν κοιλὰς κυκλική, περίπου ὡς μέγας καὶ βαθὺς λέβης. Ἐν μέσῳ δὲ τοῦ πυθμένος ὑψοῦτο κῶνος κεκαυμένων ὑλῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ στομίου τούτου, ὡς ἀπὸ καπνοδόχης, ἀνέθρωςκε καπνὸς ὅμοιος πρὸς γιγαντιαῖον πτερὸν ἐρυθρὸν εἰς τὴν βάσιν, μελανόφαιον εἰς τὰ ἅκρα. Συγχρόνως δὲ, μετ' ἀλλεπαλλήλων τρυγμῶν καὶ γογγυσμῶν ὑπερβαίων, ἐξεσφενδονίζοντο λιθάρια καταπίπτοντα ἔπειτα βροχίῳ εἰς τὸ ἐμβαδὸν τοῦ λέβητος, καὶ προσέτι ἐξέρρει βραδείως φλογερὰ λάβρα, ἥτις ἐπλήρου κατ' ὀλίγον τὸ μεταξύ τοῦ κῶνου καὶ τῶν ἐσωτερικῶν πλευρῶν τοῦ κρατῆρος διάστημα.

— Ἴδου καὶ ὁ κρατὴρ, εἶπεν ὁ Λόρδος. Μέγα πράγμα δὲν εἶναι, ὡς βλέπετε.

— Καὶ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ καταβῶμεν εἰς τὸν πυθμένα; ἠρώτησεν ἡ Μίση Κλάρα;

— Ὁ θεὸς φυλάξαι! ἀνέκραξεν ὁ Φόστερ. Δὲν βλέπετε; τὸ ὄρος εἶναι εἰς ἔκρηξιν· βρέχει πέτρας καὶ ἐξεμεῖ λάβαν. Εἶναι μέγιστος κίνδυνος!

— Δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ καταβῇτε, Μίση Κλάρα, εἶπεν ὁ Κόμης. Τί θὰ ἰδῇτε; Τί εἶναι τὰ περίφημα αὐτὰ ἡφαίστεια; Ὀλίγη φλόξ καὶ ὀλίγος καπνὸς ἐκ μιᾶς σκοτεινῆς τρύπας. Ἐχω πέντε ἡφαίστεια εἰς τὸ μαγειρεῖόν μου.

Εἰς τὰς λέξεις αὐτὰς ἐγέλασεν ἔλη ἡ συνοδεία, μὴ ἐξαιρουμένης οὐδ' αὐτῆς τῆς Κλάρας. Μόνος δ' ὁ Φόστερ δὲν ἐγέλασεν.

— Ἔστω λοιπὸν, εἶπεν ἡ Κλάρα, ὥς μείνωμεν.

Καὶ παρεκάλεσε τὸν Λόρδον Καρτουόρθ νὰ τῇ διηγηθῇ περὶ μεγάλου τινὸς ἵπποδρομίου ἐτοιμαζομένου εἰς Νεάπολιν ὑπὸ τινων παρεπιδήμων πλουσίων Ἀγγλων, πρωτουργοῦντος καὶ προδαπανῶντος τὰ πλεῖστα αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Καρτουόρθ.

Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἦτο τὸ στοιχεῖον τοῦ Λόρδου· ἤρχισεν ἐπομένως νὰ ῥητορεύῃ περὶ ἵππων καὶ ἵπποκόμων μετὰ περισσοτέρας ἔτι ζέσεως παρὰ τὴν τοῦ Φόστερ ὅτε ὠμίλει περὶ τῶν φαινομένων τῆς φύσεως, καὶ ἡ Μὴς Κλάρα ἐφαίνετο ὅτι ἀκούει τὰς περιέργους διηγήσεις του μετὰ περισσοτέρας προσηλώσεως.

Ὁ Φόστερ ἵστατο πλησίον τῆς πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, καὶ ἤκουεν ἔχων κεκρυφαίναν τὴν κεφαλὴν, χωρὶς ἄλλως νὰ μετέχῃ τῆς συνδιαλέξεως.

Δ'.

Ἐν ᾧ δ' ἡ Μὴς Κλάρα διὰ δραστηρίου τινὸς σχήματος τῆς χειρὸς ἠθέλησε νὰ δείξῃ εἰς τὸν ἵππομανῆ κόμητα πῶς εἶδε ποτὲ περίφημον ἵππον τοῦ Λόρδου Συμούρου πηδῶντα τὴν φραγὴν, τῇ ἐξέφυγεν αἰφνης τὸ μανδύλιόν της, τὸ ἐγκλειῖον τὰ δύο ἄνθη.

— Τὸ μανδύλιόν μου! ἀνέκραξε, τὸ μανδύλιόν μου! καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα νὰ τὸ συλλάβῃ· ἀλλ' ὁ ἄνεμος, ὅστις πάντοτε πνέει ἐπὶ τῶν κορυφῶν, τὸ εἶχεν ἀρπάσει ἤδη, καὶ τὸ ἔρριψεν ἐντὸς τοῦ κρατῆρος.

— Τὸ μανδύλιόν μου, ἔλεγεν ἡ Μὴς Κλάρα. Κρίμα! τὸ ἔχασα!

— Δὲν ἐχάθη, εἶπεν ὁ Φόστερ· καὶ ἐν τῷ ᾧ αἶμα ὥρμησε

πρὸς τὸν κρατῆρα, καὶ πηδῶν καὶ κατασυρόμενος ἐπὶ τῆς θερμῆς τέφρας, κατέβη τὰς πεπυρακτωμένας πλευρὰς πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἔκειτο τὸ μανδύλιον. Ἐνόησε βεβαίως, ἥ καὶ ἤλπισεν, ὅτι ἡ Κλάρα ἐλυπεῖτο ὅχι τὸ μανδύλιον κυρίως, ἀλλὰ τὰ ἄνθη, ἅτινα εἶχον δρέψει ὁμοῦ. Ἐρρίφθη δὲ καὶ ὁ Ἀκταίων ἐπὶ τὰ ἔχνη τοῦ κυρίου του, καὶ τὸν ἠκολούθει ἰσχυρῶς ὕλακτῶν.

— Κύριε Φόστερ! ἐκράζομεν ὁμοῦ ὅλοι οἱ ἰστάμενοι εἰς τοῦ κρατῆρος τὸ χεῖλος. Κύριε Φόστερ! ἐπιστρέψατε! Τί ἀφροσύνη!

Ἄλλ' ὁ Κύριος Φόστερ δὲν ἤκουεν, ἥ δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ. Κατέβαινε δὲ πάντοτε ἀψηφῶν τοὺς λίθους οἵτινες ἐπιπτον ὡς χάλαζα περὶξ του.

Τέλος ἔφθασε πλησίον τοῦ μανδυλίου, καὶ κύψας τὸ ἦρπασεν. Εἰς τὸ βίαιον ὅπως τοῦτο κίνημα ἀπώλεσε τὴν ἰσοσταθμίαν του, καὶ πεσὼν, ἤρχισε νὰ φέρῃται μεθ' ὀρμῆς πρὸς τὰ κάτω. Ὀλίγα βήματα ἀκόμη, καὶ θὰ ἐβυθίζετο εἰς τὴν φλογερὰν λάβαν, ἥτις ἐπλήρου τοῦ πυθμένος τὸ ἐμβαδόν.

Ἄλλ' εἰς τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Ἀκταίων δι' ἑνὸς πηδήματος ἔφθασε μέχρι τοῦ κυρίου του, τὸν ἦρπασε διὰ τῶν ὀδόντων ἐκ τοῦ φορέματος, καὶ τείνων τοὺς δύο εὐρώστους ἐμπροσθίους του πόδας, τὸν ἐκράτησεν ἕως ὅτου ἠδυνήθη νὰ ἐγερθῇ αὐτὸς πάλιν, καὶ νὰ πατήσῃ εἰς στερεὸν ἔδαφος. Ἀναβὰς δὲ τότε ἐπιπόνως ὀπίσω, προσέφερε τὸ μανδύλιον εἰς τὴν Μίς Κλάραν.

— Σὰς εὐχαριστῶ, Κύριε, εἶπεν αὐτῇ, σχεδὸν ὀργιζομένη. Ἀλλὰ δὲν ἤξιζε τὸν κόπον δι' ἑνὸς μανδυλίου νὰ μᾶς δώσητε τόσον φόβον.

Καὶ ἐπειδὴ τὸ μανδύλιον εἶχε λερωθῇ ὑπὸ τῆς τέφρας,

τὸ ἠνέωξε καὶ τὸ ἐτίναξεν ἐπὶ τοῦ βαράθρου, καὶ τὰ ἄνθη ἔπεσαν εἰς αὐτὸ, χωρὶς αὐτῇ καὶ νὰ τὸ παρατηρήσῃ. Ἀλλὰ τὸν Φόστερ εἶδα ὡς γὰρ ἄσαντα ὡς νεκρόν.

— Τρομερὸν κίνδυνον διετρέξατε, κύριε Φόστερ, εἶπεν ἡ Κ. Βλάκβυρν· Θεέ μου! ἂν ἐπίπτετε εἰς τὴν λάβαν!

— Λυποῦμαι ὅτι σὰς ἐτίραξα τόσον, εἶπε πικρῶς μειδιῶν ὁ νέος. Πιστεύσατέ με, ὁ κίνδυνος δὲν ἦτον ὅσον τὸν φαντάζεσθε. Κατέβην μυριάκις εἰς κρατῆρας.

— Ναί, ὅμως ἂν ἐπίπτετε εἰς τὴν λάβαν! εἶπεν ὁ Κ. Βλάκβυρν.

— Οὔτε τότε σὰς βεβαιῶ. Ἐξ ἰδίας πείρας συνέπεσε νὰ μάθω ὅτι δύναται τις νὰ διαβῇ ἀκινδύνως διὰ τῆς λάβας ἐν ᾧ ῥέει ἀκόμη.

— Ἐξ ἰδίας πείρας λέγετε, ἠρώτησε περιέργως ἡ κυρία Βλάκβυρν. Ἐπατήσατε καίουσαν λάβαν! Δὲν μᾶς λέγετε εἰς ποίαν περίστασιν;

— Ὅτε, κυρία, ἐπεσκέφθην τὴν Ἰσλανδίαν, νῆσον ἣτις σύγκειται ὅλη ἐκ συντριμμάτων ἡφαιστείων, ἀνέβην τὴν Ἐκλαν, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς οἰκογενείας τοῦ Διοικητοῦ. Ἡ κορυφή τοῦ ὄρους διασχίζεται ὑπὸ βράχων καὶ χαραδρῶν, καὶ καλύπτεται ὑπὸ χιόνος δι' ἧς παραδόξως ἀναπηδῶσι πηγαὶ ζέουσαι. Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἀναβάσεως ἡμῶν, συνέβη σφοδρὰ ἔκρηξις, καὶ τότε ἐξηκολούθουν ἀκόμη καταρρέοντες ἀπὸ τοῦ κρατῆρος πρὸς διαφόρους διευθύνσεις ποταμοὶ λάβας.

« Ἡ νεωτέρα θυγάτηρ τοῦ διοικητοῦ, ζωηροτάτη οὔσα τὸν χαρακτῆρα, ἀντὶ νὰ συμπορεύηται μεθ' ἡμῶν ὅλων, ἐμακρύνετο ποτὲ μὲν πρὸς δεξιὰ, ποτὲ δὲ πρὸς ἀριστερά, παίζουσα εἰς τὴν χιόνα, ἢ ζητοῦσα νὰ εὕρῃ ὑπ' αὐτὴν ἄνθη. Οὕτω συνέβη ὥστε, ἀποκλίνασα τῆς ὁδοῦ, εὗρέθη αἴφνης

ἀποκεκομμένη ἀφ' ἡμῶν δι' ἐνὸς τῶν συχνῶν ἐκείνων χειμάρων τῆς λάβας.

«Κατ' ἀρχὰς ἐγέλα, καὶ μᾶς ἔλεγεν ὅτι μᾶς χωρίζει τώρα

«La riviera del sangue, in la qual bolle
Qual che per violenza in altrui nocchia. 1)

«Ἄλλ' ἀφ' οὗ ἐπροχώρησεν ἱκανὸν δρόμον πρὸς τὰ ἄνω, εὗρεν ὅτι καὶ πρὸς τ' ἀριστερά της ἔρρεεν ἄλλος ὁμοιος φλογερὸς χεῖμαρος. Ἡ θερμὴ μεταξὺ τῶν δύο ἦτον ἀνυπόφορος, ὁ ἄνεμος πνέων ἐκ δεξιῶν ἔφερε πρὸς αὐτὴν τὰς φλόγας καὶ τὰς πνιγηρὰς ἀναθυμιάσεις τοῦ θείου.

«Ἐπροχώρησεν ὀλίγον ἀκόμη, ἀλλὰ τὸ κακὸν ηὔξανεν. Ἡθέλησε νὰ ὀπισθοδρομήσῃ, ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον καιρὸς, τὸ ἐν τῶν δύο ρευμάτων, εὗρεν κοίτην κατακλινῇ, ἐχύθη διὰ μιᾶς εἰς τὸ ἄλλο, καὶ οὕτω τὴν περιέκλεισεν ἐντὸς δύο φλογερῶν βραχιόνων, ἐντὸς ἐλευθρίου κύκλου θανάτου, ὃν οὐδεὶς ἐδύνατο νὰ διαθῇ ἵνα τὴν βοηθήσῃ.

«Ἡ δυστυχὴς ἤρχισε νὰ φωνάζῃ, νὰ ἐκτείνῃ τὰς χεῖράς της πρὸς ἡμᾶς, νὰ ἐπικαλῆται συνδρομήν· ὁ πατὴρ της τὴν ἐκάλει ὀνομαστί, ἡ μήτηρ της συνέστρεφε τὰς χεῖράς της καὶ ὠλοφύρετο μετ' ἀπελπισίας. Εἰς τοιαύτην σκηνὴν ἦτον ἀδύνατον οὐδεὶς ν' ἀνθέξῃ. Τὸ τραγικὸν ἐκεῖνο θέαμα μ' ἐσπάραξε τὴν καρδίαν, καὶ ἐρρίφθην τυφλῶς διὰ τῆς ῥευστῆς λάβας.

«Ἄλλ' ἐν ᾧ ὅλοι μ' ἐνέμιζον ἀπολεσθέντα, διέβην, ἤρπασα τὴν νέαν εἰς τὰς ἀγκάλας μου, καὶ ἐπιστρέψας διὰ τῆς αὐτῆς φλεγομένης ὁδοῦ, τὴν ἔφερα πρὸς τοὺς γονεῖς της, μόλις καύσας ἐπιπολαιῶς τοὺς πόδας μου.

«Ἐκτοτε διὰ πολλῶν ἄλλων δοκιμῶν ἐπείσθην ὅτι, ἐν ᾧ

1) Dante, Inf.

εἶναι ῥευστὴ ἀκόμη ἢ λάβα, ἢ ἐπιφάνεια αὐτῆς ὅμως διὰ τῆς ἐπαφῆς τῆς ἀτμοσφαίρας τόσον συμπήγνυται, ὥστε βαρέα σώματα δύνανται νὰ διέλθωσιν ἐπ' αὐτῆς χωρὶς νὰ βυθισθῶσιν.

— Ὅπως δὴποτε, εἶπεν ἡ Μῖς Κλάρα, τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Ἀκταίων ἐφέρθη ἡρώϊκῶς σήμερον καὶ εἶναι ἄξιος παντὸς ἐπαίνου. Δὲν εἶναι ὠραῖος σκύλος ὁ Ἀκταίων, Μυλόνδε;

— Ναὶ, νόθος παραδουνάβιος· γνωρίζω τὴν γενεάν, εἶπεν ὁ Λόνδος. Εἶναι πολὺ ἀφωσιωμένοι αὐτοὶ καὶ πολὺ ὑπήκοοι. Εἶχον ἓνα ὅμοιον καὶ ἐγὼ, μεγαλύτερον μάλιστα· καὶ ἤξεύρετε τὸ περίεργον; καὶ ἐκεῖνος ἠρίστευσεν εἰς ἡφαίστειον· καὶ διῆσχυρίζομαι μάλιστα ὅτι ἡ διαγωγή του εἶναι ἡρώϊκωτέρα.

— ὦ διηγηθῆτε! διηγηθῆτε! ἀνέκραξεν ἡ Μῖς Κλάρα ἰκετικῶς.

— Φαντασθῆτε, εἶπεν ὁ Καρτουόρ, ὅτι πέρυσι ἀπερασίσαμεν ἐγὼ μετὰ τοῦ Λόνδου Πελμόρ, τοῦ ὑποκόμητος Κιλλστάγ, καὶ ἄλλων τινῶν, νὰ ἐπιχειρήσωμεν μεγάλην ναυτικὴν ἐκδρομὴν, εἶδος περιηγήσεως πρὸς ἀνακάλυψιν τόπου τινὸς ἀγνώστου εἰσέτι εἰς τὴν πληξίν καὶ εἰς τὸν σπλῆνα, ὅστις νὰ μὴ εἶναι οὔτε ἡ Ἀγγλία, ὅπου εἶχομεν βαρυνθῆ διασκεδάζοντες, οὔτε ἡ Ἰταλία, οὔτε ἡ Ἑλλάς, αἵτινες διὰ τοὺς περιηγητὰς κατήντησαν κοινοὶ τόποι. Ὁπλίσσαμεν λοιπὸν τὴν ἰδικήν μου Θαλαμηγὸν, ἀτμοκίνητον Ὑάχτ ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἵππων, καὶ ἐπλεύσαμεν πρὸς τὰς Ἀζόρας. Ἐκεῖ εὗρομεν κυνήγιον θαυμάσιον.

« Εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν, εἰς τὸ Κόρβον, ἀνέβημεν νὰ κυνηγήσωμεν ἐλάφους εἰς τὸ ὄρος Κελδέϊραν. Εἰς τὸ ὄροπέδιον τοῦ βουνοῦ ἐκείνου ἐπάσχουσι πολλαὶ ὑψηλαὶ λίμναι, ὅπου

κατωρλώσαμεν ν' ἀλιεύωμεν ὀψάρια κάλλιστα. Εἰς δὲ τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν ὑπάρχει κοιλὰς περίπου ὁμοία πρὸς τὸν κρατῆρα τοῦτον, διαφέρουσα δὲ κατὰ τοῦτο, ὅτι εἰς τὸν πυθμένα αὐτῆς ἀντὶ τούτου τοῦ κώνου, ἀναβρύει ὕδωρ καὶ σχηματίζει λίμνην μικράν. Ἀλλὰ τὸ ὕδωρ τοῦτο εἶναι τόσον θερμὸν, ὥστε ἐν δεύτερον τοῦ λεπτοῦ ἀφίναμεν τὸ αὐγὸν εἰς αὐτὸ, καὶ ἔβραζεν.

— «Τί στοίχημα, μοὶ εἶπεν ὁ Λόρδος Πεθμόρ, εἰς ὃν ἐπῆ-
νουν πολλάκις τὴν εὐπείθειαν τοῦ σκύλου μου, — τί στοί-
χημα ὅτι, ἂν διατάξης τὸν Λέοντα νὰ ῥιφθῇ εἰς αὐτὴν τὴν
λίμνην, δὲν θὰ σ' ὑπακούσῃ;

— «Τί στοίχημα, εἶπον; Εὐκολώτατον. Τὴν Φάννην μου
— εἶναι ὁ ἵππος μου ὅστις, ἤκούσατε ἴσως; ἐκέρδισε πέρυσι
τὸ ἄθλον εἰς Λὸν-Σὺν εἰς Παρίσια· — τὴν Φάννην μου πρὸς
τὸν Ζέφυρόν σου. Ὁ Ζέφυρος εἶναι ὠραῖος ἵππος. Εἰς ἔφω
δὲν ὑπῆρχεν ὁ ἑμοῖός σου.

— «Κ' ἐγὼ τριακοσίας λίρας ὑπὲρ τοῦ Πεθμόρ, εἶπεν ὁ
Λόρδος Κιλλστάγ.

— «Δέχομαι καὶ τὰς τριακοσίας λίρας, εἶπον ἐγώ· καὶ
λαβὼν λιθάριον ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, «Λέων! ἐφώναξα, φέρε
την!» καὶ ἐσφενδόνισα τὸ λιθάριον εἰς τὴν λίμνην.

«Ὁ Λέων ὤρμησεν ὡς τὴν ὄχθην, ἀλλ' ἐκεῖ ἐστάθη καὶ
ἐγαύγιζε δυνατὰ, καὶ ἦτο τόσον γελοῖον, διότι ἐφαίνετο ὡς
διαμαρτυρόμενος κατὰ τῆς θερμότητος τοῦ ὕδατος.

— «Ἐκερδήσαμεν! εἶπεν ὁ ὑποκόμης.

— «Εἰς τὰς τρεῖς! ἀπεκρίθην ἐγώ.

— «Ἔστω καὶ εἰς τὰς τρεῖς, εἶπε συγκατανεύων ὁ Λόρ-
δος Πεθμόρ.

«Τότε ἔλαβον δεύτερον λίθον.

— « Λέων! ἐφώναξα μετ' ὀργίλης φωνῆς, φέρε την! Ἄ-
έσως!

« Ὁ σκύλος τότε συνάψας ὅλας του τὰς δυνάμεις, ἐρρί-
θη εἰς τὸ βράζον ὕδωρ· ἀλλὰ μόλις ἐδυθίσθη εἰς αὐτὸ, ἔ-
τρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς ἐμὲ, μίαν μόνην ὑλακὴν ἀφῆκε,
αὐαὶ ἐξέπνευσεν. Ὅτε κατωρθώσαμεν νὰ τὸν ὀψαρεύωμεν
ὀπίσω, ἦτον εἰς τὴν τιμὴν μου βραστός, βραστότερος παρὰ
τὸ καλλήτερον βεῖφ-στέκ. Δὲν εἶναι τοῦτο τυφλὴ ὑπακοή;
Δὲν ἀξίζει ὁ Λέων μᾶλλον τὸ βραβεῖον τοῦ Μονθυῶνος παρὰ
ὁ Ἀκταίων; »

Καὶ ταῦτα λέγων ἐγέλα ὁ Λόρδος μεγαλοφώνως.

— Βεβαίως, βεβαίως! εἶπε βεδιασμένως γελάσασα ἡ
Κλάρα.

Τὸ περίεργον δ' εἶναι, ὅτι ὁ τόσον φιλόγελως κύριος
Βλάκδωρν ταύτην τὴν φορὰν δὲν ἐγέλασεν· ὁ δὲ Κ. Φό-
στερ ἐτόξευσε πρὸς τὴν νέαν κόρην βλέμμα, οὗ τὴν σημα-
σίαν μόνος ἐγὼ ἐδυνήθη νὰ ἐννοήσω.

Τέλος κατὰ πρότασιν τοῦ Λόρδου Καρτουόρρῃ ἤρχισαμεν
νὰ καταβαίνωμεν ἐπιστρέφοντες. Μετ' ὀλίγον δὲ, διότι ἡ
κατάβασις εἶναι πολὺ εὐκλεωτέρα τῆς ἀναβάσεως, — ἐφθά-
σαμεν πλησίον τοῦ ἀσκητηρίου.

— Τί παράδοξος ἡ ὑπαρξίς αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων! εἶπεν
ἡ Μις Κλάρα πρὸς τὸν Κόμητα. Ποῦ ἦλθον νὰ κατοική-
σουν εἰς τοιαύτην ἔρημον!

— Ὑπαρξίς ποιητικωτάτη, εἶπεν ὁ Φόστερ· — καὶ τὴν
λέξιν ταύτην ἐτόνισε κατ' ἰδιαιτέρον τρόπον, ὡς διαμαρτύ-
ρησιν πρὸς τὴν πρὸ ὀλίγου βλασφημίαν τῆς Κλάρας κατὰ
τῶν ποιητικῶν αἰσθημάτων· — ὑπαρξίς ἔλη πίστεως, ὅλη
ἀφροσιώσεως εἰς τὴν θεῖαν παντοδυναμίαν. Φυγόντες τὰς
τρικυμίας τοῦ κόσμου καὶ τὰς ἐκρήξεις τῶν ἀνθρωπίνων

παθῶν, κοιμῶνται ἀτάραχοι ὑπὸ τὰς ἐκρήξεις τοῦ ἡφαιστείου, ἔπηξαν τὴν φωλεάν των ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς φλογός, καὶ ἀκούουσιν ἄροβοι βρυχωμένην τὴν φωνὴν τῆς θείας ὀργῆς.

— Μοὶ συγχωρεῖτε νὰ πιστεύσω, κύριε, εἶπεν ὁ Λόρδος Καρτουόρρι, ὅτι τὰ ἐρημικὰ ταῦτα ὄρνεα ἔπηξαν τὴν φωλεάν των εἰς τὸ μέρος τοῦτο, διότι δὲν ὑπάρχει ἐδῶ ἄλλο καπηλεῖον, διότι πωλοῦν ἐδῶ εἰς τοὺς ὁδοιπόρους τὸν ἄρτον των ἑξάκις τόσον καὶ τὸν οἶνόν των δεκάκις, ὅσον ἀξίζει εἰς τὴν Νεάπολιν. Δὲν νομίζετε, Μίς;

— Ἀναμφιβόλως, ἐψιθύρισεν ἡ Μίς Κλάρα, ἥτις ἐφαίνετο ρυθμίσασα, δηλαδὴ καταβιάσασα τὰ αἰσθήματά της εἰς τὴν διὰ πασῶν τῶν αἰσθημάτων τοῦ Λόρδου.

Ὁ Φόστερ συνέστειλεν ἰσχυρῶς τὰς ὀφρῦς. Ἀλλ' ὥς ἵνα δικαιώσωσι τὸν Λόρδον, κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ἦλθον πρὸς ἡμᾶς οἱ ἐρημίται, καὶ μᾶς παρουσίασαν ἀληθῶν καπήλων λογαριασμόν.

Ε΄.

Ἐν ὅσῳ διέμενον εἰς τὴν Νεάπολιν, ἐπεσκεπτόμην συνεχῶς τὴν οἰκογένειαν Βλάκϋρν, καὶ ἀπηντῶμην πάντοτε ἐκεῖ μετὰ τοῦ Λόρδου Καρτουόρρι. Ὁ Λόρδος ἦτον ὁπωστοῦν καλὸς βαρύτονος, ὀλίγον παράφωνος, ἡ δὲ Μίς Κλάρα ἐτραγῳδεῖ ὀξυφώνως, καὶ ἐκυμβάλιζεν ἑξαισίως. Καθ' ἐσπέραν λοιπὸν ἐξετέλουν ὁμοῦ τὰς ὠραιότατας διφωνίας τῶν Ἰταλικῶν μελοδραμάτων, τὴν δ' ἡμέραν πολλάκις περιήρχοντο ἀμφοτέροι ἐφιπποὶ τὰ ζωγραφικὰ περίχωρα τῆς Νεαπόλεως.

Κατ' ἀρχὰς ἀπὴντων ἐνίοτε καὶ τὸν Κ. Φόστερ εἰς τὰς συναναστροφὰς τοῦ Κ. Βλάκϋρν, ἀλλὰ σιωπηλόν, κατη-

ἡ, μονήρη. Ἐκεῖνος δὲν ἔψαλλεν, ἐκεῖνος δὲν ἵππευεν, ὥ-
στε ἡ Μις Κλάρα, ἐνησχολημένη ὡς ἦν, καιρὸν δὲν εἶχε
να συνομιλῇ μετ' αὐτοῦ ὡς ἄλλοτε.

Καὶ ἡ Κ. Βλάχδ' οὖν προσέτι ἐφαίνετο καὶ αὐτὴ τόσον συν-
μισθανεμένη τὴν τιμὴν τῶν συνεχῶν ἐπισκέψεων τοῦ Λόρ-
δου, ὥστε διὰ μονοσυλλάβων μόνον ἀπετείνετο πρὸς ἑλθους
τοὺς ἄλλους. Εἰς τὸν Φόστερ ἐπομένως ἔμενε μόνος ὁ οἰκο-
δεσπότης, πάντοτε εὐθυμος, πάντοτε ὑποχρωτικός, καὶ ἐγώ.

Μετ' ὀλίγον ἔπαυσα νὰ βλέπω τὸν Κ. Φόστερ, καὶ ὅτε
μίαν ἐσπέραν ἠρώτησα περὶ τούτου τὴν Μις Κλάραν, μοὶ
εἶπεν ὅτι, ὡς νομίζει, ἀνεχώρησε νὰ περιηγηθῇ τὰ λοιπὰ
μέρη τῆς Ἰταλίας.

Μετὰ ἓνα μῆνα περίπου ἔλαβον ἐγγράφον πρόσκλησιν
τοῦ Κ. Βλάχδ' οὖν εἰς γεῦμα. Ἡ Μις Κλάρα ἐκείνην τὴν
ἐσπέραν ἐνυμνεῖτο τὸν Λόρδον Καρτουόρθ.

Τὴν δ' ἐπαύριον ἀνεχώρησα διὰ τὰ μεσημβρινὰ τῆς Ἰ-
ταλίας καὶ διὰ τὴν Σικελίαν, ἐπου ἤθελον νὰ ἐπισκεφθῶ τὰ
Ἑλληνικὰ κτίσματα.

Καθὼς δὲν ἦν δυνατόν κατοικῶν τὴν Νεάπολιν νὰ μὴ
ἀναβῶ εἰς τὸ Βεσούδιον, οὕτως, ἐλθὼν εἰς τὴν Σικελίαν, ἤ-
τον ἐπόμενον νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν περίφημον Λῆτναν. Ἡ κα-
τωτέρα ζώνη τοῦ ὄρους εἶναι χαριεστάτη, κατάρυτος, κα-
τάσπαρτος διὰ χωρίων καὶ πόλεων. Αὐτὴν ἐπιστέφουσιν ἄ-
νωθεν δάση γιγαντιαίων δένδρων, καὶ ὑπὲρ αὐτὰ τέλος ὑψοῦ-
ται ἡ κορυφὴ μυρίους πόδας ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ὅλη κεκα-
λυμμένη ὑπὸ ἀενάων χιόνων.

Ὅτε δ' ἔφθασα εἰς αὐτὴν, πλησιάσας εἰς τὸν κρατῆρα,
εἶδον ἄνθρωπον καθήμενον εἰς τὸ χεῖλος, καὶ πλησίον τοῦ
ἀνθρώπου καθήμενον σκύλον. Ποία δ' ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς
μου, ποία καὶ ἡ χαρά μου, ὅτε τὸν ἄνθρωπον ἀνεγνώρισα

ὥς τὸν κύριον Φόστερ, τὸν δὲ σκύλον ὥς τὸν ἡρωϊκὸν Ἀκταίωνα!

Καὶ δὲν ἦτο τόσον εὐκόλον νὰ γνωρίσω τὸν Κ. Φόστερ. Οἱ ὀφθαλμοὶ του, οἱ τόσον γλυκεῖς καὶ ἱλαροὶ ἄλλοτε, εἶχον βυθισθῇ εἰς τὰς κόγχας των, καὶ ἐφαίνοντο φλεγόμενοι ὑπὸ πυρετοῦ. Τὸ μέτωπόν του, τὸ καθαρὸν ὡς παρθένου μέτωπον, εἶχε ρυτιδωθῇ ὡς ὑπ' ὀξείας ὀδύνης, καὶ ἡ κεφαλὴ του ἔκλινεν οὐχὶ ὡς ἄλλοτε ἐλαφρῶς καμπτομένη ὑπὸ τὴν σκέψιν, ἀλλὰ πιεζομένη ὑπὸ τῆς δυστυχίας.

— Ποία σύμπτωσις! εἶπον. Πάλιν ἀπαντῶμεθα εἰς κορυφὴν ἡραιοῦ. Τὰ ἡραίστεια εἶναι τὸ βασίλειόν σας. Πάντοτε πιστὸς εἰς τὴν σπουδὴν τῆς φύσεως!

— Διότι, μοὶ εἶπεν, ἡ φύσις εἶναι μόνη ἡ πιστὴ τοῦ ἀνθρώπου φίλη, ἡ μόνη ἀδόλος, μόνη ἀμετάβλητος αὐτοῦ συντροφός.

Ἐκ τῶν πρώτων τούτων λέξεων ἐνόησα ὅτι κακὴν χορδὴν ἤγγισα. Δι' ὃ, ἀλλάζων ἀντικείμενον ὁμιλίας,

— Ὁραῖον ὄρος, εἶπον, ἡ Αἷτνα. Πολὺ μεγαλοπρεπέστερον τοῦ Βεστυβίου. Αἱ ἐκρήξεις της εἰσὶν ἀναμριβόλως συνεχεῖς καὶ περίφημοι καθὼς καὶ ἐκεῖνου.

— Ἡ Αἷτνα εἶχε τὴν ἀτυχίαν νὰ μὴ καταχώσῃ πόλεις ὡς τὴν Πομπηίαν καὶ τὸ Ἡράκλειον, εἶπεν ὁ Φόστερ, κινῶν πενθίμως τὴν κεφαλὴν. Ἡ δόξα ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι συνήθως ἡ τιμὴ τῶν μεγάλων κακουργημάτων. Τῆς Αἷτνης, ἀπὸ Χριστοῦ, μετροῦνται ὑπὲρ τὰς 60 ἐκρήξεις, αἱ πλεῖσται ἐκ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων γνωστῶν εἰς τὰ χρονικά τῶν ἡραιοῦ. Μία αὐτῶν, ἡ τῶν 1160, διήρκεσεν ἐπὶ ἐννέα ἔτη, καὶ κατέστρεψε 15 χιλιάδας ἀνθρώπων. Αἱ φλόγες τοῦ κρατῆρος αὐτοῦ ὑψοῦνται πολλάκις εἰς δύο ἰταλικά μίλια καὶ ἐπέκεινα. Πολλάκις ἑκατομμύρια λίθων, μεταξὺ

αὐτῶν ὀγκωδέστατοι βράχοι, σφενδονίζονται μέχρι τοῦ οὐ-
ρανοῦ, καὶ γίνονται ἄραντοι εἰς τὸ κυανοῦν τοῦ αἰθέρος, καὶ
ἄλλοτε ὁ κρατὴρ ἐκρέυγεται ὅλην θάλασσαν ἀλμυροῦ ὕ-
δατος.

Ἐν τούτοις ἐπλησιάσαμεν εἰς τὸν κρατῆρα. Εἶναι δὲ αὐ-
τὸς στρογγύλη ὁπῇ 500 βημάτων περιφέρειαν ἔχουσα, καὶ
τὰ ἔσω πλευρὰ κάθεται εἰς βάθος ἡμίσεως ἰταλικοῦ μιλίου.
Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ σκοτεινοῦ καὶ βαθέος πυθμένος αὐτῆς
χαίνει στόμιον φρεατοειδές, ἔχον δεκαῆς ὀργυιῶν περιφέ-
ρειαν, καὶ εἰς τὸ ἀχανές αὐτοῦ βάθος φαίνεται αἰωνίως κυ-
λιόμενον καὶ ἀνακυκώμενον ρεῦμα φλογερᾶς ὕλης.

— Ἀλλὰ, προσέθηκεν ὁ Φόστερ, τὸν κρατῆρα τοῦτον
ἐδόξασεν ὑπὲρ τὰς ἐκρήξεις τοῦ ὀθανάτος τοῦ Ἐμπεδο-
κλέους.

— Τῷ ὄντι, εἶπον. Ἐξὼ ἐρρίφθη ὁ Ἀκραγαντῖνος φιλόσο-
φος. Μάτην ζητήσας τὴν λύσιν τοῦ καταπληκτικοῦ τού-
του αἰνίγματος τῶν ὑπογείων σπαραγμῶν, ἐβυθίσθη ἵνα
ἐξιχνιάσῃ αὐτὴν εἰς τὰ κύματα τῆς φλογός, ὡς ὁ Πυθα-
γόρας ἐρρίφθη εἰς τοῦ Εὐρίπου τὰ κύματα, ζητῶν τῆς πα-
λιρροίας τὸν λόγον.

— Τῷ ἀποδίδετε τούλάχιστον εὐγενέστερον λόγον τῆς
πράξεώς του, εἶπεν ὁ Φόστερ μελαγχολικῶς μειδιῶν, παρ' ἐ-
κείνους οἵτινες δι᾽αχυρίζονται ὅτι κατεκρημνίσθη ὑπὸ κeno-
δοξίας εἰς τὸ βάραθρον, ὅπως νομισθῇ ὅτι ἀνηρπάγη εἰς τοὺς
οὐρανοὺς· οἵτινες ἐπικροτοῦσιν εἰς τὴν χαιρέκακον ἀκριτο-
μυθίαν τοῦ ὄρους, ἐξεμέσαντος τὰ σάνδαλά του, καὶ ἐλέγ-
ξαντος οὕτω τῆς ταφῆς του τὸ μυστικόν. Ἐλεεινοὶ συκο-
φάνται! Ὅταν βλέπωσι τὸν ἄνθρωπον ἀποφασίζοντα τὴν ἰ-
δίαν ἑαυτοῦ ἐξόντωσιν, ἐπικαλούμενον τὴν φοβεράν τοῦ θα-
νάτου ἐπικουρίαν, ὑποπτεύουσι ταπεινὰ πάθη, οὐτιδανὰ ἐλα-

τήρια, τὰ κινεῦντα αὐτόν· καὶ δὲν ἐννοοῦσιν ὅτι ἐγλαίει εἰς τὴν καρδίαν του οὐδύνην ἣν οὐδεμία δύναμις δύναται νὰ νικήτη, πόνον ἀνώτερον τῶν οὓς δέδοτα· εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ ὑπεμένωσιν, ἔλκος οὐ μόνος ὁ θάνατος παρέχει τὴν ἴασιν.

Τὸ μίτωπον τοῦ Φρόστερ κατέπεσεν εἰς τὴν χεῖρά του. Ἐκαθήμεθα δ' εἰς ὕψωμα ὀλίγον μακρὰν τοῦ κρατῆρος, διότι ἡ θερμότης παρὰ τὸ στέμιον ἦν ὀχληρά.

— Καὶ ἔρχεσθε κατ' εὐθείαν ἐκ Νεαπόλεως; μ' ἠρώτησε.

— Σχεδὸν κατ' εὐθείαν.

— Καὶ ἐκεῖ οὐδὲν νέον;

— Οὐδὲν σπουδαῖον, ἀπεκρίθην, ἀποφεύγων ν' ἀποκριθῶ εἰς τὴν ιδέαν του, ἣν διέβλεπον.

Τότε ἐσιώπησεν ἐπὶ τινὲς στιγμὰς· τέλος δὲ, ὡς νικήσας ἑαυτόν,

— Τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀκέρου τοῦ ἐβλέπετε πάντοτε; μὲ ἠρώτησεν, ἐρυθριῶν μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν. Εἶναι πάντοτε εἰς τὴν Νεάπολιν;

— Εἰς τὴν Νεάπολιν, μάλιστα, ἀπεκρίθην. Τοὺς εἶδον τὴν τελευταίαν ἐσπέραν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου. Ὁ Λέρδος Καρτουόρθ....

— Εἶναι ἀκόμη ἐκεῖ; ἠρώτησε μετὰ προσποιητῆς ἀδιαφορίας, καὶ στρέφων τὸ πρόσωπον ἀπ' ἐμοῦ.

— Τὴν ἐσπέραν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου, εἶπον, ἐνυμφεύθη τὴν Μίς Κλάραν.

Αἱ λέξεις μου αὗται ἐπέφερον ἀποτέλεσμα κεραυνόβλον, ἀπροσδόκητον εἰς ἐμέ. Ἠγέρθη αἰφνης ὡς δι' ἐλατηρίου, καὶ ἐστῆ ἐπὶ τινα λεπτὰ ἐμπρὸς μου ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς τεταμένους, ἀκίνητος ὡς ἀνδριάς, καὶ ὑπ' ὠχρότητος ἀνδριάντος βαφεῖς. Τέλος ἐφάνη ὡς συνελθὼν, ἐμειδίασε μειδίαμα πένθιμον, καὶ

— "Α! ἐνυμφεύθησαν, εἶπεν.

"Επειτα δ' ἐπέστρεψε καὶ ἐκάθησε πλησίον μου, ἔλαβεν ἀφελῶς ἐκ τοῦ κόλπου του τὸ χαρτοφυλάκιόν του, καὶ διὰ τοῦ μολυβδοκονδύλου ἔγραψεν ἐπὶ τινας στιγμὰς εἰς δύο διάφορα φύλλα. Ἀφ' οὗ δ' ἐτελείωσεν, ἠγέρθη, μοι ἔλαβε τὴν χεῖρα καὶ τὴν ἔσφιγξε περιπαθῶς. Ἡγέρθη δὲ καὶ ἐγώ.

— Καίρὸς νὰ καταβῶμεν, μοι εἶπε. Σὰς εὐχαριστῶ, κύριε, ὅτι εἰς τὰς στιγμὰς ταύτας εὐρέθητε πλησίον μου, ὅτι εἶδον φίλου πρόσωπον καὶ καρδίαν. Ἄν τὴν ἰδῇτε ποτὲ, εἰπέτε τη... τοῦ ἀπηντήθημεν.

Τότε ἔσφιγξα καὶ ἐγὼ τὴν χεῖρά του, ἰσχυρὰν ταραχὴν αἰσθανόμενος.

— Ἄς καταβῶμεν, εἶπον.

— Λάβετε ἐπὶ μίαν στιγμὴν τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦτο, παρακαλῶ, μοι εἶπε.

Καὶ μακρυνθεὶς ἀπ' ἐμοῦ, ἐπορεύθη πρὸς τὸ μέρος τοῦ κρατῆρος. Πρὶν δ' ἐννοήσω τί σκοπὸν εἶχε,

— Κλάρα! ἐφώναξε, καὶ ὀρμήσας, ἐρρίφθη εἰς τὸ φλογερὸν χάσμα.

— Ἄφρον, στάσου! ἔκραξα, καὶ ἔτρεξα πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἀλλὰ κύψας ὑπὲρ τὸ χαῖνον στόμιον, δὲν εἶδον τίποτε, ἐκτὸς τῆς φλογερᾶς ὕλης ἣτις ἐκυλίστο, καὶ ἥτις τὸν εἶχε καταβροχθίσει ἀναμφιβόλως.

Τότε ἠνέωξα τὸ χαρτοφυλάκιον. Εἰς τὸ πρῶτον φύλλον ἦσαν γεγραμμένα τινὲς λέξεις πρὸς ἐμέ.

« Φίλε, ἔλεγεν, ἔχε ὑγείαν. Πίστευσον ὅτι ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἐρρίφθη εἰς τὸν κρατῆρα τῆς Αἵτνης διότι κατετήκετο ὑπὸ ἀνιάτου πόνου, ὅπως εἰς τὰς φλόγας αὐτῆς σβέσῃ τῆς ψυχῆς του τὰς φλόγας. »

Εἰς δὲ τὸ δεύτερον φύλλον ἔπεμπε τελευταῖον ἀποχαιρετισμὸν πρὸς τὴν μητέρα του.

Τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων, ἐστράφην ν' ἀφήσω τὸν τόπον ἐκεῖνον, τὸν ἀποτρόπαιον. Τὸ ἄγριον βάραθρον δὲν ἤθελε ποτὲ ἀποδώσει τὸ θῦμα ὃ κατεβρόχθισε, καὶ ἂν μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων ἔμενον ἀπαιτῶν αὐτὸ διὰ κραυγῶν καὶ διὰ δακρύων.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀπέλθω, παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ κρατῆρος εἶδον κείμενον κατὰ γῆς τὸν Ἀκταίωνα, τὴν κεφαλὴν ἔχοντα ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν του, καὶ βλέποντα τὸν πυθμένα τοῦ χάσματος. Τὸν ἐφώναξα πολλάκις ἐπανειλημμένως νὰ με ἀκολουθήσῃ, ἀλλὰ δὲν με ἤκουσε.

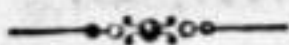
Λυπηθεὶς τότε νὰ τὸν ἐγκαταλείψω μόνον εἰς ἐκείνην τὴν ἔρημον, ἠθέλητα νὰ τὸν σύρω κατόπιν μου, ἀλλ' αὐτὸς ὥρμησεν ὡς μαινόμενος νὰ με κατασπάρῃ. Τότε ἠναγκάσθην νὰ τὸν ἀφήσω, καὶ ἀμέσως ἐπέστρεψε δρομαῖος εἰς τὸν κρατῆρα καὶ ἀνέλαβε τὴν πρώτην του θέσιν. Ἐγὼ δὲ, ἀποστρέφων τὸ πρόσωπον, καὶ κλαίων πικρῶς, κατέβην τοῦ ὄρους, ὅπου εἶχον ἀφήσει τὴν πίστιν κλαίουσαν ἐπὶ τῆς ἀπελπισίας.

Ὅταν δ' ἐπέστρεψα εἰς Νεάπολιν, ὁ Λόρδος καὶ ἡ Λαίδυ Καρτουὸρρ μετὰ τῶν γονέων αὐτῆς εἶχον ἀπέλθει εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

ΤΕΛΟΣ.

Η ΝΑΪΑΣ

Α΄.

Ὁ Τζών Λίττελ περιεφέρετο εἰς τὴν προκυμίαν τοῦ θα-
μέσιος, τὸ σιγάρων εἰς τὸ στόμα, τὰς χεῖρας εἰς τοὺς κόλ-
πους, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν αἶρα, ἀργός καὶ ἀμέριμνος
ὡς ὁ πλουσιώτερος Λόρδος τῆς ὁδοῦ Φήτζεντ-Στρείτ· καὶ
ὅμως οἱ τετριμμένοι ἀγκῶνές του, ὁ μεμαδημένος του πῖλος
καὶ τὰ χαίνοντα ὑποδήματά του δὲν ἀπεδείκνυσαν υἷον τῆς
μεγαπλούτου ἀριστοκρατίας.

Ὁ Ἰωάννης Λίττελ ἦτο τῷ ὄντι ἐκ γονέων εὐτελῶν καὶ
πενήτων. Ἀλλ' αἱ σπουδαί του εἰς τὸ ἐνοριακὸν σχολεῖον
τοῦ χωρίου του καὶ ἡ ἀνάγνωσις τινῶν μυθιστοριῶν τοῦ
Μαρυάτου, ὕψωσαν τὰς ιδέας του ὑπὲρ τὴν σφαῖραν τῆς
γεννήσεώς του, καὶ ὁ Λίττελ ἐπίστευσεν ὅτι ἦν προωρισμέ-
νος εἰς μεγάλα πράγματα.

Πρὶν ἢ γίνῃ ὅμως ἥρως μυθιστορήματος, ἦτον ἀνάγκη
νὰ ζήσῃ, καὶ ἵνα ζήσῃ νὰ τρώγῃ, καὶ ἵνα τρώγῃ νὰ ἔχῃ
χρήματα, καὶ τέλος ἵνα ἔχῃ χρήματα νὰ ἐργάζεται, ὅπως
δήποτε.

Ὁ Λίττελ εὗρισκε τὸν σωρείτην τοῦτον ἀνεπίληπτον, δι' ὃ καὶ συγκατένευσε νὰ δεχθῇ θέσιν γραφείως εἰς ἐμπορικὸν κατάστημα, θεωρῶν αὐτὴν ὡς προοίμιον μόνον, ὡς τὴν κάτω βαθμίδαν ἐφ' ἧς πρέπει νὰ πατήσῃ πᾶς ὅστις θέλει νὰ φθάσῃ καὶ εἰς τὴν ἄνω.

Ἡ θέσις αὕτη ἐξεπλήρου τὴν πρωτίστην τοῦ Λίττελ ἀξίωσιν, τουτέστι τὸν ἔτρεφεν. Ἀλλ' ὁ Λίττελ εἶχεν ἀνέκαθεν ἰδιαιτέραν τινὰ συμπάθειαν πρὸς τὸ Αἶλ, τὸν ἐθνικὸν ζῦθον, καὶ πρὸς χάριν αὐτοῦ, τὸν μόνον Ἑλληνικὸν στίχον ὃν διετήρησεν εἰς τὴν μνήμην του ἐκ τῶν ὁπωσοῦν ἀτελῶν κλασικῶν τοῦ σπουδῶν, ἄριστον μὲν ὕδωρ, παρώδει συνεχῶς, καὶ ἐστρέβλου εἰς αἰράϊστος μὲν τζιουθῶς (ἄριστος μὲν ζῦθος). Προσέτι δὲ καὶ ἡγάπα ν' ἀναπαύηται τὸ ἐσπέρας, ἀπὸ τῆς μηχανικῆς ἐργασίας τῆς ἀντιγραφῆς καταφεύγων εἰς τὴν διανοητικωτέραν διασκέδασιν τῶν χαρτοπαιγνίων.

Ταῦτα ἦσαν ἀδυναμίαι ἀναμφιβόλως· ἀλλ' ἐκ τῶν μυθιστοριῶν του εἶχε μάθει ὅτι ὅλοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες, παρελθόντες καὶ μέλλοντες, ἔχουσι τὰς ἰδικὰς των. Αἱ ἀδυναμίαι ἕως αὗται ἐξήντλουν καὶ τὸ ἐσχατον πένυ τοῦ μισθορίου του, δι' ὃ οἱ τετριμμένοι ἐκεῖνοι ἀγκῶνες, ὁ μεμαδημένος πῖλος, καὶ τὰ χαίνοντα ὑποδήματα.

Ἀλλ' ἐκτὸς αὐτῆς, ἐκ τῶν μυθιστοριῶν εἶχεν ἀντλήσει καὶ ἄλλας τινὰς ἀξιολόγους ἀρχὰς περὶ ἀνεξαρτητίας, περὶ ἐλευθερίας, καὶ περὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀξίας. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν τινὲς τῶν λογαριασμῶν εὖς ἀντέγραφε, τῷ ἐφάνησαν ὡς διρρορούμενοι, καὶ τῷ ἐπῆλθεν ὑποψία ὅτι ὁ ἔμπορος του ἀναμίγνυται εἰς ἀνθρωπεμπορίαν.

Κυριευθεὶς ἐπομένως ὑπ' ἀγανακτήσεως, ἔδραμε πρὸς αὐτὸν, καὶ τῷ εἶπεν, ὅτι δὲν θέλει νὰ ὑπηρετῇ πλέον τὸν πω-

λύντα τὸν ἑμοῖόν του, τὸν καταπροδίδοντα τὴν ἐλευθερίαν
τὸν ἀδελφῶν του! Ὁ δ' ἔμπορος τῷ ἔδωσεν ἓν λάκτισμα,
καὶ τὸν ἐκύλισε κάτω τῆς κλίμακός του. Ἰδοὺ διατὶ περιε-
φροετο ἀργὸς εἰς τὴν προκυμαίαν, βλέπων τὸν ἀέρα καὶ κα-
πνίζων τὸ σιγάρον του.

Ἐν ᾧ δ' ἦν οὕτως ἡσυχολημένος, διελθὼν τις πλησίον του,
τὸν ἐκτύπησε σφοδρῶς εἰς τὸν ὦμον.

— Σᾶς ζητῶ μυριάκις συγγνώμην, κύριε, εἶπεν ὁ ξένος
οὗτος.

— Δὲν βλάπτει παντάπασιν, ἀπεκρίθη εὐγενῶς ὁ Κ.
Τζὼν Λίττελ.

— ὦ! πιστεύσατέ με, σᾶς ἐκτύπησα ἐξ ἀπροσεξίας.
Δὲν εἶχον τὸν νοῦν μου. Μὲ ἀπησχόλει τὸ ἐξαίσιον θέαμα
τῶν ἀναριθμήτων τούτων πλοίων. Καθ' ἡμέραν χιλιάδες
στρέφουσι τὴν πρῶραν τῶν πρὸς τὰ τέσσαρα σημεία τοῦ
κόσμου. Ἐσυλλογιζόμην τί εὐτυχεῖς ὅσοι δύνανται νὰ πε-
ριέρχωνται τὴν ὑφήλιον ἐπὶ τῶν πτερῶν τῶν θαλασσίων
τούτων ὁρνέων. Δὲν εἴσθε τῆς ιδέας μου, κύριε;

— Ἐντελῶς τῆς ιδέας σας εἶμαι, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Λίτ-
τελ. Ἡθελὸν νομίσαι ἑμαυτὸν εὐτυχέστατον, ἂν μοὶ ἐδίδετο
ποτὲ νὰ περιγυρῇ εἰς τὰς ἀγνώστους ἐκεῖνας ἀκτὰς, ὅσας
σπανίως ἐπισκέπτεται ὁ πολιτισμὸς, νὰ ἰδῶ ὅλα τῆς φύ-
σεως τὰ θαυμάσια, καὶ νὰ σπουδάσω τὸν ἄνθρωπον εἰς ὅ-
λας τὰς καταστάσεις του.

— Ἐννεῶ κάλλιστα, ὑπέλαβεν ὁ ἄλλος, τὸν φιλοσοφι-
κὸν αὐτὸν πόθον σας, καὶ τὸν συμμερίζομαι ἐντελῶς. Φαν-
τασθῆτε τὴν θλίψιν μου! Ἐν ἓκ τῶν ὡραιότατων πλοίων
ὅσα βλέπετε εἰς τὸν ποταμὸν, ὁ πάρων ἢ τὸ βρίκιον ἐκεῖνο
ἐκεῖ, ἡ Ν α ῖ α ς, εἶν' ἑτοιμον ν' ἀναχωρήσῃ δι' ἐπιστημονι-
κὴν τοιαύτην περιοδίαν. Ὁ ἀξιόλογος πλοίαρχος, ὁ φίλος μου

Κ. Σπραϊϋ, μ' ἐπρότεινε νὰ τὸν συνοδεύσω. Κατὰ δυστυχίαν δὲν μοι τὸ ἐπιτρέπουν αἱ ὑποθέσεις μου, καὶ ἤναγκάσθην νὰ μὴ δεχθῶ.

— ὦ! ἔχετε ἄδικον! ἀνέκραξε μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὁ Λίττελ. Ἄν ἤμην εἰς τὴν θέσιν σας, καμμία ὑπόθεσις δὲν θὰ μ' ἀνεχαίτιζε.

— Καὶ ἔχετε τὴν ἐπιθυμίαν διὰ τσιαύτην ὁδοιπορίαν;

— Ἐρωτᾶτε; Ἀπερίγραπτον ἔχω ἐπιθυμίαν.

— Τότε λοιπὸν, εἶπεν ὁ ξένος, ἴσως μ' ἔφερεν ἀγαθὴ τύχη ἐμπρὸς σας. Σᾶς εἶπον ὅτι ὁ **Κ. Σπραϊϋ** εἶναι φίλος μου. Τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἀπελπίζομαι ὅτι, ἂν τῷ προτείνω, ἐδύνατο νὰ σᾶς δεχθῇ πρὸς χάριν μου. Διατί ὅχι; Τί ἔχει νὰ ζημιωθῇ; Καὶ θ' ἀπολαμβάνῃ καὶ τὴν εὐχαρίστησιν τῆς συναναστροφῆς σας.

— ὦ κύριέ μου! ἀνέκραξεν ὁ Τζὼν ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Εἶναι δυνατόν νὰ ἐλπίσω ποτὲ τσιαύτην εὐτυχίαν; Ἀλλ' ὅχι· χρεωστῶ νὰ σᾶς ἐμολογήσω εἰλικρινῶς...

— Ἄν δὲν θέλητε... εἶπεν ὁ ξένος.

— Νὰ μὴ θέλω; Πῶς γίνεται! Δὲν εἶναι τοῦτο. Ἀλλὰ, βλέπετε... Σᾶς τὸ ἐξομολογοῦμαι... Δὲν ἔχω νὰ πληρώσω τὸν ναῦλον.

— Καὶ ποίαν χάριν θὰ μοι ἐδείκνυνεν ὁ ἀγαθὸς **Κ. Σπραϊϋ**, εἶπεν ὁ ξένος, ἂν σᾶς ἐζήτει ναῦλον; Πρέπει, ἐννοεῖται, νὰ σᾶς δεχθῇ ἀναυλον.

— Ἀλλὰ... ὅχι μόνον τοῦτο... Δὲν ἔχω, τοῦτο εἶναι ἡ ἀλήθεια, οὔτε τὴν τρεφὴν μου πῶς νὰ πληρώσω.

— Ἄ! εἶπεν ὁ ξένος γινόμενος σκεπτικός. Τοῦτο εἶναι ἀληθὲς δυσκολία! Ἴσως ὅμως δὲν ἦτον ἀδύνατον νὰ εὗρεθῇ τρόπος... Εἰσθε νέος εὖρωστος, ὑγιής. Ἴσως ἂν, πρὸς χάριν τῆς ἐπιστήμης, συγκατενεύετε νὰ δίδητε ἐνίοτε χεῖρα

βελθείας... Ὅμως τί λέγω; Βεβαίως δὲν σᾶς ἀρέσκουν αἱ ναυτικαὶ ἐργασίαι.

— Ἐξ ἐναντίας, κύριέ μου, ἀνέκραξεν ὁ Λίττελ περιχαρής. Καὶ μάλιστα ἔχω καὶ μικρὰν πεῖραν. Ἐξ ἐναντίας εἶμαι προθυμώτατος νὰ ἐξαγοράζω δι' ἐργασίας τὸν ἄρτον μου καὶ τὸν ζύθον μου. Σᾶς ὁμολογῶ μάλιστα ὅτι θὰ προσεβάλλετο ἡ φιλοτιμία μου, ἂν ἤξευρον ὅτι εἶμαι εἰς βάρος τοῦ πλοιάρχου.

— ὦ! τότε, εἶπεν ὁ ξένος, τὸ πρᾶγμα συμδιβάζεται κάλλιστα. Ἡμπορεῖτε μάλιστα ἐκτὸς τροφῆς καὶ ἀφθόνου ζύθου, νὰ ἐλπίσητε καὶ τινὰς ἀμοιβὰς, καὶ τινὰ ἀντιμισθίαν. Ἄν λοιπὸν θέλητε, φέρετε τὰ φορέματά σας, καὶ ἐγὼ σᾶς περιμένω ἐδῶ, καὶ σᾶς παρουσιάζω ἀμέσως εἰς τὸν φίλτατον Κ. Σπραϊῦ.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Λίττελ, τὰ φορέματά μου τὰ φέρω ἐπ' ἐμοῦ.

— Τότε λοιπὸν, ἄς ὑπάγωμεν.

Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πρώτην λέμβον.

— Καὶ ποῦ θὰ περιοδεύσῃ ἡ Ναϊάς; ἠρώτησεν ὁ Λίττελ.

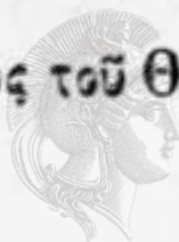
— Εἰς τὴν Ἀφρικὴν, εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος· παντοῦ ὅπου ἡ φύσις περιέχει τι ἄξιον σπουδῆς καὶ θέας.

Ὁ Λίττελ ἔσφιγξε τὴν χεῖρά του εἰς ἑκφρασιν ἀνωτέρας λόγων εὐγνωμοσύνης.

Ὁ πλοίαρχος Κ. Σπραϊῦ ἐδέχθη προσηνέστατα τὸν φίλον τοῦ φίλου του, τὸν κατέταξεν εἰς τὸ πλήρωμά του, καὶ τῷ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ἰδῇ πράγματα ἐξαίσια, πράγματα ὅσα δὲν φαντάζεται.

Β'.

Τὴν ἐπαύριον ἡ Ναϊάς ἔπλεε· ὑπερηφάνως ἐκτὸς τοῦ θα-

μέσιος, ἀναπετάσασα εἰς τὸν βορρᾶν ὅλα της τὰ ἱστία, καὶ μετὰ ἓνα μῆνα ἢ τρόπικς της ὥργωνε τὰ κύματα τῆς Σενεγαμβίας εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς.

Ὁ πλοίαρχος Κ. Σπραϊὺ ἐφάνη εἰς τὸν φίλον μας Τζὼν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ διάπλου ἀποτομώτερος ἀφ' ὅ,τι εἶχε δειχθῇ εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν πρώτην ὑποδοχὴν του. Πολλάκις τῷ συνέβη νὰ τὸν ἰδῇ, τὸ πιστόλιον εἰς τὴν χεῖρα, ν' ἀπειλῇ ὅτι θὰ χύσῃ τὰ μυελὰ τοῦ πρώτου ὅστις δὲν τὸν ὑπήκουε.

Τοὺς τρόπους τούτους δὲν ἔκρινεν ὁ Λίττελ πολὺ οἰκείους εἰς ἀρχηγὸν ἐπιστημονικοῦ πλοῦ. Ἀλλὰ τοιαῦτα εἶναι τὰ ἥθη τῶν ναυτικῶν. Ἡ ἕξις τοῦ ἀπολύτως ἀρχεῖν τοὺς καθιστᾷ πολλάκις τυραννικοῦς. Ἀλλῶς τε ὁ ἀγαθὸς Λίττελ, περιοριζόμενος εἰς μόνα τὰ καθήκοντά του, καὶ φιλοτιμούμενος νὰ τὰ ἐκπληρῇ ἀκριβῶς πάντοτε, ἦτο σπανίως ἀντικείμενον τῆς ὀργῆς, καὶ ὡς καὶ αὐτῆς τῆς προσοχῆς τοῦ πλοίαρχου.

Μίαν αὐγὴν ὁ ἥλιος ἀνατέλλων εὔρε τὸν Κ. Σπραϊὺ προσερειδόμενον εἰς τὸν ἀριστερὸν τοῖχον τῆς Ναϊάδος, καὶ παρατηροῦντα μετὰ προσοχῆς τὸν ἔρημον λιμένα ὃν παρέπλεον κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καὶ ἐντὸς τοῦ λιμένος ἡμιολίαν ἢ Γολέτταν, ωραίας κατασκευῆς, ἥτις ἦν προσωρμισμένη εἰς τὸ βάθος αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν ἄκρον ἱστὸν τῆς ἡμιολίας ἐπισείοντα ὅστις ἐκυμάτει, καὶ ἀπεδείκνυνεν ὅτι τὸ πλοῖον ἦτο πολεμικόν.

Φαίνεται δ' ὅτι ἡ ἡμιολία παρετήρησε καὶ αὐτὴ τὸν πάρωννα· διότι ἔσπευσε ν' ἀνασύρῃ τὴν σημαίαν της εἰς τὸ ἄκρον τῆς κεραίας τοῦ ἐπιδρόμου της, καὶ νὰ τὴν ἀναγγεῖλῃ, ἢ νὰ τὴν στερήξῃ, ὡς λέγουσιν οἱ ναυτικοί, διὰ μιᾶς βο-

λῆς πυροβόλου. Ἡ δὲ Θαλασσία αὖρα ἀνείλιξε τὰς πτυχὰς τῆς Βρεττανικῆς σημαίας.

Ἡ Ναϊάς, ἂν εἶχέ τι συμφέρον νὰ μὴ ἀποκριθῇ εἰς τὴν ἀβληματικὴν ταύτην ἐρώτησιν, ᾗθελε βεβαίως σπεύσει νὰ ἀποτείνῃ ὅλας τὰς λευκὰς πτέρυγὰς της, καὶ νὰ στρέψῃ τὸ πρὸς τὸ πέλαγος. Ἀληθὲς ὅμως εἶναι ὅτι, ἂν ἐπρόκειτο περὶ σταδιοδρομίας μεταξὺ τῶν δύο πλοίων, ἡ μικρὰ, ἑλαφρὰ, καὶ ὡς χελιδὼν ἐπιμήκης ἡμιολία εἶχε πολλὰς πιθανότητας νὰ κερδίσῃ τὸ ἄθλον ἐπὶ τοῦ βαρέως καὶ προγαστοροῦ ἀνταγωνιστοῦ της.

Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι οὐδὲν τοιοῦτο συμφέρον ὑπῆρχε, διότι ἡ Ναϊάς, ὡς πρέπει εἰς πλοῖον σῶπρον καὶ εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς, ἀνεβίβασε καὶ αὐτὴ ἐν τῷ ᾧμα τὴν ἐμπρικὴν σημαίαν τοῦ αὐτοῦ ἔθνους, καὶ τὴν ἐχαιρέτισε καὶ αὐτὴ διὰ κανονοβολισμοῦ, ἐπιτηδευσμένη τοὺς ἀριστοκρατικούς τρόπους τῶν βασιλικῶν πλοίων.

Συγχρόνως δὲ, κλίνασα τὴν πρόμνην της ὡς εἰς φιλόφρονα χαιρετισμὸν, ἔστρεψεν αὐτὴν πρὸς τὸ στόμιον τοῦ λιμένος, καὶ μετ' ὀλίγον εἰσέπλευσεν εἰς αὐτὸν, καὶ ἐλθοῦσα ἠγκυροβόλησε πλησίον τῆς ἡμιολίας, καὶ συνέστειλε τὰ ἱστία της μετὰ τοσαύτης ταχύτητος καὶ τοσαύτης ἀκριβείας, ὥστε ἐκίνησε τὸν θαυμασμὸν, ἴσως καὶ τὴν ζηλοτυπίαν τῶν γειτόνων της. Ἐν τῷ ᾧμα καὶ ἡ λέμβος τῆς Ναϊάδος ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν.

Μετ' ὀλίγα δὲ λεπτὰ ὁ πλοίαρχος Σπραϊῦ, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ναύτου Λίττελ, ἀνέβαινε τὴν κλίμακα τῆς ἡμιολίας.

— Ἔχω τὴν τιμὴν ν' ἀποτείνωμαι πρὸς τὸν πλοίαρχον τοῦ πλοίου τούτου; εἶπε πρὸς νέον ἀξιωματικὸν ἐρχόμενον εἰς προὔπαντήσιν του.

— Μάλιστα, κύριε, ἀπεκρίθη οὗτος. Ἀρθούρ Φίλθων, πλοίαρχος τῆς Βασιλικῆς ἡμιολίας ὁ Δελφίν.

— Ὅποια εὐχαρίστησις, πλοίαρχε Φίλθων, εἶπε περιπαθῶς ὁ Σπραϊὺ ν' ἀπαντῶνται συμπατριῶται εἰς τὰ ἄγρια ταῦτα μέρη, εἰς μέρη τόσον μεμακρυσμένα τῆς κοινῆς πατρίδος, τῆς εὐθύμου Ἀγγλίας; Ἀλλ' ἐπιθυμεῖτε ἴσως νὰ ἰδῇτε τὰ ἔγγραφά μου;

— Ἄν ἔχητε τὴν καλωσύνην... εἶπεν ὁ πλοίαρχος Φίλθων, ἀπαντῶν δι' εὐγενοῦς χαιρετισμοῦ εἰς τὴν πρόθυμον προσφορὰν τοῦ Κ. Σπραϊὺ.

Ἐν τῷ ᾧμα δ' οὗτος, σύρων ἐκ τοῦ κόλπου του χαρτοφυλάκιον χρυσοκέντητον, ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ διάφορα χαρτία, καὶ τὰ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν ἀξιωματικόν.

Ὁ πλοίαρχος τοῦ Δελφίνος τ' ἀνέγνωσεν ἅπαξ, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπανέλαβε τὴν ἀνάγνωσιν πάλιν καὶ πάλιν, καὶ ἐφάνη δίδων εἰς αὐτὰ περισσοτέραν προσοχὴν ἅφ' ὅ,τι ἀπῆτει ἡ εὐγένεια πρὸς πλοῖον ἀνεπιλήψιμον, ὅποιον ἡ Ναϊάς. Τέλος δὲ τ' ἀπέδωκεν εἰς τὸν Κ. Σπραϊὺ, ὅστις περιέμενε μεθ' ὑπομονῆς.

— Λάβετέ τα, εἶπεν. Εἶναι ἐν τάξει.

Μετ' ὀλίγων δὲ στιγμῶν δισταγμῶν,

— Λοιπὸν, Κύριε Σπραϊὺ, εἶπε, προσηλῶν ἐπ' αὐτοῦ ἐταστικὸν βλέμμα, ἔδοιπορεῖτε δι' ἐρεύνας ἐπιστημονικάς; Εἴσθε βέβαιος περὶ τούτου;

— Ἄν εἶμαι βέβαιος! εἶπεν ὁ Σπραϊὺ, συστέλλων τὰς ὀφρῦς. Ἀλλ' ἀμέσως ἐμειδίασε μειδιάμα πονηρὸν, καὶ ᾤχετο πρὸς τὸν Λίττελ,

— Ἀφες μας, τῷ εἶπεν· ἐπίστρεψον εἰς τὴν λέμβον.

Ἐπειτα δὲ, πλησιάσας εἰς τὸν πλοίαρχον,

— Πλοίαρχε Φίλθων, τῷ εἶπε, μετὰ μυστηριώδους φω-

νῆϊ· εἰς ἀξιωματικὸν τῆς Α. Μεγαλειότητος δύναμαι νὰ ἐμπιστευθῶ ἀκινδύνως. Γνωρίζετε αὐτὴν τὴν ὑπογραφήν;
Καὶ τῷ παρουσίασεν ἕτερον ἔγγραφον.

— Τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἀποικιῶν, εἶπεν ὁ Φίλθων.

— Μάλιστα. Βλέπετε. Τὸ μὲν πρόσχημα εἶναι αἱ ἐπιστημονικαὶ ἔρευναι, ἡ δὲ μυστικὴ ἐντολὴ εἶναι νὰ κατασκοπεύσω τὰ Γαλλικὰ Γ ρ α φ ε ῖ α ἢ καθιδρύματα καθ' ὅλην τὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς. Ἐννοεῖτε ὅτι δὲν ἐδύνατο ν' ἀνατεθῇ τοῦτο εἰς πολεμικὸν πλοῖον, χωρὶς νὰ διεγείρῃ ὑποψίας, καὶ τοῦτο σᾶς ἐξηγεῖ ὅ,τι ἴσως ὅχι λίαν κανονικὸν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ ὄψις τοῦ πλοίου μου.

— Ἄ! τότε ἐννοῶ... τοῦτο ἐξηγεῖ βεβαίως...

— Καὶ τώρα, εἶπεν ὁ Κ. Σπραῖϋ, πλοίαρχε Φίλθων, θὰ μοὶ δώσητε τὴν ἄδειαν νὰ ἐπιστρέψω. Ἀφ' οὗ ὅμως εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ σᾶς ἀπαντήσω ἐδῶ, ἀποφασίζω νὰ μείνω ὅλην ταύτην τὴν νύκτα. Ἡμπορῶ νὰ ἐλπίσω ὅτι ἀπόψε περὶ τὰς ὀκτῶ, θὰ μοὶ κάμετε τὴν τιμὴν μετὰ τῶν κυρίων ἀξιωματικῶν σας νὰ συμπάγωμεν εἰς τὴν Ναϊάδα ἐν καλὸν ἀγγλικὸν Ῥ ὀ σ τ-Β ε ῖ φ καὶ ἐν Π λ ῶ μ-Π ο ὔ τ ι γ γ;

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐδίστασεν ὀλίγας στιγμάς. Μετὰ ταῦτα δὲ, ὡς ἀποφασίσας,

— Μετὰ πλείστης εὐχαριστήσεως, κύριε, εἶπεν. Εἰς τὰς ὀκτῶ λοιπόν. Καὶ ἡ εὐχαρίστησίς μου εἶναι τόσῳ μεγαλειτέρα, ὅσω οὔτε αὔριον θὰ χωρισθῶμεν· διότι, διευθυνόμενος καὶ ἐγὼ πρὸς μεσημβρίαν, θὰ ἔχω τὴν τιμὴν νὰ συμπλεύσω μαζὶ σας.

— Χαρὰ ἀπροσδόκητος δι' ἐμέ! ἀνέκραξεν ὁ πλοίαρχος Σπραῖϋ. Πόσον εὐθυμος θὰ ᾔηναι ἡ θαλασσοπλοῖά μας!

Καὶ ἀνεχώρησε λέγων μετὰ τῶν ὁδόντων του·

— Αὐτὸς ὁ κύριος, φαίνεται, ὑποπτεύει τὴν τιμιότητα τῆς πτωχῆς Ναϊάδος μου.

Ἰαὶ ἐλθὼν εἰς τὸ πλοῖόν του, ἔδωκε διαταγὰς διὰ τὴν ὑποδοχὴν τῆς ἐσπέρας.

Ὁ δὲ πλοίαρχος Φίλθων, καλέσας τὸν ὑποπλοίαρχον,

— Σοῦ πλοίου τούτου, ἐκεῖ, εἶπε, δὲν μοὶ ἀρέσκει πολὺ ἡ φυσιογνωμία. Τί λέγετε, ὑποπλοίαρχε Σωλτουάτερ;

— Ἰαί! τὴν γαστέρα ἔχει ὀγκώδη. Ἐπειτα, θαρρῶ, κρεμᾶ ῥάκη εἰς τοὺς ἰστούς του περισσότερα ἀφ' ὅσα χρειάζεται πλοῖον ἐμβριθὲς καὶ φρόνιμον. Αἶ! αἶ! δὲν ἔχετε ἄδικον, κύριε πλοίαρχε. Ἀλλὰ δὲν εἶδατε τὰ ἔγγραφά του;

— Ἰναι ἐν τάξει, δὲν λέγω, εἶπεν ὁ πλοίαρχος. Ἐχει καὶ μυστικὰς ὁδηγίας μάλιστα. Ἀλλ' ὅλ' αὐτὰ δὲν μοὶ φαίνονται τόσον καθαρά. Ἐν ἔγγραφον πολλάκις κλέπτεται ἢ παραποιεῖται. Ἀπόψε μᾶς προσεκάλεσε νὰ δειπνήσωμεν εἰς τὸ πλοῖόν του. Θέλω νὰ ὑπάγωμεν. Ἐκεῖ τὸν ἔχω χάριν νὰ μᾶς ἀπατήσῃ.

— Ἰαὶ ἂν μᾶς γλιστρήσῃ τὴν νύκτα;... εἶπεν ὁ ὑποπλοίαρχος Σωλτουάτερ.

— Ἐχεις δίκαιον, ὑπέλαβεν ὁ Κ. Φίλθων. Δὸς διαταγὰς νὰ ᾔηται τὰ πάντα ἑτοιμα, ὥστε, ἅμα ἐπιστρέψωμεν τὴν νύκτα, ν' ἀρθῇ ἡ ἄγκυρα καὶ νὰ μεταβῶμεν εἰς τὸ στόμιον τοῦ λιμένος. Ἀπ' ἐκεῖ, ἐκτὸς ἂν μεταβληθῇ εἰς ἀληθῆ Ναϊάδα, σοὶ ὑπόσχομαι ὅτι δὲν μᾶς διαφεύγει.

Γ'.

Τὴν ἐσπέραν ὁ πλοίαρχος Σπραΐϋ, φιλοτιμούμενος νὰ δεχθῇ καταλλήλως τὸν ἐπίσημον ξένον του, κατεβίβασεν ὅλας τὰς λέμβους του εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐπιβὰς δὲ ὁ ἱ.

δος εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν, μετέβη εἰς τὸν Δελφῖνα, νὰ παραλάβῃ αὐτὸς τοὺς κυρίους ἀξιωματικούς.

Ἐκ τῶν τεσσάρων διοικούντων τὸν Δελφῖνα, ὁ πλοίαρχος Φίλθων ἔλαβε τοὺς τρεῖς μεθ' ἑαυτοῦ, τὸν δὲ τέταρτον, ἔχοντα βαθμὸν ἀκολούθου, οὗτινος ἦν ἡ σειρά τῆς φρουρᾶς, ἀφῆκεν εἰς τὸ πλοῖον, καίτοι ἐπιμόνως προσκαλοῦντος καὶ αὐτὸν τοῦ φιλοξένου Κ. Σπραίου.

— Πότε νὰ στείλω τὰς λέμβους διὰ τὴν ἐπιστροφὴν σας; ἠρώτησεν ὁ ἀκόλουθος.

— ὦ! βεβαίως ὄχι πρὸ τοῦ μεσονυκτίου, ἀνέκραξεν ὁ Κ. Σπραίου.

— Τὸ μεσονύκτιον λοιπὸν, εἶπεν ὁ πλοίαρχος Φίλθων.

Ὅταν δ' ἔφθασαν εἰς τὴν Ναϊάδα, εἰς τὸ κατάστρωμα τοὺς ἐδέχθη μουσικὴ παιανίζουσα τὸν βασιλικὸν ὕμνον. Ἐκ τῶν βασιλικῶν (Τὸν βασιλέα μας...) Αὐτὸς Κ. Σπραίου ἀπήρτισε τὴν συμφωνίαν ταύτην ἐκ τῶν φιλομούσων τοῦ πληρώματός του. Μετὰ ταῦτα δ' ἀνέκαυσε τινὰ πρόχειρα πυροτεχνήματα, ἐκπλήξαντα τὰς ἀγρίας ἐκεῖνας ἐρήμους. Τέλος κατεδίβασε τοὺς ξένους του εἰς τὸν θάλαμον, ὅλον κατάφωτον, καὶ ὅπου ἦν παρατεθειμένη τράπεζα πολυτελεστάτη.

— Ὡραῖον πλοῖον ἔχετε, πλοίαρχε Σπραίου, εἶπεν ὁ Φίλθων. Δὲν θὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ μᾶς τὸ δείξητε, νὰ μᾶς ξεναγήσητε εἰς αὐτό;

— Ὡραῖον δὲν εἶναι, πλοίαρχε Φίλθων, ἀπήντησεν ὁ Κ. Σπραίου· ὀγκῶδες πολὺ καὶ στρογγύλον. Ἄλλοτε δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ τὸ ἐπιβῶ. Εἰς αὐτὴν ὅμως τὴν περίστασιν ἠξεύρετε τί μὲ παρεκίνησε νὰ προτιμήσω αὐτοῦ μᾶλλον τὴν ἀκακὸν μορφήν παρ' ἄλλα χαριέστερα καὶ κομψότερα. Περὶ δὲ τοῦ νὰ σᾶς τὸ δείξω, τί λόγος; Σᾶς παρακαλῶ μάλιστα,

ἀφ' οὗ ἅπαξ τὸ ἐτιμήσατε διὰ τῆς ἐπισκέψεώς σας, ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ βαρυνθῆτε νὰ τὸ διατρέξῃτε ἀπὸ τῶν καρχησίων ἕως τῆς τροπίδος. Θὰ ἰδῆτε ὅτι ἡ Ναϊάς μου εἶναι καλῆ- τέρα ἀφ' ὅ,τι φαίνεται. Μετὰ τὸ δεῖπνον θὰ μοὶ δώσῃτε τὴν ἄδειαν νὰ σᾶς συνοδεύσω.

Τὸ δεῖπνον ἦτον ἐξαίσιον, καὶ διήρκεσε μέχρις ὀψίας νυκτός. Μετὰ τὸ τέλος του δέ, καὶ ἀφ' οὗ αἱ φιάλαι περιῆλ- θον ἑκατοντάκις τὴν τράπεζαν, ἠγέρθησαν οἱ ἀξιωματικοί, καὶ ὁ Κ. Φίλθων ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ περιέλθῃ τὸ πλοῖον, πρὶν ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ἰδικόν του.

— Φῶτα ! ἐφώναξεν ὁ πλοίαρχος Σπραϊῦ.

Ἐν τῷ ἅμα προῆλθον ὁ Λίττελ καὶ εἷς ἄλλος ναύτης, φέροντες φανοὺς εἰς τὰς χεῖρας, καὶ τούτων προπορευομέ- νων ἤρχισε τοῦ πλοίου ἡ περιοδία.

Ἐκτὸς τοῦ θαλάμου τοῦ πλοίαρχου ὅλη ἡ λοιπὴ ἑκτα- σὶς μεταξὺ τῶν δύο καταστρωμάτων, μέχρις αὐτῆς τῆς πρύμνης, ἀπετέλει μίαν καὶ μόνην εὐρυχωροτάτην αἴθου- σαν. Εἰς ὅλον αὐτῆς τὸ ἔδαφος καὶ εἰς τοὺς τοίχους τῆς ἦ- σαν προσηλωμένοι ἰσχυροὶ σιδηροὶ κρίκοι εἰς ἀπόσασιν τριῶν ποδῶν ἀπ' ἀλλήλων.

— Τί εἶναι αὕτη ἡ αἴθουσα, καὶ τί σημαίνουν αὐτοὶ οἱ κρίκοι; ἠρώτησεν ὁ πλοίαρχος Φίλθων, ἀτενίζων μετ' ἐκπλήξεως τὸν πλοίαρχον Σπραϊῦ.

— Εἰσὶ προσδιωρισμένοι, ἀπεκρίθη οὗτος, διὰ τὰ σπάνια ζῶα τῆς Ἀφρικῆς, ὅσα θ' ἀποκτήσω εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν μου περιοδίαν, καὶ θὰ μεταφέρω ζῶντα εἰς τὸν ζωολογικὸν κῆπον τοῦ Λονδίνου. Δηλαδή, πλοίαρχε Φίλθων, προσέ- θηκε ταπεινῶν τὴν φωνήν, αὐτὰ ὅλα εἶναι διὰ νὰ θαμβώ- σωμεν ἐννοεῖτε ποίους.

— Ἐννοῶ, ἀπεκρίθη οὗτος, καὶ ἔρριψεν ἐκφραστικὸν βλέμ-

μα πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον Σωλτουάτερ, ὅστις ἀπεκρίθη κι-
νῶν τὴν κεφαλὴν του καταρατικῶς.

Ἐκεῖθεν δὲ κατέβησαν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ πλοίου, εἰς τὴν
Αἰγίαν Βαρβάραν· καὶ ἐκεῖ τὸ πρῶτον τὰ βλέμματά των
προσβαλὸν ἀντικείμενον ἦν τεράστιος σωρὸς βαρυτάτων
καὶ στερεῶν ἀλύσεων.

— Αὐτὰ πάλιν τί εἶναι; ἠρώτησεν ὁ ἀξιωματικός.

— ὦ! δὲν σὰς διηγήθην τί μοι συνέβη; ἀπεκρίθη γε-
λῶν ὁ πλοίαρχος Σπραῖϋ. Φαντασθῆτε ὅτι ἐπάνω τῆς Σε-
νεγάλης ἀπηντήσαμεν πρό τινων ἡμερῶν πλοῖον, οὗ ἡ μορ-
φή ἤλεγχε διαφορομένην διαγωγὴν. Δέκα θαλάσσια μίλια
μακρὰν ἐμύριζε τῷ σωματέμπορον. Τὸ ἐπλησίασα, χον-
δρύνων τὴν φωνήν. Ὁ πλοίαρχος μ' ἠρώτησε ποῦ εἶναι ἡ
ἐντολή μου, ὥστε νὰ τὸν ἐξετάζω· ἐγὼ δὲ τῷ ἐδειξα τὰ
κανόνιά μου, καὶ εἰς τὴν πρότασιν ταύτην δὲν εἶχε τί ν' ἀν-
τιτάξῃ. Τότε ἔλαβον τὸ πηδάλιον του, ἀπεδίβασα τοὺς μαύ-
ρους του εἰς τὸ μέρος ὅθεν τοὺς εἶχε λάβει, κατέσχον καὶ
μετέφερα εἰς τὸ πλοῖόν μου τὰς ἀλύσεις αὐτάς, καὶ αὐτὸν
ἀφῆκα νὰ φύγῃ, διότι τῷ ὄντι δὲν εἶχον ἐντολήν νὰ τὸν
κρεμάσω.

— Ἡμεῖς ὅμως ἔχομεν τὴν τοιαύτην ἐντολήν, πλοίαρχε
Σπραῖϋ, εἶπεν ὁ ἀξιωματικός.

— Τότε λοιπὸν, πλοίαρχε Φίλθων, ὅταν τὸν συλλάβῃτε,
κρεμάσατέ τον, εἶπεν ὁ Σπραῖϋ μετὰ μειδιάματος τὸ μέσον
ἐπέχοντος μεταξὺ ἀφελείας καὶ εἰρωνείας.

Ὁ Λίττελ ἐστράφη καὶ εἶδε τὸν πλοίαρχον μετ' ἀπορίας,
οὐδ' ἐνόει διατὶ ὅλον τοῦτο τὸ ψεῦδος.

— Ἀλλ' ἡξεύρετε, κύριε Σπραῖϋ, εἶπεν ὁ πλοίαρχος τοῦ
Δελφῖνος ὅτι δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ διατηρῆτε αὐτὰ τὰ λά-
φυρα εἰς τὸ πλοῖόν σας; Ἡμποροῦν νὰ ἐμπνεύσουν εἰς τινα

κακὰς ιδέας, νὰ βλάβουν τὴν ὑπόληψιν τῆς Ναϊάδος. "Η-
 θελον σὰς συμβουλεύσει μᾶλλον νὰ τὰ παρακαταθέσητε εἰς
 τὸν Δελφῖνα.

— Νομίζω τῷ ὄντι ὅτι ἔχετε δίκαιον, ἀπεκρίθη ὁ Σπραῖϋ,
 καὶ θὰ ὠφεληθῶ ἐκ τῆς συμβουλῆς σας.

— Τώρα καιρὸς ν' ἀναχωρήσωμεν, κύριοι, εἶπεν ὁ Φίλ-
 θων πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς του. Αὔριον λοιπὸν, Κ. Σπραῖϋ,
 θὰ συνοδοιπορήσωμεν. Ἴσως ἔχωμεν καὶ περισσοτέραν συν-
 τροφίαν μάλιστα. Ἐδὼ κάπου ναυλοχοῦσι τινὰ βασιλικά
 πλοῖα, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν μεγαλητέρων. Εἰμὶ βέβαιος ὅτι,
 ἂν τὰ παρακαλέσω διὰ τινων σημείων, θὰ ἔχουν τὴν εὐγέ-
 νειαν νὰ μᾶς συνοδεύσουν εἰς τὸν μονότονον πλοῦν μας.

— ὦ τῆς εὐτυχίας! ἀνέκραξεν ὁ πλοίαρχος Σπραῖϋ.

— Ἄς ὑπάγωμεν, εἶπεν ὁ Φίλθων.

Τὴν λέμβον τοῦ πλοίαρχου Φίλθωνος! ἔκραξε μεγα-
 λοφώνως ὁ Κ. Σπραῖϋ.

— Δὲν ἦλθεν ἀκόμη, ἀπήντησεν ὁ φρουρὸς ἐπίσης με-
 γαλοφώνως.

— Πῶς γίνεται; εἶπεν ὁ πλοίαρχος τοῦ Δελφῖνος. Τὸ
 μεσονύκτιον ὅμως παρῆλθεν.

— ὦ! δὲν βλάπτει! εἶπεν ὁ Κ. Σπραῖϋ. Περιμείνατε· θὰ
 ἔλθῃ. Θ' ἀπολαύσω οὕτω ὀλίγας στιγμὰς περισσότερον τῆς
 παρουσίας σας.

Τότε ἐκάθησαν περὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐκένωσαν ἀκόμη
 τινὰς φιάλας τοῦ ἀφρώδους Πόρτερ. Περὶ τὴν μίαν μετὰ
 τὸ μεσονύκτιον ἡ λέμβος δὲν εἶχεν ἔλθει εἰσέτι. Ὁ ὑπο-
 πλοίαρχος Σωλτουάτερ ἐζήτησε τὴν θαλασσίαν σάλπιγγα,
 καὶ φέρων αὐτὴν εἰς τὸ στόμα του,

— Αἶ! ἀπὸ τοῦ Δελφῖνος! ἐφώνησε τρίς. Τὴν λέμβον
 τοῦ πλοίαρχου!

Καὶ τρίς ἡ ἡχώ τῶν πέριξ ὁρέων ἐπανέλαβε τὰς λέξεις ταύτας.

— Τώρα δὲν ἡμπορεῖ ν' ἀργήσῃ πλέον, εἶπεν ὁ κ. Σπραιῦ. Ἄς καθήσωμεν.

Εἰς πάντα φλοῖσβον τῶν κυμάτων ὁ ὑποπλοίαρχος ἔτρεχεν νὰ ἰδῇ, ἀλλ' ἡμίσεια ὥρα παρῆλθεν ἔτι, καὶ ἡ λέμβος δὲν ἐφαίνετο.

— Δὲν ἤξεύρω τί νὰ ὑποθέσω, εἶπεν ὁ πλοίαρχος Φίλθων. Κοιμῶνται ὅλοι εἰς τὸν Δελφῖνα! καὶ ὁ ἀκόλουθος Σρειδυφίσχ ἀπεκοιμήθη καὶ ἐκεῖνος; Αὔριον θὰ τὸν θέσῃ ὑπὸ κράτησιν. Πλοίαρχε Κύριε Σπραιῦ, παρακαλῶ, δανείσατέ μοι τὴν λέμβον σας.

— Ἡ λέμβος εἰς τὴν θάλασσαν! ἔκραξεν ὁ πλοίαρχος Σπραιῦ.

Μετ' ὀλίγα δὲ λεπτὰ ὁ πλοίαρχος καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Δελφῖνος, ἀποχαιρετήσαντες τὸν πλοίαρχον τῆς Ναϊάδος μέχρι τῆς αὔριον, ὅταν, ἐπανέλαβεν ὁ κ. Φίλθων, θὰ ἔχῃ τὴν εὐτυχίαν νὰ συνοδοιπορήσῃ μετ' αὐτοῦ, κατέβησαν εἰς τὴν λέμβον, καὶ διηυθύνθησαν πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἴστατο ὁ Δελφίν.

Οἱ ναῦται τῆς λέμβου ἐκωπηλάτουν εὐρώστως, καὶ ὁμῶς εἴκοσι λεπτὰ ἔπλεον ἤδη, καὶ δὲν εἶχον φθάσει. Μετ' ἄλλα δέκα λεπτὰ ἦλθον εἰς τὸ παράλιον.

— Τί εἶναι τοῦτο; ἔκραξεν ὀργιζόμενος ὁ Φίλθων. Ὑποπλοίαρχε, κάθησαι εἰς τὸ πηδάλιον, ἀλλὰ κακὰ μᾶς ὠδήγησας, ἀδελφέ. Ὁμολόγησον ὅτι τὸ πόρτερ ἐσύγχυσεν εἰς τὴν κεφαλὴν σου τὰ σημεῖα τοῦ ἀνεμοδείκτου. Ἄφες με νὰ πηδαλιουχήσω ἐγώ.

— Κύριε πλοίαρχε, ἀπήντησεν οὗτος ἰν' ἀποδείξῃ ὅτι

δὲν ἐμέθυσεν, ἰδοὺ ὁ Θρόνος τῆς Κασσιοπείας, ἰδοὺ ὁ Καρχῖνος. Ἐκεῖ λοιπὸν εἶναι τοῦ Δελφῖνος ἡ θέσις.

— Ἐχεις δίκαιον, εἶπεν ὁ πλοίαρχος, ἐκεῖ θὰ διευθυνθῶ.

Καὶ ἐκεῖ διηυθύνθη, ἀλλ' ἔφθασε σχεδὸν πλησίον τῆς Ναϊάδος χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ τὸν Δελφῖνα. Τότε ἤρχισε νὰ λοξοδρομῇ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, ἀλλ' οὐδαμοῦ ἔχνος Δελφῖνος.

— Τί δαίμονα! Τί δηλοῖ τοῦτο; ἀνέκραξεν ὁ πλοίαρχος.

— Μήπως, εἶπεν ὁ Σουλτουάτερ, ὅτε διέταξα τὸν ἀκόλουθον Γρείδυφίσχ νὰ ἔχῃ τὰ πάντα ἑτοιμα ὥστε νὰ πλεύσωμεν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος, ἐξέλαβεν ὅτι τὸν διέταττον νὰ μεταβῇ ἀμέσως ἐκεῖ;

— Ἀναμφιβόλως τοῦτο θὰ ᾔηναι. Εἶναι τόσον ἐλαφρόνους ὁ Κ. Γρείδυφίσχ! εἶπεν ὁ πλοίαρχος.

Καὶ ἐνταῦτ' ἀπὸ βιαίου κινήματος ὤθησεν τὸ πηδάλιον πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἐστρεψε τὴν λέμβον πρὸς τὴν εἴσοδον. Ἀλλ' οἱ ναῦται εἶχον ἤδη ἀπαυδῆσαι, καὶ ἡ ἀπόστασις ἦτο μακρά· δι' ὃ ἐκ τῶν ἑξ ἔμειναν οἱ τρεῖς μόνοι εἰς τὰς κώπας, καὶ διεδέχοντο οὕτως ἀλλήλους. Ὁ πλοῦς ἐπομένως ἐβραδύνθη κατὰ τὸ ἥμισυ, καὶ ὅτε ἔφθασαν εἰς τὸ στόμιον, ἡ ἡμέρα ἀνέτελλεν ἤδη. Οἱ ἀξιωματικοὶ περιέφερον περίξ τὰ βλέμματα, ἀλλὰ δὲν εἶδον Δελφῖνα.

Ὁ Φίλθων ᾔην ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Νὰ ἐξέλθῃ τοῦ λιμένος μετὰ τῆς λέμβου ἐκείνης δὲν ἐδύνατο. Οὔτε ἡ δύναμις τῶν ἀπηυδημένων ναυτῶν, οὔτε ἡ θάλασσα τὸ ἐπέτρεπεν. Ἦναγκάσθη ἐπομένως νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ναϊάδα.

Δ'.

Ὁ Σπραϊὺ ἤκουσε μετὰ μεγάλης ἐκπλήξεως τὸ παράδο-
ξον διήγημα τῶν ἀξιωματικῶν.

— Εἶναι προφανές, εἶπεν, ὅτι οἱ ναῦταί σας ἐπανεστάθη-
σαν. Ἀλλὰ μείνατε ἥσυχος, φίλτατε κύριε Φίλθων· ἡ Ναϊάς
μου, μὴ τὴν βλέπετε σωματώδη, εἶναι ταχύπους. Ὁ Ἀ-
χιλλεὺς δὲν ἐβγαίνει ἐμπρός της. Νὰ προγευματίσουν καὶ
ν' ἀναπαυθοῦν ὀλίγον τὰ παιδιά ἐδῶ, διότι ἐκοπίασαν ὅλην
τὴν νύκτα, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ προφθάσωμεν τὸν Δελ-
φῖνα.

Τὸ ἥμισυ τῆς ἡμέρας παρῆλθεν ὥς νὰ προγευματίσωσι
καὶ ν' ἀναπαυθῶσι τὰ παιδιά, καὶ ὥς ν' ἀρθῇ ἡ ἄγκυρα, καὶ
εἰς ἕκαστον λεπτὸν τῶν ἐξ αὐτῶν ὥρῶν οἱ τέσσαρες ἀξιω-
ματικοὶ ἐπρόφερον ἐν χορῷ ἀνὰ ἐν γοτ δέ μ' εἰς δὲ τὰ με-
ταξὺ διαστήματα ἐσκέπτοντο, καὶ δὲν ἐδύναντο νὰ ἐννοή-
σωσι τί ἔγινεν ὁ Δελφίν.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μείνωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν αὐτὴν
ἄγνοιαν. Ἡμίσειαν ὥραν ἀφ' οὗ ἀνεχώρησαν οἱ ἀξιωματικοὶ
τοῦ Δελφίνος διὰ τὸ δεῖπνον, λέμβος ἠκούσθη προσπλέουσα
εἰς τὴν ἡμιολίαν. Τὸ πλήρωμα αὐτῆς ἐκοιμᾶτο ἤδη. Ἀλλ'
ὁ σκοπὸς ἦτον ἐγρηγορῶν, καὶ ἔκραξε τὸ τῆς τάξεως.

— Τίς εἶ;

Ἡ λέμβος προσωρμίσθη ὑπὸ τὸν δεξιὸν τοῖχον τοῦ πλοίου.

— Παρὰ τοῦ πλοιάρχου Φίλθωνος! ἔκραξέ τις ἐκ τῆς
λέμβου, νὰ δώσω ἐπιστολὴν εἰς τὸν Κ. ἀξιωματικόν, καὶ
νὰ τὸν ὁμιλήσω.

Ὁ ὁμιλήσας, μετὰ δύο ὁπαδῶν του, ἀνέβησαν ἐκ τῆς
λέμβου εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ ἐνεχείρισαν εἰς τὸν Κ. Γρει-

δυφίτχ, προσελθόντα, ἐν ἔγγραφον. Ἐνῶ ὁμως αὐτὸς τὸ ἥ-
νοιγεν, αἶφνης ὁ ἐκ τῆς λέμβου ἀναβάς ἐρρίφθη ἐπ' αὐτὸν,
τὸν ἀνέτρεψε μετὰ δυνάμεως Ἡρακλέους, ἔκλεισε τὸ στό-
μα του διὰ τῆς μιᾶς του χειρὸς, καὶ διὰ τῆς ἄλλης θέτων
πιστόλιον εἰς τὸ στῆθός του,

— Ἄν κινηθῇς ἢ φωνάξης, τῷ εἶπεν, ἐχάθης, καὶ σὺ
καὶ ὅλον τὸ πλήρωμα.

Συγχρόνως δ' οἱ δύο ὁπαδοί του ὥρμησαν κατὰ τὸν αὐ-
τὸν τρόπον πρὸς τὸν σκοπὸν, τὸν ἀφώπλισαν, καὶ τῷ ἔδесαν
τὸ στόμα καὶ τὰς χεῖρας. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγίνοντο, δύο ἄλ-
λαι λέμβοι κρυπτόμεναι μέχρι τοῦδε εἰς τὸ σκοτός, καὶ ἔ-
χουσαι τὰς κώπας των τετυλιγμένας εἰς τὰ πανία ἵνα μὴ
πλαταγῶσιν ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ἐκόλλησαν εἰς τὸν ἄλλον τοῖ-
χον τοῦ πλοίου, καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν ὁμοῦ ἐχύθησαν εἰς τὸ
κατάστρωμα ὑπὲρ τοὺς εἴκοσιν ἄνδρας, ὠπλισμένοι ὡς ἀ-
στακοί, καὶ οἱ μὲν, ὀρμήσαντες εἰς τὸ ὀπλοστάσιον, ἤρπα-
σαν ὅλα τὰ ὅπλα τοῦ πληρώματος, οἱ δὲ, εἰς τὸν κοιτῶνα,
συνέλαβον καὶ ἔδесαν τὸ πλήρωμα, μὴ ἔχον οὔτε τίς νὰ τὸ
ὀδηγήσῃ, οὔτε πῶς ν' ἀντισταθῇ.

Ἐν τῷ ᾧμα δὲ, πλήρωμα, σκοπὸν καὶ ἀκόλουθον, τοὺς
ἐκλείσαν ὅλους εἰς τὸν μυχὸν τοῦ πλοίου, τοῖς εἶπον ὅτι ἂν
εἰς μόνος δοκιμάσῃ νὰ ἐξέλθῃ, τοὺς σφάζουν ὅλους ἐν στό-
ματι ῥομφαίας, ἐκάρφωσαν τὸ ὁπαῖον, ἔθεσαν ἐπ' αὐτοῦ δύο
φρουροὺς, τὰ πιστόλια εἰς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς λύκους ὑψω-
μένους, ἔμειναν ἄλλοι ὀκτὼ εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ οἱ λοι-
ποὶ, ἐμβάντες εἰς τὰς λέμβους, ἐπέστρεψαν ἀψοφητὶ εἰς τὴν
Ναϊάδα, ἐν ᾧ ὁ πλοίαρχος Φίλθων μετὰ τῶν συνδαιτημό-
νων του ἔπινε τὴν πρώτην φιάλην καμπανικοῦ οἴνου.

Οἱ δὲ ὀκτὼ, οἱ μέιναντες εἰς τὸν Δελφῖνα, δι' ἐνὸς κτυ-
πήματος πελέκεως ἔκοψαν τὴν ἄγκυραν, ἔλυσαν ἐν ἀκαρεῖ

τοὺς κεροίακας, καὶ εἰς ὀλίγα λεπτὰ ὁ Δελφὶν, προπεμπόμενος ὑπὸ λαμπρᾶς ἀπογαίου αὔρας, ἥτις πάντοτε πνέει διὰ νυκτὸς εἰς τὰ παράλια ταῦτα, ἐξῆλθε τοῦ λιμένος καὶ ἐστράφη πρὸς ἄρκτον.

Ἰδοὺ διατὶ ὁ πλοίαρχος Φίλθων δὲν τὸν εὖρεν ὅτε καὶ ὅπου τὸν ἐζήτει.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν τέλος ἡ Ναϊὰς ἐκινήθη καὶ αὐτή. Κατ' ἀρχὰς ἡ ταχύτης της δὲν ἐφαίνετο ἀνταξία τῶν ἐπαίνων τοῦ πλοίαρχου της. Ὑπὲρ τὰς δύο ὥρας παρεδαίρετο βαρέως μέχρις οὗ φθάσῃ εἰς τὸ ἐξώτατον ἀκρωτήριον τὸ κλειῖον τὸν ὀρίζοντα πρὸς βορρᾶν. Ἐντεῦθεν δ' ἐστρεψε τὴν πρῶραν πρὸς μεσημβρίαν.

Φαίνεται δ' ὅτι ἐπροτίμα τὸν πλάγιον μᾶλλον ἢ τὸν οὐριον ἄνεμον· διότι, ὡς νωθρὸς ἵππος διὰ μίας αἰσθανόμενος πληγὴν πτερνιστῆρος, ἐρρίφθη πρὸς τὴν νέαν ταύτην διεύθυνσιν μετὰ διπλασίας ὀρμῆς, καὶ ἔτρεχεν ὑπὲρ τοὺς δέκα κόμβους, ὡς λέγουσιν οἱ ναυτικοί. Οὕτως ἐξηκολούθησεν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα, μέχρι τῆς ἐπιούσης αὐγῆς. Ἀλλ' ὁ Δελφὶν δὲν ἐφάνη οὔτε πλησίον οὔτε μακράν.

— Πλοίαρχε Φίλθων, εἶπεν ὁ Κ. Σπραϊῦ πρὸς τὸν ἀξιωματικόν, ἐνῶ ἔπλεον πλησιέστατα ἐνὸς ἐρήμου ἀκρωτηρίου· Ὁ ἐδικός μας πλοῦς διευθύνεται, ὡς ἠξεύρετε, πρὸς μεσημβρίαν, ἐν τούτοις ὁ Δελφὶν δὲν φαίνεται νὰ ἔλαβεν αὐτὴν τὴν διεύθυνσιν, ἄλλως θὰ τὸν ἐφθάνομεν. Ἄν ἐξακολουθήσητε τὴν ὁδοιπορίαν ἐπὶ τῆς Ναϊάδος, πιθανὸν εἶναι ὅτι μακρύνεσθε ἀπ' αὐτοῦ, καὶ τοῦτο βεβαίως δὲν σᾶς συμφέρει. Τὸ ὀρθότερον θὰ ᾔτο νὰ τὸν περιμείνητε ἐδῶ πούποτε.

— Ὅχι, κύριε, ἀπήντησεν ὁ Κ. Φίλθων. Ἐν ὀνόματι τῆς

βασιλίσσης σᾶς διατάττω νὰ στραφῇτε ὀπίσω, καὶ νὰ διώξωμεν τὸν Δελφῖνα κατ' ἄλλην διεύθυνσιν.

— Φίλτατε κύριε Φίλθων, ἀπήντησεν ὁ πλοίαρχος τῆς Ναϊάδος, ἤθελον νὰ σᾶς εὐχαριστήσω, ἀλλ' ἤξεύρετε, αἱ ὁδηγίαι μου . . . μοὶ εἶναι ἀδύνατον. Κατὰ δυστυχίαν ἄλλου διαταγὰς δὲν ἤμπορῶ νὰ δεχθῶ παρὰ τὰς ὁδηγίας μου.

Καὶ ἔπειτα ἔκραξε μεγαλοφώνως·

— Τὴν λέμβον εἰς τὴν θάλασσαν!

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχόν του,

— Φρόντισον, εἶπε, νὰ θέσωσιν εἰς τὴν λέμβον ζωοτροφίας διὰ τινὰς ἡμέρας. Εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐδῶ οἱ κύριοι δὲν θέλουσιν εὖρει πρόχειρον ἀγοράν. Λάβε καὶ ὅπλα ἐκ τοῦ ὀπλοστασίου νὰ τοῖς τὰ δώσης ὅταν ἀποβιβασθῶσι. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ὁ Κ. Φίλθων ἀγαπᾷ τὸ κυνήγιον. Ἔχετε ὑγείαν, κύριοι. Πιστεύσατε ὅτι πολὺ λυποῦμαι στερούμενος τόσον ταχέως τῆς εὐαρέστου συναναστροφῆς σας.

Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐνόησαν ὅτι πᾶσα ἀντίστασις εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατος καὶ γελοία. Κατέβησαν λοιπὸν εἰς τὴν λέμβον χωρὶς νὰ εἰπῶσι λέξιν, καὶ ἀπεβιδάσθησαν μετὰ τῶν ζωοτροφιῶν καὶ μετὰ τῶν ὀπλῶν εἰς τὸν πλησιέστερον βράχον τοῦ ἀκρωτηρίου.

Ἄφ' οὗ δ' ἡ λέμβος ἐπέστρεψεν εἰς τὸ πλοῖον, ὁ κ. Σπραῖθ ὕψωσε τὴν σημαίαν του, ἀποδίδων τὰς κεκανονισμένας τιμὰς τοῦ χαιρετισμοῦ εἰς τὸν πλοίαρχον τῆς Βασιλικῆς ἡμιολίας ὁ Δελφίν.

Ε΄.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἡ Ναϊὰς εἰσέπλεεν εἰς βαθὺν καὶ σχολιὸν λιμένα, κρυπτόμενον ὀπισθεν δαιδάλου ἀπειραρίθμων

νήτων. Εισπλέουσα δὲ, ἐξήρτησεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἱσταίου της παράδοξον σύμβολον, τόνον κεκομμένον εἰς τὰ δύο, καὶ ἀπ' αὐτοῦ κρεμάμενον μέλαν ῥάκος.

Μετ' ὀλίγον, ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἐνὸς τῶν παρακειμένων λόφων, ἐφάνη τὸ ἴδιον σημεῖον ὑψούμενον.

Ο πλοίαρχος Σπραϊῦ, ἐμβὰς τότε εἰς τὴν λέμβον του, διηυθύνθη πρὸς τὴν ξηρὰν, ἐν ᾗ ὁ πάρνων ἔρριπτε τὴν ἄγκυραν. Αἱ δ' ἄλλαι λέμβοι του τὸν ἠκολούθησαν μετ' ὀλίγον.

Μετὰ πόσης χαρᾶς προσήγγιζε τὸ ἔδαφος ὁ Τζὼν Λίττελ, ὅστις συνώδευε τὸν πλοίαρχον εἰς τὴν ἀπόβασίν του! Ἐμελλε λοιπὸν τέλος νὰ ἰδῇ τὴν ἀπάτητον ἐκείνην γῆν, τὴν παρθένον ἐκείνην φύσιν! Ἐμελλε τέλος νὰ σπουδάσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τοὺς ἀγρίους τῆς γῆς αὐτῆς κατοίκους, τοὺς πρωτοτόκους υἱοὺς τῆς φύσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας!

Ἀπὸ τοῦ παραλίου ἡ λέμβος προσανέβη ὡς ἡμίσειαν ὠραν μεταξὺ λόφων καὶ θάμνων, ποταμὸν ἱκανῶς εὐρύν. Ἡ λέμβος ἦν πλήρης κιβωτίων. Μετ' ὀλίγον δ' ἀπέβησαν, καὶ ἐξελθὼν τῶν θάμνων εἰς γιγαντόσωμος Μαῦρος, ἦλθεν εἰς προὔπαντησίν των.

— Καλῶς ἦλθεν ὁ Μόγγας! εἶπεν ὁ πλοίαρχος Σπραϊῦ. Αἶ! ἔχομεν λοιπὸν τὰ τριακόσια κομμάτια Ἐβενον; Κύτταξ' ἐδῶ, ἐγὼ ἐξεπλήρωσα τὴν ἐδικήν μου ὑπόσχεσιν.

Καὶ τῷ ἐδείκνυε τὰ κιβώτια.

— Τριακόσια ὄχι! εἶπεν ὁ ἄγριος, τὴν ἀγγλικὴν ὁμιλῶν καὶ διαστρέφων αὐτὴν γελοίως. Τριακόσια ὄχι; Διακόσια ἐννενηντα μόνον.

— Πῶς Κύρ Μόγγα; ἡ Μεγαλειότης σου δὲν φυλάττεις τὴν ὑπόσχεσίν σου;

— Μεγαλειότη μου φυλάγει ὑπόσχεσι, ἀπεκρίθη ὁ Μόγγας, ὅμως Μεγαλειότη μου δὲν ἔμπορέσει. Πῆγα νύκτα νύ-

κτα βασίλιο Χόλλο-χό. Κοιμοῦνταν καυμένο Ἐβενος. Ἦταν τριακόσια πενήντα. Ἐπεσ' ἀπάνω, μὴ πιάσω ζωντανό· διάβολο Ἐβενος ξύπνισε, καὶ πολέμησε σὰν σκυλλί. Εἴκοσι Μόγγα σκοτώθηκε, καὶ σκότωτε Μόγγας ἐξήντα Χόλλο-χό. Τριακόσια πενήντα, βγάλ' ἐξήντα, ἔχει διακόσια ἑννενήντα. Νά τους ἐδώ.

Καὶ ἔφερε τὸν πλοίαρχον ὀπίσω βράχου, εἰς μέρος ὅπου ὁ Τζὼν Λίττελ ἔφριξεν ἰδὼν εἰς μικρὰν πεδιάδα κειμένους, δεδεμένους χεῖρας καὶ πόδας, τοὺς διακοσίους ἑννενήκοντα Χόλλο-χό, τοὺς αἰχμαλώτους τοῦ βασιλέως τῶν Μόγγων, φυλαττομένους ὑπὸ τριάκοντα ὁμοφύλων του.

— Διακοσίους ἑννενήντα μ' ἔφερες, Μόγγα· ἰδοὺ χιλίας τετρακοσίας πεντήκοντα λίτρας οἰνόπνευμα, πέντε λίτρας τὸ κομμάτι· ἰδοὺ καὶ τὰ πανικὰ ὥς ἐσυμφωνήσαμεν, καὶ τὰ περιδέραια πρώτης ποιότητος, κόκκινον καὶ πράσινον ὑάλον ὅλα.

Ὁ Μόγγας ἔβλεπε τὰ πολύτιμα ταῦτα ἀντικείμενα, καὶ μάλιστα τὸ ἀγαπητόν του οἰνόπνευμα, γελῶν κτηνώδη γέλωτα.

— Τώρα σεῖς ἐμπρός! εἶπεν ὁ πλοίαρχος Σπραϊὺ πρὸς τοὺς ναύτας του, δεικνύων τοὺς κατὰ γῆς κειμένους μαύρους.

Ἐν τῷ ᾄμα οἱ ναῦται, ἐξάγοντες τῆς λέμβου μακρὰ ξύλα διαιρούμενα δίχα κατὰ τὸ μῆκός των, καὶ ἔχοντα τρύπας κατὰ ἓνα πόδα ἀπ' ἀλλήλων ἀφισταμένας, ἐπέρων καὶ ἐνέκλειον εἰς τὰς τρύπας ἐκάστου τοὺς λαιμοὺς ὀκτὼ ἢ δέκα δυστυχῶν μαύρων· ἕκαστος δὲ ναύτης, λαμβάνων εἰς τὸν ὦμόν του τὴν ἄκραν ἑνὸς τῶν παραδόξων τούτων ζυγῶν, ἔσυρε κατόπιν του τὴν τοιαύτην τῶν ἀνθρώπων ἀγέλην.

Ὁ Λίττελ ἔμεινεν ἐκπεπληγμένος εἰς τὴν θέαν, καὶ ἤρ-

χισεν ἐννοῶν ὅτι αἱ προπαρασκευαῖ αὗται οὐδὲν εἶχον κοινὸν ἀ-
πὸς τὰς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας. Πρὸ πάντων ὅμως ἐκορυ-
φώθη ἡ κρίσις, ἔτε, ἀναχωρούσης τῆς πρώτης τε-ν-
τώδους αὐτῆς συνεδίας, ὁ πλοίαρχος Σπραιῦ ἔδωσεν εἰς αὐ-
τὴν μίαν μάστιγα, καὶ τῷ εἶπε,

— Συνέδευσον σὺ αὐτοὺς, καὶ ὅταν ὁ Ἑβενος δὲν περι-
πατῇ καλὰ, κτύπα νὰ αἱματώσῃ.

Ὅ,τι ἀγαθὸν ἐνυπῆρχεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Τζῶν Λίτ-
τελ, ἐπανεστή εἰς τὴν στιγμὴν ταύτην.

— Ἐγὼ, εἶπε, νὰ κτυπήσω αὐτοὺς τοὺς δυστυχεῖς;

— Ναί, νὰ τοὺς κτυπήσῃς, νὰ τοῖς σχίσῃς τὰ κρέατα.
Βλέπεις; ὁ πρῶτος ἐκεῖνος δὲν θέλει νὰ περιπατήσῃ ὀγλή-
γορα.

— Ἀλλ' ἔχει τοὺς πόδας πρισμένους ἐν τοῦ σχοινίου, εἶ-
πεν ὁ Λίττελ.

— Κτύπα, καὶ λόγους δὲν θέλω.

— Ποτέ! ἀνέκραξεν ὁ Λίττελ, ρίπτων μακρὰν τὴν μά-
στιγα. Δὲν κτυπῶ τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἀνθρώπους,
οἵτινες ἐγεννήθησαν ἀνεξάρτητοι καὶ ἐλεύθεροι, ὅλοι ἴσοι
καὶ ὅλοι ἀδελφοί.

— Ἄ! δὲν κτυπᾷς;

— Δὲν κτυπῶ, καὶ κάμε ὅπως θέλεις, πλοίαρχε Σπραιῦ.

— Τώρα βλέπομεν! ἀνέκραξεν αὐτὸς ὡς μαινόμενος.
Στρώσατέ τον κάτω!

Οἱ ναῦται συνέλαβον ἀμέσως τὸν Λίττελ καὶ τὸν ἔρριψαν
κατὰ γῆς.

— Γυμνώσατέ τον, καὶ διακοσίας εἰς τὴν ῥάχιν διὰ τῆς
ἀγκυστρωτῆς μάστιγος.

Οἱ ναῦται τὸν ἐγύμνωσαν.

— Συχώρεσε τοῦτο ἄνθρωπο! εἶπεν ὁ Μόγγας πρὸς τὸν

πλοίαρχον. Συχώρεσε, έμένα χάρι· παρακαλῶ, πλοίαρχε.

— Δέν είδες πῶς μέ αὐθαδίασε;

— Δέν ἤθελε δεῖρει καϋμένο μαῦρο. Συχώρεσε, παρακαλῶ, παρακαλῶ, ἐπανελάβεν ὁ ἀγαθὸς Μόγγας.

— Ἔστω! πρὸς χάριν τῆς Μεγαλειότητός σου τὸν συγχωρῶ. Φεύγ' ἀπ' ἐμπρός μου. Εἰς τὴν Μεγαλειότητά του νὰ τὸ χρεωστῆς ὅτι μέ διέφυγες! εἶπεν ὁ πλοίαρχος, ὅς τις εἶχέ τι συμφέρον νὰ κολακεύσῃ τὸν ἐβενόχροα βασιλέα.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπεβιβάσθησαν κατ' ὀλίγον ἔλοι οἱ μαῦροι εἰς τὰς λέμβους, καὶ ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον. Μετὰ τὴν ἐργασίαν δὲ ταύτην ὁ ὑποπλοίαρχος ἐπέστρεψε πάλιν μετὰ τῶν λέμβων, ὡς τὸ εἶχε διατάξει ὁ Κ. Σπραϊῦ.

— Ἐστιδάχθησαν; ἠρώτησεν οὗτος.

— Μάλιστα.

— Μένει τόπος πολὺς;

— Τῶν δέκα τῶν ἐλλειπόντων.

— Καὶ ὅπου χωροῦν δέκα δέν νομίζεις ὅτι ἡμποροῦν νὰ χωρέσουν καὶ τριάκοντα;

— Πῶς εἶναι δυνατόν; εἶπεν ὁ ὑποπλοίαρχος. Τοῖς δίδομεν $1\frac{1}{2}$ πόδα πλάτος εἰς καθένα, καὶ κατὰ μῆκος ἐγγίζουν κεφαλαὶ καὶ πόδες.

— Αἰ! τώρα! μὴ μέ κάμνης τὸν δύσκολον. Ἄν σφιχθοῦν ὀλίγον, ἀπὸ δύο δακτύλους ὁ καθείς των,—Τί εἶναι δύο δάκτυλοι;—οἰκονομοῦν τετρακοσίους δακτύλους, τριάκοντα τρεῖς πόδας, θέσιν διὰ εἰκοσιδύω κομμάτια.

— Ποῦ ὅμως νὰ τὰ εὕρωμεν τὰ κομμάτια, εἶπεν ὁ ὑποπλοίαρχος, ἤδη πειθόμενος.

— Νὰ ιδῶμεν! ἀπεκρίθη ὁ Κ. Σπραϊῦ, καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὴν Α. Μεγαλειότητα, τὸν βασιλέα τῶν Μόγγων.

— Φίλε Μόγγα, τῷ εἶπε, μοὶ περισσεύει ἀκόμη πύρινον

ὕψωρ, αἱ πεντήκοντα λίτραι διὰ τοὺς δέκα ὅπου δὲν μ' ἔφε-
ρε. Εἴμεθα φίλοι. Ἄς ἦναι δά! δὲν θέλω νὰ φειδωλευθῶ.
Φώναξ' ἐκεῖ τοὺς ἀνθρώπους σου νὰ τὸ κεράσωμεν.

Οἱ τριάκοντα μαῦροι, ὁ Μόγγας, ἡ γυνή του καὶ ἡ θυ-
γατήρ του, ἐκάθησαν περὶ τὸν πλοίαρχον Σπραϊῦ. Ὁ πίθος
τοῦ οἴνοπνεύματος ἠνεώχθη, καὶ τίς νὰ πῇ τὸ περισσότε-
ρον. Μετ' ὀλίγον ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον ἤρχισαν ν' ἀπλώ-
νυνται ρέγγοντες κατὰ γῆς, ἢ νὰ βυθίζωνται εἰς κτηνώδη
ἀναισθησίαν. Αἱ δύο γυναῖκες, μεθυσθεῖσαι, ἐγέλων ὡς παρά-
φοροι. Μόλις δ' ὁ βασιλεὺς, ὦν φύσεως ἰσχυρωτέρας ἢ οἱ
λοιποὶ, διετήρει εἰσέτι σπιθῆρας τινὰς λογικοῦ.

— Φίλε Μόγγα, εἶπεν ὁ πλοίαρχος, δὲν σ' ἔδειξα ἀκόμη
τὸ πολυτιμότερον προῖόν τῶν τόπων μα.

Καὶ ἀνρίξας ἄλλο κιβώτιον, ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ φιάλην, καὶ
ἐκτε δὲν δάκτυλα ἐρυγροῦ τινος ρευστοῦ εἰς μικρὸν ποτή-
ριον.

— Δοκίμασον τοῦτο, τῷ εἶπεν.

Ὁ μαῦρος τὸ ἔπινε, καὶ ἔμεινεν ὡς βεθυτισμένος εἰς οὐρα-
νίαν ἔκστασιν.

— Τ' ὀνομάζομεν τοῦτο ροσόλι, εἶπεν ὁ πλοίαρχος.

— Δώσει ἐμένα ροσόλι φίλος πλοίαρχος, εἶπεν ὁ μαῦρος,
ὡς ἂν ἐζήτει τὸ μεγαλήτερον ἀγαθὸν τῆς γῆς.

— ὦ, εἶπεν ὁ Σπραϊῦ, ὦ φίλε μου. Τοῦτο δὲν γίνεται
τόσον εὐκόλα! Τὸ ροσόλι εἶναι ἀκριβὸν, πολὺ ἀκριβὸν· δὲν
ἠμπορῶ νὰ τὸ δώσω.

— Μόγγας δώσει ὅ,τι θέλει πλοίαρχος, πλοίαρχος δώσει
ροσόλι.

— Μόγγας δὲν ἔχει τίποτε νὰ δώσῃ· πλοίαρχος δὲν δώ-
σει ροσόλι, ἀπεκρίθη ὁ Κ. Σπραϊῦ μιμούμενος τὴν γλῶσ-
σάν του.

— Παρακαλῶ, παρακαλῶ.

— Δὲν ἔχει παρακαλῶ... Ἄκουσον! Μοὶ δίδεις αὐτοὺς ὅπου κοιμοῦνται ἐκεῖ; σοὶ δίδω ροσόλι. Μίαν φιάλην ροσόλι, πέντε κομμάτια Ἐβενον, διότι εἶσαι φίλος μου.

— Στάσου! στάσου! εἶπεν ὁ Μόγγας, καὶ ἐμέτρησεν εἰς τὰ δάκτυλά του.— Πέντε καὶ πέντε δέκα, καὶ πέντε δεκαπέντε, καὶ δεκαπέντε τριάντα. Λοιπὸν Μόγγας ἔχει ἕξ φιάλας, ἕξ φιάλας!

Καὶ ὁ ἄθλιος ἐκτύπα τὰς χεῖράς του καὶ ἐχόρευε περιχαρής. Ὁ Κ. Σπραϊῦ ἔνευσε τότε πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον, ὅστις πλησιάσας μετὰ τῶν ναυτῶν, ἔδωσε τοὺς τριάκοντα μαύρους εἰς τρεῖς ζυγοὺς ὡς τοὺς ἄνω περιγραφομένους, καὶ τοὺς μετέφερεν εἰς τὰς λέμβους.

— Λάβε τὰς ἕξ φιάλας, εἶπεν ὁ πλοίαρχος εἰς τὸν μαῦρον, ὅστις ἠνέωξεν ἀμέσως τὴν μίαν, καὶ τὴν ἐρρόφησεν ἀπνευστί. Τὸ ἀμβλύ λογικόν του ἐπνίγη σχεδὸν ἐντελῶς εἰς τῆς φιάλης τὸ πνευματώδες περιεχόμενον.

— Δὸς με κ' ἐμένα, δὸς με κ' ἐμένα! ἐφώναζον ἡ γυνὴ του καὶ ἡ θυγάτηρ του, ὡς κυνάρια ὑλακτοῦντα.

— Φύγετε ἀπ' ἐδῶ μὴ σᾶς πνίξω! ἀνέκραξεν ὠρυόμενος ὁ παροινῶν Μόγγας, καὶ ἐξηκολούθησε νὰ πίνη.

— Δὸς κ' ἐμένα, δὸς κ' ἐμένα, ἐμιαούριζον αἱ γυναῖκες.

— Φίλος πλοίαρχος δὲν ταῖς παίρνει αὐταῖς; Μόγγας δίνει χάρισμα, ἐξηκολούθησεν ὁ μαῦρος, ἀνίκανος πλέον νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ βάρος τῶν λόγων του.

— Ὅχι χάρισμα, εἶπεν ὁ Σπραϊῦ, ἔχω ἀκόμη αὐτὰς τὰς δύο φιάλας πράσινον ροσόλι. Εἶναι πράγμα ἐξαίσιον! Τὰς θέλεις;

— Πάρεις αὐταῖς, πάρεις αὐταῖς, ἀνέκραξε πάλιν ὁ Μόγ-

γας, σπρώχνων τὰς γυναῖκας, αἵτινες δὲν ἔπαυον θέλουσai νὰ τῷ ἀμφισβητήσωσι τὰ λείψανα τῆς φιάλης του.

— Πάρεις αὐταῖς, δώσεις ἐμένα ῥοσόλι πράσινο.

Ὁ πλοίαρχος τῷ ἐνεχείρισεν ἀμέσως τὰς δύο φιάλας, καὶ ἐνῶ αὐτὸς ἀπεγεύετο, αἱ δύο γυναῖκες ἤρπάζησαν ὑπὸ τῶν νοσητῶν, καὶ μετεκομίσθησαν εἰς τὴν λέμβον.

— Ἐχε ὑγείαν, Μόγγα, εἶπεν ὁ πλοίαρχος Σπραῖϋ. Τοῦ χρόνου ἔχε με ἑτοιμα τριακόσια κομμάτια, καὶ θὰ σοὶ φέρω πολὺ ῥοσόλι.

Καὶ ἐμβῆκε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν λέμβον.

Ὁ Μόγγας τότε ἔρριψε τὰ βλέμματα πέριξ του, καὶ ἐξεπλάγη ἰδὼν ἑαυτὸν μόνον. Ἀκτὶς λογικῆς ἐφάνη τότε φωτίσασα τὴν μνήμην του. Συγχρόνως δ' ἤκουσε τὴν γυναῖκά του καὶ τὴν θυγατέρα του αἵτινες ἐφώναζον ἀπαγόμεναι. Ὡς βέλος ἐρρίφθη πρὸς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ.

— Φίλος πλοίαρχος, ἔκραζε, δόσε με γυναῖκα δική μου, δόσε με Λίγγα μου, κόρη δική μου. Λίγγα μου εἶναι ἥλιο δικό μου, μὴ πέρνης ἥλιο δικό μου.

Καὶ ὁ δυστυχὴς ἔτρεχεν εἰς τὴν ὄχθην, παρακολουθῶν μακρόθεν τὴν λέμβον, ὅθεν ἔτεινον πρὸς αὐτὸν αἱ γυναῖκες τὰς χεῖρας, ἀλλ' ὅπου ὁ πλοίαρχος Σπραῖϋ ἔκαμνε τὸν κωφόν. Τέλος ἡ λέμβος ἐξῆλθε τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐφθασεν εἰς τὸ πλοῖον. Ὁ Μόγγας, ὡς τὴν εἶδε μακρυνομένην, ἐβυθίσθη εἰς τὰ κύματα, καὶ ἤρχιζε νὰ τὰ σχίζει μετὰ ταχύτητος δελφῖνος. Τὸ ψυχρὸν ὕδωρ διεσκέδασε διὰ μιᾶς τὴν μέσθην του. Οὕτως ἐφθασεν ὑπὸ τὸ πλοῖον καὶ ἐφώναζε,

— Δόσε με γυναῖκα δική μου, δόσε με Λίγγα μου, κόρη δική μου.

— Νὰ τῷ δώσω ἐκείνην ὅπου χρειάζεται; ἠρώτησεν ὁ ὑποπλοίαρχος λαμβάνων ἐν πιστόλιον εἰς τὴν χεῖρα.

— "Οχι δά! τί ιδέα σέ ἤλθε! εἶπεν ὁ Κ. Σπραϊύ. Ῥίψε τῷ ἐν σχοινίον ν' ἀναβῇ.

Ὁ Λίττελ ἤκουσεν αὐτὰς τὰς λέξεις, καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν·

— Δέν εἶναι αὐτός ὁ ἄνθρωπος ὅλως διόλου κακότροπος.

Τὸ σχοινίον ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλατσαν, ὁ Μόγγας τὸ ἤρπασεν ἀμέσως καὶ ἀνερρίχθη ὡς αἴλουρος εἰς τὸ πλοῖον.

— Ἡ ἄγκυρα εἶν' ἐτοίμη; ἠρώτησεν ὁ πλοίαρχος.

— Ἐτοίμη.

— Σύρατέ την.

— Φίλος πλοίαρχος, εἶπεν ὁ Μόγγας, δόσε δική μου γυναῖκα, δόσε κόρη δική μου.

— Αὐτὸν τὸν μαῦρον, εἶπεν ὁ Κ. Σπραϊύ, βάλετέ τον ὁμοῦ μετὰ τῶν δύο γυναικῶν. Ὑπαγε νὰ σέ δώσουν γυναῖκα δική σου καὶ κόρη δική σου.

Καὶ τῷ ἔδωκεν ἐν λάκτιμα εἰς τὴν κυλίαν. Ἐνταῦθα δὲ τέσσαρες ναῦται λαβόντες τον, τὸν ἔφερον εἰς τὸ δεύτερον κατάστρωμα, καὶ ἐκεῖ κατ' ἐξαίρεσιν ἐπέρασαν τοὺς πόδας του εἰς τὴν αὐτὴν ποδοκάκην μετὰ τῆς γυναικὸς του καὶ μετὰ τῆς Λίγγας εἰς τὸ ἄκρον τῆς αἰθούσης, ὅπου ἔκειντο ἤδη ἀλυσόδετοι οἱ τριακόσιοι εἴκοσι μαῦροι.

ΣΤ'

Τὰ αἰσθήματα τοῦ Μαύρου εἶν' εὐκολώτερον νὰ τὰ φαντασθῇ καθεὶς παρὰ νὰ τὰ περιγράψῃ. Αὐτός, ὁ βασιλεὺς τῆς φυλῆς του, αὐτός ὁ ἀνίκητος μέχρι τοῦδε ὁ ἀδάμαστος ὡς ὁ λέων τῆς Σιέρα Λεόνε, ὁ περιφέρων τρομερὸν τῶν Μόγγων τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς Σενεγαμβίας μέχρι τοῦ Αἰγιαλοῦ τοῦ Πεπέριος, αὐτός νικηθεὶς ὑπὸ τοῦ οἰνοπνεύματος, ἀποκτηνωθεὶς ὑπὸ τῆς κραιπάλης, κατέκειτο ἤδη ἀντικείμενον

λεύης καὶ περιφρονήσεως, καὶ ἐφέρετο δέσμιος νὰ πωληθῇ
ὡς ὑποζύγιον εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ ν' ἀποθάνῃ ὑπὸ τὴν
μάστιγα ἀνιλεῶν δεσποτῶν.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἠνεώχθησαν ὑπερμέτρως, καὶ αἷμα ἐ-
κχυθὲν εἰς αὐτῶν τοὺς βολβούς, εἰς δὲ τὰ χεῖλη τοῦ,
ἀνασταλέντα ὡς τίγριδος, ἀνέβη ἀφρὸς ὑπέρυθρος. Ἄλλως
δὲ ἔμενε ἀνακαθήμενος, διότι δὲν εἶχε τόπον ν' ἀπλωθῇ, καὶ
μόνον εἶδος μυκηθμοῦ ἀναπέμπων, προσήλου βλέμμα ἀτενὲς
καὶ ἀπαίσιον εἰς τὴν γυναῖκα καὶ εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ.

Ἐν τούτοις ἡ Ναΐας ἀνείλκυσε τὴν ἄγκυραν, καὶ ἀνή-
χθη πρὸς τὸ ἐσπέρας. Μετὰ πολλῶν δ' ὥρῶν διάπλουν διὰ
τοῦ ἀρχιπελάγους τοῦ κλείοντος τὴν ἔξοδον τοῦ λιμένος, ἔ-
φθασε τέλος εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος.

Ὁ ἄνεμος διετηρεῖτο πάντοτε δυσχερὴς, καὶ εἶχε μάλ-
ιστα λάθῃ ἐπίτασιν. Ἀλλ' ὥριος ὦν ὅτε ἡ Ναΐας ἐπλεεῖν
ἀπὸ βορρᾶ πρὸς μεσημβρίαν, εἶχε γίνῃ ἀντίπρωρος τώρα,
διότι ὁ πλοίαρχος Κ. Σπραϊῦ ἤθελε ν' ἀποβιδάσῃ τὸ ἐμπό-
ρευμά τοῦ εἰς τὴν Βιργινίαν τῶν ὁμοσπόνδων ἐπαρχιῶν, καὶ
ἐπομένως ἔπρεπε νὰ πλεύσῃ πρὸς αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ σημεῖον
ἐξ οὗ ὁ ἄνεμος ἔπνεε. Διὰ τοῦτο, ζητῶν ν' ἀναβῇ πρὸς βορ-
ρᾶν, ὅπως λάβῃ τέλος τὸν ἄνεμον πλάγιον, ἠναγκάζετο πρὸς
τὸ παρὸν νὰ λοξοδρομῇ.

Ἡ ἀγρία κίνησις τῆς θαλάσσης, ἡ στενοχωρία τῶν δε-
σμῶν καὶ τοῦ τόπου, ὁ πνιγερὸς ἀῆρ ὃν ἀνέπνεον, κατεβα-
σάνιζε τοὺς δυστυχεῖς μαύρους, παρέλυσε πάσας τῶν τὰς
δυνάμεις, τοῖς ἐπέφερεν αἰφνιδίαν ἀσθένειαν, καὶ δύο ἢ τρεῖς
ἐξ αὐτῶν, οἱ ἀδυνατότεροι, μετὰ τινων ὥρῶν πάλιν ἐξέπνευ-
σαν· ἀλλ' ἔμειναν εἰς τὰ δεσμά τῶν μέχρι τῆς στιγμῆς
καθ' ἣν ἐγένετο ἡ ἐπιθεώρησις, καὶ τότε, λυθέντες τῶν ἀ-
λύσεων, ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν.

— Τὸ δέκατον θὰ σαπήτη πάντοτε, εἶπεν ὁ Κ. Σπραιῦ πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον. Ἀλλὰ τὴν τιμὴν τοῦ ἀναλογίζομεν εἰς τοὺς ἄλλους. Ἐν τούτοις ἀνοίγει ὀλίγον ὁ τόπος.

Αἱ δ' ἐπιθεωρήσεις ἐγίνοντο τρεῖς τῆς ἡμέρας, καὶ τρεῖς τῆς νυκτός. Περιήρχετο δὲ τότε τὰς ἀράδας τῶν μαύρων ὁ πλοίαρχος μετὰ τοῦ ὑποπλοιάρχου, εἰς ναύτης προηγεῖτο κρατῶν τὸν φανὸν τὴν νύκτα, καὶ εἰς ναύτης εἶπετο. Εἰς τῆς μεσημβρίας καὶ τῆς ἐσπέρας τὴν ἐπιθεώρησιν ἐδίδετο εἰς τοὺς μαύρους μέλας ἄρτος κριθῆς καὶ νερόν.

Εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν τῆς πρώτης ἐσπέρας, ὅταν ὁ πλοίαρχος διῆλθε πλησίον τοῦ Μόγγα, αὐτὸς ἔτεινε τὰς ἀνισχύρους τοῦ χεῖρας καὶ ἔκαμψε τοὺς δακτύλους, ὥς ἂν ᾔθελε νὰ τὸν διασπαράξῃ. Ὁ μεγαλόψυχος Κ. Σπραιῦ ὅμως τῷ ἔρριψε τὸ κομμάτιον τοῦ ἄρτου τοῦ καὶ τῷ εἶπε,

Νὰ, φάγε, Μόγγα!

Ὁ ναύτης ὁ ἐπόμενος τῷ πλοιάρχῳ ἦτον ὁ Λίττελ· ὅταν δὲ διέβη καὶ αὐτὸς πλησίον τοῦ Μόγγα, ἔκλινεν ἀκατανοήτως πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔθεσεν εἰς τὴν ἔτι τεταμένην τοῦ χεῖρα μικρὸν ἀντικείμενον.

— Ἀ! ἀνεφώνησεν ὁ ἄγριος, ἀναγνωρίσας μικρὸν ρινίον. Ἀλλ' ὁ Λίττελ, λαβὼν τὴν εἰς τὴν ζώνην τοῦ κρεμαμένην μάστιγα, ἐκτύπησε δι' αὐτῆς τὸν ἀέρα ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ Μόγγα, ὥστε αἱ λωρίδες τῆς ἐπλατάγησαν.

— Τ' εἶναι τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ πλοίαρχος.

— Ὁ μαῦρος αὐτὸς ἤρχισε νὰ φωνάζῃ, ἀπεκρίθη ὁ Λίττελ, καὶ τὸν ἐκτύπησα.

— Καλὰ, παιδί μου, εἶπεν ὁ Σπραιῦ. Βλέπω ὅτι τὸ μάθημα σὲ ὠφέλησεν. Ἐκαμες τὴν ἀνατροφήν σου.

Ἀφ' οὗ δ' ἡ ἐπιθεώρησις ἐτελείωσεν, ὁ Μόγγας ἀπέτεινε πρὸς τοὺς δεσμίους μαύρους λέξεις τινὰς εἰς τὴν ἐγχώριον

γλῶσσάν των, καὶ μετ' ὀλίγον ὅλοι ὁμοῦ ἤρχισαν νὰ ψάλλουσιν εἶδος μυρολογίου, ὥστε ὅλος ὁ μεσόδομος ἀντήχει ἐκ τῆς φωνῆς των. Ἡ φωνή των δ' ἐκάλυπτε τὸν τρυγμὸν τῆς ρίνης, ἣτις ἐνέδακνεν εἰς τὸ κλεῖθρον τῆς ποδοκάκης τοῦ Μόγγα.

Μετ' ὀλίγον ἠκούσθησαν βήματα ἐπὶ τῆς κλίμακος, καὶ ὁ Μόγγας ἔκρυψε ταχέως τὴν ρίνην του.

— Τ' εἶναι αὐτὰ τὰ μιαυρίσματα; ἠρώτησεν ὁ πλοίαρχος.

— Καυμένο μαῦρο κλαίει τόπο δικό του, εἶπεν ὁ Μόγγας μετὰ ὀλιβεράς φωνῆς.

— Εἰπέ τους λοιπὸν νὰ μὴ κλαίουں τόσο δυνατὰ, ἢ θὰ τοὺς κάμω νὰ κλαύσουν ἄλλέως.

Καὶ ὁ πλοίαρχος ἀνέβη νὰ κοιμηθῇ. Ἐκτοτε τὸ μυρολόγιον ἠκούετο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπαναλαμβανόμενον δι' ὅλης τῆς νυκτός μετὰ φωνῆς ταπεινοτέρας, καὶ συγχρόνως ἡ ρίνη ἠργάζετο διακριτικώτερον.

Τὴν δ' ἐπαύριον τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν, ὁ ὑποπλοίαρχος πλησιάσας ἀποτόμως πρὸς τὸν Μόγγαν,

— Τί εἶναι τοῦτο ὁποῦ κρατεῖς ἐκεῖ; τὸν ἠρώτησεν.

Ὁ Μόγγας εἰς τὴν μίαν χεῖρα ἐκράτει τὴν ρίνην, καὶ εἰς τὴν ἄλλην τὸν ἄρτον, ὃν εἶχε λάβει τὴν μεσημβρίαν. Πλησιάσας ἀμέσως τὰς δύο χεῖρας, ἔχωσε τὴν ρίνην εἰς τὴν ψύχαν τοῦ ἄρτου.

— Ψωμί, εἶπε.

— Ἄ! ψωμί, ἀπήντησεν ὁ ὑποπλοίαρχος. Λοιπὸν ἀπὸ κακίαν δὲν θέλεις νὰ τὸ φάγῃς. Πολὺ καλὰ, ἅς τὸ ρίψωμεν εἰς τὴν θάλασσαν, νὰ ἰδῶμεν τί θὰ φάγῃς.

— Δόσε ψωμί, εἶπε μετ' οἰκτραῆς φωνῆς ὁ Μόγγας. Καυμένο μαῦρο πεινάει. Δόσε φάη καυμένο μαῦρο.

— "Α! σὲ ἤλθε λοιπὸν ἡ ὄρεξις; εἶπεν ὁ ὑποπλοίαρχος, καὶ τῷ ἐτίναξε τὸν ἄρτον ὡς εἰς σκύλον.

Ὁ Μόγγας τὸν ἤρπασεν ἀμέσως καὶ ἤρχισε νὰ τὸν τρώγῃ.

Ἄλλ' ἐν ᾧ ἐξηκολούθει ἡ ἐπιβώρησις, αἶφνης ἀπὸ τοῦ καρχησίου τοῦ μεγάλου ἱστοῦ ἠκούσθη ἡ φωνὴ « Πλοῖον! πλοῖον εἰς τὸν ὀρίζοντα! » Ἐν τῷ ᾧμα ὁ πλοίαρχος καὶ ὁ ὑποπλοίαρχος ἔτρεξαν εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ ἤρπασαν τὰ τηλεσκόπια.

— "Ω! κακαὶ εἰδήσεις! εἶπεν ὁ τελευταῖος. Τῷ ὄντι πλοῖον, καὶ πλοῖον ἐκ τῶν μεγαλητέρων! Τρεῖς ἱστοί! "Ω! ἔχει ἐπισείοντα! Πλοῖον πολεμικόν.

— "Ω! ὦ! μᾶς εἶδεν, εἶπεν ὁ πλοίαρχος. Ὑψώνει τὴν σημαίαν του. "Α! τρίχρους σημαία. Εἶναι Γάλλος ὁ κύριος! Ἴδὲ, ἰδὲ, εἰς τὰ ἴχνη μας ἔχει τὴν μύτην του. Κύτταξε, κρεμᾷ ὅλα τὰ καρτέλια· φαίνεται ἔχει μεγάλην ἐπιθυμίαν τῆς γνωριμίας μας. — Αἰ σαῖς! ἐφώναξεν εἰς τὸ πλήρωμα. Εἰς τὰς θέσεις σας! προσοχή! Ἐξω ὅλα τὰ πανία! Τὸ πηδάλιον δεξιὰ, ἀκόμη, ἀκόμη! Ἄφες νὰ πηγαίνωμεν μὲ τὸν ἄνεμον.

Ἡ Ναῖας, ἣτις εἶχε τὴν πῶραν πρὸς βορρᾶν, τὴν ἔσρεψε διὰ μιᾶς πρὸς μεσημβρίαν, καὶ ἐνδίδουσα εἰς τὴν ἰσχυρὰν πίεσιν ὅλων τῆς τῶν ἱστίων, ἔτρεχεν ὡς ἵππος γενναῖος εἰς τὸ ὑγρὸν στάδιόν της. Ἀλλὰ μετὰ ἐν τέταρτον ἐνόησεν ὁ πλοίαρχος ὅτι μάταιος εἶναι ὁ κόπος. Τὸ διώκον πλοῖον προῦχώρει μετὰ πολλῆς περισσοτέρας ταχύτητος, καὶ ἐφαίνετο ἤδη ὡς γιγαντιαία κατάλευκος πυραμὶς.

— Διὰ τῆς ταχύτητος, εἶπε πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον, δὲν κατορθόνομεν τίποτε. Νὰ δοκιμάσωμεν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἄφ' οὗ γίνῃ σκότος, νὰ καταβιδάσωμεν τὰ πολλὰ ἱστία, ὥστε νὰ μὴ μᾶς βλέπῃ, καὶ ἐνῷ μᾶς ζητεῖ πρὸς νότον νὰ

σφραφῶμεν ἡμεῖς πρὸς βορρᾶν εἰς τῆς ξηρᾶς τὸ μέρος, ὅπου ἴσως κατορθώσωμεν νὰ κρυφθῶμεν. Ἄν ὅμως καὶ αὖριον πρῶτὶ ἀκόμη μᾶς ἰχνηλατῇ, τότε ἔχομεν καὶ ἄλλον τρόπον.

— Ποῖον τρόπον; ἠρώτησεν ὁ ὑποπλοίαρχος.

— Ῥίπτομεν τοὺς μαύρους ὀλίγους κατ' ὀλίγους εἰς τὴν θαλάσσαν. Ὁ κύριος Γάλλος ἐκεῖ, θὰ τρέχῃ νὰ τοὺς ψαρεύῃ, καὶ ἡμεῖς ἐν τούτοις, φυγή. Καὶ ἂν τοὺς ρίψωμεν ὅλους, θὰ μᾶς μείνῃ τὸ δέριμα μας πάντοτε, καὶ αὐτὸ εἶναι ἀρκετὰ πολύτιμον ὅπως τὸ σώσωμεν.

Ὁ Τζὼν Λίττελ, ὅστις ἤκουσε τὰς λέξεις αὐτάς, ἀνέφριξεν ὀλως. Καθὼς δ' ἐπῆλθε τὸ σκότος, ὁ πλοίαρχος, ὅστις ἦν λίαν ἀνήσυχος, ἡσυχολήθη περὶ τὴν ἀλλαγὴν τῆς διευθύνσεως τοῦ πλοίου.

Κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν εὔρεν ὁ Λίττελ καιρὸν, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν θάλαμον μετὰ παλλούσης καρδίας, ἔλαβε τὸν ὀρμαθὸν τῶν κλειδίων κρεμάμενον ὑπὲρ τὴν κλίνην τοῦ πλοίαρχου, καὶ κρατῶν ἐν κήρινον ἐκμαγεῖον εἰς τὰς χεῖράς του, παρέβαλε πρὸς αὐτὸ ἐν πρὸς ἐν τὰ κλειδιά. Τέλος εὔρεν ἐν μικρὸν, ἐφαρμοζόμενον ἐντελέστατα, τὸ ἀπέσπασεν ἀπὸ τῶν ἄλλων, ἐναπέθεσεν αὐτὰ εἰς τὴν θέσιν των, καὶ ἐξῆλθεν.

Εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ μεσονυχτίου ὁ Λίττελ συνώδευσε πάλιν τὸν πλοίαρχον. Διερχόμενος δὲ πλησίον τοῦ Μόγγα, κατώρθωσε νὰ τῷ δώσῃ τὸ κλειδίον, καὶ διὰ τοῦ δακτύλου τῷ ἔδειξε τὰς ἀλύσεις τῶν μαύρων. Ἐπειτα δὲ, κροτῶν πάλιν τὴν μάστιγα.

— Νὰ μὴ κινηθῇς, εἶπε μεγαλοφώνως, ἂν δὲν λάβῃς ἄδειαν.

— Αὐτὸς ὁ Λίττελ, εἶπε γελῶν ὁ πλοίαρχος, γίνεται καλλήτερος μαυροφύλαξ ἀφ' ὅ,τι ἤλπιζον.

Μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τὸ μυρολόγιον ἤρχισε πάλιν. Ὁ πλοίαρχος καὶ ὁ ὑποπλοίαρχος ἦσαν πολὺ ἀπησχολημένοι εἰς τὴν κατασκόπευσιν τοῦ γαλλικοῦ πλοίου, διότι τὰ λευκὰ καὶ πλατέα ἱστία αὐτοῦ διεγράφοντο καθαρῶτατα ἐπὶ τοῦ αἰθρίου οὐρανοῦ τῶν τροπικῶν. Φαίνεται ὅμως ὅτι καὶ τὸ γαλλικὸν πλοῖον διέκρινεν ἢ καὶν ὑπώπτευε τὰ κινήματα τῆς Ναϊάδος, διότι ἠλάττωσε καὶ αὐτὸ τὰ ἱστία του.

Ἐν τούτοις ὁ Μόγγας, διεγείρας βοηθεία τῆς γυναικὸς καὶ τῆς θυγατρὸς του τὸ ἄνω ξύλον τῆς ποδοκάκης, ἔσυρεν ἔξω τοὺς πόδας του, καὶ ἔρπων ἀφορητὶ κατὰ γῆς μέχρι τοῦ πρώτου μαύρου, ἐξεκλείδωσε τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις· αἱ εἰς δ' εἰς αὐτὸν τὸ κλειδίον, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ποδοκάκην του. Ὁ πρῶτος μαῦρος ἐξεκλείδωσε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὰ δεσμά τοῦ δευτέρου, ὁ δεῦτερος τὰ τοῦ τρίτου, καὶ οὕτω μέχρι τοῦ τελευταίου, ὅστις ἀπέδωκε τὸ κλειδίον εἰς τὸν Μόγγαν.

Εἰς τὰς τέσσαρας ὥρας, ὅταν ἔγινεν ἡ τρίτη νυκτερινὴ ἐπιθεώρησις, ὅλοι οἱ μαῦροι ἦσαν λυτοὶ, ἀλλὰ δὲν ἐκινήθη κανεὶς. Ὁ Μόγγας μόνον κατώρθωσε νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ κλειδίον εἰς τὸν Λίττελ, ὅστις, ἂν οὐ ἦλθεν εἰς τὸ κατάστρωμα, τὸ ἐναπέθεσε κρυφίως εἰς τὴν ἀρχαίαν του θέσιν.

Ζ'.

Τὸ πρῶτ' τὸ γαλλικὸν πλοῖον εὐρέθη μόλις δύο μίλια μακρὰν τῆς Ναϊάδος· τότε ἤρχισε δίωξις ἀνένδοτος, ἐπίμονος, ἀδιάκοπος. Ἡ Ναϊὰς πότε ἐτάννυεν ὅλα της τὰ ἱστία ὡς ἐλπίζουσα ἐκ τῆς ταχύτητός της, πότε στρέφουσα αὐτὰ, ἐφαντάζετο νὰ διαφύγῃ διὰ πηδημάτων πρὸς δεξιὰ καὶ πρὸς ἀριστερά, ὡς ὁ ποντικὸς ζητεῖ ν' ἀπατήσῃ τὴν ἐπικειμένην

γαλήν. Ἀλλὰ μάτην. Περὶ τὰς ὀκτὼ τὸ γαλλικὸν δίκροτον ἐκάνονοβόλησε τὴν πρώτην βολήν, καὶ ἡ σφαῖρα ἔσχισε τὸ μὲγα ἱστίον τῆς Ναϊάδος. Αὕτη ἦν ἡ στιγμή τῆς πρωϊνῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν μαύρων.

— Ἄλλος τρόπος δὲν μένει, εἶπεν ὁ Κ. Σπραιύ πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον. Πρέπει νὰ κάμωμεν χύσιν. Νὰ θυσιάσωμεν τὴν πραγματείαν ἵνα σώσωμεν τὴν ζωὴν μας. Φέρε με τὰ κλειδία, καὶ τὸ πλήρωμα νὰ καταβῇ κατόπιν ἡμῶν. Προσοχὴ ὅμως, ἀπὸ δέκα δέκα νὰ ρίπτωνται, καὶ ἐν ᾧ τοὺς μαζόνουν ἐκεῖνοι, ἡμεῖς ἂν κατορθώσωμεν νὰ χωθῶμεν εἰς τὸν πορθμὸν ἐδῶ τοῦτον, ἃς ἔλθῃ νὰ μᾶς εὕρῃ! Μόλις ἔχει τὸ στενὸν ὀκτὼ πόδας θάλασσαν· ἡ Ναϊὰς μας τὸ περνᾷ. Ἄς ὀρίσῃ ὅμως καὶ ὁ κύριος Γάλλος, ἂν θέλῃ νὰ ριζώσῃ ἐκεῖ ὡτὰν τὸν πύργον τοῦ Λονδίνου.

Ἐπειτα δ' ἐξετάσας τὴν πυξίδα,

— Τὸ πηδάλιον ἀριστερά! ἐφώνησεν ἀνατολικῶς ἐν δεκάτῳ ἔκτῳ βορείῳς!

Καὶ διὰ τῆς χειρὸς ἐδείξεν εἰς τὸν πηδαλιουῆχον ποῦ ἔχει νὰ διευθύνῃται. Ἐπειτα δέ, λαβὼν τὸν ὄρμαθὸν τῶν κλειδίων, καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ πληρώματος, κατέβη εἰς τὸν μεσοδόμον.

— Ἀπὸ ἐκείνων ἐκεῖ κάτω ν' ἀρχίσωμεν, εἶπε, δεικνύων τὸ βάθος τοῦ μεσοδόμου. Εἶναι οἱ πλέον στενοχωρημένοι. Ὀλίγον νὰ τοὺς ἀραιώσωμεν.

Καὶ διευθύνθη μετὰ τοῦ πληρώματος πρὸς τὸ βάθος. Ἐν ᾧ δὲ διήρχετο πλησίον τοῦ Μόγγα, ὁ Λίττελ κλίνας πρὸς αὐτὸν, «Καιρός!» ἐψιθύρισεν.

Ὁ πλοίαρχος μετὰ τοῦ πληρώματος εἶχε προχωρήσει ἕως εἰς τὸ μέσον τοῦ μεσοδόμου.

— Ἐπάνω Μόγγα! ἐπάνω Χόλλο-χό! ἔκραξεν αἰφνης ὁ

Μόγγας, μετὰ στεντορίας φωνῆς, ἀποτινάσσων τὸ ξύλον τῆς ποδοκάκης καὶ ἀναπηδῶν.

· Ἐν τῷ ᾧμα δ' οἱ τριακόσιοι εἴκοσι μαῦροι ἠγέρθησαν ἔλκοι, ἀπέσεισαν τὰ δεσμά των, καὶ περικυκλώσαντες τὸ ἄσπλον καὶ καταπλαγὲν πλήρωμα, ἔρριψαν κατὰ γῆς τοὺς ναύτας καὶ τοὺς ἔδεσαν εἰς τὰς ἰδίας ἀλύσεις των.

Ὁ Μόγγας δ' ἀρπάσας τὰ κλειδιά παρὰ τοῦ πλοιάρχου, ἐκλείδωσε τὰς ἀλύσεις, καὶ ἀφείς πεντήκοντα μαύρους εἰς φυλακὴν τῶν δεσμίων, ἔτρεξε μετὰ τῶν λοιπῶν εἰς τὴν ὀπλοθήκην, ἐκυρίευσεν ὅλα τὰ ὅπλα, καὶ ῥιφθεὶς εἰς τὸ κατάστρωμα συνέλαβε καὶ ἔστειλεν εἰς τὰ δεσμά καὶ τὸν πηδαλιούχον καὶ τοὺς ὀλίγους ναύτας ὅσοι ἔμενον, χωρὶς αὐτοὶ νὰ τολμήσωσιν οὐδεμίαν ἀντίστασιν.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν δευτέρα σφαῖρα σφενδονισθεῖσα ἐκ τοῦ δίκροτου, ἔκαψε τὸν κεφαλακὰ τοῦ ἐπιδρόμου. Ἀλλ' ἡ Ναῖας, ἐξακολουθοῦσα τὴν εἶχε διεύθυνσιν, εἶχε διαβῆ διὰ τοῦ πορθμοῦ, καὶ ἔπλεεν ἤδη ἐντὸς βαθέως κόλπου, εἰς ὃν τὸ δίκροτον δὲν ἐδύνατο οὐδ' ἐτόλμα νὰ τὴν διώξη, ἐκτὸς μόνον διὰ σφαιρῶν, αἵτινες ἔφθανον μακρόθεν ἀσθενέστεραι πάντοτε.

— Τώρα τί κάμωμεν; εἶπεν ὁ Μόγγας πρὸς τὸν ἐλευθερωτὴν τοῦ Τζῶν Λίττελ. Μαῦρος δὲν ξεύρει κυβερνᾶ πλοῖον.

— Θέλεις νὰ μὲ ὑπακούσης εἰς ὅσα εἰπῶ; εἶπεν ὁ Λίττελ.

— Σὺ γλυτώσης Μόγγα, καὶ γυναῖκα δική μου καὶ Λίγγα δική μου. Μόγγας ἀκούει ἐσένα, καὶ θάλασσα πέφτει, ἂν πῆς.

— Ἔχεις κανένα ἄνθρωπον πιστὸν καὶ γενναῖον;

— Βαρίδα! ἐφώναξεν ὁ Μόγγας.

Μαῦρος κολοσσὸς προσῆλθε πρὸς αὐτόν. Ὁ Λίττελ τότε

ὁδηγήσας αὐτὸν εἰς τὸν μεσόδομον, ὅπου ἦσαν οἱ δέσμιοι, καὶ ἀνοίξας μίαν τρύπαν.

— Λάβε, τῷ εἶπε, τὰ δύο ταῦτα πιστόλια. Ἄν συμβῇ πρὸς αὐτοὶ ἔπως δῆποτε νὰ θραύσουν τὰ δεσμά των καὶ νὰ νικήσουν τοὺς φύλακὰς των, πυροβόλησον εἰς αὐτὴν τὴν τρύπαν. Ἐκεῖ εἶναι ἡ πυρίτις. Θὰ πετάξωμεν ὅλοι εἰς τὸν οὐρανόν.

Ὁ Μόγγας ἐξήγησε τὰς λέξεις ταύτας εἰς τὸν μαῦρον, ὅστις ἐκάθησεν εἰς τὴν τρύπαν μετὰ μεγάλης ἀταραξίας ψυχῆς, ἀπέναντι τοῦ ἐντρόμου πληρώματος.

— Τώρα σὺ, φίλε Μόγγα, ἐξηκολούθησεν ὁ Τζὼν Λίττελ, ἀνάβα εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ κράτει εἰς πειθαρχίαν τοὺς μαύρους σου.

Αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος ἔλυσε πρῶτον τὰ ἱστία τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, καὶ τ' ἀφῆκε νὰ πέσωσι, διότι δὲν ἐδύνατο μόνος νὰ τὰ διοικήσῃ. Διετήρησε δ' ἐν μόνον ἐκ τῶν μικροτέρων, καὶ ἔλαβεν εἰς χεῖράς του τὸ πηδάλιον, ἔχων κατὰ πρύμνην τὸν ἄνεμον.

Αἶφνης ἐμπρός του, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου, εἰς ὕψωμα προέχον εἰς τὴν θάλασσαν, βλέπει ἀντικείμενόν τι κινούμενον ἐν εἴδει σημείου. Ἦτο δὲ τοῦτο τέσσαρες λευκαὶ ὀθόνηαι δεδεμέναι εἰς τὴν κορυφὴν ξύλου. Ἀμέσως στρέφει τὸ πηδάλιον πρὸς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, κόπτει διὰ τοῦ πελέκεως τὸν κεροίακα τοῦ τελευταίου ἱστίου, ἵνα ἐμποδίσῃ τὸ πλοῖον νὰ προχωρῇ, καταβιδάζει βοηθεία τῶν μαύρων τὴν λέμβον εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀφήσας εἰς τὸν Μόγγαν τὴν ἐπιμέλειαν τῆς Ναϊάδος, καταβαίνει μετὰ τινων μαύρων εἰς τὴν λέμβον, καὶ διευθύνεται πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἐκυμάτει ἡ αὐτοσχέδιος τετραπλῆ σημαία.

Περὶ αὐτὴν ἴσταντο τέσσαρες ἄνδρες. Ποία δὲ ὑπῆρξεν ἡ

χαρά του, ὅτε τοὺς ἀνεγνώρισεν ὡς τοὺς ἐγκαταλειφθέντας τέσσαρας ἀξιωματικούς τοῦ Δελφῖνος! Σπεύσας ἀμέσως πρὸς αὐτοὺς τοῖς διηγήθη ὅλα τὰ προηγηθέντα συμβάντα, καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς, τοὺς μετέφερεν εἰς τὸ πλοῖον.

— Πλοίαρχε Φίλθων, εἶπεν, ἕως ἐδῶ ἐγὼ τὸ διεύθυνα. Τὸ παραδίδω ἤδη εἰς χεῖράς σας.

Η΄.

Ὁ δὲ πλοίαρχος ἔλαβεν ἐν τῷ ἅμα τὸ πηδάλιον, καὶ μεταχειριζόμενος τοὺς τρεῖς ἀξιωματικούς καὶ τὸν Λίττελ ὡς ναύτας, ἔστρεψε τὰ ἱστία, καὶ ὥρμησε πρὸς τὴν ἐξοδὸν τοῦ πορθμοῦ.

Ἐμπρὸς αὐτοῦ παρεμόνευσεν τὸ Γαλλικὸν δίκροτον, ἐτοιμασθὲν νὰ συνάψῃ τὴν μάχην ἐπ’ αὐτῆς τῆς ἐξόδου. Ἀλλ’ ὁ πλοίαρχος Φίλθων, καταβάς εἰς τὴν λέμβον, ἦλθε πρὸς τὸ δίκροτον, ἐδήλωσε τὸν βαθμὸν του, ἐξήγησεν εἰς τὸν Γάλλον συνάδελφόν του τὴν παροῦσάν του θέσιν, καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειάν του. Λαδῶν δ’ ἐπικουρίαν εἴκοσι ναυτῶν, ἐπανῆλθεν εἰς τὸν πάρνονα.

Ἡ πρώτη του φροντίς ὑπῆρξε νὰ σχηματίσῃ στρατιωτικὸν δικαστήριον ὑπ’ αὐτοῦ συγκείμενον καὶ ὑπὸ τῶν τριῶν ἀξιωματικῶν του, νὰ φέρῃ ἐμπρὸς του τὸν πλοίαρχον Κ. Σπραϊϋ, καὶ τὸν ὑποπλοίαρχον, νὰ τοὺς δικάσῃ συνοπτικῶς, καὶ ἐντὸς ἡμισείας ὥρας νὰ κρεμάσῃ τὸν μὲν εἰς τὴν δεξιάν, τὸν δὲ εἰς τὴν ἀριστεράν κεραίαν τοῦ μεγάλου ἱστοῦ. Ἡ δευτέρα φροντίς του ἦν νὰ διευθυνθῇ πρὸς βορρᾶν.

Μετ’ ὀλίγων δ’ ὥρων πλοῦν διῆλθεν ἐμπρὸς τοῦ λιμένος ὅθεν εἶχε ἀναληφθῇ ὁ Δελφῖν ὡς ἐκ μαγείας, καὶ ἀμέσως

μετὰ ταῦτα ἀνεγνώρισε τὴν ἐλαφράν του ἡμιολίαν χορεύσαν ἐπὶ τοῦ ἀφροῦ τῶν κυμάτων.

Φαίνεται δ' ὅτι περιέπλεεν ἐδῶ περιμένουσα τὴν ἐπιστροφήν τῆς Ναϊάδος ὅπως τὴν συνοδεύσῃ παρέκει· διότι ἅμα εἶπε μακρόθεν τὸν πάρνωνα, μετέβαλε τὴν πορείαν της, ὡς σφεύδουσα νὰ τὸν ἀπαντήσῃ.

— Ἄ! ἄ! ἔλεγεν ὁ νέος πλοίαρχος τοῦ Δελφῖνος. Εἰς τὸ δένδρον τῆς Ναϊάδος βλέπω ὅτι ἐφύτρωσαν καρποί. Νὰ ἰδῇς ὅτι εἶναι ὁ προκάτοχός μου εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Δελφῖνος. Χαίρετε, κύριε πλοίαρχε Φίλθων, πῶς σᾶς ἀρέσκει ἡ θεά;

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡ θαλασσία σάλπιγξ προσεκάλεσεν εἰς τὸν πάρνωνα τὸν αὐτοχειροτόνητον πλοίαρχον καὶ τὸν ὑποπλοίαρχον τῆς ἡμιολίας. Ἀμφοτέροι ἐσπευσαν νὰ ὑπακούσωσιν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ δικαστήριον συνεδρίαζε σταθερῶς, μετὰ ἑνὶ τέταρτον ἀμφοτέροι ἐκρέμαντο εἰς τὰς δύο ἄκρας τῆς κεραίας τοῦ ἐπιδρόμου. Οἱ τέσσαρες κωπηλάται τῆς λέμβου, ἥτις τοὺς ἔφερεν, ἐκρατήθησαν καὶ αὐτοί, καὶ μετ' ὀλίγον ἡ βασιλικὴ σημαία ἐκυμάτει πάλιν ἐπὶ τῆς ἡμιολίας, διοικουμένης ὑπὸ τοῦ ἀρχαίου αὐτῆς πληρώματος καὶ ἐχούσης δεσμίους εἰς τὸν μυχὸν της τοὺς ληστὰς οἵτινες τὴν ἐκυρίευσαν.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὰ δύο πλοῖα προσωρμίζοντο εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Μόγγα, καὶ ἀπέδιδον ἐκεῖ εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοὺς μαύρους, καὶ μετ' αὐτῶν καὶ τὸν Μόγγαν, ὅστις ῥιφθεὶς εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ Τζῶν Λίττελ, ἔκλαιεν ὡς βρέφος, καὶ ἔλεγε,

— Σὺ γλυτώσης Μόγγα, καὶ Μόγγα γυναῖκα, καὶ Μόγγα Λίγγα καὶ καϋμένο Μαῦρο. Πὲς Μόγγα τί θέλεις, Μόγγας δώση ὅλα, ὅλα.

— Θέλω, εἶπεν ὁ Λίττελ, ἀποχαιρετῶν τὸν εὐγνώμονα

Μαῦρον, νὰ μὴ γίνεσθε μόνοι σας τὰ ὄργανα τῆς ἀθλιότη-
τός σας· νὰ μὴ καταπροδίδητε τὴν ἐλευθερίαν σας, νὰ μὴ
πωλῆτε τὸ αἷμα τῶν ἀδελφῶν σας.

Μετ' ὀλίγας ἐβδομάδας τέλος ὁ Δελφὶν κατέπλεεν εἰς Λον-
δῖνον, ῥυμουλκῶν καὶ τὴν Ναϊάδα.

Ὁ Πλοίαρχος Φίλθων καὶ ὁ ἀκόλουθος Γρείδυρῖσχ, καθ-
υπεβλήθησαν εἰς ναυτικὸν συμβούλιον καὶ ἐδικαιώθησαν. Τὸ
δὲ πλήρωμα τῆς Ναϊάδος καθυπεβλήθη εἰς τὸ αὐτὸ συμβού-
λιον, καὶ ἐστάλη εἰς τὰ βασιλικά ναυπηγεῖα, ὅπερ ἐστὶ κα-
τεδικάσθη εἰς διὰ βίου δεσμά.

Ἡ δὲ Ναϊὰς κατεσχέθη ὑπὸ τοῦ δημοσίου, καὶ καταδικα-
σθεῖσα εἰς θάνατον, διελύθη καὶ ἐπωλήθη ὡς ξυλική καὶ τὸ
προῖόν τῆς πωλήσεως, ἐξήκοντα χιλιάδες δραχμῶν, ἐχαρί-
σθη εἰς τὸν γενναῖον Τζὼν Λίττελ, ὅστις ἀφιέρωσε μέρος μὲν
αὐτῶν εἰς ἐμφύχωσιν τῆς κατασκευῆς τοῦ ἐθνικοῦ ζύλου, μέ-
ρος δὲ εἰς ὑποστήριξιν τῆς ἐταιρίας πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν
Μαύρων.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Η ΑΜΑΖΩΝ

Α'.

Πόσους ἀγῶνας δὲν καταβάλλουσι, πόσην φαντασίας δαπάνην οἱ συντάττοντες διηγήματα, ὅπως ἐφεύρωσιν ὁμοιάληθές τι τῇν πλοκῇν, καὶ συγχρόνως δραματικὸν ἔχον τὸ διαφέρον! Καὶ ὅμως ποσάκις δὲν συμβαίνουσι δράματα ἀληθῆ, κατὰ πολὺ ὑπερβαίνοντα τὰς θαρράλεωτέρας αὐτῶν ἐπινοίας, τὰς περιπαθεστέρας αὐτῶν συνθέσεις!

Κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1853, ἐν τῷ Ἀγγλικῷ λιμένι τῆς Σουθαμπτῶνος ἐθαυμάζετο ἄρτι καταρτισθὲν τὸ ὠραῖον ἀτμόπλουν ἡ Ἀμαζὼν, ἐν τῶν μεγίστων καὶ κομψοτάτων τῶν ὅσα ἕως τότε εἶχε παραγάγει ἡ Ἀγγλικὴ ναυπηγία. Πλῆθος συνέρρεεν ὅπως ἰδῇ τὴν βασιλίδα ταύτην τῶν θαλασσῶν, ἣτις ἐντὸς ὀλίγου ἔμελλε νὰ ἐκπλεύσῃ πρὸς τὰς δυτικὰς Ἰνδίας.

Εἰς τὰς ὀγκώδεις καὶ ἰσχυρὰς μηχανάς της, ἀριστουργήματα τῶν πρώτων τῆς Ἀγγλίας ἐργοστασίων, ἔστιλβεν ὑπὲρ χρυσὸν καὶ ἄργυρον ὁ χαλκὸς καὶ ὁ χάλυψ. Αἱ ἀποθηκαὶ της περιεῖχον ἀφθονίαν τροφῶν, δεξαμενὰς ποτίμου ὕδατος, ἀνθράκων ἐφόδια, ὑπὲρ τὰς ἑνδεκα χιλιάδας τόνων,

ὅσα ἐδύναντο ν' ἀρχέσωσιν εἰς τὸν περίπλουν τῆς γῆς. Ὁ θάλαμος της ἦτον ἐστολισμένος ὡς θάλαμος ἡγεμόνος, καὶ τὸ σκάφος, τριχὶ διαιρούμενον, τοιαύτην εἶχε κατασκευὴν, ὥστε ἂν ἡ μία, ἂν καὶ αἱ δύο τῶν διαιρέσεων ἐπόνουν, καὶ ἂν εἰσέρρει ἡ θάλασσα, ἡ τρίτη ἔμενεν ἀνέπαφος, καὶ ἐξηκολούθει ἐν πλήρει ἀφοβίᾳ τὸν πλοῦν της.

Οἱ ἔμπειροι τῆς ναυπηγικῆς μετ' ἀγάπης καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἔβλεπον ἐν τῷ λιμένι τὴν χάριν τῶν ἀναλογιῶν, τὸ κάλλος τοῦ σχήματος, τὸ σκόπιμον τῆς διαθέσεως τοῦ ὠραίου αὐτοῦ ἀτμοπλοίου. Οἱ δὲ ὑπερωκεανίων ὁδοιποριῶν ὀρεγόμενοι ἐφθόνουν τοὺς εὐδαίμονας οἷς ἐδέδοτο νὰ διατρέξωσι τὰς ὑγρὰς κελεύθους, τὸ ἥμισυ τῆς ὑδρογείου, ἀσφαλῶς καὶ ἀνέτως ἐντὸς τῶν πλωτῶν αὐτῶν ἀνακτόρων.

Ἀλλὰ τὸ πλεονέκτημα τοῦτο δὲν παρεχωρήθη εἰς τοὺς τυχόντας· οἱ ἐπιβάται ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ ἀνθους τῆς κοινωνίας. Ὅτε ἡ Ἀμαζών, κατὰ τὴν δευτέραν τοῦ Ἰανουαρίου, ἀνέπεμψε τὸν πρῶτον μέλανα καπνὸν ἀπὸ τῆς καμίνου της, καὶ ἔστρεψε πρὸς τὸν Ὠκεανὸν τὴν ἀνυπόμονον καὶ τῶν κυμάτων ἔτι ἄγευστον πρῶραν της, εἰς τὰ σπλάγχνα της περιεῖχεν ἑκατὸν πεντηκονταπέντε ναύτας καὶ ἐπιβάτας.

Τούτων δ' ἦσαν Ἀγγλοὶ οἱ πλεῖστοι, καὶ πολλοὶ λίαν διακεκριμένοι διὰ τὰς ἐπιστημονικὰς γνώσεις των, ἐπέμποντο ὡς ἐπιτροπὴ ὅπως σπουδάσωσι τὸ ζήτημα τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Πανάμα, τινὲς δ' ἦσαν συγγραφεῖς διάσημοι, ὡς ὁ Ἐλιῶτος Βαβυρτῶν, οὗ μεγάλην φήμην ἀπέκτησε τὸ μυθιστόρημα τὸ ἐπιγραφόμενον « Σταυρὸς καὶ ἡμισέληνος », καὶ μετὰ πλείστης εὐνοίας ἐγένετο δεκτὸν ἐν Εὐρώπῃ, καὶ τοι θέτον τὸν σταυρὸν ὑπὲρ τὴν ἡμισέληνον. Τοιαῦται ἦσαν αἱ ιδέαι τῷ καιρῷ ἐκείνῳ!

Πολλοὶ δὲ συνωδεύοντο καὶ ὑπὸ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν

τέχνων των εἰς τὴν ὁδοιπορίαν ταύτην, ἥτις μᾶλλον ὥς τερπνὴ ἐθεωρεῖτο περιδιάβασις ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἡμισφύριον.

Ἐκτὸς ὁμως τῶν Ἀγγλων ἐπέβαινον τοῦ πλοίου καὶ τινες Γάλλοι, εἰς μάλιστα, ἀνὴρ ἐπίσημος, πεμπόμενος ὑπὸ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως εἰς Καλλιφορνίαν, ὅπως φροντίσῃ περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἐκεῖσε διὰ τοῦ προϊόντος τοῦ περιπύστου λαχείου τῆς χρυσῆς πλίνθου προαποσταλέντων ἀποίκων. Οὗτος ἦν ὁ Κ. Βελλεμάρρης, ὅστις ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τοῦ Γαβριὴλ Φερρῆ πολλὰ, καὶ ἰδίως τὰς σκηνὰς τοῦ Μεξικανικοῦ βίου ἐδημοσίευσε διὰ τῆς Ἐπιθεωρήσεως τῶν δύο κόσμων, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξέδωκε τὴν ζωτράν καὶ ἀκριβεστάτην εἰκόνα τῶν λαῶν οὓς ἄλλοτε εἶχε σπουδάσει καὶ πρὸς οὓς ἤδη ἐπέστρεψεν, ἐν τῷ ὡραίῳ μυθιστορηματι, τῷ ἐπιγραφόμενῳ «ὁ Κυνηγὸς», ὁ κατεγοήτευσε τὴν Γαλλίαν, καὶ ὁ διὰ τῆς Πανδώρας προσήνεγκε τῇ Ἑλλάδι ὁ ἄοκνος ἡμῶν φίλος Ν. Δραγούμης, διὰ μεταφράσεως ἀξίας του πρωτοτύπου.

Κατὰ τὰς τέσσαρας μετὰ μεσημβρίαν τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀτμόπλουν ἐξῆλθε τοῦ λιμένος τῆς Σουθαμπτόνως καὶ ἤρχισε διασχίζον τὰ κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ.

Ἡ ἐπαύριον, σάββατον, ἦν ἡμέρα ὡραία, καὶ εἰ ἐπιβάται, πλήρεις ἀγαλλιάσεως, συνέδεον γνωριμίας μετὰ τῶν νέων συνοίκων των, ἡσπάζοντο μετὰ συγκινήσεως τὴν ἀχανῆ πλᾶκα τοῦ ὠκεανοῦ, ὀριζομένην ὑπὸ τοῦ ἀχανοῦς θόλου τοῦ οὐρανοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα οἱ μὲν ἄνδρες περιήρχοντο ἐπισκεπτόμενοι λεπτομερῶς τὴν μεγαλοπρεπῆ κατοικίαν των, αἱ δὲ κυρίαι παρεδίδοντο εἰς τὰς γυναικείας ἐργασίας ὥς ἐν ταῖς ἀνέτοις τοῦ Λονδίνου αἰθούσαις, ἥ ἔφαλλον προσκυβαλίζουσai, καὶ τὰ παῖδιά ἔπαιζον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Μεταξὺ δὲ τῶν γυναικῶν μία, ἡ Ἐλεονόρα, ὠραιότατη τῆς Ἀγγλίας κόρη, ἐξ ἐκείνων ὧν τὸ σῶμα φαίνεται πεπλασμένον ἐκ χιόνος τῆς Ἀρκτου, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ ἐκ τῶν ἀκτίνων τῆς Μεσημβρίας, ἐκάθητο εἰς τὸ κύμβαλον. Παρὰ τὴν θύραν δ' ἴστατο ἐσταυρωμένης ἔχων τὰς χεῖρας καὶ ἀτενῶς προσέχων, ὁ ἡμέτερος Γαβριήλ ὁ Φερόρης.

— Ἄ! ἐκεῖ εἰσθε, κύριε, εἶπε διακόπτουσα τὴν μουσικὴν ἡ Ἐλεονόρα, ἥτις πρὸ ὀλίγων ὥρῶν εἶχε γνωρίσει τὸν συνεπιβάτην της. — Δὲν σὰς ἤκουσα ὅτε εἰσῆλθετε.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία, ὅτι εἰσῆλθον χωρὶς νὰ μ' ἀκούσητε, ἀπεκρίθη ὁ συγγραφεύς. Ἀλλὰ σὰς ὁμολογῶ ὅτι ἤμην ἄφωνος.

— Ἄφωνος! εἶπεν ἡ Ἐλεονόρα, προσποιουμένη. Ὁ ὑγρὸς ἀήρ τῆς θαλάσσης σὰς ἐπέφερεν ἀπόσβεσιν τῆς φωνῆς, τὸ σύνθημα πάθος τῶν ἰχθύων;

— Ὅχι ὁ ἀήρ τῆς θαλάσσης, ἀπεκρίθη ὁ Φερόρης· ἀλλὰ τὴν γλῶσσάν μου ἐδέσμευσαν αἱ διπλαῖ εἰς ἓν συγχεόμεναι ἀρμονίαι, περίξ μου ἡ μεγάλη ἀρμονία τῶν βοῦζόντων κυμάτων, καὶ πλησίον μου ἡ οὐρανία ἀρμονία τῶν ἀδόντων ἀγγέλων.

Ἡ δ' Ἐλεονόρα ἐρυθρίασασα,

— Τῷ ὄντι, εἶπε, καταπληκτικὴ εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Ὠκεανοῦ. Ὅμολογῶ ὅτι ποτὲ δὲν τὸν ἀκούω μακρόθεν μυκώμενον, χωρὶς νὰ αἰσθανθῶ ἀόριστόν τινα συγκίνησιν· εὐλάβειαν τὴν λέγω, ἀλλὰ δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι μετέχει καὶ φόβου.

— Διατί νὰ τὸ ἀρνηθῇτε, κυρία; ὑπέλαβεν ὁ Γάλλος. Τίνος ἡ ψυχὴ δὲν συνιζάνει, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ δὲν ἐκτείνεται, δὲν ταπεινοῦται ἀλλ' ἐνταυτῷ καὶ δὲν ἐξυψοῦται, ὅτε τὸ μέγα στοιχεῖον, ἀνήσυχον εἰς τὴν κοίτην του, ἐγείρη ἐξ ἀγνώστων μυχῶν τὴν ἀχανῆ ὕλακὴν του, τὴν γῆν ἀπει-

λαὸν καὶ πρὸς τὸν πλάστην ἀπέραντον ἀναπέμπον δοξολογίαν; Ἀλλὰ δὲν εἶναι πάντοτε τὸ μέλος του τοσοῦτον ἐπίσημον. Ἐνίοτε πόσον φιλοπαιγμόνως γελαῖ, πόσον χαρμώδους φιλεῖ τὰς κολπουμένας ἀκτάς του, πόσον ἡμερος εἶναι ὁ μελοῖσβός του καὶ γλυκεῖα ἡ μελωδία του! καὶ ὅταν τις Σειρὴν ἀκούηται ψάλλουσα ἐπὶ τῶν κυμάτων του, πῶς γοητεύει τὰς ψυχὰς, καὶ πῶς καθιστᾷ τὰ στόματα ἄφωνα!

— ὦ! ἀνεφώνησεν ἡ Ἀγγλὶς μειδιῶσα, ὑμεῖς οἱ Γάλλοι, οἵτινες εἰς οὐδὲν πιστεύετε, πιστεύετε λοιπὸν εἰς τὰς Σειρῆνας!

— Καὶ οἱ δυσπιστότεροι ἐξ ἡμῶν, καὶ αὐτοὶ οἱ ὑλισταί, πιστεύουσι καὶ εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν αἰσθήσεών των, ἀπεκρίθη ὁ Φερρῆς. Ν' ἀμφισβητήσω τῶν Σειρήνων τὴν ὑπαρξιν; Ἀπαγε. Οὐδὲ ἐκπλήττομαι ποσῶς ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς τὰς ἐνόμισε πόσον ἐπικινδύνους. Ὅτι ὁμῶς δὲν δύναμαι νὰ τῷ συγχωρήσω, εἶναι ὅτι ἐπέτρεψε νὰ δεθῇ εἰς τὸν ἱστὸν, καὶ δὲν ἐρρίφθη εἰς τοὺς πόδας ἐκείνων, αἵτινες ἀνέπεμπον τοιαῦτα οὐράνια ἄσματα.

— Λησμονεῖτε, εἶπεν ἀνακαγχάζουσα ἡ Ἐλεονόρα, δύο τινά· πρῶτον, ὅτι πόδας αἱ Σειρῆνες δὲν εἶχον, καὶ δεύτερον, ὅτι θὰ ἔπιπτεν εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπου ἐκτὸς τῶν σειρήνων, θὰ εὔρισκε καὶ τὸν θάνατον.

— Τὸν θάνατον! εἶπεν ὁ Φερρῆς μετὰ τινος συγκινήσεως. Ἀπαξ, κυρία, θεν' ἀποθάνωμεν. Εἰς τὴν θάλασσαν ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, τίς ἡ διαφορά; Εὐδαίμων ὅστις ἀποθάνῃ ὅπου εἰσὶν οἱ φίλτεροι τῆς καρδίας του πόλοι.

Ἡ συνδιάλεξις ἤρχισε λαμβάνουσα στρεφὴν ὀπωσοῦν αἰσθηματικὴν, ὥστε ἡ Ἐλεονόρα ὡς θεὸν ἐκ μηχανῆς εἶδε μίαν τῶν συνοδοιπόρων, τὴν νέαν σύζυγον τοῦ Κ. Μακκλάρεν, Ἀγγλου ὑπαλλήλου εἰς Δεμεράραν ἀπερχομένου,

κρατοῦσαν εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ οὔτε διετὲς βρέφος της, καὶ προσελθοῦσαν εἰς τοῦ θαλάμου τὴν θύραν.

— Ὅποιος σᾶς φαίνεται ὁ καιρός; τὴν ἠρώτησεν ἡ Ἐλεονόρα, ὅπως τὴν ἐλκύσῃ πλησιέστερον, καὶ αὐξήσῃ τοῦ διαλόγου τὰ πρόσωπα.

— Πάντοτε ὥραϊος ὡς ἦτον, ἀπεκρίθη ἡ κυρία Μακκλάρν. Ἐγὼ κατέβην ὅμως νὰ τυλίξω εἰς θερμότερον ἔνδυμα τὸ παιδίον μου, διότι τρέμω μὴ τὸ βλάβῃ ἡ ἐσπερινὴ δρόσος. Ταύτην τὴν στιγμὴν μάλιστα εἶναι λαμπροτάτη ἡ θέα. Ὁ ἥλιος δύνει εἰς νέφη σεσωρευμένα, καὶ βάφει αὐτὰ καὶ τὴν θάλασσαν δι' ἐξαισίων χρωμάτων.

— Δὲν ἐπιθυμεῖτε νὰ ἰδῇτε τὴν θεὰν ταύτην; ἠρώτησεν ἡ Ἐλεονόρα τὸν Φερρὴν.

— Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ἐδηγήσω εἰς τὸ κατάστρωμα, ἀπεκρίθη αὐτὸς, προσφέρων φιλοφρόνως εἰς τὰς δύο κυρίας χεῖρα βοηθείας ἵν' ἀναβῶσι τὴν ἀπότομον κλίμακα.

Τῷ ὄντι τὸ θέαμα ἦτον ἀπερίγραπτον. Εἰς δυσμάς ἐπυργουντο μεγάλᾳ καὶ πολυσχημάτιστα νέφη, ἀλλαχοῦ μὲν ὑψούμενα ὡς γίγαντες κρανοφόροι, ἀλλαχοῦ δὲ ὡς ὄρη χιονοσκεπῇ σωρευόμενα· ὁ δ' ἥλιος, ὀπίσω τοῦ παραπετάσματος των κρυβείς, ἔβαφεν αὐτὰ αἵματόχροα, ῥοδόχρουν δὲ τὴν ἑκτασιν τῆς θαλάσσης, καὶ αἱ ἀκτῖνές του τὸ περίγραμμα χρυσοῦσαι αὐτῶν, ἐξεῖχον ὑπὲρ αὐτὰ καὶ τὰ περιέστερον.

— Ἴδου, κυρία, εἶπεν ὁ Φερρὴς, ἄλλη ἁρμονία οὐχὶ κατωτέρα τῆς μουσικῆς ἐκείνης, περὶ ἧς ὠμιλοῦμεν, ἡ ἁρμονία τοῦ κάλλους. Ἐκατέρα αὐτῶν εἶναι οὐράνιον μειδίωμα εἰς τὴν γῆν. Ἀλλ' ὅποια ἐντέλεια ὅταν αἱ δύο εἰς ἓν ὄν συνδυάζωνται, πόσον εὐδαίμων ὁ εἰς ὃν δίδοται ἀμφοτέρων ν' ἀπολαμβάνῃ!

Ἦτο προφανὲς ὅτι ὁ ἀὴρ τοῦ καταστρώματος δὲν συνε-

τέεσε πολὺ εἰς τὸ νὰ πραύνη τὸν ἐξαφθέντα τοῦ ἡμετέρου παητοῦ ἐνθουσιασμόν. Ἀπὸ τῆς νέας δ' αὐτοῦ ἐκρήξεως ἔαυσε τὴν Ἐλεονόραν ὁ Εὐγένιος, τὸ βρέφος τῆς Κ. Μακκλάρε, ὡς ἀπὸ τῆς πρώτης εἶχε σώσει ἡ μήτηρ αὐτήν. Παιδίον ὡραῖον, μεγάλους ἔχον γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς ἀγγέλου, ζωηράν δὲ φυσιογνωμίαν, μόλις ὑπετραύλιζε τὰς πρώτας λέξεις ἀκόμη· ἀλλ' αἱ ἀναρροί του ἐκεῖναι φωναὶ ἦσαν τῆς μητρὸς του τὸ ἐγκαύχημα καὶ ἡ εὐτυχία. Αὐτὸ, τείνον τὸν μικρὸν δάκτυλόν του πρὸς τὸ μέρος τοῦ οὐρανοῦ ὅπου ὁ ἥλιος ἔδυε,

— Φωτιά! εἶπε, προφέρον μίαν τῶν ὀλίγων λέξεων ὅσας κατῴρθου νὰ ἐκφέρῃ καταληπτῶς.

Ἡ μήτηρ του τὸ ἐφίλει περιπαθῶς εἰς τὸ στόμα.

— Τὸ παιδίον σας, κυρία, εἶπεν ὁ Φερρῆς πρὸς τὴν Κ. Μακκλάρεν, ἐξωγράφισε ζωηρότεράν τὴν σκηνὴν ἐκείνην ἄφ' ὅ,τι ἐδύνατο ὁ ἄριστος τῶν ποιητῶν.

— Τῷ ὄντι, εἶπεν ἡ Ἐλεονόρα, δὲν φαίνεται ἡ θάλασσα ὅλη ὡς φλογερά, καὶ τὰ νέφη ἐκεῖνα ὡς γλῶσσαι πυρὸς ἀπὸ πυρκαϊᾶς ἀναβαίνουσαι;

— Ὅμοιάζουσιν, εἶπεν ὁ κύριος Φερρῆς, ὡς γιγαντιαῖον πλοῖον πυρπολούμενον ἐπὶ τοῦ πελάγους.

— ὦ! τί φοβερὸν πρέπει νὰ ἦναι τὸ τοιοῦτον! ἀνέκραξεν ἡ Ἐλεονόρα. Ἐλέγετε, κύριε, πρὸ ὀλίγου, ὅτι ὅταν ἅπαξ μέλλωμεν ν' ἀποθάνωμεν, ἀδιάφορος εἶναι τοῦ θανάτου ὁ τόπος. Ἡμπορῶ νὰ συμφωνήσω μεθ' ὑμῶν, ἂν ὅμως ἐξαιρέσητε αὐτὸν καὶ μόνον· τὸν θάνατον ἐντὸς πλοίου πυρπολούμενου κατὰ τὸ πέλαγος! Ἐκεῖνον, σᾶς ὁμολογῶ, τὸν φοβοῦμαι.

— Τῷ ὄντι, ἀπήντησεν ὁ Κ. Φερρῆς, δὲν εἶναι ὁ εὐαρεστότερος πάντων. Κατ' εὐτυχίαν ὅμως εἶναι ἐξ ἐκείνων οὐς

ἡ πεῖρα καὶ ἡ ἐπιστήμη ἐξήλειψαν ἀπὸ τοῦ καταλόγου τῶν πιθανοτήτων. Τὰ πλοῖα, μάλιστα πλοῖα ὡς τὴν Ἀμαζόνα ταύτην, εἶναι τόσον ἐντέχνως κατεσκευασμένα, τὰ πάντα ἐπ' αὐτῶν εἰσὶν ἐν τοιαύτῃ τάξει, ἡ ὑπηρεσία τόσον ἀκριβῶς ἐκτελεῖται, ὥστε δὲν εἶναι δυνατόν οὐδ' ἀφορμὴ ποτὲ νὰ δοθῇ τοιούτου δυστυχήματος.

« Ἀλλὰ καὶ ἂν ᾔθελε δοθῇ βλέπετε, τὴν λέμβον ταύτην εἰς ἣν στηρίζεσθε, καὶ τὴν ἀπέναντι ἐκείνην, τὴν ἄλλην; Αὗται λέγονται αἱ σωσάνδραι, καὶ δύνανται νὰ παραλάβωσιν ἐν καιρῷ ἀνάγκης πάντας τοὺς ἐπιβάτας καὶ πᾶν τὸ πλήρωμα, καὶ ν' ἀνθέξωσι, χωρὶς ν' ἀνατραπῶσιν, εἰς τὴν βιαιοτέραν ὁρμὴν τῶν κυμάτων.

— Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὸ ναυτικὸν τοῦτο μάθημα, εἶπεν ἡ Ἐλεονόρα. Λαμβάνω τὸν τεῦθεν κατοχὴν τῆς καλῆς αὐτῆς Σωσάνδρας.

— Ἄδικον! ἀνέκραξεν ἀστεϊευόμενος ὁ κ. Φερρῆς. Ἄν ἀληθεύῃ τὸ πρὸς τὴν Κ. Στάελ ῥηθὲν ἐκεῖνο λόγιον, ὅτι « ἐπιπλέει τὸ πνεῦμα », εἰς ἡμᾶς πρέπει ν' ἀφήσητε τὴν σωσάνδραν.

— Θαυμάζομεν τῆς δύσεως τὴν καλλονὴν, τὰ ὠραῖα ἐκεῖνα πυρπολούμενα νέφη, κύριε Σίμμερς, εἶπε πρὸς τὸν ἐκεῖθεν διερχόμενον πλοίαρχον ἡ Ἐλεονόρα, ἥς ἡ τακτικὴ ἐφαίνετο νὰ νεοσυλλεκτῇ ἐπικούρους, ὅσάκις ἔβλεπεν ἐπιθετικώτερον τὸν ἥδη, ὡς φαίνεται, οὐχὶ ἐντελῶς ἀνεπίφοβον ἐχθρόν.

Ὁ Κ. Σίμμερς ἦν εἰς τῶν γενναιοτέρων καὶ ἐμπειροτέρων ναυτικῶν τῆς Ἀγγλίας, δι' ὃ καὶ κατὰ προτίμησιν ἐδόθη εἰς αὐτὸν ἡ διοίκησις τοῦ ὠραιότερου τῶν ἀτμοπλοίων.

— Ἐπεθύμουν, κυρία, εἶπεν ἐλαφρῶς κλίνων ὁ Κ. Σίμμερς, νὰ μὴ ὑπῆρχον ἐκεῖνα τὰ πυρπολούμενα νέφη, καὶ ἅς ἦτο μικρότερα ἢ καλλονὴ τῆς δύσεως.

— Διατί; ἠρώτησεν ἡ Κ. Μακκλάρεν. Σᾶς προαγγέλλουσί τι δυσάρεστον;

— Εἰς ἐμὲ οὐδέν, ἀπεκρίθη ὁ πλοίαρχος. Ἡ Ἀμαζών μου ἠθεύρει νὰ χορεύῃ εἰς τὸ ὑγρὸν ἔδαφος ὅ,τι σκοπὸν καὶ ἂν φασὶ ὁ καιρός· ἀλλὰ δι' ὑμᾶς, κυρίαι, ἐπρωτίμων νὰ μὴ ἐσκόλιζον ἐκεῖνα τὰ νέφη τὴν δύσιν, διότι μᾶς προαγγέλλουσιν ἄνεμον, καὶ θέλετε ἴσως τὴν νύκτα ἐνοχληθῇ.

— Ὁ μικρός μου Εὐγένιος, πῶς θὰ ὑποφέρῃ ὁ πτωχός! εἶπεν ἡ Κ. Μακκλάρεν, μετὰ φιλοστοργίας ἐναγκαλιζομένη τὸ παιδίον της. Θὰ μοὶ ἐπιτρέψητε, κύριε πλοίαρχε, νὰ σᾶς ὁμολογήσω ὅτι δὲν ἀγαπῶ τὴν θάλασσάν σας.

— Ὁ ἄνμος θὰ πνεύσῃ ἀπὸ δυσμῶν, παρετήρησεν ὁ Κ. Φερρῆς. Θὰ τὸν ἔχωμεν ἐναντίον.

— Καὶ ἐπομένως θ' ἀναβάλῃ τὸν πλοῦν μας; ἐπρόσθεσεν ἐρωτηματικῶς ἡ Ἑλεονόρα.

— Βλέπετε, κυρία, τὰς προπαρασκευὰς αἵτινες γίνονται διὰ καθαρισμὸν καὶ εὐπρεπισμὸν τοῦ πλοίου πρὸς τέλει-σιν τῆς κυριακῆς λειτουργίας, εἶπεν ὁ πλοίαρχος, δεικνύων τοὺς ναύτας οἵτινες ἤντλουν ὕδωρ ἐκ τῆς θαλάσσης, καὶ κατέθετον τοὺς πλήρεις κάδδους εἰς τὸ κατάστρωμα.— Ἐκτὸς τῆς αὔριον, ἄλλην μίαν κυριακὴν θὰ πανηγυρίσητε ἐπὶ τοῦ πλοίου μου, καὶ τὴν ἄλλην εἰς τὰς ἐκκλησίας τῶν ἀντιπόδων· ἡ Ἀμαζών δὲν ἀναχαιτίζεται ὑπὸ τῶν ἀνέμων καὶ ὑπὸ τῶν κυμάτων. Τρέχει δώδεκα κόμβους τὴν ὥραν.

Β'.

Τῷ ὄντι ἡ Ἀμαζών προώδευε μετὰ μεγάλης ταχύτητος. Ἀλλ' ὅ,τι ἐφαίνετο ἔτι ταχύτερον προοδεῦον, ἦτον ἡ νεωστὶ ἀναφυεῖσα σχέσις μεταξὺ τοῦ Κ. Φερρῆ καὶ τῆς Ἑλεονόρας.

Ἡ ὁμιλία αὐτοῦ ἦτο ζωηρά καὶ ἀποπνέουσα τὴν εὐφυΐαν ἐκείνην, ἣν ἴσως πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν ἐγνώρισαν ἐκ τοῦ ἀριστουργήματος αὐτοῦ, ἐκ τοῦ Κυνηγοῦ· ἐλάμβανε δὲ ἤδη καὶ ἰδιαίτερόν τινα χρωματισμὸν ἐκ τοῦ αἰσθήματος ὅπερ κατέκτα ταχύτερον τὴν καρδίαν του.

Ἡ δὲ τῆς Ἐλεονόρας, ἃν δὲν ἔτρεχε καὶ αὐτὴ δώδεκα κόμβους τὴν ὥραν, δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ εἰπῶμεν ὅτι ἔμενε στάσιμος, καὶ ἴσως ἂν τις ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἀκριβῆς τῶν διατρεχόντων παρατηρητῆς, ἥθελεν εἰκάσει ὅτι τὴν τρίτην κυριακὴν αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἀντιπύδων θὰ πανηγύριζον ἄλλην τινὰ τελετὴν πλὴν τῆς συνήθους λειτουργίας.

Ἀπόδειξις δ' ὅτι ἡ Ἐλεονόρα εἶχε πῶς τὴν συναίσθησιν τοῦ ἐν ἑαυτῇ συμβαίνοντος, εἶναι ὅτι ἅμα ἡ κυρία Μακκλάρεν εἶχεν ἀποσυρθῇ ἐκ μερίμνης διὰ τὸ βρέφος τῆς, ἔδειξε καὶ αὐτὴ εἰς τὸν Κ. Φερρῆν τὸν οὐρανὸν ἤδη καλυφθέντα ὑπὸ τῶν νεφῶν τῆς δύσεως, καὶ τὴν θάλασσαν ὀγκουμένην κατὰ μικρὸν, καὶ τὰς πρώτας τῆς βροχῆς ψεκάδας, ἃς ὁ ἐγειρόμενος ἄνεμος τῇ ἔπεμπεν εἰς τὸ πρόσωπον.

— Πολὺ ἀσφαλῆς, εἶπε, δὲν εἶμαι εἰς τοὺς πόδας μου ὅταν χορεύῃ τὸ πλοῖον· προλαμβάνω νὰ κατακλινθῶ ἐν ὅσῳ εἰμὶ ἀκόμη κυρία τῶν κινήσεών μου. Καλὴν νύκτα σᾶς ἐπεύχμαι, καὶ μὴ ὀνειρεύεσθε σειρῆνας καὶ θαλάσσης τέρατα.

— Καλὴν νύκτα κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Κ. Φερρῆς. Θὰ σᾶς ὑπακούσω. Ἀγγέλους θὰ ὀνειρεύωμαι.

Καὶ μείνας πολλὴν ὥραν ἀκόμη ἀκίνητος εἰς τὸ μέρος ὅθεν τὴν εἶδε ν' ἀναχωρήσῃ, τέλος, ὁ ἔσχατος τῶν ἐπιδατῶν, κατέβη εἰς τὸν κοιτῶνά του.

Τὸ δ' ἀληθὲς εἶναι ὅτι οὔτε σειρῆνας ὀνειρεύθη οὔτε ἀγγέλους, διότι δὲν ἐκοιμήθη διόλου. Ἦτο δ' ἴσως πρώτη ἡ

ώρα μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἔτε αἰφνης ἤκουσεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του ἀντηχοῦσαν κραυγὴν ἀπαίσιον.

— Πῦρ! πῦρ εἰς τὸ πλοῖον! ἤκουσε φωνὴν ὀξεῖαν κρά-
ζουσαν.

Καὶ ἀμέσως, τὸν μανδύαν του ἐνδυθεὶς, ἐρρίφθη εἰς τὸ κα-
τάστρομα, ὅπου εὔρε προλαβόντα αὐτὸν, γυμνόποδα καὶ
ἡμίγυμνον τὸν πλοίαρχον Σίμμερς. Συγχρόνως δὲ εἶδεν ἀφ'
ἐνὸς τῶν στομίων τοῦ καταστρώματος ἐξερχομένην ἰσχυ-
ρὰν γλῶσσαν φλογός.

— Κλείσατε τὰς καταπακτάς, ἔκραξε στεντορία τῇ φω-
νῇ ὁ πλοίαρχος, ἐνῶ ἐπροσπάθει συγχρόνως νὰ ἐνδυθῇ. —
Κρούσατε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου! Ὅλοι ἐπάνω!

Ὁ κώδων τοῦ κινδύνου ἤρχισεν ἡχῶν θλιβερῶς· αἱ κατα-
πακταὶ ἐκλείσθησαν· ναῦται δὲ καὶ ἐπιβάται ἐντρομοὶ καὶ
ἡμίγυμνοι ἐξέδραμον ἀπὸ τῶν κοιτῶνων, ἐρωτῶντες ἀλλή-
λους τί τὸ συμβαῖνον· τοσαύτη δ' ἦν ἡ ὁρμὴ τοῦ πυρός,
ὥστε πολλάκις τὴν ἀπόκρισιν τοῖς ἐδίδον αἱ φλόγες εἰσορ-
μῶσαι διὰ τῶν σανιδωμάτων.

Ὁ Κ. Φερρῆς εἷς τῶν πρώτων εἰσέδραμε διὰ τῆς κλί-
μακος πρὸς τὸν θάλαμον τῶν κυριῶν. Ἀλλ' ἐννοῶν ὅτι προῦ-
κειτο ἤδη νὰ βοηθήσῃ, ἐπέστρεψε δραμαῖος πρὸς τὸν κοιτῶ-
νά του νὰ ἐνδυθῇ, ὅπως εὔρεθῇ ἑτοιμος ἐν καιρῷ ἀνάγκης.
Οἱ δὲ λοιποὶ ἐξεχέοντο εἰς τὸ κατάστρομα, καὶ διὰ τῶν
κραυγῶν, καὶ διὰ τῶν συμβουλῶν, καὶ διὰ τοῦ τρόμου των,
ἠύξανον μεγάλως τὸν θόρυβον καὶ τὴν δυσκολίαν τῆς ἐπω-
φελοῦς ἐργασίας.

Ἀλλ' ἐν ὀλίγαις στιγμαῖς ἡ κλεισθεῖσα καταπακτὴ κατέ-
πεσεν εἰς ἄνθρακας, καὶ αἱ φλόγες ἐξώρμησαν μετὰ διπλα-
σίας δραστηριότητος.

— Πλοίαρχε! ἐχάθημεν πλοίαρχε! ἤκούσθη γοερὰ φωνὴ ἀναπεμπομένη ἀφ' ὅλων τῶν ἄκρων τοῦ πλοίου.

— Σιωπή! καὶ καθεὶς εἰς τὸν τόπον του! διέταξεν ὁ πλοίαρχος μετὰ γενναίας ἀταραξίας.

— Ὅλοι εἰς τοὺς κάδδους!

Καὶ λαβὼν ὁ ἴδιος ἓνα τῶν κάδδων τῶν παρεσκευασμένων διὰ τὴν ἐπαύριον, ἔχυσεν αὐτὸν εἰς τὸν φλογερὸν κρατῆρα, καὶ ὅλοι οἱ ναῦται, ἐκτελοῦντες τὸ πρόσταγμά του, ἐκένωσαν εἰς τὸ μέρος ὅθεν αἱ φλόγες ἐξήρχοντο ὅλον ποταμὸν θαλασσίου ὕδατος. Ἄλλ' ἡ φλόξ, ἀφανισθεῖσα ἐπὶ μίαν στιγμὴν, καὶ ἀντικατασταῖσα ὑπὸ καπνοῦ μέλανος καὶ πυκνοῦ, ὅστις ἐφάνη μέχρις οὐρανοῦ ἀναβαίνων, ἐπανῆλθεν ἀμέσως ἐπιτείνουσα τὴν ὁρμὴν της, ὥς ὀργιζομένη διὰ τὸν γινόμενον αὐτῇ πόλεμον.

Ἰποπλοίαρχε! ἐκραξεν ὁ Κ. Σίμμερς, πρὸς ἀξιωματικόν, ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὥρμησε διὰ τῶν φλογῶν, καὶ παρέστη εἰς τὸν πλοίαρχον ὅλος κατακεκαυμένος τὴν κόμην καὶ τὰ φορέματα, — ποῦ εἶναι ἡ ἐστία τῆς πυρκαϊᾶς; Πόθεν προῆλθεν.

— Ὅλοι οἱ ἄνθρακες καίουσιν, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικός. Ἦσαν ὕφυγροι ὅταν ἡ ἐταιρία μᾶς τοὺς παρέδωσε, καὶ ἀνήφθησαν αὐτομάτως. Ἡ ἀποθήκη εἶναι ἀπέραντος κάμιнос. Ὅλην τὴν θάλασσαν ἂν χύσωμεν εἰς αὐτήν, δὲν σβύνει, καὶ αἱ ἀντλῖαι δὲν ἐργάζονται πλέον.

— Καιρὸς, ἅς φροντίσωμεν περὶ τῶν ἀνθρώπων, εἶπεν ὁ πλοίαρχος.

— Κάτω τὰς δύο σωσάνδρας.

Τινὲς τῶν ναυτῶν, ὅσοι δὲν εἶχον θορυβηθῇ εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ μὴν ἡξεύρωσι τί ἀκούουσι καὶ τί πράττουσιν, ὥρμησαν, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ὑποπλοίαρχου, πρὸς τὰς μεγά-

λας λέμβους, νὰ τὰς καταβιδάσωσιν. Ἄλλ' ἐν τῷ ἅμα ἐπ-
ανελθὼν, — Πλοίαρχε, εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς, αἱ φλόγες κατ-
ἔλαβον ὅλον ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ πλοίου. Αἱ σωσάνδραι
καίονται.

— Τὸ πηδάλιον πρὸς τὸν ἄνεμον! ὅλοι εἰς τὸ πηδάλιον!
ἔκραξε τότε ὁ πλοίαρχος, καὶ ὁ πηδαλιούχος ἀμέσως ὑπή-
κυρσε, καὶ πολλοὶ ναῦται ἔτρεξαν νὰ βοηθήσωσιν. Ἀλλὰ
μετὰ μίαν στιγμὴν,

— Τὸ πλοῖον δὲν ὑπακούει εἰς τὸ πηδάλιον, ἔκραξεν ὁ
πηδαλιούχος.

— Ἀφῆτε τὸ πηδάλιον! Σβύσατε τὸ πῦρ τῶν μηχανῶν!
ὑπέλαβε ταχέως ὁ πλοίαρχος.

Ἀλλὰ καὶ τούτο ἦτον ἀδύνατον. Ὁ θάλαμος τῶν καμί-
νων ἐφλέγετο ὅλος, καὶ οὐδεὶς ἀπολύτως ἠδύνατο νὰ πλη-
σιάσῃ καὶ νὰ σβύσῃ αὐτάς.

Τότε τὸ πλοῖον ἐγκατελείφθη εἰς ἑαυτὸ, χωρὶς πηδαλιού-
χου, χωρὶς ὁδηγίας τῶν μηχανῶν. Ἡ δὲ ἀχανὴς ἐκείνη
πυρκαϊὰ, ἡ θερμότης ἑνδεκα χιλιάδων τόνων καιομένων ἀν-
θράκων, ἀνέπτυσσε τὸν ἀτμὸν εἰς τὴν ὑπερτάτην αὐτοῦ δύ-
ναμιν, καὶ τότε τὰ δύο πανσθενῆ στοιχεῖα ἤρχισαν πάλιν
ἀνῆκουστον. Ὁ ὠκεανὸς ὠρυόμενος, καὶ ὑπὸ σφοδρᾶς μα-
στιζόμενος λαίλαπος, ἐξώρμα ἐκ τῶν ἀπωτάτων δυσμῶν
τὰ οὐρανομήκη του κύματα κατὰ τοῦ πλευστοῦ αὐτοῦ ἡ-
φαιστείου, ὅπερ ὑπὸ τοῦ συρίζοντος ἀτμοῦ ἐλαυνόμενον, διέ-
σχιζε τὸ ὕδωρ ὡς βέλος, μετ' ἀκαθέκτου ταχύτητος.

— Τὰς λέμβους εἰς τὴν θάλασσαν διὰ τὰς κυρίας καὶ
τοὺς ἐπιβάτας! ἠκούσθη πάλιν προστάττουσα ἡ καθαρὰ καὶ
ἀτάραχος φωνὴ τοῦ πλοιάρχου, ὅστις, ἅμα δοὺς τὸ πρόσ-
ταγμα τοῦτο, εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν του, ἔλαβεν ἐν πι-
στόλιον εἰς τὴν χεῖρα, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ κατάστρωμα.

Ταύτην τὴν στιγμὴν ἐφάνη ἐξερχόμενος ἀπὸ τῶν κοίλων τοῦ πλοίου ὁ Κ. Φερρῆς, φέρων εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν Ἑλεονόραν, ἥτις, κλαίουσα, παρεδαίρετο, καὶ ἐζήτει ν' ἀποσπασθῇ ἀπ' αὐτῶν.

Ἡ ταχύτης μεθ' ἧς γυρῶσαν ἡ πυρκαϊὰ ἦτο τοσαύτη, ὥστε μόλις ἐπρόφθασε νὰ ἐνδυθῇ ὁ Κ. Φερρῆς, καὶ ἤδη ἡ πάροδος ἡ ἄγουσα πρὸς τὸν κοιτῶνα τῶν κυριῶν, διότι ἦν συνεχῆς μετὰ τῆς διαιρέσεως τῶν μηχανῶν, ἦτον ὅλη παρ-
ανάλωμα τῶν φλογῶν, καὶ ὅσαι γυναῖκες δὲν εἶχον προφθάσει νὰ προεκδράμωσιν, ἐκινδύνευον τὸν ἔσχατον κίνδυνον.

Ὡς μαινόμενος εἰσώρμησεν ὁ Φερρῆς διὰ τῶν φλογῶν, ἅμα εἶδε τὴν Ἑλεονόραν εἰς μίαν γωνίαν ἐρρίμενην ὡς ἄπνουν, ὀφθαλμοὺς ἔχουσαν τεταμένους ὑπὸ τῆς φρίκης καὶ ἀτενίζουσιν τὴν πρόοδον τοῦ πυρός. Ὁ Φερρῆς ἐρρίφθη ἀμέσως πρὸς αὐτήν, καὶ ἡ Ἑλεονόρα τῷ ἔτεινε τὰς χεῖρας ὡς πρὸς σωτῆρα.

Ἀλλ' ἐνθυμηθεῖσα ἐν τῷ ἅμα ὅτι ὡς μόνον ἔνδυμα εἶχε τὸν ἀπλοῦν χιτῶνα τῆς κλίνης, διότι αἱ φλόγες εἶχον αἰφνιδίως ἐξυπνήσει τὰς κυρίας, καὶ διώξει αὐτὰς ἐντρόμους ἀπὸ τῆς κλίνης των, ἔφυγεν εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ κοιτῶνος, καὶ ἐζήτησε νὰ κρυβῇ, σταυροῦσα τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους της.

Ὁ Φερρῆς ὅμως τὴν σωτηρίαν της μόνον πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχων, τὴν παρηκολούθησε μετὰ βίας, τὴν ἥρπασεν εἰς τοὺς στιβαροὺς τοῦ βραχίονας, καὶ ἀδιαφορῶν διὰ τὴν ματαίαν ἀντίστασίν της, ἔδραμε πρὸς τὴν θύραν.

Ἀλλ' ἐκεῖ παρέστη ἐμπρὸς του, τὴν κόμην λυτὴν, βλέμμα παράφορον ἔχουσα, καὶ τὸν χιτῶνα ἐν ἀταξίᾳ, ἡ κυρία Μακκλάρην, καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὸ βρέφος της.

— Τὸν υἱόν μου, σῶσον τὸν υἱόν μου, τῷ ἐφώναζε μετὰ φωνῆς γοερᾶς.

Πολλάκις ἡ κυρία Μακκλάρεν, τὸ παιδίον της εἰς τὰς ἀγκάλας της φέρουσα, εἶχεν ἀποπειραθῆ νὰ ἐξορμήσῃ διὰ τῆς πυρπολουμένης θύρας· ἀλλὰ βλέπουσα τὰς φλόγας ἐτόμαζεν, ἐτρόμαζε μάλιστα διὰ τὸν υἱόν της, καὶ ἐπέστρεφε μετ' ἀπελπισίας.

— Τὸν υἱόν μου, σῶσον τὸν υἱόν μου· δός τον εἰς τὸν πατέρα του, ἔκραζε.

Ὁ Φερρῆς τότε, αἰσθανθεὶς συντριβομένην τὴν καρδίαν του ἀπέναντι τῆς ἀφάτου ταύτης μητρικῆς θλίψεως, εἰ καὶ βαρὺ κρατῶν φορτίον, ἔτι δυσφορώτερον γινόμενον, διότι ἡ Ἐλεονόρα ἤθελε νὰ τὸν διαφύγῃ, ἤρπασεν ὅμως καὶ τὸ βρέφος, καὶ οὕτω, δι' ἐνὸς ἄλματος, εὗρέθη ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν, ἐν ᾧ τὸ παιδίον, φοβηθὲν ὅτι ἐκρατεῖτο εἰς ἀγνώστους ἀγκάλας, καὶ τρομάζον τὸ πῦρ, ἔκλαιε, καὶ ἐκτεῖνον τὰς μικρὰς χεῖράς του, ἐφώναζε τὴν μητέρα του.

Εἰς τὴν φωνὴν δὲ ταύτην δὲν ἠδυνήθη ἡ μητρικὴ στοργὴ ν' ἀνθέξῃ, καὶ ἡ κυρία Μακκλάρεν, λησμονοῦσα φλόγας καὶ κινδύνους, ἐρρίφθη κατόπιν του, καὶ οὕτω μετὰ τοῦ Φερρῆ ἀνέβη εἰς τὸ κατάστρωμα. Ἐκεῖ δὲ, ἤρπασε τὸν μικρὸν Εὐγένιον, καὶ νευρικῶς ὀλοφυρομένη, τὸν κατεκάλυπτε διὰ φιλημάτων, ὡς ἂν ἤθελε νὰ τὸν καταφάγῃ. Μετὰ δὲ ταῦτα ἤρχισεν, ὅσον τὸ κυλινδούμενον πλοῖον τῇ τὸ ἐπέτρεπε, νὰ περιτρέχῃ τὸ μὴ καιόμενον μέρος τοῦ καταστρώματος, ζητοῦσα τὸν ἄνδρα της.

Τὴν δ' Ἐλεονόραν κατέθεσεν ὁ Φερρῆς εἰς τὸ ἔδαφος ἅμα ἀνέβη τὴν κλίμακα. Καὶ ὁ ἔσχατος αὐτῆς χιτῶν εἶχε σχισθῇ εἰς τὴν πάλην ἣν ὑπέστη, καὶ ἐν ᾧ διέσχίζε τὰς φλόγας, εἶχε κατακαῇ ὡς καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς πολλαχοῦ ἐπω-

δύνως. Ἄμα δ' ἡσθάνθη ἑαυτὴν ἐλευθέραν, ἤρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς, καὶ ἀποσυρθεῖσα, ἐκρύβη εἰς μίαν γωνίαν ὀπίσω τοῦ πηδαλίου.

Ὁ δὲ πλοίαρχος ἐξηκολούθει μετὰ πάσης δραστηριότητος διατάττων τῶν λέμβων τὴν καταβίβασιν. Πολλοὶ τῶν ἐπιβατῶν, ἅμα ἤκουσαν τὸ πρόσταγμα τοῦτο, ὥρμησαν εἰς μίαν λέμβον, εἰσῆλθον εἰς αὐτὴν θορυβωδῶς, καὶ ἠθέλησαν οἱ ἴδιοι νὰ τὴν λύσωσιν. Ἀλλ' ἀπειροὶ ὄντες, καὶ ὑπὸ τοῦ φόβου παραφερόμενοι, ἔλυσαν τὸν ἓνα μόνον δεσμὸν, ἡ λέμβος ἐκρεμάσθη καθέτως, καὶ ὅλοι, μέχρῃς ἐνός, μεγάλην ἀφέντες καὶ τρομερὰν φωνὴν, ἔπεσαν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπνίγησαν.

Πρὸς τὸ ἄλλο πλευρὸν μὴ λέμβος κατεβιδάσθη εὐτυχῶς εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ἐρρίφθησαν τόσον ἀτάκτως πλῆθος ἐπιβατῶν, καὶ ὁ κυματισμὸς τῆς θαλάσσης ἦτο τόσον σφοδρὸς, καὶ τόσον ὀρμητικῶς ἔσχιζε τὰ κύματα τὸ καιόμενον πλοῖον, ὥστε καὶ ἡ λέμβος αὐτὴ ἀνετράπη, καὶ οἱ ἐπιβάται κατεποντίσθησαν. Τὸ ἀπαίσιον φῶς τῆς πυρκαϊᾶς ἔβαφεν αἵματηρὰν τὴν ἀγρίαν ἑκτασιν τῆς θαλάσσης, πτώματα κιλυνδοῦσαν εἰς τὸν ἀφρόν της ὡς τὸν Πυριφλεγέθοντα τῶν ἀρχαίων μύθων.

Ἡ θεὰ αὕτη πανικὸν ἐνέβαλε φόβον εἰς πάντας, καὶ ναῦται καὶ ἀξιωματικοὶ δὲν ἦσαν ἀπηλλαγμένοι αὐτοῦ. Μεταξὺ δὲ τοῦ γενικοῦ θορύβου, μία τῶν ἐπιβατῶν, ἡ κυρία Μακκλάρεν, ἐν ἐξάψει παραφορᾶς διατρέχουσα τὸ κατάστρωμα, ἦλθε καὶ ἐρρίφθη γονυπετῆς ἐμπρὸς τοῦ πλοίαρχου, καὶ ὑψοῦσα τὸ βρέφος της ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς της,

— Πλοίαρχε Σίμμερς, ἔκραζε, πλοίαρχε Σίμμερς, σῶσον τὸ παιδίον μου. Σῶσον τὸ ἄθῳον παιδίον μου. Αὐτὸ δὲν ἐγνώρισεν, αὐτὸ δὲν ἐχάρη τὸν κόσμον ἀκόμη. Μὴ ἀφίνης,

πλοίαρχε Σίμμερς, τὴν θάλασσαν νὰ μοὶ τὸ ἐπάρῃ· μὴ ἀφί-
νης τὴν φλόγα νὰ μοὶ τὸ φάγῃ.

Ὁ πλοίαρχος, ὡς βράχος ἰστάμενος ἀκλόνητος ἐν μέσῳ
τῆς γενικῆς καταπλήξεως, βλέπων ὅτι μία λέμβος κατεδι-
θήσθη τέλος εἰς τὴν θάλασσαν χωρὶς ἀπευκταίου συμβάν-
τος, ἔτεινε τὴν χεῖρα εἰς τὴν Κ. Μακκλάρην, καὶ τὴν ἔφε-
ρν εἰς τὴν κλίμακα ὅπως καταβῇ εἰς αὐτήν. Ἀλλ' ἰδὼν
ὅτι εἰς τῶν ἀξιωματικῶν τὴν εἶχε προλάβει, διηύθυνε κατ'
αὐτοῦ τὸ πυροβόλον, καὶ ἐλθὼν, ἐστάθη ἄνωθεν τῆς λέμβου.

— Ἐξω, ἄνθρωρε! ἐφώναξεν, ἡ πυροβολῶ καὶ σὲ φονεύω
ὡς σκύλον.

Ὁ ἀξιωματικὸς τρέμων καὶ κατησχυμένος ἀνέβη εἰς τὸ
κατάστρωμα.

— Ἡ εὐθύνη τῆς ζωῆς τῶν ἐπιβατῶν βαρύνει ἐφ' ἡμῶν,
κύριοι, εἶπεν ἔπειτα ἀποτεινόμενος εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν ἰστα-
μένους ἀξιωματικούς. Ἐν ὅσῳ μὲν αὐτὴ κυρία, εἰς μόνους
ἐπιβάτης, εἰς μόνους ναύτης μένει ἐντὸς τοῦ πλοίου, ἂν ἰδῶ
κάνένα νὰ θελήσῃ νὰ καταβῇ εἰς τὰς λέμβους, αὐτὸ τὸ πυ-
ροβόλον τὸ κρατῶ δι' ἐκεῖνον.

Ἐπειτα δὲ περιβλεψάμενος, εἶδε πλησίον τοῦ ἑνα νέον ἀ-
κόλουθον, μόλις ἔφηβον, ὅστις ἑαυτὸν λησμονῶν ἠγωνίζετο
μετ' ἐνθουσιώδους ζήλου ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἄλλων. Ὁ
πλοίαρχος ἠσθάνθη δάκρυα ἀναβρύοντα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς
του, ἐνθυμηθεὶς ὅτι τὴν προτεραίαν ἔτι εἶχεν ἰδεῖ τὴν μη-
τέρα τοῦ νέου τούτου ἀπαραμυθήτως κλαίουσαν, διότι ἐπ' ὀ-
λίγους μόνον μῆνας, ὡς ἐνόμιζεν, ἔμελλε ν' ἀποχωρισθῇ τὸ
προσφιλέστατον τῆς καρδίας τῆς τέκνον.

— Ἀκόλουθε Ἐρρίκε, τῷ εἶπεν ὁ πλοίαρχος μετὰ φω-
νῆς εἰς ἣν ἐπροσπάθησε νὰ δώσῃ ἐπιταγῆς τόνον, σοὶ δίδω

τὴν ἐντολὴν νὰ ὀδηγήσῃς τὴν λέμβον ταύτην. Κατάβα ἀμέσως.

— Ἀλλὰ πλοίαρχε... ὑπέλαβε διστάζον τὸ παιδίον.

— Πῶς! ἀπεκρίνεσαι ὅταν προστάζω! εἶπε συστέλλων τὰς ὀφρῦς ὁ πλοίαρχος. Κάτω ἀμέσως!

Ὁ ἀκόλουθος ἔλαβεν ἐν τῷ ἅμα ἐν σχοινίον, καὶ δι' αὐτοῦ ὀλισθαίνων μετ' ἐξόχου ἐπιδεξιότητος, κατέβη εἰς τὴν κυμαινομένην λέμβον.

— Ἄνθρωπος εἰς τὴν θάλασσαν! ἔκραξεν εἰς ναύτης τῆς λέμβου.

Τῷ ὄντι, ἐν ᾧ ἡ Κυρία Μακκλάρην ἐπήδα ἀπὸ τῆς κλίμακος εἰς τὴν λέμβον, τὸ βρέφος τῆς διέφυγεν ἀπὸ τῆς ἀγκάλης τῆς, καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλὰ καὶ ἐκείνη ἐρρίφθη ἀμέσως κατόπιν τοῦ, καὶ πρὶν αὐτὸ βυθισθῇ, κατώρθωσε νὰ τὸ συλλάβῃ ἐκ τοῦ φόρεματος, καὶ τὸ ἐκράτει δι' ὅλης τῆς τῆς δυνάμεως, βυθιζομένη μετ' αὐτοῦ, διότι νὰ κολυμβᾷ δὲν ἤξευρε.

Ἀλλ' ὁ ἀκόλουθος Ἑρρίκος, ὡς εἶδε τὸ μέρος πρὸς ὃ ὁ ναύτης ἐδείκνυεν, εἰς μόνην τὴν γεναιότητά του πειθόμενος, ἐβυθίσθη ἀμέσως εἰς τὴν θυελλώδη θάλασσαν, καὶ εὐτυχῶς συνέλαβε τὴν κυρίαν Μακκλάρην ἐκ τοῦ βραχίονος. Ἀλλὰ τὸ νὰ τὴν ἀνασύρῃ ἦτο δυσκολώτατον, καὶ πολὺ πιθανώτερον ἦτο νὰ πνιγῇ καὶ ὁ ἴδιος, διότι ἡ δυστυχὴς μήτηρ ἐκράτει πάντοτε σφιγκτὰ εἰς τὰς χεῖράς τῆς τὸ φόρεμα τοῦ παιδίου τῆς, καὶ δὲν ἄφινε ὥστε νὰ συνδράμῃ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς.

Τέλος ὅμως, ἡ ἐπιδεξιότης καὶ ἡ ῥώμη τοῦ νέου ἀξιωματικοῦ ὑπερίσχυσαν, καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὴν λέμβον. Ἀλλ' ἐνῶ τὴν ἀνέσυρον εἰς αὐτὴν, τὸ παιδίον τὴν διέφυγε πάλιν, διότι τὸ φόρεμά του ἔμεινεν εἰς τὴν χεῖρά τῆς ἐσχισμένον,

αὐτὴ, εἰς οὐδὲν λογιζομένη τὴν νέαν καὶ θαυμα-
σίαν τῆς σωτηρίαν, ἐρρίφθη αὖθις εἰς τὰ κύματα, καὶ ὑπὸ
τῆς θαυματουργοῦ μητρικῆς στοργῆς ὀδηγούμενη, κατώρ-
ωπεν αὖθις νὰ συλλάβῃ τὸν Εὐγένιον, ὥστε ὁ ἀκόλουθος
Εὐρῆκος ἠναγκάσθη νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ἔργον τῆς ἀρσιώ-
εώς του· ἤδη δὲ μετὰ περισσοτέρας ἐπιτυχίας, διότι τὴν
κατέθεσεν εἰς τὴν λέμβον, ὅπου ἔπεσε λειποθυμοῦσα, καὶ
παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτῆς τὸ παιδίον τῆς.

— Κύριε, ὑπάρχει λέμβος δι' ὧν εἶμαι ἐτοίμη. Τὸ πλοῖον, βλέ-
πετε εἶναι ἀδύνατον νὰ σωθῇ. Ἡ μόνη ἐλπίς, ἂν καὶ ἀμυδρά,
εἰς τὰς λέμβους στηρίζεται. Καιρὸς δὲν μένει· κατέλθετε.

Ταῦτα εἶπεν ὁ πλοίαρχος πρὸς τὸν Κ. Φερρῆν, ὃν εἶδεν
ἔμφροντιν διαδάντα ἐμπρὸς του.

— Κύριε πλοίαρχε, εἶπεν αὐτὸς, ἐκτὸς παρὰ τὸ πηδάλιον
κεῖται ἀκόμη μία γυνή· ἐκείνη ἐπιμέληθε τὴν σωτηρίαν.
Διατάξατε νὰ τὴν καταβιδάσωσιν εἰς τὴν λέμβον.

Ὁ πλοίαρχος ἔδωκεν ἀμέσως τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς,
καὶ ἐν τῷ ᾧμα δύο ναῦται ἔλαβον τὴν Ἐλεονόραν κειμένην
ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἄνευ αἰσθητέως, ὅπως τὴν φέρωσιν εἰς τὴν
λέμβον. Ἀλλ' ἡ κίνησις αὕτη τὴν ἐπανεφέρειν εἰς ἑαυτήν·
καὶ ὅταν ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶδεν ὅτι εἶναι εἰς
στάσιν γυμνότητος σχεδὸν ἐντελοῦς, ὑπ' ἀνδρῶν περιεστοι-
χισμένη, διέφυγε τρέμουσα τῶν χειρῶν τῶν ναυτῶν, καὶ
ἀπεσύρθη εἰς τὸ ἀπώτατον μέρος τοῦ καταστρώματος.

Ὁ Κ. Φερρῆς τὴν ἠκολούθησε καὶ τὴν παρεκάλεσε μετ'
ἐνθέρμων λόγων, μετὰ δακρύων, νὰ λησμονήσῃ πρὸς στιγ-
μὴν τὴν ἄκαιρον αἰδῶ, καὶ νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς σωτηρίας
τῆς· καὶ ὅταν εἶδεν ὅτι αὐτὴ ν' ἀποκριθῇ, ἔκρυπτε τὸ πρόσω-
πον εἰς τὰς χεῖράς τῆς καὶ ἔκλειε, παρεκάλει τὸς ναύτας
νὰ τὴν φέρωσιν αὖθις εἰς τὴν λέμβον, ἔττω καὶ διὰ τῆς βίας.

Οἱ ναῦται ὑπήκουσαν· μόλις πλὴν τὴν ἀφῆκαν ἐλευθέραν, ὥπως καταβῇ, καὶ ὡς ἑλαφρὸς δραπετεύουσα, ἔφυγε πάλιν τὸν ἔμιλον τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐκρύφθη εἰς τὴν γωνίαν τῆς· διότι οὔτε ὑπὲρ τῆς ζωῆς τῆς συγκατένευε νὰ θυσιάσῃ τὴν σεμνότητα, τὸν χνοῦν τῆς καρδίας τῆς. Ὁ Κ. Φερόρης τὴν εἶδε διελθοῦσαν ἐμπρὸς του, καὶ αἶρων τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐκτύπησε τὸ μέτωπον διὰ τῆς χειρὸς του.

— Μὴ χρονοτριβῆτε, κύριε, εἶπε πρὸς αὐτὸν εἰς Γάλλος συνοδοιπόρος, ἔστις διηυθύνετο πρὸς τὴν λέμβον. Στιγμὰς μόνον ἀκόμῃ θὰ ὑπάρξῃ τὸ πλοῖον. Ἐδῶ ὁ θάνατος εἶναι ἄφρευκτος.

— Ἀφ' οὗ, φίλε, ἀπαξ πέπρωται ν' ἀποβάνωμεν, ἐδῶ ἢ ἀλλαχοῦ, εἰς τὴν θάλασσαν ἢ εἰς τὴν ξηρὰν, τίς ἡ διαφορὰ; εἶπεν ὁ Φερόρης, ἐπὶ τῇ ἀφάνει αὐτὰς ἐκείνας τὰς λέμβους ἃς ὑπὸ τὸν ἐλπίδα εἶχαν καὶ μετ' ἄλλου τόνου ζωῆς εἶχε προσέρει πρὸ ὀλίγων ὥρων.

Καὶ ἀφῆκε τὸν συμπατριώτην του νὰ καταβῇ μόνος του εἰς τὴν λέμβον· δραμὼν δὲ πρὸς τὴν Ἐλεονόραν ἐκ νέου, ἐρρίφθη γονυπετῆς ἐμπρὸς τῆς.

— Μὴ καταστρέψῃτε δύο ὑπάρξεις συγχρόνως, τῇ εἶπε· καὶ τῇ ἑρρίπεν εἰς τοὺς ὦμους τὸν ἐπενδύτην του.

Αἱ λέξεις αὗται καὶ ἡ πράξις αὗται τὴν ἔπεισαν, ὥστε ἡγέρθη τέλος, καὶ δειλῶς στριζομένη εἰς τὸν βραχίονά του, ἤλθεν εἰς τὴν κλίμακα. Πλὴν φεῦ! πολὺ βραδέως. Αἱ λέμβοι εἶχον ἅπασαι ἀποπλεύσει.

Ἡ ὁρμή πρὸς αὐτὰς ἀπέβη εἰς πολλοὺς ὀλεθρία. Πολλοὶ ἐν τῇ ἀνυπομονησίᾳ των, θέλοντες νὰ εἰσπηδῇσωσιν, ἐπήδων εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγοντο. Μία κατεποντίσθη, διότι εἰσώρμησαν περισσότεραι τῶν ἔσους ἡδύνατο νὰ φέρῃ. Αἱ δὲ λοιπαί, ἅμα οἱ διοικοῦντες αὐτὰς ἐβλεπον ὅτι δὲν ἐπε-

δέχετο ἀκινδύνως νὰ προστελῶσι καὶ ἄλλοι ἐπιβάται, ἐμα-
κρύνοντο ἀλληλοδιαδόχως, καὶ ἀπὸ τοῦ κύκλου ὃν ἀγρίως
ἐφώτιζεν ἡ πυρκαῖα, ἐδολίζοντο εἰς τὸ πυχρὸ καὶ ἐξώτατον
σκότος.

Ἡ ἐσχάτη ἀποπλεύσασα ἦτον ἡ περιέχουσα τὴν κυρίαν
Μακκλάρην μετὰ τοῦ βρέφους, καὶ τὸν συμπατριώτην τοῦ
Κ. Φερρῆ. Ὅλων τῶν ἐπιβατῶν αὐτῆς τὰ βλέμματα ἦσαν
ἀτενῶς ἐστραμμένα πρὸς τὸ πυρπολούμενον πλοῖον, ὅπερ,
οὔτε ὑπὸ κυμάτων οὔτε ὑπὸ ἀνέμων ἀναχαιτιζόμενον ἔτρε-
χε μετ' ἀκαθέκτου ὁρμῆς ἐπὶ τῆς θαλάσσης, λειχὸν τὰ νέφη
διὰ τῶν φλογερῶν τοῦ γλωσσῶν, καὶ φαινόμενον ὡς τερα-
στία κάμινος φερούμενη εἰς τοῦ ὠκεανοῦ τὴν ἀχανῆ ἐπι-
ράνειαν.

Ὅτε τὸ τελευταῖον ἡ λέμβος διέκρινε τὰ ἐπὶ τοῦ πλοίου
ἀντικείμενα, ὁ πλοίαρχος Σίμμερς ἴστατο παρὰ τὸ πηδάλιον
καὶ ἡ φλόξ ἀντανακλωμένη καθέτως ἐπὶ τοῦ προσώπου του,
ἐδείκνυε τοὺς εὐγενεῖς χαρακτῆράς του, ἡρεμίαν ἡρωϊκὴν
καὶ τῆς ἐγκαρτερήτεως τὴν μεγαλοπρέπειαν πνέοντας.

Παρ' αὐτὸν δὲ, ἀφ' ἐνὸς ἴστατο ὁ Κ. Μακκλάρην καὶ ὁ
Ἀγγλος συγγραφεὺς Βαβυρτῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ ὁ κ. Φερρῆς,
εἰς οὗ τὸν ὦμον ἐστήριζε τὴν κεφαλὴν τῆς ἡ νέας Ἐλεονόρα,
διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὰ ῥάκη τοῦ χιτῶνός της αἰδημόνως
συνάπτουσα. Πέριξ δ' ἴσταντο ἐν κύκλῳ ὅλοι οἱ ἐπιβάται,
ὅσοι δὲν εἶχον κατορθώσει νὰ ἐπιβῶσιν εἰς λέμβους, ἢ ὅσοι
ἐκ τῶν δύω ἀπελπισιῶν ἐπροτίμησαν τὴν ἀπονωτέραν, καὶ
οἱ ἀξιωματικοί.

Μετ' ὀλίγον ὅλοι ἐγινάτισαν, καὶ φωνὴ ἐπίσημος ἤρθη

ἀπὸ τοῦ κύκλου αὐτῶν, ὁ ψαλμὸς τῆς ἐπιθανάτου δοξολογίας.

Ἄλλ' ἡ λέμβος ἐμακρύνθη, καὶ κατ' ὀλίγον τὰ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐφαίνοντο ἀμυδρότερα, καὶ τοῦ ψαλμοῦ ἔφερε μόνον σπανίους τόνους ὁ ἄνεμος, ἔτι μὲν ἐφύσα σφοδρότερος. Τέλος ἐσδέσθησαν καὶ αὐτοὶ, καὶ μακρὰν πρὸς δυσμὰς ἐφαίνετο μέγας τις θαυλὸς μακρυνόμενος μετ' ἀκατανόητου ταχύτητος.

Αἶρνης μέγας ἠκούσθη πάταγος, ὥς ἑκατὸν τηλεβόλων ἐκρηγνυμένων, καὶ οὐρανὸν καὶ θάλασσαν ἐφώτισε λάμψις λαμπροτέρα πολὺ τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν ἀέρα ἐπλήρωσαν φλογερὰ σώματα σφενδονιζόμενα μέχρι τῶν νεφελῶν, διαγράφοντα παντοίας καμπύλας, καὶ βυθιζόμενα εἰς τὰ κύματα.

Ἄλλὰ μετ' ἐν δευτέρῳ τοῦ λεπτοῦ ἐσδέσθη ὁ κρότος, ἐσδέσθη ἡ λάμψις, καὶ οὐρανὸς καὶ θάλασσα ἐβυθίσθησαν πάλιν εἰς σιγὴν καὶ εἰς σκότος. Ὅλοι ἐν τῇ λέμβῳ ἐρρίφθησαν εἰς τὰ γόνατα αὐτομάτως.

Ὅλοι, πλὴν μόνης τῆς κυρίας Μακκλάρην, διότι αὕτη ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἔκειτο ἐν λειποθυμίᾳ εἰς τῆς λέμβου μίαν γωνίαν. Τέλος δὲ συνῆλθε, καὶ ἡ πρώτη τῆς λέξις ἦν·
— Εὐγένιε, Εὐγένιε, τέκνον μου!

Καὶ τὸ πρῶτον τῆς κίνημα, νὰ ζητήσῃ τὸ παιδίον τῆς. Εὐροῦσα δ' αὐτὸ πλησίον τῆς, τὸ ἤρπασε περιπαθῶς, καὶ κλαίοντα ἤρχισε νὰ τὸ καταφιλή. Ἐπειτα δ' ἠρώτησε ποῦ εἶναι ὁ κύριος Μακκλάρην, ἂν ἦναι ἐντὸς τῆς λέμβου· ἀλλ' οὐδεὶς ἀπεκρίνετο.

— Ποῦ εἶναι; ἐπανέλαβεν ἑντρομος ἡ δυστυχὴς γυνή, ἥτις πρὸ δύο ἐτῶν μόλις, ἦτον ἡ εὐδαιμονεσττέρα τῶν συζύγων. Διατί σιωπᾶτε; Ἐπνίγη, ἀπώλετο; Ἐμεινεν εἰς τὸ πυρπολούμενον πλοῖον; Εἰπέτε μοι, ἂν ἔχητε εὐσπλαγχνίαν.

Ὁ Γάλλος τέλος ἀνέλαβε νὰ τὴν καθησυχάσῃ, εἰπὼν εἰς αὐτὴν διὰ γενικῶν ἐκφράσεων, αἵτινες ἐπέτρεπον τὴν ἐλπίδα, ὅτι πολλαὶ λέμβοι ἀνεχώρησαν ἀπὸ τοῦ πλοίου, καὶ ὅτι πλεῖστοι τῶν ἐπιβατῶν εἶχον κατέλθει εἰς αὐτάς.

Ἐν τούτοις ὁ ἄνεμος ἦτο σφοδρότατος, ἡ θάλασσα ταραχωδεστάτη, τὸ σκότος πυκνότατον, ἡ βροχὴ ἐπιπτε ῥαγδαία, καὶ οἱ πλεῖστοι ἐν τῇ λέμβῳ δὲν εἶχον οὐδ' ἓνα ἐπενδύτην, ἡ δὲ κυρία Μακκλάρην διὰ μόνου ἐκαλύπτετο τοῦ νυκτικοῦ χιτῶνος, καὶ αὐτοῦ τὸ πλεῖστον μετεχειρίζετο ὅπως προφυλάττῃ τὸ σχεδὸν ἐντελῶς γυμνὸν βρέφος τῆς· οἱ δὲ γυμνοὶ πόδες τῆς ἐβάτευον εἰς τὸ ὕδωρ, ὅπερ ἐκ τῆς βροχῆς καὶ τῶν κυμάτων ἐπλήρου τὸν πυθμένα τῆς λέμβου, καὶ ᾔψανε τοὺς κινδύνους, μόλις ἀντιρροῦν διὰ τῶν ἐναγωνίων

προσπαθειῶν τῶν ἐπιβατῶν.

Οὕτω παρήλθεν ἡ τρομερὰ ἐκείνη νύξ, καὶ τέλος ἀνέτειλεν ὁ παρήγορος ἥλιος. Ἀλλὰ καὶ τὸ πελιδνὸν αὐτοῦ φῶς οὐδεμίαν ἀνακούρυσιν ἔφερεν εἰς τοὺς κατατριχομένους ναυαγούς. Μάτην περιέφερον περίξ τὰ βλέμματα· οὐδαμοῦ σκιά γῆς, οὐδαμοῦ τὸ ἐλάχιστον σημεῖον ἐπικούρου πλοίου. Τὰ δὲ κύματα ἐκορυφοῦντο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ὁ ἄνεμος ἐπέτεινε τὴν λύτσαν τῶν· ἡ βροχὴ ἐπιπτε κρουνηδόν, καὶ οὐδεμία τροφή, καὶ οὐδὲ σταλαγμὸς ποτίμου ὕδατος ἐν τῇ λέμβῳ. Ἡ μόνη δ' ἐλπίς σωτηρίας ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ ἀκολούθου Ἑρρίκου, ὅστις μετὰ μεγάλης φρονήσεως, καρτερίας καὶ δραστηριότητος διηύθυνε τὴν ἀπηλπισμένην καὶ δεινὴν θαλασσοπλοΐαν.

Διαιρέσας ναύτας καὶ ἐπιβάτας εἰς δύο λόχους, διέταξε νὰ κωπηλατῶσιν ἀμοιβαδόν, ὥστε οἱ κεκμηκότες ν' ἀναλαμβάνωσι τὰς δυνάμεις των, καὶ ἐβοήθει τοὺς δραστηριωτέρους, καὶ ἐνεθάρρυνε τοὺς ἀτολμοτέρους διὰ λόγου καὶ ἔργου.

Οὕτω παρήλθε καὶ αὕτη ἡ ἡμέρα, ὠχρὰ, θυελλώδης καὶ ἀτελεύτητος, καὶ ἐπῆλθε πάλιν νύξ φοβερά, χωρὶς οὐδεμιᾶς πιθανότητος σωτηρίας. Τὰ πνεύματα ἦσαν ἤδη καταβεβλημένα, ἡ ἀπελπισία εἶχεν ἤδη καταλάβει τοὺς εὐψυχοτέρους, καὶ πείνα καὶ πρὸ πάντων δίψα τοὺς ἐτυράννει.

Ὁ μικρὸς Εὐγένιος τῆς Κυρίας Μακκλάρεν ἐκλαιε ζητῶν νὰ φάγῃ, ἡ ζητῶν ὕδωρ, καὶ αἱ φωναί του ἐθέριζον τὴν καρδίαν τῆς μητρός του, ἥτις μόνον δάκρυα εἶχε νὰ τῷ προσφέρῃ.

— Αἶφνης Πλοῖον! πλοῖον! ἐκραξεν εἰς τῶν ναυτῶν, καὶ ὅλοι ἀπέβλεψαν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο· καὶ ἰδοὺ τῷ ὄντι ἰστός πλοίου ἐφαίνετο εἰς τὸ λυγρὸν τῆς ἐσπέρας, καὶ μετ' ὀλίγον ἐφάνη καὶ τὸ σκάφος αὐτό. Οἱ ναῦται ἤγειραν ὅλοι διὰ μιᾶς τριπλὴν κραυγὴν, ἥτις ἤχησε μακρὴν ἐπὶ τῶν πελάγους, καὶ ἐλλείπει ἄλλου ὑπάρχοντος ἐσχίσαν λωρίδα τοῦ χιτῶνος τῆς κυρίας Μακκλάρεν, καὶ τὴν ὕψωσαν εἰς μίαν κώπην.

Αἶφνης εἰς τὸ πλοῖον ἐφάνη φῶς κινούμενον ἄνω καὶ κάτω. Τοῦτο ἦτο σημεῖον προφανές ὅτι τὸ πλοῖον τοὺς εἶδε. Πλήρεις χαρᾶς καὶ ἐλπίδος ἐξηκολούθησαν ἐπαναλαμβάνοντες τὰς κραυγὰς των ἀπὸ λεπτοῦ εἰς λεπτὸν, ὅπως ὁδηγήσωσι τὴν πορείαν τοῦ πλοίου.

Ἀλλὰ τὰ λεπτὰ παρήρχοντο, τὸ φῶς ἐσβέσθη, καὶ τὸ πλοῖον δὲν ἐφαίνετο πλέον. Περιέμειναν ἐν τέταρτον, περιέμειναν ἡμίσειαν ὥραν, μίαν ὥραν, ἀλλ' οὐδὲ φωνὴ ἀπὸ τοῦ πλοίου οὐδὲ ἀκρόασις. Πρόδηλον ἦτον ὅτι ἡ δὲν τοὺς ἐνόησεν, ἡ ὅτι νοῆσαν εἶχε τὴν βαρβαρότητα νὰ τοὺς ἐγκαταλείψῃ εἰς τὴν δεινὴν θέσιν των, καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον του.

Μετὰ λαμπρὸν φῶς πόσον ζοφερώτερον φαίνεται τὸ σκό-

τες! μετὰ τριαύτην ἐλπίδα πότον μεγαλητέρα κατέλαβεν ἀπελπισία τοὺς δυστυχεῖς ναυαγούς!

Ἡ κυρία Μακκλάρν, ἐν ὧσιν ἐνομιζέτο ὅτι ἤρχετο τὸ σωζόν πλοῖον, ἐχόρευε τὸ παιδίον τῆς εἰς τὰς χεῖράς τῆς, καὶ δὲ τῶν τρυφερωτέρων λέξεων τῷ ὑπόσχετο τροφήν καὶ ὕδωρ. Ἀλλ' ἅμα ἤκουσε τοὺς τρομεροὺς λόγους: « Τὸ πλοῖον δὲν ἔρχεται, »

— Ἀπόθανε καὶ σὺ ἄθλιον! ἀνέκραξε, καὶ ἐλειποθύμησε πάλιν.

Ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνδρῶν δὲν ἀντέσχε περαιτέρω ἡ γενναιότης. Ὁ Γάλλος ἐπιβάτης ἐπλησίασεν εἰς τὸ χεῖλος τῆς λέμβου ἵνα ῥιφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ περικώσῃ τὰ δεινὰ του ἐρ' ἅπαξ· ἀλλ' ὁ ἀκόλουθος Ἑρρίκος, ἐννοήσας τὴν πρόθεσιν του, τὴν συνέλαβεν ἀπὸ τοῦ βραχίονος.

— Κυρίε Γάλλε, τῷ εἶπε, περιμείνατε καὶ ὡς αὖριον, καὶ ἂν ἡ ἡμέρα δὲν φέρῃ βελτίωσιν εἰς τὴν τύχην μας, σᾶς ἐπιτρέπω νὰ ἐκτελέσητε τὸν σκοπὸν σας, ἐπανιστάμενος κατὰ τῶν σκοπῶν τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Γάλλος ἡσχύνθη βλέπων εἰς τὸ μεράκιον ἐκεῖνο τριαύτην εὐψυχίαν, καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν του.

— Θωμᾶ, εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ εἰς ναύτης εἰς ἄλλον γείτονά του· ὅταν ἤμην εἰς Καναδάν, ἤκουσα τοὺς ἀγρίους ἐκεῖ λέγοντας, ὅτι τὸ κρέας τῶν μικρῶν παιδίων εἶναι τρυφερόν καὶ γλυκὺ ὡς τῶν ἀρνίων.

Ὁ Θωμᾶς ἠτένισε τὸν ὁμιλήσαντα διὰ φλογεροῦ βλέμματος.

— Ἰωάννη, ἔχεις μάχαιραν; τὸν ἠρώτησε μετὰ μικρὰν σιωπὴν.

— Ἔχω, καὶ πολὺ κοπτεράν, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Τὸ παιδίον μου! ἀνέκραξεν ἀναπηδῶσα ὡς λέαινα· ἡ

Κ. Μακκλάρεν, ἥτις ἐφαίνετο πρὶν λειποθυμοῦσα ἢ κοιμωμένη. Τίς θέλει νὰ μ' ἀφαιρέσῃ τὸν Εὐγένιον μου; Ἐλθέτε, ἐδὼ εἶμαι. Ἄν ἔχητε μαχαίρας, ἔχω τοὺς ὄνυχάς μου, ἔχω ἐγὼ τοὺς ὀδόντας μου. Δὲν θὰ μ' ἀρπάσῃτε τὸν Εὐγένιον.

Ἄλλὰ διὰ μιᾶς πίπτουσα εἰς τὰ γόνατα,

— Πεινᾶτε, εἶπεν· ἔχετε δίκαιον. Θέλετε νὰ φάγητε, ἔχετε δίκαιον. Ἀλλὰ σᾶς παρακαλῶ, ἀλλὰ σᾶς ἱκετεύω γορυπετῶς· λυπηθῆτέ με προσπίπτουσιν εἰς τοὺς πόδας σας. Ἀφήσατε τὸ παιδίον μου. Θυσιάσετε ἐμέ. Σᾶς εἶναι πολὺ συμφερώτερον. Ἀπὸ ἓν μικρὸν παιδίον τίς πρῶτος θὰ φάγῃ; Ἀπὸ ἐμέ δύνασθε νὰ τραφῇτε δύο ἡμέρας τοῦλάχιστον, καὶ ἐν τούτοις θὰ φανῇ ἡ ξηρά, ἢ θὰ ἔλθῃ πλοῖον πρὸς σωτηρίαν σας. Μὴ ἀποβάλλετε τὴν δέησίν μου.

Ἐπειτα δὲ, στραφεῖσα πρὸς τὸν ἀκόλουθον,
— Κύριε ἀξιωματικέ, τῷ εἶπε, σᾶς παραδίδω τὸν υἱόν μου. Βοηθήσατε, κύριε ἀξιωματικέ· σῶσατε τὸν υἱόν μου. Θέλουσι νὰ τὸν φονεύσωσι. Θέλουσι νὰ τὸν φάγωσι. Σώσατέ τον, καὶ ἀποδόσατε ποτὲ εἰς τὸν πατέρα του τὴν φίλην αὐτὴν παρακαταθήκην.

— Ἡσυχάσατε, κυρία, εἶπεν ὁ νέος ἀκόλουθος, ὅστις εἶχεν ἐπίσης ἀκούσει τὴν συνδιάλεξιν τῶν ναυτῶν. Τὸ παιδίον σας δὲν διατρέχει τοιοῦτον κίνδυνον. Δὲν ἤξεύρω ἂν σωθῶμεν ἢ ἂν ἀποθάνωμεν. Σᾶς ἐγγυῶμαι ὅμως ὅτι θ' ἀποθάνωμεν ἢ θὰ σωθῶμεν ὅλοι ὁμοῦ. Καὶ ὅ,τι δύναται νὰ πείσῃ ἕκαστον περὶ τούτου, εἶναι αὐτό! ἐπρόσθεσε, σύρων ἀπὸ τῆς ζώνης του πυροβόλον, οὗ ἡ θεὰ ἐπέβαλεν εἰς ὅλους σέβας καὶ σιωπὴν.

— Εὐχαριστῶ! εὐχαριστῶ! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Μακκλάρεν, γελῶσα ἐνταυτῷ καὶ κλαίονσα, καὶ κρατοῦσα σφικτὰ

τὸ βρέφος της, χωρὶς νὰ συγκατανεύῃ πλέον οὐδὲ στιγμὴν νὰ τὸ ἀφήσῃ ἀπὸ τῆς ἀγκάλης της.

Οὕτω παρῆλθε καὶ ἐκείνη ἡ νύξ, ζοφερωτέρα, θυελωδεστέρα, ἀγριωτέρα τῆς προτέρας. Ἡ βροχὴ οὔτε στιγμὴν δὲν ἔπαυσεν, οὐδ' ἐκόπασε διόλου ὁ ἄνεμος· ἐξ ἐναντίας δέ, πρὸς βορρᾶν μεταπηδήσας, προσέθηκε καὶ τὸ δριμὺ ψῦχος εἰς τὰς λοιπὰς βασάνους τῶν ναυαγῶν.

Δ'.

Τέλος ἡ αὐγὴ ἤρχισε νὰ ὑποφώσκη, καὶ εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς ἀκτῖνα εἶδον μετ' ἀγαλλιάσεως καὶ μετὰ φρίκης συγχρόνως πλοῖον, ὅπερ ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτὸς δὲν τοὺς εἶχεν ἰδῆ, καὶ ἔπλεεν ἐπ' αὐτοὺς ὁρῶν, ὥστε ἡ πρύμνη του σχεδὸν τοὺς ἤγγιζεν ἤδη. Ὁ ἀκόλουθος Ἑρρίκος, ἔσπρωξεν ἀμέσως ἰσχυρῶς τὸ πηδάλιον, καὶ ὅλοι ὅμοῦ ἐξέπεμψαν μεγάλην φωνήν, ἥτις ἠκούσθη εἰς τὸ πλοῖον.

Ἀνεκώχισεν ἀμέσως αὐτὸ, κατεβίβασε τὴν ἀναβάθραν του καὶ ἐδέχθη τοὺς δυστυχεῖς. Τὴν κυρίαν Μακκλάρην ὅμως ἀνεβίβασαν εἰς τὰς ναῦται αὐτοῦ φοράδην, διότι ἐκ τοῦ ψύχους, τῆς ὑγρασίας, καὶ πρὸ πάντων ἐκ τῆς ψυχικῆς ἀγωνίας, εἶχεν ἀπολίσει τὴν χρῆσιν τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν της.

Τὸ πλοῖον τοῦτο ἦτον Ὀλλανδικόν, καὶ διηυθύνετο πρὸς τὴν Ἀμερικὴν. Ἀλλ' ἀναλογισθεὶς ὁ πλοίαρχος ὅτι δὲν εἶχεν ἱκανὴν ποσότητα τροφῶν καὶ ὕδατος διὰ τοὺς προσθέτους τοῦ ἐπιβάτας, προὔτίμησε νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὴν Εὐρώπην, ἀφ' οὗ ὅμως ἐφ' ἑλπὴν τὴν ἡμέραν ἐλοξοδρόμησεν εἰς ἐκεῖνα τὰ ὕδατα, ὅπως σώσῃ καὶ ἄλλους τῶν ναυαγῶν, ἂν ἤθελεν ἀπαντήσῃ. Καὶ τῷ ὄντι περὶ τὴν ἐσπέραν ηὐτύχησε

νὰ εὖρη καὶ ἑτέραν λέμβον ἔχουσαν ἑπτὰ ἐπιβάτας, καὶ τὴν ἐπαύριον εἰσέπλευσεν εἰς Βρέττην τῆς Γαλλίας, καὶ ἀπεβί-
βασεν αὐτόθι τὴν λείαν τῆς φιλανθρωπίας του.

Τ Ε Λ Ο Σ .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΜΑΗ

—•••••—

Α΄.

Τῆς νέας Σεελανδίας ὁ εὐρωπαϊκὸς ἀπικισμὸς δὲν εἶναι ἀρχαῖος. Κατὰ πρῶτον Γάλλοι τυχευόμενοι ἤλθον εἰς αὐτήν, καὶ κερδήσαντες τὴν εὐνοίαν τῶν ἐγχωρίων, ἠγόρασαν γαίας αὐτῶν, καὶ συνέζων μετ' αὐτῶν εἰς σχέσεις φιλικωτάτας. Ἐπειτα δ' ἱεραπόστολοι Ἀγγλοὶ μετέβησαν νὰ διαχύσωσιν εἰς τὰς νήσους ταύτας τὸ φῶς τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ φιλόφρονες τυγχόντες ὑποδοχῆς, περιορίζοντο εἰς τὸ νὰ ἐξευγενίζωσι τὸν λαόν, χωρὶς νὰ ἐπεμβαίνωσιν εἰς τὰ κυριαρχικά αὐτοῦ δικαιώματα.

Ἀλλὰ μόλις ἐγνώσθη εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ κάλλος καὶ ἡ εὐφορία τῶν τόπων τούτων, καὶ ἡ εὐκολία τῆς αὐτόθι ἀποκαταστάσεως, καὶ ἐν τῷ ᾧμα ἐκινήθη τὸ πνεῦμα τῆς κερδοσκοπίας, καὶ ἐταιρία ἐμπορικὴ συστηθεῖσα, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Ἰνδικῆς, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, κατέλαβε δι' ἀγορῶν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτον εἰλικρινῶν, μεγάλας κτήσεις, ἐφ' ὧν ἀνήγειρε πόλεις, καὶ μετὰ τῶν δυνάμεών της συναυξάνουσα καὶ τὰς ἀξιώσεις

της, ἐζήτησεν ὡς δικαίωμα ὅ,τι τῇ εἶχε δοθῇ ὡς φιλόξενος παραχώρησις, καὶ ἠθέλησε ν' ἀρπάσῃ τὴν ὑπερτάτην τῶν νήσων κυβέρνησιν, ἀφαιροῦσα αὐτὴν ἀπὸ τῶν ἐγγχωρίων.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ τοιαύτη τῆς ἐταιρίας διαγωγὴ διήγειρε τῶν ἀρχαίων ἀρχηγῶν τῆς νήσου τὴν γενικὴν ἀγανάκτησιν, ὑπεκκαισμένην κατὰ μέρος, ὡς ὁ ἀγγλικὸς τύπος δι᾽-σχυρίζετο, καὶ ὑπὸ τῶν ζηλοτύπων σκευωριῶν τῆς Γαλλίας, καὶ δικαιουμένην ὑπὸ τῶν ἱεραποστόλων, οἵτινες ὀρθῶς, εἰ καὶ κατὰ τι ἰδιοτελῶς, ἐπρέσβευον ὅτι οἱ ἄγριοι ἐκεῖνοι, ἐξημερωθέντες διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ, ἔπρεπε ν' ἀναπτυχθῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν καὶ δι' ἑαυτῶν.

Ἀλλ' οἱ φιλάνθρωποι οὗτοι λόγοι δὲν ὑπερίσχυσαν, καὶ ἡ ὑπόθεσις, καθυποβληθεῖσα εἰς τὰς ἀγγλικὰς βουλὰς καὶ ἐξογκωθεῖσα εἰς ὑπουργικὸν ζήτημα, ἐλύθη κατὰ τῶν ἱεραποστόλων καὶ ἐγγχωρίων, καὶ ὑπὲρ τῆς ἐταιρίας, ἥτοι διὰ σοφίσματος διαφανεστάτου ἡ ἀπεικία μετέβληθη εἰς κατακτησιν, καὶ οἱ ξενοδόχοι εἰς αἰχμαλώτους.

Ἀλλ' οἱ Νεοσεελανδοὶ εἰσὶν ἀνδρειότατοι μεταξὺ τῶν ἀγρίων. Προσέτι δὲ κέκτηνται καὶ τινὰς ἠθικὰς ἀρετάς, ἀξίας λαῶν μᾶλλον ἐξηυγενισμένων, καὶ μεταξὺ ἄλλων τὸν πατριωτισμόν. Δὲν ἠθέλησαν ἐπομένως νὰ κλίνωσι τόσον εὐκόλως τὸν αὐχένα εἰς τὸν ζυγὸν ὅστις τοῖς ἐπεβάλλετο δι' ἀπλοῦ βουλευμάτος ἔθνους μεμακρυτμένου καὶ ξένου, ἀλλ' ἀντέστησαν ἐνόπλως, καὶ ὑπέκυψαν μὲν εἰς τὴν ἀνωτέραν δύναμιν τῆς τακτικῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ διεμαρτύροντο διὰ συνεχῶν ἐπαναστάσεων κατὰ τῆς αὐθαιρέτου ταύτης παραδιάσεως τῶν δικαιωμάτων των, καὶ πολλάκις ὁ ἐνθουσιασμός, ἡ ἀνδρία καὶ ὁ ἀριθμὸς των ἔφερον ὀλεθρον εἰς τοὺς κατακτητάς.

Πρὸ πάντων δὲ δὲν ἐδίδετο εἰς τούτους ἡ ἐλαχίστη ἀνε-

σὴν ἀλλ' ἅμα ἢ μία τῶν φυλῶν κατετροποῦτο, ἢ ἐξιλεομένη κατέθετε τὰ ὅπλα, ἀμέσως ἢ ἄλλη τ' ἀνελάμβανε. Καὶ τοῦτο μὲν προεμήνυεν αἶσιον τὸ τέλος τῶν προσπαθειῶν των εἰς τοὺς Ἕγγλους, διότι δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἀπαιτούμενη ἐμόνοια καὶ ἐνότης μεταξὺ τῶν ἐγγχωρίων, ὥστε ν' ἀποφύγῃσι τὸ νὰ νικηθῶσιν ἢ καὶ νὰ ἐξολοθρευθῶσιν ἀλληλοδιαδόχως· ἀλλὰ τοῦτο καὶ διαιώνιζε τὸν πόλεμον.

Κατὰ τὸ 1842, αἱ δύο φυλαὶ Χουράκη καὶ Χούκη-Ἕγγα, ἐκ μικρῶν ἀφορμῶν ὀρμώμεναι, ἠνώθησαν, καὶ ὕψωσαν τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως, ὀμώσασαι εἰς τὸν Τιπόκον, τὸν θεὸν τοῦ θανάτου καὶ τῆς ὀργῆς, ν' ἀποδιώξῃσι τοὺς ξένους ἀπὸ τῆς νήσου των, καὶ θαρράλέως ἐλθοῦσαι μέχρι Τερανάκης, καὶ ἔξω τοῦ νέου Πλυμοῦθ, ἔκαυσαν καὶ ἐλεηλάτησαν ἀγροικίας τῆς κόρης ταύτης.

Τότε δ' ἐκδραμόντες οἱ Ἕγγλοι, τὸ μόνον τοὺς ἀπεδιώξαν, πληγώσαντες πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ συλλαβόντες ἓνα τῶν ἀρχηγῶν των, τὸν γηραιὸν Χουράκην (τὸν ὠκύποδα), τὸν ἐκρέμασαν ὑβριστικῶς ὑπ' ὄψιν τῶν ὀπαδῶν του, οἷτινες τὸν ἠγάπων ὡς πατέρα καὶ τὸν ἐτίμων ὡς βασιλέα των.

Τοῦτο, ἀντὶ νὰ ταπεινώσῃ τὸ φρόνημα τῶν ἀτρομήτων ἐκείνων υἱῶν τῆς φύσεως, ἐκορύφωσεν ἐξ ἐναντίας τὴν λύσσαν των, καὶ τοὺς παρώξυνεν εἰς ἀδιάλλακτον μῆσος· δύο δὲ νέαι φυλαὶ, οἱ Χόγγοι, καὶ οἱ Βεῖ Κάτω προσετέθησαν εἰς τὰς ἐπαναστάσας, ὥστε αἱ ἀγγλικαὶ ἀρχαὶ ἐθεώρησαν τὰ συμβάντα ὡς λίαν σπουδαῖα, καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ λάβωσι σύντονα μέτρα.

Ἐκστρατεία λοιπὸν ἡτοιμάζετο εἰς Νέον Πλυμοῦθ, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ σβεσθῇ ἡ στάσις εἰς αὐτὴν τὴν ἐστίαν της. Πᾶσαι αἱ διαθέσιμοι στρατιωτικαὶ δυνάμεις, πεζικὸν καὶ πυροβολικόν, ἐτίθεντο εἰς κίνησιν, καὶ ἐπικουρία ἐζητήθη καὶ

παρὰ τοῦ ἐκεῖ σταθμεύοντος δικρότου τῆς Ἀμφιτρίτης.

Ἀφ' ἐσπέρας τῆς ἐκστρατείας, οἱ ἀξιωματικοὶ ὅσοι ἔμελλον νὰ ὁδηγήσωσι τὸν στρατὸν, καὶ οἱ ἐπιστημότεροι τῶν κατοίκων τοῦ Νέου Πλυμοῦθ, ἦσαν συνηγμένοι εἰς τὴν συναναστροφὴν τοῦ διοικητοῦ τῆς ἐπαρχίας, τοῦ συνταγματάρχου Οὐϊντερβίλου.

Οἱ πλεῖστοι, κατὰ συστήματα ἀνὰ δύο ἢ τρεῖς διηρημένοι ἐντὸς τῆς αἰθούσης, συνδιελέγοντο περὶ τοῦ πολέμου, τῆς πιθανῆς αὐτοῦ ἐκβάσεως, καὶ τῶν συνεπειῶν του ὡς πρὸς τὴν ὀλοσχερῇ τῆς νήσου κατάκτησιν, ἢ ἀπεχαιρετῶντο ἀμοιβαίως.

Παρὰ δὲ τὴν στρογγύλην τράπεζαν, κατὰ μέσην τὴν αἶθουσαν, ἐκάθητο, προχέουσα τὸ τέϊον, ἡ Μῖς Ἐλισάβετ Οὐϊντερβίλη, Ἀγγλίσσα γλαυκῶπις καὶ λευκὴ ὡς κρίνος, ἥτις καὶ εἰς τοῦ Οὐέστ-Ενδ τῆς συναναστροφῆς ἠθέληεν ἴσως παρατηρηθῆναι διὰ τὸ κάλλος τῆς, πολλὰ ὅμως μάλιστ' εἰς τῆς Νέας Σεελανδίας τὴν ἐστῆν, ἐπου αὐτὴ ἔθαλλε μόνον ἄνθος τοῦ εἶδους τῆς. Προσέτι δὲ ἦτον ἡ Μῖς Οὐϊντερβίλη κληρονόμος τῆς οὐ μικρᾶς περιουσίας τοῦ συνταγματάρχου, ὅστις, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἦν γνωστὸς καὶ ὡς ἀπολαμβάνων τῆς ἰδιαιτέρας εὐνοίας τοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν.

Δι' ὅλα ταῦτα ἐννοεῖται ὅτι ἡ Μῖς Ἐλισάβετ ἦτον ἐπιζήτητος νόμφη, διὰ νέους ἀξιωματικούς μάλιστ' θαυμάζοντας τὸ κάλλος τῆς, ὀρεγομένους τοῦ πλούτου τῆς, καὶ ἔχοντας ἀνάγκην τῆς συστάσεως τοῦ πατρὸς τῆς. Ἐπομένως ἡ τράπεζα, ἥς προήδρευε, δὲν ἦτο κενή, ἀλλὰ περιεβόμβει περὶ αὐτὴν τὸ σμῆνος τῶν ἀξιωματικῶν τῆς ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, καὶ πάντες ἐφιλοτιμοῦντο ν' ἀρέσωσιν εἰς τὴν καλὴν τεῖχόν.

Ἀλλ' εἰς πρὸ πάντων ἐφαίνετο ἐπιτυχάνων εἰς τοῦτο,

έως αξιωματικός του Βασιλικού ναυτικού, οὐ τὰ κυριώτερα
 πλεονεκτήματα ὑπὲρ τοὺς λοιποὺς ἀντιζήλους του ἦσαν τὰ
 ακόλουθα· πρῶτον, ὅτι εἶχε χαρακτῆρας προσώπου ἀληθῶς
 διακεκριμένους, ἀνακαλοῦντας κατὰ τι τὴν μορφήν τοῦ Ἀν-
 τινόου, ἐκτὸς ὅτι, ἢ ἴσως, προσθήκη ὅτι, τὸ βλέμμα του εἶ-
 χε τι τὸ τολμηρὸν μέχρι προπετείας, καὶ τὸ στόμα του, αὐ-
 τάρεσκως διαστελλόμενον, ἐσκιάζετο ὑπὸ ἀρτιγεννήτου μύ-
 στακος, ὃν κομπαστικῶς ἔστριπτε πολλάκις ὁ ἰδιοκτήτης
 του· δεύτερον ὅτι ἐχόρευε τὸν στρόβιλον καὶ τὴν νεωστὶ ἐφ-
 ευρεθεῖσαν πόλκαν ὡς οὐδεὶς ἄλλος τοῦ ἔθνους του, καὶ οὐδὲ
 αὐτῶν τῶν σκηνικῶν ἀτελέστερον· τρίτον ὅτι, ἔχων φωνὴν
 βαρυτόνου, καὶ λαβὼν τινα μαθήματα αὐτοῦ τοῦ Ταμβου-
 ρίνη, ἐτραγῶδει μετὰ τῆς Μῆς Οὐντερβίλλης τὴν Λουκίαν
 πρὸ πέντε ἡμερῶν, ἀφ' ὅτου δηλαδὴ προσωρμίσθη ἡ Ἀμφι-
 τρίτη εἰς Νέον Πλυμούθ· καὶ τέταρτον, τινὲς φρονοῦσι τὸ κυ-
 ριώτατον, ὅτι ὁ νέος αξιωματικὸς ἐκαλεῖτο λόρδος Ἀλβέρ-
 τος Βοβλαίϋ, καὶ ἦν δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Μαρκεσίου Φίτζ-
 Ουίλλιαμ, ἔχων ἐπομένως νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν μέλλουσαν
 σύζυγόν του πλοῦτον μὲν οὐχί, καθ' ὃ δευτερότοκος, ἀλλ' ὄ-
 νομα ἐκ τῶν ἀριστοκρατικωτέρων.

Τούτου τὰς περιποιήσεις ἐφαίνετο μᾶλλον ἐνθαρρύνουσα
 ἡ ὥραία τοῦ συνταγματάρχου θυγάτηρ, διὰ τῆς προτιμή-
 σεως καὶ τῆς προσοχῆς ἣν εἰς αὐτὰς ἐχορήγει.

— Καὶ τί μὲ διατάττετε νὰ σᾶς φέρω ἐκ τῆς ἐκστρα-
 τείας μας, κυρία; εἶπεν ὁ λόρδος Ἀλβέρτος γελῶν, ἐν ᾧ ἐρ-
 ρόφα τὸ τέϊον. Τὴν λευκὴν λίμνην, ἣτις ὁμοιάζει γάλα μα-
 κρόθεν, οὔτε τὸν θολωτὸν σκόπελον τοῦ Τογαδοῦ κατὰ δυ-
 στυχίαν δὲν δύναμαι· ἀλλ' ἂν θέλητε τινὰς Μοκομοκάϊ ἢ
 τεταριχευμένας κεφαλὰς τῶν Ῥαγκατίρας, ὡς ὀνομάζονται

οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἀγρίων αὐτῶν βαρβάρων, σᾶς ὑπόσχομαι πλήρη αὐτῶν συλλογὴν.

— Ἄπαγε! Ποίαν πρότασιν, λόρδε Ἀλβέρτε! ἀπήντησεν ἐπιπληκτικῶς ἡ Μῖς Οὐϊντερβίλλη. Ὅ,τι ἀπαιτῶ παρ' ὑμῶν, κύριοι, εἶναι νὰ μᾶς φέρητε ὀπίσω ὑμᾶς αὐτοὺς σώους καὶ ὑγιεῖς, ἐπρόσθεσε, διὰ μὲν τοῦ στόματος ἀποτείνουσα τούτους τοὺς λόγους εἰς ὅλους τοὺς περιῖσταμένους, διὰ δὲ τοῦ βλέμματος εἰς τὸν ἀξιωματικὸν τοῦ ναυτικοῦ.

— ὦ! περὶ τούτου μὴ ἀνησυχῆτε, εἶπε κομπορρήμονων ὁ Ἀλβέρτος, ὅστις κατὰ πρῶτον ἐξεστράτευεν εἰς τὴν Πολυνησίαν. Βεβαίως δὲν ὑποπτεύετε ὅτι οἱ γυμνῖται αὐτοὶ, οἱ ἔχοντες ψιᾶθους ἀντὶ ἐνδυμάτων, καὶ ὅστ' αὖ τῶν ἰχθύων ἀντὶ ὅπλων, θέλουσι τολμήσει νὰ πλησιάσωσι τόσον εἰς τὸ πῦρ τῶν γρανιτοβόλων τῆς Ἀμφιτρίτης, ὥστε καὶ νὰ μᾶς βλάψωσιν!

« Ἀλλ' ἂν δὲν καταδέχησθε τὰς κεφαλὰς των, — καὶ ἔχετε δίκαιον· δυσειδέστερον δῶρον δὲν ἐδύνατο νὰ σᾶς προταθῇ, — σᾶς ὑπόσχομαι ὁλόκληρον ἀγέλην δεσμίων ἡγεμονίδων, ἐξ ὧν νὰ συνθέσητε τὴν αὐλήν σας, νὰ τὰς ἔχητε ὑποπόδιά σας ὅταν κάθησθε εἰς τὸν οἶκον, καὶ ὑποζύγια ὅταν ἐξέρχησθε διὰ τοῦ ὀχήματος.

— ὦ κύριε, εἶπεν ἡ Μῖς Ἐλισάβετ, ἡ φαντασία σας εἶναι λίαν ἄσιατική. Στοιχηματίζω ὅτι προσφάτως ἀνέγνωτε τὴν Λάλλα-Ρούχ¹⁾.

— Σᾶς συμβουλεύω, νέε μου φίλε, εἶπεν ὁ αἰδεσιμώτατος Δανιὴλ Ῥιγγβέλλ, πρό τινων ἡμερῶν ἐλθὼν εἰς Νέον Πλυμοῦθ νὰ ἱεουργήσῃ, σᾶς συμβουλεύω νὰ μὴν ἀναλά-

1). Τὸ Ἰνδικὸν ποίημα τοῦ Θωμᾶ Μώρου.

σητε τοιαύτην ὑποχρέωσιν. Δὲν γνωρίζετε τῶν ἐγχωρίων αὐτῶν τὴν ἀνδρίαν.

— Περὶ τούτου, ἀπεκρίθη προπετῶς ὁ λόρδος Ἀλβέρτος, ἐμiloῦμεν εἰς τὴν ἐπιστροφὴν μας. Καὶ προθύμως ἀναλαμβάνω τὴν πρόσθετον ὑποχρέωσιν νὰ φέρω καὶ εἰς τὴν αἰδεσιμότητά σας δύο ἀρχηγούς ἢ βασιλεῖς των, νὰ τοὺς ἔχητε κωδωνοκρούστας εἰς τὴν ἐκκλησίαν σας.

— Κύριέ μου, ἀπεκρίθη σοβαρῶς ὁ ἱερεύς· ὅταν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι προσβάλλωσι τὴν ἀποικίαν μας, πρέπει βεβαίως νὰ τοὺς ἀποκρούωμεν, καὶ νὰ καθιστῶμεν αὐτοὺς ἀκινδύνους. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι, ἂν καυχώμεθα διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῆς θρησκείας μας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν φώτων μας, αὐτὴ ἡ θρησκεία καὶ αὐτὸς ὁ πολιτισμὸς καθῆκον μᾶς ἐπιβάλλουσιν, ὅχι νὰ καταδυναστεύωμεν αὐτοὺς διότι εἶναι ἡμῶν ἀσθενέστεροι, ἀλλὰ νὰ τοὺς προστατεύωμεν, ὅχι νὰ γινώμεθα ἀρπαγες τῆς γῆς, τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῆς ἐλευθερίας των, ἀλλὰ διὰ τοῦ λόγου καὶ δι' ἔργου νὰ παύωμεν αὐτοὺς τῆς ἀρπαγῆς, καὶ νὰ τοῖς διδάσκωμεν τὴν ἠθικὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀρχηγέτου· τέλος νὰ τοὺς μεταχειριζώμεθα οὐχὶ ὡς ὑποπόδια καὶ ὡς ὑποζύγια, ἀλλ' ὡς ἀδελφοὺς πεπλανημένους, οὓς ἐκλήθημεν οὐρανόθεν ὅπως φέρωμεν εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀληθείας.

Οἱ πλεῖστοι τῶν περιεστώτων ἐπεκρότησαν εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο μάθημα τὸ δοθὲν εἰς τοῦ λορδίσκου τὴν ὑπεροψίαν, καὶ πρὸ πάντων ἔρριψεν εὐγνώμον βλέμμα πρὸς τὸν Κ. Ριγγέλλ ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ συνταγματάρχου, ὁ λοχαγὸς Φραϊζερ, ὅστις ἄλλοτε συλλαβὼν τινὰς ἐλπίδας νὰ ἐλκύσῃ τὴν καρδίαν τῆς Ἑλισάβετ, εἶδε δύσαντα τὸν ἀστέρα του, ἀφ'

ἥς στιγμῆς ἀνέτειλεν εἰς τὰς συναναστροφὰς τοῦ Πλυμοῦθ ὁ λαμπρὸς ἀξιωματικὸς τῆς Ἀμφιτρίτης.

Ἄλλ' ὁ λόρδος Ἀλβέρτος δὲν ἦτον ἄνθρωπος νὰ μείνῃ ἀναπολόγητος. Τὸν παρώξυνε δὲ καὶ ἡ τῶν λόγων τοῦ ἱερέως εὐμενὴς ὑποδοχή· δι' ὃ

— Δὲν ἐκπλήττομαι διόλου, αἰδεσιμώτατε, εἶπε μετὰ πολλῆς ζωηρότητος, ἀκούων ἐκ τοῦ στόματός σας τὴν συνηγορίαν τῶν ἀγρίων ἐκείνων· τὸ ἐναντίον ἤθελε μοὶ φανεῖ παράδοξον. Ἡξεύρω ὅτι ἔχουσι τὴν εὐτυχίαν ν' ἀγαπῶνται καὶ νὰ προστατεύωνται θερμῶς ὑπὸ τῶν ἱεραποστόλων, καὶ τόσεν θερμῶς μάλιστα, ὥστε τὰ συμφέροντά των προτιμῶνται ὑπὲρ τὰ συμφέροντα τῆς Ἀγγλίας. Ἐννοῶ ὅτι εἷς τινὰς θὰ ἐσύμφερεν ἂν εἶχον ὅλην τὴν ἐξουσίαν εἰς τὴν νέαν Σεελανδίαν οἱ ἄγριοι Ῥαγκατίραι, ἵνα ἄρχωσιν αὐτοὶ ὑπ' ἐκείνων τὸ ἔθνος, καὶ ἂν ποτὲ ἡ ἀγγλικὴ σημαία δὲν ἐκτυλάται ἐπὶ τῶν νήσων τούτων. Ἴσως δὲ ἀκόμη καὶ σήμερον αἱ εὐχαὶ τινῶν εἰσὶν ἐναντίαι τῆς ἐπιτυχίας τῶν ὅπλων ἡμῶν.

— Εἰς τὰς αἰτιάσεις ταύτας, εἶπεν ἐγειρόμενος ὁ ἱερεὺς, θὰ μοὶ ἐπιστρέψῃτε, κύριε, νὰ μὴν ἀπαντήσω. Σιωπὴν ἐτήρησα καὶ ὅταν αἱ ἐφημερίδες τῆς ἀντιπολιτεύσεως τὰς ἐτόξευον εἰς εὐγλωττα ἄρθρα. Δὲν εὐχομαι τὴν ἀποτυχίαν τῶν συμπατριωτῶν μου, ἀλλὰ μάλιστα θέλω συνοδεύσει τὴν ἐκστρατείαν των.

«Χρέος μου ὅμως θέλω νομίζει νὰ ἐπικαλῶμαι τὴν θείαν ἀρρώγην καὶ τὴν ἀνθρωπίνην εὐσπλαγχνίαν ἐπὶ τῶν θυμάτων ἐκατέρων τῶν μερῶν, ἐπὶ ὅλων τῶν πασχόντων ἀδελφῶν μου, εἴτε ἄγριοι εἶναι εἴτε ἡμεροὶ· καὶ ὅταν ἐκεῖνοι ξένους, ἀγνώστους, φέροντας ἄλλα ἥθη καὶ ἄλλην θρησκείαν, μᾶς ὑπεδέχθησαν φιλοφρόνως καὶ ἀνυπόπτως, δὲν πρέπει ἡμεῖς οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ, οἱ ἐγκαυχώμενοι εἰς τὸν πολιτι-

μόν μας, νὰ τοῖς ἀποδίδωμεν τὸ κακὸν ἀντὶ τοῦ καλοῦ, οὐ-
τε καλοῦντες αὐτοὺς περιφρονητικῶς ἀγρίους, νὰ φαινώμεθα
αὐτῶν ἀγριώτεροι.

Καὶ, ταῦτα εἰπὼν μετὰ τινος πικρίας ὁ ἱερεὺς, ἐμακρύνθη
πρὸς ἄλλο μέρος τῆς αἰθούσης, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνεχώρησεν
ὡς προετοιμασθῇ διὰ τὴν ἐπαύριον.

Ἄλλ' ὁ λόρδος Βοβλαίῦ ὀλίγον ἐφρόντισε διὰ τὰς ὁπω-
σοῦν ἀποτόμους ταύτας ἐπιπλήξεις, καὶ χωρὶς νὰ προσέξῃ
εἰς τοὺς μικροὺς ψιθυρισμοὺς οἵτινες ἠγέρθησαν πέριξ του,
διότι ἡ ὑπόληψις πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀγιότητα τοῦ
Κ. Ῥιγγβέλλ ἦτο γενικὴ εἰς ὅλην τὴν ἀποικίαν, ἐξηκολού-
θησε τὰς περιποιήσεις του πρὸς τὴν Κ. Οὐϊντερβίλην, ἔψα-
λε μετ' αὐτῆς τὰς διφωνίας τῆς Λουκίας, ἔγραψε στίχους
εἰς τὸ λεύκωμά της, καὶ διὰ τῆς ἀκένωτου εὐτραπείας καὶ
προπετείας του, κατάρθωσε μέχρι σέλους νὰ κυριεύσῃ ἐξ ἐ-
φόδου τὴν συνδιάλεξιν, νὰ μακρύνῃ ὅλους τοὺς λοιποὺς, καὶ
αὐτὸν τὸν λοχαγὸν Φραῖζερ, καὶ νὰ μείνῃ δι' ὅλης σχεδὸν
τῆς ἐσπέρας μόνος μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ συνταγματάρχου.

Τὴν δ' ἐπαύριον, ὅτε τὸ στράτευμα ἀνεχώρει, ὁ Βοβλαίῦ,
ἀποχαιρετῶν ἓνα τῶν συντρόφων καὶ ἐμοβαθμίων του ἐπὶ
τοῦ δικρότου, ὅστις τὴν προτεραίαν τὸν συνώδευσεν εἰς τὴν
συναναστροφὴν τοῦ συνταγματάρχου,

— Φίλε Πουλλρόπ, τῷ εἶπεν, ἐγὼ ἀπέρχομαι· σὲ δὲ ἀ-
φίνω πληρεξούσιον καὶ ἐπίτροπόν μου, καὶ ἐκτελεστὴν τῶν
τελευταίων παραγγελιῶν μου.

«Εἶδες, φίλε, ὅτι ἡ Μὶς Ἑλισάβετ δὲν εἶναι ὅλως διόλου
δυσμενὴς πρὸς ἐμέ. Ἄν, ἀντὶ νὰ μὲ στέλλωσι νὰ σωφρο-
νίσω τὰ ἄγρια κτήνη, τοὺς προστατευομένους τοῦ αἰδεσιμω-
τάτου Δανιὴλ Ῥιγγβέλλ, μὲ ἄφινον ἓνα μῆνα ἀκόμη εἰς τὸν
λιμένα τοῦ Πλυμοῦθ, ἴσως ὁ ῥηθεὶς αἰδεσιμώτατος θὰ ἡυλό-

γει εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνὸς τὴν ἑνωσίν μου μετὰ τῆς ὡραιότερας καὶ πλουσιωτέρας Μῆς τῆς Νέας Σεελανδίας καὶ ὅλων τῶν ἀντιπόδων.

« Ἀλλὰ τώρα ἀναχωρῶ, καὶ γνωρίζω λοχαγόν τινα ὅστις μένει πλησίον τῆς, καὶ ὅστις σοὶ ὁμολογῶ ὅτι μοὶ φαίνεται πολὺ ὑποπτος. Βλέπε λοιπὸν συνεχῶς τὴν Μῆς Οὐϊντερβίλην. Ἄν ἔχῃς τινὰ πιθανότητα νὰ μὲ ὑποσκελίσῃς, ἀγαθῇ τύχῃ, μὴ τὴν ἀμελῇς. Ἄν ὅμως πεισθῇς ὅτι κάμμίαν δὲν ἔχεις, τότε μὴ κάμνης ὡς τὸν χαιρέκακον ἐκεῖνον κύνα, ὅστις κριθὴν δὲν ἔτρωγε, καὶ ὅμως ὑλάκτει πρὸς τὸν ἵππον ὅταν ἤθελε νὰ τὴν πλησιάσῃ, ἀλλὰ βοήθει με καὶ ἀπόντα, ἀναπόλει με εἰς τὴν μνήμην τῆς, φύλαττε τὸ φρούριον μὴ μᾶς τὸ καταλάβῃ ὁ ἐχθρὸς ἐξ ἐφόδου, καὶ πρὸ πάντων ἐπιτήρει τὸν λοχαγόν.

« Μέχρις ὅτου γίνῃς ὁ ἴδιος πλούσιος, δὲν θέλεις ἴσως δυσχερεστεῖσθαι, ἔχων τὸν φίλον σου πλούσιον.

Καὶ τοιαύτας δοῦς ὁδηγίας, ἀπῆλθεν.

Β'.

Οἱ ἄγριοι ἦσαν ἐστρατοπεδευμένοι παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Θαμέσιος ποταμοῦ, οὕτως ἐπικληθέντος ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, κατὰ τὸ κέντρον τῆς νήσου, καὶ ἐκεῖ περιέμενον ἀτρομήτως τὸν ξένον στρατόν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ γέροντος Χουράκη, ἀρχηγὸς ἀνηγορεύθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ Βίδης (ὁ ἐμμανῆς), ὅστις διὰ τὴν μεγάλην ἀνδρίαν του ἐπεκαλεῖτο καὶ Ναπουλὼν ¹⁾, δηλαδὴ Ναπολέων, διότι μέχρι τῶν ἀγρίων αὐ-

1)· Ὁ Νεοσεελανδὸς Ἰης ὠνομάζετο τῷ ὄντι Ναπουλὼν καὶ Πονα-
παρτῆς (Βοναπάρτης) διὰ τὴν ἀνδρίαν του.

τῶν εἶχεν ἀντηχήσει ἡ φήμη τοῦ ἥρωος τῆς Γαλλίας. Ὁ δὲ Βίδης οὗτος, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου τοῦ πατρός του, συνέλαβεν ἀδιάλλακτον μῖσος κατὰ τῶν Εὐρωπαίων, καὶ ἀκόρεστος ἦν ἡ ἐκδίκησις ἣν ἔπνεε κατ' αὐτῶν.

Ἡ πρώτη προσβολὴ τῶν Ἀγγλων ὑπῆρξεν ὀλεθρία εἰς τοὺς ἀγρίους· διότι, μὴ γνωρίζοντες οὗτοι τὴν ἀφίξιν τῆς Ἀμφιτρίτης εἰς νέον Πλυμοῦθ, καὶ μὴ περιμένοντες ἐπομένως προσβολὴν διὰ πυροβόλων, ἔμενον ἐντὸς τῆς πεδιάδος εἰς θέσιν ἀσθενεστάτην, καὶ περιφρουρούμενοι μόνον ὑπὸ ἀπλοῦ χαρακώματος ξυλίνου.

Ἀλλ' οἱ Ἀγγλοι, χωρὶς καὶ νὰ πλησιάσωσιν ἐντὸς βέλους βολῆς, ἀνέτρεψαν καὶ ἐπυρπόλησαν τὸ Παρὶς ἢ περίφραγμα αὐτῶν, καὶ ἐν μέσῳ τῆς συγχύσεως εἰς ἣν ἡ ἐκπληξίς τοὺς ἐνέβαλεν ὀρμήσαντες κατ' αὐτῶν, τινὰς μὲν ἐφόβησαν, καὶ ἤθελον ὅλους τοὺς κατακόψει, ἂν δὲν ἐσώζοντο ριφθέντες εἰς τὸν ποταμόν· ὥστε καὶ ὁ Ἀλβέρτος ἔγραψε πρὸς τὸν φίλον του Πουλλρόπ νὰ εἰπῇ εἰς τὴν Ἐλισάβετ, ὅτι παρ' ὀλίγον ἤθελε τῇ στείλει ἵνα πληθύνῃ τὸ κτηνοτροφεῖόν της ὀλόκληρα τὰ ἔθνη τῶν Χουράκη καὶ τῶν Χούκη καὶ τῶν Χόγγη καὶ τῶν Βάϊ, ἂν τὰ χερσαῖα ταῦτα θηρία δὲν εἶχον διὰ μιᾶς μεταβληθῇ εἰς ἰχθεῖς· ἀλλ' ὅτι ἂν διὰ τοῦτο ἤναγκάζετο νὰ μεταβάλλῃ εἰς ἀλιεῖαν τὴν θήραν του, εἶχεν ἤδη ἐτοιμάσει τὰς ὀρμιάς του, καὶ ἦτο βέβαιος περὶ τῆς προσεχοῦς του ἐπιτυχίας.

Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι καὶ οἱ ἦττον κομπορήμονες, καὶ οἱ ἦττον εὐπιστοι τοῦ στρατοῦ, ἰδόντες τὴν παντελῆ καταστροφὴν καὶ διάλυσιν τῶν ἐχθρῶν, ἐθεώρησαν ὡς δαμασθεῖσαν τὴν ἐπανάστασιν, καὶ ἐπείσθησαν ὅτι τοῖς ἔμενε πλέον νὰ περιέλθωσι μόνον θριαμβευτικῶς τὴν νῆσον

ἵνα δεχθῶσι τῶν ἀγρίων τὴν ὑποταγὴν, καὶ τιμωρήσωσι τοὺς πρωτουργοὺς τῆς στάσεως.

Ἀλλ' ἤπατῶντο μέγας. Τὴν τρίτην πρωΐαν, ἐν ᾗ συνεσκευάζετο διὰ ν' ἀναχωρήσῃ τὸ ἀγγλικὸν στράτευμα, εἰς τὰς πρώτας ἀκτῖνας τῆς διαυγαζούσης ἡμέρας, εἶδον αἰφνης τοὺς δεξιόθεν ὑπερκειμένους λόφους καταμέλανας ὄλους, ὥς ἂν σκοτεινὸν νέφος ἐπεκάθητο ἐπ' αὐτῶν· καὶ ὅτε τὸ φῶς ἤρξησε, καὶ τ' ἀντικείμενα ἐγένοντο εὐκρινέστερα, ἐφάνησαν τὰ ὑψώματα ὅλα κεκαλυμμένα ὑπ' ἐνόπλων ἀγρίων, ἀσυγκρίτως πολυπληθεστέρων ἢ τοὺς διωχθέντας ἀπὸ τοῦ Πᾶ. Κατεῖχον δ' οὗτοι θέσιν, ἥς ἡ ἐκλογὴ ἀπεδείκνυεν ὀρθοτάτην στρατηγικὴν κρίσιν παρὰ τοῖς βαρβάροις ἐκείνοις, προσέτι δὲ καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐπιτεθῶσι, καὶ οὐχὶ νὰ περιμείνωσιν ἀμυντικῶς τὸν ἐχθρὸν.

Ἦσαν δ' ἐθνικῆς καὶ ἀτομικῆς ὑπεροφίας ὅσοι καὶ ἂν εἶχεν ὁ λόρδος μας, τὸ ἀπροσδόκητον ὅμως καὶ τὸ ἐκπληκτικὸν τοῦ θεάματος τούτου προσέβαλε τὴν φαντασίαν τοῦ ἰσχυρῶς. Οἱ ἄγριοι, εἰς τρεῖς σειρὰς παρατεταγμένοι, ἐπέστεφον τὰς ὀφρῦς τῶν λόφων. Οἱ πλεῖστοι αὐτῶν ἦσαν ἐντελῶς γυμνοί, ἄλλοι δὲ ῥάκη λινὰ ζωγραφικῶς περιβεβλημένοι. Τὸ πρόσωπόν των καὶ τὰ λοιπά των μέλη, παραδόξως κατεστιγμένα, ἐδίδον εἰς τὴν μορφήν των θηριώδη τινὰ καὶ ἀποτρόπαιον ἔκφρασιν, καὶ εἰς τὴν ἄφθονον κόμην των, συνδεδεμένην ἐν εἴδει κροβύλου εἰς τῆς κεφαλῆς των τὴν κορυφήν, ἣν ἐμπεπηγμένον, καὶ ἔνευεν ἀπειλητικῶς, μακρὸν πτερὸν σαρκοφάγου τινὸς ὀρνέου· εἰς δὲ τὰς χεῖράς των οἱ μὲν ἐκράτουν τὸ φοβερὸν ῥόπαλον, τὸ Μέρε καλούμενον, οἱ δὲ λόγχας ἐχούσας ἀντὶ αἰχμῶν ὀξεῖς λίθους ἢ ἰχθύων ὀστᾶ, καὶ τινες πυροβόλα, ὧν τὴν χρῆσιν εἶχον μάθει

ο Νεοσεελανδοὶ παρὰ τῶν κατακτητῶν των. Ἰσταντο δὲ ἀκίνητοι καὶ σιωπηλοὶ ὡς ἀπολελιθωμένοι.

Ἀλλὰ τέλος, ὑπεράνω τῶν κορυφῶν ἐφάνη προκύπτων ἀκτινοβόλος τοῦ ἡλίου ὁ δίσκος. Διὰ μιᾶς ὅλος ὁ στρατὸς τὸν ἀγρίων ὡς εἰς ἄνθρωπος ἐκινήθη, καὶ μετ' ἐρρύθμου βήματος ἤρχισε πυρρίχιον φοβερόν, ἱκανὸν νὰ ἐκπλήξῃ πολεμιστὰς ἥττον πρωτοπείρους τῶν τοιούτων θεμάτων ἀφ' ὅ,τι ἦν ὁ ἡμέτερος λόρδος. Ὡς ἐξ ἑνὸς δὲ στόματος ἀντήχησεν ἀπὸ τῶν χιλίων στομάτων τὸ Πι-Χέ, τὸ πολεμιστήριον ᾄσμα των, οὗ αἱ θηριώδεις κραυγαὶ ἐμπνέουσι φρίκην εἰς τὸν γενναιότερον, καὶ οὗ οἱ ὀξεῖς τόνοι ἐρρύθμιζον τῆς ὀρχήσεως τὰς κινήσεις.

Πρῶτον ἔφαλλον τὸν ὕμνον τοῦ θανάτου, τὸ μέγα μυστήριον, δι' οὗ ὁ Ἀτούας, τὸ ὑπέρτατον ὄν, καταστρέφων τὸν ἄνθρωπον, συνένοι τὴν ἀθάνατον αὐτοῦ οὐσίαν μετ' ἑαυτοῦ καὶ τῆς αἰωνίας οὐσίας του, καὶ ἐπήνεσαν τὸ ἱερὸν θυμίαμα, ἐφ' οὗ ἀναβαίνουνσιν αἱ ψυχαὶ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ παρατίθενται εἰς τὸν Ἀτούαν, ὡς εὐαρεστοτάτη τροφή. Ἡ φωνή των κατ' ἀρχὰς ἦν βαρεῖα καὶ σοβαρά, τὰ βλέμματά των ἐστρέφοντο συνεχῶς πρὸς τὰ ἄνω, καὶ τὰ σχήματά των ἦσαν ἐπίσημα, ἐκφράζοντα βαθεῖαν εὐλάβειαν. Ἀλλὰ κατ' ὀλίγον ἐξαπτομένου τοῦ θρησκευτικοῦ των ἐνθουσιασμοῦ μέχρις ἀγρίας παραφορᾶς, τὸ βλέμμα των ἐπυρώθη, ἡ φωνή των εὗρε λαρυγκισμοὺς ὀξεῖς, οἵτινες οὐδὲν ἀνθρώπινον εἶχον, καὶ τὰ κινήματά των ἦσαν ὡς δαιμονιζομένων.

Μετ' ὀλίγον μετεβλήθη ὁ τόνος τοῦ ᾄσματος εἰς θρηνηδίαν παράδοξον, καὶ ἤρχισαν νὰ ἐκπέμπωσι κραυγὰς ὡς ὠρυομένων θηρίων· ἔφαλλον τὸ μοιρολόγιον τῶν ὅσοι ἔμελλον νὰ πέσωσιν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ τὸν κλαυθμὸν ἐπὶ τῆς καταστροφῆς τῶν σωμάτων αὐτῶν.

Ἄλλ' ἐν τῷ ἅμα τὰ μέλη των ἤρχισαν ὡς σπασμωδικῶς νὰ κινῶνται, οἱ ὀφθαλμοὶ των ἐστρέφοντο φρικωδῶς ἐντὸς τῆς κόγχης αὐτῶν· τὰ στόματά των ἠνοίγοντο τεραστίως, ἀφρὸν ἀποπτύοντα, καὶ οἱ βρυχηθμοὶ των ὠμοίαζον βροντῆς πάταγον. Πάλλοντες δὲ καὶ συγκρούοντες τὰ ῥόπαλα καὶ τὰς λόγχας των, ἐκτύπων πάντες ὁμοῦ τὴν γῆν διὰ τῶν ποδῶν των μετὰ τοσαύτης ὀρμῆς, ὥστε ἐδόμβει ὅλη καὶ ἐκλονεῖτο ὡς σπαραττομένη ὑπὸ σεισμοῦ. Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ἄσματος των ἦτον ὁ ὕμνος τῆς ἐκδικήσεως.

Κατ' ὀλίγον ὅμως ἐπραύνθησαν πάλιν οἱ τοῦ σώματος των σπασμοὶ, τὰ κινήματά των ἔγιναν εὐρυθμότερα, ἢ φωνή των σοβαρότερα, καὶ σχεδὸν κατανυκτική. Οἱ μέλλοντες νὰ πέσωσιν εἰς τὴν μάχην παρηγόρουν τὰς μητέρας των διὰ τὴν πικρὰν αὐτῶν στέρξιν.

Οὕτως ἐτελείωσεν ὁ Πι-Χέ, παράδοξος ἐπιτάφιος ἐν αἰ ἀτρόμητοι ἐκεῖνοι υἱοὶ τῆς φύσεως ἔψαλλον εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτῶν θάνατον.

Οἱ δὲ Ἄγγλοι, οἵτινες ἅμα τοὺς ἀνεκάλυψαν τόσον πλησίον των, ἔσπευσαν εἰς τὰ ὅπλα, καὶ ἠτοιμάζοντο νὰ ὀρμήσωσι κατ' αὐτῶν, ἐστάθησαν ὅμως κυριευμένοι ὑπὸ αἰσθημάτων ἐκπλήξεως οὐχὶ ἀμιγοῦς φρίκης, καὶ περιέμειναν ὡς ἀκουσίως τὸ τέλος τῆς ἀγρίας τελετῆς ταύτης.

Γ'.

Ἄμα δ' ἐτελείωτε τὸ ἄσμα καὶ ὁ χορὸς, δὲν ἐπρόσμειναν οἱ Νεοσεελανδοὶ τῶν Εὐρωπαίων τὴν ἔφοδον, ἀλλὰ προέμψαντες ὡς ἀκροβολιστὰς τοὺς ὀπλισμένους διὰ πυροβόλων, ἐρρίφθησαν μεθ' ὀρμῆς ἀκατασχέτου κατόπιν αὐτῶν, καὶ πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ τοὺς βλάψῃ τῶν Ἄγγλων τὸ πυροβο-

λκόν, ἡ συμπλοκὴ ἔγινε γενικὴ, καὶ ἤρχισεν ἡ ἀψιμαχία.
— Πῶς! — ἔκραξεν ὁ Βοβλαΐϋ, ὅστις διώκει κανονοσοι-
χαν προτεταγμένην τῆς δεξιᾶς πτέρυγος, — οἱ ἄπιστοι αὐ-
τοί, νομίζω μὰ τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὠνειρεύθησαν νὰ μᾶς κυ-
ρύσωσιν ἐξ ἐπίπλου. Μᾶς προσβάλλουσι, βλέπετε, κατὰ
πύμνην καὶ κατὰ πῶραν. Πῦρ ὅλα τὰ κατασρώματα, πῦρ
νὰ τοὺς πελαγώσωμεν! Πρῶτον πυροβόλον, πῦρ!

Ἄλλ' ὁ Βίδης Ναπουλῶν, ὅστις ἐκαυχᾶτο ὅτι εἰς πᾶσαν
μάχην ὁ πρῶτος ἐχθρὸς ὑπὸ τὴν χεῖρά του ἔπιπτε, πηδήσας
αἰφνηδίως ἐμπρὸς τοῦ στόματος τοῦ πυροβόλου, ἐξέτεινε νε-
κρὸν ἐπ' αὐτοῦ τὸν στρατιώτην ὅστις ἐπλησίαζεν εἰς τὴν πυ-
ρίτιν τὸ ἔναυσμα.

— Εἰς τὸ κατάστρομα εἰσεπήδησαν οἱ ἐχθροί! ἔκραξεν
ὁ Βοβλαΐϋ, ἐξακολουθῶν τὴν ναυτικὴν του φρασεολογίαν.
Τὰς μαχαίρας σας, παλληκάρια! Εἶναι ὅλοι κρέας γυμνόν.
Κτυπᾶτε ὡς ν' ἀπαυδῆσητε!

Καὶ πρῶτος, σύρων τὸ ναυτικόν του ἐγχειρίδιον, ἐρρίφθη
κατὰ τῶν ἀγρίων. Ἄλλ' ἔμελλε νὰ γνωρίσῃ ἐκ πείρας ὅτι
τὸ γυμνὸν ἐκεῖνο κρέας εἶχε καὶ ὀστᾶ καὶ νεῦρα ἰσχυρώτερα
τῶν ἐδικῶν του. Κατὰ τοῦ πρώτου ὀπαδοῦ τοῦ Βίδη δν ἀ-
πήντησεν ἐμπρὸς του, ὥρμησεν ὁ νέος λόρδος ὡς ἐμμανῆς,
καὶ ἤγειρε τὸ ξιφίδιον νὰ τὸ ἐμπήξῃ εἰς τὸ ἀπροστάτευτον
στῆθός του. Ἄλλ' ὁ ἄγριος ἀνεσκίρτησε διὰ μιᾶς εἰς τὰ ὀ-
πίσω μετ' εὐκνησίας αἰλούρου, καὶ ἀπέφυγε τὴν πληγὴν·
ἐπιστρέψας δ' ἐν τῷ ἅμα ὡς ἀστραπὴ ταχὺς, κατέφερε τὸ
ρόπαλον κατ' αὐτοῦ, καὶ ἤθελε τῷ συντρίψει τὴν κεφαλὴν
ὡς κάρυον, χωρὶς ἀπροσδοκῆτος τινὸς βοηθείας, ἥτις τῷ ἤλ-
θεν ὅθεν δὲν τὴν ἐπρόσμενεν.

Ὁ Βίδης, ἐμπεσὼν αἰφνης εἰς τὴν χεῖρα ἥτις τὸν προσέ-
βαλλε, τὴν ἐκράτησεν ἰσχυρῶς, ἐπιφωνῶν. **Τάγκατα!**

Τά γκατα! (ἀξιωματικός, ἀξιωματικός). Καὶ νὰ προλάβῃ μὲν τὴν κατάπτωσιν τοῦ ῥοπάλου, ἅπαξ σφενδονισθέντος, δὲν ἐδυνήθη, ἀλλ' ἤμβλυνε καὶ τὴν δυνάμιν του, ὥστε δὲν ἐφόνευσε τὸν Βοβλαίῳ. Οὐχ' ἦττον ὁμῶς ἔπεσεν αὐτὸς ὡς ἐμβρόντητος· ὁ οὐρανὸς τῷ ἐφάνη ὅτι ἐστράφη ὡς ἀπέραντος μύλη, μύριοι σπινθῆρες ἀνέθορον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, σκηναὶ φόνου καὶ θηριωδίας διῆλθον ἐμπρὸς τοῦ τεθολωμένου του βλέμματος, βλασφημίαι καὶ ῥόχθοι θνησκόντων προσέβαλον τὰ βομβοῦντά του ὦτα, καὶ ἔπειτα ἡ ὄρασις καὶ ἡ ἀκοή του ἐσβέσθησαν, καὶ ἔμεινεν ὡς νεκρὸς κατὰ γῆς.

Ὅτε δὲ τῷ ἐπανῆλθεν ἡ αἴσθησις, καὶ ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμούς πάλιν, εἶδεν ἑαυτὸν περιβάδην καθήμενον εἰς τοὺς εὐρώστους ὦμους ἐνὸς τῶν ἀγρίων, ὅστις ἔτρεχε παντὶ σθένει, συνοδευόμενος ὑπὸ πολλῶν ἄλλων. Τὸ πρῶτον δὲ κίνημα του ὑπῆρξε νὰ φέρῃ τὴν χεῖρά του εἰς τὸ ἑφιδίόν του, ἀλλὰ τὰ ὅπλα τῷ εἶχον ἀφαιρεθῆ, καὶ αἱ χεῖρές του ἦσαν δεδεμέναι διὰ χορδῶν τόξων.

Μάτην ἐπροσπάθησε νὰ διαρρήξῃ τὰ δεσμά του· οἱ ἀγῶνές του συνετέλεσαν μόνον εἰς τὸ νὰ ἐξαντλήσωσι τὰς δυνάμεις του, ἤδη ἐξησθενημένας ὑπὸ τῆς ἀφθόνου του ἀφαιμάξεως, καὶ ν' ἀναπτύξωσι σφοδρὸν πυρετὸν, ὅστις ἐμάστιζε τὸ αἷμά του, καὶ τὸν ἐδύθιζε συνεχῶς εἰς ἀναισθησίαν. Ὅταν δὲ, εἰς τὰς περιοδικὰς διαλήψεις τῶν παροξυσμῶν, τῷ ἐπανήρχετο ἡ αἴσθησις ἑαυτοῦ καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἀντικειμένων, ὅτε μὲν εὐρίσκετο ἔτι ὀχούμενος ἐπὶ τοῦ ἀγρίου του, — καὶ τῷ ἀπῆλθε μάλιστα ἅπαξ ὁ διαλογισμὸς, ὅτι ὑπὲρ πᾶσαν προσδοκίαν ὀρθῶς εἶχε προφητεύσει ὑποσχεθεὶς νὰ καταστήσῃ ὑποζύγια τοὺς ἀγρίους· — ὅτε δὲ ἔκειτο ἐντὸς δάσους πρωτογενοῦς, προσδεδεμένος εἰς ἰσχυρὸν κορμὸν δένδρου, καὶ περιφρουρούμενος ὑπὸ δέκα ἢ δώδεκα φυλάκων,

καὶ ἄλλοτε πάλιν ἦν ἠπλωμένος εἰς τὸ βάθος Πιρόγης, ἐρ-
ρυστομένης ὑπὸ τῶν δεσμοφυλάκων του, καὶ διευθυνομένης
πρὸς ἀγνώστους ἀκτάς.

Τέλος ἡσθάνθη ποτὲ διὰ τῆς καριβαρίας τοῦ πυρετοῦ ὅτι
ἀετιβάζετο δυσκόλως εἰς ὑψηλὴν τινα θέσιν, καὶ ἡ τερα-
τυργοῦσα φαντασία του, ἥτις ἐγρηγόρει ἐν ᾧ ἐκοιμᾶτο τὸ
σῶμά του, τὸν ἐπεισεν ὅτι εἶχε μεταβληθῇ εἰς ἄγκυραν τῆς
Ἀμφιτρίτης, ἀνελκομένην διὰ τοῦ ὄνου ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς
θαλάσσης. Ὅτε δ' ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλοὺς, εἶδεν ἀντικείμενα
πéριξ του, ἐξ ὧν ἐσυμπέρανεν ὅτι ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα τῆς
ἀκουσίου ὁδοιπορίας του.

Τὸ μέρος ὅπου ἔκειτο ἦτον ὑπόστεγος εἴσοδος ξυλίνης οἰ-
κίας, εἰς ἥς τοὺς τοίχους ἦσαν ἄγκυστρα ἐμπεπηγμένα κατὰ
σειρὰν, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἐκρέμαντο διάφορα σκεύη. Ἦνοίγετο
ὁ πρόδρομος οὗτος εἰς εἶδος πλατείας, ὑπὸ ξυλίνου γαρα-
κώματος περιλαμβανομένης, ἐχούσης δὲ πéριξ διαφόρους ἄλ-
λας ὁμοίας οἰκίας, ἡ μᾶλλον καλύβας πλεκτάς ἐκ φρυγᾶ-
νων καὶ κλάδων, καὶ κατὰ τὸ μέσον τριγωνικόν τι οἰκοδό-
μημα, ὑψούμενον ἐπὶ δύο στύλων, ἐξωθεν δὲ κεκοσμημένον
διὰ τορευμάτων μιλτοβαφῶν καὶ ἀμόρφων. Ἦσαν δ' ὑπὸ τὸ
εὐρὺ στέγασμα τοῦτο διάφορα ἀγγεῖα σεσωρευμένα, καὶ πε-
ριέχοντα ζωοτροφίας, καθ' ὅσον ἐφαίνετο.

Ὁ λόρδος Βοβλαίῳ περιέφερε βλέμμα ἄτονον περὶ ἑαυτὸν,
ἔπειτα δὲ, δοκιμάσας νὰ κινηθῇ, ἡσθάνθη ὅτι δέν ἦτο δεδε-
μένος ὡς πρὶν, ὥστε ἐνόησεν ὅτι εὕρισκετο ἐντὸς Πα τινος,
ἡ ὠχυρωμένου χωρίου, ὅπου δέν ἦτο πλέον ἄφευκτον νὰ φυ-
λάττηται δέσμιος· δέν ἐγνώριζεν ὅμως ἂν τὴν ἄνεσιν ταύ-
την τῆς κατ' αὐτοῦ αὐστηρότητος ἔπρεπε νὰ ἐκλάβῃ ὡς
οἰωνὸν ἀγαθῆς πρὸς αὐτὸν διαθέσεως, ἡ ὡς ἀπόδειξιν πεποι-
θήσεως τῶν ἀγρίων περὶ τῆς ὀχυρότητος τοῦ φρουρίου των.

Ἦθέλησεν ἐπομένως νὰ ἐγερθῇ, ἀλλ' ἡσθάνθη ὅτι αἱ δυνάμεις του τὸν ἐπρόδιδον. Εἰς τὸ κίνημα δὲ τοῦτο, μεταστραφεὶς, εἶδεν εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν ἄγριον, προσερειδόμενον εἰς τὸν κίονα τοῦ τριγώνου οἰκοδομήματος, καὶ θεωροῦντα αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτὶ, ὡς ὄφις ὅστις ἀτενίζει τὸ πτηνὸν πρὶν ἢ τὸ καταβροχθίσῃ. Τὸ βλέμμα τοῦτο προσέβαλεν ἰσχυρῶς τὴν ἤδη ἐξησθενημένην φαντασίαν αὐτοῦ, καὶ τὸν προσήλωσεν ἀκίνητον εἰς τὴν λιθίνην στρωμνὴν του.

Ἐκεῖ δ' ἔκειτο, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων εἰς τοὺς τοῦ ἀγρίου ἀκουσίως προσηλωμένους, ἡμιηνεωγμένον τὸ στόμα, ἐναγώνιος καὶ ἀσθμαίνων, καὶ μὴ δυνάμενος οὐδὲ φωνὴν νὰ ἐκπέμψῃ, ὡς ἐφιάλτης ἂν ἐπεκάθητο εἰς τὸ στῆθος του, ὅτε εἶδε προσερχόμενον ἄλλον ἄγριον, εὖσωμον, νέον, καὶ εὖειδῇ ὅσον δέδοται εἰς τὴν φυλὴν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, καὶ μεγαλοπρεπῶς περιβεβλημένον εἶδος γλαυκῶς ἐκ δερμάτων θηρίων, εἰς δὲ τὰς χεῖρας κρατοῦντα τὸ **Μέρε** ἢ **ρόπαλον**. Ἐλθὼν δ' ὁ ἄγριος οὗτος πρὸς τὸν συμπατριώτην του, τὸν ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς, προσέτριψε τὴν ῥίνα του εἰς τὴν ῥίνα αὐτοῦ, ὅπερ εἶναι τῶν Νεοσεελανδῶν ὁ συνήθης χαιρετισμὸς, καὶ

— Ὁ Ἀτούας (ὁ Θεός), τῷ εἶπε, φυλάττοι **Βίδη** τὸν **Ναπουλὼν**.

— Ὁ Ραύγας Ράγγης (ὁ ἐν οὐρανοῖς οἰκῶν), ἀπεκρίθη οὗτος, δοίῃ ἔτη μακρὰ εἰς **Καῖ-Κούμουν** (τὸν τρώγοντα τῶν ἐχθρῶν του τὰς σάρκας) τὸν αἰμοπότην.

— Ἐδικός μου ἄνθρωπος! ἔκραξεν ὁ **Καῖ-Κούμους**, δεικνύων τὸν αἰχμάλωτον, καὶ μεταχειριζόμενος τὸ ἐπινίκειον ἐπιφώνημα τῶν συλλαμβανόντων ἐχθρὸν εἰς τὸν πόλεμον. Διὰ τούτου τὸ **μέρε** τὸν ἥπλωσα κατὰ γῆς, καὶ εἶχον δικαίωμα νὰ τὸν φάγω, νὰ κάμω τὴν ζωὴν του ζωὴν μου καὶ

ἀνδρίαν μου τὴν ἀνδρίαν του, ὡς ὁ Θεὸς Μοῦα εἶφαγε τὸν ἀδελφόν του Ποτίκην, ἂν δὲν μ' ἐμπόδιζες, Βίδη Ναπουλῶν.

— Ἐδικός μου ἄνθρωπος! ἀπεκρίθη ὁ Βίδης. Τὸν σοφὸν Χαράκην, τὸν πατέρα μου, ἐκρέμασεν ὁ Πακέκας (ὁ Εὐρωπαϊός) ὑβριστικῶς. Ἐδῶ εἰς τὴν Οὐδοῦπαν του (εἰς τὸν τάφον του) περιπετᾷ ὠργισμένη ἡ βαῖδούα του (ἡ ψυχὴ του). Τῇ ἔφερα τροφὰς νὰ χορτάσῃ, ἀλλ' ἦτο ῥαγκατῖρας (ἀρχηγός) ἐκεῖνος, καὶ θέλει αἷμα Τάγκατα (ἀξιοματικοῦ) ὅπως πραϋνθῇ. Μετὰ εἴκοσιν ἡλίους εἶναι ἐν ἔτος ἀφ' οὗτο ἐφόνευσαν τὸν πατέρα μου· διὰ τότε φυλάττω αὐτὸν τὸν αἰχμάλωτον· τότε θὰ ροφήσω τὸν ἀριστερὸν ὀφθαλμόν του, ὅστις εἶδε τὸν θάνατον τοῦ πατρός μου, ὥστε ὅταν ποτὲ ὁ ὀφθαλμός μου θ' ἀκτινοβολῇ ὡς ἀστὴρ εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ στερέωμα, νὰ ᾔναι διπλασία ἡ λάμψις του· τότε θὰ φάγω τὴν δεξιὰν χεῖρά του, ἥτις ἐνήργησε τὸν θάνατον τοῦ πατρός μου, ὥστε, ὅταν πολεμῶ τοὺς Πακέκας (Εὐρωπαίους), νὰ ᾔναι διπλασία ἡ δύναμις τῆς χειρός μου. Ἐπειδὴ ὅμως εἶσαι συγγενής μου, Κάϊ-Κούμου, ἐπειδὴ μ' ἔφερες τοῦ μνηστῆρος τὰ δῶρα διὰ τὴν ἀδελφήν μου, θὰ δώσω εἰς σέ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμόν του καὶ τὴν ἀριστεράν χεῖρά του, καὶ θὰ σοὶ δώσω τὰς κνήμας του νὰ κάμῃς αὐλοῦς, σὺ ὅστις παίζεις τόσον καλὰ καὶ χορεύουν αἱ κόραι τοῦ Πα.

— Ὁ Πακέκας (ὁ Εὐρωπαίος) κατέστρεψε τὴν δύναμίν μας, ἔσφαξε τὸ ἄνθος τῶν πολεμιστῶν μας, εἶπεν ὁ Κάϊ-Κούμος. Ὁ καταστροφεὺς Τιπόκος ἄς μὴ φέρῃ τὴν διχόνοιαν ν' ἀνοίξῃ εἰς τοὺς ξένους τὰς θύρας καὶ τούτου τοῦ Πα, τοῦ τελευταίου καταφυγίου τοῦ ἔθνους μας. Δέχομαι τὴν πρότασίν σου. Ὁ Ἀτούας φυλάττοι Βίδην τὸν Ναπουλῶν!

— Τὸ Π ᾱ τοῦτο ἀπεκρίθη ὁ Βίδης, εἶναι γνωστὸν εἰς μόνα τ' οὐρανοῦ τὰ ὄρνεα. Τὴν φωλεὰν τῶν λεόντων δὲν θ' ἀνακαλύψῃ ποτὲ ὁ Πακέκας. Ἐδὼ θὰ συνάξωμεν τοὺς υἱοὺς τοῦ Μαούη¹⁾). Ἀπὸ τοῦ βράχου τούτου θὰ ἐξορμήσῃ ὁ κεραυνὸς, ὅστις θὰ συντρίψῃ τοὺς ξένους. Ὁ Ρ α ὕ γ α ς-Ρ ᾱ γ γ η ς δοίῃ ἔτη μακρὰ εἰς Κάϊ-Κούμουν τὸν αἰμοπότην.

Ἐπειτα δ' ἔτριψαν πρὸς ἀλλήλας τὰς ῥίνας των καὶ ἀπῆλθον κρατούμενοι ἀπὸ τῶν χειρῶν.

Ὁ Ἀλβέρτος ὀλίγας εἶχε περιστάσεις καὶ ὀλίγην ἐπιθυμίαν νὰ μάθῃ τὴν γλῶσσαν τῶν ἐγχωρίων. Λόρδος αὐτὸς, ὑπηρετῶν μόνον ἵνα κερδήσῃ τὰς ἐπωμίδας του, τί ἀνάγκην εἶχε νὰ σπουδάσῃ τοὺς ἀνθρώπους τῶν ἀγρίων ἐκείνων γρυσμούς; Τινὰς ὅμως λέξεις ἐγνώριζε, διότι πρὸ ἐνὸς ἔτους, ὅτε δηλαδὴ τὸ πρῶτον διέβη ἡ Ἀμφιτρίτη διὰ τῆς Νεοσεελανδίας, ὁ πλοίαρχος ἔλαβεν ἕνα ἐγχώριον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Ὑπονοήσας ἐπομένως ὅτι ἡ συνδιάλεξις τῶν δύο ἀρχηγῶν δὲν τῷ ἦτον ἴσως ἐντελῶς ἀδιάφορος, τὴν ἤκουσε μετὰ πολλῆς προσοχῆς, καὶ ὅλην μὲν δὲν τὴν ἐνόησεν, ἀλλὰ τινὰ μέρη αὐτῆς, τὰ περὶ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τὰ περὶ τῶν χειρῶν, εὐκαταληπτότερα τῶν λοιπῶν, τῷ ἐφάνησαν εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν ὑποπτα.

Δ'.

Μείνας λοιπὸν μόνος, ἐνόμισε προϋργιαίτατον νὰ ἐρευνήσῃ ὀλίγον πλέον ἐμπεριστατωμένως τὴν θέσιν του, καὶ ἤρχισεν ἀπὸ τῶν πλησιεστέρων ἀντικειμένων. Τὰ εἰς τοὺς τοί-

(1) Ὁ Ζεὺς τῶν Νεοσεελανδῶν.

χους κρεμάμενα ἀγγεῖα δὲν εἶχον τίποτε περιεργείας ἄξιον. Ἄλλὰ τὰ ἄγκυστρα ἀφ' ὧν ἐκρέμαντο, ὦ! ἐκεῖνα ἦσαν λίαν πρίεργα! Κατ' ἀρχὰς ἐνόμισεν ὅτι τὸν ἀπατᾷ ἡ ἐξησθενημένη του ὄρασις· ἀλλ' ὅσῳ μᾶλλον τὰ ἡτένιζε, τόσῳ μᾶλλον ἐπείθετο ὅτι ἦσαν ξηραὶ χεῖρες ἀνθρώπιναι, καθηλωμέναι εἰς τὰς σανίδας, καὶ ἔχουσai ὡς πέντε ἄγκυστρα τὰ πέντε δάκτυλα.

Εἰς τὴν θέαν ταύτην ἡσθάνθη φρικίαςιν καθ' ὅλον τὸ σῶμά του, καὶ ἐξακολουθῶν τὴν ἔρευνάν του, ἐσύρθη βραδέως μέχρι τοῦ κέντρου τῆς αὐλῆς, ὅπου ὑψοῦτο ἡ Οὐδοῦπα ἢ τάφος τοῦ Χουράκη. Ἐγερθεὶς δ' ἐπὶ τῶν γονάτων του, εἶδε τὰ δοχεῖα ὅλα πλήρη, ὦ φρίκη! τεταριχευμένων ἀνθρωπίνων μελῶν! Αὗται ἦσαν αἱ ζωοτροφίαι, ἃς ὁ εὐσεβὴς υἱὸς ἐπρὸςφερεν εἰς τοῦ πατρός του τὴν Βαίδοσαν.

Αἱ τρίχες ὠρθώθησαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἀντλῶν δύναμιν ἐκ τοῦ φόβου του καὶ ἐκ τοῦ διπλασιασθέντος πυρετοῦ του, ἀνεπήδησεν, ὡς ὄφιν πατήσας, καὶ ἤρχισε νὰ τρέχῃ παραφόρως ζητῶν ἐκφυγὴν ἀπὸ τοῦ ἀποτροπαίου τούτου μέρους. Ἄλλ' ἐκφυγὴ δὲν ὑπῆρχεν· ὁ φραγμὸς ἦν κεκλεισμένος πανταχόθεν, καὶ καλύβαι ἐπλήρουν τὸ ἐμβαδὸν αὐτοῦ. Ἐκειτο δὲ τὸ Παῖ ὡς φωλεὰ τις θαλασσίων ὀρνέων ἐπὶ κορυφῆς ὀξείας ἀμφιρρύτου σκοπέλου, ὑψουμένου πανταχόθεν διὰ σχεδὸν καθέτων κρημνῶν εἰς μέγα ὕψος ὑπὲρ τὴν θάλασσαν.

Μάτην ἔτρεξεν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν αὐτοῦ. Πανταχόθεν τὸν περιεκύκλουν κρημνοὶ ἀπρόσβατοι, πανταχόθεν ἀπελπισία! Τέλος δὲ, κεκοπιακῶς, πνευστιῶν καὶ ἐξηντλημένος, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πρώτην του θέσιν, ὅπου, ὑπὸ σωματικῆς ἀδυναμίας καὶ ψυχικῆς συγκινήσεως, ἐλθὼν ἔπεσεν εἰς λειποθυμίαν.

Εἰς τὴν κατάστασιν λοιπὸν τῆς καρώσεως ταύτης, ἀδελφὴν τοῦ θανάτου, κατέκειτο πρὸ πολλοῦ, μέχρις οὗ ἡ οἴσθησις ὡς ψυχρᾶς νοτίδος ὑγραινούσης τὸ μέτωπόν του, καὶ ὁσμὴ καυστηρὰ κνίζουσα τὴν ὀσφρησίν του, τὸν ἀπέσπασαν ἀπ' αὐτῆς. Ἀνοίξας δὲ τοὺς ὀφθαλμούς του, προσήλωσεν αὐτοὺς μετὰ χαρμολύνης ἐκπλήξεως εἰς τὸ πρῶτον προσβαλὸν αὐτοὺς ἀντικείμενον.

Μελανόφθαλμος νεᾶνις ἔκυπτεν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του, τὸ πρόσωπόν του ἔφαυον οἱ ἄφθονοι βόστρυχοί της, διὰ τῆς μιᾶς της χειρὸς ἐκράτει ὑπὸ τοὺς ῥώθωνάς του πτερὰ καιόμενα, διὰ δὲ τῶν δακτύλων τῆς ἄλλης ἐρρᾶντιζε καθαρὸν ὕδωρ ἐπὶ τὸ μέτωπόν του. Οἱ χαρακτῆρες τῆς κόρης ἦσαν σύμμετροι καὶ ὡραῖοι, καὶ τὰ ὀλίγα στίγματα δι' ὧν ἀκόμψως διεποικίλλοντο, δὲν κατάρθουν νὰ καταστρέψωσι τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν καθαρότητα. Πρὸ πάντων δὲ ἀπέπνεε τὸ βλέμμα αὐτῆς γλυκύτητα, καὶ ἐφαίνετο ἐπιχέον εἰς τὰς πληγὰς του τῆς συμπαθείας τὸ βάλσαμον.

Ὁ Ἀλβέρτος προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς μετ' ἀπλήστου χαρᾶς εἰς τὴν ὡραίαν αὐτὴν ὀπτασίαν. Ἀλλ' ὅτε ὕψωσε τὸ βλέμμα, εἶδεν ὑπεράνω αὐτῆς ἱστάμενον τὸν Βίδην, ἀπειλητικὸν καὶ ἀγριωπὸν, ὡς ὄρνεον σαρκοφάγον ἱστάμενον ὑπὲρ ἀθῶαν περιστεράν.

— Ἐμάη, εἶπεν ὁ Βίδης, ὁ Ἑκ-Τόρος (ὁ θεὸς τῆς μαγείας) σ' ἐδίδαξε τὰ βότανα ἃσα κλείουσι τὰς πληγὰς, καὶ ἀνακαλοῦσιν εἰς τὸ σῶμα τὴν βαΐδουαν ἐτοιμήν ν' ἀναβῇ εἰς τὸν οὐρανόν. Ἰάτρευσον, ἀδελφὴ μου, αὐτὸν τὸν Πακέκαν. Πρέπει νὰ τὸν θρέψωμεν καὶ νὰ τὸν παχύνωμεν· μετὰ εἴκοσιν ἡμέρας θὰ τὸν σφάξω, ἵνα φάγῃ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρός μας τὸ πνεῦμά του, καὶ ἐγὼ τὸν ὀφθαλμὸν καὶ τὴν χεῖρά του. Εἰς σέ, Ἐμάη, θὰ δώσω τοὺς δύο βρα-

χονάς του, νὰ κατασκευάσης λεχού (μικροὺς αὐλοὺς), καὶ νὰ παίζης μετὰ τοῦ Κάϊ-Κούμου τοῦ αἰμοπότου.

Ἡ Ἐμάη, μετὰ τὴν παραγγελίαν ταύτην, ἰδοῦσα τὸν Ἀλβέρτον ἀναλαβόντα τὰς αἰσθήσεις του, τὸν ἔλαβεν ἑλαφῶς ἐκ τῆς χειρὸς, καὶ τῷ εἶπεν ἀγγλιστί·

— Ποῦ πονεῖς;

Ἐκθαμβος ἔμεινεν ὁ Ἀλβέρτος. Ποτὲ γλυκύτερον ᾄσμα δὲν ἀντήχησεν εἰς τὴν ἀκοήν του παρὰ τὰς δύο ταύτας λέξεις τῆς γλώσσης του, προφερομένας ὑπὸ τῆς ωραίας ἀγρίας.

— Ὅμιλεῖς ἀγγλιστί! ἀνέκραξε πλήρης χαρᾶς, καὶ ὅλους τοὺς πόνους του λησμονῶν. Ποῦ ἔμαθες τὴν γλῶσσάν μου;

— Οἱ Ἀρίκαι (ιερεῖς) μοὶ τὴν ἐδίδαξαν. Ἀλλὰ δεῖξόν μοι, ποῦ πονεῖς;

Ἐδῶ καὶ ἐδῶ ἐπληρώθη, εἶπεν ὁ Ἀλβέρτος, βαικνῶν τὸν βραχίονα καὶ τὴν κεφαλὴν του. Ἀλλὰ μὴ φορτίζης περὶ τῶν πόνων μου. Ἄν ἀντὶ τῶν ἀγρίων ἐκείνων προσώπων, βλέπω τὴν γλυκεῖαν μορφήν σου ἐμπρὸς μου, ἂν ἀκούω τὴν φωνήν σου νὰ μοὶ ὁμιλῇ τῆς μητρός μου τὴν γλῶσσαν, δὲν αἰσθάνομαι πόνον, καὶ ὁ θάνατος θὰ μοὶ εἶναι γλυκύς.

Ἡ Ἐμάη ἔρριψε ταχὺ βλέμμα πρὸς τὸν ἀδελφόν της, καὶ ἰδοῦσα αὐτὸν ἀτενίζοντα τοῦ πατρός του τὸν τάφον, ἔθεσε μετὰ χαρίεντος σχήματος τὸν δάκτυλόν της εἰς τὸ στόμα τοῦ αἰχμαλώτου, ὥς ἐπιβάλλουσα εἰς αὐτὸν σιωπὴν.

Ἐπειτα δὲ, πορευθεῖσα πρὸς τὸν οἶκον, ἐπέστρεψε μετ' ὀλίγον, φέρουσα ποτόν τι ἐντὸς μεγάλου ὀστράκου, καὶ τῷ εἶπε·

— Πίε νὰ λάβῃς δυνάμεις.

Ὁ Ἀλβέρτος ἔλαβε διὰ τῶν δύο χειρῶν τὸ ὀστρακον, καὶ συγχρόνως τὴν χεῖρα ἣτις τῷ τὸ ἐπρόσφερε, καὶ ἐρρόφησε

βραδέως τὸ περιεχόμενον, ἂν καὶ ἡ γεῦσις αὐτοῦ τῷ ἦτο δυσάρεστος. Ἀλλὰ δὲν ἤργησε νὰ αἰσθανθῇ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ. Κατ'ὀλίγον ἡ νάρκωσις τοῦ σώματός του ἤλαττώθη, καὶ τὰ νεῦρά του ἔλαβον ὡς νέαν ἐλαστικότητα.

Ἐν τούτοις δ' ἡ Ἐμάη, λαβοῦσα διαφόρους βοτάνας, τὰς συνέλιψε μετὰ δύο λίθων, καὶ ἐπιχέουσα τὸν ὀπὸν τοῦ Κάβα, κατεσκεύαζεν εἶδη ἐπιθεμάτων, καὶ ἐπέδεσεν αὐτὰ εἰς τοῦ ἀσθενούς τὰς πληγὰς. Τέλος παρέθηκεν εἰς αὐτὸν τινὰς ῥίζας περιίδος, καὶ δύο ἢ τρεῖς ἰχθεῖς τετυλιγμένους εἰς φύλλα λαχάνου, καὶ ἐψημένους εἰς θερμοὺς λίθους, καὶ τὸν προσεκάλεσε νὰ φάγῃ.

Ἀφ' οὗτου ἡ ἐπιμέλεια τοῦ αἰχμαλώτου ἀνετίθη εἰς οὐ-
τὴν, ἡ ἀγρία κόρη ἐπανελάμβανε πολλάκις τῆς ἡμέρας τὰς
τοιαύτας περιποιήσεις, καὶ ἡ θεὰ τῆς ἐνήργει ἰαματικώτε-
ρον ἐπ' αὐτοῦ ἢ ὅλα τὰ ποτὰ καὶ τὰ βότανά της, ἂν καὶ τῇ
ἐδίδαξεν αὐτὰ ὁ Ἑκτο-Πόρο.

Μάτην ὅμως ὁ Ἀλέξανδρος τῇ ἀπέτεινε κολακευτικοὺς, ἢ
ἐνίοτε ἱκετευτικοὺς λόγους, προσπαθὼν νὰ διεγείρῃ αὐτῆς
τὴν συμπάθειαν, καὶ πεπεισμένος ὅτι οὔτε ὁ Βίδης, οὔτε ὁ
Καῖ-Κούμους, οὔτε οἱ λοιποὶ ἄγριοι ὅσοι παρῆσαν συνήθως,
ὅταν αὐτῇ τὸν ἐπεσκέπτετο, ἐνόουν πρὸς τὴν γλῶσσάν
του. Ἡ Ἐμάη ἔμενε σιωπηλὴ πάντοτε, ἢ ἀπεκρίνετο δι' ἀ-
διαφόρων μονοσυλλάβων, πρὸς μεγίστην ἀπελπισίαν του.

Ἐνίοτε ὅμως τῷ ἐφαίνετο, ἐφαντάζετο ἴσως, ὅτι οἱ ὀφθαλ-
μοὶ τῆς ἐξέφραζον οἶκτον, ὅτι καὶ ὑγραίνοντο μάλιστα. Δὶς
ἢ τρίς ἦν βέβαιος ὅτι καὶ τὴν εἶδε θέτουσαν, ἐν ᾧ ἀνεχώ-
ρει, κρυφίως τὸν δάκτυλον εἰς τὸ στόμα της, ὡς ἵνα τῷ συ-
στήσῃ καὶ πάλιν τὴν σιωπὴν.

Ε΄.

Τὴν δεκάτην δ' αὐγὴν μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ Βοβλαίου, μεγάλη ταραχὴ ἐπεκράτει ἐντὸς τοῦ Π ᾱ. Ὅλοι οἱ ἄνδρες ἔτρεχον θορυβωδῶς πρὸς τὸ περίφραγμα καὶ πρὸς τὴν ὄχθην τοῦ βράχου· μετὰ ταῦτα δ' ἐπιστρέψαντες εἰς τὰς οἰκίας των, ἤρπασαν τὰ ὅπλα των, καὶ ἀνεχώρησαν μετὰ βίας, ἀφήσαντες μικρὰν φυλακὴν εἰς τὸ φρούριον.

Ὁ Ἀλβέρτος εἶδε τὰ κινήματα ταῦτα μετὰ μεγάλης ἀνησυχίας, καὶ δὲν ἤξευρεν ἂν ἔπρεπεν ἐλπίδα ἢ φόβον ν' ἀρυσθῇ ἐξ αὐτῶν· δι' ὃ καὶ ὅταν ἦλθεν ἡ Ἐμᾶη φέρουσα τὴν τροφήν του, καὶ ταύτην τὴν φερόν εὗρεθῇ μετ' αὐτῆς μόνος, τὴν ἠρώτησε ποῦ ἀπῆλθον οἱ ἄνδρες, ἂν καὶ σχεδὸν πεπεισμένος ὅτι δὲν θέλει λάβει ἀπάντησιν. Πρὸς πάντας ὁμοῦ ἐλπίδα ἢ κόρη τῷ ἀπεκρίθη.

— Μακρὰν εἰς τὴν θάλασσαν, εἶπεν, ἐφάνη τε π ᾱ ῖ (πλοῖον), καὶ ἔτρεξαν νὰ τὸ κατασκοπεύσουν εἰς τὸ πέραν ἀκρωτήριον, φοβούμενοι μὴ εἶναι πλοῖον ἐρχόμενον ν' ἀνακαλύψῃ τὸ τελευταῖόν των καταφύγιον, μὴ εἶναι πλοῖον τῶν ἀδελφῶν σου, ἐρχόμενον νὰ σὲ σώσῃ.

— Καὶ μελετῶσι τῷ ὄντι νὰ μὲ φονεύσωσιν; Δὲν μὲ κρατεῦσιν ἄρά γε ὅπως ζητήσωσι πλούσια λύτρα; ἠρώτησεν ὁ Βοβλαῖος.

— Δυστυχῇ, δυστυχῇ Πακέκα, εἶπεν ἡ Ἐμᾶη δακρύουσα. Ἡ ἐλπίς εἶναι ἀπατηλὴ σύντροφος. Ὅταν δύῃ ὁ εἰκοστός ἥλιος, σὲ, τὸν υἱὸν τῆς ἀνατολῆς, σὲ τὸν λευκὸν ὡς αὐτὸν τὸν ἥλιον, θὰ σὲ σφάξῃ ὁ υἱὸς τοῦ Χουράκη, νὰ θρέψῃ διὰ τοῦ πνεύματός σου τοῦ πατρός μου τὸ πνεῦμα.

— 'Αλλ' ἂν εἶναι ἀδελφός σου ὁ Βίδης, δὲν δύνασαι νὰ μεσιτεύσης ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς αὐτόν ;

— Ἡ φωνὴ τοῦ αἵματος τοῦ πατρός μου εἶναι τῆς φωνῆς μου ἰσχυρωτέρα, εἶπεν ἡ Ἐμάη περίλυπος. Ἡ αἰχμαλωσία σου πανηγυρίσθη ὡς ἐορτὴ. Οἱ ἀδελφοί σου ἐκρέμασαν τὸν γέροντα Χουράκην, οἱ ἀδελφοί σου ἐφόνευσαν τοὺς νέους πολεμιστάς μας. Ἡ ἐκδίκησις εἶναι τῶν Νεοσεελανδῶν ἡ ὑπερτάτη τρυφή. Καὶ ἂν δὲν σ' ἐφόνευσεν ὁ Βίδης, ὁ ἀδελφός μου, εἶσαι πάντοτε κτῆμα Κάϊ-Κούμου τοῦ αἰμοπότου, ὅστις ἐπρόσφερε δι' ἐμέ εἰς τὸν ἀδελφόν μου τοῦ μνηστῆρος τὰ δῶρα.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ Βοβλαῖυ. Ὁ θηριώδης ἐκεῖνος, ὁ αἰμοδόρος, ὁ ἄγριος, θὰ γίνῃ ἐδικός σου σύζυγος, ὦ Ἐμάη ; Σὺ ἡ ωραία, σὺ ἡ γλυκεία, ἥτις ἔχεις βλέμμα ἀγγέλου καὶ οὐρανίαν καρδίαν, θὰ συζήσῃς μετ' αὐτοῦ, ὅστις τὸν φόνον ἔχει χαρὰν, καὶ τὴν ἐκδίκησιν ἔχει ἀπόλαυσιν ;

— Οἱ Ἀρίκαισας (οἱ Ἰσρεῖς σας), ἀπεκρίθη ἡ Ἐμάη, μ' ἐδίδαξαν ἓνα Ἀτούαν, ὅστις ἀγαπᾷ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἀποστρέφεται τὸ αἷμα καὶ τὴν ἀνθρωποφαγίαν. Ἀλλὰ, κόρη τῶν ἐρήμων, εἰς τὰς ἐρήμους εἶμαι προωρισμένη νὰ ζήσω, καὶ τῶν ἀδελφῶν μου τὰ ἔθιμα πρέπει, ἂν καὶ τὰ ἀποστρέφωμαι, νὰ τὰ στέργω.

— Διατί νὰ ζήτης εἰς τὴν ἐρήμον εἶπεν ὁ Ἀλβέρτος, λαμβάνων περιπαθῶς τὴν χεῖρά της. Ἐλθὲ εἰς τὴν κοινωσίαν, ἐλθὲ εἰς τὰς πόλεις μας, καὶ θὰ εἶσαι ἡ στολὴ καὶ τὸ καύχημά των. Ἄς φύγωμεν ἀπὸ τοῦ βράχου αὐτοῦ τοῦ ἐλέθρου. Βοήθησόν με νὰ δραπετεύσω, ἐδήγησόν με εἰς τὰς ἀγνώστους αὐτοῦ ἀτραπούς, καὶ ἀντὶ καλύβης θὰ ἔχῃς χρυσοῦν οἶκον νὰ κατοικῇς, καὶ ἀντὶ νὰ περιφέρῃσαι εἰς τὰ δάσκη, θὰ ἔχῃς λαμπρὰς ἀμάξας νὰ σὲ σύρῳσιν.

— Ἡ εὐτυχία, ἀπεκρίθη στενάζουσα ἡ νεᾶνις, δὲν εὐρίσκειται εἰς πλουσίους οἴκους καὶ εἰς ὠραίας ἀμάξας, ἀλλά..

— Ἀλλά; ἠρώτησεν ὁ Ἀλβέρτος.

— Ἀλλά, ἀπεκρίθη ἐκείνη μετὰ δισταγμοῦ, ἀποδεικνύοντες φυσικὴν αἰσθημάτων λεπτότητα παράδοξον εἰς ἀγρίαν· ἀλλὰ... κατοικεῖ εἰς τὰς καρδίας, εἰς τὰς καρδίας, αἵτινες ἀγαπῶνται.

— Καὶ ποῦ, φιλτάτη κόρη, ἔκραξεν ὁ Βοβλαίῦ, πλήρης συγχινήσεως, καὶ ποῦ θέλεις εὖρει καρδίαν αὐτῆς θερμότερον πάλλουσαν ὑπ' ἀγάπης καὶ ὑπ' εὐγνωμοσύνης;

Καὶ τὴν εἴλχυσεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ ἔκλινε τὸ πρόσωπόν του πρὸς τὸ πρόσωπόν της, καὶ αἱ δύο πνοαὶ των συνανεμίγησαν εἰς μίαν, ὅπερ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα εἶναι τῆς ἀγάπης τὸ ὑπέρτατον δεῖγμα, καὶ ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ ἐκείνου ἀγνώστου σημειώματος.

Ἀλλ' ἐν τῷ ᾧμα ἡ Ἐμάη ἀνεσκήρτησε καὶ ἀπῆλθε, διότι ἡ γεγυμνασμένη ἀκοή της ἐνόησε τὸ βῆμα τῶν ἀγρίων προσερχομένων. Καὶ τῷ ὄντι, μετὰ δύο λεπτά οἱ εἰς κατασκόπευσιν ἀπόντες ἐπέστρεψαν χαίροντες, καὶ κηρύττοντες ὅτι τὸ πλοῖον ἔφερε γαλλικὴν, ὅχι ἀγγλικὴν σημαίαν, καὶ διηυθύνετο πρὸς ἄλλας θαλάσσας.

Μετὰ τὴν συνδιάλεξιν ταύτην ὁ Ἀλβέρτος ἔμεινε πεπεισμένος ὅτι ἡ Ἐμάη τὸν ὥκτειρε, καὶ ἔτι πλέον, ὅτι μάλιστα τὸν ἠγάπα. Ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος; Αὐτὴ μόνη πῶς νὰ τὸν βοηθήσῃ κατὰ τόσων ἀγρίων περιμενόντων ἀνυπομόνως τὴν ὥραν νὰ τὸν καταφάγῃ; Καὶ αὐτὴν καὶ μήπως ἐδύνατο νὰ τὴν ἰδῇ πλέον, νὰ τὴν ὁμιλήσῃ ἐλευθέρως, ἀφ' οὗ οἱ ἄγριοι ἐπέστρεψαν εἰς τὸ Πα; Τί ἄλλο λοιπὸν τῷ ἔμενεν, εἰμὴ νὰ μετρᾷ τὰς στιγμὰς ὅσας εἶχεν ἀκόμη νὰ ζήσῃ;

Μετὰ τοιούτων θλιβερῶν στοχασμῶν κατέπεσεν εἰς τὴν

σκληρὰν κλίνην του ἀλλ' ὁ ὕπνος δὲν κατῆλθεν εἰς τὰ κεκμηκότα του βλέφαρα, εἰμὴ ἀφ' οὗ ἡ σελήνη διέτρεξε τὸ ἥμισυ τῆς πορείας της. Καὶ τότε δὲ ἦλθε μετὰ συνοδίας ἀγρίων καὶ ἀσυναρτήτων ὀνείρων, παριζώντων τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀνθρωποθυσίαν, καὶ τοὺς ἀγρίους ὑπὸ μορφήν δαιμόνων σπαράττοντας εἰς πυράγρας τὰ μέλη του, καὶ τὴν Ἑμάην ὑπὸ σχῆμα ἀγγέλου πλησίον του καθημένην καὶ κλαίουσαν, καὶ ἔπειτα ἄρπάζουσιν αὐτὸν ἐκ τῆς κόμης, καὶ μεταφέρουσιν αὐτὸν ἐναέριον εἰς τὴν ἐσπερινὴν συναναστροφὴν τοῦ συνταγματάρχου Οὐϊντερβίλου.

Ἐν ᾧ ὅμως εὐτὼς ἑτερατούργει ἡ φαντασία του, καθ' ἣν στιγμὴν ἐβλεπε καθ' ὕπνον ὅτι ὁ Κάϊ-Κούμους ἔξεε τὸ ὄσθον τοῦ βραχίονός του ἵνα κατασκευάσῃ αὐλὸν, αἶφνης ἠσθάνθη ὅτι συνελαμβάνετο ἐξ αὐτοῦ τοῦ βραχίονος, καὶ ἀνεπήδησεν, ἀνοίγων τὸ στόμα του νὰ φωνάξῃ. Ἀλλὰ πρὶν ἢ προφθάσῃ, χεὶρ τρυφερά τῷ τὸ ἐκλείπει, καὶ ἐγερθεὶς εἶδεν ἐμπρὸς του γυναῖκα κρατοῦσαν πτηνὸν εἰς τὸ στῆθος της.

Κατ' ἀρχὰς τεταραγμένος ὁ Ἀλβέρτος ἀμφέβαλλεν ἂν ἦναι αὐτὴ ἡ Ἑμάη, διότι τὸ σκότος ἐσκίαζε τὸ πρόσωπόν της καὶ ἠλλοίου τοὺς χαρακτῆράς της. Ἀλλὰ τέλος καθησυχάζουσα αὐτὸν,

— Ἐγὼ εἶμαι, τῷ εἶπεν αὐτή. Ὅταν κοιμᾶται τὸ Πα, καὶ μόνη ἀγρυπνεῖ ἡ σελήνη, ἠγέρθη ἐκ τῆς κλίνης μου, καὶ ἦλθον πρὸς σέ τὸν φίλον μου νὰ σέ σώσω. Ἄν μ' ἐννοήσῃ ὁ ἀδελφός μου, θὰ μὲ σφάξῃ εἰς τοῦ πατρὸς τὴν οὐδ' οὐπὲν (τὸν τάφον)· ἂν μὲ ἰδῇ ὁ μνηστήρ μου, θὰ ροφήσῃ τῶν φλεβῶν μου τὸ αἷμα. Ἀλλ' ἄς μὲ σφάξῃ ὁ Βίδης, ἄς ροφήσῃ ὁ Κάϊ-Κούμους τὸ αἷμά μου· δὲν τραμάζω τὸν Τίποκον (τὸν θάνατον), ἀρκεῖ νὰ σ' ἀποσπάσω τῶν χειρῶν τῆς ἐκδικήσεως.

— Νὰ μὲ σώσης ἤλθες, ὦ Ἐμάη! ἀνεφώνησεν ὁ Ἀλβέρτος. Δὲν εἶναι πλάνη τῆς ἀκοῆς μου, δὲν εἶσαι ἀπατηλὸν ὄρμα κατερχόμενον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ νὰ μὲ παρηγορήσῃ; Νὰ μὲ σώσης, Ἐμάη, νὰ μοὶ ἀνοίξῃς τὰς πύλας τούτου τοῦ Πα! Ἀλλὰ, φίλη, ματαία ἡ ἀγαθότης σου. Τ' ἀκατοίκητα αὐτὰ δάση, αἱ ἄγριαι αὐταὶ ἔρημοι μοὶ εἰσὶν ἄγνωστοι ἐντελῶς. Θὰ πλανηθῶ εἰς αὐτὰς ἀνοδὴγητος, καὶ θὰ μὲ θανατώσῃ ἡ πείνα, ἢ θὰ μὲ συλλάβωσιν οἱ συμπατριῶταί σου.

— Ὅχι, εἶπεν ἡ Ἐμάη. Θὰ σ' ὁδηγήσω ἐγὼ, θ' ἀφήσω τὴν πατρικὴν καλύβην, θ' ἀπαρνηθῶ τοὺς συμπατριώτας μου, καὶ θὰ ὑπάγω ὅπου μὲ φέρῃς, νὰ ζήσω ἐκεῖ ὅπου ζῇς, νὰ βλέπω μετὰ σοῦ τὸν ἥλιον καὶ νὰ χαίρωμαι, ἡ πνοή μου ν' ἀπαντᾷ τὴν πνοήν σου, καὶ ὁ τάφος μου νὰ σκαφῇ πλησίον τοῦ τάφου σου.

— Ὡς ἐλθὲ, φίλτατη Ἐμάη, εἶπεν ὁ Ἀλβέρτος περιπατῶς, καὶ ἐγκλείων αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του· ἐλθὲ ἐκεῖ ὅπου ζῶσιν ἡμεροὶ ἄνθρωποι, ἐκεῖ ὅπου ἀγαπῶνται ὡς ἀδελφοί. Θὰ σὲ θαυμάζωσιν ὡς τὴν γλυκεῖαν κόρην τῶν θαλασσῶν, θὰ σὲ λατρεύωσιν ὡς τὴν ὡραίαν ἡγεμονίδα τῶν νήσων, ὡς τὴν θυγατέρα τοῦ σοφοῦ Ραγκατίρα.

— Μοὶ ἀρκεῖ ἡ μήτηρ σου νὰ μ' ἔχῃ ὡς θυγατέρα της, καὶ νὰ εἶμαι ὡς ἀδελφὴ σου πλησίον σου· διὰ δὲ τὸν κόσμον καὶ διὰ τὸν θαυμασμόν του ἀδιαφορῶ, εἶπεν ἡ Ἐμάη μετὰ φωνῆς ἥτις ἐκ τῆς καρδίας ἐξήρχετο.

— Λοιπὸν ἐλθὲ, ὦ ἀδελφὴ τῆς καρδίας μου, εἶπεν ἐγειρόμενος ὁ Βοβλαῖϋ, καὶ θέλων νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὴν πύλην τοῦ Πα. Ἐλθὲ, ἅς φύγωμεν πρὶν σβεσθῶσιν οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ, πρὶν ἡ αὐγὴ προδώσῃ τὰ βήματά μας.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ἔντρομος ἡ Ἐμάη. Μείνε, πρόσεξε μὴ κινηθῇς, ἢ ἐχάθῃς. Νομίζεις ὅτι ἀρκεῖ νὰ θέλωμεν, καὶ θὰ

διαφύγωμεν; Ἄφρον! Εὐκολώτερον φεύγει ἡ ἔλαφος ἀπὸ τοῦ ἄντρου τοῦ λέοντος. Οἱ ὀρθαλμοὶ τῶν υἱῶν τοῦ Χουράκη εἶναι ἄγρυπνοι ὡς οἱ ἀσέρες τοῦ οὐρανοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἂν διαφύγωμεν, οἱ πόδες τῶν υἱῶν τοῦ Χουράκη εἶναι ὡς οἱ ἄνεμοι εἰς τὰ ὄρη ταχεῖς, καὶ θέλομεν συλληφθῇ πρὶν φθάσωμεν εἰς τὰς κατοικίας τῶν ἀδελφῶν σου.

— Λοιπὸν ἀπελπισία, πανταχόθεν ἀπελπισία!

— Ἴδου, δυστυχῇ ξένε, τί ἀπεφάσισα διὰ σέ. Ἄν ἔγκλημα πράττω, ὁ ἰσχυρὸς Ἀτούας τῶν Πακέων (θεὸς τῶν χριστιανῶν) ἄς μοὶ τὸ συγχωρήσῃ. Ὅταν μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἀνατεῖλῃ ὁ ἥλιος, πολλαὶ τῆς φυλῆς μας γυναῖκες θέλουσιν ἀπέλθαι εἰς μεμακρυσμένον Πα, ἵν' ἀνανεώσωσι τὰς ζωοτροφίας μας. Μετ' αὐτῶν θ' ἀπέλθω κ' ἐγώ, ὥστε οὐδεὶς θέλει μὲ ὑποπτεύσει.

«Εἰς τὸ ἀντιπέραν ὄρος γνωρίζω θέτιν μεμονωμένην, ὅπου, προσπαθῶν νὰ διδάξῃ εἰς τοὺς συμπατριῶτας μου τὴν ἡμερωτέραν ὀρησκειάν σας, πολλάκις ἀποσύρεται εἰς τῶν ἐδικῶν σας Ἀρίκων (ιερέων), ἐκεῖνος ὅστις καὶ τὴν γλῶσσάν σου νὰ ὁμιλῶ μοὶ ἐδίδαξε, καὶ τοῦ Θεοῦ σου νὰ γνωρίζω τὴν δύναμιν. Καθ' ὁδὸν θὰ διαφύγω κρυφίως μίαν στιγμὴν πρὸς αὐτόν, θὰ τῷ εἰπῶ τὸν κίνδυνόν σου, καὶ θὰ τῷ δηλώσω τὸ μέρος ὅπου εἶσαι αἰχμάλωτος, ἵνα τρέξῃ ὅπου ἡξεύρει ὅτι κατοικοῦσιν οἱ ἀδελφοί σου, καὶ φέρῃ τὰ στρατεύματά των ἕως εἰς τὴν ὄχθην τὴν πέραν τῆς νήσου ταύτης. Θέλω τῷ δώσῃ αὐτὴν τὴν Κουκούπαν (περιστερὰν), ἣν φέρω εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Αὐτὴ τρώγει ἐκ τοῦ στόματός μου σῖτον, καὶ πίνει ὕδωρ ἐκ τῆς χειρός μου· ἅμα δὲ φθάσωσιν οἱ συμπατριῶταί σου εἰς τὴν πέραν ἀκτὴν, ἂν δέσωσιν εἰς τὸν πόδα τῆς φύλλον φιλύρας, καὶ τὴν ἀφήσωσιν ἐλευθέραν, αὐτὴ θέλει πετάξῃ εὐθὺς πρὸς ἐμέ, νὰ μᾶς ἀναγ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γίλη τὴν ἄφιξίν των. Τότε, ἂν μόνον κατορθώσωμεν νὰ φάγωμεν μέχρις αὐτῶν, ἐσώθης, καὶ εἶσαι ἐλεύθερος!

« Ἀλλ' ἰδὲ, τοῦτο πράττουσα, γίνομαι προδότις τῶν ἀδελφῶν μου· παραδίδωμι εἰς τοὺς ἐχθρούς των τὸ τελευταῖόν τιν ἄσυλον. Εἰπέ μοι ὅτι, ἤδη σωθεῖς, δὲν θέλεις ἐπιτρέψει εἰς τοὺς πολεμιστάς σας νὰ προχωρήσωσι πρὸς τὸ Π ᾱ τοῦτο, οὐδὲ νὰ βλάψωσι κανένα τῶν υἱῶν τοῦ Χουράκη.

Ὁ Ἀλβέρτος ὑπεσχέθη ὅ,τι ἤθελεν ἡ Ἐμάη, καὶ μετ' ὀλίγον αὐτὴ ἀνεχώρησε μετὰ πολλῶν ἄλλων γυναικῶν τοῦ Π ᾱ. Θανάσιμοι ἦσαν διὰ τὸν Ἀλβέρτον αἱ τρεῖς ἡμέραι τῆς ἀπουσίας της. Κατώρθωσεν ἄρά γε αὕτη νὰ ὑπεκφύγῃ τὰς συνοδοιπόρους της καὶ νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸν ἱερέα· τὸν εὔρεν εἰς τὸ ἀναχωρητήριόν του, ἠθέλησεν οὗτος ὅ ἀναλάβῃ τὴν ἀποστολήν· ὅλα ταῦτα ἦσαν δι' αὐτὴν ζητήματα ζωῆς ἢ θανάτου, καὶ ὁ Ἀλβέρτος ἐφαίνετο οὐκ ὀλίγον ἐκτιμῶν τῆς πρώτης τὰ πλεονεκτήματα.

Τέλος ἡ Ἐμάη ἐπέστρεψε καλῶν ἄγγελος. Εὔρε τὸν Ἀρίκη ν εἰς τὸ δάσος, καὶ ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς ἀνέλαβε προθύμως τὴν ἀποστολήν. Ἡ πλησιεστέρα ἀγγλικὴ ἀποικία ἦτον εἰς Κοροράϊκαν, ἀπέχουσα τρεῖς ἡμέρας περίπου, ὥστε σπεύδουσα ἢ βοήθεια, δὲν ἦτον ἀδύνατον νὰ φθάσῃ καὶ μίαν ἡμέραν πρὸ τῆς προσδιωρισμένης διὰ τὴν ἱλαστήριον θυσίαν τοῦ Ἀλβέρτου.

Οὕτω παρήρχετο ἡ μετὰ ταῦτα ἐβδομάς μεταξὺ ἐλπίδος καὶ φόβου, καὶ πᾶσα στιγμὴ της ἦτον αἰώνων βάσανος διὰ τὸν Ἀλβέρτον. Καὶ τὴν μὲν ἡμέραν ἡ Ἐμάη, ὅτε τῷ ἔφερε τὴν τροφήν του, προσήρχετο εἰς αὐτὸν σιωπῶσα καὶ τὸ πρόσωπον ἔχουσα σκυθρωπόν. Τὴν δὲ νύκτα, ὅταν ὁ ὕπνος ἔκλειε τὰ ὄμματα τῶν υἱῶν τοῦ Χουράκη, τοὺς εὔρισκον ἠγνωμένους ἀνατέλλουσα ἡ σελήνη, καὶ δύοντες οἱ ἀστέρες.

Ἄλλὰ παρῆλθον αἱ ἑξ ἡμέραι, ἀνέτειλε δὲ καὶ ἡ ἐβδόμη, μεθ' ἣν ἄλλη διὰ τὸν Ἀλβέρτον δὲν ἔμελλε ν' ἀνατείλῃ, καὶ ἡ περιμενομένη βοήθεια δὲν ἐφαίνετο. Τὴν ἐπαύριον, ἅμα ἡ αὐγὴ διεγέλα, ἡ βαΐδοῦα τοῦ Χουράκη ἔμελλε νὰ καταβῇ ἐπὶ τῆς πρώτης ἀκτῖνος, ὅπως τραφῇ ἀπὸ τῆς ψυχῆς τοῦ ξένου.

Αἱ προπαρασκευαὶ τῆς μεγάλης θυσίας, μεγάλης διότι ἦτον ἡ πρᾶξις τῆς ἐκδικήσεως, ἤρχισαν ἤδη νὰ γίνωνται· ὅλα τὰ ξόανα ἐβάφοντο διὰ νέας μίλτου· νέαι ψίαθοι ἠπλοῦντο εἰς τὴν οὐδοῦπαν (τὸ κενοταφεῖον) τοῦ ἀπαγχονισθέντος γέροντος ἀρχηγροῦ, καὶ ξύλινον ἠγείρετο τὸ ἱκρίωμα τῆς θυσίας. Κάτωχρος ὁ Ἀλβέρτος παρίστατο εἰς τὰς ἐργασίας ταύτας, καὶ ἕκαστον κτῆμα τοῦ πελέκεως ἀντήχει θανατηφόρως εἰς τὴν καρδίαν του.

Κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἡ Ἐμάν τῷ προσέφερε τὴν τροφήν του, τὴν τελευταίαν ἣς ἔμελλε νὰ γευθῇ. Στιγμῆς δὲ δραξαμένη καθ' ἣν δὲν παρετηρεῖτο, ἐπλησίασε πρὸς αὐτὸν, καὶ

— Ἀδελφε, θ' ἀποθάνω μαζὶ σοι, τῷ εἶπε.

ΣΤ'.

Μετὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν ἤρχισαν οἱ ἀγῶνες, δι' ὧν προοιμιάζονται αἱ ἐπίσημοι θυσίαι παρὰ τοῖς ἀγρίοις.

Εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Πα, συνηγμένης ὅλης τῆς φυλῆς, καὶ παρόντος καὶ αὐτοῦ τοῦ θύματος, πρῶτον ἄδοντες οἱ πολεμισταὶ ἐχόρευσαν τὸν Πα-Χί. Μετὰ ταῦτα δ' ἐπ' αὐλῶν κατεσκευασμένων ἐξ ὀστῶν τῶν ἐχθρῶν των, ἔψαλλον πένθιμα ἐλεγεία νεκρώσιμα, καὶ εἰς αὐτὰ νικητῆς ἀνεδείχθη ὁ Κάϊ-Κούμιος. Ἐπειτα δ' εἰς τὴν πάλην ἀπεπειρά-

θυσαν τῆς σωματικῆς ῥώμης, καὶ ὁ Βίδης ἀνεκηρύχθη ἀνδρειότατος πάντων. Μετὰ τοῦτο ἔγινε τοῦ Μέρε ἀγών, καὶ ὁμὲν Κάϊ-Κούμους ἔθραυσε διὰ τῆς πρώτης πληγῆς τοῦ ῥόπαλου τοῦ δένδρου κορμὸν ἔχοντα παχύτητα σχεδὸν ἀνθρωπίνου σώματος, ὁ δὲ Βίδης κατέφερε τὸ ῥόπαλόν του εἰς βράχον ὀγκώδη, καὶ ὁ βράχος συνετρίβη ὡς ὕαλος.

Κατόπιν τούτου ἠγωνίσθησαν εἰς τὸ τόξευμα. Εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ Παῖ ἴστατο εἰς τῶν ἀγρίων, φέρων κατὰ τὸ ἔθος αὐτῶν ὀρθὸν πτερόν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Ὁ Βίδης ἔλαβε τὸ τόξον, καὶ πρὶν ἢ ὁ ἄγριος προσθάσῃ κἄν νὰ ἰδῇ ὅτι περὶ αὐτοῦ πρόκειται, ἐτόξευσε, καὶ ἔκοψε τὸ πτερόν εἰς τὴν μέσσην. Τοῦτο ἐκίνησε γενικὸν γέλωτα εἰς τὸ Παῖ.

— Ὡραῖον! εἶπεν ὁ Κάϊ-Κούμους. Ἀλλὰ βλέπεις τὸ μέλαν ἐκεῖνο σημεῖον εἰς τὸν οὐρανόν;

Τὸ βλέπω, ἀπεκρίθη ὁ Βίδης, ἀλλὰ δὲν ἠξούρω τί εἶναι.

— Ἄς ἰδῶμεν λοιπὸν τί εἶναι, ἀπεκρίθη αὐτός, καὶ ἐτόξευσε κατὰ κάθετον.

Τὸ μέλαν σημεῖον, διευθυνόμενον πρὶν ὀριζοντίως, ἤρχισε διὰ μιᾶς νὰ κατέρχεται, ταχέως αὐξάνον εἰς ὄγκον, καὶ μετ' ὀλίγον ἔπεσε κατὰ γῆς λευκὴ κοκκοῦπα (ἡ ἐγχώριος περιστερὰ), φέρουσα εἰς τὸ σῶμά της βαθέως ἐμπεπηγμένον τὸ βέλος.

— Τί ὠραῖον πτηνόν! ἀνέκραξεν ἡ Ἐμάη, καὶ ῥιφθεῖσα ἐπ' αὐτοῦ, τὸ ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς της ὡς ἵνα τὸ θαυμάσῃ. Στραφεῖσα δ' ἀφανῶς πρὸς τὸν Ἀλβέρτον, καὶ δεικνύουσα αὐτῷ τὸν πόδα τῆς περιστερᾶς,

— Τῆς φιλλύρας τὸ φύλον! εἶπε κρυφίως.

Ὁ Ἀλβέρτος ἀνέσكىρτησεν εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο, καὶ ἐφλογίσθησαν αἱ πελιδναὶ παρειαὶ του.

Τὸ δ' ἄθλον τοῦ τοξεύματος ἔλαβεν ὁ Κάϊ-Κούμους.

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει ἐν τούτοις, καὶ οἱ ἄγριαι ἐσκορπίσθησαν εἰς τὰς καλύβας των, περιμένοντες ἀνυπομόνως τὴν νέαν αὐγὴν, καθ' ἣν ἤθελεν ἐξακολουθήσει ἡ φοβερά τελετή.

Ἀλλὰ περὶ τὸ μεσονύκτιον ἡ Ἐμάη ἦλθε πρὸς τὸν Ἀλβέρτον, ὅστις ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἐκοιμᾶτο. Εἰς τοὺς ὤμους τοῦ ἐρρίψε μανδύαν ὅποιοι οἱ τῶν ἀγρίων, καὶ λαβοῦσα αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς, τῷ ἐνευσε σιωπηλῶς νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ.

Ἡ πανσέληνος ἔφεγγε λαμπρὰ εἰς μέσον τὸν οὐρανόν. Ὅταν δ' ἔφθασαν εἰς τὴν ἄκρον τοῦ Πα, εἰς ἄγριος κοιμώμενος παρὰ τὸν φραγμόν, ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ ἠρώτησε·

— Τίς πορεύεται;

— Κοιμήσου, Κάρε-Τέτε, εἶπεν ἡ Ἐμάη. Ἐγὼ εἶμαι, εἶμαι ἡ Ἐμάη.

Καὶ ἐν ᾧ ἔλεγεν, ἔτρεψεν ἡ χεὶρ τῆς εἰς τοῦ Ἀλβέρτου τὴν χεῖρα.

— Καὶ ἐκεῖνος τίς εἶναι; ἠρώτησεν ἐπιμένων ὁ ἄγριος.

— Ἐδικός μου ἄνθρωπος, ἀπεκρίθη ἡ Ἐμάη. Κοιμήσου, Κάρε-Τέτε.

Ὡς πρὸς τὴν Ἐμάην βεβαίως οὐδελμία ὑποψία ἐδύνατο νὰ ὑπάρχῃ, οὐδ' ἤθελεν ἐπέλθῃ εἰς τινὰ τῶν ἀγρίων νὰ τὴν ἐμποδίσῃ νὰ ὑπάγῃ ὅπου ἤθελεν. Οὕτω λοιπὸν ὑπερέβη τὸν φραγμόν τοῦ Πα μετὰ τοῦ Ἀλβέρτου. Ἐπειτα δ' ἤρχισαν νὰ καταβαίνωσι βράχον ἀπότομον καὶ κρημνώδη, ὅπου ἄνευ τῆς χειραγωγίας καὶ τῆς βοηθείας τῆς Ἐμάης, ἤθελεν ἀφεύκτως κατακυλισθῇ εἰς τὸ χαῖνον βάραθρον ὁ Ἀλβέρτος.

Τέλος δ' ἔφθασαν εἰς μέρος ὅπου ἐκοιλαίνετο ὁ βράχος εἰς μικρὸν σπήλαιον, μὴ φαινόμενον ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ Πα τὸν φραγμόν. Ἐδὼ δὲ σταθεῖσα ἡ Ἐμάη,

— Δέν δύνασαι νά μ' ἀκολουθήσης περαιτέρω, τῷ εἶπε, χωρίς μυριάκις νά συντριβῇς κατὰ τῶν κρημνῶν.

Δέσασα δ' αὐτὸν ὑπὸ τὰς μασχάλας διὰ στερεοῦ σχοινοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα προσδεθεῖσα ἡ ἰδία ἐκ τοῦ σώματος εἰς κεῖ που παραφυόμενον ἰσχυρὸν κορμὸν πίτυρος, ἔλαβε τὸ σχοινίον εἰς τὰς χεῖρας, τὸν ἐκρέμασεν ἐπὶ τοῦ βαράθρου, καὶ οὕτω, βοηθούμενον διὰ τῶν χειρῶν καὶ διὰ τῶν ποδῶν ἐπὶ τῶν προεχόντων λίθων, τὸν κατεβίβασε μέχρι τοῦ παραλίου.

Μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς εἶδεν ὁ Ἀλβέρτος καταβιβαζόμενον διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου ἕτερόν τι σῶμα, καὶ ἐξεπλήτετο τίνα εἶχε βοηθὸν ἡ Ἑμάη, ὅστις ἐκράτει τὸ σχοινίον διὰ τὴν κατάβασίν της. Ἀλλὰ ταχέως ἐγνώρισεν ὅτι τὸ κατερχόμενον ἀντικείμενον δέν ἦτον ἡ Ἑμάη, ἀλλὰ δέρμα βοῆς συνερόαιμνον κατὰ τὰ ἄκρα, ὃς τινος αὐτὸς δέν ἤδυνήθη νά ἐννοήσῃ τὴν χρῆσιν.

Τέλος εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης εἶδε μετὰ θαυμασμοῦ καὶ τὴν Ἑμάην ἐρχομένην πρὸς αὐτὸν, παρακολουθοῦσαν μετ' ἑλαφροῦ καὶ ἀσφαλοῦς ποδὸς πάσας τοῦ κρημνοῦ τὰς καμπάς, καὶ συνελισσομένην μετὰ τῶν ἐλιγμῶν αὐτοῦ, ὡς ἂν ἦν προσπεφυκυῖα αὐτῷ, ὡς ὁ ὄφις καθέρπων σύρει ἐπὶ τῶν καθέτων βράχων τοὺς δακτυλίους του.

Ὅταν δ' ἔφθασεν ἡ νέα κόρη πλησίον του, δεικνύουσα αὐτῷ τὴν θάλασσαν, ἥτις ἐνταῦθα ἦτο στενὴ, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν ἐκυμάτει σφοδρῶς,

— Αὐτὸς ὁ πορθμὸς, τῷ εἶπε, σέ χωρίζει ἀπὸ τῆς σωτηρίας σου. Νά καταβιδάσω πιρόγαν (πλοιάριον) μόνη καὶ χωρίς νά προδοθῶμεν, δέν δύναμαι. Δύνασαι νά τὸν διαπλεύσης;

— Αὐτὰ τὰ κύματα! ἀνέκραξεν ὠχριῶν ὁ Ἀλβέρτος. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀφευκτος θάνατος.

— Φοβεῖσαι νὰ δοκιμάσης; τὸν ἠρώτησεν ἡ Ἐμάη.

— Δὲν φοβοῦμαι, ἀπεκρίθη αὐτός. Ὁ θάνατος μὲ περι-
στοιχεῖ πανταχόθεν. Ἴσως ἡ θάλασσα εἶναι ἡμερωτέρα τῶν
ἀδελφῶν σου.

Καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν εὐτόλμως, κατόπιν δ' αὐ-
τοῦ καὶ ἡ Ἐμάη, ἔλκυσσα τὸ δέρμα τοῦ βοῦς διὰ σχοινίου
δεδεμένου εἰς τοὺς δύο της ὤμους.

Κατ' ἀρχὰς ὁ Ἀλβέρτος ἐπάλαισε ῥωμαλαίως πρὸς τ' ἀ-
φρίζοντα κύματα. Ἀλλ' ἡ διεύθυνσις αὐτῶν ἦτον ἐναντία,
καὶ ἡ ὁρμή των μεγάλη· δι' ὃ καὶ ἤρχισε ν' ἀπαυδῇ μετὰ
τινα ὥραν, καὶ ἐν ᾧ ἀσθμαίνων ἠγωνίζετο, τὰ κινήματά του
ἐγίνοντο ταχέα καὶ ἄτακτα.

— Ἀνάβα εἰς τὸ δέρμα ἐκεῖνο, τῷ εἶπεν ἡ Ἐμάη, ν' ἀνα-
παυθῇς.

Ὁ Ἀλβέρτος ἀνέβη εἰς αὐτὸ, ἔχον, ὡς ἦν ἐρραμένον, σχῆ-
μα σκάφης, καὶ ἡ εὐρωστος κόρη, πλέουσα ὡς ἡ φώκη τῆς
Πολυνησίας, ἢ ὡς Νηρηΐς ἀρχαία, τὸν ἐρρύμούλκει μέχρις
οὗ ἀναπαυθεὶς ἐδύνατο νὰ κολυμβᾷ πάλιν μόνος. Οὕτως ἐξ-
ηκολούθησαν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον, καὶ ἡ αὐγὴ ἤρχισεν ἤδη νὰ
ὑποφώσκη, ὅταν ἡ Ἐμάη,

— Τάχυνε, τάχυνε! εἶπεν εἰς τὸν σύντροφόν της, διπλα-
σιάζουσα ἡ ἰδία ταχύτητα. Τάχυνε! τοὺς ἀκούω.

— Ποίους ἀκούεις;

— Μᾶς ἐνόησαν, ἔρχονται οἱ υἱοὶ τοῦ Χουράκη. Τοὺς ἀ-
κούω, καταβαίνουνσι τοὺς βράχους, θὰ ρίφθωσιν εἰς πειρό-
γας, καὶ μετ' ὀλίγον θὰ μᾶς προφθάσωσι. Τάχυνε, νὰ εὐ-
ρωμεν τοὺς συμπατριώτας σου πρὶν ἢ ἔλθωσιν.

Οἱ λόγοι οὗτοι τῆς Ἐμάης, ἀντὶ ν' αὐξήσωσι τὴν δρα-
στηριότητα, παρέλυσαν ἐξ ἐναντίας τὰς δυνάμεις τοῦ Ἀλ-
βέρτου, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ κρατηθῇ πάλιν ἀπὸ τοῦ δέρμα-

τος, καὶ τρομερὰ ἦτον ἡ σκηνὴ καθ' ἣν οἱ ἄγριοι, εἰς τὰς ταχείας πηρύγας των εἰσπηδῆσαντες, ἐδίωκον διὰ κώπης καὶ οἱ ἰστίων τοὺς δύο φυγάδας, αὐτοὶ δὲ, ἐπτείνοντες τὰς δυνάμεις των πάσας, ὥς ἂν ἔμελλον νὰ διαρρήξωσι τοὺς μυῶνάς των, ἐπάλαιον μετ' ἀπελπισίης κατὰ τῶν κυμάτων, ὥρων παραφόρως εἰς τὰ ἐμπρὸς, καὶ ὁσάκις ἔστρεφον τὰς κεφαλὰς, ἔβλεπον ὀπίσω των τὰς πηρύγας, αἵτινες κατ' ἀρχὰς ὥς ἔνυδρα μόνον πτηνὰ φαινόμεναι, ἠΰξανον ταχέως, καὶ ἐδείκνυον πλησίον καὶ πάντοτε πλησιέστερον τοὺς ἀπειλητικούς καὶ μέλανας ὄγκους των.

Τὸν Βοβλαίου ἐξήντλει ἡ ἀσυνήθης ἀσκησις οὐχ ἦττον ἢ ὁ τρόμος, καὶ ὅσω μᾶλλον ἠσθάνετο ὅτι ὑπὲρ τῆς ζωῆς του πρέπει νὰ σπεύσῃ, τόσω ἀνικανώτερος καθίστατο νὰ κινηθῇ, καὶ ἐκινδύνευε νὰ βυθισθῇ εἰς ἕκαστον κίνημα. Ἡ δ' Ἐμάη, ἥτις μόνη ἐδύνατο νὰ σωθῇ, εἶδοι ἔσχιζεν ὥς ὅφισ τὰ κύματα, ἵστατο ὅμως, καὶ προσέφερεν εἰς τὸν φίλον της τοῦ δέρματος τὴν βοήθειαν, καὶ ἐκολύμβησεν δι' ἀμφοτέρους ἡ ἀνδρεία κόρη, βραδύνουσα τὰς κινήσεις της, καὶ ἐξαντλοῦσα πρὸς σωτηρίαν του τὰς ἐναπολειπομένας δυνάμεις της, ἂν καὶ ἐγνώριζεν, ὅτι συλληφθεῖσα ἔμελλεν ἀφεύκτως νὰ σπαραχθῇ μετὰ λύσσης ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν της, καὶ ὅτι διὰ τὸν ἐχθρὸν καὶ τὸν αἰχμάλωτον ἐδύνατο νὰ ὑπάρξῃ παρ' αὐτοῖς ἔλεος καὶ συγχώρησις, δι' αὐτὴν ὅμως, τὴν δραπετὶν καὶ τὴν προδότιν, δὲν ὑπῆρχεν εἰμὴ θάνατος ἐν μέσῳ σκηροτάτων βασάνων.

Ἄλλ' ἦλθε στιγμή καθ' ἣν ἠσθάνθη ὅτι πάντες της οἱ ἀγῶνες ἔμελλον ν' ἀποβῶσι μάταιοι. Ἀσθμαίνουσα ὥρμα εἰς τὰ ἐμπρὸς, ἀλλ' αἱ πηρύγαι ἐπέκειντο, ἔφθανον, καὶ ἠκούοντο ἤδη αἱ κῶπαι πλαταγοῦσαι ἐπὶ τοῦ ὕδατος, καὶ τῶν ἀνθρώπων αἱ φωναὶ καὶ αἱ βλασφημίαι, ἡ δὲ ὄχθη ἦν ἔτι μα-

κράν. Τὴν πνοὴν τῆς ἐπροσπάθει νὰ κρατήσῃ μὴ τὴν ἀκούσωσιν οἱ διώκοντες, ἐβυθίζετο σχεδὸν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ ὕδατα, μὴ τὴν ἰδῶσιν, ἀλλ' ἐνόει ὅτι τὰ πάντα εἰς μάτην, καὶ τὸ αἶσθημα τῆς ἀπογνώσεως ἤρχισε καὶ αὐτὴν κυριεῦον, καὶ τότε, ἴσως κατὰ πρῶτον εἰς τὴν ζωὴν τῆς, ἐνεθυμήθη ὅτι ὁ Ὠκεανὸς ἔχει βάθος, καὶ ὅτι, ἂν δὲν δυνηθῇ νὰ φθάσῃ ἀντιπέραν, θέλει πνιγῇ, καὶ ἡ ἰδέα αὕτη τὴν ἐξελεύρου, καὶ ὁ πυθμὴν ἐφαίνετο ἤδη ὡς ἔλκων αὐτὴν μαγικῶς.

Ἄλλ' αἰφνης, στρέψασα τὴν κεφαλὴν, ἀνέπνευσε βαθέως, καὶ ἤρχισε μετὰ διπλασιασθείσης δραστηριότητος νὰ προβαίνη· διότι εἶδεν ὅτι αἱ πύργαι ἔστρεψαν τὰς πρύμνας πρὸς νότον, ἐν ᾧ ἐκείνους τῶν κυμάτων ἡ βία τοὺς ὥθει πρὸς βορειότεραν ἀκτὴν, ὥστε προφανὲς ἦτον ὅτι, ὑπὸ τοῦ λυκαυγυὺς προστατευόμενοι, δὲν εἶχον εἰσέτι ἀνακαλυφθῇ ὑπὸ τῶν διωκτῶν.

Ἡ παρατήρησις τῆς αὐτῆς ἐνεθάρρυνε καὶ τὸν Ἀλβέρτον, ὅστις ἐρρίφθη αὐθις εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ οὕτω μετὰ τινος ὥρας ἔτι ἐπίπονον καὶ ἔντρομον πλοῦν, ἔφθασαν τέλος εἰς τὸ παράλιον, καὶ ἐπέβησαν αὐτοῦ τινὰ λεπτά μόνον πρὶν αἱ πύργαι προσορμισθῶσιν ὡς ἑξακόσια βήματα δεξιῶς.

Ζ'.

Ποίαν δ' ἐντεῦθεν ἔπρεπε νὰ λάβωσι διεύθυνσιν δὲν ἤξευρον οἱ φυγάδες· διότι οἱ Ἀγγλοι, ὅπως μὴ τοὺς κατανοήσωσιν οἱ ἐγγχώριοι, δὲν ἀνῆψαν φῶς, οὐδ' ἄλλο τι σημεῖον ἔδωκαν δυνάμενον νὰ τοὺς προδῶσῃ. Τὸ μόνον δὲ προφανὲς εἰς αὐτοὺς ἦτον, ὅτι ὤφειλον ὅσον τάχιον καὶ ὅ,τι πλεῖστον νὰ μακρυνθῶσι τοῦ μέρους ὅπου ἐπλησίαζον ν' ἀποβῶσιν οἱ

οἱ τοῦ Χουράκη, καὶ τραπέντες ἐπομένως πρὸς βορρᾶν, ἐδυθίσθησαν εἰς τὸ δάσος, πρὶν δυνηθῇ τις νὰ τοὺς ἀνακαλύψῃ.

Μετ' ὀλίγον κραυγαὶ μεγάλαι ἤκούσθησαν πέραν πρὸς νότον, καὶ ὅπλων κλαγγή, καὶ πυροβόλων ἀδιάκοπος κρότος.

Ἡ Ἑμάη ἐκρεμάσθη ἀπὸ τῶν κατωτέρων κλάδων μεγάλου δένδρου, καὶ ἐκεῖθεν, σκίουρον ὁμοιάζουσα εἰς τὴν ἐλαφρότητα καὶ τὴν χάριν τῶν κινημάτων, ἀνεῖρξήθη μέχρι τῆς κορυφῆς. Μετὰ ἐν δὲ λεπτόν κατέβη μετὰ τῆς αὐτῆς πάλιν εὐκινήσιας.

— Νὰ φύγωμεν, εἶπε. Δὲν ὑπάρχει ἐλπίς ἀπ' ἐδῶ. Δὲν δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τοὺς συμπατριώτας σου, χωρὶς νὰ διέλθωμεν διὰ τοῦ στρατοῦ τῶν ἐδικῶν μου συμπατριωτῶν. Ἦδη ἀπηντήθησαν, καὶ ἤρχισαν οἱ ἀκροβολισμοί. Ἄς ἐλπίζωμεν ὅτι θὰ μᾶς λησμονήσωσιν εἰς τῆς μάχης τὴν ἑξαψιν· καὶ ἐν ᾧ ἀπασχολοῦνται, ἄς μὴ χρονοτριβῶμεν, ἄς φύγωμεν.

Καὶ ἐπροχώρησε μετὰ τοῦ Ἀλβέρτου πρὸς τὰ ἔνδον τοῦ δάσους, προτιμῶσα τὰ πυκνότερα μέρη, ὅπου τὸ φῶς τοῦ ἡλίου μόλις εἰσέδυεν ἐξασθενούμενον εἰς σκιάφως ἀμφίβολον, καὶ τὰς μαῖλλον ἀβάτους διόδους, ὅπου ἔπρεπε νὰ ἔρπη πολυτάκως ὑπὸ θάμνων ἀδιάσχιστον πλέγμα, ἥ ν' ἀναρρίχῃται εἰς βράχων πλευρὰς καθέτους, καὶ ἀπέφευγε τὰ ξηρὰ φύλλα, μὴ ὁ θόρυβος αὐτῶν τοὺς προδώσῃ, καὶ ἀνώρθου τὸν κλάδον ὅστις ἐκάμφθη ὑπὸ τὸν πόδα τῆς, μὴ ἡ πίεσίς του γίνῃ μηνυτὴς τῆς φυγῆς των.

Αἶφνης δὲ ἔμεινεν ἀκίνητος, καὶ, τείνουσα τὸ οὖς, ἔθεσε τὸν δάκτυλον εἰς τὰ χεῖλη τῆς.

— Σιωπὴ, ἐψιθύρισεν. Ἀκούεις;

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ Ἀλβέρτος. Τίποτε δὲν ἀκούω.

— Σιωπή! Διωκόμεθα.

— Καὶ τίς, ἡρώτητεν ὁ Ἀλβέρτος, ἡδύνατο ν' ἀνακαλύψῃ τὸν δρόμον μας;

— Οἱ υἱοὶ τῶν ἐρήμων, ἀπήντησε ταπεινῇ τῇ φωνῇ ἡ Ἐμάη, ἔχουσι τὴν ἀκοὴν τοῦ ὄφρεως καὶ τὴν ὄρασιν τοῦ ἄε. τοῦ. Ἐλθέ! διωκόμεθα.

Καὶ λαβοῦσα αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς, ἤρχισε νὰ τρέχῃ μετὰ μεγάλης ταχύτητος, ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς ὑψηλὸν κρημνὸν καθέτως ἐπικρεμάμενον εἰς χεῖμαρον βαθὺν καὶ ὀρμητικόν.

— Τὰ ἴχνη μας ἀνεκαλύφθησαν, εἶπεν. "Ὅσω ταχύτερον φεύγομεν τόσω ταχύτερον διωκόμεθα· ἀλλ' ὁ διώκων μας εἶναι εἷς.

Καὶ, εὐροῦσα σενωπὸν ἐλίσσομένην περὶ τὸν βράχον, κατήλθε δι' αὐτῆς εἰς τὰ χεῖλη τοῦ ποταμοῦ, ὃν ἐξεύγνυε μακρὸς κορμὸς δένδρου ἐν εἴδει γερύρας. Διαβάντες δ' ἀμφοτέρω ἐπὶ τῆς ἐπισφαλοῦς ταύτης ὁδοῦ, συνήνωσαν τὰς δυνάμεις των, καὶ κατεκύλισαν τὸν κορμὸν εἰς τὸν χεῖμαρον, ὅστις ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ τὸν παρέσυρεν εἰς τὰς δίνας του.

Ἐπειτα δὲ, ὡς δορκὰς δρομαία, καὶ πάντοτε παρακολουθούμενη ὑπὸ τοῦ Ἀγγλου, ἀνέβη ἡ Ἐμάη τῆς ἀντιπέραν ὄχθης τὸ μέτωπον, ἐπίσης καθέτως ὑπερτεῖνον τὸ ρεῦμα. Ἀλλὰ μόλις ἔφθασεν εἰς τὴν κορυφὴν αὐτοῦ, καὶ ἤκουσε φωνὴν ἣτις τὴν ἐκάλει ὀνομαστί· μεταστραφεῖσα δὲ, εἶδεν ἀπέναντί της, ἐπὶ τοῦ βράχου ὃν εἶχε πρὸ ὀλίγου ἐγκαταλείψει, ἰστάμενον τὸν Κάϊ-Κούμου.

— Ἐμάη, τῇ ἔλεγε, ποῦ φεύγεις Ἐμάη; Διατί ἀκολουθεῖς ἐκεῖνον τὸν ξένον; Ἐλησμόνησας ὅτι ἐγὼ σοὶ ἔφερα τοῦ μνηστῆρος τὰ δωρα; Ἐπίστρεψον, Ἐμάη, εἰς τὸ Παῖ τῶν πατέρων σου καὶ εἰς τὸν οἶκον τῶν συγγενῶν σου.

— Ὑπαγε, Κάϊ-Κούμου, ἀπεκρίθη ἡ Ἐμάη. Ὑπαγε ὅ-

θεν ἦλθες. Ἡ ἐδική μου τύχη ἀπεφασίσθη· ἐγὼ πλέον δὲν ἐπιστρέφω. Τὸ ἐδικόν μου Παᾶ θὰ εἶναι ὁ οἶκος τούτου τοῦ ξένου, συγγενεῖς μου θὰ εἶναι οἱ συγγενεῖς του.

— Καὶ δὲν ἠξεύρεις, Ἐμάη, ὅτι καὶ ἂν τρέχης ὡς τὴν βορκάδα εἰς τὰ βουνά, ὡς τὴν ἀλκὴν εἰς τὰ δάση, ὁ Κάϊ-Κούμους ὅμως τρέχει ὡς ὁ βορέας εἰς τὰς κορυφάς; Δὲν ἠξεύρεις ὅτι δὲν δύνασαι νὰ τὸν φύγης;

— Τὸ ἠξεύρω, ἀπεκρίθη ἡ κόρη, καὶ διὰ διὰ τοῦτο βλέπεις ὅτι δὲν φεύγω, ἀλλὰ σοὶ λέγω, Κάϊ-Κούμου, ὕπαγε ὅθεν ἦλθες.

— Ὅχι, Ἐμάη, εἶπεν αὐτὸς πικρῶς μειδιῶν, ἀλλὰ σοὶ λέγω ὅτι μετὰ εἴκοσι βήματα θέλω φθάσει σὲ καὶ τὸν ἀχρεῖόν σου ἄρπαγα.

— Καὶ ἐγὼ σοὶ λέγω, ἀπεκρίθη ἡ κόρη, ἐλθοῦσα εἰς τοῦ βαράθρου τὸ χεῖλος, ὅτι ἐν βῆμα ἂν προχωρήσης, ρίπτομαι εἰς τοῦτον τὸν ποταμὸν, καὶ δύνασαι νὰ λάβῃς τὸ πτώμα μου.

Ὁ ἄγριος ἔμεινεν εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἐκπεπληγμένος, διότι ἐνόει ὅτι δὲν ἦσαν μάταιαι ἀπειλαί. Μὴ τολμῶν ἐπομένως νὰ προβῇ εἰς τὰ πρόσω,

— Ἐμάη, τῇ εἶπεν, οὕτως ἐγκαταλείπεις λοιπὸν ἐκείνους οἵτινες σὲ ἀνέθρεψαν διὰ τῶν φροντίδων των, ἀρνεῖσαι τὴν πίστιν τοῦ Ἀτούα σου, τὴν ἀγάπην τοῦ ἀδελφοῦ σου, φεύγεις ἐκείνους, εἰς οὓς τὸ μειδίαμά σου ἦτον ἄκτις ἡλίου, ἡ κατήφειά σου ἦτον ὁμίχλη χειμῶνος; Θὰ σὲ κλαίει τὸ Παᾶ ὅπου ἐβασίλευες, καὶ θὰ σὲ ζητοῦν τὰ δάση ὅπου ἔτρεχες ἐλευθέρα καὶ φαιδρὰ ὡς ἡ αὔρα, οἱ ποταμοὶ ὅπου ἐλούεσο ὡς ὁ κύκνος. Θ' ἀκολουθήσης αὐτὸν τὸν ξένον εἰς τὴν πνιγηρὰν πόλιν του, ὅπου ἡ ἐλευθερία δεσμεύεται, ὅπου αἱ καρδίαι εἶναι διεφθαρμέναι, ὅπου ὁ Πακέκας θὰ σὲ χλευάζῃ καὶ θὰ σὲ

περιφρονῇ, σὲ τὴν ἀγρίαν, σὲ τὴν κόρην τοῦ Ῥαγκατίρα;
 Ἐλθὲ, Ἐμάη, ἐπιστρέψον μετ' ἐμοῦ εἰς τὰ μέρη ὅπου σὲ
 προστατεύει ἡ μνήμη τοῦ πατρός σου καὶ τῆς μητρός σου ἡ
 Βαῖδούα.

— Σοὶ εἶπα, Κάϊ-Κούμου, τὴν ἀπόφασίν μου. Οἱ λόγοι
 σου δὲν θέλουνσι τὴν μεταβάλλει. Μὴ μάτην τοὺς δαπανᾷς.

— Καὶ εἶναι λοιπὸν αὕτη ἡ σταθερά σου ἀπόφασις; ἡρώ-
 τησεν ὁ Κάϊ-Κούμους μετὰ φωνῆς εἰς δάκρυα πνιγομένης.
 Μᾶς ἐγκαταλείπεις, Ἐμάη, σὺ ἡ χαρά μας, σὺ ἡ δόξα μας,
 μᾶς ἐγκαταλείπεις διὰ τοὺς ξένους αὐτούς;

— Εἶναι ἡ ἀπόφασίς μου, εἶπεν αὕτη.

— Ἡ ἀμετάτρεπτός σου ἀπόφασις;

— Ἀμετάτρεπτος, ἀπεκρίθη ἡ Ἐμάη. Ἄν θέλῃς, δύ-
 νασαι βεβαίως νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ συλλάβῃς, ἀλλὰ θὰ μὲ συλ-
 λάβῃς νεκράν. Εἶδεμά ἡ ἐπιστρέψον πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ Χου-
 ράκη, καὶ φέρε τοῖς τὸν τελευταῖόν μου ἀσπασμόν.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ Κάϊ-Κούμους, κινῶν τὴν κεφαλὴν
 μετὰ παραδόξου ἐκφράσεως. Δὲν θὰ ἔλθω νὰ σὲ συλλάβω
 νεκράν· ἀλλ' οὔτε πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ Χουράκη θὰ ἐπιστρέ-
 ψω. Ἀφ' οὗ ἐφύσησας εἰς τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς μου καὶ μοὶ
 τὴν ἔσβυσας, ἀφ' οὗ μὲ ἀφίνεις ἔρημον εἰς τὸν κόσμον καὶ
 φεύγεις, καθὼς ἀφίνει τὸ σῶμα ὅταν φεύγῃ ἡ βαῖδούα (ἡ
 ψυχὴ), ἐγὼ σοὶ εὐχομαι ὅλην τὴν εὐτυχίαν ὅσην μοὶ ἀφαι-
 ρεῖς, καὶ ἰδοὺ ποῦ ὑπάγω.

Καὶ, τοῦτο λέγων, δι' ἐνὸς πηδῆματος ἐρρίφθη ἀπὸ ἑκα-
 τὸν ποδῶν ὕψους εἰς τὸν ὀρμητικὸν χεῖμαρον, ὅστις ἀμέσως
 τὸν περιεκάλυψεν εἰς τὸν ἀφρόν του καὶ τὸν παρέσυρεν.

— ὦ! κατάρρα εἰς ἐμέ! ἀνέκραξεν ἡ Ἐμάη, ὑψοῦσα τὰς
 δύο της χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν. Ὁ Κάϊ-Κούμους ἦτον ὁ ἀν-
 δρειότερος τῶν ἀνδρείων, ἐφθονεῖτο ὑπὸ τῶν νέων, ἠγαπᾶτο

πὸ τῶν νεανίδων. Κατάρα εἰς ἐμέ, διότι ἐπρόδωκα τὴν ἐμ-
πιστῶσύνην τῶν ἀδελφῶν μου. Ἀλλὰ διὰ σέ τὸ ἔπραξα, ἀ-
γαπητὲ ξένε. Εἰς τὴν ὁδὸν αὐτὴν ἐπιστροφή δὲν ὑπάρχει.

Καὶ ἐξηκολούθησαν τὴν ὁδοιπορίαν των.

Ὁ Ἀλβέρτος ἔτρεμεν ὑπὸ βαθείας συγκινήσεως, καὶ ἡ
φωνὴ τῷ ἐκόπη. Ἡ δὲ Ἑμάη ἦτον ὠχρὰ ὑπὲρ τὸ σύνηθες,
καὶ συνεχῶς ἡ κεφαλὴ της ἔκλινε πρὸς τὸ στῆθος της, ὡς
ὑπὸ βαρείας πιεζομένη τύψεως συνειδότος.

Ἀλλὰ καθ' ὅσον ἐπροχώρουν καὶ ἐμακρύνοντο τῆς κατοι-
κίας τῶν ἀγρίων, κατὰ τοσοῦτον διεσκεδάζετο ὁ κίνδυνος,
τὸ δάσος ἡραιοῦτο, τ' ἀντικείμενα ἐφαιδρύνοντο, καὶ ἡ ἐν-
τύπωσις τοῦ θανάτου τοῦ Κάϊ-Κούμου ἐξηλείβετο, τοῦλάχιστον
εἰς τοῦ Βοβλαίου τὸ πνεῦμα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Μετὰ μίαν ἀκόμῃ ἡμέραν ἔφθασαν εἰς πεδιάδας καλλιερ-
γημένας, φερούσας ἵχνη τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἀπρίκων. Μετ'
ὀλίγον ἀπήντησαν γεωργοὺς Ἀγγλοὺς διεσπαρμένους εἰς
τοὺς ἀγροὺς, καὶ εἰς τὴν φίλην ταύτην θέαν ἡσθάνετο ὁ Ἀλ-
βέρτος ἰσχυρῶς πάλλουσιν τὴν καρδίαν του, καὶ αἱ ἀρχαῖαι
του ἀναμνήσεις ἐπανήρχοντο σωρηδόν, συνδέουσιν τὴν δια-
τμηθεῖσαν ἄλυσιν τῆς ζωῆς του.

Τέλος ἔφθασαν εἰς Κοροράϊκαν, καὶ ἐδῶ εἶδε μετ' ἀπροσ-
δοκίτου χαρᾶς τὴν Ἀμφιτρίτην, ὡς ἐλαφρὰν πυραμίδα τα-
λαντευομένην ἐντὸς τοῦ λιμένος. Μετὰ μίαν δὲ στιγμὴν ἀ-
πήντησεν ὅλους τοὺς ἀρχαίους συντρόφους του, καὶ ἐρρίφη
εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῶν μετ' ἀνεκφράστου ἀγαλλιάσεως, καὶ
εἰς τὸ κοινὸν ξενοδοχεῖον ὅπου τοὺς ἠκολούθησε μεταξὺ τῶν
ἀλλεπαλλήλων προπόσεων τοῦ καμπανικοῦ καὶ τοῦ ζύθου,

ὧν εἶχεν ἀκουσίως ἀπογαλακτισθῇ ὑπὲρ τὸν ἕνα μῆνα, τοῖς διηγήθη τέρατα καὶ σημεῖα περὶ τῶν συμβάντων του, περὶ τῶν κατορθωμάτων του, περὶ τῆς ἐπιτηδειότητος τῆς φυγῆς του, καλλωπίζων τὴν ἀλήθειαν, ὡς ὀνομάζουσιν οἱ μυθιστοριογράφοι κατ' εὐφημίαν τὸ πρᾶγμα.

Ἐπὶ δὲ τῆς Ἀμφιτρίτης οὐδεμίαν εὔρε μεταβολὴν, ἐκτὸς ὅτι ὁ φίλος του Πουλλρόπ, ἀπολέσας πᾶσαν ἐλπίδα προδασμοῦ, ὃν περιέμενε πρὸ εἰκοσαετίας, ἐξετέλεσε τέλος τὸ ἀρχαῖόν του προσφιλὲς σχέδιον ἀγοράσας γαίας εἰς τὴν νῆσον, ἐπ' ἐλπίδι ν' ἀποκτήσῃ δι' αὐτῶν πλοῦτον, ὃν ἴσως ἔμελλε νὰ περιμείνῃ ἐπὶ ἄλλην εἰκοσαετίαν.

Ἡ Ἀμφιτρίτη δ' εἶχε καταπλεύσει ἀπὸ τῆς προτεραίας εἰς Κοροράϊκαν, ὅπως μεταφέρῃ τὸν ἀρχαῖον ἀξιωματικόν της εἰς τὰ νέα του κτήματα, κείμενα εἰς τὴν κώμην ταύτην. Παρ' αὐτοῦ ὁ Ἀλβέρτος ἔμαθε περὶ τῶν κατσίκων τοῦ νέου Πλυμούθ εἰδήσεις λίαν εὐχαρίστους, συγκεφαλαιουμένας εἰς τὰ ἀκόλουθα.

Ἡ Μις Οὐϊντερβίλλη, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν στρατευμάτων, ἀπὸ εὐθύμου καὶ φαιδρᾶς ἔγινε σκεπτικὴ καὶ περίλυπος, ἐν ᾧ ὁ ὑπολοχαγὸς Φραῖζερ ἀπὸ μελαγχολικοῦ καὶ κατηφοῦς, ἔγινε ζωηρὸς καὶ φαιδρὸς. Ὅτε δὲ μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὰ στρατεύματα ἐπέστρεψαν νικηφόρα, καὶ ὁ Ἀλβέρτος δὲν ἐπέστρεψεν, ἡ μὲν Μις Ἐλισάβετ ἔκλαυσεν ἀναφανδὸν καὶ σχεδὸν ἐπενθηφόρησεν, ὁ δὲ λοχαγὸς Φραῖζερ ἔγινεν ὑπέρποτε εὐθυμος, καὶ μετὰ μίαν ἐβδομάδα τὴν ἐζήτησεν ἐπισήμως εἰς γάμον, ἀλλ' ἡ Ἐλισάβετ ἐπισήμως τὸν ἀπεποιήθη.

Δύω δὲ ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἦλθεν ἡ εἰδησις ὅτι ὁ ἀδελφὸς τοῦ συνταγματάρχου Οὐϊντερβίλλου, ἀποθανὼν εἰς Ἰνδίας, ἀφῆκε κληρονομίαν εἰς τὴν ἀνιψιάν του δύο ἑκατομ-

αύρια· ἀλλὰ τοῦτο δὲν παρηγόρησε τὴν Ἑλισάβετ. Τέλος ὅτε πρό τινων ἡμερῶν διεδόθη ἡ φήμη ὅτι ὁ Ἀλβέρτος ἔζη καὶ θὰ ἐπανεέλθῃ, ἡ χαρὰ τῆς Ἑλισάβετ δὲν ἐγνώρισεν ὅρια, καθὼς οὔτε ἡ λύπη τοῦ Φραιζερ.

Αἱ εἰδήσεις αὗται ἦσαν εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν σπουδαῖαι, καὶ ἐκορύφωσαν τὴν ἀνυπομονησίαν τοῦ λόρδου Βοβλαίῦ ὅπως ἐπιστρέψῃ εἰς Νέον Πλυμούθ.

— Ἀλλ' εἶδον, τῷ εἶπεν ὁ Πουλλρόπ, ὅτι συνοδεύεσαι ὑπὸ μιᾶς ἀγρίας. Δὲν ἔχεις βεβαίως σκοπὸν νὰ παρουσιασθῇς εἰς τὴν Ἑλισάβετ μεθ' ὅλου γυναικωνίτου ἐφωδιασμένος. Ἡ πολυγαμία εἶναι ἴσως ἐπιτετραμμένη εἰς τῶν ἀγρίων τὰ Πα, ἀλλ' εἰς Νέον Πλυμούθ δὲν εἶναι τοῦλάχιστον νενομιστοποιημένη, καὶ δὲν πιστεύω ἡ Μὲς Ἑλισάβετ νὰ παραβλέψῃ πρὸς χάριν σου τοῦ νόμου τὴν αὐστηρότητα.

— Ἀλλ' ἡ δυστυχὴς αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς οἰκείους της, ἀπεκρίθη ὁ Βοβλαίῦ μετὰ ταραχῆς προφανοῦς. Θὰ τὴν κατασπαράξουν καὶ θὰ τὴν φάγουν ἂν τὴν συλλάβουν ποτέ.

— ὦ τοὺς ἀγριανθρώπους! ἀνέκραξεν ὁ Πουλλρόπ. ὦ εἶναι δὰ πάλιν, ἐγὼ νὰ ἔλθω εἰς βοήθειάν σου καὶ τώρα, φίλε Βοβλαίῦ. Εἰς τὰ κτήματά μου ἔχω ἀνάγκην καὶ γυναικῶν νὰ ὑπηρετοῦν. Πώλησόν μοι τὴν ἀγρίαν αὐτήν.

— ὦ! τί μοὶ προτείνεις!

— Σοὶ πρωτείνω νὰ μοὶ τὴν πωλήσῃς, καὶ σοὶ ὑπόχομαι νὰ μὴ τὴν φάγω. Ἐκτὸς ὅμως ἂν προτιμᾷς νὰ τὴν προσφέρῃς εἰς τὴν Μὲς Ἑλισάβετ, ἐκπληρῶν τὴν παλαιάν σου ὑπόσχεσιν.

— Ἀλλὰ θὰ συγκατανεύσῃ ποτὲ νὰ μείνῃ; εἶπεν ὁ Ἀλβέρτος διστάζων.

— "Ω! ἂν θὰ συγκατανεύσῃ! Μεγάλη δυσκολία τῷ ὄν-
τι! Πώλησόν μοι σοὶ λέγω αὐτήν.

— Δύω ἑκατομμύρια, εἶπεν ὁ Βοβλαΐϋ, κληρονομεῖ ἡ
Ἑλισάβετ. Δέν σοὶ τὴν πωλῶ, σοὶ τὴν χαρίζω, Πουλλρόπ.

Τὴν ἐσπέραν ἡ Ἀμφιτρίτη εἶχεν ἀνασπάσει τὴν ἄγκυ-
ραν. Ὁ Ἀλδέρτος ἐξῆλθε νὰ περιδιαβάσῃ, ἔπειτα εἰσῆλθεν
εἰς τὴν Ἀμφιτρίτην, ἥτις ἀνεπέτασε τὰ ἱστία της, καὶ ἀ-
πέπλευσεν εἰς Νέον Πλυμούθ. Ἐνταῦθα ἡ ἐπιστροφή τοῦ
λόρδου Βοβλαΐϋ πανηγυρίσθη ὡς κοινὴ ἑορτὴ, καὶ μάλιστα
εἰς τοῦ συνταγματάρχου τὴν οἰκίαν ἔσφαξαν τὸν μόσχον
τὸν σιτευτόν.

Μετά τινος δ' ἡμέρας ἐζήτησε τὴν χεῖρα τῆς Ἑλισά-
βετ, καὶ ἔγινε προθύμως δεχτός. Ἡ δὲ τελετὴ τοῦ γάμου
προσδιωρίσθη εἰς τὴν ἐπομένην Κυριακὴν, ὅταν ἔμελλε νὰ
φθάσῃ ἀπὸ τῆς εὐσεβοῦς τοῦ περιοδίου καὶ ὁ αἰδесиμώτα-
τος Κ. Δανιὴλ Ῥιγγέλλ νὰ τὴν εὐλογήσῃ.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸ Νέον Πλυμούθ ἦτον ὅλον
εἰς κίνησιν. Πάντες ἐπευφήμουν καὶ ἐσχολίαζον διαφόρως
τὴν τελουμένην εὐτυχῇ συζυγίαν μεταξὺ τοῦ εὐγενοῦς λόρ-
δου καὶ τῆς ὡραίας καὶ πλουσίας κληρονόμου. Πρὸ πάντων
δὲ πολυπραγμονοῦσα περὶ αὐτῆς ἐφαίνετο γυνή τις τῶν ἐγ-
χωρίων, ἥτις πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀποβῆ ἑμπορικοῦ πλοιαρίου,
καὶ πολλάκις ἐζήτησε νὰ τῇ δειχθῇ ἡ οἰκία ὅπου ἔμελλεν ὁ
γάμος νὰ τελεσθῇ.

Περὶ δὲ τὴν δειλὴν ὅλη ἡ ἀριστοκρατία τοῦ Νέου Πλυ-
μούθ, καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Ἀμφιτρίτης, καὶ οἱ δύο νυμ-
φίοι, ἦσαν συνηγμένοι εἰς τὸ ἐστιατόριον τοῦ συνταγματάρ-
χου, θάλαμον πρόσγαιων καὶ εὐρύχωρον, κοινωνοῦντα διὰ
τῆς πρωτίσης τοῦ θύρας μετὰ τοῦ κήπου, καὶ ἐνταῦθα περιέ-
μενον τὸν αἰδесиμώτατον Κ. Δανιὴλ ἐν' ἀρχίσῃ ἡ τελετὴ.

Αἶφνης ἡ θύρα ἀνεπετάσθη βιαίως, καὶ εἰσώρμησεν ὁ ἱεὺς εἰς κατάστασιν μεγάλης ἐξάψεως·

— Δὲν εὐλογῶ τὸν γάμον τοῦτον, ἀνέκραξεν. Τὸν γάρ τοῦτον τὸν καταρᾶται ὁ οὐρανός.

Ὅλοι τὸν περιεστοίχισαν ἀμέσως, ζητοῦντες τῶν παραδόξων καὶ ἀπρεπῶν τούτων λέξεων τὴν ἐξήγησιν.

— Ἴδου ἡ ἐξήγησις! εἶπεν ὁ Δανιήλ Ῥιγγβέλ, καὶ ὀρμητικῶς ἀνέσπασε τὰ δύο θυρώματα τῆς θύρας πρὸς τὸν κῆπον.

Οἰκτρὸν δὲ καὶ φοβερὸν θέαμα παρέστη εἰς ὅλων τὰς ὄψεις. Νέα κόρη ἀγρία, ὠραιότητος ἐξαισίου, ἐκρέματο ἀπηγχοτισμένη εἰς τὴν φιλύραν ἣτις ἐσκίαζε τῆς θύρας τὴν εἴσοδον.

— Τί δηλοῖ τοῦτο; ἀνέκραξεν ὁ συνταγματάρχης Οὐϊντερβίλδος, ἐνῶ ὁ λόρδος, ὡχρός ὡς τὸν κηρὸν, ἤρειδετο εἰς τὴν τράπεζαν ἵνα μὴ πέσῃ.

— Τοῦτο δηλοῖ, ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς, ὅτι ἡ ἀγαθὴ αὕτη κόρη, εἰς ἣν εἶχον διδάξει ποτὲ τοῦ εὐαγγελίου τὰς ἀληθείας, ἦλθε πρὸς ἐμὲ διὰ μυρίων κινδύνων νὰ ζητήσῃ βοήθειαν ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου τούτου (καὶ ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου τὸν Βοβλαίϋ), ὅτι δι' αὐτὸν ἐγκατέλιπε τὸν οἶκόν της, τοὺς συγγενεῖς της καὶ τὸ ἔθνος της, ὅπου ἦτον ἡ πρώτη μεταξὺ τῶν πρώτων, ἠνέωξεν εἰς τοὺς Ἀγγλους τῶν συμπατριῶν της τὸ ἄσυλον, ἠψήφησε μυρίους θανάτους ἵνα τὸν σώσῃ. Ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος τῇ ὑπεσχέθη προστασίαν, ἀγάπην, τῇ ὑπεσχέθη νὰ τὴν λάβῃ σύζυγον καὶ σύντροφον τῆς ζωῆς του, καὶ ἀντὶ τούτου, ἐλθὼν τὴν ἐπώλησεν εἰς Κορράϊκαν, ὅπου τὴν εὖρον δουλεύουσιν, καὶ ὅπου οἱ δύο τῆς ὀφθαλμοὶ ἦσαν δύο κρῆναι δακρύων. Τέλος ὅτι ἡ εὐγενὴς αὕτη κόρη, ἣτις ἐξ ἡγεμονίδος ἔγινε δούλη, ἣτις ἀντὶ

εὐγνωμοσύνης ἔδρεψε τὴν αἰσχροτάτην ἀχαριστίαν, ἐν ὁλε-
θρία στιγμῇ ἀπογνώσεως, ἐλθοῦσα ἀπηγγονίσθη ἔξωθεν τοῦ
θαλάμου ὅπου ὁ λόρδος Βοβλαίῦ ἐτοιμάζεται νὰ τελέσῃ γά-
μους.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἡ Ἑλισάβετ ἐλυποθύμησε, καὶ ἡ
συνέλευσις διελύθη ταραχωδῶς.

Τὴν δ' ἐπαύριον ὁ λόρδος Βοβλαίῦ ἔλαβε ψυχρὰν ἐπιστο-
λὴν τοῦ συνταγματάρχου Οὐϊντερβίλου, ἀναγγέλλοντος αὐ-
τῷ ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ἐπισκέψεις τοῦ τοῦ
λοιποῦ. Οἱ δ' ἀξιωματικοὶ τῆς Ἀμφιτρίτης ἀνέφερον εἰς τὸν
πλοίαρχον ὅτι δὲν δύνανται νὰ συνυπηρετήσωσι τοῦντεῦθεν
μετὰ τοῦ Βοβλαίῦ.

Μετὰ ἑξ μῆνας ἡ Μὲς Ἑλισάβετ ἐνυμφεύθη τὸν κατὰ
πάντα ἀξόλογον λοχαγὸν Φραῖζερ. Περὶ δὲ Βοβλαίῦ οὐδεὶς
πλέον ἤκουσέ τι. Μόνον δὲ μετὰ τινα ἔτη εἰς τοὺς κατα-
λόγους τῶν ἀπλῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἐφονεύθησαν εἰς
τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας πολεμοῦντες κατὰ τῶν Σείκων,
ἀνεγινώσκετο καὶ τὸ ὄνομα Α. Ἀλβέρτος Βοβλαίῦ.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΕΚΑΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ	1.
ΥΦΑΝΤΑΙ	109
ΦΥΛΑΚΑΙ	179
ΧΡΥΣΟΥΝ ΜΑΣΤΙΓΙΟΝ	221
ΓΛΟΥΜΥΜΑΟΥΘ	257 -
ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΟΡΥΦΑΣ	297
ΝΑΪΑΣ	327 -
ΑΜΑΖΩΝ	369 -
ΕΜΑΗ	397

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

003351

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

